

I

(Akty ustawodawcze)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE, Euratom) 2018/1046

z dnia 18 lipca 2018 r.

w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 46 lit. d), art. 149, art. 153 ust. 2 lit. a), art. 164, 172, 175, 177 i 178, art. 189 ust. 2, art. 212 ust. 2, art. 322 ust. 1 i art. 349, w związku z Traktatem ustanawiającym Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, w szczególności jego art. 106a,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Trybunału Obrachunkowego ⁽¹⁾,uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽³⁾,stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽⁴⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Po trzech latach wdrażania, w zasadach finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (zwanego dalej „budżetem”) należy wprowadzić dalsze zmiany, aby usunąć przeszkody we wdrażaniu poprzez zwiększanie elastyczności, aby uprościć osiąganie celów zainteresowanym podmiotom i służbom, aby w większym stopniu skoncentrować się na rezultatach, a także aby poprawić dostępność, przejrzystość i rozliczalność. Należy zatem uchylić rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 ⁽⁵⁾ i zastąpić je niniejszym rozporządzeniem.
- (2) Aby zmniejszyć złożoność zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu oraz ująć odpowiednie przepisy w jednym rozporządzeniu, Komisja powinna uchylić rozporządzenie delegowane (UE) nr 1268/2012 ⁽⁶⁾. Dla jasności należy włączyć główne przepisy rozporządzenia delegowanego (UE) nr 1268/2012 do niniejszego rozporządzenia, natomiast pozostałe przepisy należy ująć w wytycznych dla służb.

⁽¹⁾ Dz.U. C 91 z 23.3.2017, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 75 z 10.3.2017, s. 63.

⁽³⁾ Dz.U. C 306 z 15.9.2017, s. 64.

⁽⁴⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 5 lipca 2018 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 16 lipca 2018 r.

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 (Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1268/2012 z dnia 29 października 2012 r. w sprawie zasad stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L 362 z 31.12.2012, s. 111).

- (3) Należy zachować podstawowe zasady budżetowe. Istniejące odstępstwa od tych zasad dotyczące poszczególnych obszarów, takich jak badania naukowe, działania zewnętrzne i fundusze strukturalne należy poddać przeglądowi i możliwie jak najbardziej uprościć, biorąc pod uwagę ich dalsze znaczenie, wartość dodaną dla budżetu oraz obciążenie, jakie powodują dla zainteresowanych stron.
- (4) Należy w jaśniejszy sposób przedstawić zasady przenoszenia środków oraz dokonać rozróżnienia między automatycznymi i nieautomatycznymi przeniesieniami. Zainteresowane instytucje Unii powinny przekazywać Parlamentowi Europejskiemu i Radzie informacje zarówno dotyczące automatycznych, jak i nieautomatycznych przeniesień.
- (5) Należy zezwolić na przenoszenie i wykorzystywanie zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel na kolejny program lub kolejne działanie, z myślą o efektywnym wykorzystaniu takich środków finansowych. Możliwość przeniesienia wewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel powinna być ograniczona wyłącznie do kolejnego roku budżetowego, chyba że niniejsze rozporządzenie stanowi inaczej.
- (6) W odniesieniu do wewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel należy zezwolić na finansowanie nowych przedsięwzięć z zakresu nieruchomości z dochodów pochodzących z wynajmu i sprzedaży nieruchomości. W tym celu dochody takie należy uznać za wewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel, które można przenosić do czasu całkowitego ich wykorzystania.
- (7) Instytucje Unii powinny mieć możliwość przyjmowania wszelkich darowizn na rzecz Unii.
- (8) Należy wprowadzić przepis umożliwiający osobom prawnym sponsoring w formie rzeczowej na rzecz wydarzenia lub działania do celów promocyjnych lub związanych ze społeczną odpowiedzialnością przedsiębiorstw.
- (9) Należy doprecyzować pojęcie „wykonania” w odniesieniu do budżetu. Wykonanie należy powiązać z bezpośrednim stosowaniem zasady należytego zarządzania finansami. Zasadę należytego zarządzania finansami również należy zdefiniować oraz ustanowić związek pomiędzy ustalonymi celami a wskaźnikami wykonania, rezultatami oraz oszczędnością, efektywnością i skutecznością w wykorzystywaniu środków. Mając na uwadze pewność prawa, należy zdefiniować terminologię dotyczącą wykonania, w szczególności produkt i rezultaty, unikając przy tym kolizji z obowiązującymi ramami wykonania poszczególnych programów.
- (10) Zgodnie z Porozumieniem międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa ⁽¹⁾ przepisy Unii powinny charakteryzować się wysoką jakością oraz powinny koncentrować się na dziedzinach, w których mają największą wartość dodaną dla obywateli, oraz być możliwie najbardziej efektywne i skuteczne w realizacji wspólnych celów politycznych Unii. W osiągnięciu tych celów pomocne może być poddanie ocenie istniejących i nowych programów wydatkowania oraz działań pociągających za sobą znaczące wydatki.
- (11) Zgodnie z zasadą przejrzystości zapisaną w art. 15 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwanym dalej „TFUE”) instytucje Unii mają obowiązek działania z jak największym poszanowaniem zasady otwartości. W odniesieniu do wykonania budżetu stosowanie tej zasady oznacza, że obywatele powinni wiedzieć gdzie i na jakie cele Unia wydaje środki finansowe. Takie informacje sprzyjają demokratycznej debacie, przyczyniają się do udziału obywateli w procesie decyzyjnym Unii, wzmacniają instytucjonalną kontrolę i nadzór nad wydatkami Unii oraz przyczyniają się do zwiększenia jej wiarygodności. Komunikacja powinna być bardziej ukierunkowana i powinna dążyć do zwiększenia widoczności wkładu Unii dla obywateli. Cele takie należy realizować poprzez publikowanie – najlepiej z wykorzystaniem nowoczesnych metod komunikacji – odpowiednich informacji dotyczących wszystkich odbiorców środków finansowanych z budżetu, przy uwzględnieniu uzasadnionego prawa tych odbiorców do poufności i bezpieczeństwa, a w przypadku osób fizycznych – ich prawa do prywatności i ochrony ich danych osobowych. Instytucje Unii powinny zatem przyjąć wybiórcze podejście przy publikacji informacji, zgodnie z zasadą proporcjonalności. Decyzje o publikacji powinny być podejmowane na podstawie odpowiednich kryteriów, tak aby zapewnić dostęp do istotnych informacji.
- (12) Bez uszczerbku dla przepisów dotyczących ochrony danych osobowych należy dążyć do jak największej przejrzystości w odniesieniu do informacji dotyczących odbiorców. Informacje dotyczące odbiorców środków finansowych Unii wykonywanych w ramach zarządzania bezpośredniego powinny być publikowane na specjalnej stronie internetowej instytucji Unii, takiej jak system przejrzystości finansowej, oraz powinny obejmować co najmniej imię i nazwisko lub nazwę, dane umożliwiające lokalizację odbiorcy, kwotę zobowiązania prawnego oraz cel, na jaki środki finansowe zostały przyznane. Informacje te powinny uwzględniać odpowiednie kryteria, takie jak okresowość, rodzaj i znaczenie tego środka.

⁽¹⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

- (13) Komisja powinna mieć możliwość wykonywania budżetu pośrednio poprzez organizacje w państwach członkowskich. Mając na uwadze pewność prawa, należy zatem zdefiniować pojęcie organizacji w państwie członkowskim jako podmiotu ustanowionego w państwie członkowskim jako podmiot prawa publicznego lub jako podmiot prawa prywatnego, któremu powierzono misję publiczną i który otrzymał odpowiednie gwarancje finansowe tego państwa członkowskiego. Wsparcie finansowe udzielane przez państwo członkowskie takim podmiotom prawa prywatnego zgodnie z obowiązującymi wymogami określonymi w prawie Unii, w formie, o której zdecydowało to państwo członkowskie, niekoniecznie wymagając gwarancji bankowej, należy uznać za odpowiednie gwarancje finansowe.
- (14) W odniesieniu do nagród, dotacji i zamówień, które zostały przyznane lub udzielone w następstwie otwarcia procedury publicznej na konkurencję, a w szczególności w przypadku konkursów, zaproszeń do składania wniosków oraz zaproszeń do składania ofert, aby zapewnić poszanowanie zasad TFUE, w szczególności zasad przejrzystości, proporcjonalności, równego traktowania i niedyskryminacji, należy publikować imię i nazwisko lub nazwę oraz dane umożliwiające lokalizację odbiorców środków finansowych Unii. Taka publikacja powinna przyczyniać się do kontroli procedur wyboru przez wnioskodawców niewybranych w ramach procedury konkurencyjnej.
- (15) Dane osobowe dotyczące osób fizycznych nie powinny być publicznie dostępne dłużej niż trwa okres korzystania ze środków finansowych przez odbiorcę i w związku z tym należy je usuwać po dwóch latach. Powyższe powinno również mieć zastosowanie do danych osobowych dotyczących osób prawnych, których oficjalna nazwa identyfikuje jedną lub większą liczbę osób fizycznych.
- (16) W większości przypadków objętych zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia publikacja dotyczy osób prawnych. Jeśli chodzi o osoby fizyczne, publikacja danych osobowych nie powinna naruszać zasady proporcjonalności między wielkością przyznanej kwoty a potrzebą kontroli jak najlepszego wykorzystania środków finansowych. W takich przypadkach publikacja regionu na poziomie 2 wspólnej klasyfikacji jednostek terytorialnych do celów statystycznych (zwanej dalej „NUTS”) jest spójna z celem publikacji informacji o odbiorcach oraz zapewnia równe traktowanie państw członkowskich różnej wielkości, nie naruszając przy tym prawa odbiorców do poszanowania życia prywatnego, a w szczególności do ochrony ich danych osobowych.
- (17) Mając na uwadze pewność prawa oraz zgodnie z zasadą proporcjonalności, należy określić sytuacje, w których publikacja nie powinna mieć miejsca. Na przykład publikacji nie powinny podlegać informacje dotyczące stypendiów lub innych form wsparcia bezpośredniego wypłacanego osobom fizycznym najbardziej potrzebującym, dotyczące określonych zamówień o bardzo niskiej wartości lub wsparcia finansowego poniżej określonego progu zapewnianego przez instrumenty finansowe lub w przypadkach, gdy ujawnienie informacji stanowi zagrożenie dla praw i wolności zainteresowanych osób, chronionych na mocy Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, lub gdy ujawnienie informacji może zaszkodzić interesom handlowym odbiorców. Jednakże w odniesieniu do dotacji nie powinno być specjalnego wyłączenia z obowiązku publikowania informacji w oparciu o określony próg, w celu utrzymania obecnej praktyki oraz zapewnienia przejrzystości.
- (18) W przypadku gdy dane osobowe odbiorców są publikowane do celów przejrzystości w związku z wykorzystywaniem środków finansowych Unii oraz kontroli procedur wyboru, odbiorcy ci powinni zostać poinformowani o takiej publikacji, a także o przysługujących im prawach i procedurach mających zastosowanie na potrzeby wykonywania tych praw, zgodnie z rozporządzeniami Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 45/2001⁽¹⁾ oraz (UE) 2016/679⁽²⁾.
- (19) Aby zapewnić przestrzeganie zasady równego traktowania wszystkich odbiorców, należy także publikować informacje dotyczące osób fizycznych, zgodnie ze spoczywającym na państwach członkowskich obowiązkiem zapewnienia wysokiego stopnia przejrzystości zamówień, których wartość przekracza progi określone w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE⁽³⁾.
- (20) W przypadku zarządzania pośredniego i dzielonego osoby, podmioty lub wyznaczone organy wykonujące środki finansowe Unii powinny udostępniać informacje o odbiorcach i odbiorcach końcowych. W przypadku zarządzania dzielonego informacje powinna być publikowana zgodnie z odpowiednimi przepisami sektorowymi. Komisja powinna udostępnić informacje o jednej stronie internetowej, w tym również odniesienie do jej adresu, na której można znaleźć informacje dotyczące odbiorców i odbiorców końcowych.

⁽¹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych (Dz.U. L 8 z 12.1.2001, s. 1).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65).

- (21) Mając na uwadze lepszą czytelność i przejrzystość danych dotyczących instrumentów finansowych wdrażanych w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego, należy scalić wszystkie wymogi w zakresie sprawozdawczości w jeden dokument roboczy dołączony do projektu budżetu.
- (22) Aby promować najlepsze praktyki w zakresie wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (zwanego dalej „EFRR”), Europejskiego Funduszu Społecznego (zwanego dalej „EFS”), Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (zwanego dalej „EFRROW”) oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (zwanego dalej „EFMR”), a także Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (zwanego dalej „EFRG”), Komisja powinna mieć możliwość, w celach informacyjnych, udostępnienia organom odpowiedzialnym za działania w zakresie zarządzania i kontroli niewiążącego przewodnika metodologicznego przedstawiającego jej własną strategię kontroli oraz podejście do kontroli, w tym również listy kontrolne, oraz przykłady najlepszych praktyk. Przewodnik ten należy aktualizować w razie potrzeby.
- (23) Należy przewidzieć możliwość zawierania przez instytucje Unii między sobą umów o gwarantowanym poziomie usług w celu ułatwienia wykonywania ich środków, a także możliwość zawierania takich umów pomiędzy departamentami instytucji Unii, organami Unii, urzędami europejskimi, organami lub osobami, którym powierzono wykonanie określonych działań w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (zwanej dalej „WPZiB”) na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej (zwanego dalej „TUE”), a także biurem sekretarza generalnego Rady Najwyższej Szkół Europejskich, które to umowy dotyczą świadczenia usług, dostawy produktów, wykonania robót budowlanych lub umów dotyczących nieruchomości.
- (24) Należy określić procedurę ustanawiania nowych urzędów europejskich oraz stosować rozróżnienie między obowiązkowymi i nieobowiązkowymi zadaniami takich urzędów. Należy umożliwić instytucjom Unii, organom Unii i innym urzędom europejskim delegowanie uprawnień urzędnika zatwierdzającego na dyrektora urzędu europejskiego. Urzędy europejskie powinny również mieć możliwość zawierania umów o gwarantowanym poziomie usług, które to umowy dotyczą świadczenia usług, dostawy produktów, wykonania robót budowlanych lub umów dotyczących nieruchomości. Należy określić szczegółowe zasady sporządzania dokumentacji księgowej, przepisy upoważniające księgowego Komisji do delegowania niektórych swoich zadań na pracowników w tych urzędach oraz procedury operacyjne dotyczące rachunków bankowych, które Komisja powinna mieć możliwość otwierać w imieniu urzędów europejskich.
- (25) Aby zwiększyć efektywność kosztową agencji wykonawczych oraz w świetle praktycznych doświadczeń z innymi organami Unii, należy umożliwić powierzanie księgowemu Komisji całości lub części zadań księgowego danej agencji wykonawczej.
- (26) Mając na uwadze pewność prawa niezbędne jest doprecyzowanie, że dyrektorzy agencji wykonawczych pełnią obowiązki delegowanych urzędników zatwierdzających, gdy zarządzają środkami operacyjnymi programów, których wykonanie zostało delegowane na ich agencje. Aby uzyskać pełen efekt zwiększenia efektywności wynikającej z globalnej centralizacji niektórych usług wsparcia, należy wyraźnie określić, że agencje wykonawcze mogą wykonywać wydatki administracyjne.
- (27) Należy ustanowić zasady dotyczące uprawnień i obowiązków podmiotów upoważnionych do działań finansowych, w szczególności urzędników zatwierdzających oraz księgowych.
- (28) Parlament Europejski, Rada, Trybunał Obrachunkowy oraz księgowy Komisji powinni być informowani o powołaniu delegowanego urzędnika zatwierdzającego, audytora wewnętrznego i księgowego lub o zakończeniu pełnienia przez nich obowiązków w terminie dwóch tygodni od takiego powołania lub zakończeniu pełnienia obowiązków.
- (29) Urzędnicy zatwierdzający powinni być w pełni odpowiedzialni za wszelkie operacje po stronie dochodów i wydatków, wykonywane pod ich nadzorem, oraz za systemy kontroli wewnętrznej, a także powinni odpowiadać za swoje działania, w tym również, w razie potrzeby, w drodze postępowania dyscyplinarnego.
- (30) Należy określić zadania, obowiązki i zasady procedur, które mają być przestrzegane przez urzędników zatwierdzających. Delegowani urzędnicy zatwierdzający powinni zapewniać, aby subdelegowani urzędnicy zatwierdzający i ich personel otrzymywali informacje i zostali przeszkoleni w zakresie standardów kontroli oraz odnośnych metod i technik oraz aby podejmowano środki w celu zapewnienia funkcjonowania systemu kontroli. Delegowany urzędnik zatwierdzający powinien składać swojej instytucji Unii sprawozdanie z wykonywania obowiązków w postaci rocznego sprawozdania. Sprawozdanie to powinno zawierać wymagane informacje dotyczące finansów i zarządzania na poparcie poświadczenia wiarygodności tego urzędnika, dotyczącego wykonywania przez niego obowiązków, w tym również informacje dotyczące ogólnego wykonania przeprowadzonych operacji. Dokumenty potwierdzające dotyczące przeprowadzonych operacji należy przechowywać przez co najmniej pięć lat. Różne formy procedury negocjacyjnej stosowanej przy udzielaniu zamówień publicznych powinny być przedmiotem specjalnego sprawozdania delegowanego urzędnika zatwierdzającego dla danej instytucji Unii oraz sprawozdania tej instytucji Unii dla Parlamentu Europejskiego i Rady, ze względu na fakt, że procedury te stanowią odstępstwa od zwykłych procedur wyboru.

- (31) Należy mieć na uwadze podwójną rolę szefów delegatur Unii, a także ich zastępców w razie ich nieobecności, pełniących rolę subdelegowanych urzędników zatwierdzających dla Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (zwanej dalej „ESDZ”) oraz, w odniesieniu do środków operacyjnych, dla Komisji.
- (32) Delegowanie uprawnień w zakresie wykonywania budżetu przez Komisję w odniesieniu do środków operacyjnych jej własnej sekcji budżetu zastępcom szefów delegatur Unii powinno być ograniczone do sytuacji, gdy wykonywanie tych zadań przez zastępców szefów delegatur Unii jest bezwzględnie konieczne, aby zapewnić ciągłość działania w razie nieobecności szefów delegatur Unii. Nie należy zezwalać zastępcom szefów delegatur Unii na wykonywanie tych uprawnień w sposób systematyczny lub z powodu wewnętrznego podziału pracy.
- (33) Księgowy powinien odpowiadać za właściwe wykonywanie płatności, pobór dochodów i odzyskiwanie należności. Księgowy powinien zarządzać zasobami finansowymi, rachunkami bankowymi i aktami stron trzecich, prowadzić księgowość oraz odpowiadać za sporządzanie sprawozdań finansowych instytucji Unii. Księgowy Komisji powinien być jedyną osobą uprawnioną do określania reguł rachunkowości i zharmonizowanego planu kont, natomiast księgowi wszystkich pozostałych instytucji Unii powinni określać procedury księgowe mające zastosowanie w ich instytucjach.
- (34) Należy także ustanowić zasady mianowania księgowego i zakończenia pełnienia przez niego obowiązków.
- (35) Księgowy powinien ustanowić procedury w celu zapewnienia, aby na rachunkach otwartych zgodnie z wymogami zarządzania zasobami finansowymi i na rachunkach zaliczkowych nie było debetu.
- (36) Należy określić warunki korzystania z rachunków zaliczkowych – systemu zarządzania, który stanowi wyjątek od normalnych procedur budżetowych i dotyczy wyłącznie niewielkich kwot – oraz zadania i obowiązki administratorów rachunków zaliczkowych, a także urzędników zatwierdzających i księgowych w związku z kontrolą rachunków zaliczkowych. Trybunał Obrachunkowy powinien być informowany o każdym powołaniu administratora rachunków zaliczkowych. Ze względu na efektywność należy utworzyć rachunki zaliczkowe w delegaturach Unii dla środków zarówno z sekcji budżetu dotyczących Komisji, jak i ESDZ. Należy również zezwolić – na szczególnych warunkach – na korzystanie z rachunków zaliczkowych w delegaturze Unii w odniesieniu do płatności niewielkich kwot w ramach procedur budżetowych. Jeżeli chodzi o powoływanie administratorów rachunków zaliczkowych, powinno być możliwe wybieranie ich również spośród pracowników zatrudnionych przez Komisję w dziedzinie operacji związanych z pomocą w zakresie zarządzania kryzysowego i z pomocą humanitarną, ilekroć nie jest dostępny personel Komisji objęty regulaminem pracowniczym urzędników Unii Europejskiej i warunkami zatrudnienia innych pracowników Unii Europejskiej ustanowionymi rozporządzeniem Rady (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68 ⁽¹⁾ (zwanym dalej „regulaminem pracowniczym”).
- (37) Aby uwzględnić sytuację w dziedzinie operacji związanych z pomocą w zakresie zarządzania kryzysowego i pomocą humanitarną, ilekroć personel Komisji objęty regulaminem pracowniczym nie jest dostępny oraz występują trudności techniczne z uzyskaniem podpisu właściwego urzędnika zatwierdzającego w odniesieniu do wszystkich zobowiązań prawnych, należy zezwolić personelowi zatrudnionemu przez Komisję w tej dziedzinie na zaciąganie zobowiązań prawnych o bardzo niskiej wartości nieprzekraczającej 2 500 EUR, które związane są z płatnościami dokonywanymi z rachunków zaliczkowych, a szefom delegatur Unii lub ich zastępcom na zaciąganie zobowiązań prawnych na polecenie właściwego urzędnika zatwierdzającego Komisji.
- (38) Po określeniu zadań i obowiązków podmiotów upoważnionych do działań finansowych możliwe jest pociągnięcie tych podmiotów do odpowiedzialności wyłącznie na warunkach określonych w regulaminie pracowniczym. Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 966/2012 w instytucjach Unii ustanowiono wyspecjalizowane zespoły do spraw nieprawidłowości finansowych. Jednakże z uwagi na niewielką liczbę przedkładanych im spraw oraz ze względu na efektywność, należy przekazać ich zadania zespołowi międzyinstytucjonalnemu ustanowionemu zgodnie z niniejszym rozporządzeniem (zwanemu dalej „zespołem”). Zespół powinien być ustanowiony w celu rozpatrywania wniosków, kierowanych do niego przez Komisję lub inne instytucje Unii i organy Unii, oraz w celu wydawania zaleceń w sprawie potrzeby podjęcia decyzji o wykluczeniu i karach finansowych, bez uszczerbku dla autonomii administracyjnej tych instytucji i organów w odniesieniu do członków ich personelu. Takie przekazanie zadań ma również na celu zapobieganie powielaniu oraz ograniczenie ryzyk wynikających ze sprzecznych zaleceń lub opinii w sprawach dotyczących zarówno podmiotu gospodarczego, jak i członka personelu instytucji lub organu Unii. Niezbędne jest zachowanie procedury umożliwiającej występowanie przez urzędnika zatwierdzającego o potwierdzenie polecenia, które uznaje on za nieprawidłowe lub sprzeczne z zasadą należytego zarządzania finansami, co powoduje zwolnienie go z wszelkiej odpowiedzialności. Skład zespołu powinien podlegać zmianie, kiedy wypełni on swoją rolę. Zespół nie powinien mieć uprawnień w zakresie prowadzenia dochodzeń.

⁽¹⁾ Dz.U. L 56 z 4.3.1968, s. 1.

- (39) W odniesieniu do dochodów, niezbędne jest uregulowanie kwestii ujemnych korekt zasobów własnych objętych zakresem stosowania rozporządzenia Rady (UE, Euratom) nr 609/2014⁽¹⁾. Z wyjątkiem przypadku zasobów własnych Niezbędne jest zachowanie istniejących zadań i kontroli wchodzących w zakres obowiązków urzędników zatwierdzających na poszczególnych etapach procedury: ustalanie prognoz należności, wydanie nakazów odzyskania środków, wysyłanie not debetowych informujących dłużnika, że należność została ustalona, oraz – w razie potrzeby – podejmowanie decyzji o odstąpieniu od należności, z zastrzeżeniem kryteriów gwarantujących zgodność z należytym zarządzaniem finansami w celu zapewnienia efektywnego poboru dochodów.
- (40) Urzędnik zatwierdzający powinien móc całkowicie lub częściowo odstąpić od odzyskiwania ustalonej należności, jeżeli dłużnik stał się stroną jakiegokolwiek postępowania upadłościowego zgodnie z definicją w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848⁽²⁾, w szczególności w przypadku układów i innych podobnych postępowań.
- (41) Należy ustanowić szczegółowe przepisy dotyczące procedur korekty lub obniżenia do zera prognozy należności.
- (42) Niezbędne jest sprecyzowanie momentu zapisywania w budżecie kwot otrzymanych z tytułu grzywien, innych kar i sankcji, a także wszelkich narosłych odsetek lub innych dochodów przez nie wygenerowanych.
- (43) Z uwagi na niedawne wydarzenia na rynkach finansowych oraz stopę procentową stosowaną przez Europejski Bank Centralny (zwany dalej „EBC”) do jego podstawowych operacji refinansowania, niezbędne jest dokonanie przeglądu przepisów dotyczących stopy procentowej stosowanej dla grzywien lub innych kar oraz ustanowienie zasad w przypadku ujemnej stopy procentowej.
- (44) Aby odzwierciedlić szczególny charakter kwot należności w postaci grzywien lub innych kar, nakładanych przez instytucje Unii na mocy TFUE lub Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (zwanego dalej „Traktatem Euratom”), należy wprowadzić szczegółowe przepisy dotyczące stóp procentowych mających zastosowanie do kwot należnych, ale jeszcze niewypłaconych, w przypadku gdy takie kwoty zostały zwiększone przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
- (45) Należy zarówno doprecyzować, jak i wzmocnić zasady odzyskiwania środków. W szczególności należy określić, że księgowy odzyskuje kwoty przez potrącenie ich również z kwot należnych dłużnikowi przez agencję wykonawczą przy wykonywaniu budżetu.
- (46) Aby zagwarantować pewność prawa i przejrzystość, należy ustanowić przepisy dotyczące terminów, w jakich ma zostać przesłana nota debetowa.
- (47) W celu zagwarantowania zarządzania aktywami przy jednoczesnym dążeniu do osiągnięcia dodatniego zwrotu niezbędne jest, aby kwoty związane z grzywami, innymi karami lub sankcjami nałożonymi na podstawie TFUE lub Traktatu Euratom, takie jak zaskarżane grzywny za naruszenie zasad konkurencji, były tymczasowo pobierane i inwestowane w składniki aktywów finansowych, oraz aby ustalić przeznaczenie zwrotu z tych kwot. Ponieważ Komisja nie jest jedyną instytucją Unii uprawnioną do nakładania grzywien, innych kar lub sankcji, niezbędne jest ustanowienie przepisów dotyczących takich grzywien, innych kar lub sankcji nakładanych przez inne instytucje Unii oraz określenie zasad ich odzyskiwania, które powinny być równoważne zasadom mającym zastosowanie do Komisji.
- (48) W celu zapewnienia, aby Komisja dysponowała wszystkimi informacjami niezbędnymi do przyjęcia decyzji w sprawie finansowania, konieczne jest ustanowienie minimalnych wymagań dotyczących treści decyzji w sprawie finansowania odnoszących się do dotacji, zamówień, unijnych funduszy powierniczych na potrzeby działań zewnętrznych (zwanym dalej „unijnymi funduszami powierniczymi”), nagród, instrumentów finansowych, instrumentów łączonych lub platform łączonych oraz gwarancji budżetowych. Jednocześnie, aby zapewnić bardziej długoterminową perspektywę potencjalnym odbiorcom, należy zezwolić, aby decyzje w sprawie finansowania mogły być przyjmowane na okres dłuższy niż jeden rok budżetowy precyzując jednocześnie, że ich realizacja jest uzależniona od dostępności środków budżetowych na odpowiednie lata budżetowe. Ponadto konieczne jest zmniejszenie liczby elementów niezbędnych do podjęcia decyzji w sprawie finansowania. Zgodnie z celem, jakim jest uproszczenie, decyzja w sprawie finansowania powinna jednocześnie stanowić roczny lub wieloletni program prac. Ponieważ wkłady na rzecz organów Unii, o których mowa w art. 70 i 71, są już określone w budżecie, przyjęcie szczegółowej decyzji w sprawie finansowania w tym zakresie nie powinno być wymagane.
- (49) W odniesieniu do wydatków, w celu ustanowienia jasnych ram dla poszczególnych etapów wykonania budżetu należy doprecyzować zależność między decyzjami w sprawie finansowania, globalnymi zobowiązaniami budżetowymi oraz indywidualnymi zobowiązaniami budżetowymi, a także pojęcia zobowiązania budżetowego i zobowiązania prawnego.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 609/2014 z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie metod i procedury udostępniania tradycyjnych zasobów własnych, zasobów własnych opartych na VAT i zasobów własnych opartych na DNB oraz w sprawie środków w celu zaspokojenia potrzeb gotówkowych (Dz.U. L 168 z 7.6.2014, s. 39).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 19).

- (50) W celu uwzględnienia w szczególności liczby zobowiązań prawnych zaciąganych w delegaturach Unii i przedstawicielstwach Unii oraz wahań kursów wymiany walut odnotowywanych przez delegatury Unii i przedstawicielstwa Unii, tymczasowe zobowiązania budżetowe powinny być możliwe również w przypadku, gdy znani są końcowi odbiorcy płatności oraz kwoty.
- (51) W odniesieniu do typologii płatności, których mogą dokonywać urzędnicy zatwierdzający, należy doprecyzować różne rodzaje płatności zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami. Należy ponadto doprecyzować zasady rozliczania płatności zaliczkowych, w szczególności w sytuacjach, w których rozliczenie okresowe nie jest możliwe. W tym celu należy zawrzeć odpowiednie przepisy w zaciągniętych zobowiązaniach prawnych.
- (52) Niniejsze rozporządzenie powinno określać, że płatności mają być dokonywane w określonych terminach i że w przypadku niedotrzymania takich terminów wierzyciele, z wyjątkiem państw członkowskich oraz Europejskiego Banku Inwestycyjnego (zwanego dalej „EBI”) i Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (zwanego dalej „EFI”), będą mieli prawo do odsetek za zwłokę, które będą pokrywane z budżetu.
- (53) Stosowne jest włączenie przepisów dotyczących poświadczania zasadności wydatków i ich zatwierdzania w jednym artykule oraz wprowadzenie definicji „umorzeń”. Ponieważ transakcje realizowane są w systemach komputerowych, podpisanie dowodu kasowego formułą „płatność dopuszczona” w celu wyrażenia decyzji o poświadczeniu zasadności należy zastąpić elektronicznie zabezpieczonym podpisem, z wyjątkiem ograniczonej liczby przypadków. Niezbędne jest też doprecyzowanie, że poświadczanie zasadności wydatków ma zastosowanie do wszystkich kosztów kwalifikowalnych, w tym również kosztów, które nie są związane z wnioskiem o płatność, tak jak w przypadku rozliczania płatności zaliczkowych.
- (54) Aby zmniejszyć złożoność, uprościć obowiązujące przepisy oraz poprawić czytelność niniejszego rozporządzenia, należy ustanowić przepisy wspólne dla więcej niż jednego instrumentu wykonania budżetu. W związku z powyższym należy uporządkować niektóre przepisy, dostosować brzmienie i zakres innych przepisów oraz usunąć zbędne powtórzenia i odesłania.
- (55) Każda instytucja Unii powinna ustanowić komitet ds. audytu wewnętrznego, którego zadaniem jest zapewnienie niezależności audytora wewnętrznego, monitorowanie jakości audytów wewnętrznych oraz zapewnienie, aby służby danej instytucji Unii właściwie uwzględniały i wdrażały zalecenia z audytu wewnętrznego i zewnętrznego. O składzie tego komitetu ds. audytu wewnętrznego powinna decydować każda instytucja Unii, z uwzględnieniem swojej autonomii organizacyjnej oraz wagi porad niezależnych ekspertów.
- (56) Większy nacisk należy położyć na wykonanie i rezultaty projektów finansowanych z budżetu. Należy zatem określić dodatkową formę finansowania niepowiązanego z kosztami odnośnych operacji poza już funkcjonującymi formami wkładu Unii (zwrot faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowalnych, koszt jednostkowy, płatności ryczałtowe oraz finansowanie według stawek zryczałtowanych). Dodatkowa forma finansowania powinna opierać się na spełnieniu określonych warunków *ex ante* lub osiągnięciu rezultatów mierzonych przez odniesienie do wcześniej ustalonych celów pośrednich lub za pomocą wskaźników wykonania.
- (57) W przypadku gdy Komisja dokonuje ocen zdolności operacyjnej i finansowej odbiorców środków finansowych Unii lub ich systemów i procedur, powinna móc polegać na ocenach już przeprowadzonych przez siebie, inne podmioty lub darczyńców, takich jak agencje krajowe i organizacje międzynarodowe, w celu uniknięcia wielokrotnego oceniania tych samych odbiorców. Należy korzystać z możliwości wzajemnego uznawania wyników ocen przeprowadzonych przez inne podmioty w przypadku, gdy takie oceny dokonane były zgodnie z warunkami równoważnymi warunkom określonym w niniejszym rozporządzeniu w odniesieniu do mającej zastosowanie metody wykonywania. W związku z powyższym w celu wspierania wzajemnego uznawania wyników ocen wśród darczyńców Komisja powinna promować uznawanie przyjętych na szczeblu międzynarodowym standardów lub międzynarodowych najlepszych praktyk.
- (58) Ważne jest również, aby unikać sytuacji, w których odbiorcy środków finansowych Unii są poddawani wielokrotnym audytom przez różne podmioty w zakresie wykorzystania tych środków finansowych. Powinno być zatem możliwe poleganie na audytach przeprowadzonych już przez niezależnych audytorów, pod warunkiem że istnieją wystarczające dowody potwierdzające ich kompetencje i niezależność oraz pod warunkiem że audyt opiera się na przyjętych na szczeblu międzynarodowym standardach audytu zapewniających wystarczającą pewność, jak również że audyty te zostały przeprowadzone w odniesieniu do sprawozdania finansowego i sprawozdania przedstawiającego wykorzystanie wkładu Unii. Takie audyty powinny następnie stanowić podstawę uzyskania ogólnej pewności co do wykorzystania środków finansowych Unii. W tym celu ważne jest zapewnienie, aby sprawozdanie niezależnego audytora i powiązana dokumentacja audytowa były udostępniane na żądanie Parlamentowi Europejskiemu, Komisji, Trybunałowi Obrachunkowemu oraz instytucjom audytowym państw członkowskich.

- (59) Na potrzeby polegania na ocenach i audytach oraz w celu zmniejszenia obciążenia administracyjnego dla osób i podmiotów otrzymujących środki finansowe Unii, ważne jest zapewnienie ponownego wykorzystywania wszelkich informacji, którymi już dysponują instytucje Unii, instytucje zarządzające lub inne organy i podmioty wykonujące środki finansowe Unii, aby uniknąć wielokrotnego zwracania się o informacje do odbiorców lub beneficjentów.
- (60) Aby zapewnić długoterminowy mechanizm współpracy z odbiorcami, należy przewidzieć możliwość podpisywania ramowych umów o partnerstwie finansowym. Ramowe umowy o partnerstwie finansowym należy realizować za pomocą dotacji lub umów o przyznanie wkładu zawieranych z osobami lub podmiotami wykonującymi środki finansowe Unii. W tym celu należy określić minimalny zakres treści takich umów o przyznanie wkładu. Ramowe umowy o partnerstwie finansowym nie powinny nadmiernie ograniczać dostępu do unijnego finansowania.
- (61) Warunki i procedury zawieszenia, zakończenia lub zmniejszenia wkładu Unii powinny zostać zharmonizowane w ramach różnych instrumentów wykonania budżetu, takich jak dotacje, zamówienia, zarządzanie pośrednie, nagrody itd. Należy określić podstawy takiego zawieszenia, zakończenia lub zmniejszenia.
- (62) W niniejszym rozporządzeniu należy ustanowić standardowe okresy przechowywania przez odbiorców dokumentów dotyczących wkładów Unii, tak aby uniknąć rozbieżnych lub nieproporcjonalnych wymogów umownych, jednocześnie nadal zapewniając Komisji, Trybunałowi Obrachunkowemu i Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (zwanemu dalej „OLAF”) wystarczającą ilość czasu na uzyskanie dostępu do takich danych i dokumentów oraz na przeprowadzenie kontroli *ex post* i audytów. Ponadto każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, powinny być zobowiązane do współpracy na rzecz ochrony interesów finansowych Unii.
- (63) Aby dostarczać uczestnikom i odbiorcom stosowne informacje oraz zapewnić im możliwość korzystania z prawa do obrony, należy umożliwić uczestnikom i odbiorcom zgłaszanie uwag przed przyjęciem jakiegokolwiek środka negatywnie wpływającego na ich prawa oraz należy informować ich o środkach dochodzenia roszczeń, jakimi dysponują, aby zaskarżyć taki środek.
- (64) W celu ochrony interesów finansowych Unii Komisja powinna ustanowić jednolity system wczesnego wykrywania i wykluczania.
- (65) System wczesnego wykrywania i wykluczania powinien mieć zastosowanie do uczestników, odbiorców, podmiotów, na których zdolności kandydat lub oferent zamierzają polegać, do podwykonawców wykonawcy, każdej osoby lub podmiotu, które otrzymują środki finansowe Unii w przypadku gdy budżet jest wykonywany w ramach zarządzania pośredniego, do każdej osoby lub podmiotu, które otrzymują środki finansowe Unii w ramach instrumentów finansowych wdrażanych w ramach zarządzania bezpośredniego, do uczestników lub odbiorców, o których podmioty wykonujące budżet w ramach zarządzania dzielonego przekazały informacje, oraz do sponsorów.
- (66) Należy doprecyzować, że w przypadku gdy decyzja o zarejestrowaniu osoby lub podmiotu w bazie danych systemu wczesnego wykrywania i wykluczania podejmowana jest na podstawie sytuacji wykluczenia dotyczącej osoby fizycznej lub prawnej, która jest członkiem organów administracyjnych, zarządzających lub nadzorczych tej osoby lub tego podmiotu lub która posiada uprawnienia do reprezentowania, uprawnienia decyzyjne lub kontrolne w odniesieniu do tej osoby lub tego podmiotu, lub sytuacji wykluczenia dotyczącej osoby fizycznej lub prawnej, która ponosi nieograniczoną odpowiedzialność za długi tej osoby lub tego podmiotu, lub osoby fizycznej, która pełni kluczową funkcję w procedurze wyboru lub w wykonaniu zobowiązania prawnego, informacje zarejestrowane w tej bazie danych obejmują informacje dotyczące tych osób.
- (67) Decyzja o wykluczeniu osoby lub podmiotu z udziału w procedurze wyboru lub nałożenie kary finansowej na osobę lub podmiot oraz decyzja o opublikowaniu odnośnej informacji powinny być podejmowane przez właściwego urzędnika zatwierdzającego, mając na uwadze jego autonomię w kwestiach administracyjnych. Jeżeli brak jest prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej oraz w przypadkach związanych z poważnym naruszeniem umowy, właściwy urzędnik zatwierdzający powinien podjąć decyzję na podstawie wstępnej kwalifikacji prawnej, uwzględniając zalecenie zespołu. Zespół powinien również oszacować czas trwania wykluczenia w przypadkach, gdy nie został on ustalony prawomocnym wyrokiem lub ostateczną decyzją administracyjną.
- (68) Rolą zespołu powinno być zapewnienie spójnego funkcjonowania systemu wykluczania. W skład zespołu powinni wchodzić stały przewodniczący, dwóch przedstawicieli Komisji oraz przedstawiciel wnioskującego urzędnika zatwierdzającego.
- (69) Wstępna kwalifikacja prawna nie przesądza o końcowej ocenie zachowania danej osoby lub danego podmiotu przez właściwe organy państw członkowskich na podstawie prawa krajowego. W związku z tym zalecenie zespołu, a także decyzja właściwego urzędnika zatwierdzającego, powinny być przedmiotem przeglądu w następstwie powiadomienia o takiej końcowej ocenie.

- (70) Właściwy urzędnik zatwierdzający powinien wykluczyć osobę lub podmiot, w przypadku gdy stwierdzono w drodze prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej, że dana osoba lub dany podmiot dopuścili się poważnego wykroczenia zawodowego, niewypełnienia – umyślnego lub nieumyślnego – obowiązków dotyczących uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne lub podatków, utworzenia podmiotu w innej jurysdykcji z zamiarem obejścia obowiązków podatkowych, socjalnych lub jakichkolwiek innych obowiązków prawnych, nadużycia finansowego na szkodę budżetu, korupcji, zachowań związanych z organizacją przestępczą, prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, przestępstwo charakterze terrorystycznym lub przestępstw związanych z działalnością terrorystyczną, pracy dzieci lub innych przestępstw związanych z handlem ludźmi lub nieprawidłowości. Osobę lub podmiot należy też wykluczyć w przypadku poważnego naruszenia zobowiązania prawnego lub w przypadku upadłości.
- (71) Podejmując decyzję o wykluczeniu osoby lub podmiotu lub o nałożeniu kary finansowej na osobę lub podmiot, oraz o publikacji odnośnej informacji, właściwy urzędnik zatwierdzający powinien zapewnić przestrzeganie zasady proporcjonalności, w szczególności uwzględniając powagę sytuacji, wpływ tej sytuacji na budżet, czas, jaki upłynął od danego zachowania, czas trwania zachowania i jego powtarzalność, czy zachowanie było umyślne lub stopień wykazanego zaniedbania i stopień współpracy osoby lub podmiotu z odpowiednim właściwym organem w czasie dochodzenia oraz wkładu tej osoby lub tego podmiotu w dochodzenie.
- (72) Właściwy urzędnik zatwierdzający powinien mieć również możliwość wykluczenia osoby lub podmiotu, w przypadku gdy osoba fizyczna lub prawna ponosząca nieograniczoną odpowiedzialność za długi podmiotu gospodarczego znajduje się w stanie upadłości lub w podobnej sytuacji związanej z niewypłacalnością lub gdy ta osoba fizyczna lub prawna nie wypełnia swoich obowiązków dotyczących uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne lub podatków, w przypadku gdy takie sytuacje mają wpływ na sytuację finansową tego podmiotu gospodarczego.
- (73) Decyzja o wykluczeniu nie powinna być wydawana w odniesieniu do osoby lub podmiotu w przypadku podjęcia przez nie środków zaradczych i wykazania tym samym swojej rzetelności. Możliwość ta nie powinna mieć zastosowania w przypadku najpoważniejszej działalności przestępczej.
- (74) W świetle zasady proporcjonalności należy rozróżnić przypadki, w których istnieje możliwość nałożenia kary finansowej jako alternatywy dla wykluczenia, z jednej strony, oraz przypadki, w których poważny charakter zachowania danego odbiorcy w zakresie usiłowania uzyskania w nienależyty sposób środków finansowych Unii uzasadnia nałożenie kary finansowej w uzupełnieniu wykluczenia, tak aby zapewnić skutek odstraszący, z drugiej strony. Należy również określić maksymalną kwotę kary finansowej, jaką może nałożyć instytucja zamawiająca.
- (75) Kara finansowa powinna być nakładana wyłącznie na odbiorcę, a nie na uczestnika, zważywszy że kwotę nakładanej kary finansowej oblicza się na podstawie wartości danego zobowiązania prawnego.
- (76) Możliwość podjęcia decyzji o wykluczeniu lub nałożeniu kar finansowych jest niezależna od możliwości zastosowania kar umownych, takich jak ryczałtowe odszkodowanie.
- (77) Czas trwania wykluczenia powinien być ograniczony, podobnie jak w przypadku dyrektywy 2014/24/UE, oraz powinien być zgodny z zasadą proporcjonalności.
- (78) Konieczne jest określenie daty rozpoczęcia i czasu trwania okresu przedawnienia na potrzeby podejmowania decyzji o wykluczeniu lub nałożeniu kar finansowych.
- (79) Ważna jest możliwość wzmocnienia skutku odstraszącego osiąganego dzięki wykluczeniu i karze finansowej. W tym względzie skutek odstraszący należy wzmocnić poprzez możliwość publikowania informacji związanych z wykluczeniem lub karą finansową w sposób spełniający wymogi w zakresie ochrony danych określone w rozporządzeniach (WE) nr 45/2001 i (UE) 2016/679. Taka publikacja powinna przyczynić się do zapewnienia, aby takie zachowanie się nie powtórzyło. Mając na uwadze pewność prawa oraz zgodnie z zasadą proporcjonalności, należy określić sytuacje, w których publikacja nie powinna mieć miejsca. Dokonując oceny, właściwy urzędnik zatwierdzający powinien uwzględniać wszelkie zalecenia zespołu. W przypadku osób fizycznych dane osobowe należy publikować tylko w wyjątkowych okolicznościach uzasadnionych powagą zachowania lub jego wpływem na interesy finansowe Unii.
- (80) Informacje dotyczące wykluczenia lub kary finansowej należy publikować wyłącznie w niektórych przypadkach takich jak poważne wykroczenie zawodowe, nadużycie finansowe, znaczące uchybienie w wypełnianiu najważniejszych obowiązków określonych w zobowiązaniu prawnym finansowanym z budżetu lub nieprawidłowość, lub w przypadku utworzenia podmiotu w innej jurysdykcji z zamiarem obejścia obowiązków podatkowych, socjalnych lub jakichkolwiek innych obowiązków prawnych.
- (81) Kryteria wykluczenia powinny być wyraźnie oddzielone od kryteriów prowadzących do ewentualnego odrzucenia z procedury wyboru.

- (82) Informacje dotyczące wczesnego wykrywania ryzyk oraz decyzji dotyczących wykluczenia i nakładania kar finansowych na osobę lub podmiot powinny być scentralizowane. W tym celu stosowne informacje powinny być przechowywane w bazie danych utworzonej i obsługiwanej przez Komisję będącą właścicielem scentralizowanego systemu. System ten powinien funkcjonować z poszanowaniem prawa do prywatności i ochrony danych osobowych.
- (83) Chociaż za utworzenie i obsługę systemu wczesnego wykrywania i wykluczania powinna odpowiadać Komisja, inne instytucje Unii i organy Unii, a także wszystkie osoby i podmioty wykonujące środki finansowe Unii w ramach zarządzania bezpośredniego, dzielonego i pośredniego powinny uczestniczyć w tym systemie, przekazując stosowne informacje Komisji. Właściwy urzędnik zatwierdzający i zespół powinni gwarantować danej osobie lub danemu podmiotowi prawo do obrony. Takie samo prawo powinno zostać przyznane osobie lub podmiotowi w ramach wczesnego wykrywania, gdy czynność, jakiej zamierza dokonać urzędnik zatwierdzający, mogłaby negatywnie wpłynąć na prawa danej osoby lub danego podmiotu. W przypadkach nadużyć finansowych, korupcji lub wszelkiej innej nielegalnej działalności mającej wpływ na interesy finansowe Unii, które to działania nie są jeszcze przedmiotem prawomocnego wyroku, należy umożliwić właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu odroczenie powiadomienia danej osoby lub podmiotu, a zespołowi odroczenia prawa przedstawienia uwag przez daną osobę lub dany podmiot. Odroczenie takie powinno być uzasadnione tylko wówczas, gdy istnieją istotne uzasadnione przesłanki dla zachowania poufności dochodzenia lub krajowego postępowania sądowego.
- (84) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej powinien mieć nieograniczoną jurysdykcję w odniesieniu do decyzji o wykluczeniu oraz kar finansowych nakładanych na mocy niniejszego rozporządzenia, zgodnie z art. 261 TFUE.
- (85) Aby ułatwić ochronę interesów finansowych Unii we wszystkich metodach wykonania budżetu, osoby i podmioty uczestniczące w wykonaniu budżetu w ramach zarządzania dzielonego i pośredniego powinny mieć możliwość brania pod uwagę, w stosownych przypadkach, wykluczeń, o których zdecydowali urzędnicy zatwierdzający na poziomie Unii.
- (86) Niniejsze rozporządzenie powinno sprzyjać realizacji celu, jakim jest e-administracja, w szczególności korzystaniu z elektronicznej wymiany informacji między instytucjami Unii i osobami trzecimi.
- (87) Postępom ku elektronicznej wymianie informacji i składaniu dokumentów drogą elektroniczną, łącznie z e-zamówieniami, w stosownych przypadkach, co stanowi ważny środek upraszczający, powinny towarzyszyć jasne warunki akceptacji systemów, które mają być stosowane, tak aby stworzyć stabilne otoczenie prawne, zachowując jednocześnie elastyczność w zarządzaniu środkami finansowymi Unii dla uczestników, odbiorców i urzędników zatwierdzających, jak przewiduje niniejsze rozporządzenie.
- (88) Należy ustanowić zasady dotyczące składu i zadań komisji odpowiedzialnej za ocenę dokumentacji wniosku w procedurach udzielania zamówień, udzielania dotacji oraz w konkursach o przyznanie nagrody. Należy umożliwić komisji włączenie ekspertów zewnętrznych, jeżeli taką możliwość przewidziano w akcie podstawowym.
- (89) Zgodnie z zasadą dobrej administracji urzędnik zatwierdzający powinien wystąpić o wyjaśnienia lub brakujące dokumenty, przestrzegając jednocześnie zasady równego traktowania oraz bez wprowadzania istotnych zmian w dokumentacji wniosku. Urzędnik zatwierdzający powinien mieć możliwość odstąpienia od tego jedynie w należycie uzasadnionych przypadkach. Ponadto urzędnik zatwierdzający powinien mieć możliwość skorygowania oczywistego błędu pisarskiego lub zwrócić się do uczestnika o skorygowanie takiego błędu.
- (90) Należyte zarządzanie finansami powinno wymagać, aby Komisja chroniła swoje interesy, żądając gwarancji w chwili dokonywania płatności zaliczkowych. Wymóg składania gwarancji przez wykonawców i beneficjentów nie powinien być automatyczny, lecz powinien opierać się na analizie ryzyka. W przypadku gdy podczas wykonania urzędnik zatwierdzający stwierdzi, że gwarant nie jest lub nie jest już uprawniony do wydawania gwarancji zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym, urzędnik zatwierdzający powinien mieć możliwość żądania zastąpienia gwarancji.
- (91) Istnienie różnych zbiorów zasad dotyczących zarządzania bezpośredniego i pośredniego, w szczególności w odniesieniu do koncepcji „zadań związanych z wykonaniem budżetu”, wywołało nieporozumienia i pociągnęło za sobą ryzyko błędów dotyczących kwalifikacji zarówno po stronie Komisji, jak i jej partnerów, i dlatego zasady te powinny zostać uproszczone i zharmonizowane.
- (92) Należy poddać przeglądowi przepisy dotyczące oceny *ex ante* spełnienia wymogów dotyczących filarów przez osoby lub podmioty wykonujące środki finansowe Unii w ramach zarządzania pośredniego, aby Komisja mogła w jak największym stopniu polegać na systemach, zasadach i procedurach tych osób i podmiotów, które uznano za równoważne z systemami i procedurami stosowanymi przez Komisję. Ponadto ważne jest, aby doprecyzować, że jeżeli w ramach oceny wykryte zostaną obszary, w których istniejące procedury nie są wystarczające, aby chronić interesy finansowe Unii, Komisja powinna mieć możliwość podpisania umów o przyznanie wkładu, podejmując jednocześnie odpowiednie środki nadzoru. Ważne jest również, aby doprecyzować, w jakich sytuacjach istnieje możliwość zadecydowania przez Komisję o niewymaganiu oceny *ex ante* spełnienia wymogów dotyczących filarów, aby podpisać umowę o przyznanie wkładu.

- (93) Wynagrodzenie osób i podmiotów wykonujących budżet powinno, w stosownych przypadkach i w miarę możliwości, opierać się na wykonaniu.
- (94) Komisja przystępuje do partnerstw z państwami trzecimi w drodze umów w sprawie finansowania. Ważne jest doprecyzowanie treści takich umów w sprawie finansowania, w szczególności tych części działania, które są wdrażane przez państwo trzecie w ramach zarządzania pośredniego.
- (95) Ważne jest uwzględnienie specyfiki instrumentów łączonych lub platform łączonych, w sytuacji gdy Komisja łączy swój wkład z wkładem instytucji finansowych, a także doprecyzowanie stosowania przepisów dotyczących instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych.
- (96) Przepisy dotyczące udzielania zamówień oraz zasady mające zastosowanie do zamówień publicznych udzielanych przez instytucje Unii na własny rachunek powinny opierać się na zasadach określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE⁽¹⁾ dyrektywie 2014/24/UE.
- (97) W przypadku zamówień mieszanych należy doprecyzować metodologię stosowaną przez instytucje zamawiające do celów ustalenia, które przepisy mają zastosowanie.
- (98) Należy doprecyzować środki upubliczniania *ex ante* i *ex post* niezbędne do rozpoczęcia postępowania o udzielenie zamówienia w przypadku zamówień o wartości równej lub większej od progów określonych w dyrektywie 2014/24/UE, w przypadku zamówień o wartości poniżej tych progów i w przypadku zamówień nieobjętych zakresem stosowania tej dyrektywy.
- (99) Niniejsze rozporządzenie powinno zawierać wyczerpujący wykaz wszystkich rodzajów procedur udzielania zamówień, z jakich mogą korzystać instytucje Unii niezależnie od progów.
- (100) W celu uproszczenia procedur administracyjnych oraz aby zachęcić do udziału małe i średnie przedsiębiorstwa (zwane dalej „MŚP”), przy zamówieniach o średniej wartości należy przewidzieć procedury negocjacyjne.
- (101) Podobnie jak w przypadku dyrektywy 2014/24/UE niniejsze rozporządzenie powinno umożliwiać konsultacje rynkowe przed rozpoczęciem postępowania o udzielenie zamówienia. W celu zapewnienia, aby partnerstwo innowacyjne było stosowane wyłącznie w przypadkach, gdy pożądane roboty budowlane, dostawy i usługi nie są dostępne na rynku lub jako działalność rozwojowa bliska rynkowi, należy ustanowić w niniejszym rozporządzeniu obowiązek przeprowadzenia takich wstępnych konsultacji rynkowych przed skorzystaniem z partnerstwa innowacyjnego.
- (102) Należy sprecyzować, w jaki sposób instytucje zamawiające mogą przyczynić się do ochrony środowiska i wspierania zrównoważonego rozwoju, przy jednoczesnym zapewnieniu uzyskania przez te instytucje dla ich zamówień najlepszej jakości za daną cenę, w szczególności poprzez wymaganie określonych etykiet lub stosowanie odpowiednich metod udzielania zamówień.
- (103) W celu zapewnienia, aby w trakcie wykonywania umów podmioty gospodarcze przestrzegały mających zastosowanie obowiązków w dziedzinie prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy, ustanowionych w prawie Unii, prawie krajowym, układach zbiorowych lub w międzynarodowych konwencjach w dziedzinie prawa socjalnego i prawa ochrony środowiska wymienionych w załączniku X do dyrektywy 2014/24/UE, obowiązki takie powinny być elementem minimalnych wymagań określanych przez instytucję zamawiającą oraz powinny stanowić integralną część umów podpisywanych przez instytucję zamawiającą.
- (104) Należy zidentyfikować i odrębnie traktować różne przypadki zwykle określane jako konflikt interesów. Pojęcie „konfliktu interesów” należy stosować jedynie w odniesieniu do przypadków, w których osoba lub podmiot, na których ciąży obowiązek związane z wykonaniem budżetu, przeprowadzeniem audytu lub kontroli, lub urzędnik lub pracownik instytucji Unii lub organów krajowych na dowolnym szczeblu, znajdują się w takiej sytuacji. Próby wywarcia nienależytego wpływu na procedurę wyboru lub uzyskania informacji poufnych należy traktować jako poważne wykroczenie zawodowe, które może prowadzić do odrzucenia z procedury wyboru lub wykluczenia z dostępu do środków finansowych Unii. Ponadto podmioty gospodarcze mogłyby znajdować się w sytuacji, w której nie powinny zostać zakwalifikowane do wykonania umowy z powodu sprzeczności interesów zawodowych. Na przykład, spółka nie powinna oceniać projektu, w którym brała udział, a audytor nie powinien badać sprawozdań finansowych, które wcześniej poświadczył.
- (105) Zgodnie z dyrektywą 2014/24/UE powinna istnieć możliwość sprawdzenia w dowolnej kolejności, czy podmiot gospodarczy jest wykluczony, możliwość zastosowania kryteriów kwalifikacji i wyboru, a także sprawdzenia zgodności z dokumentami zamówienia. W związku z tym powinna istnieć możliwość odrzucania ofert na podstawie kryteriów udzielenia zamówienia bez uprzedniej weryfikacji danego oferenta w odniesieniu do kryteriów wykluczenia lub kryteriów kwalifikacji.

(¹) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 1).

- (106) Udzielanie zamówień powinno odbywać się na podstawie kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie zgodnie z art. 67 dyrektywy 2014/24/UE.
- (107) Mając na uwadze pewność prawa, niezbędne jest doprecyzowanie, że kryteria kwalifikacji są ściśle powiązane z oceną kandydatów lub oferentów i że kryteria udzielenia zamówienia są ściśle powiązane z oceną ofert. W szczególności kwalifikacje i doświadczenie personelu wyznaczonego do wykonania zamówienia powinny być stosowane jako kryterium kwalifikacji, a nie kryterium wyboru, gdyż wprowadziłyby to ryzyko powielania i podwójnej oceny tego samego elementu. Ponadto jeżeli takie kwalifikacje i doświadczenie byłyby stosowane jako kryterium udzielenia zamówienia, wszelkie zmiany personelu wyznaczonego do wykonania zamówienia, nawet uzasadnione chorobą lub zmianą stanowiska, stanowiłyby podstawę do zakwestionowania warunków, na których udzielono danego zamówienia, prowadząc tym samym do braku pewności prawa.
- (108) Udzielanie zamówień przez Unię powinno zapewniać skuteczne, przejrzyste i odpowiednie wykorzystywanie środków finansowych Unii, przy jednoczesnym zmniejszaniu obciążeń administracyjnych dla odbiorców środków finansowych Unii. W tym względzie e-zamówienia powinny przyczynić się do lepszego wykorzystania środków finansowych Unii oraz poprawić dostęp wszystkich podmiotów gospodarczych do zamówień. Wszystkie instytucje Unii prowadzące postępowania o udzielenie zamówienia powinny publikować na swoich stronach internetowych jasne zasady dotyczące nabywania, wydatków i monitorowania, a także wszystkie udzielone zamówienia, w tym również ich wartość.
- (109) Należy doprecyzować istnienie fazy otwarcia i oceny w każdym postępowaniu. Decyzja o udzieleniu zamówienia zawsze powinna być wynikiem oceny.
- (110) Przy powiadamianiu o wyniku postępowania należy poinformować kandydatów i oferentów o podstawie, na jakiej podjęto decyzję, oraz przekazać im szczegółowe uzasadnienie oparte na treści sprawozdania z oceny.
- (111) Biorąc pod uwagę fakt, że kryteria stosowane są w dowolnej kolejności, należy przekazać odrzuconym oferentom, którzy złożyli oferty spełniające wymagania, informacje dotyczące charakterystyki i względnej przewagi zwycięskiej oferty, jeżeli wystąpią oni z takim wnioskiem.
- (112) W przypadku umów ramowych z ponownym poddaniem zamówienia procedurze konkurencyjnej nie powinien istnieć obowiązek informowania niewybranego wykonawcy o charakterystyce i względnej przewadze zwycięskiej oferty, gdyż otrzymanie takich informacji przez strony tej samej umowy ramowej w przypadku każdego ponownego poddania zamówienia procedurze konkurencyjnej mogłoby zaszkodzić uczciwej konkurencji między nimi.
- (113) Instytucja zamawiająca powinna mieć możliwość unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia przed podpisaniem umowy, przy czym kandydaci ani oferenci nie powinni być uprawnieni do dochodzenia odszkodowania. Powinno to pozostawać bez uszczerbku dla sytuacji, gdy instytucja zamawiająca działała w sposób, który może sprawić, że zostanie pociągnięta do odpowiedzialności za szkody zgodnie z zasadami ogólnymi prawa Unii.
- (114) Podobnie jak w przypadku dyrektywy 2014/24/UE konieczne jest doprecyzowanie warunków, na jakich istnieje możliwość modyfikacji umowy w trakcie jej wykonywania bez wszczynania nowego postępowania o udzielenie zamówienia. W szczególności nowe postępowanie o udzielenie zamówienia nie powinno być wymagane w przypadkach takich jak zmiany administracyjne, sukcesja uniwersalna oraz zastosowanie jasnych i jednoznacznych klauzul przeglądowych lub opcji, które nie zmieniają minimalnych wymagań określonych w pierwotnym postępowaniu. Nowe postępowanie o udzielenie zamówienia powinno być wymagane w przypadku istotnych modyfikacji pierwotnej umowy, w szczególności w odniesieniu do zakresu i treści wzajemnych praw i obowiązków stron, w tym również w odniesieniu do podziału praw własności intelektualnej. Modyfikacje takie wskazują na zamiar stron dotyczący renegocjacji istotnych warunków tej umowy, w szczególności w sytuacji, gdy modyfikacje miałyby wpływ na wynik postępowania, gdyby zmodyfikowane warunki były uwzględnione w pierwotnym postępowaniu.
- (115) Niezbędne jest wprowadzenie możliwości wymagania gwarancji należytego wykonania umowy w odniesieniu do robót budowlanych, dostaw i złożonych usług w celu zagwarantowania przestrzegania istotnych zobowiązań umownych oraz zapewnienia prawidłowego wykonania umowy w całym okresie jej obowiązywania. Niezbędne jest także wprowadzenie opcji wymagania gwarancji środków zatrzymanych, która obejmowałaby okres odpowiedzialności umownej, zgodnie ze zwyczajowymi praktykami w danych sektorach.
- (116) Aby ustalić mające zastosowanie progi i procedury, konieczne jest doprecyzowanie, czy instytucje Unii, agencje wykonawcze i organy Unii uznaje się za instytucje zamawiające. Nie należy ich uznawać za instytucje zamawiające w przypadkach, gdy dokonują one zakupów od centralnej jednostki zakupującej. Ponadto instytucje Unii stanowią jeden podmiot prawny i ich departamenty nie mogą zawierać umów, lecz tylko umowy o gwarantowanym poziomie usług między sobą.

- (117) W niniejszym rozporządzeniu należy zawrzeć odesłanie do dwóch progów określonych w dyrektywie 2014/24/UE mających zastosowanie, odpowiednio, do robót budowlanych oraz do dostaw i usług. W celu uproszczenia, a także zapewnienia należytego zarządzania finansami progi te powinny mieć również zastosowanie do umów koncesji, z uwagi na specyfikę potrzeb instytucji Unii w zakresie zamówień. Korekta tych progów, jak przewidziano w dyrektywie 2014/24/UE, powinna mieć zatem bezpośrednie zastosowanie do zamówień udzielanych na podstawie niniejszego rozporządzenia.
- (118) Do celów harmonizacji i uproszczenia standardowe procedury mające zastosowanie przy udzielaniu zamówień powinny mieć zastosowanie także do zakupów w ramach tzw. łagodniejszego reżimu dotyczącego udzielania zamówień na usługi społeczne i inne szczególne usługi, o którym mowa w art. 74 dyrektywy 2014/24/UE. W związku z tym próg obowiązujący w przypadku zakupów w łagodniejszym reżimie należy dostosować do progu stosowanego w przypadku zamówień na usługi.
- (119) Niezbędne jest doprecyzowanie warunków stosowania okresu zawieszenia przed podpisaniem umowy lub umowy ramowej.
- (120) Przepisy mające zastosowanie do udzielania zamówień w dziedzinie działań zewnętrznych powinny być zgodne z zasadami ustanowionymi w dyrektywach 2014/23/UE i 2014/24/UE.
- (121) Aby zmniejszyć złożoność, uprościć istniejące przepisy oraz poprawić czytelność przepisów dotyczących zamówień, konieczne jest uporządkowanie ogólnych przepisów dotyczących zamówień i szczegółowych przepisów mających zastosowanie do zamówień w dziedzinie działań zewnętrznych oraz usunięcie zbędnych powtórzeń i odesłań.
- (122) Należy doprecyzować, które podmioty gospodarcze mają dostęp do zamówień udzielanych na podstawie niniejszego rozporządzenia w zależności od siedziby tych podmiotów, oraz wyraźnie przewidzieć możliwość takiego dostępu również dla organizacji międzynarodowych.
- (123) Aby osiągnąć równowagę między potrzebą przejrzystości i większej spójności przepisów dotyczących zamówień, z jednej strony, a potrzebą zapewnienia elastyczności w odniesieniu do niektórych technicznych aspektów tych przepisów, z drugiej strony, należy określić przepisy techniczne dotyczące zamówień w załączniku do niniejszego rozporządzenia oraz przekazać Komisji uprawnienie do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do wprowadzania zmian w tym załączniku.
- (124) Niezbędne jest sprecyzowanie zakresu stosowania tytułu dotyczącego dotacji, w szczególności w odniesieniu do rodzaju działania lub organu kwalifikującego się do otrzymania dotacji, a także w odniesieniu do zobowiązań prawnych, które mogą być wykorzystywane w celu pokrycia dotacji. W szczególności należy stopniowo wycofywać decyzje o udzieleniu dotacji ze względu na ich ograniczone zastosowanie oraz stopniowe wprowadzanie e-dotacji. Strukturę tę należy uprościć, przenosząc przepisy dotyczące instrumentów niebędących dotacjami do innych części niniejszego rozporządzenia. Należy doprecyzować charakter podmiotów, które mogą otrzymywać dotacje na działalność poprzez zaprzestanie odnoszenia się do podmiotów realizujących cel leżący w ogólnym interesie Unii, ponieważ podmioty te objęte są pojęciem podmiotów realizujących cel należący do polityki Unii i wspierający tę politykę.
- (125) W celu uproszczenia procedur oraz poprawy czytelności niniejszego rozporządzenia należy uprościć i usprawnić przepisy dotyczące treści wniosku o udzielenie dotacji, treści zaproszeń do składania wniosków oraz umowy o udzielenie dotacji.
- (126) W celu ułatwienia realizacji działań finansowanych przez wielu darczyńców, w przypadku gdy łączne finansowanie działania nie jest znane w momencie zaciągnięcia zobowiązania do wniesienia wkładu Unii, konieczne jest sprecyzowanie sposobu definiowania wkładu Unii oraz metody sprawdzania jego wykorzystania.
- (127) Doświadczenie zdobyte w zakresie stosowania płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub finansowania według stawek zryczałtowanych pokazuje, że takie formy finansowania znacząco upraszczają procedury administracyjne oraz w istotny sposób zmniejszają ryzyko wystąpienia błędów. Niezależnie od obszaru interwencji Unii, płatności ryczałtowe, koszty jednostkowe i stawki zryczałtowane są odpowiednią formą finansowania, w szczególności w przypadku standardowych i powtarzających się działań, takich jak mobilność czy szkolenia. Ponadto, z uwagi na to, że współpraca instytucjonalna między administracjami publicznymi państw członkowskich i beneficjentów lub krajów partnerskich (partnerstwo instytucjonalne) jest realizowana przez instytucje z państw członkowskich, zastosowanie uproszczonych opcji kosztów jest uzasadnione i powinno sprzyjać ich zaangażowaniu. Mając na uwadze zwiększenie efektywności państwa członkowskie i inni odbiorcy środków finansowych Unii powinni mieć możliwość częstszego stosowania uproszczonych opcji kosztów. W tym kontekście należy uelastyczyć warunki korzystania z płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych i stawek zryczałtowanych. Konieczne jest wprowadzenie wyraźnych przepisów dotyczących ustanowienia jednolitych płatności ryczałtowych obejmujących wszystkie koszty kwalifikowalne danego działania lub danego programu prac. Ponadto, aby sprzyjać koncentrowaniu się na rezultatach, należy priorytetowo traktować finansowanie ukierunkowane na produkt. Oparte na nakładach płatności ryczałtowe, koszty jednostkowe i stawki zryczałtowane powinny nadal stanowić opcję, w przypadku gdy oparte na produkcie płatności ryczałtowe, koszty jednostkowe i stawki zryczałtowane nie są możliwe lub właściwe.

- (128) Należy uprościć procedury administracyjne dotyczące zatwierdzania płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych i stawek zryczałtowanych, powierzając uprawnienie do zatwierdzania tych elementów właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu. W stosownych przypadkach takie upoważnienie do zatwierdzania może być udzielone przez Komisję zważywszy na charakter działalności lub wydatków, lub na liczbę danych urzędników zatwierdzających.
- (129) Aby wypełnić braki w dostępności danych stosowanych przy ustalaniu płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych i stawek zryczałtowanych, należy zezwolić na stosowanie oceny eksperckiej.
- (130) Choć należy wykorzystać możliwości w zakresie częstszego stosowania uproszczonych form finansowania, należy przy tym zapewnić przestrzeganie zasady należytego zarządzania finansami, w szczególności zasad oszczędności, efektywności oraz zakazu podwójnego finansowania. W tym celu uproszczone formy finansowania powinny zapewniać, aby wykorzystywane zasoby były adekwatne do wytyczonych celów, aby te same koszty nie były finansowane z budżetu więcej niż raz, aby przestrzegano zasady dotyczącej współfinansowania oraz aby unikano ogólnego uzyskiwania nadmiernej rekompensaty przez odbiorców. W związku z tym uproszczone formy finansowania powinny być oparte na danych statystycznych lub księgowych, podobnych obiektywnych środkach lub ocenie eksperckiej. Ponadto nadal powinny mieć zastosowanie odpowiednie weryfikacje, kontrole i oceny okresowe.
- (131) Należy doprecyzować zakres weryfikacji i kontroli w odróżnieniu od okresowych ocen płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub stawek zryczałtowanych. W trakcie takich weryfikacji i kontroli należy koncentrować się na spełnianiu warunków uruchamiających wypłacenie płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub stawek zryczałtowanych, w tym również, w stosownych przypadkach, uzyskania produktów lub rezultatów. Warunki te nie powinny obejmować wymogu składania sprawozdań dotyczących kosztów faktycznie poniesionych przez beneficjenta. W przypadku gdy kwoty płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub finansowania według stawek zryczałtowanych zostały określone *ex ante* przez właściwego urzędnika zatwierdzającego lub przez Komisję, nie należy ich kwestionować podczas kontroli *ex post*. Nie powinno to stać na przeszkodzie obniżeniu dotacji w przypadku realizacji działania w niewystarczającym stopniu, częściowo lub z opóźnieniem lub w przypadku nieprawidłowości, nadużycia finansowego lub naruszenia innych obowiązków. W szczególności dotację należy obniżyć, gdy warunki uruchamiające wypłacenie płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub stawek zryczałtowanych nie zostały spełnione. Częstotliwość i zakres ocen okresowych powinny zależeć od ewolucji i charakteru kosztów, w szczególności z uwzględnieniem istotnych zmian cen rynkowych oraz innych odnośnych okoliczności. W wyniku oceny okresowej mogłoby dojść do korekt płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub stawek zryczałtowanych mających zastosowanie do przyszłych umów, lecz takich ocen okresowych nie należy wykorzystywać do podważania już uzgodnionych wartości płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub stawek zryczałtowanych. Ocena okresowa płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub stawek zryczałtowanych mogłaby wiązać się z koniecznością uzyskania dostępu do ksiąg rachunkowych beneficjenta do celów statystycznych i metodologicznych; dostęp taki jest również konieczny do celów zapobiegania nadużyciom finansowym i ich wykrywania.
- (132) Aby ułatwić udział małych organizacji we wdrażaniu polityk Unii w sytuacji ograniczonej dostępności zasobów, niezbędne jest uznanie wartości pracy wykonywanej przez wolontariuszy za koszty kwalifikowalne. W rezultacie takie organizacje powinny móc w większym stopniu polegać na pracy wolontariuszy, aby zapewnić współfinansowanie danego działania lub danego programu prac. Bez uszczerbku dla maksymalnej stawki współfinansowania określonej w akcie podstawowym, w takich przypadkach dotacja unijna powinna ograniczać się do szacunkowych kosztów kwalifikowalnych innych niż te dotyczące pracy wolontariuszy. Ponieważ praca wolontariuszy jest świadczona przez osoby trzecie, a beneficjent nie wypłaca wolontariuszom wynagrodzenia, ograniczenie to pozwala uniknąć zwrotu kosztów, których beneficjent nie poniósł. Ponadto wartość pracy wolontariuszy nie powinna przekraczać 50 % wkładów rzeczowych oraz każdego innego współfinansowania.
- (133) W celu ochrony jednej z podstawowych zasad finansów publicznych w niniejszym rozporządzeniu należy utrzymać zasadę niedochodowości.
- (134) Co do zasady, dotacje powinny być udzielane w następstwie zaproszeń do składania wniosków. W sytuacji gdy dopuszczalne są wyjątki, należy je interpretować i stosować w sposób ścisły pod względem zakresu i czasu trwania. Wyjątkowa możliwość udzielania dotacji bez zaproszenia do składania wniosków podmiotom z monopolem faktycznym lub prawnym powinna być stosowana wyłącznie wtedy, gdy dane podmioty są jedynymi, które są zdolne realizować odnośne działania lub którym taki monopol został powierzony z mocy prawa lub przez organ publiczny.
- (135) W ramach przechodzenia na e-dotacje i e-zamówienia wnioskodawcy i oferenci powinni być proszeni o przedstawienie dowodu swojego statusu prawnego i zdolności finansowej tylko raz w danym okresie i nie powinno się od nich wymagać ponownego przedkładania dokumentów potwierdzających w każdej procedurze wyboru. Niezbędne jest zatem ujednoclenie wymogów dotyczących liczby lat, za które dokumenty będą wymagane, w ramach procedur udzielania dotacji i postępowania o udzielenie zamówienia.

- (136) Ponieważ nagrody stanowią ceną formę wsparcia finansowego niezwiązaną z przewidywalnymi kosztami, należy uprościć stosowanie nagród i doprecyzować mające zastosowanie zasady. Nagrody powinny być postrzegane jako uzupełnienie innych instrumentów finansowania, takich jak dotacje, a nie jako ich forma zastępcza.
- (137) Aby umożliwić bardziej elastyczne stosowanie nagród, w miejsce przewidzianego w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 966/2012 obowiązku publikacji konkursów w odniesieniu do nagród o wartości jednostkowej 1 000 000 EUR lub wyższej w dokumentach dołączonych do projektu budżetu należy wprowadzić obowiązek przedłożenia uprzedniej informacji Parlamentowi Europejskiemu i Radzie oraz umieszczenia wyraźnej wzmianki takich nagrodach w decyzji w sprawie finansowania.
- (138) Nagrody powinny być przyznawane zgodnie z zasadami przejrzystości i równego traktowania. W tym kontekście należy określić minimalne cechy konkursów, w szczególności zasady dotyczące wypłaty nagrody zwycięzcom po jej przyznaniu, oraz odpowiednie środki publikacji. Konieczne jest również ustanowienie wyraźnie określonej procedury wyboru, począwszy od nadsyłania zgłoszeń, poprzez udzielanie informacji wnioskodawcom, po powiadamianie zwycięskich wnioskodawców, co jest odzwierciedleniem procedury udzielania dotacji.
- (139) Niniejsze rozporządzenie powinno ustanawiać zasady i warunki mające zastosowanie do instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych i pomocy finansowej oraz zasady ograniczania odpowiedzialności finansowej Unii, zwalczania nadużyć finansowych i prania pieniędzy, zamykania instrumentów finansowych oraz sprawozdawczości.
- (140) W ostatnich latach Unia coraz częściej stosowała instrumenty finansowe umożliwiające budżetowi uzyskanie większego efektu dźwigni, ale zarazem stwarzające ryzyko finansowe dla budżetu. Wśród tych instrumentów finansowych są nie tylko instrumenty finansowe objęte zakresem stosowania rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012, ale również inne instrumenty, takie jak gwarancje budżetowe i pomoc finansowa, które wcześniej były regulowane wyłącznie zasadami ustanowionymi w ich odpowiednich aktach podstawowych. Ważne jest, aby ustanowić wspólne ramy zapewniające jednorodność zasad mających zastosowanie do tego zbioru instrumentów oraz aby uporządkować je w ramach nowego tytułu w niniejszym rozporządzeniu, obejmującego sekcje dotyczące gwarancji budżetowych i pomocy finansowej na rzecz państw członkowskich lub państw trzecich, obok istniejących przepisów mających zastosowanie do instrumentów finansowych.
- (141) Instrumenty finansowe i gwarancje budżetowe mogą pomóc zwielokrotnić efekt osiągnięty dzięki środkom finansowym Unii, gdy środki te łączy się z innymi środkami finansowymi i przewiduje się efekt dźwigni. Instrumenty finansowe i gwarancje budżetowe należy wdrażać tylko w przypadku, gdy nie istnieje ryzyko zakłócenia konkurencji na rynku wewnętrznym lub niezgodności z zasadami pomocy państwa.
- (142) W ramach rocznych środków zatwierdzonych przez Parlament Europejski i Radę na dany program, z instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych należy korzystać na podstawie oceny *ex ante* wykazującej, że są one skuteczne w osiągnięciu celów polityki Unii.
- (143) Instrumenty finansowe, gwarancje budżetowe i pomoc finansowa powinny być zatwierdzane za pomocą aktu podstawowego. W przypadku gdy w należycie uzasadnionych przypadkach instrumenty finansowe są ustanawiane bez aktu podstawowego, powinny być one zatwierdzane przez Parlament Europejski i Radę w budżecie.
- (144) Należy zdefiniować instrumenty, które potencjalnie mogą zostać objęte zakresem stosowania tytułu X, takie jak pożyczki, gwarancje, inwestycje kapitałowe, inwestycje quasi-kapitałowe oraz instrumenty oparte na podziale ryzyka. Definicja „instrumentów opartych na podziale ryzyka” powinna umożliwiać włączenie wsparcia jakości kredytowej dla obligacji projektowych, obejmującego ryzyko obsługi długu w danym projekcie i zmniejszającego ryzyko kredytowe dla posiadaczy obligacji dzięki wsparciu jakości kredytowej w formie pożyczki lub gwarancji.
- (145) Każdą spłatę z instrumentu finansowego lub gwarancji budżetowej należy wykorzystać na rzecz instrumentu lub gwarancji, które te spłaty wypracowały, w celu zwiększenia efektywności tego instrumentu lub gwarancji, chyba że akt podstawowy stanowi inaczej; spłaty te należy również uwzględniać przy proponowaniu przyszłych środków na ten instrument lub tę gwarancję.
- (146) Należy uznać zbieżność interesów w realizowaniu celów polityki Unii, w szczególności fakt, że EBI i EFI posiadają szczególną wiedzę fachową w zakresie wdrażania instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych.
- (147) EBI i EFI, działając jako grupa, powinny mieć możliwość przenoszenia na siebie nawzajem części procesu wdrażania, w sytuacji gdy takie przeniesienie mogłoby wpłynąć korzystnie na realizację danego działania, zgodnie z postanowieniami odpowiedniej umowy z Komisją.

- (148) Należy doprecyzować, że w przypadku gdy instrumenty finansowe lub gwarancje budżetowe łączone są z dodatkowymi formami wsparcia z budżetu, zastosowanie do całego środka powinny mieć przepisy o instrumentach finansowych i gwarancjach budżetowych. Przepisy takie należy uzupełnić, w stosownych przypadkach, o szczególne wymogi określone w przepisach sektorowych.
- (149) Wdrażanie instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych finansowanych z budżetu powinno być zgodne z polityką Unii dotyczącą jurysdykcji niechętnych współpracy do celów podatkowych, wraz z jej uaktualnieniami, jak określono w odpowiednich aktach prawnych Unii oraz w konkluzjach Rady, w szczególności w konkluzjach Rady z dnia 8 listopada 2016 r. w sprawie kryteriów i procesu prowadzącego do ustanowienia unijnego wykazu jurysdykcji niechętnych współpracy do celów podatkowych ⁽¹⁾ oraz załączniku do nich, a także w konkluzjach Rady z dnia 5 grudnia 2017 r. o unijnym wykazie jurysdykcji niechętnych współpracy do celów podatkowych ⁽²⁾ oraz załącznikach do nich.
- (150) Gwarancje budżetowe i pomoc finansową na rzecz państw członkowskich lub państw trzecich stanowią na ogół operacje pozabudżetowe, które mają znaczący wpływ na bilans Unii. Choć pozostają one na ogół operacjami pozabudżetowymi, ich włączenie do niniejszego rozporządzenia zapewnia lepszą ochronę interesów finansowych Unii oraz bardziej przejrzyste ramy ich zatwierdzania, zarządzania nimi oraz ich księgowania.
- (151) Unia rozpoczęła niedawno ważne inicjatywy oparte na gwarancjach budżetowych, takie jak Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (zwany dalej „EFIS”) lub Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (zwany dalej „EFZR”). Instrumenty te charakteryzują się tym, że tworzą zobowiązanie warunkowe po stronie Unii i wiążą się z koniecznością tworzenia rezerw na środki w celu udostępnienia bufora płynnościowego, który pozwala budżetowi reagować w sposób uporządkowany na zobowiązania płatnicze, które mogłyby wynikać z tych zobowiązań warunkowych. Aby zagwarantować rating kredytowy Unii i tym samym zapewnić jej zdolność skutecznego finansowania, istotne jest, aby zatwierdzanie i monitorowanie zobowiązań warunkowych, a także zasilanie rezerw na te zobowiązania, opierało się na solidnym zbiorze przepisów, które powinien być stosowany do wszystkich gwarancji budżetowych.
- (152) Zobowiązania warunkowe wynikające z gwarancji budżetowych mogą obejmować szerokie spektrum operacji w zakresie finansowania i inwestycji. Możliwości uruchomienia gwarancji budżetowej nie można z całą pewnością zaplanować w ujęciu rocznym, tak jak ma to miejsce w przypadku pożyczek, które mają określony harmonogram spłat. Niezbędne jest zatem stworzenie ram zatwierdzania i monitorowania zobowiązań warunkowych, zapewniających całkowite przestrzeganie, w każdym momencie, pułapu rocznych środków na płatności określonego w decyzji Rady 2014/335/UE, Euratom ⁽³⁾.
- (153) Ramy te powinny także przewidywać zarządzanie i kontrolę, w tym również regularne składanie sprawozdań dotyczących ekspozycji finansowej Unii. Wskaźnik zasilania rezerw na zobowiązania finansowe powinien być ustalany w oparciu o właściwą ocenę ryzyka dotyczącą ryzyk finansowych wynikających z odnośnego instrumentu. Stabilność poziomu zobowiązań warunkowych należy oceniać co roku w ramach procedury budżetowej. Należy ustanowić mechanizm wczesnego ostrzegania w celu uniknięcia niedoborów rezerw na pokrycie zobowiązań finansowych.
- (154) Coraz częstsze korzystanie z instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych i pomocy finansowej wymaga uruchomienia i zapewnienia rezerw znaczących środków na płatności. W celu osiągnięcia efektu dźwigni, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego poziomu ochrony przed zobowiązaniami finansowymi, ważne jest, aby zoptymalizować kwotę wymaganych rezerw oraz uzyskać zwiększenie efektywności przez łączenie tych rezerw w ramach wspólnego funduszu rezerw. Ponadto bardziej elastyczne stosowanie tych połączonych rezerw pozwala na uzyskanie efektywnego globalnego wskaźnika zasilania rezerw, który zapewnia wymaganą ochronę przy optymalnej kwocie zasobów.
- (155) Aby zapewnić właściwe funkcjonowanie wspólnego funduszu rezerw w okresie programowania po 2020 r., Komisja powinna – do dnia 30 czerwca 2019 r. – przedłożyć niezależną zewnętrzną ocenę zalet i wad powierzenia Komisji, EBI – lub obu tym instytucjom łącznie – zarządzania finansowymi aktywami wspólnego funduszu rezerw, z uwzględnieniem odpowiednich kryteriów technicznych i instytucjonalnych stosowanych do porównywania usług zarządzania aktywami, łącznie z infrastrukturą techniczną, porównaniem kosztów świadczonych usług, strukturą instytucjonalną, sprawozdawczością, wykonaniem, rozliczalnością i wiedzą fachową każdej z tych instytucji oraz innymi uprawnieniami do zarządzania aktywami w odniesieniu do budżetu. W stosownych przypadkach ocenie powinien towarzyszyć wniosek ustawodawczy.

⁽¹⁾ Dz.U. C 461 z 10.12.2016, s. 2.

⁽²⁾ Dz.U. C 438 z 19.12.2017, s. 5.

⁽³⁾ Decyzja Rady 2014/335/UE, Euratom z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej (Dz.U. L 168 z 7.6.2014, s. 105).

- (156) Przepisy mające zastosowanie do tworzenia rezerw i wspólnego funduszu rezerw powinny zapewniać solidne ramy kontroli wewnętrznej. Po konsultacji z księgowym Komisji Komisja powinna ustanowić wytyczne mające zastosowanie do zarządzania zasobami we wspólnym funduszu rezerw. Urzędnicy zatwierdzający instrumenty finansowe, gwarancje budżetowe lub pomoc finansową powinni aktywnie monitorować zobowiązania finansowe, za które odpowiadają, a zarządzający zasobami finansowymi wspólnego funduszu rezerw powinien zarządzać środkami pieniężnymi i aktywami w funduszu zgodnie z przepisami i procedurami określonymi przez księgowego Komisji.
- (157) Gwarancje budżetowe i pomoc finansowa powinny podlegać tym samym zasadom, które zostały ustanowione dla instrumentów finansowych. Gwarancje budżetowe, w szczególności, powinny być nieodwołalne, bezwarunkowe i na żądanie. Powinny one być wdrażane w ramach zarządzania pośredniego lub, jedynie w wyjątkowych przypadkach, w ramach zarządzania bezpośredniego. Powinny one obejmować tylko operacje w zakresie finansowania i inwestycji, a ich partnerzy powinni wносить wkład w postaci swoich własnych zasobów na rzecz operacji objętych gwarancją.
- (158) Pomoc finansowa na rzecz państw członkowskich lub państw trzecich powinna mieć formę pożyczki, linii kredytowej lub jakiegokolwiek innego instrumentu, który zostanie uznany za odpowiedni do zapewnienia skuteczności wsparcia. W tym celu Komisja powinna zostać upoważniona w odpowiednim akcie podstawowym do pożyczania niezbędnych środków finansowych na rynkach kapitałowych lub od instytucji finansowych, aby uniknąć udziału Unii w jakiegokolwiek zmianie terminów wymagalności, która naraziłaby ją na ryzyko stopy procentowej lub inne ryzyko handlowe.
- (159) Przepisy dotyczące instrumentów finansowych powinny mieć zastosowanie jak najszybciej w celu osiągnięcia zamierzonych uproszczeń i skuteczności. Przepisy dotyczące gwarancji budżetowych i pomocy finansowej, a także wspólnego funduszu rezerw, powinny mieć zastosowanie od rozpoczęcia obowiązywania wieloletnich ram finansowych na okres po 2020 r. Kalendarz ten umożliwi gruntowne przygotowanie nowych narzędzi służących zarządzaniu zobowiązaniami warunkowymi. Pozwoli on również na dostosowanie między sobą zasad określonych w tytule X, a także dostosowanie wniosku w sprawie wieloletnich ram finansowych po 2020 r., z jednej strony, oraz szczegółowych programów związanych z tymi ramami, z drugiej strony.
- (160) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 1141/2014⁽¹⁾ określa zasady dotyczące między innymi finansowania partii politycznych i fundacji politycznych na szczeblu europejskim, w szczególności w odniesieniu do warunków finansowania, przyznawania i podziału finansowania, darowizn i wkładów, finansowania kampanii wyborczych do Parlamentu Europejskiego, wydatków podlegających zwrotowi, zakazu niektórych rodzajów finansowania, rachunków, sprawozdawczości i audytu, wykonania i kontroli, kar, współpracy między Urzędem ds. Europejskich Partii Politycznych i Europejskich Fundacji Politycznych, urzędnikiem zatwierdzającym Parlamentu Europejskiego i państwami członkowskimi, oraz przejrzystości.
- (161) Do niniejszego rozporządzenia należy włączyć przepisy dotyczące wkładów z budżetu na rzecz europejskich partii politycznych, jak przewidziano w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 1141/2014.
- (162) Wsparcie finansowe udzielane europejskim partiom politycznym powinno przybrać formę specjalnego wkładu odpowiadającego szczególnym potrzebom tych partii.
- (163) Mimo że wsparcie finansowe przyznawane jest bez wymogu przedstawienia rocznego programu prac, europejskie partie polityczne powinny w trybie *ex post* wykazać należyte wykorzystanie unijnego finansowania. W szczególności właściwy urzędnik zatwierdzający powinien sprawdzić, czy finansowanie zostało wykorzystane na pokrycie podlegających zwrotowi wydatków, jak przewidziano w zaproszeniu do składania wniosków o przyznanie wkładu, w terminach określonych w niniejszym rozporządzeniu. Wkłady na rzecz europejskich partii politycznych powinny zostać wykorzystane do końca roku budżetowego następującego po roku ich przyznania; po upływie tego okresu wszelkie niewykorzystane finansowanie powinno zostać odzyskane przez właściwego urzędnika zatwierdzającego.
- (164) Finansowanie unijne przyznane na finansowanie kosztów operacyjnych europejskich partii politycznych nie powinno być wykorzystywane do celów innych niż cele określone w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 1141/2014, w szczególności do bezpośredniego lub pośredniego finansowania stron trzecich, takich jak krajowe partie polityczne. Europejskie partie polityczne powinny wykorzystywać wkłady na pokrycie części obecnych i przyszłych wydatków, a nie wydatków lub zadłużenia, jakie powstały, zanim złożyły one wnioski o przyznanie wkładów.
- (165) Należy również uprościć zasady przyznawania wkładów oraz dostosować je do specyfiki europejskich partii politycznych, w szczególności poprzez zniesienie kryteriów kwalifikacji, wprowadzenie – jako ogólnej zasady – jednej płatności zaliczkowej wypłacanej w pełnej kwocie, a także poprzez umożliwienie wykorzystania płatności ryczałtowych, finansowania według stawek zryczałtowanych oraz kosztów jednostkowych.
- (166) Wkłady z budżetu powinny zostać zawieszony, zmniejszone lub ich przyznawanie zakończone, jeżeli europejskie partie polityczne naruszają rozporządzenie (UE, Euratom) nr 1141/2014.

(¹) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 1141/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie statusu i finansowania europejskich partii politycznych i europejskich fundacji politycznych (Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 1).

- (167) Kary, których podstawą jest zarówno niniejsze rozporządzenie, jak i rozporządzenie (UE, Euratom) nr 1141/2014, powinny być nakładane w sposób spójny i z poszanowaniem zasady *ne bis in idem*. Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 1141/2014 kary administracyjne lub finansowe przewidziane w niniejszym rozporządzeniu nie mogą być nakładane w jednym z przypadków, w których kary zostały już nałożone na podstawie rozporządzenia (UE, Euratom) nr 1141/2014.
- (168) Niniejsze rozporządzenie powinno ustanawiać ogólne ramy, na podstawie których wsparcie budżetowe może być stosowane jako instrument w dziedzinie działań zewnętrznych, łącznie z obowiązkiem państwa trzeciego do dostarczania Komisji odpowiednich i terminowych informacji na potrzeby oceny spełnienia uzgodnionych warunków i przepisów zapewniających ochronę interesów finansowych Unii.
- (169) W celu wzmocnienia roli Parlamentu Europejskiego i Rady należy doprecyzować procedurę ustanawiania unijnych funduszy powierniczych. Niezbędne jest również szczegółowe określenie zasad mających zastosowanie do wkładów na rzecz unijnych funduszy powierniczych, w szczególności znaczenie zapewnienia wkładów od innych darczyńców, które uzasadniają utworzenie takich funduszy w odniesieniu do wartości dodanej. Niezbędne jest również doprecyzowanie obowiązków podmiotów upoważnionych do działań finansowych oraz rady unijnego funduszu powierniczego, a także określenie przepisów zapewniających sprawiedliwą reprezentację uczestniczących darczyńców w radzie unijnego funduszu powierniczego oraz wprowadzenie wymogu uzyskania głosu poparcia ze strony Komisji co do wykorzystania środków. Ważne jest również bardziej szczegółowe określenie wymogów dotyczących sprawozdawczości mających zastosowanie do unijnych funduszy powierniczych.
- (170) Z myślą o usprawnieniu istniejących przepisów oraz w celu uniknięcia zbędnych powtórzeń przepisy szczególnie zawarte w części drugiej rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012 mające zastosowanie do EFRG, do badań naukowych, działań zewnętrznych oraz specjalnych funduszy Unii powinny być wprowadzone wyłącznie w odpowiednich częściach niniejszego rozporządzenia, pod warunkiem że przepisy te są nadal stosowane i zasadne.
- (171) Należy uprościć i doprecyzować przepisy dotyczące prezentacji sprawozdań finansowych i rachunkowości. Właściwe jest zatem, aby zebrać wszystkie przepisy dotyczące rocznych sprawozdań finansowych i pozostałej sprawozdawczości finansowej.
- (172) Należy udoskonalić obecny sposób, w jaki instytucje Unii przedkładają Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdania dotyczące przedsięwzięć z zakresu nieruchomości. Należy zezwolić instytucjom Unii na finansowanie nowych przedsięwzięć z zakresu nieruchomości z dochodów otrzymanych za sprzedane już budynki. W związku z tym w przepisach dotyczących przedsięwzięć z zakresu nieruchomości należy wprowadzić odniesienie do przepisów dotyczących dochodów wewnętrznych przeznaczonych na określony cel. Pozwoliłoby to zaspokoić zmieniające się potrzeby polityki instytucji Unii w zakresie nieruchomości, przy jednoczesnej oszczędności kosztów i zapewnieniu większej elastyczności.
- (173) W celu dostosowania przepisów mających zastosowanie do niektórych organów Unii, szczegółowych przepisów dotyczących zamówień oraz szczegółowych warunków i minimalnego poziomu efektywnego wskaźnika zasilenia rezerw, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do ramowego rozporządzenia finansowego dla organów ustanowionych na mocy TFUE i Traktatu Euratom, modelowego rozporządzenia finansowego dla organów realizujących partnerstwa publiczno-prywatne, zmian w załączniku I do niniejszego rozporządzenia, szczegółowych warunków i metodologii obliczania efektywnego wskaźnika zasilenia rezerw oraz zmiany ustalonego minimalnego poziomu efektywnego wskaźnika zasilenia rezerw, którego nie powinno się jednak ustalać na poziomie niższym niż 85 %. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (174) W celu zapewnienia, aby program Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (zwany dalej „EaSI”), ustanowiony na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1296/2013⁽¹⁾ płynnie dostarczał odpowiednich zasobów na wspieranie zmieniających się priorytetów politycznych, orientacyjne udziały dla każdej z trzech osi oraz minimalne wartości procentowe dla każdego z priorytetów tematycznych w ramach każdej osi powinny umożliwiać większą elastyczność, przy jednoczesnym utrzymaniu ambitnego poziomu przydziału środków dla partnerstw transgranicznych EURES. Powinno to przyczynić się do poprawy zarządzania EaSI oraz umożliwić skoncentrowanie zasobów budżetowych na działaniach dających lepsze wyniki w obszarze zatrudnienia i spraw społecznych.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1296/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie programu Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych („EaSI”) i zmieniające decyzję nr 283/2010/UE ustanawiającą Europejski instrument mikrofinansowy na rzecz zatrudnienia i włączenia społecznego Progress (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 238).

- (175) Aby ułatwić inwestycje w infrastrukturę kulturalną oraz infrastrukturę turystyki zrównoważonej, bez uszczerbku dla stosowania aktów prawnych Unii w dziedzinie środowiska, w szczególności dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE⁽¹⁾ i 2011/92/UE⁽²⁾, stosownie do sytuacji, należy doprecyzować pewne ograniczenia, jeśli chodzi o zakres wsparcia na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013⁽³⁾ na takie inwestycje. Niezbędne jest zatem wprowadzenie jasno określonych ograniczeń, jeżeli chodzi o ograniczenie skali wkładu EFRR na rzecz takich inwestycji od dnia 2 sierpnia 2018 r.
- (176) Aby odpowiedzieć na wyzwania związane z coraz większymi przepływami migrantów i uchodźców, należy wyznaczyć cele, do osiągnięcia których EFRR może się przyczynić, wspierając migrantów i uchodźców, z myślą o umożliwieniu państwom członkowskim dokonywania inwestycji ukierunkowanych na przebywających legalnie obywateli państw trzecich, w tym również osoby ubiegające się o azyl i osoby korzystające z ochrony międzynarodowej.
- (177) W celu ułatwienia wykonania operacji na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013⁽⁴⁾ należy rozszerzyć zakres potencjalnych beneficjentów. W związku z powyższym należy umożliwić instytucjom zarządzającym uznawanie osób fizycznych za beneficjentów oraz określić bardziej elastyczną definicję beneficjentów w kontekście pomocy państwa.
- (178) W praktyce strategie makroregionalne uzgadniane są w drodze przyjęcia konkluzji Rady. Jak ma to miejsce od momentu wejścia w życie rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, konkluzje takie mogą być w stosownych przypadkach zatwierdzone przez Radę Europejską, uwzględniając uprawnienia tej instytucji określone w art. 15 TUE. Należy zatem odpowiednio zmienić definicję „strategii makroregionalnych” określoną w tym rozporządzeniu.
- (179) W celu zapewnienia należytego zarządzania finansami w kontekście środków z EFRR, ESF, Funduszu Spójności, EFRROW i EFMR (zwanymi dalej „europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi” – „EFSI”), które wdraża się w ramach zarządzania dzielonego, a także w celu doprecyzowania obowiązków państw członkowskich, zasady ogólne określone w art. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 powinny odnosić się do określonych w niniejszym rozporządzeniu zasad kontroli wewnętrznej wykonania budżetu i unikania konfliktu interesów.
- (180) W celu zmaksymalizowania efektu synergii między wszystkimi funduszami Unii, aby skutecznie odpowiadać na wyzwania związane z migracją i azylem, należy zapewnić, aby – w sytuacji gdy cele tematyczne przekładają się na priorytety w przepisach dotyczących poszczególnych funduszy – priorytety takie obejmowały odpowiednie wykorzystanie każdego z funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w tych obszarach. W stosownych przypadkach należy zapewnić koordynację z Funduszem Azylu, Migracji i Integracji.
- (181) Aby zapewnić spójność rozwiązań dotyczących programowania, należy raz w roku przeprowadzać dostosowanie między umowami partnerstwa a zmianami w programach zatwierdzonymi przez Komisję w poprzednim roku kalendarzowym.
- (182) Aby ułatwić przygotowanie i realizację strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, należy umożliwić pokrywanie kosztów przygotowawczych i bieżących oraz kosztów animacji z funduszu wiodącego.
- (183) Aby ułatwić realizację inwestycji w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność oraz zintegrowanych inwestycji terytorialnych, należy doprecyzować role i obowiązki lokalnych grup działania odnośnie do strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, a także role i obowiązki władz lokalnych, organów rozwoju regionalnego lub organizacji pozarządowych odnośnie do zintegrowanych inwestycji terytorialnych (zwanymi dalej „ZIT”), w odniesieniu do innych instytucji programu. Oznaczenie jako instytucja pośrednicząca zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy powinno być wymagane wyłącznie w przypadkach, gdy odnośne instytucje wykonują dodatkowe zadania, za które odpowiada instytucja zarządzająca lub certyfikująca lub agencja płatnicza.

⁽¹⁾ Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. L 197 z 21.7.2001, s. 30).

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 289).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

- (184) Instytucje zarządzające powinny mieć możliwość wdrażania instrumentów finansowych przez bezpośrednie udzielenie zamówienia EBI oraz międzynarodowym instytucjom finansowym.
- (185) Wiele państw członkowskich ustanowiło publiczne banki lub instytucje, które działają w ramach zadań wykonywanych w interesie publicznym w celu promowania działań dotyczących rozwoju gospodarczego. Takie publiczne banki lub instytucje mają szczególne cechy, które odróżniają je od prywatnych banków komercyjnych pod względem ich struktury własności, ich zadań w zakresie rozwoju oraz faktu, że nie koncentrują się one w głównej mierze na maksymalizacji zysków. Podstawowa rola takich publicznych banków lub instytucji polega na minimalizowaniu niedoskonałości rynku, w sytuacji gdy w niektórych regionach lub w niektórych obszarach polityki lub sektorach banki komercyjne świadczą niedostateczne usługi finansowe. Te publiczne banki lub instytucje mają odpowiednie kompetencje, aby wspierać dostęp do EFSI, zachowując przy tym neutralność konkurencyjną. Ich szczególna rola i cechy charakterystyczne mogą umożliwić państwom członkowskim większe wykorzystanie instrumentów finansowych w celu zmaksymalizowania wpływu EFSI na gospodarkę realną. Taki wynik byłby zgodny z polityką Komisji mającą na celu ułatwianie takim publicznym bankom lub instytucjom wypełniania ich roli jako zarządzających funduszami, zarówno w zakresie wdrażania EFSI, jak również łączenia tych funduszy z finansowaniem z EFIS, jak określono w szczególności w planie inwestycyjnym dla Europy. Bez uszczerbku dla udzielonych już zamówień na potrzeby wdrażania instrumentów finansowych zgodnie z mającym zastosowanie prawem, uzasadnione jest doprecyzowanie, że instytucje zarządzające mogą udzielać zamówień bezpośrednio takim publicznym bankom lub instytucjom. Niemniej jednak w celu zapewnienia, aby możliwość bezpośredniego udzielania zamówień pozostała zgodna z zasadami rynku wewnętrznego, należy ustanowić rygorystyczne warunki, które powinny spełniać publiczne banki lub instytucje.

Takie warunki powinny obejmować wymóg braku bezpośredniego udziału kapitału prywatnego, z wyjątkiem form udziału kapitału prywatnego o charakterze niekontrolującym i nieblokującym, zgodnie z wymogami określonymi w dyrektywie 2014/24/UE. Ponadto – i wyłącznie w ramach zakresu stosowania rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 – publicznym bankom lub instytucjom należy zezwolić na wdrażanie instrumentów finansowych także wtedy, gdy udział kapitału prywatnego nie wpływa na decyzje w zakresie bieżącego zarządzania instrumentem finansowym wspieranym z EFSI.

- (186) Aby zachować możliwość wnoszenia wkładu z EFRR i EFRROW we wspólne instrumenty finansowe dotyczące gwarancji nieograniczonych co do kwoty oraz sekurytyzacji na rzecz MŚP, niezbędne jest ustanowienie przepisu, zgodnie z którym możliwe jest wykorzystywanie EFRR i EFRROW przez państwa członkowskie w celu wniesienia wkładu w takie instrumenty podczas całego okresu programowania, a także aktualizowanie odpowiednich przepisów odnoszących się do tego wariantu, takich jak przepisy dotyczące ocen *ex ante* oraz wprowadzenie w ramach EFRR możliwości programowania na poziomie osi priorytetowych.
- (187) Przyjęcie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1017⁽¹⁾ miało na celu umożliwienie państwom członkowskim korzystanie z EFSI w celu wnoszenia wkładu w finansowanie kwalifikowalnych projektów wspieranych w ramach EFIS. W rozporządzeniu (UE) nr 1303/2013 należy wprowadzić przepis szczegółowy określający warunki umożliwiające lepszą interakcję i komplementarność, które ułatwią możliwość łączenia EFSI z produktami finansowymi EBI w ramach unijnej gwarancji EFIS.
- (188) Prowadząc swoje działania, podmioty wdrażające instrumenty finansowe powinny działać zgodnie z polityką Unii dotyczącą jurysdykcji niechętnych współpracy do celów podatkowych, wraz z jej uaktualnieniami, jak określono w odpowiednich aktach prawnych Unii oraz w konkluzjach Rady, w szczególności w konkluzjach Rady z dnia 8 listopada 2016 r. oraz załączniku do nich, a także w konkluzjach Rady z dnia 5 grudnia 2017 r. oraz załącznikach do nich.
- (189) W celu uproszczenia i zharmonizowania wymogów dotyczących kontroli i audytu oraz w celu poprawy rozliczalności instrumentów finansowych wdrażanych przez EBI i inne międzynarodowe instytucje finansowe niezbędna jest zmiana przepisów dotyczących zarządzania i kontroli w odniesieniu do instrumentów finansowych, aby ułatwić proces poświadczania wiarygodności. Zmiana ta nie powinna mieć zastosowania do instrumentów finansowych, o których mowa w art. 38 ust. 1 lit. a) i art. 39 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, ustanowionych na mocy umowy o finansowaniu podpisanej przed dniem 2 sierpnia 2018 r. Dla takich instrumentów finansowych art. 40 tego rozporządzenia mający zastosowanie w momencie podpisania umowy o finansowaniu powinien nadal mieć zastosowanie.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1017 z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego i Europejskiego Portalu Projektów Inwestycyjnych oraz zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1291/2013 i (UE) nr 1316/2013 – Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (Dz.U. L 169 z 1.7.2015, s. 1).

- (190) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do wzorów sprawozdań z kontroli oraz rocznych sprawozdań z audytu, o których mowa w art. 40 ust. 1 tego rozporządzenia, należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 ⁽¹⁾.
- (191) W celu zapewnienia spójności z podejściem do korekt finansowych w okresie programowania 2007–2013 niezbędne jest doprecyzowanie, że w przypadku instrumentów finansowych należy umożliwić ponowne wykorzystanie wkładu anulowanego w wyniku pojedynczej nieprawidłowości na rzecz prawidłowych wydatków w ramach tej samej operacji, tak aby odnośna korekta finansowa nie skutkowałą stratą netto dla danej operacji w ramach instrumentu finansowego.
- (192) Aby zapewnić więcej czasu na podpisanie umów o finansowaniu umożliwiających wykorzystanie rachunków powierniczych w przypadku płatności na inwestycje na rzecz ostatecznych odbiorców po zakończeniu okresu kwalifikowalności w odniesieniu do instrumentów kapitałowych, termin podpisania takich umów o finansowaniu należy przedłużyć do dnia 31 grudnia 2018 r.
- (193) Aby zachęcić inwestorów działających na zasadzie gospodarki rynkowej do współinwestowania w projekty polityki publicznej, należy wprowadzić koncepcję zróżnicowanego traktowania inwestorów, która zezwala na określonych warunkach, aby EFSI zajmowały pozycję podporządkowaną w stosunku do inwestora działającego na zasadzie gospodarki rynkowej i produktów finansowych EBI w ramach unijnej gwarancji EFIS. Jednocześnie należy określić warunki stosowania takiego zróżnicowanego traktowania przy wdrażaniu EFSI.
- (194) Zważywszy na przewlekłe niskie stopy procentowe oraz aby w nieuzasadniony sposób nie karać podmiotów wdrażających instrumenty finansowe, konieczne jest, z zastrzeżeniem aktywnego zarządzania zasobami finansowymi, umożliwienie finansowania ujemnych odsetek powstałych w wyniku inwestycji w ramach EFSI zgodnie z art. 43 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 z zasobów zwróconych na rzecz danego instrumentu finansowego.
- (195) Aby dostosować wymogi w zakresie sprawozdawczości do nowych przepisów dotyczących zróżnicowanego traktowania inwestorów oraz uniknąć powielania niektórych wymogów, należy zmienić art. 46 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013.
- (196) Aby ułatwić wdrażanie EFSI, konieczne jest umożliwienie państwom członkowskim wdrożenia działań w zakresie pomocy technicznej poprzez bezpośrednie udzielanie zamówienia EBI, innym międzynarodowym instytucjom finansowym oraz publicznym bankom lub instytucjom.
- (197) W celu dalszej harmonizacji warunków w przypadku operacji generujących dochód po ich ukończeniu, odpowiednie przepisy niniejszego rozporządzenia powinny mieć zastosowanie do już wybranych, lecz nadal trwających operacji oraz do operacji, które mają jeszcze zostać wybrane w ramach tego okresu programowania.
- (198) Aby zapewnić mocną zachętę do wdrażania środków w zakresie efektywności energetycznej, oszczędności kosztów będące wynikiem poprawy efektywności energetycznej za pomocą danej operacji nie powinny być traktowane jako dochód.
- (199) Aby ułatwić wdrażanie operacji generujących dochód, obniżenie stopy współfinansowania powinno być dozwolone w dowolnym momencie realizacji programu; należy też zapewnić możliwości ustanowienia zryczałtowanych procentowych stawek dochodów na poziomie krajowym.
- (200) Z uwagi na późne przyjęcie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 ⁽²⁾ oraz fakt, że rozporządzenie to określa poziomy intensywności pomocy, niezbędne jest określenie pewnych zwolnień w rozporządzeniu (UE) nr 1303/2013 dotyczących EFMR w odniesieniu do operacji generujących dochód. Ponieważ zwolnienia te zapewniają korzystniejsze warunki w odniesieniu do niektórych operacji generujących dochód, dla których kwoty lub stawki wsparcia są określone w rozporządzeniu (UE) nr 508/2014, konieczne jest ustalenie innej daty rozpoczęcia stosowania tych zwolnień w celu zapewnienia równego traktowania operacji wspieranych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1303/2013.
- (201) W celu zmniejszenia obciążenia administracyjnego po stronie beneficjentów należy podnieść próg, który zwalnia niektóre operacje z wymogu obliczania i uwzględniania dochodów generowanych w trakcie ich wdrażania.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2328/2003, (WE) nr 861/2006, (WE) nr 1198/2006 i (WE) nr 791/2007 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1255/2011 (Dz.U. L 149 z 20.5.2014, s. 1).

- (202) Aby ułatwić synergie między EFSI oraz innymi instrumentami Unii, należy zapewnić, aby istniała możliwość zwrotu poniesionych wydatków z różnych EFSI oraz instrumentów Unii w oparciu o uzgodnioną z wyprzedzeniem proporcję.
- (203) Aby promować stosowanie płatności ryczałtowych oraz z uwagi na fakt, że płatności ryczałtowe mają opierać się na rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metodzie obliczeń, która zapewnia należyte zarządzanie finansami, należy usunąć mający zastosowanie górny limit korzystania z takich płatności ryczałtowych.
- (204) Aby zmniejszyć obciążenia administracyjne związane z realizacją projektów przez beneficjentów, należy wprowadzić nową uproszczoną opcję kosztów dla finansowania opartego na warunkach innych niż koszty operacji.
- (205) W celu uproszczenia przepisów dotyczących korzystania z funduszy oraz zmniejszenia powiązanych obciążeń administracyjnych, państwa członkowskie powinny w coraz większym stopniu korzystać z uproszczonych opcji kosztów.
- (206) Biorąc pod uwagę fakt, że zgodnie z art. 71 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 obowiązek zapewnienia trwałości operacji inwestycyjnych ma zastosowanie od daty płatności końcowej na rzecz beneficjenta oraz że – jeżeli inwestycja polega na dzierżawie z opcją zakupu nowych maszyn i sprzętu – płatność końcowa następuje na koniec okresu obowiązywania umowy, obowiązek ten nie powinien mieć zastosowania do tego rodzaju inwestycji.
- (207) Aby zapewnić szerokie zastosowanie uproszczonych opcji kosztów, należy przewidzieć obowiązkowe stosowanie standardowej stawki jednostkowej, płatności ryczałtowych lub stawek zryczałtowanych dla operacji lub projektów będących częścią operacji otrzymujących wsparcie z EFRR i EFS poniżej określonego progu, z zastrzeżeniem odpowiednich przepisów przejściowych. Instytucja zarządzająca lub komitet monitorujący w przypadku programów w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” powinny mieć możliwość przedłużenia okresu przejściowego o okres, jaki uznają za stosowny, jeżeli stwierdzą, że taki obowiązek powoduje nieproporcjonalne obciążenie administracyjne. Taki obowiązek nie powinien mieć zastosowania do operacji otrzymujących wsparcie w ramach pomocy państwa niestanowiącej pomocy de minimis. W odniesieniu do takich operacji wszystkie formy dotacji i pomocy zwrotnej powinny być nadal możliwe. Jednocześnie dla wszystkich EFSI należy wprowadzić stosowanie projektów budżetów jako dodatkowej metody określania kosztów uproszczonych.
- (208) W celu ułatwienia wcześniejszego i bardziej ukierunkowanego stosowania uproszczonych opcji kosztów należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do uzupełniania rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 dodatkowymi przepisami szczegółowymi dotyczącymi roli, zakresu odpowiedzialności i obowiązków podmiotów wdrażających instrumenty finansowe, związanych z nimi kryteriów wyboru i produktów, które mogą być dostarczone poprzez te instrumenty, uzupełnienia przepisów rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 dotyczących standardowej stawki jednostkowej lub finansowania według stawek zryczałtowanych, rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody obliczania, na podstawie której mogłyby one zostać ustalone, oraz w odniesieniu do określenia szczegółowych zasad dotyczących finansowania w oparciu raczej o spełnienie warunków odnoszących się do postępów w realizacji lub do osiągnięcia celów programów niż o koszty oraz ich stosowanie. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (209) Aby zmniejszyć obciążenie administracyjne, należy zwiększyć wykorzystanie stawek zryczałtowanych, które nie wymagają od państw członkowskich ustanowienia metodologii. Należy zatem wprowadzić dwie dodatkowe stawki zryczałtowane: jedną do obliczania bezpośrednich kosztów personelu, a drugą do obliczania pozostałych kosztów kwalifikowalnych na podstawie kosztów personelu. Ponadto należy dodatkowo doprecyzować metody obliczania kosztów personelu.
- (210) W celu zwiększenia skuteczności i wpływu operacji należy ułatwić realizację operacji obejmujących całe terytorium państwa członkowskiego lub operacji obejmujących różne obszary programowe oraz zwiększyć możliwości wydatków poza Unią na niektóre inwestycje.
- (211) Aby zachęcić państwa członkowskie do korzystania z oceny dużych projektów przez niezależnych ekspertów, należy zezwolić na przedłożenie Komisji deklaracji wydatków związanych z danym dużym projektem przed wydaniem pozytywnej oceny przez niezależnego eksperta, gdy tylko Komisja zostanie poinformowana o przekazaniu odnośnych informacji niezależnemu ekspertowi.

- (212) Aby promować stosowanie wspólnych planów działania, które zmniejszą obciążenie administracyjne po stronie beneficjentów, niezbędne jest zmniejszenie wymogów regulacyjnych związanych z ustanowieniem wspólnego planu działania, przy jednoczesnym zwróceniu należytej uwagi na zasady horyzontalne, w tym również równowagę między płcią i zrównoważony rozwój, które w istotny sposób przyczyniają się do skutecznego wdrażania EFSI.
- (213) Aby uniknąć niepotrzebnego obciążenia administracyjnego po stronie beneficjentów, przepisy w zakresie informacji, komunikacji i widoczności powinny być zgodne z zasadą proporcjonalności. W związku z tym ważne jest, aby sprecyzować zakres stosowania tych przepisów.
- (214) W celu zmniejszenia obciążenia administracyjnego oraz zapewnienia skutecznego korzystania z pomocy technicznej w ramach EFRR, EFS i Funduszu Spójności oraz w ramach kategorii regionów należy zwiększyć elastyczność w zakresie obliczania i monitorowania odpowiednich limitów mających zastosowanie do pomocy technicznej państw członkowskich.
- (215) Z myślą o usprawnieniu struktur wdrażania należy sprecyzować, że możliwość, aby instytucja zarządzająca, instytucja certyfikująca i instytucja audytowa były częścią tego samego organu publicznego jest również dostępna dla programów w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”.
- (216) Należy bardziej szczegółowo określić obowiązki instytucji zarządzających w zakresie weryfikacji wydatków, gdy stosowane są uproszczone opcje kosztów.
- (217) W celu zapewnienia, aby beneficjenci mogli w pełni korzystać z uproszczeń, jakie niosą ze sobą rozwiązania w zakresie e-rządzenia we wdrażaniu EFSI oraz Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, zwłaszcza z myślą o ułatwieniu w pełni elektronicznego zarządzania dokumentami, niezbędne jest sprecyzowanie, że dokumentacja w formie papierowej nie jest wymagana, jeżeli spełnione zostały określone warunki.
- (218) W celu zwiększenia proporcjonalności kontroli oraz złagodzenia obciążenia administracyjnego wynikającego z wielokrotnych kontroli, zwłaszcza dla małych beneficjentów, bez podważania zasady należytego zarządzania finansami, w przypadku EFRR, EFS, Funduszu Spójności i EFMR powinna przeważać zasada jednego audytu, a progi, poniżej których operacja nie podlega więcej niż jednemu audytowi, powinny zostać podwojone.
- (219) Ważne jest zwiększenie widoczności EFSI oraz lepsze uświadomienie społeczeństwu ich wyników i osiągnięć. Działania informacyjne i komunikacyjne oraz środki na rzecz zwiększenia widoczności skierowane do społeczeństwa wciąż mają istotne znaczenie dla nagłaśniania osiągnięć EFSI oraz dla pokazywania, w jaki sposób inwestowane są zasoby finansowe Unii.
- (220) Aby ułatwić dostęp pewnych grup docelowych do EFS, gromadzenie danych dotyczących niektórych wskaźników, o których mowa w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013⁽¹⁾, nie powinno być wymagane.
- (221) Aby zapewnić równe traktowanie operacji wspieranych na podstawie niniejszego rozporządzenia, konieczne jest określenie daty rozpoczęcia stosowania niektórych zmian do rozporządzenia (UE) nr 1303/2013.
- (222) W celu zapewnienia, aby cały okres programowania dla rozporządzeń (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013 oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014⁽²⁾ podlegał spójnemu zbiorowi zasad, konieczne jest, aby niektóre zmiany do tych rozporządzeń miały zastosowanie od dnia 1 stycznia 2014 r. Przewidując stosowanie tych zmian z mocą wsteczną, uwzględnia się uzasadnione oczekiwania.
- (223) Aby przyspieszyć wdrożenie instrumentów finansowych łączących w sobie wsparcie z EFSI oraz produkty finansowe EBI w ramach unijnej gwarancji EFIS oraz aby zapewnić ciągłość podstawy prawnej dla podpisywania umów o finansowaniu umożliwiających wykorzystanie rachunków powierniczych w odniesieniu do instrumentów kapitałowych, konieczne jest, aby niektóre zmiany do tych rozporządzeń miały zastosowanie ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2018 r. Przewidując stosowanie tych zmian z mocą wsteczną, zapewnia się w przyspieszonym trybie możliwość finansowania projektów z połączonego wsparcia z EFSI oraz EFIS, a także zapobiega się powstaniu luki prawnej w okresie między dniem, w którym tracą moc niektóre przepisy rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, a dniem wejścia w życie przepisu o przedłużeniu ich obowiązywania na mocy niniejszego rozporządzenia.
- (224) Uproszczenia i zmiany wprowadzone w przepisach sektorowych powinny mieć zastosowanie jak najszybciej, aby ułatwić przyspieszenie wdrażania w trakcie bieżącego okresu programowania, w związku z czym powinny mieć zastosowanie od dnia 2 sierpnia 2018 r.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 470).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Dz.U. L 72 z 12.3.2014, s. 1).

- (225) Po dniu 31 grudnia 2017 r. Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (zwany dalej „EFG”) powinien w dalszym ciągu tymczasowo zapewniać pomoc młodym osobom niepracującym, niekształcącym się ani nieszkolącym się, które mieszkają w regionach nieproporcjonalnie dotkniętych masowymi zwolnieniami. Aby umożliwić nieprzerwaną pomoc młodym osobom niepracującym, niekształcącym się ani nieszkolącym się, zmiana do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1309/2013 ⁽¹⁾ zapewniająca taką ciągłą pomoc powinna mieć zastosowanie ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2018 r.
- (226) Dla jednego lub większej liczby sektorów instrumentu „Łącząc Europę” należy móc ustanawiać instrumenty łączone na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1316/2013 ⁽²⁾. Takie instrumenty łączone mogłyby finansować działania łączone, czyli działania łączące bezzwrotne formy wsparcia, takie jak wsparcie z budżetów państw członkowskich, dotacje w ramach instrumentu „Łącząc Europę”, EFIS lub instrumenty finansowe z budżetu Unii, w tym również skojarzone kapitałowe i dłużne instrumenty finansowe w ramach instrumentu „Łącząc Europę” oraz finansowanie zapewniane przez grupę EBI, krajowe banki prorozwojowe, instytucje finansowania rozwoju lub inne instytucje finansowe, inwestorów oraz prywatne wsparcie finansowe. Finansowanie zapewniane przez grupę EBI, w tym również finansowanie zapewniane przez EBI w ramach EFIS oraz prywatne wsparcie finansowe, powinny obejmować zarówno bezpośrednie, jak i pośrednie wkłady finansowe, a także wsparcie otrzymane w drodze partnerstw publiczno-prywatnych.
- (227) Koncepcja i struktura instrumentów łączonych powinna opierać się na ocenie *ex ante* przeprowadzonej zgodnie z niniejszym rozporządzeniem oraz powinna odzwierciedlać doświadczenia i wnioski z wdrożenia „mieszanego” zaproszenia do składania wniosków w ramach instrumentu „Łącząc Europę”, o którym mowa w decyzji wykonawczej Komisji z dnia 20 stycznia 2017 r. zmieniającej decyzję wykonawczą Komisji C(2014) 1921 ustanawiającą wieloletni program prac na lata 2014–2020 w odniesieniu do pomocy finansowej dotyczącej instrumentu „Łącząc Europę” (CEF) – sektor transportu na lata 2014–2020. Instrumenty łączone w ramach instrumentu „Łącząc Europę” powinny być ustanawiane w wieloletnich lub rocznych programach prac oraz przyjmowane zgodnie z art. 17 i 25 rozporządzenia (UE) nr 1316/2013. Komisja powinna zapewnić przejrzyste i terminowe przekazywanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdań z wdrażania wszelkich instrumentów łączonych w ramach instrumentu „Łącząc Europę”.
- (228) Celem instrumentów łączonych w ramach instrumentu „Łącząc Europę” powinno być ułatwienie i usprawnienie składania pojedynczego wniosku w odniesieniu do wszystkich form wsparcia, w tym również dotacji unijnych w ramach instrumentu „Łącząc Europę” oraz finansowania przez sektor prywatny. Takie instrumenty łączone powinny mieć na celu optymalizację procesu składania wniosku z punktu widzenia promotorów projektów przez zapewnienie jednego procesu oceny, pod względem technicznym i finansowym.
- (229) Instrumenty łączone w ramach instrumentu „Łącząc Europę” powinny zwiększyć elastyczność w zakresie przedkładania projektów oraz uprościć i usprawnić proces identyfikacji i finansowania projektów. Powinny one także zwiększyć poczucie odpowiedzialności i zaangażowanie uczestniczących instytucji finansowych, ograniczając w ten sposób ryzyka związane z projektami.
- (230) Instrumenty łączone w ramach instrumentu „Łącząc Europę” powinny skutkować wzmocnieniem koordynacji, wymiany informacji i współpracy między państwami członkowskimi, Komisją, EBI, krajowymi bankami prorozwojowymi oraz prywatnymi inwestorami, z myślą o generowaniu i wspieraniu odpowiednio zaplanowanej serii projektów realizujących cele polityki w ramach instrumentu „Łącząc Europę”.
- (231) Instrumenty łączone w ramach instrumentu „Łącząc Europę” powinny mieć na celu zwiększenie efektu mnożnikowego unijnych wydatków poprzez przyciągnięcie dodatkowych zasobów od inwestorów prywatnych, zapewniając w ten sposób maksymalny poziom ich zaangażowania. Ponadto powinny one zapewnić, aby wspierane działania były ekonomicznie i finansowo opłacalne, oraz pomóc w zapewnieniu dźwigni inwestycyjnej. Powinny one przyczynić się do realizacji celów Unii związanych z osiągnięciem poziomów docelowych określonych podczas konferencji paryskiej w sprawie zmiany klimatu (COP 21), tworzeniem miejsc pracy oraz połączeniami transgranicznymi. W przypadku finansowania działań z użyciem zarówno instrumentu „Łącząc Europę”, jak i EFIS, ważne jest aby Trybunał Obrachunkowy – zgodnie z art. 287 TFUE i art. 24 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1316/2013 – zbadał, czy zapewniono należyte zarządzanie finansami.
- (232) W większości przypadków oczekuje się, że dotacje w sektorze transportu pozostaną głównym środkiem wspierania celów polityki Unii. Stosowanie instrumentów łączonych w ramach instrumentu „Łącząc Europę” nie powinno zatem ograniczyć dostępności takich dotacji.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1309/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji (2014–2020) i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1927/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 855).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1316/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające instrument „Łącząc Europę”, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylające rozporządzenia (WE) nr 680/2007 i (WE) nr 67/2010 (Dz.U. L 348 z 20.12.2013, s. 129).

- (233) Udział współinwestorów prywatnych w projektach transportowych mógłby zostać ułatwiony poprzez ograniczenie ryzyka finansowego. Do tego celu odpowiednie mogą być gwarancje z tytułu pierwszej straty udzielane przez EBI w ramach wspólnych mechanizmów finansowych wspieranych z budżetu, takich jak instrumenty łączone.
- (234) Finansowanie działań z instrumentu „Łącząc Europę” powinno opierać się na kryteriach selekcji oraz udzielania zamówień ustanowionych w wieloletnich i rocznych programach prac zgodnie z art. 17 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 1316/2013, bez względu na zastosowaną formę finansowania lub kombinację takich form.
- (235) Doświadczenie nabyte w ramach instrumentów łączonych należy uwzględnić w ocenach rozporządzenia (UE) nr 1316/2013.
- (236) Wprowadzenie na mocy niniejszego rozporządzenia instrumentów łączonych w ramach instrumentu „Łącząc Europę” nie powinno być traktowane jako przesądzające o wyniku negocjacji w sprawie wieloletnich ram finansowych na okres po 2020 r.
- (237) Uwzględniając bardzo wysoki wskaźnik wykonania instrumentu „Łącząc Europę” w sektorze transportu oraz aby wspierać realizację projektów o największej wartości dodanej dla transeuropejskiej sieci transportowej, które dotyczą korytarzy sieci bazowej, projektów transgranicznych, projektów na pozostałe odcinki sieci bazowej oraz projektów kwalifikujących się w ramach priorytetów horyzontalnych wymienionych w załączniku I do rozporządzenia (UE) nr 1316/2013, konieczne jest, aby – w drodze wyjątku – zapewnić dodatkową elastyczność w korzystaniu z wieloletniego programu prac poprzez umożliwienie wykorzystania kwoty puli środków finansowych do 95 % finansowych zasobów budżetowych, o których mowa w rozporządzeniu (UE) nr 1316/2013. Ważne jest jednak, aby w pozostałym okresie wykonywania instrumentu „Łącząc Europę” dalsze udzielane wsparcie było priorytetem ujętym w rocznych programach prac.
- (238) Ze względu na odmienny charakter instrumentu „Łącząc Europę” w sektorze telekomunikacji w porównaniu z sektorami transportu i energii, a mianowicie niższą średnią wielkość dotacji oraz różnice w rodzaju kosztów i rodzaju projektów, należy unikać niepotrzebnych obciążeń dla beneficjentów i państw członkowskich uczestniczących w odnośnych działaniach poprzez mniej uciążliwy obowiązek poświadczenia, bez osłabiania zasady należytego zarządzania finansami.
- (239) Na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 283/2014⁽¹⁾ do wspierania działań w obszarze infrastruktury usług cyfrowych można aktualnie wykorzystywać jedynie dotacje i zamówienia. Aby zapewnić jak największą efektywność infrastruktury usług cyfrowych, na wspieranie takich działań należy udostępnić także inne instrumenty finansowe, które są obecnie stosowane w ramach instrumentu „Łącząc Europę”, w tym również innowacyjne instrumenty finansowe.
- (240) Aby uniknąć nakładania na instytucje zarządzające zbędnych obciążeń administracyjnych, które mogłyby utrudnić efektywne wdrażanie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, należy uprościć i ułatwić procedurę dotyczącą zmiany innych niż istotne elementów programów operacyjnych.
- (241) Z myślą o dalszym uproszczeniu korzystania z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym należy wprowadzić dodatkowe przepisy dotyczące kwalifikowalności wydatków, w szczególności w odniesieniu do korzystania ze standardowej stawki jednostkowej, płatności ryczałtowych i stawek zryczałtowanych.
- (242) Aby uniknąć niesprawiedliwego traktowania organizacji partnerskich, nieprawidłowości, które można przypisać jedynie organowi odpowiedzialnemu za zakup pomocy, nie powinny wpływać na kwalifikowalność wydatków organizacji partnerskich.
- (243) W celu uproszczenia wdrażania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, a także uniknięcia braku pewności prawa, należy doprecyzować niektóre obowiązki państw członkowskich w zakresie zarządzania i kontroli.
- (244) Mając na uwadze potrzebę spójnego stosowania odpowiednich zasad finansowych w danym roku budżetowym, stosowanie części pierwszej niniejszego rozporządzenia (rozporządzenia finansowego) powinno, co do zasady, rozpocząć się na początku roku budżetowego. Jednakże w celu zapewnienia, aby odbiorcy środków finansowych Unii mogli jak najszybciej skorzystać z istotnych uproszczeń przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu zarówno w odniesieniu do samego rozporządzenia finansowego, jak i zmian w przepisach sektorowych, należy – w drodze wyjątku – przewidzieć stosowanie niniejszego rozporządzenia od dnia jego wejścia w życie. Jednocześnie, aby zapewnić dodatkowy czas niezbędny do dostosowania do nowych przepisów, instytucje Unii powinny w dalszym ciągu stosować rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 do końca roku budżetowego 2018 w odniesieniu do wykorzystania swoich odpowiednich środków administracyjnych.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 283/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie wytycznych dotyczących sieci transeuropejskich w dziedzinie infrastruktury telekomunikacyjnej, uchylające decyzję nr 1336/97/WE (Dz.U. L 86 z 21.3.2014, s. 14).

- (245) Niektóre zmiany dotyczące instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych oraz pomocy finansowej powinny mieć zastosowanie dopiero od dnia rozpoczęcia stosowania wieloletnich ram finansowych na okres po 2020 r., tak aby zapewnić wystarczający okres na dostosowanie mających zastosowanie podstaw prawnych i programów do nowych przepisów.
- (246) Informacje dotyczące rocznej średniej ekwiwalentów pełnego czasu pracy oraz dotyczące szacowanej kwoty dochodów przeznaczonych na określony cel przeniesionej z poprzednich lat należy przedstawić po raz pierwszy wraz z projektem budżetu w 2021 r., aby dać Komisji wystarczający okres na dostosowanie się do nowego obowiązku,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

CZEŚĆ PIERWSZA

ROZPORZĄDZENIE FINANSOWE

TYTUŁ I

PRZEDMIOT, DEFINICJE I ZASADY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia zasady regulujące uchwalanie i wykonywanie budżetu ogólnego Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (zwanego dalej „budżetem”) oraz sposób prezentacji i badania sprawozdań finansowych.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „wnioskodawca” oznacza osobę fizyczną lub podmiot, posiadające osobowość prawną lub nie, które złożyły wniosek w procedurze udzielenia dotacji lub konkursie o przyznanie nagrody;
- 2) „dokumentacja wniosku” oznacza ofertę, wniosek o dopuszczenie do udziału, wniosek o udzielenie dotacji lub wniosek w konkursie o przyznanie nagrody;
- 3) „procedura wyboru” oznacza postępowanie o udzielenie zamówienia, procedurę udzielenia dotacji, konkurs o przyznanie nagrody lub procedurę selekcji ekspertów lub osób lub podmiotów wykonujących budżet zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c);
- 4) „akt podstawowy” oznacza akt prawny, inny niż zalecenie lub opinia, który stanowi podstawę prawną dla danego działania oraz dla wykonania odpowiadających mu wydatków zapisanych w budżecie lub gwarancji budżetowych lub pomocy finansowej mających pokrycie w budżecie, i który może przyjąć którąkolwiek z następujących form:
  - a) w wykonaniu postanowień Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwanego dalej „TFUE”) i Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (zwanego dalej „Traktatem Euratom”) – formę rozporządzenia, dyrektywy lub decyzji w rozumieniu art. 288 TFUE; lub
  - b) w wykonaniu postanowień tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej (zwanego dalej „TUE”) – jedną z form określonych w art. 28 ust. 1 i art. 31 ust. 2, art. 33 oraz art. 42 ust. 4 i art. 43 ust. 2 TUE;
- 5) „beneficjent” oznacza osobę fizyczną lub podmiot, posiadające osobowość prawną lub nie, z którymi podpisano umowę o udzielenie dotacji;
- 6) „instrument łączony lub platforma łączona” oznacza ramy współpracy ustanowione między Komisją a instytucjami finansowania rozwoju lub innymi publicznymi instytucjami finansowymi, z myślą o połączeniu bezzwrotnych form wsparcia lub instrumentów finansowych lub gwarancji budżetowych z budżetu oraz zwrotnych form wsparcia finansowego z instytucji finansowania rozwoju lub innych publicznych instytucji finansowych, a także z instytucji finansowych z sektora prywatnego i od inwestorów z sektora prywatnego;
- 7) „wykonanie budżetu” oznacza realizację działań związanych z zarządzaniem środkami budżetowymi, ich monitorowaniem, kontrolowaniem i poddawaniem ich audytowi, zgodnie z metodami przewidzianymi w art. 62;
- 8) „zobowiązanie budżetowe” oznacza operację, za pomocą której właściwy urzędnik zatwierdzający rezerwuje środki budżetowe niezbędne, aby pokryć późniejsze płatności w celu wywiązania się z zobowiązań prawnych;

- 9) „gwarancja budżetowa” oznacza zobowiązanie prawne Unii do wspierania programu działań przez przyjęcie przez budżet zobowiązania finansowego, które może zostać uruchomione w przypadku zaistnienia określonego zdarzenia w trakcie realizacji programu i które pozostaje ważne w całym okresie zapadalności zobowiązań podjętych w ramach wspieranego programu;
- 10) „umowa dotycząca nieruchomości” oznacza umowę dotyczącą kupna, wymiany, długoterminowej dzierżawy, użytkowania, leasingu, najmu lub kupna na raty, z opcją zakupu lub bez takiej opcji, gruntu, budynków lub innych nieruchomości. Obejmuje to zarówno istniejące budynki, jak i budynki przed ukończeniem, pod warunkiem że kandydat otrzymał na dany budynek ważne pozwolenie na budowę. Nie obejmuje to budynków zaprojektowanych zgodnie ze specyfikacjami instytucji zamawiającej, które to budynki są objęte zamówieniami na roboty budowlane;
- 11) „kandydat” oznacza podmiot gospodarczy, który ubiegał się o zaproszenie lub został zaproszony do udziału w procedurze ograniczonej, procedurze konkurencyjnej z negocjacjami, dialogu konkurencyjnym, partnerstwie innowacyjnym, w konkursie lub procedurze negocjacyjnej;
- 12) „centralna jednostka zakupująca” oznacza instytucję zamawiającą, która realizuje scentralizowane działania zakupowe oraz, w stosownych przypadkach, pomocnicze działania zakupowe;
- 13) „weryfikacja” oznacza sprawdzenie konkretnego elementu operacji po stronie dochodów lub wydatków;
- 14) „umowa koncesji” oznacza umowę o charakterze odpłatnym zawartą na piśmie pomiędzy jednym lub większą liczbą podmiotów gospodarczych a jedną lub większą liczbą instytucji zamawiających w rozumieniu art. 174 i 178 w celu powierzenia podmiotowi gospodarczemu wykonania robót budowlanych lub świadczenia usług i zarządzania nimi (zwanego dalej „koncesją”), przy czym:
  - a) wynagrodzenie stanowi wyłącznie prawo do eksploatacji wykonanych obiektów budowlanych lub wykonywania usług albo takie prawo wraz z płatnością;
  - b) udzielenie koncesji w drodze umowy wiąże się z przeniesieniem na koncesjonariusza ryzyka operacyjnego związanego z eksploatacją tych obiektów budowlanych lub wykonywaniem tych usług i obejmującego ryzyko związane z popytem lub z popytą, lub oba te rodzaje ryzyka. Uznaje się, że koncesjonariusz przejmuje ryzyko operacyjne w przypadku gdy w normalnych warunkach funkcjonowania nie ma gwarancji odzyskania poniesionych nakładów inwestycyjnych lub kosztów poniesionych w związku z eksploatacją danych obiektów budowlanych lub wykonywaniem danych usług;
- 15) „zobowiązanie warunkowe” oznacza potencjalne zobowiązanie finansowe, którego wykonanie mogłoby być uzależnione od wyniku określonego zdarzenia w przeszłości;
- 16) „umowa” oznacza umowę w sprawie zamówienia publicznego lub umowę koncesji;
- 17) „wykonawca” oznacza podmiot gospodarczy, z którym podpisano umowę w sprawie zamówienia publicznego;
- 18) „umowa o przyznanie wkładu” oznacza umowę zawartą z osobami lub podmiotami wykonującymi środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) ppkt (ii)–(viii);
- 19) „kontrola” oznacza wszelkie środki podjęte w celu uzyskania wystarczającej pewności co do skuteczności, efektywności i oszczędności operacji, wiarygodności sprawozdawczości, ochrony aktywów i informacji, zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom, ich wykrywania oraz korygowania i monitorowania, a także co do odpowiedniego zarządzania ryzykami w zakresie zgodności z prawem i prawidłowości operacji leżących u podstaw rozliczeń, z uwzględnieniem wieloletniego charakteru programów, a także charakteru danych płatności. Kontrole mogą obejmować różne weryfikacje, a także wdrażanie wszelkich polityk i procedur służących osiągnięciu celów, o których mowa w zdaniu pierwszym;
- 20) „partner” oznacza stronę, której udziela się gwarancji budżetowej;
- 21) „kryzys” oznacza:
  - a) sytuację stanowiącą bezpośrednie lub zbliżające się zagrożenie, które może przerodzić się w konflikt zbrojny lub grozić destabilizacją danego kraju lub jego sąsiedztwa;
  - b) sytuację spowodowaną przez klęski żywiołowe, kryzysy wywołane przez człowieka, takie jak wojny i inne konflikty lub okoliczności nadzwyczajne o porównywalnych skutkach, związane między innymi ze zmianą klimatu, degradacją środowiska, niedostatecznym dostępem do energii i zasobów naturalnych lub skrajnym ubóstwem;
- 22) „umorzenie” oznacza operację, za pomocą której właściwy urzędnik zatwierdzający anuluje całość lub część środków zarezerwowanych uprzednio w drodze zobowiązania budżetowego;
- 23) „dynamiczny system zakupów” oznacza w pełni elektroniczny proces służący dokonywaniu bieżących zakupów artykułów ogólnie dostępnych na rynku;
- 24) „podmiot gospodarczy” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, w tym również podmiot publiczny, lub grupę takich osób, które oferują dostawę produktów, wykonanie robót budowlanych lub świadczenie usług lub dostawę nieruchomości;

- 25) „inwestycja kapitałowa” oznacza wniesienie do spółki kapitału, zainwestowanego bezpośrednio lub pośrednio w zamian za całkowite lub częściowe udziały w strukturze własności tej spółki, przy czym inwestor kapitałowy może sprawować pewną kontrolę nad zarządzaniem spółką oraz może mieć udział w zyskach spółki;
- 26) „urząd europejski” oznacza strukturę administracyjną utworzoną przez Komisję, lub przez Komisję z jedną lub większą liczbą innych instytucji Unii, w celu wykonywania szczególnych zadań przekrojowych;
- 27) „ostateczna decyzja administracyjna” oznacza decyzję organu administracyjnego mającą ostateczny i wiążący skutek zgodnie z mającym zastosowanie prawem;
- 28) „składnik aktywów finansowych” oznacza każdy składnik aktywów w postaci środków pieniężnych, instrumentu kapitałowego podmiotu publicznego lub prywatnego lub prawa wynikającego z umowy do otrzymania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych od takiego podmiotu;
- 29) „instrument finansowy” oznaczają unijny środek wsparcia finansowego przekazywany z budżetu, aby zrealizować jeden lub większą liczbę określonych celów polityki Unii, który to instrument może przybierać formę inwestycji kapitałowych lub inwestycji quasi-kapitałowych, pożyczek lub gwarancji, lub innych instrumentów opartych na podziale ryzyka, i który w stosownych przypadkach może być łączony z innymi formami wsparcia finansowego lub ze środkami finansowymi podlegającymi zarządzaniu dzielonemu lub środkami finansowymi Europejskiego Funduszu Rozwoju (zwanego dalej „EFR”);
- 30) „zobowiązanie finansowe” oznacza umowne zobowiązanie do przekazania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych innemu podmiotowi;
- 31) „umowa ramowa” oznacza umowę w sprawie zamówienia publicznego zawartą pomiędzy jednym lub większą liczbą podmiotów gospodarczych a jedną lub większą liczbą instytucji zamawiających, której celem jest określenie warunków dotyczących konkretnych zamówień, które w oparciu o nią zostaną udzielone w danym okresie, w szczególności w odniesieniu do ceny oraz, w stosownych przypadkach, przewidywanych ilości;
- 32) „globalna kwota rezerw” oznacza całkowitą kwotę zasobów uznanych za niezbędne w całym okresie obowiązywania gwarancji budżetowej w wyniku zastosowania wskaźnika zasilenia rezerw, o którym mowa w art. 211 ust. 1, do kwoty gwarancji budżetowej zatwierdzonej w akcie podstawowym, o której mowa w art. 210 ust. 1 lit. b);
- 33) „dotacja” oznacza wkład finansowy w formie darowizny. W przypadku gdy taki wkład przekazywany jest w ramach zarządzania bezpośredniego, regulują go przepisy tytułu VIII;
- 34) „gwarancja” oznacza pisemne zobowiązanie do przyjęcia odpowiedzialności za całość lub część długu lub zobowiązania osoby trzeciej lub za pomyślne wykonanie przez nią zobowiązań w przypadku wystąpienia zdarzenia, które uruchamia taką gwarancję, takiego jak niewykonanie zobowiązań z tytułu pożyczki;
- 35) „gwarancja na żądanie” oznacza gwarancję, która musi zostać zrealizowana przez gwaranta na żądanie partnera, bez względu na jakiegokolwiek braki w odniesieniu do wykonalności zobowiązania leżącego u podstaw operacji;
- 36) „wkład rzeczowy” oznacza zasoby niefinansowe udostępniane beneficjentowi nieodpłatnie przez osoby trzecie;
- 37) „zobowiązanie prawne” oznacza czynność polegającą na tym, że właściwy urzędnik zatwierdzający zaciąga lub stwierdza zobowiązanie, które skutkuje późniejszą płatnością lub płatnościami oraz uznaniem wydatku obciążającego budżet, i które obejmuje szczególne porozumienia i umowy zawierane na podstawie ramowych umów o partnerstwie finansowym oraz umów ramowych;
- 38) „efekt dźwigni” oznacza kwotę podlegającego zwrotowi finansowania przekazywaną kwalifikującym się odbiorcom końcowym, podzieloną przez kwotę wkładu Unii;
- 39) „ryzyko płynności” oznacza ryzyko, że składnik aktywów finansowych posiadany we wspólnym funduszu rezerw mógłby nie zostać sprzedany w pewnym okresie bez ponoszenia znaczącej straty;
- 40) „pożyczka” oznacza umowę zobowiązującą pożyczkodawcę do udostępnienia pożyczkobiorcy uzgodnionej kwoty na uzgodniony okres, zgodnie z którą to umową pożyczkobiorca ma obowiązek spłacić tę kwotę w uzgodnionym terminie;
- 41) „dotacja o niskiej wartości” oznacza dotację nieprzekraczającą 60 000 EUR;
- 42) „organizacja w państwie członkowskim” oznacza podmiot ustanowiony w państwie członkowskim jako podmiot prawa publicznego lub podmiot prawa prywatnego, któremu powierzono realizację misji publicznej i któremu dane państwo członkowskie zapewniło odpowiednie gwarancje finansowe;
- 43) „metoda wykonywania” oznacza którąkolwiek z metod wykonywania budżetu, o których mowa w art. 62, tj. zarządzanie bezpośrednie, zarządzanie pośrednie oraz zarządzanie dzielone;

- 44) „działanie z udziałem wielu darczyńców” oznacza każde działanie, w ramach którego środki finansowe Unii łączy się ze środkami od co najmniej jednego innego darczyńcy;
- 45) „efekt mnożnikowy” oznacza inwestycję dokonaną przez kwalifikujących się odbiorców końcowych podzieloną przez kwotę wkładu Unii;
- 46) „produkt” oznacza wyniki wygenerowane przez działanie, określone zgodnie z przepisami sektorowymi;
- 47) „uczestnik” oznacza kandydata lub oferenta w postępowaniu o udzielenie zamówienia, wnioskodawcę w procedurze udzielenia dotacji, eksperta w procedurze selekcji ekspertów, wnioskodawcę w konkursie o przyznanie nagrody lub osobę lub podmiot uczestniczący w procedurze wykonywania środków finansowych Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c);
- 48) „nagrada” oznacza wkład finansowy przyznany po przeprowadzeniu konkursu. W przypadku gdy taki wkład przekazywany jest w ramach zarządzania bezpośredniego, regulują go przepisy tytułu IX;
- 49) „zamówienie” oznacza nabycie w drodze umowy robót budowlanych, dostaw lub usług oraz nabycie lub najem gruntu, budynków lub innych nieruchomości, przez jedną lub większą liczbę instytucji zamawiających od podmiotów gospodarczych wybranych przez te instytucje zamawiające;
- 50) „dokumenty zamówienia” oznaczają wszelkie dokumenty, które sporządziła lub do których odwołuje się instytucja zamawiająca w celu opisanego lub określenia elementów postępowania o udzielenie zamówienia, w tym również:
  - a) środki upubliczniania określone w art. 163;
  - b) zaproszenie do składania ofert;
  - c) specyfikację istotnych warunków zamówienia, obejmującą specyfikacje techniczne i stosowne kryteria, lub dokumenty opisowe w przypadku dialogu konkurencyjnego;
  - d) projekt umowy;
- 51) „zamówienie publiczne” oznacza umowę o charakterze odpłatnym zawartą na piśmie pomiędzy jednym lub większą liczbą podmiotów gospodarczych a jedną lub większą liczbą instytucji zamawiających w rozumieniu art. 174 i 178 w celu uzyskania, w zamian za zapłatę ceny wypłaconej w całości lub w części z budżetu, dostaw ruchomości lub nieruchomości, wykonania robót budowlanych lub świadczenia usług, obejmującej:
  - a) umowy dotyczące nieruchomości;
  - b) zamówienia na dostawy;
  - c) zamówienia na roboty budowlane;
  - d) zamówienia na usługi;
- 52) „inwestycja quasi-kapitałowa” oznacza rodzaj finansowania mieszczący się między finansowaniem kapitałowym a finansowaniem dłużnym, o poziomie ryzyka wyższym niż dług uprzywilejowany, a niższym niż kapitał podstawowy, i który może mieć taką strukturę jak dług, zazwyczaj niezabezpieczony i podporządkowany, a w niektórych przypadkach wymieniający na udziały lub na udziały preferencyjne;
- 53) „odbiorca” oznacza beneficjenta, wykonawcę, wynagradzanego eksperta zewnętrznego lub osobę lub podmiot, otrzymujące nagrody lub środki finansowe w ramach instrumentu finansowego lub wykonujące środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c);
- 54) „umowa z udzielonym przyrzeczeniem odkupu” oznacza sprzedaż papierów wartościowych w zamian za środki pieniężne z umową odkupu tych papierów wartościowych w określonym terminie w przyszłości lub na żądanie;
- 55) „środek przeznaczony na badania i rozwój technologiczny” oznacza środek zapisany w jednym z tytułów budżetu odnoszących się do obszarów polityki związanych z „pośrednimi badaniami naukowymi” lub „bezpośrednimi badaniami naukowymi” albo w rozdziale odnoszącym się do działań badawczych w innym tytule;
- 56) „rezultat” oznacza efekty realizacji działania określone zgodnie z przepisami sektorowymi;
- 57) „instrument oparty na podziale ryzyka” oznacza instrument finansowy umożliwiający podział określonego ryzyka na dwa lub większą liczbę podmiotów, w stosownych przypadkach za uzgodnioną opłatą;
- 58) „zamówienie na usługi” oznacza zamówienie obejmujące wszystkie usługi intelektualne i nieintelektualne, inne niż te objęte zamówieniami na dostawy, zamówieniami na roboty budowlane oraz umowami dotyczącymi nieruchomości;
- 59) „należyte zarządzanie finansami” oznacza wykonywanie budżetu zgodnie z zasadami oszczędności, efektywności i skuteczności;

- 60) „regulamin pracowniczy” oznacza regulamin pracowniczy urzędników Unii Europejskiej i warunki zatrudnienia innych pracowników Unii Europejskiej ustanowiony rozporządzeniem (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68;
- 61) „podwykonawca” oznacza podmiot gospodarczy, którego kandydat lub oferent lub wykonawca proponują do realizacji części zamówienia, lub którego beneficjent proponuje do wykonania części zadań współfinansowanych z dotacji;
- 62) „składki” oznacza kwoty wpłacane na rzecz podmiotów, których Unia jest członkiem, zgodnie z decyzjami budżetowymi oraz warunkami płatności określonymi przez dany podmiot;
- 63) „zamówienie na dostawy” oznacza zamówienie obejmujące kupno, leasing, najem lub kupno na raty produktów, z opcją zakupu lub bez takiej opcji, i które może obejmować dodatkowo rozmieszczenie i instalację;
- 64) „pomoc techniczna” oznacza, bez uszczerbku dla przepisów sektorowych, działania w zakresie wsparcia i budowania potencjału niezbędne do realizacji programu lub działania, w szczególności działania przygotowawcze, działania w zakresie zarządzania, monitorowania, oceny, audytu i kontroli;
- 65) „oferent” oznacza podmiot gospodarczy, który złożył ofertę;
- 66) „Unia” oznacza Unię Europejską, Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, lub obydwie, w zależności od kontekstu;
- 67) „instytucja Unii” oznacza Parlament Europejski, Radę Europejską, Radę, Komisję, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Trybunał Obrachunkowy, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, Komitet Regionów, Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, Europejskiego Inspektora Ochrony Danych lub Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (zwaną dalej „ESDZ”); Europejskiego Banku Centralnego nie uznaje się za instytucję Unii;
- 68) „sprzedawca” oznacza podmiot gospodarczy zarejestrowany w wykazie sprzedawców zapraszanych do składania wniosków o dopuszczenie do udziału lub do składania ofert;
- 69) „wolontariusz” oznacza osobę pracującą na zasadzie dobrowolności dla organizacji bez otrzymywania wynagrodzenia;
- 70) „obiekt budowlany” oznacza wynik całości robót budowlanych w zakresie budownictwa lub inżynierii lądowej i wodnej, który może samodzielnie spełniać funkcję gospodarczą lub techniczną;
- 71) „zamówienie na roboty budowlane” oznacza zamówienie obejmujące:
- wykonanie lub zarówno wykonanie, jak i zaprojektowanie obiektu budowlanego;
  - wykonanie lub zarówno wykonanie, jak i zaprojektowanie obiektu budowlanego związanego z jednym z rodzajów działalności, o których mowa w załączniku II do dyrektywy 2014/24/UE; albo
  - wykonanie, za pomocą dowolnych środków, obiektu budowlanego odpowiadającego wymogom określonym przez instytucję zamawiającą mającą decydujący wpływ na rodzaj lub projekt obiektu.

Artykuł 3

Zgodność prawa wtórnego z niniejszym rozporządzeniem

- Przepisy dotyczące wykonania dochodów i wydatków budżetowych zawarte w akcie podstawowym muszą być zgodne z zasadami budżetowymi określonymi w tytule II.
- Bez uszczerbku dla ust. 1, w każdym wniosku lub zmianie do wniosku przedkładanych władzy ustawodawczej, a zawierających odstępstwa od przepisów niniejszego rozporządzenia, innych niż przepisy zawarte w tytule II, lub od aktów delegowanych przyjętych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, wyraźnie wskazuje się te odstępstwa, wraz ze szczegółowymi powodami je uzasadniającymi, które podaje się w preambule oraz w uzasadnieniu takich wniosków lub zmian.

Artykuł 4

Okresy, daty i terminy

O ile w niniejszym rozporządzeniu nie przewidziano inaczej, do terminów określonych w niniejszym rozporządzeniu zastosowanie ma rozporządzenie Rady (EWG, Euratom) nr 1182/71 ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r. określające zasady mające zastosowanie do okresów, dat i terminów (Dz.U. L 124 z 8.6.1971, s. 1).

Artykuł 5

Ochrona danych osobowych

Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla rozporządzeń (WE) nr 45/2001 i (UE) 2016/679.

TYTUŁ II

BUDŻET I ZASADY BUDŻETOWE

Artykuł 6

Przestrzeganie zasad budżetowych

Budżet uchwała się i wykonuje zgodnie z zasadami jedności, rzetelności budżetowej, jednoroczności, równowagi, jednostki rozliczeniowej, uniwersalności, specyfikacji, zasadą należytego zarządzania finansami oraz zasadą przejrzystości, jak określono w niniejszym rozporządzeniu.

ROZDZIAŁ 1

Zasady jedności i rzetelności budżetowej

Artykuł 7

Zakres budżetu

1. W budżecie na każdy rok budżetowy prognozowane są i zatwierdzone wszystkie dochody i wydatki uznane za niezbędne dla Unii. Budżet obejmuje:

- a) dochody i wydatki Unii, łącznie z wydatkami administracyjnymi wynikającymi z wykonania postanowień TUE odnoszących się do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (zwanej dalej „WPZiB”), a także łącznie z wydatkami operacyjnymi poniesionymi przy wykonywaniu tych postanowień w przypadku gdy są one pokrywane z budżetu;
- b) dochody i wydatki Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej.

2. Budżet zawiera środki zróżnicowane – na które składają się środki na zobowiązania i środki na płatności – oraz środki niezróżnicowane.

Na środki zatwierdzone na rok budżetowy składają się:

- a) środki przewidziane w budżecie, w tym również w budżetach korygujących;
  - b) środki przeniesione z poprzednich lat budżetowych;
  - c) środki udostępnione ponownie zgodnie z art. 15;
  - d) środki wynikające z płatności zaliczkowych, które zostały spłacone zgodnie z art. 12 ust. 4 lit. b);
  - e) środki pochodzące z dochodów przeznaczonych na określony cel, które wpłynęły w trakcie roku budżetowego, lub przeniesione z poprzednich lat budżetowych.
3. Środki na zobowiązania pokrywają całkowity koszt zobowiązań prawnych zaciągniętych w roku budżetowym, z zastrzeżeniem art. 114 ust. 2.
4. Środki na płatności pokrywają płatności z tytułu zobowiązań prawnych zaciągniętych w roku budżetowym lub w poprzednich latach budżetowych.
5. Ust. 2 i 3 niniejszego artykułu nie stanowią przeszkody dla zaciągania zobowiązań globalnych ani też dla zaciągania zobowiązań budżetowych w rocznych ratach, jak przewidziano, odpowiednio, w art. 112 ust. 1 akapit pierwszy lit. b) oraz w art. 112 ust. 2.

Artykuł 8

Przepisy szczególne dotyczące zasad jedności i rzetelności budżetowej

1. Wszystkie dochody i wydatki zapisuje się w odpowiedniej linii budżetowej.
2. Bez uszczerbku dla zatwierdzonych wydatków wynikających z zobowiązań warunkowych przewidzianych w art. 210 ust. 2, nie można zaciągać jakichkolwiek zobowiązań ani zatwierdzać jakichkolwiek wydatków przekraczających poziom zatwierdzonych środków.

3. Środki zapisuje się w budżecie tylko wtedy, jeżeli są przeznaczone na pozycję wydatków uznaną za niezbędną.
4. Odsetki narosłe od płatności zaliczkowych wypłaconych z budżetu nie są należne Unii, chyba że dane umowy o przyznanie wkładu lub umowy w sprawie finansowania stanowią inaczej.

ROZDZIAŁ 2

Zasada jednoroczności

Artykuł 9

Definicja

Środki zapisane w budżecie zatwierdza się na okres jednego roku budżetowego, który trwa od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia.

Artykuł 10

Rachunkowość budżetowa dla dochodów i środków

1. Dochody danego roku budżetowego zapisuje się w księgach rachunkowych na ten rok na podstawie kwot pobranych w ciągu tego roku. Zasoby własne na styczeń kolejnego roku budżetowego mogą jednak zostać udostępnione z góry na podstawie rozporządzenia (UE, Euratom) nr 609/2014.
2. Zapisy odnoszące się do zasobów własnych z tytułu podatku od wartości dodanej (zwanego dalej „VAT”) oraz zasobów własnych opartych na dochodzie narodowym brutto można korygować zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 609/2014.
3. Zobowiązania zapisuje się w księgach rachunkowych na dany rok budżetowy na podstawie zobowiązań prawnych zaciągniętych do dnia 31 grudnia tego roku. Jednakże globalne zobowiązania budżetowe, o których mowa w art. 112 ust. 4, zapisuje się w księgach rachunkowych na dany rok budżetowy na podstawie zobowiązań budżetowych zaciągniętych do dnia 31 grudnia tego roku.
4. Płatności zapisuje się w księgach rachunkowych na dany rok budżetowy na podstawie płatności dokonanych przez księgowego do dnia 31 grudnia tego roku.
5. Na zasadzie odstępstwa od ust. 3 i 4:
  - a) wydatki Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (zwanego dalej „EFRG”) zapisuje się w księgach rachunkowych na dany rok budżetowy na podstawie spłat dokonanych przez Komisję na rzecz państw członkowskich do dnia 31 grudnia tego roku, pod warunkiem że księgowy otrzyma zlecenie płatnicze do dnia 31 stycznia kolejnego roku budżetowego;
  - b) wydatki wykonane w ramach zarządzania dzielonego, z wyjątkiem EFRG, zapisuje się w księgach rachunkowych na dany rok budżetowy na podstawie kwot zwróconych państwu członkowskim przez Komisję do dnia 31 grudnia tego roku, w tym również wydatków pokrywanych do dnia 31 stycznia kolejnego roku budżetowego, jak określono w art. 30 i 31.

Artykuł 11

Zaciąganie zobowiązań

1. Ze środków zapisanych w budżecie można zaciągać zobowiązania ze skutkiem od dnia 1 stycznia, gdy tylko budżet zostanie ostatecznie przyjęty.
2. Począwszy od dnia 15 października roku budżetowego zobowiązania z tytułu następujących wydatków mogą być zaciągane z góry ze środków przewidzianych na kolejny rok budżetowy:
  - a) zwykle wydatki administracyjne, pod warunkiem że takie wydatki zostały zatwierdzone w ostatnim należycie przyjętym budżecie, i jedynie do maksymalnej wysokości jednej czwartej całkowitych odpowiednich środków przyjętych przez Parlament Europejski i Radę na bieżący rok budżetowy;
  - b) zwykle wydatki na zarządzanie EFRG, pod warunkiem że podstawa dotycząca takich wydatków została określona w obowiązującym akcie podstawowym, i jedynie do maksymalnej wysokości trzech czwartych całkowitych odpowiednich środków przyjętych przez Parlament Europejski i Radę na bieżący rok budżetowy.

Artykuł 12

Anulowanie i przenoszenie środków

1. Środki niewykorzystane do końca roku budżetowego, na który zostały zapisane, zostają anulowane, chyba że zostają przeniesione zgodnie z ust. 2–8.
2. Następujące środki mogą być przenoszone w drodze decyzji podjętej na podstawie ust. 3, jednak wyłącznie na kolejny rok budżetowy:
  - a) środki na zobowiązania i środki nieodróżnicowane, w odniesieniu do których większość etapów przygotowawczych procedury zaciągania zobowiązań została zakończona do dnia 31 grudnia roku budżetowego. Na takie środki można następnie zaciągać zobowiązania do dnia 31 marca kolejnego roku budżetowego, z wyjątkiem środków nieodróżnicowanych związanych z przedsięwzięciami z zakresu nieruchomości, na które to środki można zaciągać zobowiązania do dnia 31 grudnia kolejnego roku budżetowego;
  - b) środki niezbędne w sytuacji, gdy władza ustawodawcza przyjęła akt podstawowy w ostatnim kwartale roku budżetowego, a Komisja nie była w stanie zaciągnąć zobowiązań ze środków przewidzianych na ten cel do dnia 31 grudnia tego roku. Na takie środki można zaciągać zobowiązania do dnia 31 grudnia kolejnego roku budżetowego;
  - c) środki na płatności, które są potrzebne do pokrycia istniejących zobowiązań lub zobowiązań powiązanych z przeniesionymi środkami na zobowiązania, jeżeli środki na płatności przewidziane w odnośnych liniach budżetowych na kolejny rok budżetowy są niewystarczające;
  - d) środki, na które nie zaciągnięto zobowiązań, odnoszące się do działań, o których mowa w art. 4 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 ⁽¹⁾.

W odniesieniu do akapitu pierwszego lit. c), zainteresowana instytucja Unii najpierw wykorzystuje środki zatwierdzone na bieżący rok budżetowy i do czasu ich wyczerpania nie wykorzystuje środków przeniesionych.

Przeniesienia środków, na które nie zaciągnięto zobowiązań, o czym mowa w akapicie pierwszym lit. d) niniejszego ustępu, nie mogą przekraczać – w granicach 2 % pierwotnych środków przyjętych w głosowaniu przez Parlament Europejski i Radę – kwoty dostosowania płatności bezpośrednich zastosowanego zgodnie z art. 26 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w poprzednim roku budżetowym. Przeniesione środki zwraca się do linii budżetowych obejmujących działania, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1306/2013.

3. Zainteresowana instytucja Unii podejmuje decyzję w sprawie przeniesienia środków, o których mowa w ust. 2, do dnia 15 lutego kolejnego roku budżetowego. Informuje ona Parlament Europejski i Radę o podjętej przez siebie decyzji w sprawie przeniesienia do dnia 15 marca tego roku. Wskazuje także, dla każdej linii budżetowej, w jaki sposób do każdego przeniesienia zastosowano kryteria zawarte w ust. 2 akapit pierwszy lit. a), b) i c).

4. Środki przenosi się automatycznie w odniesieniu do:

- a) środków na zobowiązania przeznaczonych na rezerwę na pomoc nadzwyczajną oraz na Fundusz Solidarności Unii Europejskiej. Środki takie można przenieść wyłącznie na kolejny rok budżetowy, a zobowiązania można z nich zaciągać do dnia 31 grudnia tego roku;
- b) środków odpowiadających wewnętrznym dochodom przeznaczonym na określony cel. Środki takie można przenieść wyłącznie na kolejny rok budżetowy, a zobowiązania można z nich zaciągać do dnia 31 grudnia tego roku, z wyjątkiem wewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel pochodzących z najmu i sprzedaży budynków i gruntów, które można przenosić do czasu całkowitego wykorzystania. Środki na zobowiązania, o których mowa w rozporządzeniu (UE) nr 1303/2013 oraz w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 514/2014 ⁽²⁾, które są dostępne na dzień 31 grudnia, pochodzące ze spłat płatności zaliczkowych, mogą być przenoszone do czasu zamknięcia programu oraz wykorzystywane w razie konieczności, pod warunkiem że inne środki na zobowiązania nie są już dostępne;
- c) środków odpowiadających zewnętrznym dochodom przeznaczonym na określony cel. Środki takie muszą zostać całkowicie wykorzystane do momentu przeprowadzenia wszystkich operacji związanych z programem lub działaniem, na które są one przeznaczone, lub mogą one zostać przeniesione i wykorzystane na kolejny program lub kolejne działanie. Nie ma to zastosowania do dochodów, o których mowa w art. 21 ust. 2 lit. g) ppkt (iii), w przypadku których środki, na które nie zaciągnięto zobowiązań w okresie pięciu lat, zostają anulowane;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 549).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 514/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Funduszu Azylu, Migracji i Integracji oraz instrumentu na rzecz wsparcia finansowego współpracy policyjnej, zapobiegania i zwalczania przestępczości oraz zarządzania kryzysowego (Dz.U. L 150 z 20.5.2014, s. 112).

d) środków na płatności związanych z EFRG, wynikających z zawieszonych płatności zgodnie z art. 41 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013.

5. Sposób postępowania z zewnętrznymi dochodami przeznaczonymi na określony cel, o których mowa w ust. 4 lit. c) niniejszego artykułu, wynikającymi z udziału państw Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (zwanego dalej „EFTA”) w niektórych programach Unii zgodnie z art. 21 ust. 2 lit. e), musi być zgodny z protokołem nr 32 załączonym do Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (zwanego dalej „Porozumieniem EOG”).

6. Oprócz informacji przewidzianych w ust. 3 zainteresowana instytucja Unii przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie informacje dotyczące środków, które zostały automatycznie przeniesione, w tym również odnośnych kwot, oraz wskazują, na podstawie którego przepisu niniejszego artykułu środki zostały przeniesione.

7. Środki niezróżnicowane, z których zaciągnięto zobowiązania prawne na koniec roku budżetowego, wypłaca się do końca kolejnego roku budżetowego.

8. Bez uszczerbku dla ust. 4 nie przenosi się środków umieszczonych w rezerwie oraz środków na wydatki na personel. Do celów niniejszego artykułu wydatki na personel obejmują wynagrodzenia i dodatki dla członków i pracowników instytucji Unii, którzy podlegają regulaminowi pracowniczemu.

Artykuł 13

Szczegółowe przepisy dotyczące anulowania i przenoszenia środków

1. Środki na zobowiązania i środki niezróżnicowane, o których mowa w art. 12 ust. 2 akapit pierwszy lit. a), można przenosić tylko wtedy, gdy zobowiązań nie można było zaciągnąć przed dniem 31 grudnia roku budżetowego z przyczyn, których nie można przypisać urzędnikowi zatwierdzającemu, oraz jeśli etapy przygotowawcze są wystarczająco zaawansowane, aby w sposób racjonalny można było oczekiwać, że zobowiązanie zostanie zaciągnięte do dnia 31 marca kolejnego roku budżetowego lub, w przypadku przedsięwzięć z zakresu nieruchomości, do dnia 31 grudnia kolejnego roku budżetowego.

2. Etapami przygotowawczymi, o których mowa w art. 12 ust. 2 akapit pierwszy lit. a), które muszą zostać zakończone do dnia 31 grudnia roku budżetowego w celu umożliwienia przeniesienia na kolejny rok budżetowy, są w szczególności:

a) w odniesieniu do indywidualnych zobowiązań budżetowych w rozumieniu art. 112 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) – zakończenie wyboru potencjalnych wykonawców, beneficjentów, zwycięzców nagród lub delegatów;

b) w odniesieniu do globalnych zobowiązań budżetowych w rozumieniu art. 112 ust. 1 akapit pierwszy lit. b) – przyjęcie decyzji w sprawie finansowania lub zamknięcie konsultacji z zainteresowanymi departamentami w ramach każdej instytucji Unii, dotyczących przyjęcia takiej decyzji w sprawie finansowania.

3. Środki przeniesione zgodnie z art. 12 ust. 2 akapit pierwszy lit. a), na które nie zaciągnięto zobowiązań do dnia 31 marca kolejnego roku budżetowego lub do dnia 31 grudnia kolejnego roku budżetowego w przypadku kwot związanych z przedsięwzięciami z zakresu nieruchomości, zostają automatycznie anulowane.

Komisja informuje Parlament Europejski i Radę o środkach anulowanych zgodnie z akapitem pierwszym w terminie jednego miesiąca od anulowania.

Artykuł 14

Umorzenia

1. W przypadku gdy zobowiązania budżetowe są umarzane w którymkolwiek roku budżetowym następującym po roku, w którym zostały zaciągnięte, w wyniku całkowitego lub częściowego niewykonania działań, na które zostały przeznaczone, środki odpowiadające takim umorzeniom zostają anulowane, chyba że w rozporządzeniach (UE) nr 1303/2013 i (UE) nr 514/2014 przewidziano inaczej oraz bez uszczerbku dla art. 15 niniejszego rozporządzenia.

2. Środki na zobowiązania, o których mowa w rozporządzeniach (UE) nr 1303/2013 i (UE) nr 514/2014, zostają automatycznie umorzone zgodnie z tymi rozporządzeniami.

3. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel, o których mowa w art. 21 ust. 2.

Artykuł 15

Ponowne udostępnianie środków odpowiadających umorzeniom

1. Środki odpowiadające umorzeniom, o których mowa w rozporządzeniach (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 223/2014 oraz (UE) nr 514/2014, mogą zostać ponownie udostępnione w przypadku oczywistego błędu, który można przypisać wyłącznie Komisji.

W tym celu Komisja bada umorzenia dokonane w ciągu poprzedniego roku budżetowego i do dnia 15 lutego bieżącego roku budżetowego podejmuje – na podstawie zapotrzebowania – decyzję, czy niezbędne jest ponowne udostępnienie odpowiadających środków.

2. W uzupełnieniu do przypadku, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, środki odpowiadające umorzeniom udostępnia się ponownie w przypadku:

- a) umorzenia kwot z programu na mocy ustaleń dotyczących wykorzystania rezerwy wykonania ustanowionej w art. 20 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013;
- b) umorzenia kwot z programu poświęconego szczególnemu instrumentowi finansowemu na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw (zwanym dalej „MŚP”) po zakończeniu udziału danego państwa członkowskiego w tym instrumencie finansowym, o czym mowa w art. 39 ust. 2 akapit siódmy rozporządzenia (UE) nr 1303/2013.

3. Środki na zobowiązania odpowiadające kwocie umorzeń dokonanych w wyniku całkowitego lub częściowego niewykonania odnośnych projektów badawczych mogą być również ponownie udostępnione na rzecz programu badawczego, do którego należą dane projekty, lub na rzecz następcy takiego programu w ramach procedury budżetowej.

Artykuł 16

Przepisy mające zastosowanie w przypadku opóźnionego przyjęcia budżetu

1. Jeżeli budżet nie zostanie ostatecznie przyjęty na początku roku budżetowego, zastosowanie ma procedura określona w art. 315 akapit pierwszy TFUE (system dwunastych części środków tymczasowych). Zobowiązania i płatności mogą być dokonywane w ramach limitów określonych w ust. 2 niniejszego artykułu.

2. Zobowiązania można zaciągać w poszczególnych rozdziałach do maksymalnej wysokości jednej czwartej całkowitej kwoty środków zatwierdzonych w odnośnym rozdziale budżetu na poprzedni rok budżetowy oraz jednej dwunastej dla każdego upływającego miesiąca.

Nie można przekroczyć limitu środków przewidzianych w projekcie budżetu.

Płatności można dokonywać miesięcznie w poszczególnych rozdziałach do maksymalnej wysokości jednej dwunastej kwoty środków zatwierdzonych w odnośnym rozdziale budżetu na poprzedni rok budżetowy. Suma ta nie może jednak przekraczać jednej dwunastej kwoty środków przewidzianych w tym samym rozdziale w projekcie budżetu.

3. Przez środki zatwierdzone w odnośnym rozdziale budżetu na poprzedni rok budżetowy, o których mowa w ust. 1 i 2, rozumie się środki przyjęte w głosowaniu nad budżetem, w tym również nad budżetami korygującymi, po skorygowaniu o przesunięcia dokonane w tym roku budżetowym.

4. Jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia ciągłości działania Unii oraz zaspokojenia potrzeb w zakresie zarządzania, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może zatwierdzić wydatki przekraczające jedną dwunastą kwoty środków tymczasowych, ale – z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków – nieprzekraczające ogółem czterech dwunastych kwoty środków tymczasowych, zarówno w odniesieniu do zobowiązań, jak i płatności, wykraczające poza środki udostępnione automatycznie zgodnie z ust. 1 i 2. Rada bezzwłocznie przekazuje Parlamentowi Europejskiemu swoją decyzję o zatwierdzeniu środków.

Decyzja, o której mowa w akapicie pierwszym, wchodzi w życie 30 dni po jej przyjęciu, chyba że Parlament Europejski podejmie którekolwiek z następujących działań:

- a) stanowiąc większością głosów wchodzących w jego skład członków, podejmie decyzję o zmniejszeniu tych wydatków przed upływem 30 dni, w którym to przypadku Komisja przedkłada nowy wniosek;
- b) poinformuje Radę i Komisję, że nie zamierza zmniejszać tych wydatków, w którym to przypadku decyzja wchodzi w życie przed upływem 30 dni.

Dodatkowe dwunaste części są zatwierdzane w całości i są niepodzielne.

5. Jeżeli w danym rozdziale zatwierdzenie czterech dwunastych części środków tymczasowych zgodnie z ust. 4 nie wystarcza do pokrycia wydatków niezbędnych, aby zapobiec przerwaniu ciągłości działania Unii w obszarze objętym danym rozdziałem, w drodze wyjątku można zatwierdzić przekroczenie kwoty środków zapisanych w odpowiednim rozdziale budżetu na poprzedni rok budżetowy. Parlament Europejski i Rada stanowią zgodnie z procedurami przewidzianymi w ust. 4. W żadnym wypadku nie można jednak przekroczyć całkowitej kwoty środków dostępnych w budżecie na poprzedni rok budżetowy lub w zaproponowanym projekcie budżetu.

ROZDZIAŁ 3

Zasada równowagi

Artykuł 17

Definicja i zakres

1. Dochody i środki na płatności muszą znajdować się w równowadze.
2. Unia oraz organy Unii, o których mowa w art. 70 i 71, nie mogą zaciągać pożyczek w ramach budżetu.

Artykuł 18

Saldo roku budżetowego

1. Saldo każdego roku budżetowego zapisuje się w budżecie na kolejny rok budżetowy jako dochody, w przypadku nadwyżki, lub jako środki na płatności, w przypadku deficytu.
2. Szacunki dotyczące dochodów lub środków na płatności, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, zapisuje się w budżecie w trakcie procedury budżetowej oraz w liście w sprawie poprawek przedkładanym na podstawie art. 42 niniejszego rozporządzenia. Szacunki te przygotowuje się zgodnie z art. 1 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) nr 608/2014 ⁽¹⁾.
3. Po przedstawieniu wstępnych sprawozdań finansowych za dany rok budżetowy wszelkie rozbieżności między tymi sprawozdaniami a szacunkami zapisuje się w budżecie na kolejny rok budżetowy za pomocą budżetu korygującego dotyczącego wyłącznie tej rozbieżności. W takim przypadku Komisja przedkłada projekt budżetu korygującego jednocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w ciągu 15 dni od przedłożenia wstępnych sprawozdań finansowych.

ROZDZIAŁ 4

Zasada jednostki rozliczeniowej

Artykuł 19

Stosowanie euro

1. Wieloletnie ramy finansowe i budżet sporządza się i wykonuje w euro, w euro prezentuje się również sprawozdania finansowe. Jednakże do celów przepływów pieniężnych, o których mowa w art. 77, księgowy i, w przypadku rachunków zaliczkowych, administratorzy rachunków zaliczkowych, oraz – na użytek zarządzania administracyjnego Komisji i ESDZ – właściwy urzędnik zatwierdzający, upoważnieni są do przeprowadzania operacji w innych walutach.
2. Bez uszczerbku dla przepisów szczególnych określonych w zasadach sektorowych lub w konkretnych umowach, umowach o udzielenie dotacji, umowach o przyznanie wkładu i umowach w sprawie finansowania, przeliczenia dokonuje właściwy urzędnik zatwierdzający według dziennego kursu wymiany euro, publikowanego w serii C *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* w dniu, w którym departament zatwierdzający wystawił zlecenie płatnicze lub nakaz odzyskania środków.

W przypadku gdy taki dzienny kurs nie został opublikowany, właściwy urzędnik zatwierdzający stosuje kurs, o którym mowa w ust. 3.

3. Do celów związanych z prowadzeniem kont, o których mowa w art. 82, 83 i 84, dokonywanie przeliczeń między euro a inną walutą odbywa się według miesięcznego księgowego kursu wymiany euro. Taki kurs księgowy ustalany jest przez księgowego Komisji przy wykorzystaniu wszelkich źródeł informacji, jakie uznaje się za wiarygodne, na podstawie kursu wymiany obowiązującego w przedostatnim dniu roboczym miesiąca poprzedzającego miesiąc, dla którego ustala się kurs.
4. Przeliczeń walutowych dokonuje się w taki sposób, aby uniknąć wywierania znaczącego wpływu na poziom współfinansowania przez Unię lub szkodliwego wpływu na budżet. W stosownych przypadkach kurs wymiany między euro a innymi walutami może być obliczany z zastosowaniem średniego dziennego kursu wymiany w danym okresie.

ROZDZIAŁ 5

Zasada uniwersalności

Artykuł 20

Zakres

Bez uszczerbku dla art. 21 suma dochodów pokrywa sumę środków na płatności. Bez uszczerbku dla art. 27 wszystkie dochody i wydatki zapisuje się w budżecie w pełnej wysokości, nie wprowadzając jakichkolwiek korekt między nimi.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 608/2014 z dnia 26 maja 2014 r. określające środki wykonawcze dotyczące systemu zasobów własnych Unii Europejskiej (Dz.U. L 168 z 7.6.2014, s. 29).

Artykuł 21

Dochody przeznaczone na określony cel

1. Zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel oraz wewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel wykorzystuje się na finansowanie szczególnych pozycji wydatków.
2. Zewnętrznymi dochodami przeznaczonymi na określony cel są:
  - a) szczególne dodatkowe wkłady finansowe państw członkowskich na rzecz następujących rodzajów działań i programów:
    - (i) niektórych dodatkowych programów w zakresie badań i rozwoju technologicznego;
    - (ii) niektórych działań lub programów w dziedzinie pomocy zewnętrznej finansowanych przez Unię i zarządzanych przez Komisję;
  - b) środki odnoszące się do dochodów generowanych przez Fundusz Badawczy Węgla i Stali ustanowiony na mocy Protokołu nr 37 w sprawie skutków finansowych wygaśnięcia Traktatu EWWiS oraz w sprawie Funduszu Badawczego Węgla i Stali, załączonego do TUE i do TFUE;
  - c) odsetki od depozytów i grzywien, przewidziane w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1467/97 ⁽¹⁾;
  - d) dochody, które są przeznaczone na określony cel, takie jak dochody z fundacji, subwencje, dary i zapisy na cele dobroczynne, w tym również dochody przeznaczone na określony cel właściwe dla poszczególnych instytucji Unii;
  - e) wkłady finansowe na działania Unii, pochodzące od państw trzecich lub od organów innych niż ustanowione na mocy TFUE lub Traktatu Euratom;
  - f) wewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel, o których mowa w ust. 3, w zakresie, w jakim uzupełniają one zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel, o których mowa w niniejszym ustępie;
  - g) dochody z działań o charakterze konkurencyjnym prowadzonych przez Wspólne Centrum Badawcze (zwane dalej „JRC”), na które składają się którekolwiek z poniższych:
    - (i) postępowania o udzielenie dotacji i postępowania o udzielenie zamówienia, w których uczestniczy JRC;
    - (ii) działania JRC prowadzone w imieniu osób trzecich;
    - (iii) działania podejmowane na mocy porozumienia administracyjnego z innymi instytucjami Unii lub innymi departamentami Komisji, zgodnie z art. 59, w celu zapewnienia usług techniczno-naukowych.
3. Wewnętrznymi dochodami przeznaczonymi na określony cel są:
  - a) dochody od osób trzecich z tytułu dostarczonych im na zamówienie towarów, usług lub wykonanych robót budowlanych;
  - b) dochody pochodzące ze spłaty – zgodnie z art. 101 – nienależnie wypłaconych kwot;
  - c) wpływy z tytułu dostawy towarów, świadczenia usług i wykonania robót budowlanych na rzecz innych departamentów w ramach danej instytucji Unii, lub innych instytucji lub organów Unii, w tym również dokonane przez inne instytucje lub organy Unii zwroty diet służbowych wypłaconych w ich imieniu;
  - d) rozliczenia roszczeń ubezpieczeniowych;
  - e) dochody z najmu i sprzedaży budynków i gruntu;
  - f) spłaty środków na rzecz instrumentów finansowych lub gwarancji budżetowych zgodnie z art. 209 ust. 3 akapit drugi;
  - g) dochody pochodzące z późniejszych zwrotów podatku zgodnie z art. 27 ust. 3 akapit pierwszy lit. b).
4. Dochody przeznaczone na określony cel są przenoszone i przesuwane zgodnie z art. 12 ust. 4 lit. b) i c) oraz z art. 32.
5. Dochody można przeznaczyć na określone pozycje wydatków na podstawie aktu podstawowego. Takie dochody stanowią wewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel, chyba że akt podstawowy stanowi inaczej.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 6).

6. Budżet zawiera linie pozwalające uwzględnić zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel i wewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel oraz, jeżeli to możliwe, wskazuje ich kwotę.

Artykuł 22

Struktura służąca uwzględnieniu dochodów przeznaczonych na określony cel oraz zapewnianie odpowiadających im środków

1. Bez uszczerbku dla ust. 2 akapit pierwszy lit. c) niniejszego artykułu oraz art. 24 struktura służąca uwzględnieniu w budżecie dochodów przeznaczonych na określony cel obejmuje:

- a) w zestawieniu dochodów w sekcji dotyczącej każdej instytucji Unii – linię budżetową, w której mają być ujmowane dochody;
- b) w zestawieniu wydatków – uwagi, w tym również uwagi ogólne, wskazujące, w których liniach budżetowych można zapisać środki odpowiadające udostępnionym dochodom przeznaczonym na określony cel.

W przypadku, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. a), stosuje się zapis symboliczny „pro memoria”, a w uwagach podaje się do wiadomości informację o szacowanych dochodach.

2. Środki odpowiadające dochodom przeznaczonym na określony cel udostępnia się automatycznie zarówno jako środki na zobowiązania, jak i środki na płatności, gdy instytucja Unii otrzyma dochód, z wyjątkiem któregośkolwiek z następujących przypadków:

- a) w sytuacji przewidzianej w art. 21 ust. 2 lit. a) w przypadku wkładów finansowych państw członkowskich oraz w przypadku gdy umowa o przyznanie wkładu jest wyrażona w euro, środki na zobowiązania mogą zostać udostępnione po podpisaniu umowy o przyznanie wkładu przez dane państwo członkowskie;
- b) w sytuacjach przewidzianych w art. 21 ust. 2 lit. b) oraz w art. 21 ust. 2 lit. g) ppkt (i) oraz (iii), środki na zobowiązania zostają udostępnione bezzwłocznie po oszacowaniu kwoty należnej;
- c) w sytuacji przewidzianej w art. 21 ust. 2 lit. c) zapisanie kwot w zestawieniu dochodów stanowi podstawę zapewnienia, w zestawieniu wydatków, środków na zobowiązania i środków na płatności.

Środki, o których mowa w akapicie pierwszym lit. c) niniejszego ustępu, wykonywane są zgodnie z art. 20.

3. Szacunki kwot należnych, o których mowa w art. 21 ust. 2 lit. b) i g), przesyłane są księgowemu w celu zapisania w księgach.

Artykuł 23

Wkłady państw członkowskich na programy badawcze

1. Wkłady państw członkowskich na finansowanie niektórych dodatkowych programów badawczych, przewidziane w art. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 609/2014, wpłacane są w następujący sposób:

- a) siedem dwunastych sumy zapisanej w budżecie wpłaca się do dnia 31 stycznia bieżącego roku budżetowego;
- b) pozostałe pięć dwunastych wpłaca się do dnia 15 lipca bieżącego roku budżetowego.

2. W przypadku gdy budżet nie został ostatecznie przyjęty przed rozpoczęciem roku budżetowego, wkłady przewidziane w ust. 1 oparte są na sumie zapisanej w budżecie na poprzedni rok budżetowy.

3. Wszelkie wkłady lub dodatkowe płatności, które są należne od państw członkowskich na rzecz budżetu, zapisuje się w rachunku lub w rachunkach Komisji w terminie trzydziestu dni kalendarzowych od dnia wezwania do wpłaty.

4. Płatności zapisuje się w rachunku przewidzianym w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 609/2014 i podlegają one warunkom ustanowionym w tym rozporządzeniu.

Artykuł 24

Dochody przeznaczone na określony cel wynikające z udziału państw EFTA w niektórych programach Unii

1. Struktura budżetu służąca uwzględnieniu dochodów wynikających z udziału państw EFTA w niektórych programach Unii jest następująca:

- a) w zestawieniu dochodów: wprowadza się linię budżetową z zapisem symbolicznym „pro memoria” w celu uwzględnienia pełnej kwoty wkładu każdego z państw EFTA na rok budżetowy;

- b) w zestawieniu wydatków: w załączniku – stanowiącym integralną część budżetu – określa się wszystkie linie budżetowe obejmujące działania Unii, w których uczestniczą państwa EFTA, a także obejmującym informacje dotyczące szacowanej kwoty z tytułu udziału każdego z państw EFTA.
2. Na mocy art. 82 Porozumienia EOG kwoty z tytułu rocznego udziału państw EFTA, potwierdzone Komisji przez Wspólny Komitet Europejskiego Obszaru Gospodarczego zgodnie z art. 1 ust. 5 protokołu nr 32 załączonego do Porozumienia EOG, stanowią podstawę zapewnienia, na początku roku budżetowego, pełnych kwot odpowiadających im środków na zobowiązania i środków na płatności.
3. Wykorzystanie dochodów wynikających z wkładów finansowych państw EFTA jest monitorowane oddzielnie.

Artykuł 25

Darowizny

1. Instytucje Unii mogą przyjmować wszelkie darowizny na rzecz Unii, takie jak dochody z fundacji, subwencje, dary i zapisy na cele dobroczynne.
2. Przyjęcie darowizny o wartości 50 000 EUR lub większej, które pociąga za sobą obciążenia finansowe, w tym również koszty następcze, przekraczające 10 % wartości darowizny, wymaga zatwierdzenia przez Parlament Europejski i Radę. Parlament Europejski i Rada stanowią w tej kwestii w terminie dwóch miesięcy od otrzymania od zainteresowanych instytucji Unii wniosku w sprawie takiego zatwierdzenia. Jeżeli w tym okresie nie zostanie zgłoszony sprzeciw, zainteresowane instytucje Unii podejmują ostateczną decyzję w sprawie przyjęcia darowizny. Zainteresowane instytucje Unii przedstawiają w swoim wniosku do Parlamentu Europejskiego i Rady wyjaśnienie dotyczące obciążeń finansowych wiążących się z przyjmowaniem darowizn na rzecz Unii.

Artykuł 26

Sponsoring korporacyjny

1. „Sponsoring korporacyjny” oznacza umowę, na podstawie której osoba prawna wspiera rzeczowo wydarzenie lub działanie w celach promocyjnych lub w celach związanych ze społeczną odpowiedzialnością przedsiębiorstw.
2. Na podstawie szczegółowych zasad wewnętrznych, które są publikowane na ich odnośnych stronach internetowych, instytucje i organy Unii mogą w drodze wyjątku przyjąć sponsoring korporacyjny w formie rzeczowej, pod warunkiem że:
- a) należyte uwzględnią się zasady niedyskryminacji, proporcjonalności, równego traktowania oraz przejrzystości na wszystkich etapach procedury przyjmowania sponsoringu korporacyjnego;
  - b) przyczynia się on do tworzenia pozytywnego wizerunku Unii i jest bezpośrednio związany z podstawowym celem danego wydarzenia lub działania;
  - c) nie wywołuje on konfliktu interesów ani nie dotyczy wyłącznie wydarzeń towarzyskich;
  - d) dane wydarzenie lub działanie nie jest finansowane wyłącznie w drodze sponsoringu korporacyjnego;
  - e) usługa zapewniana w zamian za sponsoring korporacyjny ogranicza się do publicznego wyeksponowania znaku towarowego lub nazwy sponsora;
  - f) sponsor, w trakcie procedury sponsoringu, nie znajduje się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 136 ust. 1 i art. 141 ust. 1, oraz nie jest zarejestrowany jako wykluczony w bazie danych, o której mowa w art. 142 ust. 1.
3. W przypadku gdy wartość sponsoringu korporacyjnego przekracza 5 000 EUR, sponsora wpisuje się do publicznego rejestru, który obejmuje informacje o rodzaju sponsorowanego wydarzenia lub działania.

Artykuł 27

Zasady dotyczące odliczeń oraz korekt z tytułu różnic kursowych

1. Od wniosków o płatność, które następnie stanowią podstawę do wypłaty kwoty netto, można odliczyć następujące kwoty:
- a) kary nałożone na strony umów lub na beneficjentów;
  - b) zniżki, zwroty i rabaty z tytułu poszczególnych faktur i zestawień kosztów;
  - c) odsetki od płatności zaliczkowych;
  - d) korekty nienależnie wypłaconych kwot.

Korekt, o których mowa w akapicie pierwszym lit. d), można dokonywać, odliczając odpowiednie kwoty bezpośrednio od kolejnej płatności okresowej lub od wypłaty salda dla tego samego odbiorcy płatności, w rozdziale, artykule i roku budżetowym, którego dotyczy nadpłata.

Do odliczeń, o których mowa w akapicie pierwszym lit. c) i d), zastosowanie mają reguły rachunkowości Unii.

2. Koszty dostarczanych Unii produktów lub świadczonych na jej rzecz usług, zawierające podatki zwracane przez państwa członkowskie na mocy Protokołu nr 7 w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej, załączonego do TUE i do TFUE, pokrywane są z budżetu w kwocie pomniejszonej o kwotę podatku.

3. Koszty dostarczanych Unii produktów lub świadczonych na jej rzecz usług, zawierające podatki zwracane przez państwa trzecie na podstawie odpowiednich umów, mogą być pokrywane z budżetu w którejkolwiek z poniższych kwot:

- a) w kwocie pomniejszonej o kwotę podatku;
- b) w kwocie zawierającej podatek.

W przypadku, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. b), zwrócone później podatki traktuje się jako wewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel.

4. Można dokonywać korekt z tytułu różnic kursowych występujących przy wykonaniu budżetu. Końcowy zysk lub stratę uwzględnia się w saldzie za dany rok budżetowy.

ROZDZIAŁ 6

Zasada specyfikacji

Artykuł 28

Przepisy ogólne

1. Środki przeznaczane są na określone cele według tytułów i rozdziałów. Rozdziały dzielą się następnie na artykuły i pozycje.

2. Komisja oraz pozostałe instytucje Unii mogą przesuwac środki w ramach budżetu, z zastrzeżeniem szczególnych warunków określonych w art. 29–32.

Przesunięcia środków można dokonywać tylko do tych linii budżetowych, w których zatwierdzono środki lub które oznaczono zapisem symbolicznym „pro memoria”.

Limity, o których mowa w art. 29, 30 i 31, oblicza się w momencie złożenia wniosku o przesunięcie w odniesieniu do środków przewidzianych w budżecie, w tym również w budżetach korygujących.

Kwota, która ma być uwzględniona do celów obliczenia limitów, o których mowa w art. 29, 30 i 31, jest sumą przesunięć, jakie mają być dokonane w linii budżetowej, z której dokonywane są przesunięcia, po skorygowaniu o wcześniej dokonane przesunięcia. Nie uwzględnia się kwoty odpowiadającej przesunięciom, których Komisja lub jakakolwiek inna zainteresowana instytucja Unii dokonują w sposób niezależny, bez decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady.

Wnioskom w sprawie przesunięć i wszelkim informacjom kierowanym do Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącym przesunięć dokonywanych na podstawie art. 29, 30 i 31 towarzyszą odpowiednie i szczegółowe dokumenty potwierdzające, przedstawiające najbardziej aktualne informacje dotyczące wykonania środków i szacunkowego zapotrzebowania do końca roku budżetowego, zarówno w odniesieniu do linii budżetowych, do których środki mają zostać przesunięte, jak i w odniesieniu do linii, z których mają one zostać przesunięte.

Artykuł 29

Przesunięcia dokonywane przez instytucje Unii inne niż Komisja

1. Każda instytucja Unii inna niż Komisja może w ramach własnej sekcji budżetu dokonywać przesunięć środków:

- a) między tytułami – do maksymalnej wysokości 10 % środków zapisanych na dany rok budżetowy w linii budżetowej, z której dokonywane jest przesunięcie;
- b) między rozdziałami – bez ograniczeń.

2. Bez uszczerbku dla ust. 4 niniejszego artykułu, w terminie trzech tygodni przed dokonaniem przesunięcia, o którym mowa w ust. 1, instytucja Unii powiadamia Parlament Europejski i Radę o zamiarze dokonania takiego przesunięcia. Jeżeli w tym terminie Parlament Europejski albo Rada przedstawią należycie uzasadnione zastrzeżenia, zastosowanie ma procedura określona w art. 31.

3. Każda instytucja Unii inna niż Komisja może w ramach własnej sekcji budżetu przedstawić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek w sprawie przesunięć między tytułami przekraczających limit, o którym mowa w ust. 1 lit. a) niniejszego artykułu. Do przesunięć tych zastosowanie ma procedura określona w art. 31.

4. Każda instytucja Unii inna niż Komisja może w ramach własnej sekcji budżetu dokonywać przesunięć środków w ramach artykułów bez wcześniejszego poinformowania o tym Parlamentu Europejskiego i Rady.

Artykuł 30

Przesunięcia dokonywane przez Komisję

1. W ramach własnej sekcji budżetu Komisja w sposób niezależny może:

- a) dokonywać przesunięć środków w ramach poszczególnych rozdziałów;
- b) w odniesieniu do wydatków na personel i wydatków administracyjnych wspólnych dla wielu tytułów – dokonywać przesunięć środków między tytułami do maksymalnej wysokości 10 % środków zapisanych na dany rok budżetowy w linii budżetowej, z której dokonywane jest przesunięcie, oraz do maksymalnej wysokości 30 % środków zapisanych na dany rok budżetowy w linii budżetowej, do której dokonywane jest przesunięcie;
- c) w odniesieniu do wydatków operacyjnych – dokonywać przesunięć środków między rozdziałami w ramach jednego tytułu do maksymalnej wysokości 10 % środków zapisanych na dany rok budżetowy w linii budżetowej, z której dokonywane jest przesunięcie;
- d) w odniesieniu do środków przeznaczonych na badania i rozwój technologiczny wykonywanych przez JRC – w ramach tytułu budżetowego odnoszącego się do obszaru polityki „Bezpośrednie badania naukowe” dokonywać przesunięć środków między rozdziałami do maksymalnej wysokości 15 % środków w linii budżetowej, z której dokonywane jest przesunięcie;
- e) w odniesieniu do badań i rozwoju technologicznego – dokonywać przesunięć środków operacyjnych między tytułami, pod warunkiem że środki te zostaną wykorzystane na ten sam cel;
- f) w odniesieniu do wydatków operacyjnych funduszy wykonywanych w ramach zarządzania dzielonego, z wyjątkiem EFRG – dokonywać przesunięć środków między tytułami, pod warunkiem że dane środki przeznaczone są na ten sam cel w rozumieniu rozporządzenia ustanawiającego dany fundusz lub stanowią wydatki na pomoc techniczną;
- g) dokonywać przesunięć środków z pozycji w budżecie dotyczącej jednej gwarancji budżetowej do pozycji w budżecie dotyczącej innej gwarancji budżetowej, w wyjątkowych sytuacjach, gdy zasoby przewidziane we wspólnym funduszu rezerw odnoszącym się do tej drugiej gwarancji są niewystarczające do jej uruchomienia, oraz z zastrzeżeniem późniejszego przywrócenia przesuniętej kwoty zgodnie z procedurą określoną w art. 212 ust. 4.

Wydatki, o których mowa w akapicie pierwszym lit. b) niniejszego ustępu, obejmują, w odniesieniu do każdego obszaru polityki, pozycje, o których mowa w art. 47 ust. 4.

W przypadku gdy Komisja dokonuje przesunięcia środków EFRG na podstawie akapitu pierwszego po dniu 31 grudnia, podejmuje decyzję do dnia 31 stycznia kolejnego roku budżetowego. W terminie dwóch tygodni po podjęciu decyzji w sprawie tych przesunięć Komisja informuje o niej Parlament Europejski i Radę.

W terminie trzech tygodni przed dokonaniem przesunięć, o których mowa w akapicie pierwszym lit. b) niniejszego ustępu, Komisja informuje Parlament Europejski i Radę o zamiarze dokonania takich przesunięć. Jeżeli w tym terminie Parlament Europejski lub Rada przedstawią należycie uzasadnione zastrzeżenia, zastosowanie ma procedura określona w art. 31.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu czwartego Komisja może – w dwóch ostatnich miesiącach roku budżetowego – w sposób niezależny dokonywać między tytułami przesunięć środków dotyczących wydatków na personel, personel zewnętrzny i innych pracowników, do wysokości łącznie 5 % środków na ten rok. W terminie dwóch tygodni od podjęcia decyzji w sprawie tych przesunięć Komisja informuje o niej Parlament Europejski i Radę.

2. W ramach własnej sekcji budżetu Komisja może decydować o następujących przesunięciach środków między tytułami, pod warunkiem że natychmiast poinformuje o swojej decyzji Parlament Europejski i Radę:

- a) przesunięcie środków z tytułu „środki tymczasowe”, o którym mowa w art. 49 niniejszego rozporządzenia, w przypadku gdy jedynym warunkiem uruchomienia rezerwy jest przyjęcie aktu podstawowego zgodnie z art. 294 TFUE;

- b) w należycie uzasadnionych wyjątkowych przypadkach, takich jak międzynarodowe katastrofy i kryzysy humanitarne mające miejsce po dniu 1 grudnia roku budżetowego – przesunięcie niewykorzystanych środków na ten rok, nadal dostępnych w tytułach objętych działem wieloletnich ram finansowych dotyczącym unijnych działań zewnętrznych, do tytułów dotyczących operacji związanych z pomocą w zakresie zarządzania kryzysowego i z pomocą humanitarną.

Artykuł 31

Wnioski w sprawie przesunięcia przedkładane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie przez instytucje Unii

1. Każda instytucja Unii przedkłada swoje wnioski w sprawie przesunięcia jednocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

2. Komisja może, do dnia 10 stycznia kolejnego roku budżetowego, przedkładać Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wnioski w sprawie przesunięcia środków na płatności do funduszy wykonywanych w ramach zarządzania dzielonego, z wyjątkiem EFRG. Przesunięcia środków na płatności można dokonać z którejkolwiek pozycji w budżecie. W takich przypadkach, okres sześciu tygodni, o którym mowa w ust. 4, skraca się do trzech tygodni.

Jeżeli przesunięcie nie zostało zatwierdzone przez Parlament Europejski i Radę lub zostało przez nie zatwierdzone tylko częściowo, odpowiednią część wydatków, o których mowa w art. 10 ust. 5 lit. b), zalicza się w ciężar środków na płatności na kolejny rok budżetowy.

3. Parlament Europejski i Rada podejmują decyzje w sprawie przesunięć środków zgodnie z ust. 4–8.

4. Z wyjątkiem pilnych sytuacji Parlament Europejski i Rada, która stanowi większością kwalifikowaną, rozpatrują każdy wniosek w sprawie przesunięcia środków w terminie sześciu tygodni od otrzymania wniosku przez obie instytucje. W pilnych sytuacjach Parlament Europejski i Rada rozpatrują wniosek w terminie trzech tygodni od otrzymania wniosku.

5. W przypadku gdy Komisja zamierza dokonać przesunięcia środków EFRG zgodnie z niniejszym artykułem, przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wnioski w sprawie przesunięcia środków do dnia 10 stycznia kolejnego roku budżetowego. W takich przypadkach okres sześciu tygodni, o którym mowa w ust. 4, skraca się do trzech tygodni.

6. Wniosek w sprawie przesunięcia środków zostaje zatwierdzony lub zostaje uznany za zatwierdzony, jeżeli – w okresie sześciu tygodni – zaistnieje którakolwiek z poniższych sytuacji:

a) Parlament Europejski i Rada zatwierdzą ten wniosek;

b) wniosek ten zatwierdzi Parlament Europejski albo Rada, a druga instytucja wstrzyma się od działania;

c) ani Parlament Europejski, ani Rada, nie podejmą decyzji w sprawie zmiany lub odrzucenia wniosku w sprawie przesunięcia.

7. O ile ani Parlament Europejski, ani Rada, nie zwrócą się z odmiennym wnioskiem, okres sześciu tygodni, o którym mowa w ust. 4, skraca się do trzech tygodni w następujących przypadkach:

a) przesunięcie dotyczy kwoty mniejszej niż 10 % środków zapisanych w linii budżetowej, z której dokonuje się przesunięcia, i nie przekracza 5 000 000 EUR;

b) przesunięcie dotyczy wyłącznie środków na płatności, a łączna kwota przesunięcia nie przekracza 100 000 000 EUR.

8. Jeżeli Parlament Europejski albo Rada dokonają zmian w kwocie przesunięcia, a druga instytucja je zatwierdzi lub wstrzyma się od działania, lub gdy zarówno Parlament Europejski, jak i Rada dokonają zmian w kwocie przesunięcia, za zatwierdzoną uznaje się niższą z dwóch kwot, chyba że zainteresowana instytucja Unii wycofa swój wniosek w sprawie przesunięcia.

Artykuł 32

Przesunięcia podlegające przepisom szczególnym

1. Środki odpowiadające dochodom przeznaczonym na określony cel można przesuwac tylko pod warunkiem wykorzystania tych dochodów na cel, na który zostały przeznaczone.

2. Decyzje w sprawie przesunięć środków mających umożliwić wykorzystanie rezerwy na pomoc nadzwyczajną podejmują Parlament Europejski i Rada na wniosek Komisji.

Do celów niniejszego ustępu zastosowanie ma procedura określona w art. 31 ust. 3 i 4. Jeżeli Parlament Europejski i Rada nie wyrażą zgody na wniosek Komisji i nie uda im się wypracować wspólnego stanowiska w sprawie wykorzystania rezerwy na pomoc nadzwyczajną, wstrzymują się od stanowienia w sprawie tego wniosku.

Wnioskom w sprawie przesunięć z rezerwy na pomoc nadzwyczajną towarzyszą odpowiednie i szczegółowe dokumenty potwierdzające, które zawierają:

- a) najbardziej aktualne dostępne informacje dotyczące wykonania środków oraz szacunkowe zapotrzebowanie do końca roku budżetowego w odniesieniu do linii budżetowej, do której środki mają zostać przesunięte;
- b) analizę możliwości realokacji środków.

ROZDZIAŁ 7

Zasada należytego zarządzania finansami oraz wykonanie

Artykuł 33

Wykonanie oraz zasady oszczędności, efektywności i skuteczności

1. Środki wykorzystuje się zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami, w związku z czym wykonuje się je zgodnie z następującymi zasadami:

- a) zasadą oszczędności, która wymaga, aby zasoby wykorzystywane przez zainteresowaną instytucję Unii w celu wykonywania jej działalności były udostępniane w należywym czasie, we właściwej ilości i jakości oraz po najlepszej cenie;
- b) zasadą efektywności, która dotyczy jak najkorzystniejszej relacji pomiędzy wykorzystywanymi zasobami, podejmowanymi działaniami i osiąganymi celami;
- c) zasadą skuteczności, która dotyczy stopnia, w jakim zamierzone cele zostały osiągnięte dzięki podjętym działaniom.

2. Zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami wykorzystanie środków musi być ukierunkowane na wykonanie i w związku z tym:

- a) cele programów i działań ustala się *ex ante*;
- b) postępy w osiąganiu celów monitoruje się przy pomocy wskaźników wykonania;
- c) informacje o postępach w osiąganiu celów oraz o problemach w tym zakresie zamieszcza się w sprawozdaniach składanych Parlamentowi Europejskiemu i Radzie zgodnie z art. 41 ust. 3 akapit pierwszy lit. h) i art. 247 ust. 1 lit. e).

3. W stosownych przypadkach definiuje się skonkretyzowane, mierzalne, osiągalne, odpowiednie i terminowe cele, o których mowa w ust. 1 i 2, oraz odpowiednie, przyjęte, wiarygodne, proste i solidne wskaźniki.

Artykuł 34

Oceny

1. Programy i działania, które wiążą się ze znaczącymi wydatkami, poddaje się ocenie *ex ante* i ocenie retrospektywnej, które muszą być proporcjonalne do celów i wydatków.

2. Oceny *ex ante* wykorzystywane przy przygotowaniu programów i działań opierają się na dowodach dotyczących wykonania programów lub działań, których dotyczą; w ocenach tych wskazuje się i analizuje właściwe kwestie, wartość dodaną zaangażowania Unii, cele, spodziewane skutki różnych wariantów oraz zasady monitorowania i oceny.

W odniesieniu do dużych programów lub działań, co do których oczekuje się, że będą one miały znaczące skutki gospodarcze, środowiskowe lub społeczne, ocena *ex ante* może przyjąć formę oceny skutków, w której – obok spełnienia wymogów określonych w akapicie pierwszym – analizuje się różne warianty dotyczące metod wykonania.

3. W ocenie retrospektywnej ocenia się wykonanie programu lub działania, w tym również takie aspekty, jak skuteczność, efektywność, spójność, znaczenie oraz unijna wartość dodana. Oceny retrospektywne opierają się na informacjach pozyskanych w ramach działań monitoringowych i wskaźnikach ustalonych dla danego działania. Oceny te przeprowadza się co najmniej raz w okresie obowiązywania każdego wieloletnich ram finansowych i w miarę możliwości w odpowiednim czasie umożliwiającym uwzględnienie ustaleń w ocenach *ex ante* lub w ocenach skutków, które wykorzystuje się przy przygotowaniu związanych z nimi programów i działań.

Artykuł 35

Obowiązkowa ocena skutków finansowych

1. Do każdego wniosku lub inicjatywy, które są przedkładane władzy ustawodawczej przez Komisję, Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (zwanego dalej „Wysokim Przedstawicielem”) lub przez państwo członkowskie i które mogą mieć wpływ na budżet, włącznie ze zmianami w liczbie stanowisk, dołącza się ocenę skutków finansowych wykazującą szacunki w zakresie środków na płatności i środków na zobowiązania, ocenę różnych dostępnych wariantów finansowania oraz ocenę *ex ante* lub ocenę skutków przewidziane w art. 34.

Do każdej zmiany, która dotyczy wniosku lub inicjatywy przedłożonych władzy ustawodawczej i która może mieć znaczny wpływ na budżet, włącznie ze zmianami w liczbie stanowisk, dołącza się ocenę skutków finansowych przygotowaną przez instytucję Unii proponującą daną zmianę.

Ocena skutków finansowych zawiera dane finansowe i gospodarcze niezbędne władzy ustawodawczej do oceny zapotrzebowania na działanie Unii. Ocena ta zawiera odpowiednie informacje dotyczące spójności z innymi działaniami Unii oraz wszelkich możliwych efektów synergii.

W przypadku operacji wieloletnich ocena skutków finansowych zawiera możliwy do przewidzenia harmonogram rocznego zapotrzebowania w zakresie środków na zobowiązania i środków na płatności oraz stanowisk, w tym również personelu zewnętrznego, a także ocenę średnioterminowego i – w miarę możliwości – długoterminowego wpływu finansowego wywieranego przez to zapotrzebowanie.

2. W trakcie procedury budżetowej Komisja dostarcza informacje niezbędne do porównania zmian w poziomie wymaganych środków z pierwotnymi prognozami przedstawionymi w ocenie skutków finansowych, w świetle postępów w pracach nad wnioskiem lub inicjatywą przedłożonymi władzy ustawodawczej.

3. W celu ograniczenia ryzyka nadużyć finansowych, nieosiągnięcia celów ocena skutków finansowych zawiera informacje dotyczące ustanawianego systemu kontroli wewnętrznej, szacunki kosztów i korzyści związanych z kontrolami wynikającymi z takiego systemu, ocenę spodziewanego poziomu ryzyka błędu, a także informacje dotyczące istniejących i planowanych środków zapobiegania nadużyciom finansowym oraz środków ochronnych.

Ocena taka uwzględnia prawdopodobną skalę i rodzaj błędów, a także specyfikę danego obszaru polityki oraz mające do niego zastosowanie przepisy.

4. Przedstawiając zmienione lub nowe wnioski w sprawie wydatkowania środków, Komisja szacuje koszty i korzyści wiążące się z systemami kontroli oraz spodziewany poziom ryzyka błędu, o którym mowa w ust. 3.

Artykuł 36

Wewnętrzna kontrola wykonania budżetu

1. Zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami budżet wykonuje się przy zapewnieniu skutecznej i efektywnej kontroli wewnętrznej odpowiedniej dla każdej z metod wykonywania oraz zgodnie z odpowiednimi przepisami sektorowymi.

2. Do celów wykonania budżetu kontrolę wewnętrzną stosuje się na wszystkich szczeblach zarządzania i ma ona zapewnić wystarczającą pewność co do osiągnięcia następujących celów:

- a) skuteczności, efektywności i oszczędności w odniesieniu do operacji;
- b) wiarygodności sprawozdawczości;
- c) ochrony aktywów i informacji;
- d) zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom oraz ich wykrywania, korygowania i prowadzenia działań następczych;
- e) odpowiedniego zarządzania ryzykami związanymi ze zgodnością z prawem i prawidłowością operacji leżących u podstaw rozliczeń, z uwzględnieniem wieloletniego charakteru programów, jak również charakteru danych płatności.

3. Podstawą skutecznej kontroli wewnętrznej są najlepsze praktyki międzynarodowe, w szczególności następujące elementy:

- a) rozdzielenie obowiązków;
- b) odpowiednia strategia w zakresie zarządzania ryzykiem i kontroli, która obejmuje kontrole na szczeblu odbiorców;
- c) unikanie konfliktów interesów;
- d) odpowiednia ścieżka audytu oraz integralność danych w systemach danych;
- e) procedury monitorowania skuteczności i efektywności;

- f) procedury prowadzenia działań następczych w przypadku stwierdzenia uchybień oraz wyjątków w systemie kontroli wewnętrznej;
  - g) okresowa ocena prawidłowego funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.
4. Efektywna kontrola wewnętrzna opiera się na następujących elementach:
- a) wdrożeniu odpowiedniej strategii w zakresie zarządzania ryzykiem i kontroli skoordynowanej przez odpowiednich uczestników łańcucha kontroli;
  - b) dostępności rezultatów przeprowadzonych kontroli dla wszystkich odpowiednich uczestników łańcucha kontroli;
  - c) poleganiu, w stosownych przypadkach, na deklaracjach zarządczych partnerów wykonujących oraz na opiniach z niezależnych audytów, pod warunkiem że jakość pracy wykonanej w celu sporządzenia tych dokumentów jest odpowiednia i możliwa do zaakceptowania oraz że praca ta została wykonana stosownie do uzgodnionych standardów;
  - d) terminowym zastosowaniu środków naprawczych, w tym również – w stosownych przypadkach – odstrasżających kar;
  - e) jasnym i jednoznacznym prawodawstwie leżącym u podstaw danych polityk, w tym również aktach podstawowych dotyczących elementów kontroli wewnętrznej;
  - f) eliminowaniu wielokrotnych kontroli;
  - g) poprawie relacji kosztów do korzyści w odniesieniu do działań kontrolnych.
5. Jeżeli w trakcie wykonywania utrzymuje się wysoki poziom błędów, Komisja wskazuje uchybienia w systemach kontroli, analizuje koszty i korzyści wynikające z ewentualnych środków naprawczych oraz podejmuje lub proponuje odpowiednie działania, takie jak uproszczenie mających zastosowanie przepisów, udoskonalenie systemów kontroli oraz modyfikacja programu lub systemów realizacji.

ROZDZIAŁ 8

Zasada przejrzystości

Artykuł 37

Publikacja sprawozdań finansowych i budżetów

1. Budżet uchwała się i wykonuje, a sprawozdania finansowe prezentuje zgodnie z zasadą przejrzystości.
2. Przewodniczący Parlamentu Europejskiego nakazuje opublikowanie w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* budżetu i wszelkich budżetów korygujących w wersji, w jakiej zostały ostatecznie przyjęte.

Budżety publikuje się w terminie trzech miesięcy od daty stwierdzenia ich ostatecznego przyjęcia.

W oczekiwaniu na oficjalną publikację w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, najszybciej, jak to możliwe, oraz nie później niż cztery tygodnie po ostatecznym przyjęciu budżetu, ostateczne szczegółowe budżetowe dane liczbowe publikowane są, z inicjatywy Komisji, we wszystkich językach na stronach internetowych instytucji Unii.

Skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe publikuje się w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* oraz na stronach internetowych instytucji Unii.

Artykuł 38

Publikacja informacji o odbiorcach i innych informacji

1. Komisja odpowiednio i terminowo udostępnia informacje o odbiorcach środków finansowych finansowanych z budżetu, w przypadku gdy budżet jest wykonywany przez Komisję zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a).

Akapit pierwszy niniejszego ustępu ma również zastosowanie do innych instytucji Unii, gdy wykonują one budżet na podstawie art. 59 ust. 1.

2. Z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ust. 3 i 4, następujące informacje publikuje się z należyтым uwzględnieniem wymogów dotyczących poufności i bezpieczeństwa, w szczególności ochrony danych osobowych:

- a) imię i nazwisko lub nazwę odbiorcy,
- b) dane umożliwiające lokalizację odbiorcy, a mianowicie:
  - (i) adres odbiorcy, jeżeli odbiorca jest osobą prawną;
  - (ii) region na poziomie NUTS 2, jeżeli odbiorca jest osobą fizyczną;
- c) kwotę zobowiązania prawnego;

d) charakter i cel środka.

Informacje, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, publikuje się jedynie w odniesieniu do nagród, dotacji i zamówień, które zostały przyznane, udzielone w wyniku konkursów, procedur udzielenia dotacji lub procedur udzielenia zamówienia, oraz w odniesieniu do ekspertów wybranych na podstawie art. 237 ust. 2.

3. Informacji, o których mowa w ust. 2 akapit pierwszy, nie publikuje się w przypadku:

- a) wsparcia na rzecz kształcenia wypłacanego osobom fizycznym oraz innego wsparcia bezpośredniego wypłacanego osobom fizycznym najbardziej potrzebującym, o których mowa w art. 191 ust. 4 lit. b);
- b) zamówień o bardzo niskiej wartości udzielanych ekspertom wybranym na podstawie art. 237 ust. 2, a także zamówień o bardzo niskiej wartości, poniżej kwoty, o której mowa w załączniku I pkt 14.4;
- c) wsparcia finansowego udzielanego za pomocą instrumentów finansowych na kwotę niższą niż 500 000 EUR;
- d) w przypadku gdy ujawnienie informacji zagraża prawom i wolnościom zainteresowanych osób lub podmiotów, chronionym na mocy Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, lub szkodzi interesom handlowym odbiorców.

W przypadkach, o których mowa w akapicie pierwszym lit. c), udostępniane informacje ograniczają się do danych statystycznych, zagregowanych zgodnie z odpowiednimi kryteriami, takimi jak położenie geograficzne, ekonomiczna typologia odbiorców, rodzaj otrzymanego wsparcia oraz obszar polityki Unii, w ramach którego takie wsparcie zostało udzielone.

W przypadku osób fizycznych ujawnienie informacji, o których mowa w ust. 2 akapit pierwszy, opiera się na odpowiednich kryteriach, takich jak częstotliwość lub rodzaj środka oraz odnośne kwoty.

4. Osoby lub podmioty wykonujące środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) publikują informacje o odbiorcach zgodnie ze swoimi zasadami i procedurami w zakresie, w jakim zasady te uznaje się za równoważne w następstwie oceny przeprowadzonej przez Komisję na podstawie art. 154 ust. 4 akapit pierwszy lit. e), oraz pod warunkiem że każda publikacja danych osobowych podlega zabezpieczeniom równoważnym zabezpieczeniom określonym w niniejszym artykule.

Organy wyznaczone na podstawie art. 63 ust. 3 publikują informacje zgodnie z przepisami sektorowymi. Te przepisy sektorowe mogą, zgodnie z odpowiednią podstawą prawną, przewidywać odstępstwo od ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, w szczególności w odniesieniu do publikacji danych osobowych, w przypadku gdy jest to uzasadnione na podstawie kryteriów, o których mowa w ust. 3 akapit trzeci niniejszego artykułu, oraz z uwzględnieniem specyfiki danego sektora.

5. Informacje, o których mowa w ust. 1, publikuje się na stronach internetowych instytucji Unii nie później niż w dniu 30 czerwca roku następującego po roku budżetowym, w którym na dane środki finansowe zaciągnięto zobowiązania prawne.

Strony internetowe instytucji Unii muszą zawierać odniesienie do adresu strony internetowej, na której można znaleźć informacje, o których mowa w ust. 1, jeżeli nie zostały one opublikowane bezpośrednio na przeznaczonych do tego stronach internetowych instytucji Unii.

Komisja odpowiednio i terminowo udostępnia informację o jednej stronie internetowej, w tym również odniesienie do jej adresu, na której można znaleźć informacje przekazane przez osoby, podmioty lub organy, o których mowa w ust. 4.

6. W przypadku publikacji danych osobowych informacje usuwa się dwa lata po zakończeniu roku budżetowego, w którym na dane środki finansowe zaciągnięto zobowiązanie prawne. Ma to zastosowanie również do danych osobowych dotyczących osób prawnych, których oficjalna nazwa wskazuje na jedną lub większą liczbę osób fizycznych.

TYTUŁ III

UCHWALANIE I STRUKTURA BUDŻETU

ROZDZIAŁ 1

Uchwalanie budżetu

Artykuł 39

Preliminarz dochodów i wydatków

1. Każda instytucja Unii inna niż Komisja sporządza preliminarz swoich dochodów i wydatków, który przed dniem 1 lipca każdego roku przesyła Komisji, a równocześnie przekazuje do wiadomości Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

2. Wysoki Przedstawiciel przeprowadza konsultacje z członkami Komisji odpowiedzialnymi za politykę rozwojową, politykę sąsiedztwa, współpracę międzynarodową, pomoc humanitarną i reagowanie kryzysowe, stosownie do zakresu kompetencji każdego z nich.
3. Komisja sporządza swój preliminarz, który przesyła, bezpośrednio po jego przyjęciu, do Parlamentu Europejskiego i Rady. Przygotowując swój preliminarz, Komisja korzysta z informacji, o których mowa w art. 40.

Artykuł 40

Preliminarze budżetowe organów Unii, o których mowa w art. 70

Do dnia 31 stycznia każdego roku każdy organ Unii, o którym mowa w art. 70, zgodnie ze swoim aktem ustanawiającym, przesyła Komisji, Parlamentowi Europejskiemu i Radzie swój projekt jednolitego dokumentu programowego, który zawiera dane dotyczące jego rocznego i wieloletniego programowania, wraz z odpowiadającymi mu danymi dotyczącymi planowania w zakresie zasobów ludzkich i finansowych.

Artykuł 41

Projekt budżetu

1. Komisja przedkłada wniosek zawierający projekt budżetu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie do dnia 1 września roku poprzedzającego rok, w którym budżet ma zostać wykonany. Komisja przekazuje ten wniosek do wiadomości parlamentom narodowym.

Projekt budżetu zawiera skrócone ogólne zestawienie dochodów i wydatków Unii oraz zbiorczo przedstawia preliminarze, o których mowa w art. 39. Może również zawierać preliminarze inne niż te, które sporządziły instytucje Unii.

Struktura i prezentacja projektu budżetu muszą być zgodne z zasadami określonymi w art. 47–52.

Każda sekcja projektu budżetu poprzedzona jest wprowadzeniem sporządzonym przez daną instytucję Unii.

Komisja sporządza ogólne wprowadzenie do projektu budżetu. Ogólne wprowadzenie zawiera tabele finansowe obejmujące najważniejsze dane według tytułów oraz uzasadnienie zmian wysokości środków w porównaniu z poprzednim rokiem budżetowym według kategorii wydatków zapisanych w wieloletnich ramach finansowych.

2. Aby zapewnić bardziej precyzyjne i wiarygodne prognozy skutków, jakie dla budżetu ma obowiązujące prawodawstwo i rozpatrywane wnioski ustawodawcze, Komisja dołącza do projektu budżetu orientacyjne programowanie finansowe na kolejne lata, z podziałem na kategorie wydatków, obszary polityki i linie budżetowe. Pełne programowanie finansowe obejmuje kategorie wydatków objęte pkt 30 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 2 grudnia 2013 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami⁽¹⁾. Dla kategorii wydatków nieobjętych pkt 30 tego porozumienia międzyinstytucjonalnego przedstawia się dane sumaryczne.

Po przyjęciu budżetu orientacyjne programowanie finansowe jest aktualizowane w celu uwzględnienia wyników procedury budżetowej oraz wszelkich innych stosownych decyzji.

3. Komisja dołącza do projektu budżetu:
  - a) tabelę porównawczą obejmującą projekt budżetu dla pozostałych instytucji Unii oraz przesłane Komisji pierwotne preliminarze pozostałych instytucji Unii, jak również, w stosownych przypadkach, przedstawiającą powody, dla których projekt budżetu zawiera preliminarze różniące się od preliminarzy sporządzonych przez inne instytucje Unii;
  - b) wszelkie dokumenty robocze, jakie uzna za przydatne w związku z planami zatrudnienia instytucji Unii, przedstawiające najbardziej aktualny zatwierdzony plan zatrudnienia oraz prezentujące:
    - (i) informacje dotyczące wszystkich pracowników zatrudnionych przez Unię, w podziale na rodzaj umowy o pracę;
    - (ii) oświadczenie dotyczące polityki w zakresie stanowisk i personelu zewnętrznego oraz równowagi płci;
    - (iii) liczbę stanowisk faktycznie obsadzonych na ostatni dzień roku poprzedzającego rok, w którym przedstawiany jest projekt budżetu, oraz roczną średnią ekwiwalentów pełnego czasu pracy faktycznie obsadzonych dla tego roku poprzedzającego, w podziale na grupy zaszeregowania, płęć i jednostki administracyjne;

⁽¹⁾ Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1.

- (iv) wykaz stanowisk w podziale na obszary polityki;
  - (v) dla każdej kategorii personelu zewnętrznego – wstępnie szacowaną liczbę ekwiwalentów pełnego czasu pracy na podstawie zatwierdzonych środków, a także liczbę osób faktycznie zatrudnionych na początku roku, w którym przedstawiany jest projekt budżetu, w podziale na grupy funkcyjne oraz – w stosownych przypadkach – grupy zaszerogowania;
- c) dla organów Unii, o których mowa w art. 70 i 71 – dokument roboczy przedstawiający dochody i wydatki, a także wszelkie informacje dotyczące personelu, o których mowa w lit. b) niniejszego akapitu;
  - d) dokument roboczy dotyczący planowanego wykonania środków na dany rok budżetowy oraz zobowiązań pozostających do spłaty;
  - e) w odniesieniu do środków na administrację – dokument roboczy przedstawiający wydatki administracyjne, których wykonaniem zajmuje się Komisja w ramach sekcji budżetu, która jej dotyczy;
  - f) dokument roboczy dotyczący projektów pilotażowych i działań przygotowawczych, zawierający także ocenę rezultatów oraz opis planowanych działań następczych;
  - g) w odniesieniu do finansowania organizacji międzynarodowych – dokument roboczy zawierający:
    - (i) zestawienie wszystkich wkładów w podziale na programy lub fundusze Unii oraz na poszczególne organizacje międzynarodowe;
    - (ii) uzasadnienie precyzujące powody, dla których bardziej efektywne jest dla Unii finansowanie tych organizacji międzynarodowych niż bezpośrednie działanie;
  - h) dokumenty programowe lub wszelkie inne stosowne dokumenty zawierające:
    - (i) informację dotyczące polityk i celów Unii, do których realizacji dany program ma się przyczynić;
    - (ii) wyraźne uzasadnienie interwencji na szczeblu Unii zgodnie, między innymi, z zasadą pomocniczości;
    - (iii) informacje o postępie w osiąganiu celów programu, zgodnie z art. 33;
    - (iv) pełne uzasadnienie zawierające analizę kosztów i korzyści dla proponowanych zmian w poziomie środków;
    - (v) informacje o wskaźnikach wykonania programu w bieżącym i poprzednim roku budżetowym;
  - i) skrócone zestawienie harmonogramu płatności podsumowujące – w podziale na program i dział – płatności należne w kolejnych latach budżetowych na pokrycie zobowiązań budżetowych zaproponowanych w projekcie budżetu i zaciągniętych w poprzednich latach budżetowych.

W przypadkach gdy partnerstwa publiczno-prywatne korzystają z instrumentów finansowych, informacje dotyczące tych instrumentów zawarte są w dokumencie roboczym, o którym mowa w ust. 4.

4. W przypadku gdy Komisja korzysta z instrumentów finansowych, dołącza do projektu budżetu dokument roboczy przedstawiający dla każdego instrumentu finansowego następujące elementy:

- a) odniesienie do instrumentu finansowego i jego aktu podstawowego, wraz z ogólnym opisem instrumentu, jego wpływ na budżet, jego czas trwania oraz wartość dodaną wkładu Unii;
- b) instytucje finansowe uczestniczące we wdrażaniu, w tym również wszelkie kwestie dotyczące stosowania art. 155 ust. 2;
- c) wkład instrumentu finansowego w realizację celów danego programu, mierzony przy pomocy ustalonych wskaźników, w tym również, w stosownych przypadkach, wskaźnika dywersyfikacji geograficznej;
- d) planowane operacje, w tym również docelowe wielkości na podstawie efektu dźwigni i kapitału prywatnego, którego uruchomienie jest spodziewane, lub, jeśli dane te są niedostępne, na podstawie efektu dźwigni wynikającego z istniejących instrumentów finansowych;
- e) linie budżetowe odpowiadające odnośnym operacjom oraz zagregowane zobowiązania budżetowe i płatności z budżetu;
- f) średni czas od zaciągnięcia zobowiązania budżetowego dotyczącego instrumentów finansowych do zobowiązań prawnych, które dotyczą poszczególnych projektów, w formie kapitału lub zadłużenia, w przypadku gdy czas ten przekracza trzy lata;
- g) dochód i spłaty na mocy art. 209 ust. 3, przedstawione oddzielnie, wraz z oceną ich wykorzystania;

- h) wartość inwestycji kapitałowych w odniesieniu do poprzednich lat;
- i) łączną kwotę rezerw na pokrycie ryzyk i zobowiązań, a także wszelkie informacje dotyczące ekspozycji Unii na ryzyko finansowe, w tym również wszelkie zobowiązania warunkowe;
- j) utratę wartości aktywów i wypłacone gwarancje, ze wskazaniem danych liczbowych zarówno za poprzedni rok, jak i odpowiednich skumulowanych danych liczbowych;
- k) wykonanie instrumentu finansowego, w tym również zrealizowane inwestycje oraz planowany i uzyskany efekt dźwigni i efekt mnożnikowy, jak również kwotę uruchomionego kapitału prywatnego;
- l) przewidziane zasoby we wspólnym funduszu rezerw oraz, w stosownych przypadkach, saldo na rachunku powierniczym.

Dokument roboczy, o którym mowa w akapicie pierwszym, zawiera także zestawienie wydatków administracyjnych wynikających z opłat za zarządzanie instrumentami finansowymi oraz wydatków poniesionych w celu pokrycia innych kosztów finansowych i operacyjnych związanych z tym zarządzaniem, w ujęciu ogólnym oraz w podziale na podmioty zarządzające i instrumenty finansowe objęte zarządzaniem.

Komisja wyjaśnia przyczyny odstępu czasowego, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. f), i w stosownych przypadkach przedstawia plan działania mający na celu skrócenie tego czasu w ramach rocznej procedury udzielania absolutorium.

W dokumencie roboczym, o którym mowa w akapicie pierwszym, podsumowuje się – w formie jasnej i zwięzłej tabeli – informacje w podziale na poszczególne instrumenty finansowe.

5. W przypadku gdy Unia udzieliła gwarancji budżetowej, Komisja dołącza do projektu budżetu dokument roboczy przedstawiający dla każdej gwarancji budżetowej i dla wspólnego funduszu rezerw następujące informacje:

- a) odniesienie do gwarancji budżetowej i jej aktu podstawowego, wraz z ogólnym opisem gwarancji budżetowej, jej wpływ na zobowiązania finansowe dla budżetu, jej czas obowiązywania oraz wartość dodaną unijnego wsparcia;
- b) informacje o partnerach w odniesieniu do gwarancji budżetowej, w tym również wszelkie kwestie dotyczące stosowania art. 155 ust. 2;
- c) wkład gwarancji budżetowej w realizację celów danej gwarancji budżetowej, mierzony przy pomocy ustalonych wskaźników, w tym również, w stosownych przypadkach, wskaźnika dywersyfikacji geograficznej oraz uruchomienia zasobów z sektora prywatnego;
- d) informacje dotyczące operacji objętych gwarancją budżetową w ujęciu zagregowanym z podziałem na sektory, kraje i instrumenty, w tym również, w stosownych przypadkach, portfele i wsparcie łączone z innymi działaniami Unii;
- e) kwotę przekazaną odbiorcom, a także ocenę efektu dźwigni osiągniętego w ramach projektów wspartych dzięki gwarancji budżetowej;
- f) informacje zagregowane na takiej samej podstawie, określono której mowa w lit. d), dotyczące przypadków uruchomienia gwarancji budżetowej, strat, zwrotów, kwot odzyskanych oraz wszelkich innych otrzymanych płatności;
- g) informacje dotyczące zarządzania finansami, wykonania oraz ryzyka dla wspólnego funduszu rezerw na koniec poprzedniego roku kalendarzowego;
- h) efektywny wskaźnik zasilenia wspólnego funduszu rezerw oraz, w stosownych przypadkach, późniejsze operacje zgodnie z art. 213 ust. 4;
- i) przepływy finansowe w ramach wspólnego funduszu rezerw w poprzednim roku budżetowym oraz znaczące transakcje i wszelkie stosowne informacje dotyczące ekspozycji Unii na ryzyko finansowe;
- j) zgodnie z art. 210 ust. 3 – ocenę stabilności poziomu zobowiązań warunkowych obciążających budżet, wynikających z gwarancji budżetowych lub pomocy finansowej.

6. W przypadku gdy Komisja korzysta z funduszy powierniczych Unii na potrzeby działań zewnętrznych, dołącza do projektu budżetu szczegółowy dokument roboczy dotyczący działań wspieranych z tych funduszy powierniczych, zawierający następujące informacje:

- a) informacje dotyczące ich wykonania, obejmujące między innymi informacje dotyczące zasad monitorowania uzgodnionych z podmiotami wykonującymi fundusze powiernicze;

- b) koszty zarządzania nimi;
- c) wkłady od darczyńców innych niż Unia;
- d) wstępną ocenę ich wykonania na podstawie warunków określonych w art. 234 ust. 3;
- e) opis tego, w jaki sposób ich działania przyczyniły się do realizacji celów określonych w akcie podstawowym instrumencie, z którego pochodził wkład Unii na rzecz funduszy powierniczych.

7. Komisja dołącza do projektu budżetu wykaz swoich decyzji o nałożeniu grzywien w dziedzinie prawa konkurencji oraz kwotę każdej nałożonej grzywny, wraz z informacjami dotyczącymi tego, czy grzywny stały się ostateczne lub czy są one lub też wciąż mogłyby stać się przedmiotem odwołania przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a także, w miarę możliwości, wraz z informacjami dotyczącymi spodziewanego terminu, w którym każda z grzywien stanie się ostateczna.

8. Komisja dołącza do projektu budżetu dokument roboczy wskazujący, dla każdej linii budżetowej, w ramach której otrzymuje się wewnętrzne lub zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel:

- a) szacowaną kwotę takich dochodów, które mają być otrzymane;
- b) szacowaną kwotę takich dochodów przeniesioną z poprzednich lat.

9. Komisja dołącza do projektu budżetu także wszelkie inne dokumenty robocze, jakie uzna za przydatne dla Parlamentu Europejskiego i Rady do celów oceny postulatów budżetowych.

10. Zgodnie z art. 8 ust. 5 decyzji Rady 2010/427/UE ⁽¹⁾ Komisja przekazuje Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, wraz z projektem budżetu, dokument roboczy kompleksowo przedstawiający:

- a) wszystkie finansowane z budżetu wydatki administracyjne i operacyjne dotyczące działań zewnętrznych Unii, w tym również zadań w ramach WPZiB oraz wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony;
- b) łączne wydatki administracyjne ESDZ za poprzedni rok z podziałem na wydatki poszczególnych delegatur Unii i wydatki na administrację centralną ESDZ, wraz z wydatkami operacyjnymi z podziałem na obszary geograficzne (regiony, kraje), obszary tematyczne, delegatury Unii i misje Unii.

11. Dokument roboczy, o którym mowa w ust. 10, przedstawia również:

- a) liczbę stanowisk w każdej grupie zaszeregowania w każdej kategorii oraz liczbę stanowisk stałych i czasowych, w tym również pracowników kontraktowych i miejscowych, zatwierdzonych w granicach środków poszczególnych delegatur Unii, a także w administracji centralnej ESDZ;
- b) wszelkie zwiększenia lub zmniejszenia – w stosunku do poprzedniego roku budżetowego – liczby stanowisk w poszczególnych grupach zaszeregowania i kategoriach, w administracji centralnej ESDZ i we wszystkich delegaturach Unii;
- c) liczbę stanowisk zatwierdzonych na dany rok budżetowy oraz na poprzedni rok budżetowy, a także liczbę stanowisk zajmowanych przez dyplomatów oddelegowanych z państw członkowskich oraz przez urzędników Unii;
- d) szczegółowy obraz całego personelu w delegaturach Unii w momencie przedstawiania projektu budżetu, w podziale na obszary geograficzne, płęć, poszczególne kraje i misje, z rozróżnieniem na stanowiska ujęte w planie zatrudnienia, pracowników kontraktowych, pracowników miejscowych i oddelegowanych ekspertów krajowych, oraz środki postulowane w projekcie budżetu na takie kategorie pracowników, wraz z odpowiednim oszacowaniem liczby ekwiwalentów pełnego czasu pracy na podstawie postulowanych środków.

Artykuł 42

List w sprawie poprawek do projektu budżetu

Na podstawie wszelkich nowych informacji, które nie były dostępne w momencie uchwalania projektu budżetu, Komisja może z własnej inicjatywy lub na wniosek innej instytucji Unii, w odniesieniu do dotyczących ich sekcji, przedłożyć równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie jeden lub większą liczbę listów w sprawie poprawek do projektu budżetu, zanim zwołany zostanie komitet pojednawczy, o którym mowa w art. 314 TFUE. Listy takie mogą obejmować list w sprawie poprawek aktualizujący, w szczególności, preliminarz wydatków na rolnictwo.

⁽¹⁾ Decyzja Rady 2010/427/UE z dnia 26 lipca 2010 r. określająca organizację i zasady funkcjonowania Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (Dz.U. L 201 z 3.8.2010, s. 30).

*Artykuł 43***Obowiązki państw członkowskich będące wynikiem przyjęcia budżetu**

1. Przewodniczący Parlamentu Europejskiego ogłasza ostateczne przyjęcie budżetu zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 314 ust. 9 TFUE i w art. 106a Traktatu Euratom.
2. Po ogłoszeniu ostatecznego przyjęcia budżetu każde państwo członkowskie – od dnia 1 stycznia kolejnego roku budżetowego lub od dnia ogłoszenia ostatecznego przyjęcia budżetu, jeżeli nastąpiło to po dniu 1 stycznia – ma obowiązek dokonać na rzecz Unii należnych płatności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 609/2014.

*Artykuł 44***Projekty budżetów korygujących**

1. Komisja może przedstawiać projekty budżetów korygujących dotyczące głównie dochodów w następujących okolicznościach:
  - a) w celu ujęcia w budżecie salda z poprzedniego roku budżetowego, zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 18;
  - b) w celu zmiany prognozy zasobów własnych na podstawie zaktualizowanych prognoz gospodarczych;
  - c) w celu aktualizacji prognoz zasobów własnych i innych dochodów, a także dokonania przeglądu dostępności środków na płatności i zapotrzebowania na nie.

W przypadku niemożliwych do uniknięcia, wyjątkowych i nieprzewidzianych okoliczności, w szczególności w związku z uruchamianiem Funduszu Solidarności Unii Europejskiej, Komisja może przedstawiać projekty budżetów korygujących o charakterze głównie wydatkowym.

2. Wnioski w sprawie budżetów korygujących przedkładane przez instytucje Unii inne niż Komisja w takich samych okolicznościach jak te, o których mowa w ust. 1, przesyła się Komisji.

Przed przedstawieniem projektu budżetu korygującego Komisja i pozostałe zainteresowane instytucje Unii analizują możliwość realokacji stosownych środków, ze szczególnym uwzględnieniem wszelkich spodziewanych przypadków niepełnego wykonania środków.

Do budżetów korygujących zastosowanie ma art. 43. Budżety korygujące uzasadnia się poprzez odniesienie do budżetu, którego preliminarze zmieniają.

3. Z wyjątkiem należycie uzasadnionych wyjątkowych okoliczności lub w przypadku uruchamiania Funduszu Solidarności Unii Europejskiej, dla którego projekt budżetu korygującego można przedstawić w dowolnym terminie w ciągu roku, Komisja przedkłada projekty budżetów korygujących równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie do dnia 1 września każdego roku budżetowego. Do wniosków w sprawie budżetów korygujących od pozostałych instytucji Unii Komisja może dołączyć opinię.

4. Projektom budżetów korygujących towarzyszą uzasadnienia oraz informacje dotyczące wykonania budżetu za poprzednie lata budżetowe i bieżący rok budżetowy, dostępne w chwili ich uchwalania.

*Artykuł 45***Wcześniejsze przekazanie preliminarzy i projektów budżetów**

Komisja, Parlament Europejski i Rada mogą uzgodnić przyspieszenie niektórych terminów przekazania preliminarzy oraz przyjęcia i przekazania projektu budżetu. Takie uzgodnienie nie może jednak skutkować skróceniem lub wydłużeniem okresów przewidzianych na analizę tych tekstów zgodnie z art. 314 TFUE i art. 106a Traktatu Euratom.

ROZDZIAŁ 2

Struktura i prezentacja budżetu*Artykuł 46***Struktura budżetu**

Budżet składa się z:

- a) ogólnego zestawienia dochodów i wydatków;

- b) zestawień dochodów i wydatków przedstawionych w oddzielnych sekcjach dla każdej instytucji Unii, z wyjątkiem Rady Europejskiej i Rady, które figurują w tej samej sekcji.

Artykuł 47

Nomenklatura budżetowa

1. Parlament Europejski i Rada klasyfikują dochody Komisji oraz dochody i wydatki pozostałych instytucji Unii zgodnie z ich rodzajem lub przeznaczeniem w ramach tytułów, rozdziałów, artykułów i pozycji.
2. Zestawienie wydatków w sekcji budżetu dotyczącej Komisji sporządza się na podstawie nomenklatury przyjętej przez Parlament Europejski i Radę oraz klasyfikuje według celu wydatków.

Każdy tytuł odpowiada obszarowi polityki, a każdy rozdział – co do zasady – odpowiada danemu programowi lub danej działalności.

Każdy tytuł może obejmować środki operacyjne i środki administracyjne. Środki administracyjne na dany tytuł grupuje się w jednym rozdziale.

Nomenklatura budżetowa musi być zgodna z zasadami specyfikacji, należytego zarządzania finansami i przejrzystości. Musi ona zapewniać jasność i przejrzystość niezbędne w procesie budżetowym, ułatwiając identyfikację najważniejszych celów określonych w odpowiednich podstawach prawnych i umożliwiając wybór priorytetów politycznych oraz efektywną i skuteczną realizację.

3. Komisja może wystąpić z postulatem dodania zapisu symbolicznego „pro memoria” do zapisu bez zatwierdzonych środków. Taki postulat zatwierdza się zgodnie z procedurą określoną w art. 31.

4. Jeżeli środki administracyjne w poszczególnych tytułach są przedstawiane w podziale na cele, klasyfikuje się je w następujący sposób:

- a) wydatki na pracowników zatwierdzonych w planie zatrudnienia, które obejmują kwotę środków i liczbę stanowisk w planie zatrudnienia odpowiadających tym wydatkom;
- b) wydatki na personel zewnętrzny i inne wydatki, o których mowa w art. 30 ust. 1 akapit pierwszy lit. b), i które są finansowane w ramach działu „administracja” wieloletnich ram finansowych;
- c) wydatki na budynki i inne związane z tym wydatki, łącznie ze sprzątniem i utrzymaniem, czyszczeniem i kosztami wynajmu, telekomunikacją, wodą, gazem i energią elektryczną;
- d) wydatki na personel zewnętrzny i pomoc techniczną bezpośrednio związane z realizacją programów.

Wydatki administracyjne Komisji o charakterze wspólnym dla kilku tytułów klasyfikuje się według rodzaju i ujmuje się je w odrębnym skróconym zestawieniu.

Artykuł 48

Dochody ujemne

1. Budżet nie może zawierać dochodów ujemnych, chyba że wynikają one z ujemnego oprocentowania depozytów ogółem.
2. Zasoby własne wpłacane na mocy decyzji 2014/335/UE, Euratom muszą być kwotami netto i w takiej postaci wykazuje się je w skróconym zestawieniu dochodów w budżecie.

Artykuł 49

Środki tymczasowe

1. Każda sekcja budżetu może zawierać tytuł „środki tymczasowe”. Środki zapisuje się w takim tytule w każdym z następujących przypadków:

- a) w momencie uchwalania budżetu nie istnieje akt podstawowy dla danego działania;
- b) istnieją poważne wątpliwości co do adekwatności środków lub co do możliwości wykonania – na warunkach zgodnych z zasadą należytego zarządzania finansami – środków zapisanych w danych liniach budżetowych.

Środki w tym tytule mogą być wykorzystane dopiero po dokonaniu przesunięć zgodnie z procedurą określoną w art. 30 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) niniejszego rozporządzenia, w przypadku gdy przyjęcie aktu podstawowego podlega procedurze określonej w art. 294 TFUE, a we wszystkich pozostałych przypadkach – zgodnie z procedurą określoną w art. 31 niniejszego rozporządzenia.

2. W przypadku poważnych trudności z wykonaniem Komisja może zaproponować, w trakcie roku budżetowego, przesunięcie środków do tytułu „środki tymczasowe”. Decyzję w sprawie takich przesunięć podejmuje Parlament Europejski i Rada zgodnie z art. 31.

Artykuł 50

Rezerwa ujemna

Sekcja budżetu dotycząca Komisji może obejmować „rezerwę ujemną” ograniczoną do maksymalnej wysokości 200 000 000 EUR. Taka rezerwa, którą zapisuje się w oddzielnym tytule, zawiera wyłącznie środki na płatności.

Tę rezerwę ujemną wykorzystuje się przed końcem roku budżetowego w drodze przesunięcia środków zgodnie z procedurą określoną w art. 30 i 31.

Artykuł 51

Rezerwa na pomoc nadzwyczajną

1. Sekcja budżetu dotycząca Komisji obejmuje rezerwę na pomoc nadzwyczajną dla państw trzecich.
2. Rezerwę, o której mowa w ust. 1, wykorzystuje się przed końcem roku budżetowego w drodze przesunięcia środków zgodnie z procedurą określoną w art. 30 i 32.

Artykuł 52

Prezentacja budżetu

1. W budżecie przedstawia się:
  - a) w ogólnym zestawieniu dochodów i wydatków:
    - (i) szacowane dochody Unii na bieżący rok budżetowy („rok n”);
    - (ii) szacowane dochody za poprzedni rok budżetowy oraz dochody za rok n-2;
    - (iii) środki na zobowiązania i środki na płatności na rok n;
    - (iv) środki na zobowiązania i środki na płatności za poprzedni rok budżetowy;
    - (v) zobowiązania zaciągnięte i wydatki zrealizowane w roku n-2, przy czym wydatki wyraża się również jako wartość procentową budżetu na rok n;
    - (vi) odpowiednie uwagi na temat poszczególnych części, zgodnie z art. 47 ust. 1, obejmujące odniesienia do aktu podstawowego, w przypadku gdy taki akt istnieje, jak również wszystkie stosowne wyjaśnienia dotyczące charakteru i celu środków;
  - b) w każdej sekcji – dochód i wydatki według tej samej struktury, którą określono w lit. a);
  - c) w odniesieniu do personelu:
    - (i) dla każdej sekcji – plan zatrudnienia określający liczbę stanowisk w poszczególnych grupach zaszerewowania dla poszczególnych kategorii i służb oraz liczbę stanowisk stałych i czasowych zatwierdzonych w granicach środków;
    - (ii) plan zatrudnienia dotyczący personelu wynagradzanego ze środków przeznaczonych na badania i rozwój technologiczny w ramach działań bezpośrednich oraz plan zatrudnienia dotyczący personelu wynagradzanego z tych samych środków na działania pośrednie; plany zatrudnienia klasyfikuje się według kategorii i grup zaszerewowania z rozróżnieniem na stanowiska stałe i czasowe, zatwierdzone w granicach środków;
    - (iii) plan zatrudnienia określający liczbę stanowisk w podziale na grupy zaszerewowania i kategorie dla każdego organu Unii, o którym mowa w art. 70, otrzymującego wkład pokrywany z budżetu. W planach zatrudnienia, oprócz liczby stanowisk zatwierdzonych na dany rok budżetowy, wykazuje się liczbę stanowisk zatwierdzonych na poprzedni rok. Personel Agencji Dostaw Euratomu ujmuje się oddzielnie w planie zatrudnienia Komisji;
  - d) w odniesieniu do pomocy finansowej i gwarancji budżetowych:
    - (i) w ogólnym zestawieniu dochodów – linie budżetowe odpowiadające stosownym operacjom, w których zapisuje się wszelkie zwroty otrzymane od odbiorców, którzy początkowo nie wykonali swoich zobowiązań. Linie te oznacza się zapisem symbolicznym „pro memoria” i towarzyszą im odpowiednie uwagi;

- (ii) w sekcji budżetu dotyczącej Komisji:
    - linie budżetowe obejmujące gwarancje budżetowe w odniesieniu do danych operacji. Linie te oznacza się zapisem symbolicznym „pro memoria”, pod warunkiem że nie powstało żadne rzeczywiste obciążenie, które musi zostać pokryte z ostatecznych zasobów,
    - uwagi zawierające odniesienie do aktu podstawowego oraz wielkość przewidywanych operacji, czas ich trwania oraz gwarancję finansową zapewnioną przez Unię w odniesieniu do takich operacji;
  - (iii) w dokumencie załączonym do sekcji budżetu dotyczącej Komisji, orientacyjnie, również informacje o powiązanych ryzykach:
    - bieżące operacje kapitałowe i zarządzanie długiem,
    - operacje kapitałowe i zarządzanie długiem na rok n;
  - e) w odniesieniu do instrumentów finansowych, które mają zostać ustanowione bez aktu podstawowego:
    - (i) linie budżetowe odpowiadające odnośnym operacjom;
    - (ii) ogólny opis instrumentów finansowych, w tym również czas ich trwania i ich wpływ na budżet;
    - (iii) planowane operacje, w tym również docelowe wielkości w oparciu o oczekiwany efekt mnożnikowy i efekt dźwigni;
  - f) w odniesieniu do środków finansowych wykonywanych przez osoby lub podmioty zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c):
    - (i) odniesienie do aktu podstawowego odnośnego programu;
    - (ii) odpowiednie linie budżetowe;
    - (iii) ogólny opis działania, w tym również czas jego trwania i jego wpływ na budżet;
  - g) łączną kwotę wydatków na WPZiB zapisaną w jednym rozdziale, zatytułowanym „WPZiB” i zawierającym szczegółowe artykuły, obejmującą wydatki na WPZiB oraz zawierającą szczegółowe linie budżetowe, w których ujęte są co najmniej najważniejsze misje.
2. Oprócz dokumentów, o których mowa w ust. 1, Parlament Europejski i Rada mogą dołączyć do budżetu wszelkie inne stosowne dokumenty.

Artykuł 53

Zasady dotyczące planów zatrudnienia w odniesieniu do personelu

1. Plany zatrudnienia, o których mowa w art. 52 ust. 1 lit. c), stanowią bezwzględny limit dla każdej instytucji Unii lub każdego organu Unii. Poza ustalonym limitem nie można zatrudniać dodatkowego personelu.

Z wyjątkiem grup zaszeregowania AD 14, AD 15 i AD 16 każda instytucja Unii lub każdy organ Unii mogą jednak modyfikować swoje plany zatrudnienia maksymalnie w granicach 10 % zatwierdzonych stanowisk, z zastrzeżeniem następujących warunków:

- a) utrzymania na niezmienionym poziomie środków na personel przewidzianych na cały rok budżetowy;
- b) nieprzekroczenia limitu łącznej liczby stanowisk zatwierdzonych w poszczególnych planach zatrudnienia;
- c) udziału danej instytucji Unii lub danego organu Unii w analizie porównawczej z innymi instytucjami i organami Unii zainicjowanej przez Komisję w ramach przeglądu stanu zatrudnienia.

W terminie trzech tygodni przed dokonaniem modyfikacji, o których mowa w akapicie drugim, dana instytucja Unii informuje Parlament Europejski i Radę o zamiarze dokonania takich modyfikacji. Jeżeli w tym terminie Parlament Europejski albo Rada przedstawią należyście uzasadnione zastrzeżenia, dana instytucja Unii powstrzymuje się od dokonywania modyfikacji, a zastosowanie ma procedura określona w art. 44.

2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 akapit pierwszy skutki zatrudnienia w niepełnym wymiarze godzin zatwierzonego przez organ powołujący zgodnie z regulaminem pracowniczym mogą być kompensowane zatrudnieniem dodatkowego personelu.

ROZDZIAŁ 3

Dyscyplina budżetowa

Artykuł 54

Zgodność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz decyzją 2014/335/UE, Euratom

Budżet musi być zgodny z wieloletnimi ramami finansowymi oraz decyzją 2014/335/UE, Euratom.

Artykuł 55

Zgodność aktów Unii z budżetem

W przypadku gdy wykonanie aktu Unii wiąże się z przekroczeniem kwoty środków dostępnych w budżecie, taki akt wykonuje się pod względem finansowym dopiero po dokonaniu odpowiedniej korekty budżetu.

TYTUŁ IV

WYKONANIE BUDŻETU

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

Artykuł 56

Wykonywanie budżetu zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami

1. Komisja wykonuje dochody i wydatki budżetowe zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, na własną odpowiedzialność oraz w granicach zatwierdzonych środków.
2. Państwa członkowskie współpracują z Komisją w taki sposób, aby środki były wykorzystywane zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami.

Artykuł 57

Informacje dotyczące przekazywania danych osobowych do celów audytu

We wszelkich zaproszeniach publikowanych w związku z procedurami udzielania dotacji, zamówień lub przyznawania nagród, przeprowadzanymi w ramach zarządzania bezpośredniego, potencjalnych beneficjentów, kandydatów, oferentów i uczestników informuje się, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 45/2001, że do celów ochrony interesów finansowych Unii ich dane osobowe mogą być przekazywane służbom audytu wewnętrznego, Trybunałowi Obrachunkowemu lub Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (zwanemu dalej „OLAF”), a także między urzędnikami zatwierdzającymi Komisji oraz agencjami wykonawczymi, o których mowa w art. 69 niniejszego rozporządzenia, i organami Unii, o których mowa w art. 70 i 71 niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 58

Akt podstawowy oraz wyjątki

1. Środki zapisane w budżecie na jakiegokolwiek działanie Unii mogą zostać wykorzystane dopiero po przyjęciu aktu podstawowego.
2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 oraz z zastrzeżeniem warunków określonych w ust. 3, 4 i 5, następujące środki można wykonać bez aktu podstawowego, o ile działania, które mają one finansować, podlegają kompetencjom Unii:
  - a) środki na projekty pilotażowe o charakterze eksperymentalnym mające na celu zbadanie wykonalności działania i jego użyteczności;
  - b) środki na działania przygotowawcze w obszarze zastosowania TFUE i Traktatu Euratom, mające na celu przygotowanie wniosków z myślą o przyjęciu przyszłych działań;
  - c) środki na działania przygotowawcze w obszarze tytułu V TUE;
  - d) środki na działania jednorazowe lub na działania o nieokreślonym czasie trwania, prowadzone przez Komisję w ramach zadań wynikających z jej instytucjonalnych prerogatyw przewidzianych w TFUE i Traktacie Euratom, innych niż prawo inicjatywy ustawodawczej w celu przedkładania wniosków, o których mowa w lit. b) niniejszego ustępu, oraz w ramach kompetencji szczególnych, które zostały jej przyznane bezpośrednio w art. 154, 156, 159 i 160 TFUE, art. 168 ust. 2, art. 171 ust. 2 i art. 173 ust. 2 TFUE, art. 175 akapit drugi TFUE, art. 181 ust. 2 TFUE, art. 190 TFUE, art. 210 ust. 2 i art. 214 ust. 6 TFUE oraz art. 70 i art. 77–85 Traktatu Euratom;

e) środki na funkcjonowanie poszczególnych instytucji Unii w ramach ich autonomii administracyjnej.

3. W odniesieniu do środków, o których mowa w ust. 2 lit. a), odnośne środki na zobowiązania można zapisać w budżecie na nie więcej niż dwa kolejne lata budżetowe. Łączna kwota środków na projekty pilotażowe nie może przekraczać 40 000 000 EUR w którymkolwiek roku budżetowym.

4. W odniesieniu do środków, o których mowa w ust. 2 lit. b), działania przygotowawcze prowadzi się zgodnie ze spójnym podejściem i mogą one przyjmować różne formy. Odnośne środki na zobowiązania można zapisać w budżecie na nie więcej niż trzy kolejne lata budżetowe. Procedura dotycząca przyjęcia odpowiedniego aktu podstawowego musi zakończyć się przed końcem trzeciego roku budżetowego. W trakcie tej procedury zaciąganie zobowiązań musi uwzględniać szczególne cechy danego działania przygotowawczego w odniesieniu do planowanych działań, realizowanych celów i odbiorców. W związku z powyższym kwota środków, na które zaciągnięto zobowiązania, nie może odpowiadać kwocie środków przewidzianych na finansowanie samego ostatecznego działania.

Łączna kwota środków na nowe działania przygotowawcze, o których mowa w ust. 2 lit. b), nie może przekraczać 50 000 000 EUR w którymkolwiek roku budżetowym, a łączna kwota zobowiązań faktycznie zaciągniętych na działania przygotowawcze nie może przekraczać 100 000 000 EUR.

5. W odniesieniu do środków, o których mowa w ust. 2 lit. c), działania przygotowawcze muszą być ograniczone do krótkiego okresu i ukierunkowane na stworzenie warunków do podjęcia przez Unię działania służącego realizacji celów WPZiB oraz do przyjęcia niezbędnych instrumentów prawnych.

Do celów prowadzenia przez Unię operacji zarządzania kryzysowego działania przygotowawcze mają służyć między innymi ocenie wymogów operacyjnych, zapewnieniu szybkiego rozmieszczenia zasobów w fazie początkowej lub stworzeniu na miejscu warunków do rozpoczęcia operacji. Działania przygotowawcze zatwierdza Rada, na wniosek Wysokiego Przedstawiciela.

W celu zapewnienia szybkiej realizacji działań przygotowawczych Wysoki Przedstawiciel jak najszybciej informuje Parlament Europejski i Komisję o zamiarze zainicjowania przez Radę działania przygotowawczego, podając w szczególności szacunkową wysokość potrzebnych na ten cel zasobów. Komisja podejmuje wszelkie środki niezbędne do zapewnienia szybkiej wypłaty środków finansowych.

Finansowanie działań zatwierdzonych przez Radę w celu przygotowania prowadzonych przez Unię operacji zarządzania kryzysowego na mocy tytułu V TUE obejmuje koszty dodatkowe – w tym również koszty ubezpieczenia od wysokiego ryzyka, koszty podróży i zakwaterowania oraz płatności z tytułu diet – wynikające bezpośrednio z konkretnego rozmieszczenia w terenie misji lub zespołu, w skład których wchodzi między innymi pracownicy instytucji Unii.

Artykuł 59

Wykonywanie budżetu przez instytucje Unii inne niż Komisja

1. Komisja powierza innym instytucjom Unii uprawnienia wymagane do wykonywania sekcji budżetu, które się do nich odnoszą.

2. W celu ułatwienia wykonania swoich środków instytucje Unii mogą zawierać ze sobą umowy o gwarantowanym poziomie usług, w których określa się warunki regulujące świadczenie usług, dostawy produktów, wykonanie robót budowlanych lub wykonanie umów dotyczących nieruchomości.

Umowy te umożliwiają przesunięcia środków lub odzyskiwanie kosztów, które wynikają z wykonania tych umów.

3. Umowy o gwarantowanym poziomie usług, o których mowa w ust. 2, mogą być również zawierane między poszczególnymi departamentami instytucji Unii, organami Unii, urzędami europejskimi, organami lub osobami, którym powierzono wykonanie określonych działań w ramach WPZiB na mocy tytułu V TUE, oraz biurem sekretarza generalnego Rady Najwyższej Szkół Europejskich. Komisja oraz inne instytucje Unii regularnie składają Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdania dotyczące umów o gwarantowanym poziomie usług, jakie zawierają z innymi instytucjami Unii.

Artykuł 60

Delegowanie uprawnień do wykonywania budżetu

1. Komisja i każda z pozostałych instytucji Unii może, w ramach swoich departamentów, delegować swoje uprawnienia w zakresie wykonywania budżetu zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym rozporządzeniu oraz w swoich przepisach wewnętrznych, w granicach określonych w akcie o delegowaniu uprawnień. Podmioty, na które zostały w ten sposób wyraźnie delegowane uprawnienia, mogą działać wyłącznie w ich granicach.

2. W uzupełnieniu ust. 1 Komisja może delegować swoje uprawnienia w zakresie wykonywania budżetu w odniesieniu do środków operacyjnych ujętych w sekcji budżetu, która jej dotyczy, na szefów delegatur Unii oraz, dla zapewnienia ciągłości działania podczas ich nieobecności, na zastępców szefów delegatur Unii. Takie delegowanie uprawnień pozostaje bez uszczerbku dla odpowiedzialności szefów delegatur Unii za wykonanie budżetu. W przypadku gdy nieobecność szefów delegatur Unii przekracza cztery tygodnie, Komisja dokonuje przeglądu swojej decyzji o delegowaniu uprawnień w zakresie wykonania budżetu. W przypadku gdy szefowie delegatur Unii oraz ich zastępcy – w razie nieobecności szefów – działają w charakterze subdelegowanych urzędników zatwierdzających Komisji, stosują oni przepisy Komisji dotyczące wykonania budżetu oraz podlegają tym samym obowiązkom i zasadom rozliczalności co wszyscy inni subdelegowani urzędnicy zatwierdzający Komisji.

Komisja może cofnąć delegowanie uprawnień, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie ze swoimi własnymi zasadami.

Do celów akapitu pierwszego Wysoki Przedstawiciel podejmuje środki niezbędne do ułatwienia współpracy między delegaturami Unii a departamentami Komisji.

3. ESDZ może w wyjątkowych przypadkach delegować swoje uprawnienia w zakresie wykonywania budżetu w odniesieniu do środków administracyjnych ujętych w sekcji budżetu, która jej dotyczy, na personel Komisji zatrudniony w delegaturze Unii, gdy jest to konieczne dla zapewnienia ciągłości administracji takich delegatur podczas nieobecności właściwego urzędnika zatwierdzającego ESDZ z państwa, w którym znajduje się jego delegatura. W wyjątkowych przypadkach, gdy personel Komisji zatrudniony w delegaturach Unii działa w charakterze subdelegowanych urzędników zatwierdzających ESDZ, stosuje on przepisy wewnętrzne ESDZ dotyczące wykonania budżetu oraz podlega tym samym obowiązkom i zasadom rozliczalności, którym podlegają wszyscy pozostali subdelegowani urzędnicy zatwierdzający ESDZ.

ESDZ może cofnąć delegowanie uprawnień, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie ze swoimi własnymi zasadami.

Artykuł 61

Konflikt interesów

1. Podmiotom upoważnionym do działań finansowych w rozumieniu rozdziału 4 niniejszego tytułu oraz innym osobom, w tym również organom krajowym na dowolnym szczeblu, uczestniczącym w wykonaniu budżetu w ramach zarządzania bezpośredniego, pośredniego i dzielonego, w tym również w odnośnych działaniach przygotowawczych, a także w audycie lub kontroli, zakazuje się podejmowania jakichkolwiek działań, które mogą spowodować powstanie konfliktu ich interesów z interesami Unii. Podmioty te muszą również podejmować odpowiednie środki, aby zapobiegać powstaniu konfliktu interesów w ramach funkcji wchodzących w zakres ich odpowiedzialności, oraz aby zareagować na sytuacje, które obiektywnie można postrzegać jako konflikt interesów.

2. W przypadku gdy istnieje ryzyko konfliktu interesów w odniesieniu do członka personelu organu krajowego, dana osoba kieruje sprawę do swojego przełożonego. W przypadku gdy takie ryzyko istnieje w odniesieniu do pracowników objętych regulaminem pracowniczym, dana osoba kieruje sprawę do odpowiedniego delegowanego urzędnika zatwierdzającego. Odpowiedni przełożony lub delegowany urzędnik zatwierdzający potwierdzają na piśmie, czy stwierdzono konflikt interesów. W razie stwierdzenia istnienia konfliktu interesów organ powołujący lub odpowiedni organ krajowy zapewniają, aby dana osoba zaprzestała jakichkolwiek działań w danej kwestii. Odpowiedni delegowany urzędnik zatwierdzający lub odpowiedni organ krajowy zapewniają, aby wszelkie dalsze stosowne działania zostały podjęte zgodnie z mającym zastosowanie prawem.

3. Do celów ust. 1 konflikt interesów istnieje wówczas, gdy bezstronne i obiektywne pełnienie funkcji podmiotu upoważnionego do działań finansowych lub innej osoby, o których mowa w ust. 1, jest zagrożone z uwagi na względy rodzinne, emocjonalne, sympatie polityczne lub związki z jakimkolwiek krajem, interes gospodarczy lub jakiegokolwiek inne bezpośrednie lub pośrednie interesy osobiste.

ROZDZIAŁ 2

Metody wykonania

Artykuł 62

Metody wykonywania budżetu

1. Komisja wykonuje budżet według którejkolwiek z następujących metod:

- a) bezpośrednio („zarządzanie bezpośrednie”), zgodnie z art. 125–153, przy pomocy swoich departamentów, w tym również swojego personelu w delegaturach Unii pod kierownictwem odpowiedniego szefa delegatury, zgodnie z art. 60 ust. 2, lub za pośrednictwem agencji wykonawczych, o których mowa w art. 69;
- b) w ramach zarządzania dzielonego z państwami członkowskimi („zarządzanie dzielone”), zgodnie z art. 63 i art. 125–129;

- c) pośrednio („zarządzanie pośrednie”), zgodnie z art. 125–149 i art. 154–159, w przypadku gdy przewiduje tak akt podstawowy lub w przypadkach, o których mowa w art. 58 ust. 2 lit. a)–d), w drodze powierzenia zadań związanych z wykonaniem budżetu następującym podmiotom:
- (i) państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym;
  - (ii) organizacjom międzynarodowym lub ich agencjom w rozumieniu art. 156;
  - (iii) Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu (zwanemu dalej „EBI”) lub Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu (zwanemu dalej „EFI”) lub obu tym podmiotom działającym jako grupa (zwana dalej „grupą EBI”);
  - (iv) organom Unii, o których mowa w art. 70 i 71;
  - (v) podmiotom prawa publicznego, w tym również organizacjom w państwach członkowskich;
  - (vi) podmiotom prawa prywatnego realizującym misję publiczną, w tym również organizacjom w państwach członkowskich, o ile zapewniono im odpowiednie gwarancje finansowe;
  - (vii) podmiotom prawa prywatnego państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego i którym zapewniono odpowiednie gwarancje finansowe;
  - (viii) organom lub osobom, którym powierzono realizację określonych działań w ramach WPZiB na mocy tytułu V TUE i które wskazano w odpowiednim akcie podstawowym.

W odniesieniu do akapitu pierwszego lit. c) ppkt (vi) kwota wymaganych gwarancji finansowych może zostać określona w odpowiednim akcie podstawowym i może być ograniczona do maksymalnej kwoty wkładu Unii na rzecz danego podmiotu. W przypadku wielu gwarantów podział kwoty całkowitego zobowiązania, które ma być objęte gwarancjami, określa się w umowie o przyznanie wkładu, która może przewidywać, aby zobowiązanie każdego gwaranta było proporcjonalne do części wkładu każdego z nich na rzecz danego podmiotu.

2. Do celów zarządzania bezpośredniego Komisja może korzystać z instrumentów, o których mowa w tytułach VII, VIII, IX, X i XII.

Do celów zarządzania dzielonego instrumenty służące wykonywaniu budżetu przewidziane są w przepisach sektorowych.

Do celów zarządzania pośredniego Komisja stosuje tytuł VI oraz – w przypadku instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych – tytuły VI i X. Podmioty wykonujące budżet stosują instrumenty służące wykonywaniu budżetu określone w odpowiedniej umowie o przyznanie wkładu.

3. Komisja jest odpowiedzialna za wykonanie budżetu zgodnie z art. 317 TFUE i nie może delegować tych zadań na osoby trzecie w przypadku gdy takie zadania wiążą się z dużym zakresem swobody wiążącym się z podejmowaniem decyzji politycznych.

Komisja nie może zlecać na zewnątrz, na podstawie umów zgodnie z tytułem VII niniejszego rozporządzenia, zadań wiążących się ze sprawowaniem władzy publicznej i korzystaniem z uprawnień uznaniowych.

Artykuł 63

Zarządzanie dzielone z państwami członkowskimi

1. W przypadku gdy Komisja wykonuje budżet w trybie zarządzania dzielonego, zadania związane z wykonaniem budżetu delegowane są na państwa członkowskie. Zarządzając środkami finansowymi Unii, Komisja i państwa członkowskie muszą przestrzegać zasad należytego zarządzania finansami, przejrzystości i niedyskryminacji oraz zapewniać widoczność działań Unii. W tym celu Komisja i państwa członkowskie wypełniają swoje odpowiednie obowiązki w zakresie kontroli i audytu oraz przyjmują wynikające z tych obowiązków zadania określone w niniejszym rozporządzeniu. Przepisy uzupełniające ustanawia się w przepisach sektorowych.

2. Wypełniając zadania związane z wykonywaniem budżetu, państwa członkowskie podejmują wszelkie niezbędne środki, w tym również środki ustawodawcze, wykonawcze i administracyjne, aby chronić interesy finansowe Unii, w szczególności poprzez:

- a) zapewnianie prawidłowego i skutecznego wykonywania działań finansowanych z budżetu, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami sektorowymi;
- b) wyznaczanie organów odpowiedzialnych za zarządzanie środkami finansowymi Unii i za ich kontrolowanie, zgodnie z ust. 3, i nadzorowanie takich organów;

- c) zapobieganie nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, wykrywanie ich i korygowanie;
- d) współpracę, zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i przepisami sektorowymi, z Komisją, OLAF-em, Trybunałem Obrachunkowym oraz, w przypadku państw członkowskich uczestniczących we wzmacnionej współpracy zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939⁽¹⁾, z Prokuraturą Europejską (zwaną dalej „EPPO”).

W celu ochrony interesów finansowych Unii państwa członkowskie – przestrzegając zasady proporcjonalności oraz zgodnie z niniejszym artykułem i odpowiednimi przepisami sektorowymi – prowadzą kontrole *ex ante* i *ex post*, w tym również, w stosownych przypadkach, kontrole na miejscu na reprezentatywnych lub wybranych na podstawie analizy ryzyka próbkach transakcji. Odzyskują również nienależnie wypłacone środki finansowe, a w razie konieczności wszczynają postępowanie sądowe w tym zakresie.

Państwa członkowskie nakładają na odbiorców skuteczne, odstrasżające i proporcjonalne kary, w przypadku gdy zostały one przewidziane w przepisach sektorowych lub w szczegółowych przepisach prawa krajowego.

W ramach prowadzonej przez siebie oceny ryzyka oraz zgodnie z przepisami sektorowymi Komisja monitoruje systemy zarządzania i kontroli wprowadzone w państwach członkowskich. W prowadzonych audytach Komisja przestrzega zasady proporcjonalności i uwzględnia poziom ryzyka ocenianego zgodnie z przepisami sektorowymi.

3. Zgodnie z kryteriami i procedurami określonymi w przepisach sektorowych państwa członkowskie wyznaczają na odpowiednim szczeblu organy, które mają być odpowiedzialne za zarządzanie środkami finansowymi Unii i ich kontrolowanie. Organy takie mogą również wykonywać zadania niezwiązane z zarządzaniem środkami finansowymi Unii oraz powierzać niektóre ze swoich zadań innym organom.

Podejmując decyzję w sprawie wyznaczenia organów, państwa członkowskie mogą ją oprzeć na tym, czy systemy zarządzania i kontroli są zasadniczo takie same jak systemy już istniejące w poprzednim okresie i czy funkcjonowały one skutecznie.

Jeżeli wyniki audytów i kontroli wykazują, że wyznaczone organy nie spełniają już kryteriów ustalonych w przepisach sektorowych, państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia usunięcia uchybień w realizacji zadań tych organów, w tym również przez odwołanie ich wyznaczenia zgodnie z przepisami sektorowymi.

Przepisy sektorowe określają rolę Komisji w procesie określonym w niniejszym ustępie.

4. Organy wyznaczone zgodnie z ust. 3:

- a) ustanawiają skuteczny i efektywny system kontroli wewnętrznej i zapewniają jego funkcjonowanie;
- b) stosują system rachunkowości, który dostarcza rzetelnych, kompletnych i wiarygodnych informacji w sposób terminowy;
- c) dostarczają informacji wymaganych na mocy ust. 5, 6 i 7;
- d) zapewniają publikację *ex post* zgodnie z art. 38 ust. 2–6.

Wszelkie przetwarzanie danych osobowych musi być zgodne z rozporządzeniem (UE) 2016/679.

5. Do dnia 15 lutego kolejnego roku budżetowego organy wyznaczone zgodnie z ust. 3 przekazują Komisji:

- a) zestawienie wydatków poniesionych w ramach wykonywania ich zadań w danym okresie referencyjnym określonym w przepisach sektorowych, które to wydatki zostały przedstawione Komisji w celu uzyskania zwrotu kosztów;
- b) roczne podsumowanie końcowych sprawozdań z audytu i przeprowadzonych kontroli, w tym również analizę charakteru i zakresu błędów i uchybień stwierdzonych w systemach, jak również podjętych lub planowanych działań naprawczych.

6. Zestawienie, o którym mowa w ust. 5 lit. a), obejmuje płatności zaliczkowe oraz sumy, w odniesieniu do których prowadzone są lub zakończone zostały procedury odzyskiwania środków. Zestawieniu towarzyszy deklaracja zarządcza potwierdzająca, że w opinii osób odpowiedzialnych za zarządzanie środkami finansowymi:

- a) informacje są prawidłowo przedstawione, kompletne i rzetelne;
- b) wydatki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem określonym w przepisach sektorowych;
- c) wprowadzone systemy kontroli zapewniają zgodność z prawem i prawidłowość operacji leżących u podstaw rozliczeń.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmacnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

7. Zestawieniu, o którym mowa w ust. 5 lit. a), oraz podsumowaniu, o którym mowa w lit. b) tego ustępu, towarzyszy opinia niezależnego podmiotu audytowego, sporządzona zgodnie z przyjętymi na szczeblu międzynarodowym standardami audytu. W opinii tej stwierdza się, czy zestawienie przedstawia prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji, czy wydatki, w odniesieniu do których zwrócono się do Komisji o zwrot kosztów, są zgodne z prawem i prawidłowe, oraz czy wprowadzone systemy kontroli funkcjonują prawidłowo. Opinia ta wskazuje również, czy przeprowadzony audyt podaje w wątpliwość stwierdzenia zawarte w deklaracji zarządczej, o której mowa w ust. 6.

W wyjątkowych przypadkach Komisja może na wniosek zainteresowanego państwa członkowskiego wydłużyć termin 15 lutego określony w ust. 5 do dnia 1 marca.

Państwa członkowskie mogą na odpowiednim szczeblu publikować informacje, o których mowa w ust. 5 i 6 oraz w niniejszym ustępie.

Ponadto państwa członkowskie mogą przedstawiać Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji oświadczenia podpisane na odpowiednim szczeblu i oparte na informacjach, o których mowa w ust. 5 i 6 oraz w niniejszym ustępie.

8. W celu zapewnienia wykorzystywania środków finansowych Unii zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami Komisja:

- a) stosuje procedury badania i zatwierdzania sprawozdań finansowych wyznaczonych organów, zapewniając kompletność, rzetelność i prawidłowość tych sprawozdań;
- b) wyłącza z unijnego finansowania wydatki, w przypadku których wypłaty nastąpiły z naruszeniem mającego zastosowanie prawa;
- c) wstrzymuje bieg terminów płatności lub zawiesza płatności, w przypadku gdy przewidują to przepisy sektorowe.

Komisja kończy w całości lub w części wstrzymanie biegu terminów płatności lub zawieszenie płatności po przedstawieniu uwag przez państwo członkowskie i niezwłocznie po podjęciu przez nie wszelkich niezbędnych środków. Roczne sprawozdanie z działalności, o którym mowa w art. 74 ust. 9, obejmuje wszystkie obowiązki wynikające z niniejszego ustępu.

9. Przepisy sektorowe uwzględniają potrzeby programów z zakresu europejskiej współpracy terytorialnej, w szczególności jeśli chodzi o treść deklaracji zarządczych, proces, o którym mowa w ust. 3, oraz funkcję audytu.

10. Komisja sporządza wykaz organów odpowiedzialnych, zgodnie z przepisami sektorowymi, za działania w zakresie zarządzania, certyfikacji i audytu.

11. Państwa członkowskie mogą korzystać z zasobów przydzielonych im w ramach zarządzania dzielonego w połączeniu z operacjami i instrumentami realizowanymi na mocy rozporządzenia (UE) 2015/1017, zgodnie z warunkami określonymi w odpowiednich przepisach sektorowych.

ROZDZIAŁ 3

Urzędy europejskie i organy Unii

Sekcja 1

Urzędy europejskie

Artykuł 64

Zakres kompetencji urzędów europejskich

1. Przed ustanowieniem nowego urzędu europejskiego Komisja dokonuje badania kosztów i korzyści oraz oceny powiązanych ryzyk, informuje Parlament Europejski i Radę o ich wynikach oraz proponuje zapisanie niezbędnych środków w załączniku do sekcji budżetu odnoszącej się do Komisji.

2. W ramach swoich kompetencji urzędy europejskie:

- a) wykonują zadania obowiązkowe przewidziane w ich akcie ustanawiającym lub w innych aktach prawnych Unii;
- b) mogą – zgodnie z art. 66 – wykonywać zadania nieobowiązkowe zatwierdzone przez ich komitety zarządzające po rozważeniu kosztów i korzyści oraz powiązanych ryzyk dla zainteresowanych stron.

3. Niniejsza sekcja ma zastosowanie do działalności OLAF-u, z wyjątkiem ust. 4 niniejszego artykułu, art. 66 oraz art. 67 ust. 1, 2 i 3.

4. Audytor wewnętrzny Komisji wykonuje wszystkie obowiązki określone w rozdziale 8 niniejszego tytułu.

Artykuł 65

Środki dla urzędów europejskich

1. Środki zatwierdzone na wykonywanie zadań obowiązkowych każdego urzędu europejskiego ujmuje się w określonej linii budżetowej w sekcji budżetu dotyczącej Komisji oraz określa szczegółowo w załączniku do tej sekcji.

Załącznik, o którym mowa w akapicie pierwszym, sporządza się w formie zestawienia dochodów i wydatków, z takim samym podziałem, jaki przyjęto dla sekcji budżetu.

Środki zapisane w tym załączniku:

- a) pokrywają wszystkie potrzeby finansowe każdego z urzędów europejskich związane z wykonywaniem zadań obowiązkowych przewidzianych w akcie ustanawiającym dany urząd lub w innych aktach prawnych Unii;
  - b) mogą pokrywać potrzeby finansowe urzędu europejskiego związane z zadaniami, o których wykonywanie zwracają się instytucje Unii, organy Unii, inne urzędy europejskie i agencje ustanowione Traktatami lub na ich podstawie i które są zatwierdzone zgodnie z aktem ustanawiającym urząd.
2. Komisja, w odniesieniu do środków zapisanych w załączniku dotyczącym każdego z urzędów europejskich, deleguje na dyrektora danego urzędu europejskiego uprawnienia urzędnika zatwierdzającego zgodnie z art. 73.
  3. Plan zatrudnienia każdego z urzędów europejskich łączy się do planu zatrudnienia Komisji.
  4. Dyrektor każdego z urzędów europejskich podejmuje decyzje w sprawie przesunięć środków w ramach załącznika, o którym mowa w ust. 1. Komisja informuje Parlament Europejski i Radę o takich przesunięciach.

Artykuł 66

Zadania nieobowiązkowe

1. W przypadku zadań nieobowiązkowych, o których mowa w art. 64 ust. 2 lit. b), urząd europejski może:
  - a) otrzymać uprawnienia – w drodze ich delegowania na swojego dyrektora przez instytucje Unii, organy Unii oraz inne urzędy europejskie – wraz z delegacją uprawnień urzędnika zatwierdzającego w odniesieniu do środków zapisanych w sekcji budżetu dotyczącej danej instytucji Unii, danego organu Unii lub innego urzędu europejskiego;
  - b) zawierać w trybie ad hoc umowy o gwarantowanym poziomie usług z instytucjami Unii, organami Unii, innymi urzędami europejskimi lub osobami trzecimi.
2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. a), zainteresowane instytucje Unii, organy Unii i inne urzędy europejskie określają zakres i warunki tego delegowania uprawnień. Takie delegowanie uzgadnia się zgodnie z aktem ustanawiającym dany urząd europejski, w szczególności w odniesieniu do warunków i trybu delegowania.
3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. b), dyrektor urzędu europejskiego przyjmuje, zgodnie z aktem ustanawiającym dany urząd europejski, szczegółowe przepisy regulujące wykonywanie zadań, odzyskiwanie poniesionych kosztów oraz prowadzenie odpowiedniej dokumentacji księgowej. Urząd europejski przekazuje wynik zapisany w dokumentacji księgowej zainteresowanym instytucjom Unii, organom Unii lub innym urządom europejskim.

Artykuł 67

Dokumentacja księgowa urzędów europejskich

1. Każdy urząd europejski sporządza dokumentację księgową swoich wydatków, umożliwiającą ustalenie, jaka część wykonanych przez niego usług przypada na poszczególne instytucje Unii, organy Unii lub inne urzędy europejskie. Po zatwierdzeniu przez komitet zarządzający danego urzędu europejskiego jego dyrektor przyjmuje kryteria, na których opiera się dokumentacja księgowa.
2. Uwagi dotyczące określonej linii budżetowej, w której zapisano łączną kwotę środków dla każdego urzędu europejskiego, na który delegowano uprawnienia urzędnika zatwierdzającego zgodnie z art. 66 ust. 1 lit. a), zawierają szacowane koszty usług świadczonych przez ten urząd na rzecz poszczególnych zainteresowanych instytucji Unii, organów Unii i innych urzędów europejskich. Szacunki sporządza się na podstawie dokumentacji księgowej przewidzianej w ust. 1 niniejszego artykułu.

3. Każdy urząd europejski, który otrzymał, w drodze delegowania, uprawnienia urzędnika zatwierdzającego zgodnie z art. 66 ust. 1 lit. a), powiadamia zainteresowane instytucje Unii, organy Unii i inne urzędy europejskie o wynikach zapisanych w dokumentacji księgowej przewidzianej w ust. 1 niniejszego artykułu.
4. Dokumentacja księgowa każdego z urzędów europejskich stanowi integralną część sprawozdań finansowych Unii zgodnie z art. 241.
5. Księgowy Komisji, działając na wniosek komitetu zarządzającego zainteresowanego urzędu europejskiego, może delegować na członka personelu danego urzędu europejskiego niektóre z zadań księgowego odnoszących się do poboru dochodów i realizacji wydatków, dokonywanych bezpośrednio przez zainteresowany urząd europejski.
6. W celu zaspokojenia potrzeb danego urzędu europejskiego w zakresie środków pieniężnych rachunki bankowe lub pocztowe rachunki przelewowe (giro) mogą być otwierane w jego imieniu przez Komisję, działającą na wniosek komitetu zarządzającego. Ostateczny stan środków pieniężnych na każdy rok jest uzgadniany i korygowany przez zainteresowany urząd europejski i Komisję na koniec roku budżetowego.

Sekcja 2

Agencje i organy Unii

Artykuł 68

Możliwość stosowania do Agencji Dostaw Euratomu

Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do wykonywania budżetu Agencji Dostaw Euratomu.

Artykuł 69

Agencje wykonawcze

1. Komisja może delegować uprawnienia na agencje wykonawcze w celu realizacji całości lub części programu lub projektu Unii, w tym również projektów pilotażowych i działań przygotowawczych oraz wykonania wydatków administracyjnych, w imieniu Komisji i na jej odpowiedzialność, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 58/2003⁽¹⁾. Agencje wykonawcze tworzy się na mocy decyzji Komisji i mają one osobowość prawną na mocy prawa Unii. Otrzymują one roczny wkład.
2. Dyrektorzy agencji wykonawczych działają w charakterze delegowanych urzędników zatwierdzających w odniesieniu do wykonywania środków operacyjnych związanych z programami Unii, którymi zarządzają w całości lub w części.
3. Komitet sterujący agencji wykonawczej może uzgodnić z Komisją, że księgowy Komisji będzie działał także w charakterze księgowego zainteresowanej agencji wykonawczej. Uwzględniając relację kosztów do korzyści, komitet sterujący może także powierzyć księgowemu Komisji część zadań księgowego zainteresowanej agencji wykonawczej. W obu przypadkach dokonuje się uzgodnień niezbędnych w celu uniknięcia wszelkiego konfliktu interesów.

Artykuł 70

Organy ustanowione na podstawie TFUE i Traktatu Euratom

1. Komisja jest uprawniona do przyjmowania, zgodnie z art. 269 niniejszego rozporządzenia, aktów delegowanych w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia ramowym rozporządzeniem finansowym dla organów, które zostały ustanowione na mocy TFUE i Traktatu Euratom i które mają osobowość prawną oraz otrzymują wkłady pokrywane z budżetu.
2. Ramowe rozporządzenie finansowe opiera się na zasadach i przepisach określonych w niniejszym rozporządzeniu, z uwzględnieniem specyfiki organów, o których mowa w ust. 1.
3. Przepisy finansowe organów, o których mowa w ust. 1, nie mogą odbiegać od ramowego rozporządzenia finansowego, z wyjątkiem przypadków, gdy wymagają tego ich specyficzne potrzeby oraz z zastrzeżeniem uprzedniej zgody Komisji.
4. Absolutorium z wykonania budżetów organów, o których mowa w ust. 1, udziela Parlament Europejski na podstawie zalecenia Rady. Organy, o których mowa w ust. 1, w pełni współpracują z instytucjami Unii uczestniczącymi w procedurze udzielania absolutorium oraz – stosownie do sytuacji – przekazują wszelkie dodatkowe niezbędne informacje, w tym również biorąc udział w posiedzeniach odnośnych organów.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 58/2003 z dnia 19 grudnia 2002 r. ustanawiające statut agencji wykonawczych, którym zostaną powierzone niektóre zadania w zakresie zarządzania programami wspólnotowymi (Dz.U. L 11 z 16.1.2003, s. 1).

5. Audytor wewnętrzny Komisji wykonuje względem organów, o których mowa w ust. 1, te same uprawnienia, jakie wykonuje względem Komisji.

6. Niezależny audytor zewnętrzny sprawdza, czy roczne sprawozdanie finansowe każdego z organów, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, prawidłowo przedstawia jego dochody, wydatki i sytuację finansową, zanim przeprowadzona zostanie konsolidacja w końcowym sprawozdaniu finansowym Komisji. O ile w odpowiednim akcie podstawowym nie przewidziano inaczej, Trybunał Obrachunkowy przygotowuje specjalne sprawozdanie roczne dotyczące każdego z organów zgodnie z wymogami art. 287 ust. 1 TFUE. Przygotowując to sprawozdanie, Trybunał Obrachunkowy uwzględnia audyt przeprowadzony przez niezależnego audytora zewnętrznego oraz działania podjęte w odpowiedzi na ustalenia audytora.

7. Wszystkie aspekty niezależnych audytów zewnętrznych, o których mowa w ust. 6, w tym również zgłoszone ustalenia, pozostają w pełni w zakresie odpowiedzialności Trybunału Obrachunkowego.

Artykuł 71

Organy realizujące partnerstwa publiczno-prywatne

Organy mające osobowość prawną, które ustanowiono aktem podstawowym i którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego, przyjmują swoje własne przepisy finansowe.

Przepisy te obejmują zestaw zasad niezbędnych do zapewnienia należytego zarządzania finansami w odniesieniu do środków finansowych Unii.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania, zgodnie z art. 269, aktów delegowanych w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia modelowym rozporządzeniem finansowym dla organów realizujących partnerstwa publiczno-prywatne ustanawiającym zasady, które są niezbędne do zapewnienia należytego zarządzania finansami w odniesieniu do środków finansowych Unii i które opierają się na art. 154.

Przepisy finansowe organów realizujących partnerstwo publiczno-prywatne nie mogą odbiegać od modelowego rozporządzenia finansowego, z wyjątkiem przypadków, gdy wymagają tego ich specyficzne potrzeby oraz z zastrzeżeniem uprzedniej zgody Komisji.

Art. 70 ust. 4–7 ma zastosowanie do organów realizujących partnerstwo publiczno-prywatne.

ROZDZIAŁ 4

Podmioty upoważnione do działań finansowych

Sekcja 1

Zasada rozdzielenia obowiązków

Artykuł 72

Rozdzielenie obowiązków

1. Obowiązki urzędnika zatwierdzającego i księgowego muszą być rozdzielone i nie mogą być łączone.
2. Każda instytucja Unii zapewnia każdemu podmiotowi upoważnionemu do działań finansowych zasoby niezbędne do wykonywania jego obowiązków oraz statut opisujący szczegółowo jego zadania, prawa i obowiązki.

Sekcja 2

Urzędnik zatwierdzający

Artykuł 73

Urzędnik zatwierdzający

1. Każda instytucja Unii wykonuje obowiązki urzędnika zatwierdzającego.
2. Do celów niniejszego tytułu termin „pracownicy” oznacza osoby, do których ma zastosowanie regulamin pracowniczy.
3. Każda instytucja Unii – zgodnie ze swoim regulaminem wewnętrznym – deleguje obowiązki urzędnika zatwierdzającego na pracowników na odpowiednim szczeblu. W swoich wewnętrznych przepisach administracyjnych wskazuje pracowników, na których deleguje te obowiązki, zakres delegowanych uprawnień oraz ewentualną możliwość subdelegowania tych uprawnień przez osobę, na którą je delegowano.
4. Uprawnienia urzędnika zatwierdzającego mogą być delegowane lub subdelegowane wyłącznie pracownikom.

5. Właściwy urzędnik zatwierdzający działa w granicach ustanowionych w akcie o delegowaniu lub subdelegowaniu uprawnień. Właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu może pomagać – na jego odpowiedzialność – jeden lub większa liczba pracowników, którym powierzono wykonywanie określonych operacji niezbędnych do wykonania budżetu i przygotowania informacji dotyczących finansów i zarządzania.

6. Każda instytucja Unii i każdy organ, o którym mowa w art. 70, w terminie dwóch tygodni informują Parlament Europejski, Radę, Trybunał Obrachunkowy i księgowego Komisji o powołaniu lub zakończeniu pełnienia obowiązków delegowanych urzędników zatwierdzających, audytorów wewnętrznych i księgowych oraz o wszelkich przepisach wewnętrznych przyjętych w odniesieniu do kwestii finansowych.

7. Każda instytucja Unii informuje Trybunał Obrachunkowy o decyzjach o delegowaniu uprawnień oraz o powołaniu administratorów rachunków zaliczkowych zgodnie z art. 79 i 88.

Artykuł 74

Uprawnienia i obowiązki urzędnika zatwierdzającego

1. Urzędnik zatwierdzający jest odpowiedzialny w danej instytucji Unii za wykonanie dochodów i wydatków zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami, w tym również poprzez zapewnienie sprawozdawczości dotyczącej wykonania, oraz za zapewnienie przestrzegania wymogów zgodności z prawem i prawidłowości oraz równego traktowania odbiorców.

2. Do celów ust. 1 niniejszego artykułu delegowany urzędnik zatwierdzający – zgodnie z art. 36 oraz minimalnymi standardami przyjętymi przez poszczególne instytucje Unii, a także z należyтым uwzględnieniem ryzyk związanych ze środowiskiem zarządzania i charakterem finansowanych działań – wprowadza strukturę organizacyjną i systemy kontroli wewnętrznej odpowiednie do wykonywanych przez niego obowiązków. Ustanowienie takiej struktury i takich systemów opiera się na kompleksowej analizie ryzyka uwzględniającej ich efektywność kosztową oraz aspekty dotyczące wykonania.

3. W celu wykonania wydatków właściwy urzędnik zatwierdzający zaciąga zobowiązania budżetowe i zobowiązania prawne, poświadcza zasadność wydatków, zatwierdza płatności oraz podejmuje działania wstępne niezbędne do wykonania środków.

4. W celu wykonania dochodów właściwy urzędnik zatwierdzający sporządza szacunki kwot należnych, ustala należności do odzyskania oraz wystawia nakazy odzyskania środków. W stosownych przypadkach właściwy urzędnik zatwierdzający odstępuje od odzyskania ustalonych należności.

5. Aby zapobiec błędom i nieprawidłowościom przed zatwierdzeniem operacji oraz aby ograniczyć ryzyka nieosiągnięcia celów, każda operacja podlega co najmniej kontroli *ex ante* w zakresie operacyjnych i finansowych aspektów operacji, przeprowadzanej na podstawie wieloletniej strategii kontroli, w której uwzględniono ryzyko.

Zakres kontroli *ex ante* pod względem częstotliwości i intensywności określa właściwy urzędnik zatwierdzający, biorąc pod uwagę wyniki wcześniejszych kontroli, a także względy związane z ryzykiem i efektywnością kosztową, w oparciu o przeprowadzoną przez urzędnika zatwierdzającego analizę ryzyka. W przypadku wątpliwości urzędnik zatwierdzający odpowiedzialny za poświadczenie zasadności odnośnych operacji zwraca się – w ramach kontroli *ex ante* – z wnioskiem o przedstawienie dodatkowych informacji lub przeprowadza kontrolę na miejscu w celu uzyskania wystarczającej pewności.

Sprawdzenia danej operacji dokonują pracownicy inni niż ci, którzy zainicjowali tę operację. Pracownicy, którzy dokonują sprawdzenia, nie mogą podlegać pracownikom, którzy zainicjowali operację.

6. Delegowany urzędnik zatwierdzający może wprowadzić kontrole *ex post* w celu wykrywania i korygowania błędów i nieprawidłowości w operacjach już po ich zatwierdzeniu. Kontrole takie mogą być przeprowadzane na wybranych próbach w zależności od występującego ryzyka i muszą uwzględniać wyniki wcześniejszych kontroli, jak również ich efektywność kosztową oraz aspekty dotyczące wykonania.

Kontrole *ex post* przeprowadzają pracownicy, którzy nie są odpowiedzialni za kontrole *ex ante*. Pracownicy odpowiedzialni za kontrole *ex post* nie mogą podlegać pracownikom odpowiedzialnym za kontrole *ex ante*.

Przepisy i zasady, w tym również ramy czasowe, dotyczące prowadzenia audytów wobec beneficjentów, muszą być jasne, spójne i przejrzyste oraz udostępniane beneficjentom w momencie podpisywania umowy o udzielenie dotacji.

7. Właściwi urzędnicy zatwierdzający oraz pracownicy odpowiedzialni za wykonanie budżetu muszą posiadać niezbędne umiejętności zawodowe.

W każdej instytucji Unii delegowany urzędnik zatwierdzający zapewnia, aby:

- a) subdelegowani urzędnicy zatwierdzający i ich pracownicy otrzymywali regularnie aktualizowane i odpowiednie informacje dotyczące standardów kontroli oraz metod i technik dostępnych w tym celu, a także aby byli w tym zakresie odpowiednio szkoleni;

b) w razie potrzeby podejmowane były środki w celu zapewnienia skutecznego i efektywnego funkcjonowania systemów kontroli zgodnie z ust. 2.

8. Jeżeli pracownik uczestniczący w zarządzaniu finansami i kontroli transakcji uzna, że decyzja, którą jego przełożony nakazuje mu wykonać lub na którą nakazuje mu on wyrazić zgodę, jest nieprawidłowa lub sprzeczna z zasadą należytego zarządzania finansami lub regułami zawodowymi, których ten pracownik ma obowiązek przestrzegać, informuje o tym odpowiednio swojego przełożonego. Jeżeli pracownik dokonuje tego w formie pisemnej, przełożony odpowiada w formie pisemnej. Jeżeli przełożony nie podejmie jakichkolwiek działań lub potwierdzi pierwotną decyzję lub polecenie, a pracownik uważa, że potwierdzenie takie nie stanowi wystarczającej reakcji na jego obawy, pracownik informuje delegowanego urzędnika zatwierdzającego w formie pisemnej. Jeżeli urzędnik ten nie udzieli odpowiedzi w rozsądnym terminie, biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, a w każdym wypadku w terminie miesiąca, pracownik informuje odnośny zespół, o którym mowa w art. 143.

W przypadku jakiegokolwiek niezgodnej z prawem działalności, nadużycia finansowego lub korupcji, które mogą szkodzić interesom Unii, pracownik informuje organy i podmioty wyznaczone w regulaminie pracowniczym oraz w decyzjach instytucji Unii dotyczących warunków dochodzeń wewnętrznych w zakresie zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i wszelkim innym niezgodnym z prawem działaniom szkodzącym interesom Unii. Umowy z audytorami zewnętrznymi prowadzącymi audyty zarządzania finansowego Unii nakładają na audytorów zewnętrznych obowiązek informowania delegowanego urzędnika zatwierdzającego o wszelkich podejrzeniach niezgodnej z prawem działalności, nadużyć finansowych lub korupcji, które mogą szkodzić interesom Unii.

9. Delegowany urzędnik zatwierdzający składa swojej instytucji Unii sprawozdanie z wykonania obowiązków w postaci rocznego sprawozdania z działalności, zawierającego informacje finansowe oraz informacje dotyczące zarządzania, w tym również wyniki kontroli, deklarując, że o ile w jakichkolwiek zastrzeżeniach co do określonych obszarów dochodów i wydatków nie wskazano inaczej, ma on wystarczającą pewność, że:

- a) informacje zawarte w sprawozdaniu przedstawiają prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji;
- b) zasoby przeznaczone na działania opisane w sprawozdaniu zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem oraz zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami; oraz
- c) wprowadzone procedury kontroli dają niezbędne gwarancje zgodności z prawem i prawidłowości operacji leżących u podstaw rozliczeń.

Roczne sprawozdanie z działalności obejmuje informacje o przeprowadzonych działaniach, z odniesieniem do celów i aspektów dotyczących wykonania, określonych w planach strategicznych, ryzyk związanych z tymi działaniami, wykorzystania zapewnionych zasobów oraz efektywności i skuteczności systemów kontroli wewnętrznej. Sprawozdanie zawiera również ogólną ocenę kosztów kontroli i korzyści z kontroli, jak również ocenę tego, w jakim zakresie zatwierdzone wydatki operacyjne przyczyniły się do osiągnięcia strategicznych celów Unii i wygenerowały unijną wartość dodaną. Komisja przygotowuje podsumowanie rocznych sprawozdań z działalności za poprzedni rok.

Roczne sprawozdania za rok budżetowy z działalności urzędników zatwierdzających oraz, w stosownych przypadkach, delegowanych urzędników zatwierdzających instytucji Unii, organów Unii, urzędów europejskich i agencji publikuje się do dnia 1 lipca następnego roku budżetowego na stronach internetowych poszczególnych instytucji Unii, organów Unii, urzędów europejskich lub agencji w łatwo dostępny sposób, z zastrzeżeniem należyście uzasadnionych względów dotyczących poufności i bezpieczeństwa.

10. W odniesieniu do każdego roku budżetowego delegowany urzędnik zatwierdzający rejestruje umowy zawarte w ramach procedur negocjacyjnych, zgodnie z załącznikiem I pkt 11.1 lit. a)–f) oraz pkt 39. Jeżeli stosunek procedur negocjacyjnych do liczby zamówień udzielonych przez tego samego delegowanego urzędnika zatwierdzającego znacząco wzrasta w porównaniu do lat poprzednich lub jeżeli stosunek ten jest wyraźnie wyższy niż średnia odnotowana dla danej instytucji Unii, właściwy urzędnik zatwierdzający zgłasza ten fakt instytucji Unii, przedstawiając wszelkie środki podjęte w celu odwrócenia tej tendencji. Każda instytucja Unii przesyła Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące procedur negocjacyjnych. W przypadku Komisji sprawozdanie to załącza się do podsumowania rocznych sprawozdań z działalności, o którym mowa w ust. 9 niniejszego artykułu.

Artykuł 75

Przechowywanie dokumentów potwierdzających przez urzędników zatwierdzających

Urzędnik zatwierdzający tworzy systemy przechowywania oryginałów dokumentów potwierdzających, w wersji papierowej lub elektronicznej, dotyczących wykonania budżetu. Takie dokumenty przechowuje się przez co najmniej pięć lat od dnia, w którym Parlament Europejski udziela absolutorium za rok budżetowy, którego dokumenty te dotyczą.

Bez uszczerbku dla akapitu pierwszego dokumenty odnoszące się do operacji przechowuje się w każdym przypadku do końca roku następującego po roku, w którym operacje zostały ostatecznie zamknięte.

Dane osobowe znajdujące się w dokumentach potwierdzających są, w miarę możliwości, usuwane, jeżeli nie są one niezbędne do celów absolutorium z wykonania budżetu oraz celów dotyczących kontroli i audytu. Do przechowywania danych o połączeniach zastosowanie ma art. 37 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 45/2001.

Artykuł 76

Uprawnienia i obowiązki szefów delegatur Unii

1. W przypadku gdy szefowie delegatur Unii działają w charakterze subdelegowanych urzędników zatwierdzających zgodnie z art. 60 ust. 2, podlegają oni Komisji jako instytucji Unii odpowiedzialnej za określanie, wykonywanie, monitorowanie i ocenę zadań i obowiązków spoczywających na nich jako na subdelegowanych urzędnikach zatwierdzających oraz ściśle współpracują z Komisją w odniesieniu do właściwego wykonania środków finansowych, aby zapewnić w szczególności zgodność z prawem i prawidłowość transakcji finansowych, poszanowanie zasady należytego zarządzania finansami w zarządzaniu środkami finansowymi oraz skuteczną ochronę interesów finansowych Unii. Szefowie delegatur Unii podlegają przepisom wewnętrznym Komisji oraz zbiorowi zasad Komisji dotyczących wykonywania subdelegowanych na nich zadań w zakresie zarządzania finansami. Personel Komisji zatrudniony w delegaturach Unii może pomagać szefom delegatur Unii w wykonywaniu ich obowiązków.

W tym celu szefowie delegatur Unii podejmują środki niezbędne do zapobiegania wszelkim sytuacjom, które mogłyby narazić na ryzyko zdolność Komisji do wywiązywania się z obowiązku wykonania budżetu, w ramach subdelegowanych na nich obowiązków, a także do zapobiegania wszelkim konfliktom priorytetów mogącym mieć wpływ na wykonanie subdelegowanych na nich zadań związanych z zarządzaniem finansami.

W przypadku gdy wystąpi sytuacja lub konflikt, o których mowa w akapicie drugim, szefowie delegatur Unii niezwłocznie informują o tym właściwych dyrektorów generalnych Komisji i ESDZ. Dyrektorzy generalni podejmują odpowiednie działania w celu zaradzenia tej sytuacji.

2. Jeżeli szefowie delegatur Unii znajdują się w sytuacji, o której mowa w art. 74 ust. 8, przekazują sprawę zespołowi, o którym mowa w art. 143. W przypadku jakiegokolwiek niezgodnej z prawem działalności, nadużycia finansowego lub korupcji, które mogą szkodzić interesom Unii, informują oni organy i podmioty wyznaczone na mocy mającego zastosowanie prawodawstwa.

3. Szefowie delegatur Unii działający w charakterze subdelegowanych urzędników zatwierdzających zgodnie z art. 60 ust. 2 składają sprawozdania swojemu delegowanemu urzędnikowi zatwierdzającemu, aby mógł on włączyć je do swojego rocznego sprawozdania z działalności, o którym mowa w art. 74 ust. 9. Sprawozdania szefów delegatur Unii zawierają informacje dotyczące efektywności i skuteczności systemów kontroli wewnętrznej wprowadzonych w ich delegaturze, a także o zarządzaniu operacjami, które zostały na nich subdelegowane, jak również poświadczenie, o którym mowa w art. 92 ust. 5 akapit trzeci. Sprawozdania te załącza się do rocznego sprawozdania z działalności delegowanego urzędnika zatwierdzającego oraz udostępnia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, w stosownych przypadkach z należyтым uwzględnieniem ich poufnego charakteru.

Szefowie delegatur Unii w pełni współpracują z instytucjami Unii uczestniczącymi w procedurze udzielania absolutorium oraz – stosownie do sytuacji – dostarczają wszelkich niezbędnych dodatkowych informacji. W tym kontekście może być od nich wymagany udział w posiedzeniach odnośnych organów oraz wspieranie właściwego delegowanego urzędnika zatwierdzającego.

Szefowie delegatur Unii działający w charakterze subdelegowanych urzędników zatwierdzających zgodnie z art. 60 ust. 2 odpowiadają na wszelkie wnioski kierowane przez delegowanego urzędnika zatwierdzającego Komisji na wniosek samej Komisji lub – w kontekście udzielania absolutorium – na wniosek Parlamentu Europejskiego.

Komisja zapewnia, aby subdelegowanie uprawnień na szefów delegatur Unii nie wpływało negatywnie na procedurę udzielania absolutorium zgodnie z art. 319 TFUE.

4. Ust. 1, 2 i 3 mają także zastosowanie do zastępców szefów delegatur Unii, gdy działają oni w charakterze subdelegowanych urzędników zatwierdzających w razie nieobecności szefów tych delegatur.

Sekcja 3

Księgowy

Artykuł 77

Uprawnienia i obowiązki księgowego

1. Każda z instytucji Unii powołuje księgowego, który jest w tej instytucji odpowiedzialny za:
  - a) właściwe wykonywanie płatności, pobór dochodów oraz odzyskiwanie ustalonych należności;

- b) przygotowanie i prezentację sprawozdań finansowych zgodnie z tytułem XIII;
- c) prowadzenie ksiąg rachunkowych zgodnie z art. 82 i 84;
- d) określanie reguł rachunkowości, procedur księgowych oraz planu kont zgodnie z art. 80–84;
- e) ustanawianie i walidowanie systemów rachunkowości oraz, w stosownych przypadkach, walidowanie systemów ustanowionych przez urzędnika zatwierdzającego w celu dostarczania lub uzasadniania informacji księgowych;
- f) zarządzanie zasobami finansowymi.

W odniesieniu do zadań, o których mowa w akapicie pierwszym lit. e), księgowy jest uprawniony do sprawdzania w każdej chwili zgodności z kryteriami walidacji.

2. Zakres odpowiedzialności księgowego ESDZ obejmuje wyłącznie sekcję budżetu dotyczącą ESDZ, wykonywaną przez ESDZ. Księgowy Komisji pozostaje odpowiedzialny za całą sekcję budżetu dotyczącą Komisji, włącznie z operacjami księgowymi dotyczącymi środków subdelegowanych na szefów delegatur Unii.

Księgowy Komisji działa również jako księgowy ESDZ w odniesieniu do wykonania sekcji budżetu dotyczącej ESDZ.

Artykuł 78

Powołanie księgowego oraz zakończenie pełnienia przez niego obowiązków

1. Każda instytucja Unii powołuje księgowego spośród urzędników podlegających regulaminowi pracownikemu.

Księgowy jest wybierany przez instytucję Unii na podstawie swoich szczególnych kwalifikacji potwierdzonych dyplomami lub równoważnym doświadczeniem zawodowym.

2. Dwie lub większa liczba instytucji lub organów Unii mogą powołać tego samego księgowego.

W takim przypadku dokonują one niezbędnych uzgodnień, aby uniknąć jakichkolwiek konfliktów interesów.

3. W przypadku zakończenia pełnienia obowiązków przez księgowego bezzwłocznie sporządzane jest zestawienie obrotów i sald.

4. Zestawienie obrotów i sald wraz z protokołem przekazania obowiązków przekazywane jest nowemu księgowemu przez księgowego kończącego pełnienie swych obowiązków lub – w przypadku gdy jest to niemożliwe – przez urzędnika z tego samego departamentu.

Nowy księgowy podpisuje przyjęcie zestawienia obrotów i sald w ciągu miesiąca od daty jego przekazania oraz może zgłaszać zastrzeżenia.

Protokół przekazania obowiązków zawiera wynik zestawienia obrotów i sald oraz wszelkie zgłoszone zastrzeżenia.

Artykuł 79

Uprawnienia, które mogą być delegowane przez księgowego

Księgowy może – w ramach wykonywania swoich obowiązków – delegować niektóre zadania na podlegających mu pracowników oraz administratorów rachunków zaliczkowych powołanych zgodnie z art. 89 ust. 1.

Zadania te określa akt o delegowaniu uprawnień.

Artykuł 80

Reguły rachunkowości

1. Reguły rachunkowości, które mają być stosowane przez instytucje Unii, urzędy europejskie oraz agencje i organy Unii, o których mowa w rozdziale 3 sekcja 2 niniejszego tytułu, muszą być oparte na przyjętych na szczeblu międzynarodowym standardach rachunkowości dla sektora publicznego. Księgowy Komisji przyjmuje te reguły po konsultacji z księgowymi pozostałych instytucji Unii, urzędów europejskich i organów Unii.

2. Księgowy może odejść od standardów, o których mowa w ust. 1, jeżeli uzna to za niezbędne do celów rzetelnej prezentacji aktywów i pasywów, obciążeń, dochodów i przepływów pieniężnych. W przypadku gdy dana reguła rachunkowości w istotny sposób odbiega od tych standardów, fakt ten wraz z uzasadnieniem podaje się w informacjach dodatkowych do sprawozdań finansowych.

3. Reguły rachunkowości, o których mowa w ust. 1, określają strukturę i treść sprawozdania finansowego, a także zasady rachunkowości, na których opierają się rozliczenia.

4. Sprawozdania z wykonania budżetu, o których mowa w art. 241, muszą być zgodne z zasadami budżetowymi określonymi w niniejszym rozporządzeniu. Muszą one zapewniać szczegółową ewidencję wykonania budżetu. W sprawozdaniach z wykonania budżetu ujmuje się i w sposób rzetelny prezentuje wszystkie operacje po stronie dochodów i wydatków przewidziane w niniejszym tytule.

*Artykuł 81***Organizacja ksiąg rachunkowych**

1. Księgowy każdej instytucji lub organu Unii sporządza i na bieżąco aktualizuje dokumenty opisujące organizację ksiąg rachunkowych i procedur księgowych swojej instytucji lub organu Unii.
2. Dochody i wydatki budżetu zapisuje się w systemie komputerowym zgodnie z charakterem ekonomicznym operacji, jako bieżące dochody lub wydatki lub jako kapitał.

*Artykuł 82***Prowadzenie ksiąg rachunkowych**

1. Księgowy Komisji jest odpowiedzialny za określenie zharmonizowanego planu kont, który ma być stosowany przez instytucje Unii, urzędy europejskie oraz agencje i organy Unii, o których mowa w rozdziale 3 sekcja 2 niniejszego tytułu.
2. Księgowi uzyskują od urzędników zatwierdzających wszystkie informacje niezbędne do sporządzania sprawozdań finansowych rzetelnie prezentujących sytuację finansową instytucji Unii oraz wykonanie budżetu. Urzędnicy zatwierdzający gwarantują wiarygodność tych informacji.
3. Księgowy podpisuje sprawozdania finansowe przed ich przyjęciem przez instytucję Unii lub organ Unii, o którym mowa w art. 70, zaświadczając tym samym, że ma wystarczającą pewność co do rzetelnej prezentacji zawartych w nich informacji dotyczących sytuacji finansowej instytucji Unii lub organu Unii, o którym mowa w art. 70.

W tym celu księgowy sprawdza, czy sprawozdania finansowe zostały sporządzone zgodnie z regułami rachunkowości, o których mowa w art. 80, i z procedurami księgowymi, o których mowa w art. 77 ust. 1 akapit pierwszy lit. d), oraz czy w sprawozdaniach finansowych ujęto wszystkie dochody i wydatki.

4. Delegowany urzędnik zatwierdzający przesyła księgowemu, zgodnie z przyjętymi przez księgowego regułami, wszelkie informacje dotyczące finansów i zarządzania, wymagane do wykonania obowiązków księgowego.

Księgowy regularnie, a co najmniej w momencie zamknięcia rachunków, otrzymuje od urzędnika zatwierdzającego informacje o odpowiednich danych finansowych dotyczących rachunków powierniczych, aby umożliwić odzwierciedlenie wykorzystania środków finansowych Unii w sprawozdaniach finansowych Unii.

Urzędnicy zatwierdzający ponoszą pełną odpowiedzialność za właściwe wykorzystanie środków finansowych, którymi zarządzają, za zgodność z prawem i prawidłowość wydatków, które kontrolują, oraz za kompletność i rzetelność informacji przesyłanych księgowemu.

5. Właściwy urzędnik zatwierdzający powiadamia księgowego o wszystkich zmianach lub znaczących modyfikacjach systemu zarządzania finansami, systemu ewidencji lub systemu wyceny aktywów i pasywów, jeżeli są one źródłem danych do sprawozdań finansowych instytucji Unii lub są wykorzystywane do uzasadnienia takich danych, tak aby księgowy mógł sprawdzić zgodność z kryteriami walidacji.

Księgowy może w każdej chwili dokonać ponownej analizy zatwierzonego już systemu zarządzania finansami oraz wystąpić z wnioskiem o sporządzenie przez właściwego urzędnika zatwierdzającego planu działania w celu skorygowania, odpowiednio wcześniej, ewentualnych uchybień.

Urzędnik zatwierdzający odpowiada za kompletność informacji przesyłanych księgowemu.

6. Księgowy jest upoważniony do weryfikowania otrzymanych informacji, jak również do przeprowadzania wszelkich dalszych weryfikacji, które uzna za niezbędne do podpisania sprawozdań finansowych.

W razie konieczności księgowy zgłasza zastrzeżenia, dokładnie wyjaśniając ich charakter i zakres.

7. System rachunkowości danej instytucji Unii służy ustrukturyzowaniu informacji budżetowych i finansowych w taki sposób, aby dane liczbowe mogły być zapisywane, klasyfikowane i rejestrowane.

8. Na system rachunkowości składają się konta księgi głównej i konta budżetowe. Konta te prowadzone są w euro w układzie roku kalendarzowego.

9. Delegowany urzędnik zatwierdzający może również prowadzić szczegółową rachunkowość zarządczą.

10. Dokumenty potwierdzające dotyczące systemu rachunkowości oraz przygotowania sprawozdań finansowych, o których mowa w art. 241, przechowuje się co najmniej przez pięć lat od dnia, w którym Parlament Europejski udziela absolutorium za rok budżetowy, którego dokumenty te dotyczą.

Jednakże dokumenty odnoszące się do operacji, które nie zostały ostatecznie zamknięte, przechowuje się do końca roku następującego po roku, w którym operacje zostały zamknięte. Do przechowywania danych o połączeniach zastosowanie ma art. 37 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 45/2001.

Każda instytucja Unii decyduje o tym, w którym departamencie mają być przechowywane dokumenty potwierdzające.

Artykuł 83

Zawartość kont budżetowych i ich prowadzenie

1. Konta budżetowe wykazują, dla poszczególnych części budżetu:
  - a) w przypadku wydatków:
    - (i) środki zatwierdzone w budżecie, w tym również środki zapisane w budżetach korygujących, środki przeniesione, środki dostępne po pobraniu dochodów przeznaczonych na określony cel, przesunięcia środków oraz całkowite środki dostępne;
    - (ii) środki na zobowiązania i środki na płatności w odniesieniu do danego roku budżetowego;
  - b) w przypadku dochodów:
    - (i) kwoty szacowane zapisane w budżecie, w tym również kwoty szacowane zapisane w budżetach korygujących, dochody przeznaczone na określony cel oraz całkowitą kwotę szacowanych dochodów;
    - (ii) ustalone należności i kwoty odzyskane w odniesieniu do roku budżetowego;
  - c) zobowiązania pozostające do spłacenia i dochód pozostający do odzyskania, przeniesione z poprzednich lat budżetowych.

Środki na zobowiązania i środki na płatności, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a), zapisuje się i wykazuje oddzielnie.

2. Konta budżetowe wykazują oddzielnie:
  - a) wykorzystanie środków przeniesionych i środków na rok budżetowy;
  - b) rozliczenie zobowiązań pozostających do spłaty.

Po stronie dochodów kwoty pozostające do odzyskania z poprzednich lat budżetowych wykazuje się oddzielnie.

Artykuł 84

Konta księgi głównej

1. Na kontach księgi głównej księgowane są, w porządku chronologicznym oraz przy wykorzystaniu metody podwójnego zapisu, wszystkie zdarzenia i operacje wpływające na sytuację gospodarczą i finansową oraz aktywa i pasywa instytucji Unii oraz agencji i organów Unii, o których mowa w rozdziale 3 sekcja 2 niniejszego tytułu.
2. Zmiany na kontach księgi głównej oraz ich salda zapisuje się w księgach rachunkowych.
3. Wszelkie zapisy księgowe, włącznie z zapisami korygującymi na rachunkach, muszą być oparte na dokumentach potwierdzających, do których zapisy się odnoszą.
4. System rachunkowości musi umożliwiać pozostawienie jednoznacznej ścieżki audytu wszystkich zapisów księgowych.

Artykuł 85

Rachunki bankowe

1. Na potrzeby zarządzania zasobami finansowymi księgowy może otwierać rachunki w imieniu instytucji Unii w instytucjach finansowych lub krajowych bankach centralnych lub składać wnioski o otwarcie takich rachunków. Księgowy jest również odpowiedzialny za zamykanie tych rachunków lub zapewnienie, aby zostały one zamknięte.
2. Warunki regulujące otwieranie i obsługę rachunków bankowych oraz korzystanie z nich muszą przewidywać, w zależności od wymogów w zakresie kontroli wewnętrznej, że czeki, polecenia przelewu bankowego lub wszelkie inne operacje bankowe muszą być podpisane przez jednego lub większą liczbę należycie upoważnionych pracowników. Zlecenia wystawiane ręcznie muszą być podpisywane przez co najmniej dwóch należycie upoważnionych pracowników lub przez księgowego.
3. W ramach realizacji programu lub działania można otwierać w imieniu Komisji rachunki powiernicze, aby umożliwić zarządzanie nimi jednemu z podmiotów zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) ppkt (ii), (iii), (v) lub (vi).

Rachunki takie otwiera się na odpowiedzialność urzędnika zatwierdzającego odpowiedzialnego za realizację danego programu lub działania, w porozumieniu z księgowym Komisji.

Zarządzanie takimi rachunkami odbywa się na odpowiedzialność urzędnika zatwierdzającego.

4. Księgowy Komisji określa zasady otwierania rachunków powierniczych, zarządzania nimi, zamykania ich i korzystania z nich.

Artykuł 86

Zarządzanie zasobami finansowymi

1. O ile przepisy niniejszego rozporządzenia nie stanowią inaczej, tylko księgowy jest upoważniony do zarządzania środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami. Księgowy jest odpowiedzialny za ich bezpieczne przechowywanie.

2. Księgowy zapewnia, aby jego instytucja Unii miała do dyspozycji wystarczające środki na pokrycie potrzeb gotówkowych wynikających z wykonania budżetu w ramach mających zastosowanie ram regulacyjnych oraz ustanawia procedury mające zapewnić, aby na żadnym z rachunków otwartych zgodnie z art. 85 ust. 1 i art. 89 ust. 3 nie było debetu.

3. Płatności dokonuje się przelewem bankowym, czekiem lub z rachunków zaliczkowych lub, jeżeli zezwoli na to księgowy, kartą debetową, poleceniem zapłaty lub za pomocą innych sposobów płatności, zgodnie z zasadami określonymi przez księgowego.

Przed zaciągnięciem zobowiązania wobec osób trzecich urzędnik zatwierdzający potwierdza tożsamość odbiorcy płatności, określa podmiot prawny odbiorcy płatności i szczegóły płatności oraz wprowadza je do wspólnych akt instytucji Unii, za którą jest odpowiedzialny księgowy, w celu zapewnienia przejrzystości, rozliczalności oraz właściwego wykonania płatności.

Księgowy może dokonać płatności wyłącznie, jeżeli wcześniej instytucja Unii, za którą jest on odpowiedzialny, wprowadziła do wspólnych akt informacje dotyczące podmiotu prawnego odbiorcy płatności i szczegóły płatności.

Zanim urzędnicy zatwierdzający zatwierdzą jakąkolwiek płatność, informują księgowego o wszelkich zmianach w podmiocie prawnym i w szczegółach płatności przekazanych im przez odbiorcę płatności oraz weryfikują, czy te szczegóły te są ważne.

Artykuł 87

Ewidencja aktywów

1. Instytucje Unii, agencje lub organy Unii, o których mowa w rozdziale 3 sekcja 2 niniejszego tytułu, prowadzą ewidencję wykazującą liczbę i wartość wszystkich swoich rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz składników aktywów finansowych według wzoru opracowanego przez księgowego Komisji.

Weryfikują również, czy zapisy zawarte w ich odnośnych ewidencjach są zgodne ze stanem faktycznym.

Wszystkie nabyte składniki majątku o terminie użytkowania dłuższym niż rok, które nie są towarami konsumpcyjnymi i których cena zakupu lub koszt produkcji są wyższe niż wartości wskazane w procedurach księgowych, o których mowa w art. 77, zapisuje się w ewidencji oraz na kontach aktywów trwałych.

2. Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych Unii wymaga zamieszczenia odpowiednich ogłoszeń.

3. Instytucje Unii, agencje lub organy Unii, o których mowa w rozdziale 3 sekcja 2 niniejszego tytułu, przyjmują przepisy dotyczące ochrony aktywów uwzględnionych w ich odnośnych ewidencjach oraz podejmują decyzję, które jednostki administracyjne odpowiedzialne są za system ewidencji.

Sekcja 4

Administrator rachunków zaliczkowych

Artykuł 88

Rachunki zaliczkowe

1. Rachunki zaliczkowe mogą być ustanawiane w celu realizacji wydatków, w przypadku gdy ze względu na ich niewielkie kwoty przeprowadzenie operacji płatności z zastosowaniem procedur budżetowych jest zasadniczo niemożliwe lub nieefektywne. Rachunki zaliczkowe mogą być również ustanawiane w celu poboru dochodów innych niż zasoby własne.

W delegaturach Unii rachunki zaliczkowe można również wykorzystywać do wykonywania płatności – w niewielkich kwotach – z zastosowaniem procedur budżetowych, jeżeli takie ich wykorzystywanie jest efektywne i skuteczne z uwagi na wymogi lokalne.

Maksymalną kwotę, jaką może wypłacić administrator środków zaliczkowych, w przypadku gdy realizacja operacji płatności z zastosowaniem procedur budżetowych jest zasadniczo niemożliwa lub nieefektywna, ustala księgowy, przy czym kwota ta w żadnym wypadku nie może przekraczać 60 000 EUR dla pojedynczej pozycji wydatków.

W przypadku operacji związanych z pomocą w zakresie zarządzania kryzysowego i z pomocą humanitarną rachunki zaliczkowe można jednak wykorzystywać bez jakichkolwiek ograniczeń co do kwoty, przy jednoczesnym przestrzeganiu poziomu środków przyjętego przez Parlament Europejski i Radę w odpowiedniej linii budżetowej na bieżący rok budżetowy oraz zgodnie z wewnętrznymi przepisami Komisji.

2. W delegaturach Unii rachunki zaliczkowe ustanawia się do celów realizacji wydatków zarówno z sekcji budżetu dotyczącej Komisji, jak i sekcji dotyczącej ESDZ, zapewniając pełną identyfikowalność wydatków.

Artykuł 89

Tworzenie rachunków zaliczkowych i administrowanie nimi

1. Utworzenie rachunku zaliczkowego oraz powołanie administratora takich rachunków podlega decyzji księgowego danej instytucji Unii, na podstawie należycie uzasadnionego wniosku właściwego urzędnika zatwierdzającego. Decyzja ta określa odpowiednie zadania i obowiązki administratora rachunków zaliczkowych oraz urzędnika zatwierdzającego.

Administratorzy rachunków zaliczkowych wybierani są spośród urzędników lub, jeżeli zajdzie taka potrzeba i jedynie w należycie uzasadnionych przypadkach, spośród innych pracowników lub, zgodnie z warunkami ustanowionymi w przepisach wewnętrznych Komisji, spośród pracowników zatrudnionych przez Komisję w dziedzinie operacji związanych z pomocą w zakresie zarządzania kryzysowego i z pomocą humanitarną, pod warunkiem że umowy o pracę tych pracowników gwarantują poziom ochrony pod względem odpowiedzialności równoważny poziomowi mającemu zastosowanie wobec pracowników zgodnie z art. 95. Administratorzy rachunków zaliczkowych wybierani są na podstawie ich wiedzy, umiejętności i szczególnych kwalifikacji potwierdzonych dyplomami lub stosownym doświadczeniem zawodowym, lub po odbyciu odpowiedniego programu szkoleń.

2. We wnioskach dotyczących decyzji o utworzeniu rachunków zaliczkowych właściwy urzędnik zatwierdzający zapewnia, aby:

- a) w pierwszej kolejności wykorzystywano procedury budżetowe w przypadku, gdy istnieje dostęp do centralnego skomputeryzowanego systemu rachunkowości;
- b) rachunki zaliczkowe były wykorzystywane wyłącznie w należycie uzasadnionych przypadkach.

W decyzjach o utworzeniu rachunku zaliczkowego księgowy określa warunki operacyjne oraz warunki dotyczące wykorzystywania rachunku zaliczkowego.

Zmiany warunków operacyjnych dla rachunku zaliczkowego również podlegają decyzji księgowego na podstawie należycie uzasadnionego wniosku właściwego urzędnika zatwierdzającego.

3. Bankowe rachunki zaliczkowe są otwierane i monitorowane przez księgowego, który zatwierdza również związane z nimi podpisy składane po delegowaniu stosownych uprawnień na podstawie należycie uzasadnionego wniosku właściwego urzędnika zatwierdzającego.

4. Rachunki zaliczkowe zasila księgowy danej instytucji Unii, a odpowiedzialność za nie ponoszą administratorzy rachunków zaliczkowych.

5. Po dokonanych płatnościach następują formalne ostateczne decyzje o poświadczeniu zasadności lub zlecenia płatnicze podpisane przez właściwego urzędnika zatwierdzającego.

Transakcje zaliczkowe są rozliczane przez urzędnika zatwierdzającego do końca następnego miesiąca, tak aby saldo księgowe i saldo rachunku bankowego mogły być uzgodnione.

6. Księgowy przeprowadza weryfikacje samodzielnie lub zleca ich przeprowadzenie specjalnie do tego celu uprawnionemu pracownikowi ze swojego własnego departamentu lub z departamentu zatwierdzającego. Weryfikacje te muszą być – co do zasady – przeprowadzane na miejscu oraz, w razie konieczności, bez uprzedzenia, aby sprawdzić istnienie środków finansowych przydzielonych administratorom środków zaliczkowych i prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz aby sprawdzić, czy transakcje zaliczkowe są rozliczane w ustalonym terminie. Księgowy przekazuje wyniki tych weryfikacji właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu.

ROZDZIAŁ 5

Odowiedzialność podmiotów upoważnionych do działań finansowych

Sekcja 1

Zasady ogólne

Artykuł 90

Cofnięcie delegowania uprawnień na podmioty upoważnione do działań finansowych oraz zawieszenie ich w wykonywaniu obowiązków

1. Organ, który powołał właściwych urzędników zatwierdzających, może w każdej chwili cofnąć, czasowo lub na stałe, delegowane lub subdelegowane na nich uprawnienia.
2. Organ, który powołał księgowych lub administratorów rachunków zaliczkowych, może w każdej chwili, czasowo lub na stałe, zawiesić jednego z nich lub obu w wykonywaniu ich obowiązków.
3. Ust. 1 i 2 pozostają bez uszczerbku dla jakiegokolwiek postępowania dyscyplinarnego wszczętego wobec podmiotów upoważnionych do działań finansowych, o których to podmiotach mowa w tych ustępach.

Artykuł 91

Odowiedzialność podmiotów upoważnionych do działań finansowych za niezgodną z prawem działalność, nadużycia finansowe lub korupcję

1. Niniejszy rozdział pozostaje bez uszczerbku dla wszelkiego rodzaju odpowiedzialności na mocy prawa karnego, jaką mogą ponosić podmioty upoważnione do działań finansowych, o których to podmiotach mowa w art. 90, zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym oraz z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony interesów finansowych Unii oraz zwalczania korupcji, w której uczestniczą urzędnicy Unii lub urzędnicy państw członkowskich.
2. Bez uszczerbku dla art. 92, 94 i 95 niniejszego rozporządzenia, każdy właściwy urzędnik zatwierdzający, księgowy lub administrator rachunków zaliczkowych podlega postępowaniu dyscyplinarnemu i obowiązkowi zapłaty odszkodowania, zgodnie z regulaminem pracowniczym lub, w przypadku pracowników zatrudnionych przez Komisję w dziedzinie operacji związanych z pomocą w zakresie zarządzania kryzysowego i z pomocą humanitarną, o których mowa w art. 89 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, zgodnie z ich umowami o pracę. W przypadku niezgodnej z prawem działalności, nadużycia finansowego lub korupcji, które mogą szkodzić interesom Unii, sprawa jest przedkładana władzom i organom wyznaczonym na mocy mającego zastosowanie prawodawstwa, w szczególności OLAF-owi.

Sekcja 2

Zasady mające zastosowanie do właściwych urzędników zatwierdzających

Artykuł 92

Zasady mające zastosowanie do urzędników zatwierdzających

1. Właściwy urzędnik zatwierdzający jest zobowiązany do zapłaty odszkodowania zgodnie z przepisami regulaminu pracowniczego.
2. Obowiązek zapłaty odszkodowania ma zastosowanie w szczególności, gdy właściwy urzędnik zatwierdzający, umyślnie lub w wyniku rażącego zaniedbania ze swojej strony:
  - a) ustala należności do odzyskania lub wystawia nakazy odzyskania środków, zaciąga zobowiązania lub podpisuje zlecenie płatnicze niezgodnie z niniejszym rozporządzeniem;
  - b) nie sporządza dokumentu ustalającego należność, nie wystawia nakazu odzyskania środków lub wystawia taki nakaz lub zlecenie płatnicze z opóźnieniem, narażając tym samym instytucję Unii na powództwo cywilne ze strony osób trzecich.
3. Delegowany lub subdelegowany urzędnik zatwierdzający, otrzymujący wiążące polecenie, które uznaje za nieprawidłowe lub sprzeczne z zasadą należytego zarządzania finansami, w szczególności z uwagi na to, że polecenie to nie może zostać wykonane z wykorzystaniem przydzielonych mu zasobów, pisemnie informuje o tym fakcie organ, który delegował lub subdelegował na niego uprawnienia. Jeżeli polecenie to zostanie potwierdzone pisemnie, a potwierdzenie to zostanie otrzymane w odpowiednim czasie i jest wystarczająco jasne, tj. odnosi się wyraźnie do punktów, które delegowany lub subdelegowany urzędnik zatwierdzający zakwestionował, delegowany lub subdelegowany urzędnik zatwierdzający nie jest pociągany do odpowiedzialności. Wykonuje on takie polecenie, chyba że jest ono w sposób oczywisty niezgodne z prawem lub stanowi naruszenie odpowiednich norm bezpieczeństwa.

Taka sama procedura ma zastosowanie w przypadkach, gdy urzędnik zatwierdzający uzna, że decyzja, za której podjęcie odpowiada, jest nieprawidłowa lub sprzeczna z zasadami należytego zarządzania finansami, lub gdy urzędnik zatwierdzający dowie się, w trakcie wykonywania wiążącego polecenia, że okoliczności danego przypadku mogłyby spowodować powstanie takiej sytuacji.

Wszelkie polecenia potwierdzone w okolicznościach, o których mowa w niniejszym ustępie, są odnotowywane przez właściwego delegowanego urzędnika zatwierdzającego oraz ujmowane w jego rocznym sprawozdaniu z działalności.

4. W przypadku subdelegowania uprawnień w ramach swoich służb delegowany urzędnik zatwierdzający pozostaje odpowiedzialny za efektywność i skuteczność wprowadzonych wewnętrznych systemów zarządzania i kontroli oraz za wybór subdelegowanego urzędnika zatwierdzającego.

5. W przypadku subdelegowania uprawnień na szefów delegatur Unii i ich zastępców odpowiedzialność za określenie wprowadzanych wewnętrznych systemów zarządzania i kontroli, a także za ich efektywność i skuteczność ponosi delegowany urzędnik zatwierdzający. Szefowie delegatur Unii są odpowiedzialni za odpowiednie ustanowienie i funkcjonowanie tych systemów zgodnie z instrukcjami delegowanego urzędnika zatwierdzającego, a także za zarządzanie środkami finansowymi oraz operacjami, które wykonują oni w ramach delegatury Unii, za którą ponoszą odpowiedzialność. Przed objęciem funkcji muszą oni ukończyć specjalne szkolenia dotyczące zadań i obowiązków urzędników zatwierdzających oraz wykonywania budżetu.

Zgodnie z art. 76 ust. 3 szefowie delegatur Unii składają sprawozdania z wykonania swoich obowiązków określonych w akapicie pierwszym niniejszego ustępu.

Co roku szefowie delegatur Unii przekazują delegowanemu urzędnikowi zatwierdzającemu Komisji poświadczenie dotyczące wewnętrznych systemów zarządzania i kontroli wprowadzonych w ich delegaturach, a także zarządzania subdelegowanymi na nich operacjami i ich wyników, aby umożliwić urzędnikowi zatwierdzającemu sporządzenie poświadczenia wiarygodności przewidzianego w art. 74 ust. 9.

Niniejszy ustęp ma także zastosowanie do zastępców szefów delegatur Unii, gdy działają oni w charakterze subdelegowanych urzędników zatwierdzających w razie nieobecności szefów tych delegatur Unii.

Artykuł 93

Traktowanie nieprawidłowości finansowych ze strony pracowników

1. Bez uszczerbku dla uprawnień OLAF-u oraz dla autonomii administracyjnej instytucji Unii, organów Unii, urzędów europejskich, organów lub osób, którym powierzono wykonanie określonych działań w ramach WPZiB na mocy tytułu V TEU w odniesieniu do ich pracowników oraz z należyтым uwzględnieniem ochrony informatorów, wszelkie naruszenie niniejszego rozporządzenia lub przepisów dotyczących zarządzania finansami lub weryfikacji operacji, wynikające z działania lub zaniechania działania ze strony pracownika zgłaszane jest zespołowi, o którym mowa w art. 143, w celu uzyskania opinii, a zgłoszenia dokonuje którykolwiek z następujących podmiotów:

- a) organ powołujący odpowiedzialny za kwestie dyscyplinarne;
- b) właściwy urzędnik zatwierdzający, w tym również szefowie delegatur Unii i ich zastępcy pełniący w razie ich nieobecności funkcję subdelegowanego urzędnika zatwierdzającego zgodnie z art. 60 ust. 2.

W przypadku gdy zespół zostaje bezpośrednio poinformowany o sprawie przez pracownika, przekazuje akta organowi powołującemu danej instytucji Unii, organowi Unii, urzędowi europejskiemu, organowi lub osobie oraz odpowiednio informuje o tym tego pracownika. Organ powołujący może zwrócić się do zespołu o wydanie opinii w sprawie.

2. Wnioskowi o wydanie opinii przez zespół na podstawie ust. 1 akapit pierwszy towarzyszy opis stanu faktycznego oraz działania lub zaniechania działania, który to stan zespół ma ocenić, a także stosowne dokumenty potwierdzające, w tym również sprawozdania z każdego przeprowadzonego dochodzenia. W miarę możliwości, informacje sporządza się w formie zanonimizowanej.

Przed przedłożeniem zespołowi wniosku lub jakichkolwiek dodatkowych informacji, organ powołujący lub urzędnik zatwierdzający – w zależności od przypadku – dają pracownikowi możliwość przedstawienia uwag, po powiadomieniu go o dokumentach potwierdzających, o których mowa w akapicie pierwszym, w zakresie, w jakim takie powiadomienie nie zagraża w sposób istotny prowadzeniu dalszego dochodzenia.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, zespół, o którym mowa w art. 143 niniejszego rozporządzenia, musi być właściwy, aby ocenić, czy – na podstawie informacji przedłożonych mu zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu oraz wszelkich dodatkowych informacji – doszło do wystąpienia nieprawidłowości finansowej. Na podstawie opinii zespołu dana instytucja Unii, organ Unii, urząd europejski, organ lub osoba podejmują decyzję co do odpowiednich działań następczych zgodnie z regulaminem pracowniczym. Jeżeli zespół stwierdzi problemy systemowe, wydaje zalecenie urzędnikowi zatwierdzającemu i delegowanemu urzędnikowi zatwierdzającemu, chyba że ten ostatni jest pracownikiem mającym związek z daną sprawą, a także audytorowi wewnętrznemu.

4. W przypadku gdy zespół wydaje opinię, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w jego skład wchodzi członkowie, o których mowa w art. 143 ust. 2, a także trzech następujących członków dodatkowych, których powołuje się z uwzględnieniem potrzeby uniknięcia jakichkolwiek konfliktów interesów:

- a) przedstawiciel organu powołującego odpowiedzialnego za kwestie dyscyplinarne w danej instytucji Unii, organie Unii, urzędzie europejskim, organie lub osobie;

- b) członek powołany przez komitet pracowniczy danej instytucji Unii, organu Unii, urzędu europejskiego, organu lub osoby;
- c) członek służby prawnej instytucji Unii zatrudniającej danego pracownika.

W przypadku gdy zespół wydaje opinię, o której mowa w ust. 1, jest ona kierowana do organu powołującego danej instytucji Unii, organu Unii, urzędu europejskiego, organu lub osoby.

5. Zespół nie ma żadnych uprawnień w zakresie prowadzenia dochodzeń. Dane instytucje Unii, organy Unii, urzędy europejskie, organy lub podmioty współpracują z zespołem z myślą o zapewnieniu mu wszystkich informacji niezbędnych do wydania opinii.

6. W przypadku gdy zespół uzna, że sprawa jest właściwa dla OLAF-u, zgodnie z ust. 1 bezzwłocznie przekazuje akta sprawy odpowiedniemu organowi powołującemu i natychmiast informuje OLAF.

7. Państwa członkowskie w pełni wspierają Unię w egzekwowaniu wszelkich zobowiązań nałożonych na podstawie art. 22 regulaminu pracowniczego na pracowników czasowych, do których zastosowanie ma art. 2 lit. e) warunków zatrudnienia innych pracowników Unii Europejskiej.

Sekcja 3

Zasady mające zastosowanie do księgowych i administratorów rachunków zaliczkowych

Artykuł 94

Zasady mające zastosowanie do księgowych

Księgowy podlega postępowaniu dyscyplinarnemu i obowiązkowi zapłaty odszkodowania ustanowionym w regulaminie pracowniczym zgodnie z określonymi w nim procedurami. Księgowy może w szczególności zostać pociągnięty do odpowiedzialności, jeżeli dopuszcza się któregokolwiek z następujących uchybień:

- a) doprowadzenia do utraty lub zmniejszenia wartości powierzonych mu środków finansowych, aktywów lub dokumentów;
- b) dokonania nieuprawnionej zmiany na rachunkach bankowych lub pocztowych rachunkach przelewowych (giro);
- c) odzyskania należności lub dokonania płatności kwot niezgodnych z odpowiednimi nakazami odzyskania środków lub zleceniami płatniczymi;
- d) niedokonania poboru należnych dochodów.

Artykuł 95

Zasady mające zastosowanie do administratorów rachunków zaliczkowych

Administrator rachunków zaliczkowych może w szczególności zostać pociągnięty do odpowiedzialności, jeżeli dopuszcza się któregokolwiek z następujących uchybień:

- a) doprowadzenia do utraty lub zmniejszenia wartości powierzonych mu środków finansowych, aktywów lub dokumentów;
- b) nieprzedstawienia właściwych dokumentów potwierdzających dotyczących dokonywanych przez niego płatności;
- c) dokonania płatności na rzecz osób innych niż uprawnione do otrzymania takich płatności;
- d) niedokonania poboru należnych dochodów.

ROZDZIAŁ 6

Operacje po stronie dochodów

Sekcja 1

Udostępnianie zasobów własnych

Artykuł 96

Zasoby własne

1. Prognozę dochodów pochodzących z zasobów własnych, o których mowa w decyzji 2014/335/UE, Euratom, zapisuje się w budżecie w euro. Odpowiednie zasoby własne są udostępniane zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 609/2014.

2. Urzędnik zatwierdzający opracowuje harmonogram wskazujący, kiedy zasoby własne określone w decyzji 2014/335/UE, Euratom zostaną udostępnione Komisji.

Zasoby własne są ustalane i odzyskiwane zgodnie z zasadami przyjętymi na podstawie tej decyzji.

Na potrzeby księgowości urzędnik zatwierdzający wydaje nakaz odzyskania środków w odniesieniu do przychodów i rozchodów na rachunku dotyczącym zasobów własnych, o którym mowa w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 609/2014.

S e k c j a 2

Prognoza należności

Artykuł 97

Prognoza należności

1. Gdy właściwy urzędnik zatwierdzający dysponuje wystarczającymi i wiarygodnymi informacjami dotyczącymi środka lub sytuacji, które mogą doprowadzić do powstania kwoty należnej na rzecz Unii, sporządza prognozę należności.
2. Właściwy urzędnik zatwierdzający dokonuje korekty prognozy należności, gdy tylko uzyska wiedzę o zdarzeniu skutkującym zmianą środka lub sytuacji, które były podstawą sporządzenia prognozy.

Sporządzając nakaz odzyskania środków w odniesieniu do środka lub sytuacji, na podstawie których wcześniej sporządzono prognozę należności, właściwy urzędnik zatwierdzający odpowiednio koryguje tę prognozę.

Jeżeli nakaz odzyskania środków sporządza się na taką samą kwotę jak w pierwotnej prognozie, prognozę tę obniża się do zera.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 prognozy należności nie sporządza się przed udostępnieniem Komisji przez państwa członkowskie kwot zasobów własnych określonych w decyzji 2014/335/UE, Euratom, wpłacanych w ustalonych odstępach czasowych przez państwa członkowskie. Właściwy urzędnik zatwierdzający wystawia nakaz odzyskania środków w odniesieniu do tych kwot.

S e k c j a 3

Ustalanie należności

Artykuł 98

Ustalanie należności

1. W celu ustalenia należności właściwy urzędnik zatwierdzający:

- a) sprawdza istnienie długu;
- b) określa lub sprawdza stan faktyczny i kwotę długu; oraz
- c) sprawdza warunki, zgodnie z którymi dług jest wymagalny.

Ustalenie należności stanowi uznanie prawa Unii w odniesieniu do dłużnika oraz ustalenie prawa do żądania od dłużnika spłaty długu.

2. Wszelkie należności uznane za pewne, o określonej wartości i wymagalne, są ustalane nakazem odzyskania środków, za pomocą którego właściwy urzędnik zatwierdzający poleca księgowemu odzyskać należność. Następnie wystawiana jest nota debetowa, którą przesyła się dłużnikowi, z wyjątkiem przypadków, gdy procedura odstąpienia od odzyskania należności zostaje przeprowadzona natychmiast zgodnie z ust. 4 akapit drugi. Zarówno nakaz odzyskania środków, jak i notę debetową sporządza właściwy urzędnik zatwierdzający.

Urzędnik zatwierdzający przesyła notę debetową natychmiast po ustaleniu należności i nie później niż w terminie pięciu lat od momentu, w którym instytucja Unii mogła – w normalnych okolicznościach – dochodzić swojej wierzytelności. Taki okres nie ma zastosowania w przypadkach, gdy właściwy urzędnik zatwierdzający ustali, że, pomimo podjętych przez instytucję Unii starań, opóźnienie w działaniu wynikało z zachowania dłużnika.

3. W celu ustalenia należności właściwy urzędnik zatwierdzający zapewnia, aby:

- a) należność była pewna, czyli nie podlegała jakimkolwiek warunkom;
- b) należność była w określonej wysokości, dokładnie wyrażonej w środkach pieniężnych;
- c) należność była wymagalna i nie podlegała jakimkolwiek terminowi płatności;
- d) dane dłużnika były poprawne;
- e) kwota była zapisana we właściwej pozycji w budżecie;
- f) dokumenty potwierdzające były prawidłowe; oraz
- g) przestrzegana była zasada należytego zarządzania finansami, w szczególności w odniesieniu do kryteriów, o których mowa w art. 101 ust. 2 akapit pierwszy lit. a) lub b).

4. Nota debetowa ma na celu poinformowanie dłużnika o tym, że:

- a) Unia ustaliła należność;

- b) jeżeli spłata zadłużenia nastąpi w terminie określonym w nocie debetowej, odsetki za zwłokę nie zostaną naliczone;
- c) w przypadku niedokonania spłaty zadłużenia w terminie, o którym mowa w lit. b) niniejszego ustępu, zadłużenie obciążone zostaje odsetkami naliczanymi według stopy procentowej, o której mowa w art. 99, bez uszczerbku dla jakichkolwiek mających zastosowanie szczególnych uregulowań;
- d) w przypadku niedokonania spłaty zadłużenia przed upływem terminu, o którym mowa w lit. b), instytucja Unii odzyska należności w drodze potrącenia albo wyegzekwowania wszelkich uprzednio złożonych gwarancji;
- e) księgowy może w wyjątkowych okolicznościach, po uprzednim poinformowaniu dłużnika o przyczynach i terminie odzyskiwania przez potrącenie, odzyskać w ten sposób należności przed upływem terminu, o którym mowa w lit. b), jeżeli jest to niezbędne dla ochrony interesów finansowych Unii oraz gdy księgowy ma uzasadnione powody, aby sądzić, że kwota należna Unii zostałaby w przeciwnym razie utracona;
- f) jeżeli, po podjęciu wszystkich działań, o których mowa w lit. a)–e) niniejszego akapitu, kwota nie została w pełni odzyskana, instytucja Unii odzyska ją w drodze wyegzekwowania decyzji uzyskanej zgodnie z art. 100 ust. 2 albo w drodze postępowania sądowego.

W przypadku gdy po sprawdzeniu danych dłużnika lub na podstawie innych mających znaczenie informacji dostępnych w danym momencie oczywiste jest, że długi dotyczy jeden z przypadków, o których mowa w art. 101 ust. 2 akapit pierwszy lit. a) lub b), lub że nota debetowa nie została przesłana zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu, urzędnik zatwierdzający podejmuje – po ustaleniu należności – decyzję o bezpośrednim odstąpieniu od odzyskania należności zgodnie z art. 101, bez przysyłania noty debetowej, w porozumieniu z księgowym.

We wszystkich innych przypadkach urzędnik zatwierdzający drukuje notę debetową i przesyła ją dłużnikowi. Księgowy zostaje poinformowany o wysłaniu noty debetowej za pośrednictwem systemu informacji finansowej.

- 5. Kwoty wypłacone nienależnie podlegają odzyskaniu.

Artykuł 99

Odsetki od zaległych płatności

- 1. Bez uszczerbku dla jakichkolwiek przepisów szczególnych wynikających ze stosowania szczególnych uregulowań, do wszelkich należności niespłaconych w terminie, o którym mowa w art. 98 ust. 4 akapit pierwszy lit. b), dolicza się odsetki zgodnie z ust. 2 i 3 niniejszego artykułu.
- 2. Z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, stopą procentową dla należności niespłaconych w terminie, o którym mowa w art. 98 ust. 4 akapit pierwszy lit. b), jest stopa stosowana przez Europejski Bank Centralny do jego głównych operacji refinansujących, publikowana w serii C *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, obowiązująca pierwszego dnia kalendarzowego miesiąca, w którym przypada termin płatności, powiększona o:
  - a) osiem punktów procentowych, w przypadku gdy zdarzeniem obligującym jest zamówienie na dostawę lub zamówienie na usługi;
  - b) trzy i pół punktu procentowego we wszystkich innych przypadkach.
- 3. Odsetki naliczane są począwszy od dnia kalendarzowego następującego po terminie, o którym mowa w art. 98 ust. 4 akapit pierwszy lit. b), do dnia kalendarzowego, w którym zadłużenie zostaje spłacone w całości.

Nakaz odzyskania środków odpowiadający kwocie odsetek za zwłokę wystawiany jest w momencie faktycznego otrzymania tych odsetek.

- 4. W przypadku grzywien lub innych kar stopą procentową dla należności niespłaconych w terminie, o którym mowa w art. 98 ust. 4 akapit pierwszy lit. b), jest stopa stosowana przez Europejski Bank Centralny do jego głównych operacji refinansujących, publikowana w serii C *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, obowiązująca pierwszego dnia kalendarzowego miesiąca, w którym przyjęto decyzję nakładającą grzywnę lub inną karę, powiększona o:
  - a) półtora punktu procentowego, w przypadku gdy dłużnik przedłoży gwarancję finansową, która zostanie zaakceptowana przez księgowego zamiast płatności;
  - b) trzy i pół punktu procentowego we wszystkich innych przypadkach.

W przypadku gdy Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wykonując swoje uprawnienia wynikające z art. 261 TFUE, zwiększy kwotę grzywiny lub innej kary, odsetki od kwoty zwiększenia nalicza się od daty wydania wyroku przez Trybunał.

5. W przypadku gdy całkowita stopa procentowa byłaby ujemna, zostaje ona ustalona na poziomie zero procent.

Sekcja 4

Upoważnienie do odzyskania środków

Artykuł 100

Upoważnienie do odzyskania środków

1. Właściwy urzędnik zatwierdzający, poprzez wystawienie nakazu odzyskania środków, poleca księgowemu odzyskać należność, którą ten właściwy urzędnik zatwierdzający ustalił („upoważnienie do odzyskania środków”).
2. Instytucja Unii może formalnie ustalić, że dana kwota jest należna od osób innych niż państwa członkowskie, w drodze decyzji, która stanowi tytuł egzekucyjny w rozumieniu art. 299 TFUE.

Jeżeli wymaga tego efektywna i terminowa ochrona interesów finansowych Unii, inne instytucje Unii mogą – w wyjątkowych okolicznościach – zwrócić się do Komisji o przyjęcie tego rodzaju decyzji stanowiącej tytuł egzekucyjny na rzecz tych instytucji w odniesieniu do roszczeń powstałych z pracownikami lub w związku z członkami lub byłymi członkami instytucji Unii, pod warunkiem że instytucje te uzgodniły z Komisją praktyczne zasady stosowania niniejszego artykułu.

Uznaje się, że takie wyjątkowe okoliczności zachodzą wówczas, gdy zainteresowana instytucja Unii nie ma szans na odzyskanie długu w drodze płatności dobrowolnej lub przez potrącenie, jak przewidziano w art. 101 ust. 1, a warunki niezbędne do tego, aby odstąpić od odzyskania na mocy art. 101 ust. 2 i 3 nie zostały spełnione. We wszystkich przypadkach decyzja stanowiąca tytuł egzekucyjny określa, że kwoty będące przedmiotem roszczenia zapisuje się w sekcji budżetu dotyczącej danej instytucji Unii, która działa w charakterze urzędnika zatwierdzającego. Taki dochód zapisuje się jako dochód ogólny, chyba że stanowi on dochód przeznaczony na określony cel, jak przewidziano w art. 21 ust. 3.

Instytucja Unii, która składa wniosek, informuje Komisję o wszelkich zdarzeniach mogących wpłynąć na odzyskanie długu oraz występuje w charakterze interwenienta, wspierając Komisję w przypadku zaskarżenia decyzji stanowiącej tytuł egzekucyjny.

Sekcja 5

Odzyskiwanie środków

Artykuł 101

Zasady dotyczące odzyskiwania środków

1. Księgowy działa na podstawie nakazów odzyskania środków na należności należycie ustalone przez właściwego urzędnika zatwierdzającego. Księgowy z należytą starannością zapewnia, aby Unia otrzymywała swoje dochody, a jej prawa były chronione.

Częściowa spłata należności przez dłużnika, w stosunku do którego wydano kilka nakazów odzyskania środków, zaliczana jest w pierwszej kolejności na poczet najstarszych należności, o ile dłużnik nie określi inaczej. Wszelkie płatności częściowe w pierwszej kolejności pokrywają odsetki.

Księgowy odzyskuje kwoty należne budżetowi poprzez ich potrącenie zgodnie z art. 102.

2. Właściwy urzędnik zatwierdzający może odstąpić od odzyskania całości lub części ustalonej należności wyłącznie w następujących przypadkach:

- a) gdy przewidywany koszt odzyskania należności przekraczałby kwotę, która ma zostać odzyskana, a odstąpienie nie zaszkodziłoby wizerunkowi Unii;
- b) gdy nie można odzyskać należności ze względu na jej wiek, opóźnienie w przesłaniu noty debetowej w świetle warunków określonych w art. 98 ust. 2 lub niewypłacalność dłużnika, lub w wyniku wszelkiego innego postępowania upadłościowego;
- c) gdy odzyskanie należności jest niezgodne z zasadą proporcjonalności.

W przypadku gdy właściwy urzędnik zatwierdzający zamierza odstąpić lub częściowo odstąpić od odzyskania ustalonej należności, zapewnia, aby odstąpienie to było prawidłowe oraz zgodne z zasadą należytego zarządzania finansami i zasadą proporcjonalności. Decyzja o odstąpieniu od odzyskania należności musi być uzasadniona. Urzędnik zatwierdzający może delegować uprawnienia do podjęcia tej decyzji.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 akapit pierwszy lit. c), właściwy urzędnik zatwierdzający działa zgodnie z wcześniej określonymi procedurami ustanowionymi w ramach jego instytucji Unii oraz stosuje następujące kryteria, które są obowiązkowe i mają zastosowanie we wszystkich okolicznościach:

- a) stan faktyczny, z uwzględnieniem wagi nieprawidłowości stanowiącej podstawę ustalenia należności (nadużycie finansowe, ponowne popełnienie danego przestępstwa, zamiar, staranność, dobra wiara, oczywisty błąd);

b) wpływ, jaki odstąpienie od odzyskania należności miałyby na funkcjonowanie Unii i jej interesy finansowe (kwoty, których to dotyczy, ryzyko stworzenia precedensu, podważenie autorytetu prawa).

4. W zależności od okoliczności sprawy właściwy urzędnik zatwierdzający uwzględnia, w stosownych przypadkach, następujące kryteria dodatkowe:

a) każde zakłócenie konkurencji, które wynikłoby z odstąpienia od odzyskania należności;

b) szkody gospodarcze i społeczne, które wystąpiłyby, gdyby zadłużenie miało zostać odzyskane w całości.

5. Co roku każda instytucja Unii przesyła Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące przypadków odstąpienia od odzyskania przez nią należności zgodnie z ust. 2, 3 i 4 niniejszego artykułu. Informacje dotyczące przypadków odstąpienia od odzyskania należności poniżej kwoty 60 000 EUR podaje się w postaci kwoty łącznej. W przypadku Komisji sprawozdanie to załącza się do podsumowania rocznych sprawozdań z działalności, o którym mowa w art. 74 ust. 9.

6. Właściwy urzędnik zatwierdzający może anulować ustaloną należność w całości lub w części. Częściowe anulowanie ustalonej należności nie oznacza odstąpienia od odzyskania pozostałej części należności Unii.

W przypadku błędu właściwy urzędnik zatwierdzający anuluje w całości lub w części ustaloną należność, podając odpowiednie uzasadnienie.

Każda instytucja Unii określa w swoich przepisach wewnętrznych warunki i procedurę delegowania uprawnień do anulowania ustalonej należności.

7. Państwa członkowskie ponoszą główną odpowiedzialność za prowadzenie kontroli i audytów oraz za odzyskiwanie kwot wypłaconych nienależnie, zgodnie z przepisami sektorowymi. W zakresie, w jakim państwa członkowskie same wykryją i skorygują nieprawidłowości, są wyłączone z dokonywanych przez Komisję korekt finansowych dotyczących tych nieprawidłowości.

8. Komisja stosuje wobec państw członkowskich korekty finansowe w celu wykluczenia z finansowania unijnego wydatków dokonanych z naruszeniem mającego zastosowanie prawa. Komisja opiera swoje korekty finansowe na wskazaniu kwot wypłaconych nienależnie i na ich skutkach finansowych dla budżetu. W przypadku gdy kwot tych nie można dokładnie ustalić, Komisja może zastosować ekstrapolację korekty lub korekty ryczałtowe zgodnie z przepisami sektorowymi.

Podejmując decyzję w sprawie kwoty korekty finansowej, Komisja uwzględnia charakter i wagę naruszenia mającego zastosowanie prawa oraz skutki finansowe dla budżetu, w tym również uchybień w systemach zarządzania i kontroli.

Kryteria ustalania korekt finansowych i stosowaną procedurę można określić w przepisach sektorowych.

9. Metodologię stosowania ekstrapolacji korekt lub korekt ryczałtowych określa się zgodnie z przepisami sektorowymi w celu umożliwienia Komisji ochrony interesów finansowych Unii.

Artykuł 102

Odzyskiwanie przez potrącenie

1. W przypadku gdy dłużnik posiada roszczenie względem Unii lub względem agencji wykonawczej, gdy wykonuje ona budżet, które to roszczenie jest pewne w rozumieniu art. 98 ust. 3 lit. a), opiewa na określoną kwotę i jest należne, a także odnosi się do sumy określonej w zleceniu płatniczym, księgowy, po upływie terminu, o którym mowa w art. 98 ust. 4 akapit pierwszy lit. b), odzyskuje ustalone należności przez potrącenie.

W wyjątkowych okolicznościach – gdy jest to niezbędne do ochrony interesów finansowych Unii i gdy księgowy ma uzasadnione powody, aby sądzić, że kwota należna Unii zostałaby w przeciwnym razie utracona – księgowy może odzyskać należności przez potrącenie przed upływem terminu, o którym mowa w art. 98 ust. 4 akapit pierwszy lit. b).

Księgowy może również odzyskać należności przez potrącenie przed upływem terminu, o którym mowa w art. 98 ust. 4 akapit pierwszy lit. b), gdy zgodzi się na to dłużnik.

2. Każdorazowo przed odzyskaniem należności zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu księgowy konsultuje się z właściwym urzędnikiem zatwierdzającym oraz informuje zainteresowanych dłużników, w tym również o środkach dochodzenia roszczeń zgodnie z art. 133.

W przypadku gdy dłużnik jest organem krajowym lub jedną z jego jednostek administracyjnych, o zamiarze przystąpienia do odzyskania środków przez potrącenie księgowy informuje także zainteresowane państwo członkowskie co najmniej 10 dni roboczych przed rozpoczęciem procedury. W porozumieniu z zainteresowanym państwem członkowskim lub zainteresowaną jednostką administracyjną księgowy może jednak przystąpić do odzyskania należności przez potrącenie przed upływem tego terminu.

3. Potrącenie, o którym mowa w ust. 1, ma taki sam skutek jak płatność, zapewniając Unii spłatę kwoty zadłużenia, w stosownych przypadkach wraz z należnymi odsetkami.

Artykuł 103

Procedura odzyskiwania należności w przypadku braku dobrowolnej płatności

1. Bez uszczerbku dla art. 102, jeżeli nie odzyskano pełnej kwoty należności w terminie, o którym mowa w art. 98 ust. 4 akapit pierwszy lit. b), księgowy informuje właściwego urzędnika zatwierdzającego oraz bezzwłocznie wszczyna procedurę mającą na celu odzyskanie należności przy wykorzystaniu wszelkich dostępnych środków prawnych, w tym również, w stosownych przypadkach, przez wyegzekwowanie wszelkich uprzednio złożonych gwarancji.

2. Bez uszczerbku dla art. 102, w przypadku gdy metoda odzyskania środków, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, nie może być wykorzystana, a dłużnik nie dokonał płatności w odpowiedzi na formalne upomnienie przesłane przez księgowego, księgowy odzyskuje w drodze wyegzekwowania decyzji nakazującej odzyskanie środków, uzyskanej zgodnie z art. 100 ust. 2 albo w drodze postępowania sądowego.

Artykuł 104

Dodatkowy czas na dokonanie płatności

Księgowy we współpracy z właściwym urzędnikiem zatwierdzającym może przyznać dodatkowy czas na dokonanie płatności, wyłącznie na pisemny wniosek dłużnika zawierający należyte uzasadnienie oraz o ile spełnione są następujące warunki:

- a) dłużnik zobowiązuje się zapłacić odsetki według stopy określonej w art. 99 za cały przyznany dodatkowy okres, począwszy od terminu, o którym mowa w art. 98 ust. 4 akapit pierwszy lit. b);
- b) w celu ochrony praw Unii dłużnik składa gwarancję finansową pokrywającą niespłacone zadłużenie, zarówno w zakresie kwoty głównej, jak i odsetek, która to gwarancja jest przyjmowana przez księgowego instytucji Unii.

Gwarancja, o której mowa w akapicie pierwszym lit. b), może zostać zastąpiona solidarną gwarancją złożoną przez osobę trzecią, zatwierdzoną przez księgowego instytucji Unii.

W wyjątkowych okolicznościach, na wniosek dłużnika, księgowy może odstąpić od wymogu złożenia gwarancji, o której mowa w akapicie pierwszym lit. b), jeżeli w jego ocenie dłużnik może i chce dokonać płatności w dodatkowym czasie, ale nie jest w stanie złożyć takiej gwarancji i znajduje się w trudnej sytuacji finansowej.

Artykuł 105

Okres przedawnienia

1. Bez uszczerbku dla szczególnych uregulowań oraz stosowania decyzji 2014/335/UE, Euratom należności Unii od osób trzecich oraz należności osób trzecich od Unii ulegają przedawnieniu po upływie okresu pięciu lat.

2. Bieg okresu przedawnienia dla należności Unii od osób trzecich rozpoczyna się wraz z upływem terminu, o którym mowa w art. 98 ust. 4 akapit pierwszy lit. b).

Bieg okresu przedawnienia dla należności osób trzecich od Unii rozpoczyna się w dniu, w którym płatność należności osoby trzeciej staje się wymagalna zgodnie z odpowiednim zobowiązaniem prawnym.

3. Bieg okresu przedawnienia należności Unii od osób trzecich zostaje przerwany w wyniku jakiegokolwiek zgłoszonego osobie trzeciej działania instytucji Unii lub państwa członkowskiego działającego na wniosek instytucji Unii, mającego na celu odzyskanie należności.

Bieg okresu przedawnienia dla należności osób trzecich od Unii zostaje przerwany w wyniku jakiegokolwiek działania zgłoszonego Unii przez jej wierzycieli lub w imieniu jej wierzycieli, mającego na celu odzyskanie należności.

4. Bieg nowego pięcioletniego okresu przedawnienia rozpoczyna się w dniu następującym po dniu, w którym doszło do przerwania biegu terminów, o którym mowa w ust. 3.

5. Wszelkie postępowania sądowe dotyczące należności, o których mowa w ust. 2, w tym również powództwa wniesione do sądu, który następnie oświadcza, że nie jest sądem właściwym, przerywają bieg okresu przedawnienia. Bieg nowego pięcioletniego okresu przedawnienia rozpoczyna się dopiero po wydaniu orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie lub zawarciu pozasądowej ugody między stronami danego postępowania.

6. Przyznanie dłużnikowi przez księgowego dodatkowego czasu na dokonanie płatności zgodnie z art. 104 uznaje się za przerwanie biegu okresu przedawnienia. Bieg nowego pięcioletniego okresu przedawnienia rozpoczyna się w dniu następującym po upływie dodatkowego czasu na dokonanie płatności.
7. Należności Unii nie odzyskuje się po upływie terminu przedawnienia przewidzianego w ust. 2–6.

Artykuł 106

Traktowanie należności Unii na poziomie krajowym

W przypadku postępowania upadłościowego należności Unii traktowane są na tych samych preferencyjnych zasadach, co należności tego samego rodzaju wobec organów publicznych w państwach członkowskich, w których prowadzona jest procedura odzyskiwania należności.

Artykuł 107

Grzywny, inne kary, sankcje i narosłe odsetki nakładane przez instytucje Unii

1. Kwoty otrzymane z tytułu grzywien, innych kar i sankcji oraz wszelkich narosłych odsetek lub innych dochodów przez nie wygenerowanych nie zapisuje się w budżecie, dopóki decyzja o ich nałożeniu jest lub wciąż mogłaby stać się przedmiotem odwołania do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
2. Kwoty, o których mowa w ust. 1, są zapisywane w budżecie jak najszybciej po wyczerpaniu wszystkich środków odwoławczych. W należycie uzasadnionych wyjątkowych okolicznościach lub w przypadku gdy wyczerpanie wszystkich środków odwoławczych następuje po dniu 1 września bieżącego roku budżetowego, odnośne kwoty mogą zostać zapisane w budżecie w następnym roku budżetowym.

Kwoty, które – zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej – podlegają zwrotowi na rzecz podmiotu, który je wpłacił, nie zapisuje się w budżecie.

3. Ust. 1 nie ma zastosowania do decyzji dotyczących rozliczeń rachunków lub korekt finansowych.

Artykuł 108

Odzyskiwanie grzywien, innych kar lub sankcji nałożonych przez instytucje Unii

1. W przypadku wniesienia do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej skargi na decyzję instytucji Unii o nałożeniu grzywny, innej kary lub sankcji na mocy TFUE lub Traktatu Euratom oraz do momentu wyczerpania wszystkich środków odwoławczych, dłużnik tymczasowo dokonuje płatności odnośnych kwot na rachunek bankowy wskazany przez księgowego Komisji albo składa gwarancję finansową możliwą do przyjęcia przez księgowego Komisji. Gwarancja musi być niezależna od obowiązku zapłaty grzywny, innej kary lub sankcji i egzekwowalna na żądanie. Gwarancja ta obejmuje kwotę główną roszczenia wraz z należnymi odsetkami, zgodnie z art. 99 ust. 4.
2. Komisja zabezpiecza tymczasowo pobrane kwoty poprzez zainwestowanie ich w składniki aktywów finansowych, zapewniając w ten sposób bezpieczeństwo i płynność środków pieniężnych, jednocześnie mając na celu osiągnięcie dodatniego zwrotu.
3. Po wyczerpaniu wszystkich środków odwoławczych oraz w przypadku gdy grzywna, inna kara lub sankcja zostały potwierdzone przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub gdy decyzja nakładająca taką grzywnę, inną karę lub sankcję nie może już stać się przedmiotem odwołania do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, podejmuje się jeden z następujących środków:

- a) tymczasowo pobrane kwoty wraz ze zwrotem z tych kwot zapisywane są w budżecie zgodnie z art. 107 ust. 2;
- b) w przypadku gdy złożona została gwarancja finansowa, jest ona egzekwowana, a odpowiednie kwoty są zapisywane w budżecie.

W przypadku gdy Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zwiększył kwotę grzywny, innej kary lub sankcji, zastosowanie ma akapit pierwszy lit. a) i b) niniejszego ustępu maksymalnie do kwot określonych w pierwotnej decyzji instytucji Unii lub, w stosownych przypadkach, do kwoty określonej w poprzednim wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydanym w ramach tego samego postępowania. Księgowy Komisji dokonuje poboru kwoty odpowiadającej zwiększeniu oraz należnych odsetek, jak określono w art. 99 ust. 4, którą to kwotę zapisuje się w budżecie.

4. Po wyczerpaniu wszystkich środków odwoławczych oraz w przypadku gdy grzywna, inna kara lub sankcja zostały anulowane lub kwota została zmniejszona, podejmuje się jeden z następujących środków:
  - a) tymczasowo pobrane kwoty lub – w przypadku zmniejszenia – ich stosowną część, w tym również każdy zwrot z tych kwot, wypłaca się odnośnej osobie trzeciej;

b) w przypadku gdy złożona została gwarancja finansowa, jest ona odpowiednio zwalniana.

W przypadkach, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a), gdy całkowity zwrot z tymczasowo pobranych kwot był ujemny, poniesioną stratę odlicza się od kwoty podlegającej wypłacie.

Artykuł 109

Odsetki wyrównawcze

Bez uszczerbku dla art. 99 ust. 2 i art. 116 ust. 5 oraz w przypadkach innych niż grzywny, inne kary i sankcje, o których mowa w art. 107 i 108, gdy kwotę należy zwrócić w następstwie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub w wyniku ugody, stopą oprocentowania jest stopa stosowana przez Europejski Bank Centralny w odniesieniu do jego podstawowych operacji refinansujących, opublikowana w serii C *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, obowiązująca pierwszego kalendarzowego dnia każdego miesiąca. Stopa oprocentowania nie może być ujemna. Odsetki nalicza się począwszy od daty płatności kwoty podlegającej zwrotowi do dnia, w którym zwrot staje się wymagalny.

W przypadkach gdy całkowita stopa procentowa byłaby ujemna, zostaje ona ustalona na poziomie zero procent.

ROZDZIAŁ 7

Operacje po stronie wydatków

Artykuł 110

Decyzje w sprawie finansowania

1. Zobowiązanie budżetowe musi być poprzedzone decyzją w sprawie finansowania przyjętą przez instytucję Unii lub organ, na który instytucja Unii delegowała uprawnienia. Decyzje w sprawie finansowania mają charakter roczny lub wieloletni.

Akapit pierwszy niniejszego ustępu nie ma zastosowania w przypadku środków przeznaczonych na operacje każdej instytucji Unii w ramach jej autonomii administracyjnej, które mogą być realizowane bez aktu podstawowego zgodnie z art. 58 ust. 2 lit. e), wydatków na wsparcie administracyjne oraz wkładów na rzecz organów Unii, o których mowa w art. 70 i 71.

2. Decyzja w sprawie finansowania stanowi jednocześnie roczny lub wieloletni program prac i jest przyjmowana – stosownie do sytuacji – jak najszybciej po przyjęciu projektu budżetu, a co do zasady nie później niż w dniu 31 marca roku wykonania. W przypadku gdy dany akt podstawowy przewiduje szczególne warunki dotyczące przyjęcia decyzji w sprawie finansowania lub programu prac lub obu tych dokumentów, warunki te stosuje się do części decyzji w sprawie finansowania stanowiącej program prac, zgodnie z wymogami tego aktu podstawowego. Część stanowiąca program prac publikuje się na stronie internetowej danej instytucji Unii niezwłocznie po jej przyjęciu i przed jej wykonaniem. W decyzji w sprawie finansowania wskazuje się całkowitą kwotę, którą ona obejmuje, oraz zawiera ona opis działań, które mają zostać sfinansowane. W decyzji w sprawie finansowania wskazuje się:

- a) akt podstawowy i linię budżetową;
- b) zamierzone cele i spodziewane rezultaty;
- c) metody wykonywania;
- d) wszelkie dodatkowe informacje wymagane na mocy aktu podstawowego w odniesieniu do programu prac.

3. Oprócz elementów, o których mowa w ust. 2, w decyzji w sprawie finansowania określa się:

- a) w przypadku dotacji – rodzaj wnioskodawców, do których skierowane jest zaproszenie do składania wniosków lub którym udzielana jest bezpośrednio dotacja oraz całkowitą pulę środków budżetowych przeznaczonych na dotacje;
- b) w przypadku zamówień – całkowitą pulę środków budżetowych przeznaczonych na zamówienia;
- c) w przypadku wkładów na rzecz funduszy powierniczych Unii, o których mowa w art. 234 – środki przeznaczone na fundusz powierniczy w danym roku wraz z kwotami zaplanowanymi na okres jego istnienia, z budżetu, a także od innych darczyńców;
- d) w przypadku nagród – rodzaj uczestników, do których skierowany jest konkurs, całkowitą pulę środków budżetowych przeznaczonych na dany konkurs oraz szczególne odniesienie do nagród o jednostkowej wartości wynoszącej 1 000 000 EUR lub większej;
- e) w przypadku instrumentów finansowych – kwotę przydzieloną na dany instrument finansowy;
- f) w przypadku zarządzania pośredniego – osobę lub podmiot wykonujący środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) lub kryteria stosowane do wyboru takiej osoby lub podmiotu;

- g) w przypadku wkładów na rzecz instrumentów łączonych lub platform łączonych – kwotę przydzieloną na instrument łączony lub platformę łączoną oraz wykaz podmiotów uczestniczących w instrumencie łączonym lub platformie łączonej;
- h) w przypadku gwarancji budżetowych – kwotę rocznych rezerw oraz, w stosownych przypadkach, kwotę gwarancji budżetowej, którą należy zwolnić.

4. Delegowany urzędnik zatwierdzający może dodać wszelkie dalsze informacje, które uzna za odpowiednie, w odnośnej decyzji w sprawie finansowania stanowiącej program prac albo w jakimkolwiek innym dokumencie opublikowanym na stronie internetowej instytucji Unii.

Wieloletnia decyzja w sprawie finansowania musi być spójna z programowaniem finansowym, o którym mowa w art. 41 ust. 2, oraz wskazywać, że wykonanie decyzji zależy od dostępności środków budżetowych na odpowiednie lata budżetowe po przyjęciu budżetu lub jak określono w systemie dwunastych części środków tymczasowych.

5. Bez uszczerbku dla jakiegokolwiek przepisu szczególnego w akcie podstawowym, każda istotna zmiana w przyjętej już decyzji w sprawie finansowania wymaga zastosowania tej samej procedury, co w przypadku pierwotnej decyzji.

Artykuł 111

Operacje po stronie wydatków

1. Na każdą pozycję wydatków zaciągane jest zobowiązanie, poświadcza się zasadność tego wydatku, zatwierdza się go i realizuje.

Na koniec okresów, o których mowa w art. 114, niewykorzystane saldo zobowiązań budżetowych jest umarzone.

Przy wykonywaniu operacji właściwy urzędnik zatwierdzający zapewnia, aby wydatki były zgodne z Traktatami, budżetem, niniejszym rozporządzeniem oraz innymi aktami przyjętymi na podstawie Traktatów, a także z zasadą należytego zarządzania finansami.

2. Zobowiązania budżetowe oraz zobowiązania prawne zaciąga ten sam urzędnik zatwierdzający, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków. W szczególności w dziedzinie operacji związanych z pomocą w zakresie zarządzania kryzysowego i z pomocą humanitarną zobowiązania prawne mogą być zaciągane przez szefów delegatur Unii lub, w razie ich nieobecności, przez ich zastępców, na polecenie właściwego urzędnika zatwierdzającego Komisji, który pozostaje jednakże w pełni odpowiedzialny za operację leżącą u podstaw takiego zobowiązania. Pracownicy zatrudnieni przez Komisję w dziedzinie operacji związanych z pomocą w zakresie zarządzania kryzysowego i z pomocą humanitarną mogą podpisywać zobowiązania prawne powiązane z płatnościami dokonanymi z rachunków zaliczkowych o wartości nieprzekraczającej 2 500 EUR.

Właściwy urzędnik zatwierdzający zaciąga zobowiązanie budżetowe przed zaciągnięciem zobowiązania prawnego wobec osób trzecich lub przeniesieniem środków do funduszu powierniczego Unii, o którym mowa w art. 234.

Akapit drugi niniejszego ustępu nie ma zastosowania:

- a) do zobowiązań prawnych zaciągniętych po ogłoszeniu sytuacji kryzysowej w ramach planu ciągłości działania, zgodnie z procedurami przyjętymi przez Komisję lub jakąkolwiek inną instytucję Unii w ramach jej autonomii administracyjnej;
- b) w przypadku operacji w dziedzinie pomocy humanitarnej, ochrony ludności i pomocy w zakresie zarządzania kryzysowego, jeżeli zapewnienie efektywnej interwencji Unii wymaga, aby Unia natychmiast zaciągnęła zobowiązanie prawne wobec osób trzecich, a nie jest możliwe wcześniejsze zaciągnięcie indywidualnego zobowiązania budżetowego.

W przypadkach, o których mowa w akapicie trzecim lit. b), zobowiązanie budżetowe jest zaciągane niezwłocznie po zaciągnięciu zobowiązania prawnego wobec osób trzecich.

3. Właściwy urzędnik zatwierdzający poświadcza zasadność wydatku, wyrażając zgodę na zaliczenie danej pozycji wydatków w ciężar budżetu, po weryfikacji dokumentów potwierdzających należność wierzyciela zgodnie z warunkami określonymi w zobowiązaniu prawnym, jeżeli takie zobowiązanie prawne istnieje. W tym celu właściwy urzędnik zatwierdzający:

- a) sprawdza istnienie należności wierzyciela;
- b) stwierdza lub sprawdza prawdziwość i kwotę roszczenia za pomocą adnotacji „potwierdzenie za zgodność”;
- c) sprawdza warunki, zgodnie z którymi płatność jest wymagalna.

Niezależnie od akapitu pierwszego poświadczenie zasadności wydatku ma zastosowanie również do okresowych lub końcowych sprawozdań niezwiązanych z wnioskiem o płatność, w którym to przypadku skutki dla systemu rachunkowości są ograniczone do kont księgi głównej.

4. Decyzja o poświadczeniu zasadności wydatków wydawana jest przy użyciu elektronicznie zabezpieczonego podpisu zgodnie z art. 146, przez urzędnika zatwierdzającego, lub przez pracownika o odpowiednich kompetencjach technicznych należycie umocowanego w drodze formalnej decyzji przez urzędnika zatwierdzającego lub, w wyjątkowych przypadkach, w odniesieniu do obiegu dokumentów w wersji papierowej decyzja ta wyrażona jest w formie stempla zawierającego taki podpis.

Za pomocą adnotacji „potwierdzenie za zgodność” właściwy urzędnik zatwierdzający, lub pracownik o odpowiednich kompetencjach technicznych należyce umocowany przez właściwego urzędnika zatwierdzającego, poświadczają, że:

- a) w przypadku płatności zaliczkowych – spełnione zostały warunki w zobowiązaniu prawnym wymagane do dokonania płatności zaliczkowej;
- b) w przypadku płatności okresowych i płatności salda odnoszących się do zamówień – przewidziane w zamówieniu usługi, dostawy lub roboty budowlane zostały prawidłowo wykonane;
- c) w przypadku płatności okresowych i płatności salda odnoszących się do dotacji – działanie lub program prac realizowane przez beneficjenta są pod każdym względem zgodne z postanowieniami umowy o udzielenie dotacji, w tym również, w stosownych przypadkach, że koszty zadeklarowane przez beneficjenta są kwalifikowalne.

W przypadku, o którym mowa w akapicie drugim lit. c), szacunkowych kosztów nie uznaje się za spełniające warunki kwalifikowalności określone w art. 186 ust. 3. Ta sama zasada ma zastosowanie również do okresowych i końcowych sprawozdań niezwiązanych z wnioskiem o płatność.

5. W celu zatwierdzenia wydatku właściwy urzędnik zatwierdzający, po sprawdzeniu dostępności środków, wystawia zlecenie płatnicze, aby polecić księgowemu dokonanie płatności z tytułu wydatku, którego zasadność została uprzednio poświadczona.

W przypadku gdy dokonywane są okresowe płatności z tytułu świadczonych usług, w tym również usług najmu, lub z tytułu dostaw towarów, urzędnik zatwierdzający może, z zastrzeżeniem przeprowadzonej przez siebie analizy ryzyka, zarządzić stosowanie systemu polecenia zapłaty z rachunku zaliczkowego. Stosowanie takiego systemu może być również zarządzone, jeżeli jest wyraźnie zezwala na to księgowy zgodnie z art. 86 ust. 3.

Artykuł 112

Rodzaje zobowiązań budżetowych

1. Zobowiązania budżetowe należą do jednej z poniższych kategorii:

- a) indywidualne: gdy odbiorca oraz kwota wydatków są znane;
- b) globalne: gdy co najmniej jeden z elementów niezbędnych do określenia zobowiązania indywidualnego pozostaje nieznanymi;
- c) tymczasowe: aby pokryć zwykłe wydatki na zarządzanie EFRG, o których mowa w art. 11 ust. 2, oraz zwykłe wydatki administracyjne, w przypadku których kwota albo końcowi odbiorcy płatności nie są ostatecznie znani.

Niezależnie od akapitu pierwszego lit. c) zwykłe wydatki administracyjne odnoszące się do delegatur Unii i przedstawicielstw Unii mogą być pokrywane w ramach tymczasowych zobowiązań budżetowych również w przypadkach, gdy kwota i końcowi odbiorcy płatności są znani.

2. Zobowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można rozbić na kilka rocznych rat tylko wtedy, gdy przewiduje to akt podstawowy, lub w przypadku, gdy zobowiązania te dotyczą wydatków administracyjnych.

3. Globalne zobowiązanie budżetowe zaciąga się na podstawie decyzji w sprawie finansowania.

Globalne zobowiązanie budżetowe zaciągane jest najpóźniej przed podjęciem decyzji w sprawie odbiorców i kwot oraz – w przypadku, gdy realizacja środków, których to dotyczy, obejmuje przyjęcie programu prac – najwcześniej po przyjęciu tego programu.

4. Globalne zobowiązanie budżetowe wykonuje się przez zawarcie umowy w sprawie finansowania, która sama przewiduje późniejsze zaciągnięcie jednego lub większej liczby zobowiązań prawnych, albo przez zaciągnięcie jednego lub większej liczby zobowiązań prawnych.

Umowy w sprawie finansowania w obszarze bezpośredniej pomocy finansowej na rzecz państw trzecich, w tym również wsparcia budżetowego, które stanowią zobowiązania prawne, mogą stanowić podstawę płatności bez zaciągania innych zobowiązań prawnych.

W przypadku gdy globalne zobowiązanie budżetowe wykonywane jest przez zawarcie umowy w sprawie finansowania, ust. 3 akapit drugi nie ma zastosowania.

5. Każde indywidualne zobowiązanie prawne zaciągnięte w następstwie globalnego zobowiązania budżetowego ujmowane jest – przed podpisaniem – przez właściwego urzędnika zatwierdzającego na centralnych kontach budżetowych i w globalnym zobowiązaniu budżetowym.

6. Tymczasowe zobowiązania budżetowe wykonywane są przez zaciągnięcie jednego lub większej liczby zobowiązań prawnych stanowiących podstawę uprawnień do późniejszych płatności. W przypadkach dotyczących wydatków na zarządzanie personelem, wydatków na członków lub byłych członków instytucji Unii lub wydatków na komunikację realizowaną przez instytucje Unii, zmierzającą do informowania o wydarzeniach unijnych, lub w przypadkach, o których mowa w załączniku I pkt 14.5, tymczasowe zobowiązania budżetowe mogą być jednak wykonywane bezpośrednio w drodze płatności bez zaciągnięcia wcześniejszych zobowiązań prawnych.

Artykuł 113

Zobowiązania dotyczące środków finansowych EFRG

1. Na każdy rok budżetowy środki finansowe EFRG obejmują środki niezróżnicowane na wydatki związane ze środkami, o których mowa w art. 4 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013. Wydatki związane ze środkami, o których mowa w art. 4 ust. 2 i art. 6 tego rozporządzenia, z wyjątkiem środków finansowanych w ramach nieoperacyjnej pomocy technicznej oraz wkładów na rzecz agencji wykonawczych, pokrywane są ze środków zróżnicowanych.

2. Decyzje Komisji określające kwotę zwrotu wydatków związanych z EFRG, poniesionych przez państwa członkowskie, stanowią globalne tymczasowe zobowiązania budżetowe, które nie mogą przekraczać łącznej wartości środków zapisanych w budżecie na EFRG.

3. Globalne tymczasowe zobowiązania budżetowe w odniesieniu do EFRG, które zaciągnięto na dany rok budżetowy i które nie spowodowały powstania zobowiązania w określonych liniach budżetowych do dnia 1 lutego kolejnego roku budżetowego, zostają umorzone w odniesieniu do danego roku budżetowego.

4. Wydatki dokonane przez organy i podmioty, o których mowa w przepisach odnoszących się do EFRG, wprowadza się jako zobowiązania w poszczególnych rozdziałach, artykułach i pozycjach, w terminie dwóch miesięcy od otrzymania deklaracji wydatków przesłanych przez państwa członkowskie. Takie zobowiązania można zaciągać po upływie tego dwumiesięcznego terminu, w przypadku gdy niezbędna jest procedura przesunięcia środków w odniesieniu do danych linii budżetowych. Z wyjątkiem przypadków, gdy państwa członkowskie nie dokonały jeszcze płatności lub gdy istnieje wątpliwość co do kwalifikowalności, kwoty te zostają zapisane jako płatności w tym samym dwumiesięcznym terminie.

Zobowiązania, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, odlicza się od globalnego tymczasowego zobowiązania budżetowego, o którym mowa w ust. 1.

5. Ust. 2 i 3 stosuje się z zastrzeżeniem badania i zatwierdzenia sprawozdań finansowych.

Artykuł 114

Terminy dotyczące zobowiązań

1. Bez uszczerbku dla art. 111 ust. 2 i art. 264 ust. 3 zobowiązania prawne odnoszące się do indywidualnych lub tymczasowych zobowiązań budżetowych zaciąga się do dnia 31 grudnia roku n, przy czym rok n jest rokiem, w którym zobowiązanie budżetowe zostało zaciągnięte.

2. Globalne zobowiązania budżetowe pokrywają całkowity koszt odpowiadających im zobowiązań prawnych zaciągniętych do dnia 31 grudnia roku n+1.

W przypadku gdy globalne zobowiązanie budżetowe stanowi podstawę przyznania nagrody, o której mowa w tytule IX, zobowiązanie prawne, o którym mowa w art. 207 ust. 4, zaciąga się do dnia 31 grudnia roku n+3.

W działaniach zewnętrznych, w przypadku gdy globalne zobowiązanie budżetowe stanowi podstawę umowy w sprawie finansowania z państwem trzecim, umowę w sprawie finansowania zawiera się do dnia 31 grudnia roku n+1. W tym przypadku globalne zobowiązanie budżetowe pokrywa całkowite koszty zobowiązań prawnych wykonujących zawartą umowę w sprawie finansowania, zaciągniętych w okresie trzech lat od dnia zawarcia umowy w sprawie finansowania.

Jednakże globalne zobowiązanie budżetowe obejmuje całkowite koszty zobowiązań prawnych zaciągniętych do końca okresu wykonania umowy w sprawie finansowania w następujących przypadkach:

- a) działań z udziałem wielu darczyńców;
- b) działań łączonych;
- c) zobowiązań prawnych odnoszących się do audytu i oceny;
- d) w następujących okolicznościach wyjątkowych:
  - (i) zmiany wprowadzone w zobowiązaniach prawnych, które zostały już zaciągnięte;

(ii) zobowiązania prawne, które mają zostać zaciągnięte po przedterminowym rozwiązaniu istniejącego zobowiązania prawnego;

(iii) zmiany podmiotu wykonującego.

3. Ust. 2 akapit trzeci i czwarty nie ma zastosowania do następujących wieloletnich programów realizowanych poprzez zobowiązania podzielone:

a) Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej ustanowionego na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 231/2014 ⁽¹⁾;

b) Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa ustanowionego na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 232/2014 ⁽²⁾.

W przypadkach, o których mowa w akapicie pierwszym, Komisja automatycznie umarza środki zgodnie z przepisami sektorowymi.

4. Ostateczny termin wykonania indywidualnych i tymczasowych zobowiązań budżetowych zaciągniętych z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy, z wyjątkiem wydatków na personel, ustala się zgodnie z warunkami określonymi w zobowiązaniach prawnych, których dotyczą, oraz z uwzględnieniem zasady należytego zarządzania finansami.

5. Wszelkie części zobowiązań budżetowych, które nie zostały wykonane w drodze płatności w ciągu sześciu miesięcy po tym ostatecznym terminie wykonania, zostają umorzone.

6. Kwota zobowiązania budżetowego, w odniesieniu do którego nie dokonano płatności w rozumieniu art. 115 w ciągu dwóch lat od zaciągnięcia zobowiązania prawnego, zostaje umorzona, z wyjątkiem przypadków, gdy kwota ta dotyczy sprawy będącej przedmiotem sporu przed sądami lub organami arbitrażowymi, gdy zobowiązanie prawne ma postać umowy w sprawie finansowania z państwem trzecim, lub gdy istnieją szczególne przepisy ustanowione w przepisach sektorowych.

Artykuł 115

Rodzaje płatności

1. Księgowy dokonuje płatności z tytułu wydatków w granicach dostępnych środków finansowych.

2. Płatność jest dokonywana po przedłożeniu dowodu, że dane działanie jest zgodne z zamówieniem, porozumieniem lub aktem podstawowym, i obejmuje jedną lub większą liczbę następujących operacji:

a) płatność całej kwoty należnej;

b) płatność kwoty należnej na którykolwiek z następujących sposobów:

(i) płatności zaliczkowe zapewniające płynność, które mogą być podzielone na szereg płatności, zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami; takie kwoty zaliczkowe wypłacane są na podstawie zamówienia, porozumienia lub aktu podstawowego albo na podstawie dokumentów potwierdzających, które umożliwiają sprawdzenie, czy spełnione są warunki danego zamówienia lub danego porozumienia;

(ii) w drodze jednej lub większej liczby płatności okresowych odpowiadających częściowemu wykonaniu działania lub częściowemu wykonaniu zamówienia lub porozumienia, które mogą rozliczać płatności zaliczkowe w całości lub w części, bez uszczerbku dla aktu podstawowego;

(iii) w drodze jednej płatności salda kwot należnych, jeżeli działanie jest w pełni wykonane lub zamówienie lub porozumienie zostały w pełni wykonane;

c) w drodze wpłaty rezerwy do wspólnego funduszu rezerw ustanowionego zgodnie z art. 212.

Płatność salda rozlicza wszystkie poprzednie wydatki. Aby odzyskać niewykorzystane kwoty, wystawia się nakaz odzyskania środków.

3. W momencie dokonywania każdej z płatności w rachunkowości budżetowej dokonuje się rozróżnienia na poszczególne rodzaje płatności, o których mowa w ust. 2.

4. Reguły rachunkowości, o których mowa w art. 80, obejmują reguły rozliczania płatności zaliczkowych w księgach rachunkowych oraz uznawania kwalifikowalności kosztów.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 231/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA II) (Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 11).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 232/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające Europejski Instrument Sąsiedztwa (Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 27).

5. Właściwy urzędnik zatwierdzający regularnie rozlicza płatności zaliczkowe zgodnie z charakterem ekonomicznym projektu i najpóźniej na koniec projektu. Rozliczenia dokonuje się na podstawie informacji dotyczących poniesionych kosztów lub potwierdzenia, że spełniono warunki płatności zgodnie z art. 125, co poświadcza urzędnik zatwierdzający zgodnie z art. 111 ust. 3.

W przypadku umów o udzielenie dotacji, zamówień lub umów o przyznanie wkładu, których wartość przekracza 5 000 000 EUR, urzędnik zatwierdzający uzyskuje na koniec każdego roku co najmniej informacje potrzebne do obliczenia rozsądnego szacunku tych kosztów. Informacji tych nie wykorzystuje się do rozliczania płatności zaliczkowych, ale urzędnik zatwierdzający i księgowy mogą je wykorzystać w celu zapewnienia zgodności z art. 82 ust. 2.

Do celów akapitu drugiego w zaciąganych zobowiązaniach prawnych umieszcza się odpowiednie zapisy.

Artykuł 116

Terminy dotyczące płatności

1. Płatności dokonuje się w terminie:

- a) 90 dni kalendarzowych w przypadku umów o przyznanie wkładu, zamówień oraz umów o udzielenie dotacji, dotyczących technicznych usług lub działań, które są szczególnie trudne do wyceny i w przypadku których płatności zależą od zatwierdzenia sprawozdania lub świadectwa;
- b) 60 dni kalendarzowych w przypadku wszystkich innych umów o przyznanie wkładu, zamówień oraz umów o udzielenie dotacji, w przypadku których płatności zależą od zatwierdzenia sprawozdania lub świadectwa;
- c) 30 dni kalendarzowych w przypadku wszystkich innych umów o przyznanie wkładu, zamówień oraz umów o udzielenie dotacji.

2. Termin na dokonanie płatności traktuje się jako obejmujący poświadczanie zasadności wydatków, ich zatwierdzenie oraz płatność.

Bieg terminu rozpoczyna się w dniu, w którym otrzymano wniosek o płatność.

3. Upoważniony departament właściwego urzędnika zatwierdzającego jak najszybciej rejestruje wniosek o płatność, który uznaje się za otrzymany w dniu zarejestrowania.

Za datę płatności uznaje się dzień, w którym dokonano obciążenia rachunku danej instytucji Unii.

Wniosek o płatność zawiera następujące istotne elementy:

- a) dane umożliwiające identyfikację wierzyciela;
- b) kwotę;
- c) walutę;
- d) datę.

W przypadku gdy brakuje co najmniej jednego istotnego elementu, wniosek o płatność jest odrzucany.

O odrzuceniu wniosku oraz jego powodach informuje się wierzyciela na piśmie jak najszybciej, a w każdym razie w ciągu 30 dni kalendarzowych od dnia otrzymania wniosku o płatność.

4. Właściwy urzędnik zatwierdzający może zawiesić bieg terminu płatności, w przypadku gdy:

- a) kwota figurująca we wniosku o płatność nie jest należna; lub
- b) nie przedstawiono odpowiednich dokumentów potwierdzających.

Jeżeli do właściwego urzędnika zatwierdzającego dotarła informacja podająca w wątpliwość kwalifikowalność wydatków figurujących we wniosku o płatność, może on zawiesić bieg terminu płatności w celu sprawdzenia, w tym również w drodze kontroli na miejscu, czy wydatki są kwalifikowalne. Pozostały termin na dokonanie płatności zaczyna biec od dnia, w którym otrzymano wymagane informacje lub zmienione dokumenty lub w którym dokonano niezbędnego dalszego sprawdzenia, w tym również przeprowadzono kontrole na miejscu.

Zainteresowanych wierzycieli informuje się pisemnie o powodach zawieszenia.

5. Z wyjątkiem przypadku państw członkowskich, EBI oraz EFI, po upływie terminów określonych w ust. 1, wierzyciel ma prawo do odsetek zgodnie z następującymi warunkami:

- a) wysokość odsetek odpowiada stopom procentowym, o których mowa w art. 99 ust. 2;
- b) odsetki są płatne za okres, który upłynął od dnia kalendarzowego następującego po upływie terminu płatności określonego w ust. 1 do dnia zapłaty.

Jednakże w przypadku gdy odsetki obliczone zgodnie z akapitem pierwszym nie przekraczają kwoty 200 EUR, są one wypłacane wierzycielowi jedynie na wniosek przedłożony w ciągu dwóch miesięcy od dnia otrzymania opóźnionej płatności.

6. Każda instytucja Unii przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące dotrzymania terminów oraz zawieszenia biegu terminów określonych w ust. 1–4 niniejszego artykułu. Sprawozdanie Komisji załączane jest do podsumowania rocznych sprawozdań z działalności, o których mowa w art. 74 ust. 9.

ROZDZIAŁ 8

Audytor wewnętrzny

Artykuł 117

Powoływanie audytora wewnętrznego

1. Każda instytucja Unii ustanawia funkcję audytu wewnętrznego, która jest wykonywana zgodnie z odpowiednimi standardami międzynarodowymi. Audytor wewnętrzny powołany przez daną instytucję Unii odpowiada przed nią za sprawdzenie właściwego funkcjonowania systemów i procedur wykonywania budżetu. Audytorem wewnętrznym nie może być urzędnik zatwierdzający ani księgowy.

2. Do celów audytu wewnętrznego ESDZ szefowie delegatur Unii, działający w charakterze subdelegowanych urzędników zatwierdzających zgodnie z art. 60 ust. 2, podlegają uprawnieniom kontrolnym audytora wewnętrznego Komisji w odniesieniu do subdelegowanego na nich zarządzania finansami.

Audytor wewnętrzny Komisji działa również jako audytor wewnętrzny ESDZ w odniesieniu do wykonania sekcji budżetu dotyczącej ESDZ.

3. Każda instytucja Unii powołuje swojego audytora wewnętrznego zgodnie z zasadami dostosowanymi do jej szczególnych cech i wymogów. Każda instytucja Unii informuje Parlament Europejski i Radę o powołaniu swojego audytora wewnętrznego.

4. Każda instytucja Unii ustala, stosownie do swoich szczególnych cech i wymogów, zakres zadań swojego audytora wewnętrznego oraz określa szczegółowo cele i procedury wykonywania funkcji audytu wewnętrznego z należytym poszanowaniem międzynarodowych standardów audytu wewnętrznego.

5. Każda instytucja Unii może powołać na stanowisko audytora wewnętrznego – ze względu na szczególne kompetencje – urzędnika lub innego pracownika objętego regulaminem pracowniczym, wybranego spośród obywateli państw członkowskich.

6. Jeżeli dwie lub większa liczba instytucji Unii powołują tego samego audytora wewnętrznego, dokonują one niezbędnych uzgodnień dotyczących odpowiedzialności tego audytora wewnętrznego za jego działania, zgodnie z art. 121.

7. Każda instytucja Unii informuje Parlament Europejski i Radę o zakończeniu pełnienia obowiązków przez swojego audytora wewnętrznego.

Artykuł 118

Uprawnienia i obowiązki audytora wewnętrznego

1. Audytor wewnętrzny doradza swojej instytucji Unii w kwestii postępowania z ryzykami, wydając niezależne opinie na temat jakości systemów zarządzania i kontroli oraz zalecenia służące poprawie warunków wykonywania operacji oraz promowania należytego zarządzania finansami.

Audytor wewnętrzny jest odpowiedzialny w szczególności za:

- a) ocenę adekwatności i skuteczności wewnętrznych systemów zarządzania oraz wykonania departamentów w zakresie realizacji polityk, programów i działań przez odniesienie do związanych z nimi ryzyk;
- b) ocenę efektywności i skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego mających zastosowanie do każdej operacji w ramach wykonywania budżetu.

2. Audytor wewnętrzny wykonuje swoje obowiązki w odniesieniu do wszystkich działań i departamentów danej instytucji Unii. Korzysta z pełnego i nieograniczonego dostępu do wszystkich informacji niezbędnych do wykonywania jego obowiązków, w razie konieczności także na miejscu, w tym również w państwach członkowskich oraz w państwach trzecich.

Audytor wewnętrzny zapoznaje się ze sprawozdaniami rocznymi urzędników zatwierdzających oraz wszelkimi innymi określonymi informacjami.

3. Audytor wewnętrzny składa danej instytucji Unii sprawozdania dotyczące swoich ustaleń i zaleceń. Dana instytucja Unii zapewnia podjęcie działań w odniesieniu do zaleceń wynikających z audytów.

Każda instytucja Unii analizuje, czy zalecenia zawarte w sprawozdaniach jej audytora wewnętrznego są odpowiednie do tego, aby podzielić się nimi z pozostałymi instytucjami Unii w ramach wymiany najlepszych praktyk.

4. Audytor wewnętrzny składa danej instytucji Unii roczne sprawozdanie z audytu wewnętrznego, wskazując liczbę i rodzaj przeprowadzonych audytów wewnętrznych, główne przedstawione zalecenia oraz działania podjęte w odpowiedzi na te zalecenia.

W rocznym sprawozdaniu z audytu wewnętrznego wskazuje się wszelkie problemy systemowe wykryte przez zespół utworzony na podstawie art. 143, w przypadku gdy wydaje on opinię, o której mowa w art. 93.

5. Sporządzając sprawozdanie, audytor wewnętrzny zwraca szczególną uwagę na ogólną zgodność z zasadami należytego zarządzania finansami i wykonania, a także zapewnia podjęcie odpowiednich środków mających systematycznie poprawiać i zwiększać stosowanie tych zasad.

6. Co roku, w kontekście procedury udzielania absolutorium oraz zgodnie z art. 319 TFUE, Komisja przekazuje – na wniosek – swoje roczne sprawozdanie z audytu wewnętrznego, z należyтым uwzględnieniem wymogów dotyczących poufności.

7. Każda instytucja Unii udostępnia dane kontaktowe swojego audytora wewnętrznego każdej osobie fizycznej lub prawnej uczestniczącej w operacjach po stronie wydatków, do celów kontaktowania się z audytorem wewnętrznym z zachowaniem poufności.

8. Co roku każda instytucja Unii sporządza sprawozdanie zawierające zestawienie liczby i rodzaju przeprowadzonych audytów wewnętrznych, syntezę przedstawionych zaleceń i działań podjętych w odpowiedzi na te zalecenia oraz przekazuje to sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, jak przewidziano w art. 247.

9. Sprawozdania i ustalenia audytora wewnętrznego oraz sprawozdanie danej instytucji Unii są udostępniane publicznie dopiero po zatwierdzeniu przez audytora wewnętrznego działań podjętych w celu wdrożenia zaleceń zawartych w tych sprawozdaniach i ustaleniach.

10. Każda instytucja Unii zapewnia swojemu audytorowi wewnętrznemu zasoby wymagane do właściwego wykonywania funkcji audytu wewnętrznego oraz kartę obowiązków zawierającą szczegóły dotyczące zadań, praw i zobowiązań swojego audytora wewnętrznego.

Artykuł 119

Program prac audytora wewnętrznego

1. Audytor wewnętrzny przyjmuje swój program prac i przedkłada go danej instytucji Unii.
2. Każda instytucja Unii może zwrócić się do swojego audytora wewnętrznego o przeprowadzenie audytów nieujętych w programie prac, o którym mowa w ust. 1.

Artykuł 120

Niezależność audytora wewnętrznego

1. Audytor wewnętrzny musi być całkowicie niezależny w prowadzeniu audytów. Szczególne zasady mające zastosowanie do audytora wewnętrznego są określone przez daną instytucję Unii w taki sposób, aby gwarantowały całkowitą niezależność audytora wewnętrznego w wykonywaniu jego obowiązków oraz określały zakres odpowiedzialności audytora wewnętrznego.
2. Audytor wewnętrzny nie może otrzymywać jakichkolwiek poleceń ani nie może być w żaden sposób ograniczany, jeżeli chodzi o wykonywanie funkcji, które w wyniku powołania są mu powierzone na podstawie niniejszego rozporządzenia.
3. Jeżeli audytor wewnętrzny jest pracownikiem, musi zachować pełną niezależność w wykonywaniu swoich wyłącznych funkcji audytorskich oraz ponosi odpowiedzialność określoną w regulaminie pracowniczym.

Artykuł 121

Odpowiedzialność audytora wewnętrznego

Każda instytucja Unii, działając zgodnie z niniejszym artykułem, może pociągnąć do odpowiedzialności swojego audytora wewnętrznego za jego działania, jako pracownika.

Każda instytucja Unii podejmuje uzasadnioną decyzję o wszczęciu dochodzenia. Decyzja ta jest przekazywana zainteresowanej osobie. Dana instytucja Unii może powierzyć dochodzenie, za które pozostaje bezpośrednio odpowiedzialna, jednemu lub większej liczbie urzędników z grupy zaszeregowania równej grupie zaszeregowania danego pracownika lub wyższej. W trakcie dochodzenia odbywa się wysłuchanie zainteresowanej osoby.

Sprawozdanie z dochodzenia jest przekazywane zainteresowanej osobie, która zostaje następnie wysłuchana przez daną instytucję Unii w przedmiocie tego sprawozdania.

Na podstawie sprawozdania i wysłuchania danej instytucja Unii przyjmuje uzasadnioną decyzję kończącą postępowanie albo uzasadnioną decyzję zgodnie z art. 22 i 86 oraz załącznikiem IX do regulaminu pracowniczego. O decyzjach nakładających środki dyscyplinarne lub kary finansowe powiadamia się zainteresowaną stroną i przekazuje się je do celów informacyjnych innym instytucjom Unii oraz Trybunałowi Obrachunkowemu.

Zainteresowana osoba może wnieść skargę na takie decyzje do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zgodnie z regulaminem pracowniczym.

Artykuł 122

Skargi wnoszone do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Bez uszczerbku dla środków odwoławczych dopuszczonych przez regulamin pracowniczy audytor wewnętrzny może wnieść skargę bezpośrednio do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w odniesieniu do wszelkich czynności odnoszących się do wykonywania jego obowiązków jako audytora wewnętrznego. Musi on wnieść taką skargę w ciągu trzech miesięcy od dnia kalendarzowego, w którym dowiedział się o danej czynności.

Skargi są badane i rozpatrywane zgodnie z art. 91 ust. 5 regulaminu pracowniczego.

Artykuł 123

Komitety ds. audytu wewnętrznego

1. Każda instytucja Unii powołuje komitet ds. audytu wewnętrznego, którego zadaniem jest zapewnienie niezależności audytora wewnętrznego, monitorowanie jakości audytów wewnętrznych oraz zapewnienie, aby służby danej instytucji właściwie uwzględniały i wdrażały zalecenia z audytu wewnętrznego i zewnętrznego.

2. O składzie komitetu ds. audytu wewnętrznego decyduje każda instytucja Unii, z uwzględnieniem jej autonomii organizacyjnej oraz wagi porad niezależnych ekspertów.

TYTUŁ V

ZASADY WSPÓLNE

ROZDZIAŁ 1

Zasady mające zastosowanie do zarządzania bezpośredniego, pośredniego i dzielonego

Artykuł 124

Zakres

Z wyjątkiem art. 138, zawarte w niniejszym tytule odniesienia do zobowiązań prawnych odczytuje się jako odniesienia do zobowiązań prawnych, umów ramowych i ramowych umów o partnerstwie finansowym.

Artykuł 125

Formy wkładu Unii

1. Wkłady Unii w ramach zarządzania bezpośredniego, dzielonego i pośredniego przyczyniają się do osiągnięcia celów politycznych Unii i określonych wyników oraz mogą przyjąć którąkolwiek z następujących form:

- a) finansowanie niepowiązane z kosztami odnośnych operacji oparte na:
  - (i) spełnieniu warunków określonych w przepisach sektorowych lub decyzjach Komisji; albo
  - (ii) osiągnięciu rezultatów mierzonych przez odniesienie do uprzednio określonych celów pośrednich lub za pomocą wskaźników wykonania;
- b) zwrot faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowalnych;
- c) koszty jednostkowe, obejmujące wszystkie koszty kwalifikowalne lub pewne szczególne ich kategorie, które są jasno określone z góry poprzez odniesienie do stawki jednostkowej;
- d) płatności ryczałtowe, obejmujące ogólnie wszystkie koszty kwalifikowalne lub pewne szczególne ich kategorie, które są jasno określone z góry;

- e) finansowanie według stawek zryczałtowanych, obejmujące szczególne kategorie kosztów kwalifikowalnych, które są jasno określone z góry, z zastosowaniem wielkości procentowej;
- f) połączenie form, o których mowa w lit. a)–e).

Wkłady Unii określone w akapicie pierwszym lit. a) niniejszego ustępu ustanawia się, w przypadku zarządzania bezpośredniego i pośredniego, zgodnie z art. 181, przepisami sektorowymi lub decyzją Komisji oraz, w przypadku zarządzania dzielonego, zgodnie z przepisami sektorowymi. Wkłady Unii określone w akapicie pierwszym lit. c), d) i e) niniejszego ustępu ustanawia się, w przypadku zarządzania bezpośredniego i pośredniego, zgodnie z art. 181 lub przepisami sektorowymi oraz, w przypadku zarządzania dzielonego, zgodnie z przepisami sektorowymi.

2. Określając odpowiednią formę wkładu, w jak największym możliwym stopniu uwzględnia się interesy i metody rachunkowości potencjalnych odbiorców.

3. Właściwy urzędnik zatwierdzający uwzględnia finansowanie niepowiązane z kosztami na podstawie ust. 1 akapit pierwszy lit. a)–f) niniejszego artykułu w rocznym sprawozdaniu z działalności, o którym mowa w art. 74 ust. 9.

Artykuł 126

Wzajemne uznawanie wyników ocen

Komisja może w pełni lub w części polegać na własnych ocenach lub ocenach dokonanych przez inne podmioty, w tym również darczyńców, w zakresie, w jakim przeprowadzono takie oceny dotyczące zgodności z warunkami równoważnymi z warunkami określonymi w niniejszym rozporządzeniu dla mającej zastosowanie metody wykonywania. W tym celu Komisja promuje uznawanie przyjętych na szczeblu międzynarodowym standardów lub międzynarodowych najlepszych praktyk.

Artykuł 127

Wzajemne uznawanie w zakresie audytów

Bez uszczerbku dla istniejących możliwości prowadzenia dalszych audytów, w przypadku gdy niezależny audytor przeprowadził – w oparciu o przyjęte na szczeblu międzynarodowym standardy audytu – zapewniając wystarczającą pewność badanie sprawozdania finansowego i sprawozdań, w których przedstawiono wykorzystanie wkładów Unii, badanie to stanowi podstawę ogólnej pewności, w stosownych przypadkach szczegółowo określonej w przepisach sektorowych, pod warunkiem że istnieją wystarczające dowody na niezależność i kompetencję audytora. W tym celu sprawozdanie niezależnego audytora i odnośną dokumentację audytową udostępnia się na wniosek Parlamentowi Europejskiemu, Komisji, Trybunałowi Obrachunkowemu oraz instytucjom audytowym państw członkowskich.

Artykuł 128

Wykorzystywanie dostępnych już informacji

Aby uniknąć wielokrotnego zwracania się do osób i podmiotów otrzymujących środki finansowe Unii o dostarczenie tych samych informacji, wykorzystuje się w miarę możliwości informacje, którymi już dysponują instytucje Unii, instytucje zarządzające lub inne organy i podmioty wykonujące budżet.

Artykuł 129

Współpraca w celu ochrony interesów finansowych Unii

1. Każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, w pełni współpracują w celu ochrony interesów finansowych Unii oraz – jako warunek otrzymania środków – przyznają niezbędne prawa i dostęp wymagane dla właściwego urzędnika zatwierdzającego, dla EPPU w odniesieniu do państw członkowskich uczestniczących we wzmocnionej współpracy zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939, dla OLAF-u, Trybunału Obrachunkowego oraz, w stosownych przypadkach, odpowiednich organów krajowych, aby mogli oni w pełni wykonywać swoje odnośne uprawnienia. W przypadku OLAF-u takie prawa obejmują prawa do prowadzenia dochodzeń, w tym również kontroli na miejscu i inspekcji, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 ⁽¹⁾.
2. Każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego, wyrażają na piśmie zgodę na przyznanie niezbędnych praw, o których mowa w ust. 1, oraz zapewniają, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonaniu środków finansowych Unii przyznały równoważne prawa.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

ROZDZIAŁ 2

Zasady mające zastosowanie do zarządzania bezpośredniego i pośredniego

Sekcja 1

Zasady dotyczące procedur i zarządzania

Artykuł 130

Partnerstwa finansowe na podstawie umowy ramowej

1. Komisja może zawierać ramowe umowy o partnerstwie finansowym w celu długookresowej współpracy z osobami i podmiotami wykonującymi środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) lub z beneficjentami. Bez uszczerbku dla ust. 4 lit. c) niniejszego artykułu, ramowe umowy o partnerstwie finansowym podlegają przeglądowi co najmniej raz w okresie objętym poszczególnymi wieloletnimi ramami finansowymi. Na mocy takich umów można podpisywać umowy o przyznanie wkładu lub umowy o udzielenie dotacji.

2. Celem ramowej umowy o partnerstwie finansowym jest ułatwienie osiągnięcia celów polityki Unii poprzez ustanowienie stabilnych warunków współpracy. Ramowa umowa o partnerstwie finansowym określa formy współpracy finansowej oraz zawiera zobowiązanie do określenia, w podpisywanych umowach szczegółowych na mocy ramowej umowy o partnerstwie finansowym, zasad dotyczących monitorowania realizacji konkretnych celów. Umowy te wskazują również – na podstawie wyników oceny *ex ante* – czy Komisja może polegać na systemach i procedurach, w tym również procedurach audytu, osób lub podmiotów wykonujących środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) lub beneficjentów.

3. Z myślą o zoptymalizowaniu kosztów i korzyści audytów oraz ułatwieniu koordynacji działań, umowy dotyczące audytu lub sprawdzania można zawierać z osobami lub podmiotami wykonującymi środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) lub beneficjentami. Umowy takie pozostają bez uszczerbku dla art. 127 i 129.

4. W przypadku partnerstw finansowych na podstawie umowy ramowej wykonywanych za pomocą konkretnych dotacji:

a) oprócz elementów wymienionych w ust. 2, w umowie o partnerstwie finansowym określa się:

(i) charakter przewidywanych działań lub programów prac;

(ii) procedurę udzielania konkretnych dotacji, zgodnie z zasadami i przepisami proceduralnymi określonymi w tytule VIII;

b) ramowa umowa o partnerstwie finansowym oraz umowa o udzielenie konkretnej dotacji muszą – jako całość – spełniać wymogi art. 201;

c) czas trwania partnerstwa finansowego na podstawie umowy ramowej nie może przekraczać czterech lat, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków, które wyraźnie wskazuje się w rocznym sprawozdaniu z działalności, o którym mowa w art. 74 ust. 9;

d) partnerstwo finansowe na podstawie umowy ramowej realizuje się zgodnie z zasadą przejrzystości i zasadą równego traktowania wnioskodawców;

e) partnerstwo finansowe na podstawie umowy ramowej traktuje się jako dotację pod względem programowania, publikacji *ex ante* i zasad udzielania;

f) konkretne dotacje w ramach partnerstwa finansowego na podstawie umowy ramowej podlegają procedurom publikacji *ex post* określonym w art. 38.

5. Ramowa umowa o partnerstwie finansowym wykonywana za pomocą konkretnych dotacji może przewidywać poleganie na systemach i procedurach beneficjenta zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu, w przypadku gdy te systemy i procedury oceniono zgodnie z art. 154 ust. 2, 3 i 4. W takim przypadku art. 196 ust. 1 lit. d) nie ma zastosowania. W przypadku gdy procedury beneficjenta dotyczące zapewnienia finansowania osobom trzecim, o których mowa w art. 154 ust. 4 akapit pierwszy lit. d), zostały pozytywnie ocenione przez Komisję, art. 204 i 205 nie mają zastosowania.

6. W przypadku ramowej umowy o partnerstwie finansowym wykonywanej za pomocą konkretnych dotacji, sprawdzenia zdolności finansowej i operacyjnej, o której mowa w art. 198, dokonuje się przed podpisaniem ramowej umowy o partnerstwie finansowym. Komisja może polegać na równoważnym sprawdzeniu zdolności finansowej i operacyjnej dokonanym przez innych darczyńców.

7. W przypadku partnerstwa finansowego na podstawie umowy ramowej realizowanego za pośrednictwem umowy o przyznanie wkładu ramowa umowa o partnerstwie finansowym i umowa o przyznanie wkładu muszą – jako całość – spełniać art. 129 i art. 155 ust. 6.

Artykuł 131

Zawieszenie, zakończenie obowiązywania i obniżenie

1. W przypadku gdy w procedurze wyboru wystąpiły nieprawidłowości lub nadużycia finansowe, właściwy urzędnik zatwierdzający zawiesza procedurę i może podjąć wszelkie niezbędne środki, łącznie z unieważnieniem procedury. Właściwy urzędnik zatwierdzający natychmiast informuje OLAF o podejrzeniach nadużyć finansowych.

2. W przypadku gdy po wyborze okaże się, że w trakcie procedury wyboru doszło do nieprawidłowości lub nadużyć finansowych, właściwy urzędnik zatwierdzający może:

- a) odmówić zaciągnięcia zobowiązania prawnego lub unieważnić przyznanie nagrody;
- b) zawiesić płatności;
- c) zawiesić wykonanie zobowiązania prawnego;
- d) w stosownych przypadkach, zakończyć obowiązywanie zobowiązania prawnego w całości lub w odniesieniu do jednego lub większej liczby odbiorców.

3. Właściwy urzędnik zatwierdzający może zawiesić płatności lub wykonanie zobowiązania prawnego, w przypadku gdy:

- a) okaże się, że w trakcie wykonywania zobowiązania prawnego doszło do nieprawidłowości, nadużyć finansowych lub naruszenia obowiązków;
- b) niezbędne jest sprawdzenie, czy domniemane nieprawidłowości, nadużycia finansowe lub naruszenia obowiązków rzeczywiście wystąpiły;
- c) nieprawidłowości, nadużycia finansowe lub naruszenia obowiązków podważają wiarygodność lub skuteczność systemów kontroli wewnętrznej osoby lub podmiotu wykonujących środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) lub zgodność z prawem i prawidłowość operacji leżących u podstaw rozliczeń.

W przypadku gdy domniemane nieprawidłowości, nadużycia finansowe lub naruszenia obowiązków, o których mowa w akapicie pierwszym lit. b), nie zostaną potwierdzone, jak najszybciej wznawia się wykonanie zobowiązania lub płatności.

Właściwy urzędnik zatwierdzający może zakończyć obowiązywanie zobowiązania prawnego w całości lub w odniesieniu do jednego lub większej liczby odbiorców w przypadkach, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a) i c).

4. Oprócz środków, o których mowa w ust. 2 lub 3, właściwy urzędnik zatwierdzający może obniżyć wysokość dotacji, nagrody, wkładu wynikającego z umowy o przyznanie wkładu lub cenę należną w zamówieniu proporcjonalnie do wagi nieprawidłowości, nadużycia finansowego lub naruszenia obowiązków, w tym również w przypadkach, gdy dane działania nie zostały zrealizowane lub zostały zrealizowane w niewystarczającym stopniu, częściowo lub z opóźnieniem.

W przypadku finansowania, o którym mowa w art. 125 ust. 1 akapit pierwszy lit. a), właściwy urzędnik zatwierdzający może proporcjonalnie obniżyć wysokość wkładu, jeżeli rezultaty osiągnięto w niewystarczającym stopniu, częściowo lub z opóźnieniem, lub warunki nie zostały spełnione.

5. Ust. 2 lit. b), c) i d) oraz ust. 3 nie mają zastosowania do wnioskodawców uczestniczących w konkursie o przyznanie nagrody.

Artykuł 132

Przechowywanie dokumentacji

1. Odbiorcy przechowują dokumentację i dokumenty potwierdzające, w tym również dane statystyczne i inne dokumenty dotyczące finansowania, a także dane i dokumenty w formie elektronicznej, przez okres pięciu lat po płatności salda lub, w przypadku braku takiej płatności, po przeprowadzeniu transakcji. Okres ten wynosi trzy lata, w przypadku gdy kwota finansowania nie przekracza 60 000 EUR.

2. Dane i dokumenty dotyczące audytów, odwołań, postępowań sądowych, dochodzenia roszczeń związanych z zobowiązaniami prawnymi lub dotyczące dochodzeń prowadzonych przez OLAF przechowuje się do momentu zamknięcia tych audytów, odwołań, postępowań sądowych, dochodzenia roszczeń lub dochodzeń. W przypadku danych i dokumentów dotyczących dochodzeń prowadzonych przez OLAF obowiązek przechowywania ma zastosowanie po powiadomieniu odbiorcy o tych dochodzeniach.

3. Dane i dokumenty przechowuje się w formie oryginałów albo ich uwierzytelnionych odpisów albo na powszechnie uznanych nośnikach danych, w tym również jako elektroniczne wersje dokumentów oryginalnych lub dokumenty istniejące wyłącznie w wersji elektronicznej. W przypadku gdy istnieje wersja elektroniczna, oryginały nie są wymagane, gdy dokumenty takie spełniają mające zastosowanie wymogi prawne, aby można było je uznać za równoważne z oryginałami i polegać na nich do celów audytu.

Artykuł 133

Postępowanie kontryktoryjne oraz środki dochodzenia roszczeń

1. Przed przyjęciem jakiegokolwiek środka negatywnie wpływającego na prawa uczestnika lub odbiorcy właściwy urzędnik zatwierdzający zapewnia uczestnikowi lub odbiorcy możliwość przedstawienia uwag.
2. W przypadku gdy środek przyjęty przez urzędnika zatwierdzającego negatywnie wpływa na prawa uczestnika lub odbiorcy, w akcie ustanawiającym ten środek wskazuje się dostępne administracyjne lub sądowe środki dochodzenia roszczeń umożliwiające zaskarżenie tego środka.

Artykuł 134

Obniżone stopy oprocentowania oraz dotacje na opłaty gwarancyjne

1. Obniżone stopy oprocentowania oraz dotacje na opłaty gwarancyjne przyznaje się zgodnie z tytułem X, w przypadku gdy połączone są w jeden środek z instrumentami finansowymi.
2. Obniżone stopy oprocentowania oraz dotacje na opłaty gwarancyjne, które nie są połączone w jeden środek z instrumentami finansowymi, mogą być przyznawane zgodnie z tytułem VI lub VIII.

Sekcja 2

System wczesnego wykrywania i wykluczania

Artykuł 135

Ochrona interesów finansowych Unii za pomocą wykrywania ryzyk, wykluczania oraz nakładania kar finansowych

1. Aby chronić interesy finansowe Unii, Komisja tworzy i obsługuje system wczesnego wykrywania i wykluczania.

Celem takiego systemu jest ułatwienie:

- a) wczesnego wykrywania osób lub podmiotów, o których mowa w ust. 2, które stwarzają ryzyko dla interesów finansowych Unii;
- b) wykluczania osób lub podmiotów, o których mowa w ust. 2, które znajdują się w jednej z sytuacji wykluczenia, o których mowa w art. 136 ust. 1;
- c) nałożenia kary finansowej na odbiorcę zgodnie z art. 138.

2. System wczesnego wykrywania i wykluczania ma zastosowanie do:

- a) uczestników i odbiorców;
- b) podmiotów, na których zdolności kandydat lub oferent zamierza polegać, lub podwykonawców wykonawcy;
- c) wszelkich osób lub podmiotów otrzymujących środki finansowe Unii, w przypadku gdy budżet jest wykonywany zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) oraz art. 154 ust. 4 na podstawie informacji zgłoszonych zgodnie z art. 155 ust. 6;
- d) wszelkich osób lub podmiotów otrzymujących środki finansowe Unii w ramach instrumentów finansowych wyjątkowo wykonywanych zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a);
- e) uczestników lub odbiorców, w odniesieniu do których podmioty wykonujące budżet zgodnie z art. 63 przedstawiły informacje przekazane przez państwa członkowskie na podstawie przepisów sektorowych, zgodnie z art. 142 ust. 2 lit. d);
- f) sponsorów, o których mowa w art. 26.

3. Decyzję o zarejestrowaniu informacji dotyczącej wczesnego wykrycia ryzyk, o których mowa w ust. 1 akapit drugi lit. a) niniejszego artykułu, o wykluczeniu osób lub podmiotów, o których mowa w ust. 2, lub o nałożeniu kary finansowej na odbiorcę, podejmuje właściwy urzędnik zatwierdzający. Informacje dotyczące takich decyzji rejestrowane są w bazie danych, o której mowa w art. 142 ust. 1. W przypadku gdy decyzje takie podejmowane są na podstawie art. 136 ust. 4, informacje zarejestrowane w bazie danych obejmują informacje dotyczące osób, o których mowa w tym ustępie.

4. Decyzja o wykluczeniu osób lub podmiotów, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, lub o nałożeniu kar finansowych na odbiorcę, musi być oparta na prawomocnym wyroku lub, w sytuacjach wykluczenia, o których mowa w art. 136 ust. 1, na ostatecznej decyzji administracyjnej, lub na wstępnej kwalifikacji prawnej dokonanej przez zespół, o którym mowa w art. 143, w sytuacjach, o których mowa w art. 136 ust. 2, aby zapewnić scentralizowaną ocenę takich sytuacji. W przypadkach, o których mowa w art. 141 ust. 1, właściwy urzędnik zatwierdzający odrzuca uczestnika z danej procedury wyboru.

Bez uszczerbku dla art. 136 ust. 5 właściwy urzędnik zatwierdzający może podjąć decyzję o wykluczeniu uczestnika lub odbiorcy lub nałożeniu kary finansowej na odbiorcę oraz decyzję o opublikowaniu informacji na ten temat, na podstawie wstępnej kwalifikacji, o której mowa w art. 136 ust. 2, wyłącznie po uzyskaniu zalecenia zespołu, o którym mowa w art. 143.

Artykuł 136

Kryteria wykluczenia oraz decyzje o wykluczeniu

1. Właściwy urzędnik zatwierdzający wyklucza osobę lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, z uczestnictwa w procedurach wyboru regulowanych niniejszym rozporządzeniem lub z selekcji w celu wykonania środków finansowych Unii, w przypadku gdy ta osoba lub podmiot znajduje się w co najmniej jednej z poniższych sytuacji:

- a) osoba lub podmiot znajdują się w stanie upadłości, prowadzone jest wobec nich postępowanie upadłościowe lub likwidacyjne, ich aktywami zarządza likwidator lub sąd, zawarcia układu z wierzycielami, gdy ich działalność gospodarcza jest zawieszona lub gdy znajdują się one w jakiegokolwiek analogicznej sytuacji wynikającej z podobnej procedury przewidzianej w prawie Unii lub prawie krajowym;
- b) stwierdzono – w drodze prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej – że osoba lub podmiot naruszyły swoje obowiązki dotyczące uiszczania podatków lub składek na ubezpieczenie społeczne wynikające z mającego zastosowanie prawa;
- c) stwierdzono – w drodze prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej – że osoba lub podmiot dopuściły się poważnego wykroczenia zawodowego poprzez naruszenie mających zastosowanie przepisów ustawowych lub wykonawczych lub norm etycznych grupy zawodowej, do której ta osoba lub ten podmiot należą, lub poprzez jakiegokolwiek bezprawne zachowanie, które ma wpływ na ich zawodową wiarygodność, w przypadku gdy tego rodzaju zachowanie wskazuje na bezprawny zamiar lub rażące niedbalstwo, w tym również w szczególności poprzez którekolwiek z poniższych zachowań:
  - (i) przedstawienie informacji wymaganych do sprawdzenia braku podstaw wykluczenia lub do sprawdzenia spełnienia kryteriów kwalifikowalności lub kryteriów kwalifikacji lub w ramach wykonania zobowiązania prawnego, które to informacje w wyniku nieuczciwości lub zaniedbania wprowadzały w błąd;
  - (ii) zawarcie porozumienia z innymi osobami lub podmiotami w celu zakłócenia konkurencji;
  - (iii) naruszenie praw własności intelektualnej;
  - (iv) próby wpłynięcia na proces podejmowania decyzji przez właściwego urzędnika zatwierdzającego w trakcie procedury wyboru;
  - (v) próby pozyskania poufnych informacji, które mogą dać danej osobie lub danemu podmiotowi nienależną przewagę w procedurze wyboru;
- d) stwierdzono – w drodze prawomocnego wyroku – że osoba lub podmiot dopuściły się któregośkolwiek z następujących czynów:
  - (i) nadużycia finansowego w rozumieniu art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 ⁽¹⁾ oraz art. 1 Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich ustanowionej aktem Rady z dnia 26 lipca 1995 r. ⁽²⁾;
  - (ii) korupcji, zgodnie z definicją zawartą w art. 4 ust. 2 dyrektywy (UE) 2017/1371 oraz korupcji czynnej w rozumieniu art. 3 Konwencji w sprawie zwalczania korupcji, w którą zaangażowani są urzędnicy Wspólnot Europejskich lub urzędnicy państw członkowskich Unii Europejskiej, ustanowionej aktem Rady z dnia 26 maja 1997 r. ⁽³⁾, lub zachowań, o których mowa w art. 2 ust. 1 decyzji ramowej Rady 2003/568/WSiSW ⁽⁴⁾, lub korupcji zdefiniowanej w innych mających zastosowanie przepisach;
  - (iii) zachowań związanych z organizacją przestępczą, o których mowa w art. 2 decyzji ramowej Rady 2008/841/WSiSW ⁽⁵⁾;

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

⁽²⁾ Dz.U. C 316 z 27.11.1995, s. 48.

⁽³⁾ Dz.U. C 195 z 25.6.1997, s. 1.

⁽⁴⁾ Decyzja ramowa Rady 2003/568/WSiSW z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie zwalczania korupcji w sektorze prywatnym (Dz.U. L 192 z 31.7.2003, s. 54).

⁽⁵⁾ Decyzja ramowa Rady 2008/841/WSiSW z dnia 24 października 2008 r. w sprawie zwalczania przestępczości zorganizowanej (Dz.U. L 300 z 11.11.2008, s. 42).

- (iv) prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu w rozumieniu art. 1 ust. 3, 4 i 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 ⁽¹⁾;
  - (v) przestępstw terrorystycznych lub przestępstw związanych z działalnością terrorystyczną, zgodnie z definicją zawartą odpowiednio w art. 1 i 3 decyzji ramowej Rady 2002/475/WSiSW ⁽²⁾, lub podlegania do popełnienia przestępstwa, pomocnictwa lub usiłowania popełnienia takich przestępstw, o których to czynach mowa w art. 4 tej decyzji;
  - (vi) pracy dzieci lub innych przestępstw związanych z handlem ludźmi, o których mowa w art. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE ⁽³⁾;
- e) osoba lub podmiot dopuściły się znaczących uchybień, jeżeli chodzi o przestrzeganie podstawowych obowiązków związanych z wykonaniem zobowiązania prawnego finansowanego z budżetu, co:
- (i) doprowadziło do przedterminowego zakończenia obowiązywania zobowiązania prawnego;
  - (ii) doprowadziło do zastosowania ryczałtowego odszkodowania lub innych kar umownych; lub
  - (iii) zostało odkryte przez urzędnika zatwierdzającego, OLAF lub Trybunał Obrachunkowy w następstwie kontroli, audytów lub dochodzeń;
- f) stwierdzono – w drodze prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej – że osoba lub podmiot dopuściły się nieprawidłowości w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 ⁽⁴⁾;
- g) stwierdzono – w drodze prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej – że osoba lub podmiot utworzyły podmiot w innej jurysdykcji z zamiarem obejścia obowiązków podatkowych, socjalnych lub jakichkolwiek innych obowiązków prawnych w jurysdykcji ich siedziby statutowej, zarządu lub głównego przedsiębiorstwa;
- h) stwierdzono – w drodze prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej – że utworzono podmiot z zamiarem, o którym mowa w lit. g).

2. Jeżeli brak jest prawomocnego wyroku lub, stosownie do sytuacji, ostatecznej decyzji administracyjnej w przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. c), d), f), g) i h) niniejszego artykułu, lub w przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. e) niniejszego artykułu, właściwy urzędnik zatwierdzający wyklucza osobę lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, na podstawie wstępnej kwalifikacji prawnej zachowania, o którym mowa w tych literach, z uwzględnieniem stwierdzonych faktów lub innych ustaleń zawartych w zaleceniu zespołu, o którym mowa w art. 143.

Wstępna kwalifikacja, o której mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, nie ma wpływu na ocenę zachowania osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, przez właściwe organy państw członkowskich na podstawie prawa krajowego. Właściwy urzędnik zatwierdzający dokonuje przeglądu swojej decyzji o wykluczeniu osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, lub nałożeniu na odbiorcę kary finansowej niezwłocznie po otrzymaniu powiadomienia o prawomocnym wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej. W przypadkach gdy prawomocny wyrok lub ostateczna decyzja administracyjna nie określają czasu trwania wykluczenia, właściwy urzędnik zatwierdzający określa ten czas trwania na podstawie stwierdzonych faktów i ustaleń oraz z uwzględnieniem zalecenia zespołu, o którym mowa w art. 143.

W przypadku gdy taki prawomocny wyrok lub ostateczna decyzja administracyjna przewidują, że osoba lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, nie dopuściły się zachowania będącego przedmiotem wstępnej kwalifikacji prawnej, na podstawie której ta osoba lub podmiot została wykluczona, właściwy urzędnik zatwierdzający niezwłocznie doprowadza do zakończenia tego wykluczenia lub zwraca, stosownie do sytuacji, każdą nałożoną karę finansową.

Fakty i ustalenia, o których mowa w akapicie pierwszym, obejmują w szczególności:

- a) fakty stwierdzone w ramach audytów lub dochodzeń przeprowadzonych przez EPPO w odniesieniu do państw członkowskich uczestniczących we wzmocnionej współpracy zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939, Trybunał Obrachunkowy, OLAF lub audytora wewnętrznego lub też w ramach wszelkich innych weryfikacji, audytów lub kontroli prowadzonych w zakresie odpowiedzialności urzędnika zatwierdzającego;

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73).

⁽²⁾ Decyzja ramowa Rady 2002/475/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie zwalczania terroryzmu (Dz.U. L 164 z 22.6.2002, s. 6).

⁽³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępująca decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW (Dz.U. L 101 z 15.4.2011, s. 1).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

- b) decyzje administracyjne inne niż ostateczne, które mogą obejmować środki dyscyplinarne podjęte przez właściwy organ nadzorczy odpowiedzialny za sprawdzanie stosowania norm etyki zawodowej;
- c) fakty, o których mowa w decyzjach osób i podmiotów wykonujących środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c);
- d) informacje przekazane zgodnie z art. 142 ust. 2 lit. d) przez podmioty wykonujące środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. b);
- e) decyzje Komisji dotyczące naruszenia prawa konkurencji Unii lub decyzje właściwego organu krajowego dotyczące naruszenia prawa konkurencji Unii lub krajowego prawa konkurencji.

3. Każdą decyzję właściwego urzędnika zatwierdzającego na mocy art. 135–142 lub, w stosownych przypadkach, każde zalecenie zespołu, o którym mowa w art. 143, podejmuje się zgodnie z zasadą proporcjonalności, uwzględniając w szczególności:

- a) wagę sytuacji, w tym również wpływ na interesy finansowe Unii oraz wizerunek Unii;
- b) czas, który upłynął, od danego zachowania;
- c) czas trwania i powtarzanie się zachowania;
- d) czy zachowanie to było umyślne lub stopień zaniedbania;
- e) w przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. b), fakt czy w grę wchodzi nieznaczną kwota;
- f) wszelkie inne okoliczności łagodzące, takie jak:
  - (i) stopień współpracy osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, z odpowiednim właściwym organem oraz wkład tej osoby lub tego podmiotu w dochodzenie uznany przez właściwego urzędnika zatwierdzającego, lub
  - (ii) ujawnienie sytuacji wykluczenia za pomocą oświadczenia, o którym mowa w art. 137 ust. 1.

4. Właściwy urzędnik zatwierdzający wyklucza osobę lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, w przypadku gdy:

- a) osoba fizyczna lub prawna, która jest członkiem organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, lub która posiada uprawnienia do reprezentowania, uprawnienia decyzyjne lub kontrolne w odniesieniu do tej osoby lub podmiotu, znajduje się w co najmniej jednej z sytuacji, o których mowa w ust. 1 lit. c)–h) niniejszego artykułu;
- b) osoba fizyczna lub prawna ponosząca nieograniczoną odpowiedzialność za długi osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, znajduje się w co najmniej jednej z sytuacji, o których mowa w ust. 1 lit. a) lub b) niniejszego artykułu;
- c) osoba fizyczna, która pełni kluczową funkcję w procedurze wyboru lub w wykonaniu zobowiązania prawnego, znajduje się w co najmniej jednej z sytuacji, o których mowa w ust. 1 lit. c)–h).

5. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, właściwy urzędnik zatwierdzający może tymczasowo wykluczyć osobę lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, bez uprzedniego zalecenia zespołu, o którym mowa w art. 143, w przypadku gdy udział podmiotu lub osoby w procedurze wyboru lub ich selekcja w celu wykonania środków finansowych Unii stanowiłyby poważne i bezpośrednie zagrożenie dla interesów finansowych Unii. W takich przypadkach właściwy urzędnik zatwierdzający natychmiast przekazuje sprawę zespołowi, o którym mowa w art. 143, oraz podejmuje ostateczną decyzję nie później niż 14 dni po otrzymaniu zalecenia zespołu.

6. Właściwy urzędnik zatwierdzający, w stosownych przypadkach uwzględniając zalecenie zespołu, o którym mowa w art. 143, nie wyklucza osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, z udziału w procedurze wyboru lub z selekcji w celu wykonania środków finansowych Unii, w przypadku gdy:

- a) osoba lub podmiot podjęły środki zaradcze określone w ust. 7 niniejszego artykułu, w zakresie, w jakim są one wystarczające, aby wykazać rzetelność tej osoby lub tego podmiotu. Niniejszej litery nie stosuje się w przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. d) niniejszego artykułu;
- b) jest to niezbędne, aby zapewnić ciągłość usług, w ograniczonym okresie i w oczekiwaniu na przyjęcie środków zaradczych określonych w ust. 7 niniejszego artykułu;
- c) takie wykluczenie byłoby nieproporcjonalne w oparciu o kryteria, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu.

Ponadto ust. 1 lit. a) niniejszego artykułu nie ma zastosowania do zakupu dostaw na szczególnie korzystnych warunkach od dostawcy definitywnie likwidującego swoją działalność albo od likwidatorów w postępowaniu upadłościowym, w wyniku układu z wierzycielami lub podobnej procedury na mocy prawa Unii lub prawa krajowego.

W przypadkach braku wykluczenia, o których mowa w akapitach pierwszym i drugim niniejszego ustępu, właściwy urzędnik zatwierdzający podaje powody, ze względu na które nie doszło do wykluczenia osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, oraz informuje o tych powodach zespół, o którym mowa w art. 143.

7. Środki naprawcze, o których mowa w ust. 6 akapit pierwszy lit. a), obejmują w szczególności:

- a) środki służące wskazaniu przyczyn sytuacji prowadzących do wykluczenia oraz konkretne techniczne, organizacyjne i kadrowe środki w obrębie danego obszaru działalności gospodarczej lub działalności osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, odpowiednie w celu skorygowania zachowania i zapobieżenia jego wystąpieniu w przyszłości;
- b) dowód podjęcia przez osobę lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, środków mających na celu zrekompen-sowanie lub naprawienie szkody wyrządzonej interesom finansowym Unii w związku ze stanem faktycznym prowadzącym do sytuacji wykluczenia;
- c) dowód, że osoba lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, uiszczyli lub zabezpieczyli płatność każdej grzywny nałożonej przez właściwy organ lub wszelkich podatków lub składek na ubezpieczenie społeczne, o których mowa w ust. 1 lit. b) niniejszego artykułu.

8. Właściwy urzędnik zatwierdzający, mając w stosownych przypadkach na uwadze zmienione zalecenie zespołu, o którym mowa w art. 143, niezwłocznie zmienia, z urzędu lub na wniosek danej osoby lub danego podmiotu, swoją decyzję o wykluczeniu osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, w przypadku gdy podjęły one wystarczające środki zaradcze, aby wykazać swoją rzetelność, lub przedstawiły nowe elementy wykazujące, że sytuacja wykluczenia, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, już nie istnieje.

9. W przypadku, o którym mowa w art. 135 ust. 2 lit. b), właściwy urzędnik zatwierdzający wymaga, aby kandydat lub oferent zastąpili podmiot lub podwykonawcę, na których zdolności zamierzają polegać, znajdujących się w sytuacji wykluczenia, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.

Artykuł 137

Oświadczenie i dowód braku istnienia sytuacji wykluczenia

1. Uczestnik oświadcza, czy znajduje się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 136 ust. 1 i art. 141 ust. 1, oraz – w stosownych przypadkach – czy podjął jakiegokolwiek środki zaradcze, o których mowa w art. 136 ust. 6 akapit pierwszy lit. a).

Uczestnik oświadcza również, czy następujące osoby lub podmioty znajdują się w jednej z sytuacji wykluczenia, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. c)–h):

- a) osoby fizyczne lub prawne, które są członkami organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego uczestnika lub które posiadają uprawnienia do reprezentowania, uprawnienia decyzyjne lub kontrolne w odniesieniu do tego uczestnika;
- b) beneficjenci rzeczywiście uczestnika, zgodnie z definicją w art. 3 pkt 6 dyrektywy (UE) 2015/849.

Uczestnik lub odbiorca niezwłocznie informują właściwego urzędnika zatwierdzającego o wszelkich zmianach sytuacji przedstawionych w oświadczeniu.

W stosownych przypadkach kandydat lub oferent przedstawiają te same oświadczenia, o których mowa w akapitach pierwszym i drugim, podpisane przez podwykonawcę lub jakiegokolwiek inny podmiot, na którego zdolności zamierzają polegać, w zależności od przypadku.

Właściwy urzędnik zatwierdzający nie wymaga oświadczeń, o których mowa w akapicie pierwszym i drugim, jeżeli oświadczenia takie zostały już przedłożone do celów innej procedury wyboru, pod warunkiem że sytuacja się nie zmieniła, a od wydania takiego oświadczenia nie upłynął więcej niż rok.

Właściwy urzędnik zatwierdzający może odstąpić od wymogów określonych w akapicie pierwszym i drugim w przypadku zamówień o bardzo niskiej wartości, których wartość nie przekracza kwoty, o której mowa w załączniku I pkt 14.4.

2. Jeżeli wymaga tego właściwy urzędnik zatwierdzający i gdy jest to niezbędne, aby zapewnić właściwy przebieg procedury, uczestnik, podwykonawca lub podmiot, na którego zdolności zamierza polegać kandydat lub oferent, przedkłada:

- a) odpowiednie dowody na to, że nie znajduje się w jednej z sytuacji wykluczenia, o których mowa w art. 136 ust. 1;
- b) informacje dotyczące osób fizycznych lub prawnych, które są członkami organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego uczestnika lub które posiadają uprawnienia do reprezentowania, uprawnienia decyzyjne lub kontrolne w odniesieniu do tego uczestnika, w tym również osób lub podmiotów w ramach struktury własności i kontroli oraz beneficjentów rzeczywistych, oraz odpowiednie dowody na to, że żadna z tych osób nie znajduje się w jednej z sytuacji wykluczenia, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. c)–f);
- c) odpowiednie dowody na to, że osoby fizyczne lub prawne, które przyjmują nieograniczoną odpowiedzialność za długi danego uczestnika, nie znajdują się w jednej z sytuacji wykluczenia, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. a) lub b).

3. W stosownych przypadkach oraz zgodnie z prawem krajowym za odpowiedni dowód potwierdzający, że uczestnik lub podmiot, o których mowa w ust. 2, nie znajduje się w jednej z sytuacji wykluczenia, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. a), c), d), f), g) i h), właściwy urzędnik zatwierdzający może uznać aktualny wyciąg z rejestru sądowego lub – w razie jego braku – aktualny równoważny dokument, wystawiony przez organ sądowy lub administracyjny państwa siedziby, wykazujący, że wymogi te są spełnione.

Za odpowiedni dowód potwierdzający, że uczestnik lub podmiot, o których mowa w ust. 2, nie znajduje się w jednej z sytuacji wykluczenia, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. a) i b), właściwy urzędnik zatwierdzający może uznać aktualne zaświadczenie wydane przez właściwy organ państwa siedziby. W przypadku gdy tego rodzaju zaświadczenia nie są wydawane w państwie siedziby, uczestnik może przedstawić oświadczenie złożone pod przysięgą przed organem sądowym lub notariuszem lub, jeżeli nie jest to możliwe, uroczyste oświadczenie złożone przed organem administracyjnym lub właściwą organizacją zawodową w państwie siedziby.

4. Właściwy urzędnik zatwierdzający zwalnia uczestnika lub podmiot, o których mowa w ust. 2, z obowiązku przedłożenia dowodów w postaci dokumentów, o których mowa w ust. 2 i 3:

- a) jeżeli ma on bezpłatny dostęp do takich dowodów za pośrednictwem krajowej bazy danych;
- b) jeżeli takie dowody już przedłożono do celów innej procedury, pod warunkiem że wszelkie przedłożone dokumenty są nadal ważne, a od daty ich wydania nie upłynął więcej niż jeden rok;
- c) jeżeli uzna, że nie ma faktycznej możliwości dostarczenia takich dowodów.

5. Ust. 1–4 niniejszego artykułu nie mają zastosowania do osób i podmiotów wykonujących środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) ani do organów Unii, o których mowa w art. 70 i 71.

W przypadku instrumentów finansowych oraz gdy nie istnieją zasady i procedury w pełni równoważne z zasadami i procedurami, o których mowa w art. 154 ust. 4 akapit pierwszy lit. d), ostateczni odbiorcy i pośrednicy przedstawiają osobom lub podmiotom wykonującym środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) podpisane oświadczenie potwierdzające, że nie znajdują się oni w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. a)–d), g) i h) lub art. 141 ust. 1 akapit pierwszy lit. b) i c), lub w sytuacji uznanej za równoważną w wyniku oceny przeprowadzonej zgodnie z art. 154 ust. 4.

W przypadku gdy instrumenty finansowe są w drodze wyjątku wykonywane zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a), odbiorcy końcowi przedstawiają pośrednikom finansowym podpisane oświadczenie potwierdzające, że nie znajdują się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. a)–d), g) i h) lub w art. 141 ust. 1 akapit pierwszy lit. b) i c).

Artykuł 138

Kary finansowe

1. Aby zapewnić skutek odstraszący, właściwy urzędnik zatwierdzający może, po uwzględnieniu w stosownych przypadkach zalecenia zespołu, o którym mowa w art. 143, nałożyć karę finansową na odbiorcę, z którym podjęto zobowiązanie prawne i który znajduje się w sytuacji wykluczenia, o której mowa w art. 136 ust. 1 lit. c), d), e) lub f).

W odniesieniu do sytuacji wykluczenia, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. c)–f), można nałożyć karę finansową jako alternatywę dla decyzji o wykluczeniu odbiorcy, w przypadku gdy takie wykluczenie byłoby nieproporcjonalne na podstawie kryteriów, o których mowa w ust. 136 ust. 3.

W odniesieniu do sytuacji wykluczenia, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. c), d) i e) – oprócz wykluczenia, w przypadkach gdy jest to niezbędne do ochrony interesów finansowych Unii, ze względu na systemowy i powtarzający się sposób zachowania odbiorcy z zamiarem nienależytego uzyskania środków finansowych Unii – można nałożyć karę finansową.

Niezależnie od akapitu pierwszego, drugiego i trzeciego niniejszego ustępu, kary finansowej nie nakłada się na odbiorcę, który zgodnie z art. 137 ujawnił, że znajduje się w sytuacji wykluczenia.

2. Kwota kary finansowej nie może przekraczać 10 % całkowitej wartości zobowiązania prawnego. W przypadku umowy o udzielenie dotacji podpisanej z większą liczbą beneficjentów kara finansowa nie może przekraczać 10 % kwoty dotacji, do której uprawniony jest dany beneficjent zgodnie z umową o udzielenie dotacji.

Artykuł 139

Czas trwania wykluczenia i okres przedawnienia

1. Czas trwania wykluczenia nie może przekraczać któregośkolwiek z poniższych:
  - a) czasu trwania, o ile taki jest, określonego prawomocnym wyrokiem lub ostateczną decyzją administracyjną państwa członkowskiego;
  - b) w przypadku braku prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej:
    - (i) pięciu lat w przypadkach, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. d);
    - (ii) trzech lat w przypadkach, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. c) oraz e)–h).

Osoba lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, pozostają wykluczone przez cały okres, w jakim znajdują się w jednej z sytuacji wykluczenia, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. a) i b).

2. Okres przedawnienia dotyczący wykluczenia podmiotu lub osoby, o których mowa w art. 135 ust. 2, lub nałożenia na nich kar finansowych, wynosi pięć lat liczonych od któregośkolwiek z poniższych dni:
  - a) dnia, w którym wystąpiło zachowanie prowadzące do wykluczenia, lub – w przypadku ciągłych lub wielokrotnych działań – dnia, w którym dane zachowanie ustało, w przypadkach, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. b)–e) oraz g) i h);
  - b) dnia wydania przez sąd krajowy prawomocnego wyroku lub podjęcia ostatecznej decyzji administracyjnej w przypadkach, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. b), c), d), g) i h).

Bieg okresu przedawnienia przerywają wszelkie czynności organu krajowego, Komisji, OLAF-u, EPPO w odniesieniu do państw członkowskich uczestniczących we wzmocnionej współpracy na mocy rozporządzenia (UE) 2017/1939, zespołu, o którym mowa w art. 143 niniejszego rozporządzenia, lub któregośkolwiek podmiotu zaangażowanego w wykonywanie budżetu, o ile osoba lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, zostały o nich powiadomione, i które to czynności dotyczą dochodzenia lub postępowania sądowego. Bieg nowego okresu przedawnienia rozpoczyna się w dniu następującym po dniu, w którym doszło do przerwania biegu poprzedniego okresu przedawnienia.

Do celów art. 136 ust. 1 lit. f) niniejszego rozporządzenia zastosowanie ma okres przedawnienia dotyczący wykluczenia danej osoby lub danego podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, lub nałożenia kar finansowych na odbiorcę, przewidziany w art. 3 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2988/95.

W przypadku gdy zachowanie danej osoby lub danego podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, kwalifikuje się z kilku przyczyn wymienionych w art. 136 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, stosuje się okres przedawnienia mający zastosowanie do najpoważniejszej z tych przyczyn.

Artykuł 140

Publikacja informacji dotyczących wykluczenia i kar finansowych

1. W celu wzmocnienia – w razie konieczności – skutku odstrasżającego wykluczenia lub kary finansowej, Komisja, z zastrzeżeniem decyzji właściwego urzędnika zatwierdzającego, publikuje na swojej stronie internetowej następujące informacje dotyczące wykluczenia oraz, stosownie do sytuacji, kary finansowej w przypadkach, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. c)–h):
  - a) imię i nazwisko lub nazwę danej osoby lub danego podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2;
  - b) sytuację wykluczenia;
  - c) czas trwania wykluczenia lub kwotę kary finansowej.

W przypadku gdy decyzja o wykluczeniu lub karze finansowej została podjęta na podstawie wstępnej kwalifikacji, zgodnie z art. 136 ust. 2, w publikacji wskazuje się, że brak jest prawomocnego wyroku lub, w stosownych przypadkach, ostatecznej decyzji administracyjnej. W takich przypadkach niezwłocznie publikuje się informacje o wszelkich środkach odwoławczych, ich statusie i wyniku, a także każdą zmienioną decyzję właściwego urzędnika zatwierdzającego. W przypadku nałożenia kary finansowej w publikacji wskazuje się także, czy kara ta została zapłacona.

Decyzja o opublikowaniu informacji podejmowana jest przez właściwego urzędnika zatwierdzającego w następstwie odnośnego prawomocnego wyroku lub, w stosownych przypadkach, ostatecznej decyzji administracyjnej albo w następstwie zalecenia zespołu, o którym mowa w art. 143, w zależności od przypadku. Decyzja ta staje się skuteczna trzy miesiące po powiadomieniu o niej danej osoby lub danego podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2.

Opublikowane informacje są usuwane niezwłocznie po zakończeniu wykluczenia. W przypadku kary finansowej opublikowane informacje usuwa się sześć miesięcy po zapłaceniu tej kary.

W odniesieniu do danych osobowych, właściwy urzędnik zatwierdzający, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 45/2001, informuje daną osobę lub dany podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, o ich prawach przysługujących im na mocy mających zastosowanie przepisów dotyczących ochrony danych oraz o procedurach umożliwiających skorzystanie z tych praw.

2. Informacji, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, nie publikuje się w którejkolwiek z poniższych sytuacji:

- a) gdy jest to niezbędne dla zachowania poufnego charakteru dochodzenia lub krajowego postępowania sądowego;
- b) gdy publikacja wyrządziłaby niewspółmierną szkodę danej osobie lub danemu podmiotowi, o których mowa w art. 135 ust. 2, lub byłaby w inny sposób nieproporcjonalna ze względu na kryteria proporcjonalności określone w art. 136 ust. 3 oraz ze względu na kwotę kary finansowej;
- c) w odniesieniu do osoby fizycznej, chyba że publikacja danych osobowych jest uzasadniona wyjątkowymi okolicznościami, między innymi wagą zachowania lub jego wpływem na interesy finansowe Unii. W takich przypadkach decyzja o opublikowaniu informacji uwzględnia w sposób należyty prawo do prywatności oraz inne prawa przewidziane w rozporządzeniu (WE) nr 45/2001.

Artykuł 141

Odrzucenie z procedury wyboru

1. Właściwy urzędnik zatwierdzający odrzuca z procedury wyboru uczestnika, który:

- a) znajduje się w sytuacji wykluczenia ustalonej zgodnie z art. 136;
- b) nie przedstawił informacji wymaganych jako warunek udziału w postępowaniu lub przedstawił informacje wprowadzające w błąd;
- c) był wcześniej zaangażowany w przygotowanie dokumentów wykorzystywanych w procedurze wyboru, w przypadku gdy pociąga to za sobą naruszenie zasady równego traktowania, w tym również zakłócenie konkurencji, któremu nie można zaradzić w inny sposób.

Właściwy urzędnik zatwierdzający przekazuje pozostałym uczestnikom procedury wyboru odpowiednie informacje, których wymiany dokonano w kontekście lub w wyniku zaangażowania uczestnika w przygotowanie procedury wyboru, o czym mowa w akapicie pierwszym lit. c). Przed każdym takim odrzuceniem uczestnikowi zapewnia się możliwość udowodnienia, że jego zaangażowanie w przygotowanie procedury wyboru nie narusza zasady równego traktowania.

2. Art. 133 ust. 1 ma zastosowanie, chyba że odrzucenie jest uzasadnione zgodnie z ust. 1 akapit pierwszy lit. a) niniejszego artykułu decyzją dotyczącą wykluczenia podjętą w odniesieniu do uczestnika, po rozpatrzeniu przedłożonych przez niego uwag.

Artykuł 142

System wczesnego wykrywania i wykluczania

1. Informacje wymieniane w ramach systemu wczesnego wykrywania i wykluczania, o którym mowa w art. 135, muszą być scentralizowane w bazie danych utworzonej przez Komisję (zwanej dalej „bazą danych”) oraz zarządzane zgodnie z prawem do prywatności i innymi prawami przewidzianymi w rozporządzeniu (WE) nr 45/2001.

Właściwy urzędnik zatwierdzający zapisuje w bazie danych informacje dotyczące przypadków wczesnego wykrywania, wykluczania lub kar finansowych, po uprzednim powiadomieniu danej osoby lub danego podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2. W wyjątkowych okolicznościach można wstrzymać się z takimi powiadomieniem, jeżeli istnieją istotne uzasadnione przesłanki do zachowania poufności dochodzenia lub krajowego postępowania sądowego, dopóki takie istotne uzasadnione przesłanki do zachowania poufności nie ustaną.

Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 45/2001 Komisja na wniosek informuje osobę lub podmiot objęte systemem wczesnego wykrywania i wykluczania, o którym mowa w art. 135 ust. 2 o danych przechowywanych w bazie danych odnoszących się do tej osoby lub tego podmiotu.

Informacje zawarte w bazie danych są aktualizowane, w stosownych przypadkach, po poprawieniu, usunięciu lub jakiegokolwiek modyfikacji danych. Informacje te publikuje się wyłącznie zgodnie z art. 140.

2. System wczesnego wykrywania i wykluczania opiera się na faktach i ustaleniach, o których mowa w art. 136 ust. 2 akapit czwarty, oraz na przekazywaniu Komisji informacji, w szczególności przez:

- a) EPPO w odniesieniu do państw członkowskich uczestniczących we wzmocnionej współpracy zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939, lub OLAF zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013, w przypadku gdy z trwającego lub zakończonego dochodzenia wynika, że wskazane mogłoby być podjęcie środków lub działań zapobiegawczych w celu ochrony interesów finansowych Unii, przy należytych poszanowaniu praw procesowych i praw podstawowych oraz z należytych uwzględnieniem zasady ochrony informatorów;
- b) urzędnika zatwierdzającego Komisji, urzędu europejskiego ustanowionego przez Komisję lub agencji wykonawczej;
- c) instytucję Unii, urząd europejski, agencję, inne niż te, o których mowa w lit. b) niniejszego ustępu, lub organ lub osobę, którym powierzono realizację działań w ramach WPZiB;
- d) podmioty wykonujące budżet zgodnie z art. 63 w przypadkach wykrytych nadużyć finansowych lub nieprawidłowości oraz związanych z nimi działań następczych, w przypadku gdy przekazywanie informacji jest wymagane przez przepisy sektorowe;
- e) osoby lub podmioty wykonujące środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c), w przypadkach wykrycia nadużycia finansowego lub nieprawidłowości oraz związanych z nimi działań następczych.

3. Z wyjątkiem przypadków gdy informacje mają być przedłożone zgodnie z przepisami sektorowymi, informacje przekazywane na mocy ust. 2 niniejszego artykułu obejmują:

- a) wskazanie danego podmiotu lub danej osoby;
- b) zestawienie wykrytych ryzyk lub odnośnych faktów;
- c) informacje, które mogłyby pomóc urzędnikowi zatwierdzającemu w dokonaniu sprawdzenia, o którym mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, lub podjęciu decyzji o wykluczeniu, o której mowa w art. 136 ust. 1 lub 2, lub decyzji o nałożeniu kary finansowej, o której mowa w art. 138;
- d) w stosownych przypadkach wszelkie środki szczególne niezbędne, aby zapewnić poufność przekazywanych informacji, łącznie ze środkami zabezpieczenia dowodów w celu ochrony dochodzenia lub krajowego postępowania sądowego.

4. Komisja niezwłocznie przekazuje informacje, o których mowa w ust. 3, swoim urzędnikom zatwierdzającym oraz urzędnikom zatwierdzającym swoich agencji wykonawczych, wszystkich innych instytucji Unii, organów Unii, urzędów europejskich i agencji, za pośrednictwem bazy danych, o której mowa w ust. 1, aby umożliwić im dokonanie niezbędnego sprawdzenia w odniesieniu do toczących się procedur wyboru oraz istniejących zobowiązań prawnych.

Dokonując takiego sprawdzenia, właściwy urzędnik zatwierdzający wykonuje swoje uprawnienia określone w art. 74 oraz nie może wykraczać poza to, co przewidziano w warunkach określonych w procedurze wyboru i w zobowiązaniach prawnych.

Okres przechowywania informacji związanych z wczesnym wykryciem przekazanych zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu nie może przekraczać roku. Jeżeli w tym okresie właściwy urzędnik zatwierdzający zwróci się do zespołu o wydanie zalecenia w sprawie dotyczącej wykluczenia lub kar finansowych, okres przechowywania może zostać przedłużony do czasu podjęcia decyzji przez właściwego urzędnika zatwierdzającego.

5. Komisja udziela wszystkim osobom i podmiotom uczestniczącym w wykonywaniu budżetu zgodnie z art. 62 dostępu do informacji dotyczących decyzji o wykluczeniu na podstawie art. 136, aby umożliwić im sprawdzenie, czy w systemie odnotowano wykluczenie, z myślą o wzięciu takich informacji pod uwagę, stosownie do sytuacji i na ich własną odpowiedzialność, przy udzielaniu zamówień w ramach wykonywania budżetu.

6. W ramach swojego rocznego sprawozdania dla Parlamentu Europejskiego i Rady, zgodnie z art. 325 ust. 5 TFUE, Komisja przedstawia zbiorcze informacje dotyczące decyzji podjętych przez właściwych urzędników zatwierdzających na podstawie art. 135–142 niniejszego rozporządzenia. W sprawozdaniu tym przedstawia się także dalsze informacje dotyczące wszelkich decyzji podjętych przez właściwych urzędników zatwierdzających na podstawie art. 136 ust. 6 akapit pierwszy lit. b) niniejszego rozporządzenia i art. 140 ust. 2 niniejszego rozporządzenia oraz dotyczące wszelkich decyzji właściwych urzędników zatwierdzających, które są odmienne od zalecenia zespołu na mocy art. 143 ust. 6 akapit trzeci niniejszego rozporządzenia.

Informacje, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, przedstawia się z należyтым uwzględnieniem wymogów dotyczących poufności; informacje te w szczególności nie mogą pozwalać na zidentyfikowanie danej osoby lub danego podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2.

Artykuł 143

Zespół

1. Zespół zwoływany jest na wniosek urzędnika zatwierdzającego instytucji Unii, organów Unii, urzędów europejskich lub organów lub osób, którym powierzono realizację konkretnych działań w ramach WPZiB na mocy tytułu V TUE.

2. W skład zespołu wchodzi:

- a) stały, niezależny przewodniczący wysokiego szczebla powołany przez Komisję;
- b) dwóch stałych przedstawicieli Komisji jako właściciela systemu wczesnego wykrywania i wykluczania, którzy wyrażają wspólne stanowisko; oraz
- c) jeden przedstawiciel urzędnika zatwierdzającego składającego wniosek.

Skład zespołu musi zapewniać odpowiednią fachową wiedzę prawną i techniczną. Zespół jest wspomagany przez stały sekretariat, zapewniany przez Komisję, który zapewnia zespołowi stałe wsparcie administracyjne.

3. Przewodniczący jest wybierany spośród byłych członków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Trybunału Obrachunkowego lub byłych urzędników, którzy osiągnęli rangę przynajmniej dyrektora generalnego w instytucji Unii innej niż Komisja. Przewodniczący jest wybierany na podstawie kwalifikacji osobistych i zawodowych, szerokiego doświadczenia w zakresie kwestii prawnych i finansowych oraz udokumentowanych kompetencji, niezależności i uczciwości. Kadencja trwa pięć lat i nie może być odnawiana. Przewodniczący zostaje powołany w charakterze specjalnego doradcy w rozumieniu art. 5 warunków zatrudnienia innych pracowników Unii Europejskiej. Przewodniczący przewodniczy wszystkim posiedzeniom zespołu. Przewodniczący musi być niezależny w wykonywaniu swoich obowiązków. Nie może znajdować się w sytuacji konfliktu interesów między obowiązkami, które pełni jako przewodniczący, a jakimkolwiek innymi oficjalnymi obowiązkami.

4. Regulamin wewnętrzny zespołu przyjmuje Komisja.

5. Zespół gwarantuje prawo danej osoby lub danego podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, do przedłożenia uwag dotyczących faktów lub ustaleń, o których mowa w art. 136 ust. 2, oraz dotyczących ich wstępnej klasyfikacji prawnej, przed przyjęciem zaleceń zespołu. W wyjątkowych okolicznościach można wstrzymać prawo przedstawienia uwag, w przypadku gdy istnieją istotne uzasadnione przesłanki do zachowania poufności dochodzenia lub krajowego postępowania sądowego, dopóki takie uzasadnione przesłanki nie ustaną.

6. Zalecenie zespołu dotyczące wykluczenia lub nałożenia kary finansowej zawiera, w stosownych przypadkach, następujące elementy:

- a) fakty lub ustalenia, o których mowa w art. 136 ust. 2, oraz ich wstępną kwalifikację prawną;
- b) ocenę potrzeby nałożenia kary finansowej i jej kwoty;
- c) ocenę potrzeby wykluczenia osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, oraz, w takim przypadku sugerowany czas trwania takiego wykluczenia;
- d) ocenę potrzeby opublikowania informacji dotyczących osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, które zostały wykluczone lub na które nałożono karę finansową;
- e) ocenę środków zaradczych podjętych przez osobę lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, jeżeli takie środki zaradcze zostały podjęte.

W przypadku gdy właściwy urzędnik zatwierdzający zamierza podjąć surowszą decyzję niż zalecana przez zespół, zapewnia podjęcie takiej decyzji z należyтым poszanowaniem prawa do bycia wysłuchanym oraz przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.

W przypadku gdy właściwy urzędnik zatwierdzający podejmie decyzję odmienną od zalecenia zespołu, podaje zespołowi uzasadnienie takiej decyzji.

7. Zespół zmienia swoje zalecenie podczas trwania okresu wykluczenia na wniosek właściwego urzędnika zatwierdzającego w przypadkach, o których mowa w art. 136 ust. 8, lub w następstwie powiadomienia o prawomocnym wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej ustalających podstawy wykluczenia, w przypadku gdy taki wyrok lub decyzja nie określają czasu trwania wykluczenia, o czym mowa w art. 136 ust. 2 akapit drugi.

8. Zespół niezwłocznie powiadamia o zmienionym zaleceniu składającego wniosek urzędnika zatwierdzającego, który dokonuje następnie przeglądu swojej decyzji.

9. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ma nieograniczoną jurysdykcję do dokonania przeglądu decyzji, na mocy której urzędnik zatwierdzający wykluczył osobę lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, lub nałożył karę finansową na odbiorcę, łącznie z unieważnieniem wykluczenia, skróceniem lub wydłużeniem czasu trwania wykluczenia lub unieważnieniem, obniżeniem lub zwiększeniem nałożonej kary finansowej. Art. 22 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 58/2003 nie ma zastosowania, jeżeli decyzja urzędnika zatwierdzającego o wykluczeniu lub nałożeniu kary finansowej została podjęta na podstawie zalecenia zespołu.

Artykuł 144

Funkcjonowanie bazy danych na potrzeby systemu wczesnego wykrywania i wykluczenia

1. Informacje, jakich żąda się do podmiotów, o których mowa w art. 142 ust. 2 lit. d), przekazywane są wyłącznie przy pomocy zautomatyzowanego systemu informacji ustanowionego przez Komisję, wykorzystywanego obecnie do zgłaszania nadużyć finansowych i nieprawidłowości (zwanego dalej „systemem zarządzania nieprawidłowościami”), zgodnie z przepisami sektorowymi.

2. Wykorzystanie danych uzyskanych za pośrednictwem systemu zarządzania nieprawidłowościami uwzględni status postępowania krajowego w chwili, w której informacje zostały przesłane. Przed takim wykorzystaniem przeprowadza się konsultacje z państwem członkowskim, które przesłało odnośne dane za pośrednictwem systemu zarządzania nieprawidłowościami.

Artykuł 145

Wyjątki mające zastosowanie do Wspólnego Centrum Badawczego

Art. 135–144 nie mają zastosowania do JRC.

Sekcja 3

Systemy informatyczne oraz e-administracja

Artykuł 146

Zarządzanie operacjami przy użyciu systemów elektronicznych

1. W przypadku gdy do zarządzania operacjami po stronie dochodów i wydatków oraz wymianą dokumentów wykorzystuje się systemy komputerowe, podpisy na dokumentach można składać z wykorzystaniem procedur skomputeryzowanych lub elektronicznych, umożliwiających uwierzytelnienie osoby składającej podpis. Takie systemy komputerowe zawierają pełny i aktualny opis systemu, w którym określono zawartość wszystkich pól danych, opisano, w jaki sposób traktowane są poszczególne operacje, oraz szczegółowo wyjaśniono, w jaki sposób system komputerowy gwarantuje pełną ścieżkę audytu dla każdej operacji.

2. Z zastrzeżeniem uprzedniej zgody zainteresowanych instytucji Unii oraz państw członkowskich przekazywanie wszelkich dokumentów między nimi może odbywać się drogą elektroniczną.

Artykuł 147

e-Administracja

1. Instytucje Unii, agencje wykonawcze i organy Unii, o których mowa w art. 70 i 71, ustanawiają i stosują jednolite standardy elektronicznej wymiany informacji z uczestnikami. W szczególności w jak największym zakresie opracowują one i stosują rozwiązania z zakresu dostarczania, przechowywania i przetwarzania danych przedłożonych w ramach procedur wyboru, oraz wprowadzają w tym celu jednolity „elektroniczny obszar wymiany danych” dla uczestników. Komisja regularnie przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z postępów poczynionych w tym zakresie.

2. W ramach zarządzania dzielonego wszelka oficjalna wymiana informacji między państwami członkowskimi a Komisją odbywa się przy użyciu środków wskazanych w przepisach sektorowych. Przepisy te przewidują interoperacyjność danych gromadzonych lub otrzymywanych oraz przekazywanych w ramach zarządzania budżetem.

Artykuł 148

Elektroniczne systemy wymiany informacji

1. Wszelka wymiana informacji z odbiorcami, w tym również zaciąganie zobowiązań prawnych oraz wprowadzanie do nich zmian, może odbywać się z wykorzystaniem elektronicznych systemów wymiany informacji.
2. Elektroniczne systemy wymiany informacji muszą spełniać następujące warunki:
  - a) dostęp do systemów oraz dokumentów przekazywanych za ich pośrednictwem mogą mieć jedynie osoby upoważnione;
  - b) jedynie osoby upoważnione mogą elektronicznie podpisać dokument lub przekazać go za pomocą systemu;
  - c) osoby upoważnione zostają zidentyfikowane za pośrednictwem systemu ustalonymi środkami;
  - d) czas i data transakcji elektronicznej są ściśle określone;
  - e) zachowana jest integralność dokumentów;
  - f) utrzymana jest dostępność dokumentów;
  - g) w stosownych przypadkach zachowana zostaje poufność dokumentów;
  - h) zapewnia się ochronę danych osobowych zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 45/2001.
3. Dane przesyłane lub otrzymywane za pośrednictwem takiego systemu korzystają z prawnego domniemania ich integralności oraz dokładności dnia i godziny ich wysłania lub otrzymania wskazanych w systemie.

Dokumenty przesłane lub zgłoszone za pośrednictwem takiego systemu uznaje się za równoważne wersji papierowej, dopuszcza się jako dowody w postępowaniu sądowym, uznaje za oryginały, przysługuje im prawne domniemanie ich autentyczności i integralności, pod warunkiem że dokumenty te nie zawierają jakichkolwiek elementów dynamicznych, które mogą automatycznie je zmieniać.

Podpisy elektroniczne, o których mowa w ust. 2 lit. b), są równoważne pod względem skutków prawnych podpisom własnoręcznym.

Artykuł 149

Składanie dokumentacji wniosku

1. Zasady składania dokumentacji wniosku są określane przez właściwego urzędnika zatwierdzającego, który może wybrać wyłączny sposób ich złożenia.

Wybrane środki komunikacji muszą zapewniać prawdziwą konkurencję oraz spełnienie następujących warunków:

- a) każdy złożony wniosek zawiera wszystkie informacje niezbędne do jego oceny;
- b) integralność danych zostaje zachowana;
- c) poufność dokumentacji wniosku zostaje zachowana;
- d) zapewniona jest ochrona danych osobowych zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 45/2001.

2. Za pomocą odpowiednich środków oraz zgodnie z art. 147 ust. 1 Komisja zapewnia uczestnikom możliwość składania dokumentacji wniosku oraz wszelkich dokumentów potwierdzających w formie elektronicznej. Każdy system komunikacji elektronicznej stosowany do obsługi komunikacji i wymiany informacji musi być niedyskryminujący, ogólnie dostępny i interoperacyjny z produktami technologii informacyjnych i komunikacyjnych będącymi w powszechnym użyciu oraz nie może ograniczać dostępu uczestników do procedury wyboru.

Komisja regularnie przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdania z postępów w stosowaniu niniejszego ustępu.

3. Urządzenia do elektronicznego składania dokumentacji wniosku muszą gwarantować, poprzez środki techniczne i odpowiednie procedury, aby:
  - a) tożsamość uczestnika mogła być uwierzytelniona w sposób pewny;
  - b) dokładny czas i data złożenia dokumentacji wniosku mogły zostać precyzyjnie ustalone;

- c) jedynie upoważnione osoby miały dostęp do przekazanych danych i mogły ustalać lub zmieniać daty otwarcia dokumentacji wniosku;
- d) podczas poszczególnych etapów procedury wyboru dostęp do wszystkich przedłożonych danych miały jedynie osoby upoważnione i tylko te osoby mogły udzielać dostępu do danych potrzebnych do przeprowadzenia procedury;
- e) zapewniona była rozsądna możliwość wykrycia wszelkich prób naruszenia któregokolwiek z warunków określonych w lit. a)–d).

Akapit pierwszy nie ma zastosowania do zamówień o wartości poniżej progów, o których mowa w art. 175 ust. 1.

4. W przypadku gdy właściwy urzędnik zatwierdzający zezwala na składanie dokumentacji wniosku drogą elektroniczną, dokumenty elektroniczne przedłożone za pośrednictwem takich systemów uznaje się za oryginały.

5. W przypadku przekazywania dokumentacji wniosku listownie, uczestnicy mogą ją składać:

- a) za pośrednictwem poczty albo firmy kurierskiej; w takim przypadku dowodem jest stempel pocztowy lub data na potwierdzeniu nadania;
- b) dostarczając ją do siedziby właściwego urzędnika zatwierdzającego osobiście lub przez pełnomocnika; w takim przypadku dowodem jest potwierdzenie odbioru.

6. Przy składaniu dokumentacji wniosku uczestnicy wyrażają zgodę na otrzymywanie powiadomień o wyniku procedury drogą elektroniczną.

7. Ust. 1–6 niniejszego artykułu nie mają zastosowania do selekcji osób lub podmiotów wykonujących środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c).

ROZDZIAŁ 3

Zasady mające zastosowanie do zarządzania bezpośredniego

Artykuł 150

Komisja oceniająca

1. Dokumentacja wniosku jest poddawana ocenie przez komisję oceniającą.
2. Komisję oceniającą wyznacza właściwy urzędnik zatwierdzający.

Komisja oceniająca składa się co najmniej z trzech osób.

3. Członkowie komisji oceniającej wnioski o udzielenie dotacji lub oferty reprezentują co najmniej dwie jednostki organizacyjne instytucji lub organów Unii, o których mowa w art. 68, 70 i 71, niemające między sobą jakichkolwiek powiązań hierarchicznych, z których co najmniej jedna nie podlega właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu. W przypadku gdy przedstawicielstwa i jednostki lokalne poza Unią, takie jak delegatura Unii, urząd lub oddział w państwie trzecim, oraz organy Unii, o których mowa w art. 68, 70 i 71, nie mają odrębnych jednostek, wymóg dotyczący jednostek organizacyjnych niemających między sobą powiązań hierarchicznych nie ma zastosowania.

Zgodnie z decyzją właściwego urzędnika zatwierdzającego komisję oceniającą mogą wspierać zewnętrzni eksperci.

Członkami komisji oceniającej mogą być eksperci zewnętrzni, jeżeli taka możliwość jest przewidziana w akcie podstawowym.

4. Członkami komisji oceniającej wnioski w konkursie o przyznanie nagrody mogą być osoby, o których mowa w ust. 3 akapit pierwszy, lub eksperci zewnętrzni.
5. Członkowie komisji oceniającej i eksperci zewnętrzni muszą przestrzegać art. 61.

Artykuł 151

Wyjaśnienie i korekta dokumentacji wniosku

Właściwy urzędnik zatwierdzający może poprawiać oczywiste błędy pisarskie w dokumentacji wniosku po potwierdzeniu zamierzonej korekty przez uczestnika.

W przypadku gdy uczestnik nie przedstawił dowodów lub nie złożył oświadczeń, komisja oceniająca lub – w stosownych przypadkach – właściwy urzędnik zatwierdzający zwraca się do uczestnika o dostarczenie brakujących informacji lub wyjaśnienie dokumentów potwierdzających, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków.

Takie informacje, wyjaśnienia lub potwierdzenia nie mogą w istotny sposób zmieniać dokumentacji wniosku.

Artykuł 152

Gwarancje

1. Z wyjątkiem zamówień i dotacji o wartości nieprzekraczającej 60 000 EUR właściwy urzędnik zatwierdzający może, jeżeli jest to proporcjonalne i oparte na przeprowadzonej przez niego analizie ryzyka, wymagać złożenia gwarancji:

- a) przez wykonawców lub beneficjentów, aby ograniczyć ryzyka finansowe związane z wypłatą płatności zaliczkowych („gwarancja dotycząca płatności zaliczkowych”);
- b) przez wykonawców, aby zapewnić zgodność z istotnymi zobowiązaniami umownymi w przypadku robót budowlanych, dostaw lub złożonych usług („gwarancja należytego wykonania umowy”);
- c) przez wykonawców, aby zapewnić pełne wykonanie umowy w okresie odpowiedzialności umownej („gwarancja środków zatrzymanych”).

JRC jest zwolnione ze składania gwarancji.

Zamiast wymagać gwarancji dotyczącej płatności zaliczkowych, w przypadku dotacji właściwy urzędnik zatwierdzający może podjąć decyzję o podziale płatności na szereg rat.

2. Właściwy urzędnik zatwierdzający decyduje, czy gwarancja ma być denominowana w euro czy w walucie zamówienia lub umowy o udzielenie dotacji.

3. Gwarancję wydaje bank lub upoważniona instytucja finansowa zaakceptowane przez właściwego urzędnika zatwierdzającego.

Na wniosek wykonawcy lub beneficjenta oraz pod warunkiem że zostanie to zaakceptowane przez właściwego urzędnika zatwierdzającego:

- a) gwarancja, o której mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. a), b) i c), może zostać zastąpiona solidarną gwarancją złożoną przez wykonawcę lub beneficjenta oraz osobę trzecią;
- b) gwarancja, o której mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. a), może zostać zastąpiona solidarną, nieodwołalną i bezwzrostową gwarancją złożoną przez beneficjentów, którzy są stroną tej samej umowy o udzielenie dotacji.

4. Skutkiem gwarancji musi być udzielenie przez bank lub instytucję finansową lub osobę trzecią nieodwołalnego zabezpieczenia lub występowanie przez te podmioty lub osoby w charakterze odpowiadającego na pierwsze wezwanie gwaranta zobowiązań wykonawcy lub beneficjenta.

5. W przypadku gdy w trakcie wykonywania zamówienia lub umowy o udzielenie dotacji właściwy urzędnik zatwierdzający stwierdzi, że gwarant nie jest lub przestał być uprawniony do wydawania gwarancji zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym, wymaga od wykonawcy lub beneficjenta, aby zastąpili oni gwarancję wydaną przez takiego gwaranta.

Artykuł 153

Gwarancja dotycząca płatności zaliczkowych

1. Kwota gwarancji dotyczącej płatności zaliczkowych nie może przekraczać kwoty płatności zaliczkowych i musi być ważna przez okres na tyle długi, aby możliwe było jej uruchomienie.

2. Gwarancję dotyczącą płatności zaliczkowych zwalnia się w miarę odliczania płatności zaliczkowych od płatności okresowych lub płatności salda dokonanych na rzecz wykonawcy lub beneficjenta, zgodnie z warunkami zamówienia lub warunkami umowy o udzielenie dotacji.

TYTUŁ VI

ZARZĄDZANIE POŚREDNIE

Artykuł 154

Zarządzanie pośrednie

1. Selekcja osób i podmiotów, którym ma zostać powierzone wykonywanie środków finansowych Unii lub gwarancji budżetowych zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c), musi być przejrzysta, uzasadniona charakterem działania i nie może prowadzić do powstania konfliktu interesów. W przypadku podmiotów, o których mowa w art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) ppkt (ii), (v), (vi) oraz (vii), w trakcie selekcji należy uwzględnić również ich zdolność finansową i operacyjną.

W przypadku gdy osoba lub podmiot są wskazane w akcie podstawowym, ocena skutków finansowych, o której mowa w art. 35, musi zawierać uzasadnienie wyboru tej konkretnej osoby lub tego konkretnego podmiotu.

W przypadkach wykonywania za pośrednictwem sieci, wymagającego wyznaczenia przez państwo członkowskie lub zainteresowane państwo co najmniej jednego organu lub podmiotu, organ lub podmiot wyznaczany jest przez państwo członkowskie lub zainteresowane państwo zgodnie z aktem podstawowym. We wszystkich innych przypadkach Komisja wyznacza takie organy lub podmioty w porozumieniu z państwami członkowskimi lub zainteresowanymi państwami.

2. Osoby i podmioty, którym powierzono wykonywanie środków finansowych Unii lub gwarancji budżetowych zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c), muszą przestrzegać zasad należytego zarządzania finansami, przejrzystości, niedyskryminacji i eksponowania działań Unii na zewnątrz. W przypadku gdy Komisja sporządza ramowe umowy o partnerstwie finansowym zgodnie z art. 130, zasady te opisuje się szczegółowo w takich umowach.

3. Przed podpisaniem umowy o przyznanie wkładu, umowy w sprawie finansowania lub umowy w sprawie gwarancji Komisja zapewnia poziom ochrony interesów finansowych Unii równoważny poziomowi ochrony przewidzianemu w przypadku wykonywania przez Komisję budżetu zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a). Komisja dokonuje tego, przeprowadzając ocenę systemów, zasad i procedur osób lub podmiotów wykonujących środki finansowe Unii – jeżeli zamierza polegać na takich systemach, zasadach i procedurach w odniesieniu do realizacji działania – lub podejmując odpowiednie środki nadzoru zgodnie z ust. 5 niniejszego artykułu.

4. Komisja ocenia, zgodnie z zasadą proporcjonalności oraz z należyтым uwzględnieniem charakteru działania i związanych z nim ryzyk finansowych, czy osoby i podmioty wykonujące środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c):

- a) ustanowiły skuteczny i efektywny system kontroli wewnętrznej oparty na międzynarodowych najlepszych praktykach i umożliwiający w szczególności zapobieganie nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywanie i korygowanie, oraz czy zapewniają funkcjonowanie takiego systemu;
- b) stosują system rachunkowości, który dostarcza rzetelnych, kompletnych i wiarygodnych informacji w sposób terminowy;
- c) podlegają niezależnym audytom zewnętrznym prowadzonym zgodnie z przyjętymi na szczeblu międzynarodowym standardami audytu przez służby audytu funkcjonalnie niezależne od danej osoby lub danego podmiotu;
- d) stosują odpowiednie zasady i procedury w celu zapewnienia finansowania osobom trzecim, w tym również przejrzyste, niedyskryminacyjne, efektywne i skuteczne procedury przeglądu, zasady odzyskiwania nienależnie wypłaconych środków oraz zasady wykluczenia z dostępu do finansowania;
- e) podają do wiadomości publicznej odpowiednie informacje o odbiorcach równoważne informacjom przewidzianym w art. 38;
- f) zapewniają poziom ochrony danych osobowych równoważny poziomowi, o którym mowa w art. 5.

Ponadto, w porozumieniu z danymi osobami lub danymi podmiotami, Komisja może ocenić inne zasady i procedury, takie jak koszty administrowania praktykami księgowymi osób lub podmiotów. Na podstawie rezultatów tej oceny Komisja może podjąć decyzję o tym, że będzie polegać na tych zasadach i procedurach.

Osoby lub podmioty, które zostały poddane ocenie zgodnie z akapitami pierwszym i drugim, informują Komisję bez zbędnej zwłoki, jeżeli do ich systemów, zasad lub procedur wprowadzono jakiegokolwiek istotne zmiany, które mogą mieć wpływ na wiarygodność oceny dokonanej przez Komisję.

5. W przypadku gdy dane osoby lub dane podmioty jedynie częściowo spełniają wymogi ust. 4, Komisja podejmuje odpowiednie środki nadzoru, aby zapewnić ochronę interesów finansowych Unii. Środki te wyszczególnia się w stosownych umowach. Informacje o wszelkich takich środkach udostępnia się Parlamentowi Europejskiemu i Radzie na ich wniosek.

6. Komisja może zadecydować o niewymaganiu oceny *ex ante*, o której mowa w st. 3 i 4:

- a) w przypadku organów Unii, o których mowa w art. 70 i 71, oraz w przypadku organów lub osób, o których mowa w art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) ppkt (viii), i które przyjęły zasady finansowe po uzyskaniu uprzedniej zgody Komisji;
- b) w przypadku państw trzecich lub organów, które te państwa wyznaczają, w zakresie, w jakim Komisja zachowuje swoje obowiązki w zakresie zarządzania finansami, które gwarantują wystarczającą ochronę interesów finansowych Unii; lub
- c) w przypadku określonych procedur wymaganych przez Komisję, w tym również jej własnych procedur oraz procedur określonych w aktach podstawowych.

7. Jeżeli systemy, zasady lub procedury osób lub podmiotów, o których mowa w art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c), zostaną ocenione jako odpowiednie, wkłady Unii na rzecz tych osób lub podmiotów mogą być wykonywane zgodnie z niniejszym tytułem. W przypadku gdy takie osoby lub podmioty uczestniczą w zaproszeniu do składania wniosków, muszą przestrzegać zasad zaproszenia do składania wniosków zawartych w tytule VIII. W takim przypadku urzędnik zatwierdzający może podjąć decyzję o podpisaniu umowy o przyznanie wkładu lub umowy w sprawie finansowania zamiast umowy o udzielenie dotacji.

Artykuł 155

Wykonywanie środków finansowych Unii lub gwarancji budżetowych

1. Osoby i podmioty wykonujące środki finansowe Unii lub gwarancje budżetowe przekazują Komisji:
  - a) sprawozdanie z wykonania środków finansowych Unii lub gwarancji budżetowych, w tym również spełnienia warunków lub osiągnięcia rezultatów, o których mowa w art. 125 ust. 1 akapit pierwszy lit. a);
  - b) w przypadku gdy wydatki są zwracane za pomocą wkładu – zestawienie poniesionych wydatków;
  - c) deklarację zarządczą, w której zawarto informacje, o których mowa w lit. a) oraz, w stosownych przypadkach, w lit. b), potwierdzającą, że:
    - (i) informacje są prawidłowo przedstawione, kompletne i rzetelne;
    - (ii) środki finansowe Unii zostały wykorzystane zgodnie z ich przeznaczeniem, określonym w umowach o przyznanie wkładu, umowach w sprawie finansowania lub umowach w sprawie gwarancji lub, w stosownych przypadkach, w odpowiednich przepisach sektorowych;
    - (iii) wprowadzone systemy kontroli dają niezbędne gwarancje zgodności z prawem i prawidłowości operacji leżących u podstaw rozliczeń;
  - d) zestawienie końcowych sprawozdań z audytu oraz zestawienie przeprowadzonych kontroli, w tym również analizę charakteru i zakresu błędów i uchybień stwierdzonych w systemach, a także podjętych lub planowanych działań naprawczych.

W przypadku gdy ma miejsce wzajemne uznawanie wyników audytów, o którym mowa w art. 127, zestawienie, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. d) niniejszego akapitu, zawiera wszelkie stosowne dokumenty audytowe, na których można polegać.

W przypadku działań kończących się przed końcem danego roku budżetowego sprawozdanie końcowe może zastąpić deklarację zarządczą, o której mowa w akapicie pierwszym lit. c), pod warunkiem że zostanie ono przedłożone przed dniem 15 lutego kolejnego roku budżetowego.

Dokumentom, o których mowa w akapicie pierwszym, musi towarzyszyć opinia niezależnego podmiotu audytowego, sporządzona zgodnie z przyjętymi na szczeblu międzynarodowym standardami audytu. W opinii tej ustala się, czy wprowadzone systemy kontroli funkcjonują właściwie i są efektywne kosztowo oraz czy operacje leżące u podstaw rozliczeń są zgodne z prawem i prawidłowe. Opinia ta wskazuje również, czy przeprowadzone audyty podają w wątpliwość stwierdzenia zawarte w deklaracji zarządczej, o której mowa w akapicie pierwszym lit. c). Jeżeli brak jest takiej opinii, urzędnik zatwierdzający może domagać się poświadczenia wiarygodności na równoważnym poziomie za pomocą innych niezależnych środków.

Dokumenty, o których mowa w akapicie pierwszym, przedstawia się Komisji nie później niż w dniu 15 lutego kolejnego roku budżetowego. Opinię, o której mowa w akapicie trzecim, przedstawia się Komisji nie później niż w dniu 15 marca tego roku.

Obowiązki określone w niniejszym ustępie pozostają bez uszczerbku dla umów zawartych z EBI, EFI, organizacjami w państwach członkowskich, organizacjami międzynarodowymi oraz państwami trzecimi. W odniesieniu do deklaracji zarządczej w umowach takich uwzględnia się co najmniej spoczywający na takich podmiotach obowiązek przekazania Komisji co roku oświadczenia, że w danym roku budżetowym środki finansowe Unii zostały wykorzystane i rozliczone zgodnie z art. 154 ust. 3 i 4 oraz z obowiązkami określonymi w takich umowach. Takie oświadczenie może być włączone do sprawozdania końcowego, jeżeli czas realizacji działania jest ograniczony do 18 miesięcy.

2. Wykonując środki finansowe Unii, osoby i podmioty:
  - a) muszą przestrzegać mającego zastosowanie prawa Unii oraz uzgodnionych międzynarodowych i unijnych standardów, i w związku z tym nie mogą wspierać działań przyczyniających się do prania pieniędzy, finansowania terroryzmu, oszustw podatkowych, unikania opodatkowania lub uchylania się od opodatkowania;

b) w przypadku wykonywania instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych zgodnie z tytułem X nie mogą angażować się w nowe lub odnowione operacje z podmiotami zarejestrowanymi lub mającymi siedzibę w jurysdykcjach, które znalazły się w wykazie w ramach ogólnej polityki Unii dotyczącej jurysdykcji niechętnych współpracy lub które wskazano jako państwa trzecie wysokiego ryzyka zgodnie z art. 9 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 lub które nie zachowują rzeczywistej zgodności z unijnymi lub uzgodnionymi na szczeblu międzynarodowym standardami podatkowymi dotyczącymi przejrzystości i wymiany informacji.

Podmioty mogą odstąpić od akapitu pierwszego lit. b) wyłącznie wtedy, gdy dane działanie jest fizycznie realizowane w jednej z tych jurysdykcji i nie ma jakichkolwiek przesłanek wskazujących na to, że dane działanie wchodzi w zakres którejkolwiek z kategorii wymienionych w akapicie pierwszym lit. a).

Zawierając umowy z pośrednikami finansowymi, podmioty wykonujące instrumenty finansowe i gwarancje budżetowe zgodnie z tytułem X dokonują transpozycji wymogów, o których mowa w niniejszym ustępie, do stosownych umów oraz zwracają się do pośredników finansowych z wnioskiem o przedstawianie sprawozdań dotyczących przestrzegania tych wymogów.

3. Wykonując instrumenty finansowe i gwarancje budżetowe zgodnie z tytułem X, osoby i podmioty stosują określone w prawie Unii zasady i standardy dotyczące przeciwdziałania wykorzystywaniu systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, w szczególności rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/847⁽¹⁾ oraz dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849. Uzależniają one udostępnienie finansowania na mocy niniejszego rozporządzenia od ujawnienia informacji o beneficjentach rzeczywistych zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/849 oraz publikują dane sprawozdawcze w odniesieniu do poszczególnych państw w rozumieniu art. 89 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE⁽²⁾.

4. Komisja sprawdza, czy środki finansowe Unii lub gwarancje budżetowe zostały wykorzystane zgodnie z warunkami określonymi w stosownych umowach. Jeżeli koszty poniesione przez osobę lub podmiot są zwracane w oparciu o uproszczone opcje kosztów zgodnie z art. 125 ust. 1 akapit pierwszy lit. c), d) i e), zastosowanie mają odpowiednio art. 181 ust. 1–5 oraz art. 182–185. Jeżeli środki finansowe Unii lub gwarancje budżetowe zostały wykorzystane z naruszeniem obowiązków określonych w stosownych umowach, zastosowanie ma art. 131.

5. W przypadku działań z udziałem wielu darczyńców, jeżeli wydatki są zwracane za pomocą wkładu Unii, procedura określona w ust. 4, obejmuje sprawdzenie, czy kwota odpowiadająca kwocie wypłaconej przez Komisję w związku z danym działaniem została wykorzystana przez osobę lub podmiot zgodnie z warunkami określonymi w stosownej umowie o udzielenie dotacji, umowie o przyznanie wkładu lub umowie w sprawie finansowania.

6. W umowach o przyznanie wkładu, umowach w sprawie finansowania i umowach w sprawie gwarancji jasno określa się zadania i obowiązki osoby lub podmiotu wykonującego środki finansowe Unii, w tym również obowiązki określone w art. 129, oraz warunki wypłaty wkładu. W umowach takich określa się również, w stosownych przypadkach, wspólnie uzgodnione wynagrodzenie, które musi być współmierne do warunków, na jakich wykonywane są działania, z należyтым uwzględnieniem sytuacji kryzysu i niestabilności, oraz które musi być, w stosownych przypadkach, oparte na wykonaniu. Umowy te zawierają także zasady dotyczące składania Komisji sprawozdań dotyczących sposobów wykonywania zadań, spodziewanych rezultatów, w tym również wskaźników mierzących wyniki, oraz ciążącego na osobach lub podmiotach wykonujących środki finansowe Unii obowiązku niezwłocznego powiadomienia Komisji o przypadkach wykrycia nadużyć finansowych i nieprawidłowości oraz podjętych w związku z tym działaniach następczych.

7. Wszystkie umowy o przyznanie wkładu, umowy w sprawie finansowania i umowy w sprawie gwarancji udostępnia się Parlamentowi Europejskiemu i Radzie na ich wniosek.

8. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do wkładu Unii na rzecz organów Unii, które podlegają odrębnej procedurze udzielania absolutorium na podstawie art. 70 i 71, z wyjątkiem ewentualnych umów o przyznanie wkładu zawieranych w trybie ad hoc.

Artykuł 156

Zarządzanie pośrednie z udziałem organizacji międzynarodowych

1. Komisja może, zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) ppkt (ii), wykonywać budżet pośrednio z udziałem organizacji międzynarodowych sektora publicznego utworzonych na podstawie porozumień międzynarodowych (zwanych dalej „organizacjami międzynarodowymi”) oraz za pośrednictwem wyspecjalizowanych agencji utworzonych przez takie organizacje. Porozumienia te są przekazywane Komisji w ramach przeprowadzonej przez nią oceny zgodnie z art. 154 ust. 3.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/847 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych i uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1781/2006 (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 1).

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 338).

2. Za organizacje międzynarodowe uznaje się następujące organizacje:
  - a) Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża;
  - b) Międzynarodową Federację Krajowych Stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca.
3. Komisja może przyjąć należycie uzasadnioną decyzję w sprawie uznania organizacji o charakterze niekomercyjnym za organizację międzynarodową, o ile spełnia ona następujące warunki:
  - a) ma osobowość prawną i niezależne organy zarządzające;
  - b) została utworzona, aby wykonywać określone zadania leżące w ogólnym interesie międzynarodowym;
  - c) członkami danej organizacji o charakterze niekomercyjnym jest co najmniej sześć państw członkowskich;
  - d) ma ona zapewnione odpowiednie gwarancje finansowe;
  - e) działa w oparciu o trwałą strukturę oraz stosuje systemy, zasady i procedury, które można poddać ocenie zgodnie z art. 154 ust. 3.
4. W przypadku gdy organizacje międzynarodowe wykonują środki finansowe w ramach zarządzania pośredniego, zastosowanie mają zawarte z nimi umowy dotyczące sprawdzania.

Artykuł 157

Zarządzanie pośrednie z udziałem organizacji w państwach członkowskich

1. Komisja może, zgodnie z art. 61 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) ppkt (v) i (vi), wykonywać budżet pośrednio z udziałem organizacji w państwach członkowskich.
2. W przypadku gdy Komisja wykonuje budżet pośrednio z udziałem organizacji w państwach członkowskich, polega ona na stosowanych przez te organizacje systemach, zasadach i procedurach, które zostały ocenione zgodnie z art. 154 ust. 3 i 4.
3. Ramowe umowy o partnerstwie finansowym zawarte z organizacjami w państwach członkowskich zgodnie z art. 130 muszą dodatkowo określać zakres i warunki wzajemnego uznawania systemów, zasad i procedur organizacji w państwach członkowskich oraz mogą zawierać szczegółowe postanowienia dotyczące wzajemnego uznawania ocen i audytów, o których mowa w art. 126 i 127.

Artykuł 158

Zarządzanie pośrednie z udziałem państw trzecich

1. Komisja może wykonywać budżet pośrednio z udziałem państwa trzeciego lub wyznaczonych przez to państwo organów, o których mowa w art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) ppkt (i), poprzez zawarcie umowy w sprawie finansowania opisującej interwencję Unii w danym państwie trzecim oraz określającej metodę wykonywania w odniesieniu do każdej części działania.
2. W odniesieniu do części działania wykonywanej pośrednio z udziałem państwa trzeciego lub wyznaczonych przez nie organów, w umowie w sprawie finansowania, oprócz elementów, o których mowa w art. 155 ust. 5, jasno określa się rolę i obowiązki państwa trzeciego i Komisji w procesie wykonywania środków finansowych. W umowie w sprawie finansowania określa się również zasady i procedury, które mają być stosowane przez państwo trzecie przy wykonywaniu środków finansowych Unii.

Artykuł 159

Działania łączone

1. Działania łączone są zarządzane przez Komisję albo przez osoby lub podmioty wykonujące środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c).
2. W przypadku gdy instrumenty finansowe i gwarancje budżetowe są wykonywane w ramach instrumentu łączonego lub platformy łączonej, zastosowanie ma tytuł X.
3. W przypadku instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych wykonywanych w ramach instrumentów łączonych lub platform łączonych uznaje się, że spełniono wymogi art. 209 ust. 2 akapit pierwszy lit. h), jeżeli przed ustanowieniem odnośnego instrumentu łączonego lub odnośnej platformy łączonej przeprowadzono ocenę *ex ante*.
4. Sprawozdania roczne zgodnie z art. 249 sporządza się na poziomie instrumentu łączonego lub platformy łączonej, uwzględniając wszystkie instrumenty finansowe i gwarancje budżetowe objęte danym instrumentem lub platformą oraz wyraźnie określając poszczególne rodzaje wsparcia finansowego w ramach danego instrumentu lub danej platformy.

TYTUŁ VII

ZAMÓWIENIA I KONCESJE

ROZDZIAŁ 1

Przepisy wspólne

Artykuł 160

Zasady mające zastosowanie do zamówień oraz ich zakres

1. Wszystkie zamówienia finansowane w całości lub w części z budżetu muszą być zgodne z zasadami przejrzystości, proporcjonalności, równego traktowania i niedyskryminacji.
2. Do wszystkich zamówień stosuje się w jak najszerszym zakresie tryb konkurencyjny, z wyjątkiem sytuacji, w których stosuje się procedurę, o której mowa w art. 164 ust. 1 lit. d).

Szacunkowej wartości zamówienia nie można określać w celu obejścia mających zastosowanie przepisów; zamówienia nie można też w tym celu dzielić.

Instytucja zamawiająca dokonuje podziału zamówienia na części każdorazowo, gdy jest to stosowne, z należyтым uwzględnieniem szerokiej konkurencji.

3. Instytucje zamawiające nie mogą wykorzystywać umów ramowych w sposób niewłaściwy ani w taki sposób, aby ich celem lub skutkiem było uniemożliwienie, ograniczanie lub zakłócanie konkurencji.
4. JRC może być finansowane ze środków innych niż środki przeznaczone na badania i rozwój technologiczny w odniesieniu do jego udziału w postępowaniach o udzielenie zamówienia finansowanych w całości lub w części z budżetu.
5. Zasady dotyczące udzielania zamówień określone w niniejszym rozporządzeniu nie mają zastosowania do działań JRC prowadzonych w imieniu osób trzecich, z wyjątkiem zasady przejrzystości i zasady równego traktowania.

Artykuł 161

Załącznik dotyczący udzielania zamówień oraz przekazanie uprawnień

Szczegóły dotyczące udzielania zamówień są zawarte w załączniku I do niniejszego rozporządzenia. W celu zapewnienia, aby instytucje Unii, udzielając zamówień na własny rachunek, stosowały takie same standardy jak te nałożone na instytucje zamawiające objęte zakresem stosowania dyrektyw 2014/23/UE i 2014/24/UE, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 269 niniejszego rozporządzenia w celu zmiany załącznika I do niniejszego rozporządzenia, aby dostosować go do zmian w tych dyrektywach oraz wprowadzenia odpowiednich dostosowań technicznych.

Artykuł 162

Zamówienia mieszane oraz Wspólny Słownik Zamówień

1. Zamówień mieszanych obejmujących dwa lub większą liczbę rodzajów zamówień (roboty budowlane, dostawy lub usługi) lub koncesji (roboty budowlane lub usługi), lub obejmujących jednocześnie zamówienie i koncesję, udziela się zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do tego rodzaju zamówienia, który odpowiada głównemu przedmiotowi danego zamówienia.

2. W przypadku zamówień mieszanych składających się z dostaw i usług główny przedmiot zamówienia określa się przez porównanie wartości odpowiednich dostaw lub usług.

W przypadku zamówień obejmujących jeden rodzaj zamówienia (roboty budowlane, dostawy lub usługi) i koncesji (roboty budowlane lub usługi), udziela się ich zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do danego zamówienia publicznego.

3. Niniejszy tytuł nie ma zastosowania do umów w sprawie zamówień dotyczących pomocy technicznej zawartych z EBI lub EFI.
4. Wszelkich odniesień do nomenklatur w kontekście zamówień dokonuje się z wykorzystaniem Wspólnego Słownika Zamówień (CPV) zawartego w rozporządzeniu (WE) nr 2195/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁾.

Artykuł 163

Środki upubliczniania

1. W przypadku postępowań w sprawie zamówień o wartości równej progom, o których mowa w art. 175 ust. 1 lub art. 178, lub przekraczających te progi, instytucja zamawiająca publikuje w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*:
  - a) ogłoszenie o zamówieniu w celu rozpoczęcia postępowania, z wyjątkiem procedury, o której mowa w art. 164 ust. 1 lit. d);

⁽¹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 2195/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie Wspólnego Słownika Zamówień (CPV) (Dz.U. L 340 z 16.12.2002, s. 1).

- b) ogłoszenie o udzieleniu zamówienia dotyczące wyników postępowania.
2. Postępowania w sprawie zamówień o wartości poniżej progów, o których mowa w art. 175 ust. 1 lub art. 178, podaje się do wiadomości publicznej przy użyciu odpowiednich środków.
3. Z publikacji można wyłączyć niektóre informacje dotyczące udzielenia zamówienia, jeżeli ich ujawnienie mogłoby utrudnić egzekwowanie prawa lub w inny sposób byłoby sprzeczne z interesem publicznym, mogłoby zaszkodzić uzasadnionym interesom handlowym podmiotów gospodarczych lub mogłoby zaszkodzić uczciwej konkurencji pomiędzy podmiotami gospodarczymi.

Artykuł 164

Procedury udzielania zamówień

1. Procedury udzielania koncesji lub zamówień publicznych, w tym również umów ramowych, przyjmują jedną z następujących form:
- procedura otwarta;
  - procedura ograniczona, w tym również poprzez dynamiczny system zakupów;
  - konkurs;
  - procedura negocjacyjna, w tym również bez uprzedniej publikacji;
  - dialog konkurencyjny;
  - procedura konkurencyjna z negocjacjami;
  - partnerstwo innowacyjne;
  - procedury obejmujące zaproszenie do wyrażenia zainteresowania.
2. W procedurze otwartej ofertę może złożyć każdy zainteresowany podmiot gospodarczy.
3. W procedurze ograniczonej, dialogu konkurencyjnym, procedurze konkurencyjnej z negocjacjami oraz w partnerstwie innowacyjnym każdy podmiot gospodarczy może złożyć wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, przedstawiając informacje wymagane przez instytucję zamawiającą. Instytucja zamawiająca zaprasza wszystkich kandydatów, którzy spełniają kryteria kwalifikacji i którzy nie znajdują się w którejkolwiek z sytuacji, o których mowa w art. 136 ust. 1 i art. 141 ust. 1, do złożenia oferty.
- Niezależnie od akapitu pierwszego instytucja zamawiająca może ograniczyć liczbę kandydatów, których zaprosi do udziału w postępowaniu, na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów kwalifikacji wskazanych w ogłoszeniu o zamówieniu lub w zaproszeniu do wyrażenia zainteresowania. Liczba zaproszonych kandydatów musi być wystarczająca, aby zapewnić prawdziwą konkurencję.
4. We wszystkich procedurach obejmujących negocjacje instytucja zamawiająca negocjuje z oferentami wstępne i wszelkie późniejsze oferty lub ich części – z wyjątkiem ostatecznych ofert – w celu ulepszenia ich treści. Minimalne wymagania i kryteria określone w dokumentach zamówienia nie podlegają negocjacjom.
- Instytucja zamawiająca może udzielić zamówienia na podstawie wstępnej oferty bez negocjacji, w przypadku gdy wskazała w dokumentach zamówienia, że zastrzega sobie taką możliwość.
5. Instytucja zamawiająca może zastosować:
- procedurę otwartą lub ograniczoną do jakiegokolwiek zakupu;
  - procedury obejmujące zaproszenie do wyrażenia zainteresowania w przypadku zamówień o wartości poniżej progów, o których mowa w art. 175 ust. 1, aby wstępnie zakwalifikować kandydatów, którzy zostaną zaproszeni do złożenia ofert w odpowiedzi na przyszłe ograniczone zaproszenia do składania ofert, lub aby zgromadzić wykaz sprzedawców, którzy zostaną zaproszeni do złożenia wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub do złożenia ofert;
  - konkurs w celu nabycia planu lub projektu wybranego przez sąd konkursowy po przeprowadzeniu postępowania konkursowego;
  - partnerstwo innowacyjne w celu opracowania innowacyjnego produktu, usługi lub innowacyjnych robót budowlanych oraz późniejszego zakupu dostaw, usług lub robót budowlanych będących wynikiem tych prac;
  - procedurę konkurencyjną z negocjacjami lub dialog konkurencyjny w przypadku umów koncesji, zamówień na usługi, o których mowa w załączniku XIV do dyrektywy 2014/24/UE, w przypadkach, w których w następstwie zastosowania procedury otwartej lub procedury ograniczonej – po zakończeniu wstępnego postępowania – złożono tylko oferty nieprawidłowe lub niedopuszczalne, a także w przypadkach uzasadnionych szczególnymi okolicznościami związanymi między innymi z charakterem lub złożonością przedmiotu zamówienia lub ze specyficznym rodzajem zamówienia, zgodnie ze szczegółowymi przepisami zawartymi w załączniku I do niniejszego rozporządzenia;

f) procedurę negocjacyjną w przypadku zamówień o wartości poniżej progów, o których mowa w art. 175 ust. 1, lub procedurę negocjacyjną bez uprzedniej publikacji w przypadku określonych rodzajów zakupów pozostających poza zakresem stosowania dyrektywy 2014/24/UE lub w przypadku wyraźnie określonych wyjątkowych okoliczności określonych w załączniku I do niniejszego rozporządzenia.

6. Dynamiczny system zakupów musi być otwarty przez cały czas jego trwania dla każdego podmiotu gospodarczego, który spełnia kryteria kwalifikacji.

Instytucja zamawiająca stosuje się do zasad procedury ograniczonej w przypadku zamówień realizowanych w drodze dynamicznego systemu zakupów.

Artykuł 165

Międzyinstytucjonalne i wspólne udzielanie zamówień

1. W przypadku gdy zamówienie lub umowa ramowa są przedmiotem zainteresowania dwóch lub większej liczby instytucji Unii, agencji wykonawczych lub organów Unii, o których mowa w art. 70 i 71, oraz każdorazowo gdy istnieje możliwość uzyskania zwiększonej efektywności, dane instytucje zamawiające mogą przeprowadzić postępowanie i zarządzić późniejszą umowę lub umowę ramową w trybie międzyinstytucjonalnym, pod przewodnictwem jednej z instytucji zamawiających.

Organy i osoby, którym powierza się wykonanie określonych działań w ramach WPZiB na mocy tytułu V TUE, a także Biuro Sekretarza Rady Najwyższej Szkół Europejskich, również mogą brać udział w postępowaniach międzyinstytucjonalnych.

Warunki umowy ramowej mają zastosowanie wyłącznie pomiędzy tymi instytucjami zamawiającymi, które wskazano w tym celu w dokumentach zamówienia, oraz tymi podmiotami gospodarczymi, które są stronami umowy ramowej.

2. W przypadku gdy zamówienie lub umowa ramowa są niezbędne do realizacji wspólnego działania jednej z instytucji Unii oraz jednej lub większej liczby instytucji zamawiających z państw członkowskich, postępowanie o udzielenie zamówienia może być przeprowadzone wspólnie przez daną instytucję Unii i dane instytucje zamawiające.

Wspólne udzielanie zamówień można prowadzić z państwami EFTA i krajami kandydującymi do Unii, jeżeli możliwość taka została wyraźnie przewidziana w umowach dwu- lub wielostronnych.

Przepisy proceduralne mające zastosowanie do instytucji Unii mają zastosowanie do wspólnego udzielania zamówień.

W przypadku gdy udział w ogólnej szacunkowej wartości zamówienia, który przypada na instytucję zamawiającą państwa członkowskiego, lub którym taka instytucja zarządza, jest równy 50 % lub wyższy, lub w innych należycie uzasadnionych przypadkach, dana instytucja Unii może zdecydować, że do wspólnego udzielania zamówień stosuje się zasady proceduralne mające zastosowanie do instytucji zamawiającej państwa członkowskiego, pod warunkiem że zasady te można uznać za równoważne zasadom proceduralnym danej instytucji Unii.

Dana instytucja Unii oraz instytucja zamawiająca z państwa członkowskiego, państwa EFTA lub kraju kandydującego do Unii, zainteresowane wspólnym udzieleniem zamówienia, dokonują w szczególności szczegółowych praktycznych uzgodnień dotyczących oceny wniosków o dopuszczenie do udziału lub oceny ofert, a także udzielenia zamówienia, prawa mającego zastosowanie do danej umowy oraz sądu właściwego do rozstrzygnięcia sporów.

Artykuł 166

Przygotowanie postępowania o udzielenie zamówienia

1. Przed rozpoczęciem postępowania o udzielenie zamówienia instytucja zamawiająca może przeprowadzić wstępne konsultacje rynkowe z myślą o przygotowaniu postępowania.

2. W dokumentach zamówienia instytucja zamawiająca określa przedmiot zamówienia, przedstawiając opis swoich potrzeb i cechy charakterystyczne niezbędne w odniesieniu do robót budowlanych, dostaw lub usług, które mają zostać kupione, oraz określa mające zastosowanie kryteria wykluczenia, kwalifikacji i wyboru. Instytucja zamawiająca wskazuje również, które elementy stanowią minimalne wymagania, jakie muszą spełnić wszystkie oferty. Minimalne wymagania obejmują przestrzeganie mających zastosowanie obowiązków w dziedzinie prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy ustanowionych w prawie Unii, prawie krajowym, układach zbiorowych lub w mających zastosowanie międzynarodowych konwencjach w dziedzinie prawa socjalnego i prawa ochrony środowiska wymienionych w załączniku X do dyrektywy 2014/24/UE.

Artykuł 167

Udzielanie zamówień

1. Zamówienia udzielane są na podstawie kryteriów udzielenia zamówienia, pod warunkiem że instytucja zamawiająca sprawdziła, co następuje:

a) czy oferta spełnia minimalne wymagania określone w dokumentach zamówienia;

- b) czy kandydat lub oferent nie zostali wykluczeni na podstawie art. 136 lub odrzuceni na podstawie art. 141;
  - c) czy kandydat lub oferent spełniają kryteria kwalifikacji określone w dokumentach zamówienia oraz nie dotyczą ich konflikty interesów, które mogłyby negatywnie wpłynąć na wykonanie zamówienia.
2. Instytucja zamawiająca stosuje kryteria kwalifikacji, aby ocenić zdolność kandydata lub oferenta. Kryteria kwalifikacji mogą dotyczyć wyłącznie prawnej i regulacyjnej zdolności do prowadzenia działalności zawodowej, zdolności ekonomicznej i finansowej oraz zdolności technicznej i zawodowej. Domniemywa się, że JRC spełnia wymogi dotyczące zdolności finansowej.
  3. Instytucja zamawiająca stosuje kryteria udzielenia zamówienia, aby ocenić ofertę.
  4. Instytucja zamawiająca opiera udzielenie zamówienia na ofercie najkorzystniejszej ekonomicznie, stosując metodę udzielania zamówień opartą na jednym z trzech kryteriów: najniższej cenie, najniższym koszcie lub najlepszej relacji jakości do ceny.

W przypadku metody najniższego kosztu instytucja zamawiająca stosuje podejście oparte na efektywności kosztowej, w tym również rachunek kosztów cyklu życia.

W przypadku najlepszej relacji jakości do ceny instytucja zamawiająca bierze pod uwagę cenę lub koszt oraz inne kryteria jakościowe związane z przedmiotem zamówienia.

Artykuł 168

Składanie, komunikacja elektroniczna i ocena

1. Instytucja zamawiająca określa terminy składania ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu zgodnie z załącznikiem I pkt 24 oraz z uwzględnieniem złożoności zakupu, zapewniając podmiotom gospodarczym odpowiedni czas na przygotowanie ofert.
2. Instytucja zamawiająca może, o ile uzna to za odpowiednie i proporcjonalne, wymagać od oferentów wniesienia wadium, aby zapobiec wycofywaniu złożonych ofert przed podpisaniem umowy. Wymagane wadium musi stanowić od 1 do 2 % ogólnej szacunkowej wartości zamówienia.

Instytucja zamawiająca zwraca wadium:

- a) w przypadku oferentów lub ofert odrzuconych, o których mowa w załączniku I pkt 30.2 lit. b) lub c) – po podaniu informacji o wyniku postępowania;
  - b) w przypadku oferentów sklasyfikowanych, o których mowa w załączniku I pkt 30.2 lit. e) – po podpisaniu umowy.
3. Instytucja zamawiająca otwiera wszystkie wnioski o dopuszczenie do udziału i oferty. Niemniej jednak odrzuca:
    - a) wnioski o dopuszczenie do udziału i oferty, w przypadku których nie dotrzymano terminu składania, bez otwierania tych wniosków i ofert;
    - b) oferty, które zostały otrzymane już otwarte, bez badania ich treści.
  4. Instytucja zamawiająca ocenia wszystkie wnioski o dopuszczenie do udziału lub oferty nieodrzucone w trakcie fazy otwarcia, jak określono w ust. 3, na podstawie kryteriów określonych w dokumentach zamówienia, z myślą o udzieleniu zamówienia lub przeprowadzeniu aukcji elektronicznej.
  5. Urzędnik zatwierdzający może odstąpić od powołania komisji oceniającej, jak przewidziano w art. 150 ust. 2, w następujących przypadkach:
    - a) wartość zamówienia jest niższa od progów, o których mowa w art. 175 ust. 1;
    - b) na podstawie analizy ryzyka w przypadkach, o których mowa w załączniku I pkt 11.1 akapit drugi lit. c), e), lit. f) ppkt (i), lit. f) ppkt (iii) oraz lit. h);
    - c) na podstawie analizy ryzyka przy ponownym poddaniu zamówienia procedurze konkurencyjnej pomiędzy stronami umowy ramowej;
    - d) w odniesieniu do postępowań w dziedzinie działań zewnętrznych o wartości nieprzekraczającej 20 000 EUR.
  6. Wnioski o dopuszczenie do udziału i oferty, które nie spełniają wszystkich minimalnych wymagań określonych w dokumentach zamówienia, zostają odrzucone.

Artykuł 169

Kontakty w czasie trwania postępowania o udzielenie zamówienia

1. Przed upływem terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału lub ofert instytucja zamawiająca może przekazywać dodatkowe informacje dotyczące dokumentów zamówienia, jeżeli wykryje błąd lub pominięcie w tekście lub na wniosek kandydatów lub oferentów. Przekazane informacje ujawnia się wszystkim kandydatom lub oferentom.

2. Po upływie terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału lub ofert, w każdym przypadku nawiązania kontaktu oraz w należycie uzasadnionych przypadkach nienawiązania kontaktu, jak przewidziano w art. 151, odnotowuje się ten fakt w aktach dotyczących postępowania o udzielenie zamówienia.

Artykuł 170

Decyzja o udzieleniu zamówienia oraz informowanie kandydatów lub oferentów

1. Właściwy urzędnik zatwierdzający decyduje o tym, komu ma być udzielone zamówienie, zgodnie z kryteriami kwalifikacji oraz kryteriami udzielenia zamówienia określonymi w dokumentach zamówienia.

2. Instytucja zamawiająca powiadamia wszystkich kandydatów lub oferentów, których wnioski o dopuszczenie do udziału lub oferty zostały odrzucone, o podstawach podjęcia takiej decyzji, a także o długości okresu zawieszenia, o którym mowa w art. 175 ust. 2 i art. 178 ust. 1.

W przypadku udzielania konkretnych zamówień na podstawie umowy ramowej z ponownym poddaniem zamówienia procedurze konkurencyjnej, instytucja zamawiająca informuje oferentów o wynikach oceny.

3. Każdemu oferentowi nie znajdującemu się w sytuacji wykluczenia, o której mowa w art. 136 ust. 1, który nie został odrzucony na podstawie art. 141, którego oferta jest zgodna z dokumentami zamówienia i który występuje z pisemnym wnioskiem, instytucja zamawiająca przekazuje wszelkie informacje dotyczące:

- a) imienia i nazwiska lub nazwy oferenta lub – w przypadku umowy ramowej – oferentów, którym udzielono zamówienia, oraz, z wyjątkiem przypadku konkretnego zamówienia na podstawie umowy ramowej z ponownym poddaniem zamówienia procedurze konkurencyjnej, charakterystyki i względnej przewagi zwycięskiej oferty, zapłaconej ceny lub wartości zamówienia, stosownie do sytuacji;
- b) postępów w negocjacjach i dialogu z oferentami.

Instytucja zamawiająca może jednak zdecydować o nieujawnianiu niektórych informacji, jeżeli ich ujawnienie mogłoby utrudnić egzekwowanie prawa, byłoby sprzeczne z interesem publicznym lub mogłoby zaszkodzić uzasadnionym interesom handlowym podmiotów gospodarczych, lub mogłoby zakłócić uczciwą konkurencję między nimi.

Artykuł 171

Unieważnienie postępowania o udzielenie zamówienia

Instytucja zamawiająca może przed podpisaniem umowy unieważnić postępowanie o udzielenie zamówienia, przy czym kandydaci ani oferenci nie są uprawnieni do dochodzenia jakiegokolwiek odszkodowania.

Decyzja musi być uzasadniona i jak najszybciej przekazana kandydatom lub oferentom.

Artykuł 172

Wykonanie zamówień oraz modyfikacja umów

1. Wykonanie zamówienia nie może rozpocząć się przed podpisaniem umowy w sprawie zamówienia.

2. Instytucja zamawiająca może dokonać modyfikacji w umowie lub umowie ramowej bez przeprowadzania postępowania o udzielenie zamówienia tylko w przypadkach przewidzianych w ust. 3 oraz pod warunkiem że dana modyfikacja nie zmienia przedmiotu umowy lub umowy ramowej.

3. Umowę, umowę ramową lub umowę w sprawie konkretnego zamówienia udzielonego na podstawie umowy ramowej można zmodyfikować bez wszczynania nowego postępowania o udzielenie zamówienia w którymkolwiek z następujących przypadków:

- a) w przypadku dodatkowych robót budowlanych, dostaw lub usług wykonywanych przez pierwotnego wykonawcę, które stały się niezbędne i które nie były uwzględnione w pierwotnym zamówieniu, jeżeli spełnione są następujące warunki:
  - (i) zmiana wykonawcy nie może zostać dokonana z przyczyn technicznych związanych z wymogami dotyczącymi zamienności lub interoperacyjności w odniesieniu do istniejącego sprzętu, usług lub instalacji;
  - (ii) zmiana wykonawcy spowodowałaby znaczne zwiększenie kosztów dla instytucji zamawiającej;
  - (iii) jakikolwiek wzrost ceny, w tym również łączna wartość netto kolejnych modyfikacji, nie przekracza 50 % pierwotnej wartości umowy;
- b) w przypadku gdy spełnione są wszystkie następujące warunki:
  - (i) potrzeba modyfikacji spowodowana jest okolicznościami, których instytucja zamawiająca, działająca z należytą starannością, nie mogła przewidzieć;
  - (ii) jakikolwiek wzrost ceny nie przekracza 50 % pierwotnej wartości umowy;

- c) w przypadku gdy wartość modyfikacji jest niższa od następujących progów:
- (i) progów, o których mowa w art. 175 ust. 1 i w załączniku I pkt 38, w dziedzinie działań zewnętrznych, które to progi mają zastosowanie w chwili dokonywania modyfikacji; oraz
  - (ii) 10 % pierwotnej wartości zamówienia w przypadku zamówień publicznych na usługi i dostawy oraz umów koncesji na roboty budowlane lub usługi oraz 15 % pierwotnej wartości umowy w przypadku zamówień publicznych na roboty budowlane;
- d) w przypadku gdy spełnione są oba następujące warunki:
- (i) nie są zmieniane minimalne wymagania pierwotnego postępowania o udzielenie zamówienia;
  - (ii) każda zaistniała modyfikacja wartości spełnia warunki określone w lit. c) niniejszego akapitu, chyba że taka modyfikacja wartości wynika ze ścisłego stosowania dokumentów zamówienia lub postanowień umownych.

W pierwotnej wartości umowy nie uwzględnia się zmian ceny.

Łączna wartość netto szeregu kolejnych modyfikacji dokonanych na podstawie lit. c) akapitu pierwszego nie może przekraczać któregośkolwiek z progów, o których mowa w tej literze.

Instytucja zamawiająca stosuje środki upubliczniania *ex post* określone w art. 163.

Artykuł 173

Gwarancje należytego wykonania umowy oraz gwarancje środków zatrzymanych

1. Kwota gwarancji należytego wykonania umowy wynosi maksymalnie 10 % całkowitej wartości umowy.

Gwarancję zwalnia się w całości po końcowym odbiorze robót budowlanych, dostaw lub złożonych usług w terminach określonych w art. 116 ust. 1 i które mają być określone w umowie. Może ono zostać zwolnione w całości lub w części po tymczasowym odbiorze robót budowlanych, dostaw lub złożonych usług.

2. Gwarancję środków zatrzymanych na maksymalną kwotę 10 % całkowitej wartości umowy mogą stanowić odliczenia od płatności okresowych w miarę ich dokonywania lub odliczenie od płatności salda końcowego.

Instytucja zamawiająca określa kwotę gwarancji środków zatrzymanych, która musi być proporcjonalna do ryzyk stwierdzonych w odniesieniu do wykonania zamówienia, z uwzględnieniem jego przedmiotu oraz zwykłych warunków handlowych mających zastosowanie w danym sektorze.

Gwarancja środków zatrzymanych nie może być stosowana w umowie w przypadku której zażądano i nie zwolniono gwarancji należytego wykonania umowy.

3. Z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez instytucję zamawiającą wykonawca może wystąpić z wnioskiem o zastąpienie gwarancji środków zatrzymanych innym rodzajem gwarancji, o której mowa w art. 152.

4. Instytucja zamawiająca zwalnia gwarancję środków zatrzymanych po upływie okresu odpowiedzialności umownej w terminach określonych w art. 116 ust. 1 i które mają być określone w umowie.

ROZDZIAŁ 2

Przepisy mające zastosowanie do zamówień udzielanych przez instytucje Unii na własny rachunek

Artykuł 174

Instytucja zamawiająca

1. Instytucje Unii, agencje wykonawcze i organy Unii, o których mowa w art. 70 i 71, uznaje się za instytucje zamawiające w odniesieniu do zamówień udzielanych na ich własny rachunek, z wyjątkiem przypadków gdy dokonują zakupów od centralnej jednostki zakupującej. Departamentów instytucji Unii nie uznaje się za instytucje zamawiające w przypadku gdy zawierają one między sobą umowy o gwarantowanym poziomie usług.

Instytucje Unii uznawane za instytucje zamawiające zgodnie z akapitem pierwszym delegują, zgodnie z art. 60, uprawnienia niezbędne do sprawowania funkcji instytucji zamawiającej.

2. Każdy delegowany lub subdelegowany urzędnik zatwierdzający w ramach każdej instytucji Unii ocenia, czy progi, o których mowa w art. 175 ust. 1, zostały osiągnięte.

*Artykuł 175***Progi mające zastosowanie oraz okres zawieszenia**

1. Udzielając zamówień publicznych i koncesji, przy wyborze procedury, o której mowa w art. 164 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, instytucja zamawiająca respektuje progi określone w art. 4 lit. a) i b) dyrektywy 2014/24/UE. Progi te decydują o środkach upubliczniania określonych w art. 163 ust. 1 i 2 niniejszego rozporządzenia.
2. Z zastrzeżeniem wyjątków i warunków określonych w załączniku I do niniejszego rozporządzenia, w przypadku zamówień, których wartość przekracza progi, o których mowa w ust. 1, instytucja zamawiająca podpisuje umowę lub umowę ramową ze zwyciężskim oferentem dopiero po upływie okresu zawieszenia.
3. Okres zawieszenia wynosi 10 dni w przypadku stosowania elektronicznych środków komunikacji, a 15 dni w przypadku stosowania innych środków.

*Artykuł 176***Przepisy dotyczące dostępu do zamówień**

1. W postępowaniach o udzielenie zamówienia uczestniczyć mogą na równych warunkach wszystkie osoby fizyczne i prawne objęte zakresem stosowania Traktatów oraz wszystkie osoby fizyczne i prawne z siedzibą w państwie trzecim, które zawarło specjalne porozumienie z Unią w dziedzinie zamówień, na warunkach określonych w takim porozumieniu. W postępowaniach tych mogą również uczestniczyć organizacje międzynarodowe.
2. Do celów art. 160 ust. 4 JRC uznawane jest za osobę prawną z siedzibą w państwie członkowskim.

*Artykuł 177***Przepisy Światowej Organizacji Handlu dotyczące zamówień**

W przypadku gdy zastosowanie ma wielostronne Porozumienie w sprawie zamówień rządowych zawarte w ramach Światowej Organizacji Handlu, postępowanie o udzielenie zamówienia jest również otwarte dla podmiotów gospodarczych z siedzibą w państwach, które ratyfikowały to porozumienie, na warunkach określonych w tym porozumieniu.

ROZDZIAŁ 3

Przepisy mające zastosowanie do udzielania zamówień w dziedzinie działań zewnętrznych*Artykuł 178***Udzielanie zamówień w dziedzinie działań zewnętrznych**

1. Przepisy ogólne dotyczące udzielania zamówień określone w niniejszym tytule rozdział 1 mają zastosowanie do zamówień objętych zakresem niniejszego rozdziału, z zastrzeżeniem przepisów szczególnych odnoszących się do zasad udzielania zamówień zewnętrznych określonych w załączniku I rozdział 3. Art. 174–171 nie mają zastosowania do zamówień objętych niniejszym rozdziałem.

Z zastrzeżeniem wyjątków i warunków określonych w załączniku I, instytucja zamawiająca podpisuje umowę lub umowę ramową ze zwyciężskim oferentem dopiero po upływie okresu zawieszenia. Okres zawieszenia wynosi 10 dni w przypadku stosowania elektronicznych środków komunikacji, a 15 dni w przypadku stosowania innych środków.

Art. 163, art. 164 ust. 1 lit. a) i b) oraz akapit drugi niniejszego ustępu stosuje się tylko od wartości:

- a) 300 000 EUR w przypadku zamówień na usługi i dostawy;
- b) 5 000 000 EUR w przypadku zamówień na roboty budowlane.

2. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do:

- a) udzielania zamówień, w przypadku gdy Komisja nie udziela zamówień na własny rachunek;
- b) udzielania zamówień przez osoby lub podmioty wykonujące środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c), w przypadku gdy jest to przewidziane w umowie o przyznanie wkładu lub umowie w sprawie finansowania, o których mowa w art. 154.

3. Procedury udzielania zamówień określa się w umowach w sprawie finansowania przewidzianych w art. 158.

4. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do działań podejmowanych na podstawie sektorowych aktów podstawowych dotyczących pomocy w zarządzaniu kryzysem humanitarnym oraz operacji ochrony ludności i operacji pomocy humanitarnej.

Artykuł 179

Przepisy dotyczące dostępu do zamówień w dziedzinie działań zewnętrznych

1. W postępowaniach o udzielenie zamówienia uczestniczyć mogą na równych warunkach wszystkie osoby objęte zakresem stosowania Traktatów oraz wszelkie inne osoby fizyczne lub prawne zgodnie z przepisami szczegółowymi zawartymi w instrumentach podstawowych regulujących dany sektor współpracy. W postępowaniach tych mogą również uczestniczyć organizacje międzynarodowe.
2. W wyjątkowych okolicznościach, należycie uzasadnionych przez właściwego urzędnika zatwierdzającego, możliwe jest podjęcie decyzji o zezwoleniu obywatelom państw trzecich innym niż ci, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, na składanie ofert w ramach postępowań o udzielenie zamówienia.
3. W przypadku gdy zastosowanie ma umowa w sprawie poszerzenia rynku zamówień na towary lub usługi, której Unia jest stroną, postępowania o udzielenie zamówienia w przypadku umów finansowanych z budżetu są również otwarte dla osób fizycznych i prawnych z siedzibą w państwie trzecim innym niż te, o których mowa w ust. 1 i 2, na warunkach określonych w tej umowie.

TYTUŁ VIII

DOTACJE

ROZDZIAŁ 1

Zakres i formy dotacji

Artykuł 180

Zakres i formy dotacji

1. Niniejszy tytuł ma zastosowanie do dotacji udzielanych w ramach zarządzania bezpośredniego.
2. Dotacje mogą być udzielane w celu sfinansowania któregośkolwiek z poniższych:
  - a) działania mającego przyczynić się do osiągnięcia jednego z celów polityki Unii („dotacje na działania”);
  - b) funkcjonowania organu, który realizuje cel należący do polityki Unii i wspierający tę politykę („dotacje na działalność”).

Dotacja na działalność przyjmuje formę wkładu finansowego w program prac organu, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. b).

3. Dotacje mogą przyjmować którąkolwiek z form przewidzianych w art. 125 ust. 1.

W przypadku gdy dotacja przyjmuje formę finansowania niepowiązanego z kosztami na podstawie art. 125 ust. 1 akapit pierwszy lit. a):

- a) nie mają zastosowania określone w niniejszym tytule przepisy dotyczące kwalifikowalności i sprawdzania kosztów, w szczególności art. 182, 184 i 185, art. 186 ust. 2, 3 i 4, art. 190, art. 191 ust. 3 oraz art. 203 ust. 4;
  - b) w odniesieniu do art. 181 zastosowanie mają jedynie procedura i wymogi, o których mowa w ust. 2 i 3 tego artykułu, ust. 4 akapit pierwszy lit. a) i d) oraz akapit drugi, a także ust. 5 tego artykułu.
4. Każda instytucja Unii może udzielać zamówień publicznych lub dotacji na działania w zakresie działań komunikacyjnych. Dotacji można udzielać w przypadku, gdy korzystanie z zamówień nie jest odpowiednie ze względu na charakter działań.
  5. JRC może być finansowane ze środków innych niż środki przeznaczone na badania i rozwój technologiczny w odniesieniu do jego udziału w procedurach udzielania dotacji finansowanych w całości lub w części z budżetu. W takich przypadkach nie mają zastosowania art. 198 ust. 4, w zakresie, w jakim chodzi o zdolność finansową, oraz art. 196 ust. 1 lit. a)–d).

Artykuł 181

Płatności ryczałtowe, koszty jednostkowe i finansowanie według stawek zryczałtowanych

1. W przypadku gdy dotacja przybiera formę płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub finansowania według stawek zryczałtowanych, o których to formach mowa w art. 125 ust. 1 akapit pierwszy lit. c), d) lub e), zastosowanie ma niniejszy tytuł, z wyjątkiem przepisów lub części przepisów odnoszących się do sprawdzania faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowalnych.

2. W miarę możliwości oraz w stosownych przypadkach płatności ryczałtowe, koszty jednostkowe lub stawki zryczałtowane ustala się w taki sposób, aby umożliwić ich wypłacenie po uzyskaniu konkretnych produktów lub rezultatów.
3. O ile w akcie podstawowym nie przewidziano inaczej, na stosowanie płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub finansowania według stawek zryczałtowanych zezwala – w drodze decyzji – właściwy urzędnik zatwierdzający, działający zgodnie z przepisami wewnętrznymi danej instytucji Unii.
4. Decyzja o zezwoleniu zawiera przynajmniej następujące elementy:
  - a) uzasadnienie odpowiedniości takich form finansowania w odniesieniu do charakteru wspieranych działań lub programów prac, a także ryzyk nieprawidłowości i nadużyć finansowych oraz kosztów kontroli;
  - b) wskazanie kosztów lub kategorii kosztów pokrywanych w drodze płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub finansowania według stawek zryczałtowanych, które to koszty lub kategorie kosztów uznaje się za kwalifikowalne zgodnie z art. 186 ust. 3 lit. c), e) i f) oraz art. 186 ust. 4, z wykluczeniem kosztów niekwalifikowalnych zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami Unii;
  - c) opis metod ustalania płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub finansowania według stawek zryczałtowanych. Metody te opierają się na jednym z następujących elementów:
    - (i) danych statystycznych, podobnych obiektywnych środkach lub ocenie eksperckiej dokonanej przez ekspertów wewnętrznych lub uzyskanej zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami; lub
    - (ii) indywidualnym podejściu do beneficjentów, poprzez odniesienie do zatwierdzonych lub mogących podlegać audytowi danych historycznych dotyczących beneficjenta lub do jego zwyczajowej praktyki księgowania kosztów;
  - d) jeśli to możliwe, najważniejsze warunki uruchamiające płatności, w tym również, w stosownych przypadkach, warunek uzyskania produktów lub rezultatów;
  - e) w przypadku gdy płatności ryczałtowe, koszty jednostkowe i stawki zryczałtowane nie opierają się na uzyskanych produktach lub rezultatach, uzasadnienie, dlaczego podejście oparte na produktach lub rezultatach nie jest możliwe lub odpowiednie.

Metody, o których mowa w akapicie pierwszym lit. c) muszą zapewniać:

- a) przestrzeganie zasady należytego zarządzania finansami, w szczególności odpowiedniości odnośnych kwot w odniesieniu do wymaganych produktów lub rezultatów, z uwzględnieniem możliwego do przewidzenia dochodu generowanego przez działania lub programy prac;
- b) wystarczającą zgodność z zasadami współfinansowania i zakazu podwójnego finansowania.

5. Decyzja o zezwoleniu ma zastosowanie przez cały okres trwania programu lub programów, chyba że w tej decyzji przewidziano inaczej.

Decyzja o zezwoleniu może uwzględniać stosowanie płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub stawek zryczałtowanych w odniesieniu do więcej niż jednego konkretnego programu finansowania w przypadku gdy charakter działań lub wydatków umożliwia przyjęcie wspólnego podejścia. W takich przypadkach decyzję o zezwoleniu mogą przyjąć następujące podmioty:

- a) właściwi urzędnicy zatwierdzający w przypadku gdy wszystkie odnośne działania wchodzą w zakres ich odpowiedzialności;
- b) Komisja, jeżeli jest to odpowiednie mając na uwadze charakter działań lub wydatków lub mając na uwadze liczbę odnośnych urzędników zatwierdzających.

6. Właściwy urzędnik zatwierdzający może zezwolić na finansowanie kosztów pośrednich beneficjenta na podstawie stawek zryczałtowanych maksymalnie do wysokości 7 % łącznych kwalifikowalnych bezpośrednich kosztów danego działania, lub nałożyć wymóg takiego finansowania. Komisja może zezwolić na stosowanie wyższej stawki zryczałtowanej w drodze uzasadnionej decyzji. Właściwy urzędnik zatwierdzający informuje w rocznym sprawozdaniu z działalności, o którym mowa w art. 74 ust. 9, o każdej takiej podjętej decyzji, stawce zryczałtowanej, w odniesieniu do której wydano zezwolenie, oraz przyczynach podjęcia takiej decyzji.

7. Właściciele MŚP oraz inne osoby fizyczne nieotrzymujące wynagrodzenia mogą zadeklarować kwalifikowalne koszty personelu za pracę wykonaną przez siebie w ramach danego działania lub programu prac w oparciu o koszty jednostkowe, w odniesieniu do których wydano zezwolenie zgodnie z ust. 1–6.

8. Beneficjenci mogą zadeklarować koszty personelu za pracę wykonaną przez wolontariuszy w ramach danego działania lub programu prac w oparciu o koszty jednostkowe, w odniesieniu do których wydano zezwolenie zgodnie z ust. 1–6.

Artykuł 182

Jednorazowe płatności ryczałtowe

1. Płatność ryczałtowa, o której mowa w art. 125 ust. 1 akapit pierwszy lit. d), może pokrywać całość kosztów kwalifikowalnych działania lub programu prac („jednorazowa płatność ryczałtowa”).

2. Zgodnie z art. 181 ust. 4 jednorazowe płatności ryczałtowe można ustalać na podstawie budżetu szacunkowego działania lub programu prac. Taki szacunkowy budżet musi być zgodny z zasadami oszczędności, efektywności i skuteczności. Zgodność z tymi zasadami sprawdza się *ex ante* podczas oceny wniosku o udzielenie dotacji.
3. Udzielając zezwolenia na jednorazowe płatności ryczałtowe, właściwy urzędnik zatwierdzający musi spełniać wymogi art. 181.

Artykuł 183

Weryfikacje i kontrole dotyczące beneficjentów związane z płatnościami ryczałtowymi, kosztami jednostkowymi i stawkami ryczałtowanymi

1. Właściwy urzędnik zatwierdzający weryfikuje, najpóźniej przed dokonaniem płatności salda, czy zostały spełnione warunki uruchamiające wypłacenie płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub stawek ryczałtowanych, w tym również, gdy jest to wymagane, warunek uzyskania produktów lub rezultatów. Spełnienie tych warunków może dodatkowo podlegać kontrolom *ex post*.

Kwot płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub finansowania według stawek ryczałtowanych określonych *ex ante* z zastosowaniem metody zatwierdzonej przez właściwego urzędnika zatwierdzającego lub Komisję zgodnie z art. 181, nie można kwestionować w kontrolach *ex post*. Pozostaje to bez uszczerbku dla prawa właściwego urzędnika zatwierdzającego do zweryfikowania, czy spełnione zostały warunki uruchamiające wypłatę, o czym mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, oraz do obniżenia wysokości dotacji zgodnie z art. 131 ust. 4 w przypadku niespełnienia tych warunków lub w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, nadużycia finansowego lub naruszenia innych obowiązków. W przypadku gdy płatności ryczałtowe, koszty jednostkowe lub stawki ryczałtowane zostały określone na podstawie zwyczajowej praktyki księgowania kosztów przez beneficjenta, zastosowanie ma art. 185 ust. 2.

2. Częstotliwość i zakres weryfikacji i kontroli mogą zależeć między innymi od charakteru działania lub od beneficjenta, w tym również wcześniejszych przypadków nieprawidłowości lub nadużyć finansowych, które można przypisać temu beneficjentowi.
3. W odniesieniu do warunków uruchamiających wypłacenie płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub stawek ryczałtowanych, nie istnieje wymóg sprawozdawczości dotyczącej kosztów faktycznie poniesionych przez beneficjenta.
4. Wypłata dotacji na podstawie płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub finansowania według stawek ryczałtowanych nie może wpływać na prawo dostępu do dokumentacji beneficjentów do celów, o których mowa w art. 129 i 184.
5. Do celów weryfikacji i kontroli, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, zastosowanie ma art. 186 ust. 3 lit. a) i b).

Artykuł 184

Okresowa ocena płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub stawek ryczałtowanych

Metoda określania płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub stawek ryczałtowanych, dane stanowiące podstawę tych obliczeń oraz uzyskane kwoty, a także odpowiedniość tych kwot w odniesieniu do uzyskanych produktów lub rezultatów, podlegają okresowym ocenom oraz, w stosownych przypadkach, korektom zgodnie z art. 181. Częstotliwość i zakres ocen zależą od ewolucji i charakteru kosztów, w szczególności z uwzględnieniem istotnych zmian cen rynkowych oraz innych istotnych okoliczności.

Artykuł 185

Zwyczajowa praktyka księgowania kosztów przez beneficjenta

1. W przypadku zezwolenia na wykorzystanie zwyczajowej praktyki księgowania kosztów przez beneficjenta właściwy urzędnik zatwierdzający może dokonać oceny zgodności tej praktyki z warunkami określonymi w art. 181 ust. 4. Ocena ta może być przeprowadzona w trybie *ex ante* lub z zastosowaniem odpowiedniej strategii kontroli *ex post*.
2. Jeżeli zgodność zwyczajowej praktyki księgowania kosztów przez beneficjenta z warunkami określonymi w art. 181 ust. 4 ustalono *ex ante*, kwot płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub finansowania według stawek ryczałtowanych określonych przez zastosowanie tej praktyki nie kwestionuje się w kontrolach *ex post*. Nie ma to wpływu na prawo właściwego urzędnika zatwierdzającego do obniżenia wysokości dotacji zgodnie z art. 131 ust. 4.
3. Właściwy urzędnik zatwierdzający może uznać, że zwyczajowa praktyka księgowania kosztów przez beneficjenta jest zgodna z warunkami określonymi w art. 181 ust. 4, jeżeli jest ona akceptowana przez organy krajowe w ramach porównywalnych systemów finansowania.

Artykuł 186

Koszty kwalifikowalne

1. Dotacje nie mogą przekraczać ogólnego pułapu wyrażonego jako wartość bezwzględna (zwanego dalej „maksymalną kwotą dotacji”) ustanowiona na podstawie:

- a) całkowitej kwoty finansowania niepowiązanego z kosztami – w przypadkach, o których mowa w art. 125 akapit pierwszy ust. 1 lit. a);
- b) jeśli to możliwe, szacunkowych kosztów kwalifikowalnych – w przypadku, o którym mowa w art. 125 ust. 1 akapit pierwszy lit. b);
- c) całkowitej kwoty szacunkowych kosztów kwalifikowalnych wyraźnie określonych z góry w formie płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub stawek zryczałtowanych, o których mowa w art. 125 ust. 1 akapit pierwszy lit. c), d) i e).

Bez uszczerbku dla aktu podstawowego dotacje można dodatkowo wyrażać jako odsetek szacunkowych kosztów kwalifikowalnych, w przypadku gdy dotacja przyjmuje formę określoną w akapicie pierwszym lit. b), lub jako odsetek płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub finansowania według stawek zryczałtowanych, o których mowa w akapicie pierwszym lit. c).

W przypadku gdy dotacja przyjmuje formę określoną w akapicie pierwszym lit. b) niniejszego ustępu oraz w przypadku gdy, ze względu na specyfikę działania, dotacja może być wyrażona jedynie jako wartość bezwzględna, sprawdzenia kosztów kwalifikowalnych dokonuje się zgodnie z art. 155 ust. 4 oraz, w stosownych przypadkach, z art. 155 ust. 5.

2. Bez uszczerbku dla maksymalnej stopy współfinansowania określonej w akcie podstawowym:

- a) dotacja nie może przekraczać kosztów kwalifikowalnych;
- b) w przypadku gdy dotacja przyjmuje formę określoną w ust. 1 akapit pierwszy lit. b) oraz w przypadku gdy szacunkowe koszty kwalifikowalne obejmują koszty pracy wykonanej przez wolontariuszy, o której mowa w art. 181 ust. 8, dotacja nie może przekraczać szacunkowych kosztów kwalifikowalnych innych niż koszty pracy wykonanej przez wolontariuszy.

3. Koszty kwalifikowalne faktycznie poniesione przez beneficjenta, o których mowa w art. 125 ust. 1 akapit pierwszy lit. b), muszą spełniać wszystkie poniższe kryteria:

- a) zostały poniesione w czasie trwania danego działania lub programu prac, z wyjątkiem kosztów powiązanych ze sprawozdaniami końcowymi i świadectwami audytu;
- b) są wskazane w szacunkowym łącznym budżecie danego działania lub programu prac;
- c) są niezbędne do realizacji danego działania lub programu prac, na które przyznano dotację;
- d) możliwa jest ich identyfikacja i sprawdzenie; w szczególności są one ujmowane w dokumentacji księgowej beneficjenta i ustalane zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości kraju, w którym beneficjent ma siedzibę, oraz zgodnie ze zwyczajową praktyką księgowania kosztów przez beneficjenta;
- e) są zgodne z wymogami mających zastosowanie przepisów podatkowych i socjalnych;
- f) są racjonalne, uzasadnione i zgodne z zasadą należytego zarządzania finansami, w szczególności jeżeli chodzi o oszczędność i efektywność.

4. W zaproszeniach do składania wniosków określa się kategorie kosztów uznawanych za kwalifikujące się do finansowania unijnego.

O ile w akcie podstawowym nie przewidziano inaczej oraz w uzupełnieniu ust. 3 niniejszego artykułu, następujące kategorie kosztów są kwalifikowalne w przypadku gdy właściwy urzędnik zatwierdzający uznał je za takie w zaproszeniu do składania wniosków:

- a) koszty związane z gwarancją dotyczącą płatności zaliczkowych wniesioną przez beneficjenta, w przypadku gdy takiej gwarancji wymaga właściwy urzędnik zatwierdzający zgodnie z art. 152 ust. 1;
- b) koszty związane z poświadczeniami dotyczącymi sprawozdania finansowego i sprawozdaniami z weryfikacji operacyjnej, w przypadku gdy takich poświadczeń lub sprawozdań wymaga właściwy urzędnik zatwierdzający;

- c) VAT, w przypadku gdy nie podlega on odzyskaniu zgodnie z mającymi zastosowanie krajowymi przepisami dotyczącymi VAT i jest płatny przez beneficjenta innego niż osoba niebędąca podatnikiem w rozumieniu art. 13 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy Rady 2006/112/WE⁽¹⁾;
- d) koszty amortyzacji, pod warunkiem że zostały faktycznie poniesione przez beneficjenta;
- e) koszty wynagrodzenia pracowników administracji krajowej w zakresie, w jakim są one powiązane z kosztami działalności, której dany organ publiczny by nie wykonywał, gdyby dany projekt nie był realizowany.

Dla celów akapitu drugiego lit. c):

- a) VAT uznaje się za niepodlegający odzyskaniu, jeżeli zgodnie z przepisami krajowymi można go przypisać do którejkolwiek z następujących działań:
  - (i) działań zwolnionych bez prawa do odliczenia;
  - (ii) działań niepodlegających VAT;
  - (iii) działań, o których mowa w ppkt (i) lub (ii), w odniesieniu do których VAT nie podlega odliczeniu, lecz jest zwracany poprzez specjalne systemy zwrotu lub fundusze kompensacyjne niewymienione w dyrektywie 2006/112/WE, nawet jeżeli taki system lub fundusz są ustanowione krajowymi przepisami dotyczącymi VAT;
- b) VAT dotyczący działań wymienionych w art. 13 ust. 2 dyrektywy 2006/112/WE uznaje się za zapłacony przez beneficjenta innego niż osoba niebędąca podatnikiem w rozumieniu art. 13 ust. 1 akapit pierwszy tej dyrektywy, bez względu na to, czy działania te są uważane przez dane państwo członkowskie za działania, które podejmują podmioty prawa publicznego działające w charakterze organów władzy publicznej.

Artykuł 187

Podmioty stowarzyszone i pojedynczy beneficjent

1. Do celów niniejszego tytułu następujące podmioty uznaje się za podmioty stowarzyszone z beneficjentem:
  - a) podmioty tworzące razem pojedynczego beneficjenta zgodnie z ust. 2;
  - b) podmioty, które spełniają kryteria kwalifikowalności i nie znajdują się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 136 ust. 1 i art. 141 ust. 1, oraz które mają związki z beneficjentem, w szczególności związki prawne lub kapitałowe, które nie są ograniczone do danego działania ani nie zostały ustanowione wyłącznie w celu jego realizacji.

Tytuł V rozdział 2 sekcja 2 stosuje się również do podmiotów stowarzyszonych.

2. W przypadku gdy wiele podmiotów spełnia kryteria udzielenia dotacji, a razem tworzą one jeden podmiot, podmiot ten można traktować jak pojedynczego beneficjenta, w tym również w przypadku gdy podmiot ten został utworzony specjalnie w celu realizacji działania finansowanego w drodze dotacji.
3. O ile nie przewidziano inaczej w zaproszeniu do składania wniosków, podmioty stowarzyszone z beneficjentem mogą uczestniczyć w realizacji działania, z zastrzeżeniem spełnienia obu następujących warunków:

- a) dane podmioty są wskazane w umowie o udzielenie dotacji;
- b) dane podmioty przestrzegają zasad mających zastosowanie do beneficjenta zgodnie z umową o udzielenie dotacji w odniesieniu do:
  - (i) kwalifikowalności kosztów lub warunków uruchamiających wypłatę;
  - (ii) praw do prowadzenia kontroli i audytu przysługujących Komisji, OLAF-owi i Trybunałowi Obrachunkowemu.

Koszty poniesione przez takie podmioty mogą zostać uznane za faktycznie poniesione koszty kwalifikowalne lub mogą zostać pokryte w drodze płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych i finansowania według stawek zryczałtowanych.

ROZDZIAŁ 2

Zasady

Artykuł 188

Ogólne zasady mające zastosowanie do dotacji

Dotacje podlegają zasadom:

- a) równego traktowania;

⁽¹⁾ Dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.U. L 347 z 11.12.2006, s. 1).

- b) przejrzystości;
- c) współfinansowania;
- d) nielączenia dotacji oraz zakazu podwójnego finansowania;
- e) niedziałania wstecz;
- f) niedochodowości.

Artykuł 189

Przejrzystość

1. Dotacji udziela się w następstwie publikacji zaproszenia do składania wniosków, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 195.
2. Informacje o wszystkich dotacjach udzielonych w ciągu roku budżetowego publikuje się zgodnie z art. 38 ust. 1–4.
3. W następstwie publikacji, o której mowa w ust. 1 i 2, na wniosek Parlamentu Europejskiego i Rady Komisja przedkłada tym instytucjom sprawozdanie zawierające informacje dotyczące:
  - a) liczby wnioskodawców w poprzednim roku budżetowym;
  - b) liczby oraz odsetka wybranych wniosków w ramach każdego zaproszenia do składania wniosków;
  - c) średniego czasu trwania procedury od dnia zamknięcia przyjmowania wniosków do dnia udzielenia dotacji;
  - d) liczby i kwoty dotacji, w przypadku których publikacja *ex post* nie miała miejsca w poprzednim roku budżetowym zgodnie z art. 38 ust. 4;
  - e) wszelkich dotacji udzielonych instytucjom finansowym, w tym również EBI lub EFI, zgodnie z art. 195 akapit pierwszy lit. g).

Artykuł 190

Współfinansowanie

1. Dotacje wiążą się ze współfinansowaniem. W związku z tym zasoby niezbędne do realizacji działania lub programu prac nie mogą pochodzić w całości z dotacji.

Współfinansowanie może być zapewnione w postaci zasobów własnych beneficjenta, dochodów wygenerowanych przez dane działanie lub program prac, lub wkładów finansowych lub wkładów rzeczowych od osób trzecich.

2. Wkłady rzeczowe od osób trzecich w postaci pracy wykonywanej przez wolontariuszy, wycenianej zgodnie z art. 181 ust. 8, wyszczególnia się w szacunkowym budżecie jako koszty kwalifikowalne. Przedstawia się je odrębnie od pozostałych kosztów kwalifikowalnych. Praca wykonywana przez wolontariuszy może stanowić do 50 % wartości współfinansowania. Do celów obliczenia tego odsetka wkłady rzeczowe oraz inne formy współfinansowania ustalane są na podstawie danych szacunkowych podanych przez wnioskodawcę.

Pozostałe wkłady rzeczowe od osób trzecich przedstawia się odrębnie od wkładów w koszty kwalifikowalne w szacunkowym budżecie. W szacunkowym budżecie wskazuje się ich przybliżoną wartość, która nie może podlegać późniejszym zmianom.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 działanie zewnętrzne może być w pełni sfinansowane z dotacji, w przypadku gdy ma to zasadnicze znaczenie dla przeprowadzenia tego działania. W takim przypadku w decyzji o udzieleniu dotacji podaje się uzasadnienie.
4. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do obniżonych stóp oprocentowania oraz dotacji na opłaty gwarancyjne.

Artykuł 191

Zasada nielączenia dotacji oraz zakaz podwójnego finansowania

1. Każde działanie może być podstawą przyznania tylko jednej dotacji z budżetu jednemu beneficjentowi, chyba że odpowiednie akty podstawowe stanowią inaczej.

W ciągu roku budżetowego danemu beneficjentowi można przyznać z budżetu tylko jedną dotację na działalność.

Działanie może być finansowane wspólnie z oddzielnymi liniami budżetowymi przez różnych właściwych urzędników zatwierdzających.

2. Wnioskodawca natychmiast informuje urzędników zatwierdzających o wszelkich wielokrotnych wnioskach i wielokrotnych dotacjach odnoszących się do tego samego działania lub do tego samego programu prac.
3. W żadnych okolicznościach te same koszty nie mogą być dwukrotnie finansowane z budżetu.
4. W odniesieniu do następujących rodzajów wsparcia ust. 1 i 2 nie mają zastosowania, a w stosownych przypadkach Komisja może zdecydować o niesprawdzeniu, czy miało miejsce dwukrotne finansowanie tych samych kosztów:
  - a) wsparcia w celach naukowych, badawczych, szkoleniowych lub edukacyjnych wypłacanego osobom fizycznym;
  - b) wsparcia bezpośredniego wypłacanego osobom fizycznym najbardziej potrzebującym, takim jak bezrobotni i uchodźcy.

Artykuł 192

Zasada niedochodowości

1. Celem ani skutkiem dotacji nie może być osiągnięcie zysku w ramach działania lub programu prac beneficjenta („zasada niedochodowości”).
2. Do celów ust. 1 zysk definiuje się jako nadwyżkę – obliczoną w momencie dokonywania płatności salda – wpływów w stosunku do kosztów kwalifikowalnych działania lub programu prac, przy czym wpływy ograniczone są do dotacji Unii i przychodów wygenerowanych w wyniku tego działania lub programu prac.

W przypadku dotacji na działalność, kwot przeznaczonych na tworzenie rezerw nie uwzględnia się przy sprawdzaniu zgodności z zasadą niedochodowości.

3. Ust. 1 nie ma zastosowania do:
  - a) działań mających na celu poprawę zdolności finansowej beneficjenta lub działań generujących dochód w celu zapewnienia ich ciągłości po upływie okresu finansowania unijnego przewidzianego w umowie o udzielenie dotacji;
  - b) wsparcia w celach naukowych, badawczych, szkoleniowych lub edukacyjnych wypłacanego osobom fizycznym lub innego wsparcia bezpośredniego wypłacanego osobom fizycznym najbardziej potrzebującym, takim jak bezrobotni i uchodźcy;
  - c) działań realizowanych przez organizacje o charakterze niekomercyjnym;
  - d) dotacji w formie, o której mowa w art. 125 ust. 1 akapit pierwszy lit. a);
  - e) dotacji o niskiej wartości.
4. W przypadku wypracowania zysku Komisja jest uprawniona do odzyskania odsetka zysku odpowiadającego wkładowi Unii w koszty kwalifikowalne faktycznie poniesione przez beneficjenta w celu realizacji działania lub programu prac.

Artykuł 193

Zasada niedziałania wstecz

1. Dotacji nie udziela się z mocą wsteczną, chyba że niniejszy artykuł stanowi inaczej.
2. Dotacji można udzielić na działanie, które już się rozpoczęło, pod warunkiem że wnioskodawca może wykazać potrzebę rozpoczęcia działania przed podpisaniem umowy o udzielenie dotacji.

W takich przypadkach koszty poniesione przed dniem przedłożenia wniosku o udzielenie dotacji nie są kwalifikowalne, z wyjątkiem:

- a) należycie uzasadnionych sytuacji wyjątkowych przewidzianych w akcie podstawowym; lub
- b) wyjątkowo pilnych przypadków zapotrzebowania na środki, o których mowa w art. 195 akapit pierwszy lit. a) lub b), w których to przypadkach wczesna interwencja Unii może mieć zasadnicze znaczenie.

W przypadkach, o których mowa w akapicie drugim lit. b), koszty poniesione przez beneficjenta przed datą złożenia wniosku kwalifikują się do finansowania unijnego przy spełnieniu następujących warunków:

- a) przyczyny takiego odstępowania zostały należycie uzasadnione przez właściwego urzędnika zatwierdzającego;
- b) w umowie o udzielenie dotacji wyraźnie określono, że termin rozpoczynający okres kwalifikowalności przypada przed terminem złożenia wniosków.

Delegowany urzędnik zatwierdzający składa sprawozdanie z każdego z przypadków, o których mowa w niniejszym ustępie, w ramach działu „Odstępstwa od zasady niedziałania wstecz zgodnie z art. 193 rozporządzenia finansowego” w rocznym sprawozdaniu z działalności, o którym mowa w art. 74 ust. 9.

3. Nie udziela się z mocą wsteczną dotacji na działania już zakończone.
4. W przypadku dotacji na działalność umowa o udzielenie dotacji podpisuje się w ciągu czterech miesięcy od rozpoczęcia roku budżetowego beneficjenta. Koszty poniesione przed złożeniem wniosku o udzielenie dotacji lub przed rozpoczęciem roku budżetowego beneficjenta nie kwalifikują się do finansowania. Pierwszą ratę wypłaca się beneficjentowi w ciągu 30 dni kalendarzowych od podpisania umowy o udzielenie dotacji.

ROZDZIAŁ 3

Procedura udzielania dotacji i umowa o udzielenie dotacji

Artykuł 194

Treść i publikacja zaproszeń do składania wniosków

1. W zaproszeniach do składania wniosków określa się:
  - a) zamierzone cele;
  - b) kryteria kwalifikowalności, wykluczenia, kwalifikacji i wyboru oraz odpowiednie dokumenty potwierdzające;
  - c) warunki dotyczące finansowania unijnego określające wszystkie rodzaje wkładów Unii, w szczególności formy dotacji;
  - d) tryb i ostateczny termin składania wniosków;
  - e) planowaną datę przekazania wszystkim wnioskodawcom informacji o wynikach oceny ich wniosków oraz orientacyjną datę podpisania umów o udzielenie dotacji.
2. Daty, o których mowa w ust. 1 lit. e), ustala się w oparciu o następujące okresy:
  - a) w przypadku informowania wszystkich wnioskodawców o wynikach oceny ich wniosków – maksimum sześć miesięcy od ostatecznego terminu składania kompletnych wniosków;
  - b) w przypadku podpisywania umów o udzielenie dotacji z wnioskodawcami – maksimum trzy miesiące od daty poinformowania wnioskodawców, że zostali wybrani.

Okresy te mogą być dostosowane w celu uwzględnienia czasu potrzebnego na dopełnienie procedur szczególnych, jakich może wymagać akt podstawowy zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 182/2011, a w wyjątkowych, należyście uzasadnionych przypadkach mogą być przekroczone, zwłaszcza w przypadku działań złożonych, jeżeli wpłynęła duża liczba wniosków lub wystąpiły opóźnienia, które można przypisać wnioskodawcom.

Delegowany urzędnik zatwierdzający podaje w swoim rocznym sprawozdaniu z działalności długość średniego okresu, jaki upływa do momentu poinformowania wnioskodawców i podpisania umów o udzielenie dotacji. W razie przekroczenia okresów, o których mowa w akapicie pierwszym, delegowany urzędnik zatwierdzający podaje powody, a w przypadku gdy sytuacja ta nie jest należyście uzasadniona zgodnie z akapitem drugim, proponuje działania zaradcze.

3. Zaproszenia do składania wniosków publikuje się na stronie internetowej instytucji Unii oraz za pośrednictwem innych odpowiednich środków, w tym również w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, gdy jest to niezbędne w celu zapewnienia dodatkowego upublicznienia wśród potencjalnych beneficjentów. Zaproszenia do składania wniosków mogą być publikowane z zastrzeżeniem przyjęcia decyzji w sprawie finansowania, o której mowa w art. 110, w tym również w roku poprzedzającym rok wykonania budżetu. Wszelkie zmiany w treści zaproszeń do składania wniosków publikuje się na tych samych warunkach.

Artykuł 195

Wyjątki od zaproszeń do składania wniosków

Dotacje mogą być udzielane bez zaproszenia do składania wniosków wyłącznie w następujących przypadkach:

- a) do celów pomocy humanitarnej, operacji wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych, działań z zakresu ochrony ludności lub pomocy przeznaczonej na zarządzanie kryzysowe;
- b) w innych wyjątkowych i należyście uzasadnionych nagłych przypadkach;
- c) organom, które mają monopol faktyczny lub prawny, lub organom wyznaczonym przez państwa członkowskie, na ich odpowiedzialność, w przypadku gdy te państwa członkowskie znajdują się w sytuacji monopolu faktycznego lub prawnego;
- d) organom wskazanym jako beneficjenci w akcie podstawowym w rozumieniu art. 58 lub organom wyznaczonym przez państwa członkowskie, na ich odpowiedzialność, w przypadku gdy te państwa członkowskie są wskazane w akcie podstawowym jako beneficjenci;

- e) w przypadku badań i rozwoju technologicznego – podmiotom określonym w programie prac, o którym mowa w art. 110, w przypadku gdy akt podstawowy wyraźnie przewiduje taką możliwość oraz pod warunkiem że projekt nie wchodzi w zakres zaproszenia do składania wniosków;
- f) na działania o cechach szczególnych, wymagające określonego rodzaju podmiotu ze względu na jego kompetencje techniczne, wysoki stopień specjalizacji lub uprawnienia administracyjne, pod warunkiem że dane działania nie wchodzą w zakres zaproszenia do składania wniosków;
- g) EBI lub EFI na działania z zakresu pomocy technicznej. W takich przypadkach art. 196 ust. 1 lit. a)–d) nie ma zastosowania.

W przypadku gdy określonym rodzajem podmiotu, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. f), jest państwo członkowskie, dotacja może zostać udzielona także bez zaproszenia do składania wniosków podmiotowi wyznaczonemu przez państwo członkowskie, na jego odpowiedzialność, w celu realizacji danego działania.

Przypadki, o których mowa w akapicie pierwszym lit. c) i f), należy uzasadniać się w decyzji o udzieleniu dotacji.

Artykuł 196

Treść wniosków o udzielenie dotacji

1. Wniosek o udzielenie dotacji zawiera:

- a) informacje dotyczące statusu prawnego wnioskodawcy;
- b) oświadczenie wnioskodawcy zgodnie z art. 137 ust. 1 oraz dotyczące spełnienia kryteriów kwalifikowalności i kryteriów kwalifikacji;
- c) informacje niezbędne do wykazania finansowej i operacyjnej zdolności wnioskodawcy do realizacji proponowanego działania lub programu prac oraz, jeżeli taką decyzję podjął na podstawie oceny ryzyka właściwy urzędnik zatwierdzający, dokumenty potwierdzające te informacje, takie jak rachunek zysków i strat, a także bilans za maksymalnie trzy ostatnie lata budżetowe, za które zamknięto rozliczenia.

Takich informacji i dokumentów potwierdzających nie wymaga się od wnioskodawców, których nie dotyczy sprawdzenie zdolności finansowej lub operacyjnej zgodnie z art. 198 ust. 5 lub 6. Dokumentów potwierdzających nie wymaga się ponadto w przypadku dotacji o niskiej wartości;

- d) w przypadku gdy wniosek dotyczy dotacji na działanie, której kwota przekracza 750 000 EUR, lub dotacji na działalność przekraczającej 100 000 EUR – sprawozdanie z audytu sporządzone przez zatwierzonego audytora zewnętrznego, jeśli jest dostępne i każdorazowo w przypadkach, w których badanie ustawowe wymagane jest na mocy prawa Unii lub prawa krajowego, w którym poświadczają się sprawozdanie finansowe za maksymalnie trzy ostatnie dostępne lata budżetowe. We wszystkich pozostałych przypadkach wnioskodawca przedkłada oświadczenie własne podpisane przez upoważnionego przedstawiciela, w którym poświadczają się prawidłowość sprawozdania finansowego za maksymalnie trzy ostatnie dostępne lata budżetowe.

Akapit pierwszy ma zastosowanie wyłącznie do pierwszego wniosku złożonego przez beneficjenta do właściwego urzędnika zatwierdzającego w którymkolwiek roku budżetowym.

W przypadku umów między Komisją a wieloma beneficjentami progi określone w akapicie pierwszym mają zastosowanie do każdego beneficjenta.

W przypadku partnerstw, o których mowa w art. 130 ust. 4, przed podpisaniem ramowej umowy o partnerstwie finansowym musi zostać sporządzone sprawozdanie z audytu, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszej litery, obejmujące ostatnie dwa dostępne lata budżetowe.

Właściwy urzędnik zatwierdzający może, stosownie do oceny ryzyka, odstąpić od obowiązku, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszej litery, w odniesieniu do instytucji zajmujących się kształceniem i szkoleniem oraz, w przypadku umów z wieloma beneficjentami, w odniesieniu do tych beneficjentów, którzy przyjęli na siebie odpowiedzialność solidarną lub którzy nie ponoszą jakiegokolwiek odpowiedzialności finansowej.

Akapit pierwszy nie ma zastosowania do osób i podmiotów kwalifikujących się w ramach zarządzania pośredniego w zakresie, w jakim spełniają one warunki określone w art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) i art. 154;

- e) opis działania lub programu prac oraz szacunkowy budżet, który:

- (i) zawiera dochody i wydatki, które znajdują się w równowadze; oraz

(ii) wskazuje szacunkowe koszty kwalifikowalne danego działania lub programu prac.

Ppkt (i) oraz (ii) nie mają zastosowania do działań z udziałem wielu darczyńców.

Na zasadzie odstępstwa od ppkt (i), w należycie uzasadnionych przypadkach, szacunkowy budżet może obejmować rezerwy na nieprzewidziane zdarzenia lub ewentualne zmiany kursowe;

f) wskazanie źródeł i kwot finansowania unijnego, które otrzymano lub o udzielenie którego złożono wniosek w odniesieniu do tego samego działania lub jego części lub na funkcjonowanie wnioskodawcy w tym samym roku budżetowym, a także wszelkiego innego finansowania, które otrzymano lub o udzielenie którego złożono wniosek w odniesieniu do tego samego działania.

2. Wniosek może zostać podzielony na szereg części, które mogą być przedkładane na różnych etapach zgodnie z art. 200 ust. 2.

Artykuł 197

Kryteria kwalifikowalności

1. Kryteria kwalifikowalności określają warunki udziału w zaproszeniu do składania wniosków.
2. Każdy z następujących wnioskodawców kwalifikuje się do udziału w zaproszeniu do składania wniosków:
  - a) osoby prawne;
  - b) osoby fizyczne, w zakresie, w jakim wymaga tego rodzaj lub charakter działania lub cel realizowany przez wnioskodawcę;
  - c) podmioty nieposiadające osobowości prawnej na podstawie mającego zastosowanie prawa krajowego, pod warunkiem że ich przedstawiciele są uprawnieni do zaciągania w imieniu danego podmiotu zobowiązań prawnych oraz pod warunkiem że dane podmioty dają gwarancje ochrony interesów finansowych Unii równorzędne z gwarancjami, jakie dają osoby prawne. Wnioskodawca taki musi w szczególności posiadać zdolność finansową i operacyjną równoważną zdolności osoby prawnej. Przedstawiciele wnioskodawcy wykazują, że warunki te zostały spełnione.
3. W zaproszeniu do składania wniosków mogą zostać określone dodatkowe kryteria kwalifikowalności, ustalone przy należytych uwzględnieniu celów działania oraz zgodne z zasadami przejrzystości i niedyskryminacji.
4. Do celów art. 180 ust. 5 oraz niniejszego artykułu JRC uznawane jest za osobę prawną z siedzibą w państwie członkowskim.

Artykuł 198

Kryteria kwalifikacji

1. Kryteria kwalifikacji muszą umożliwiać ocenę zdolności wnioskodawcy do zrealizowania proponowanego działania lub programu prac.
2. Wnioskodawca musi posiadać stabilne i wystarczające źródła finansowania, aby utrzymać swoją działalność przez cały okres, na który dotacja została udzielona, oraz aby uczestniczyć w finansowaniu („zdolność finansowa”).
3. Wnioskodawca musi posiadać kompetencje i kwalifikacje zawodowe wymagane do zrealizowania proponowanego działania lub programu prac, chyba że akt podstawowy wyraźnie stanowi inaczej („zdolność operacyjna”).
4. Zdolność finansową i operacyjną sprawdza się w szczególności na podstawie analizy wszelkich informacji lub dokumentów potwierdzających, o których mowa w art. 196.

Jeśli w zaproszeniu do składania wniosków nie zawarto wymogu przedłożenia dokumentów potwierdzających, i jeżeli właściwy urzędnik zatwierdzający ma uzasadnione podstawy, aby kwestionować zdolność finansową lub operacyjną wnioskodawcy, zwraca się on do wnioskodawcy o dostarczenie wszelkich odpowiednich dokumentów.

W przypadku partnerstw sprawdzenia tego dokonuje się zgodnie z art. 130 ust. 6.

5. Sprawdzania zdolności finansowej nie stosuje się wobec:
  - a) osób fizycznych otrzymujących wsparcie na rzecz kształcenia;
  - b) osób fizycznych najbardziej potrzebujących, takich jak bezrobotni i uchodźcy, oraz osób fizycznych otrzymujących wsparcie bezpośrednie;
  - c) podmiotów prawa publicznego, w tym również organizacji w państwach członkowskich;
  - d) organizacji międzynarodowych;

- e) osób lub podmiotów wnioskujących o obniżone stopy oprocentowania i dotacje na opłaty gwarancyjne, w przypadku gdy celem tych obniżonych stóp i dotacji jest poprawa zdolności finansowej beneficjenta lub wygenerowanie dochodów.
6. Właściwy urzędnik zatwierdzający może, stosownie do oceny ryzyka, odstąpić od obowiązku sprawdzenia zdolności operacyjnej organów publicznych, organizacji w państwach członkowskich lub organizacji międzynarodowych.

Artykuł 199

Kryteria udzielenia zamówienia

Kryteria udzielenia zamówienia muszą umożliwiać:

- a) ocenę jakości przedłożonych wniosków w świetle wyznaczonych celów i priorytetów oraz spodziewanych rezultatów;
- b) udzielenie dotacji na działania lub programy prac, które maksymalizują ogólną skuteczność finansowania unijnego;
- c) ocenę wniosków o udzielenie dotacji.

Artykuł 200

Procedura oceny

1. W celu wyłonienia wniosków, które mogą uzyskać finansowanie, wnioski te ocenia się na podstawie wcześniej ogłoszonych kryteriów kwalifikacji i wyboru.
2. W stosownych przypadkach właściwy urzędnik zatwierdzający dokonuje podziału tej procedury na szereg etapów. Zasady regulujące procedurę ogłaszane są w zaproszeniu do składania wniosków.

Wnioskodawcy, których wnioski zostały odrzucone na którymkolwiek etapie procedury, zostają o tym poinformowani zgodnie z ust. 7.

W ramach jednej procedury nie wymaga się więcej niż jeden raz tych samych dokumentów i informacji.

3. Komisja oceniająca, o której mowa w art. 150, lub, w stosownych przypadkach, właściwy urzędnik zatwierdzający mogą zwrócić się do wnioskodawcy o dostarczenie dodatkowych informacji lub o wyjaśnienia do dokumentów potwierdzających złożonych zgodnie z art. 151. Urzędnik zatwierdzający prowadzi odpowiedni rejestr wszelkich kontaktów z wnioskodawcami w trakcie procedury.

4. W momencie ukończenia pracy członkowie komisji oceniającej podpisują wykaz wszystkich przeanalizowanych wniosków, zawierający ocenę ich jakości oraz wskazujący te, które mogą otrzymać finansowanie.

W razie konieczności wykaz ten zawiera klasyfikację przeanalizowanych wniosków, zalecenia dotyczące maksymalnej kwoty dotacji oraz ewentualne inne niż istotne dostosowania we wniosku o dotację.

Wykaz przechowuje się do wglądu.

5. Właściwy urzędnik zatwierdzający może wezwać wnioskodawcę do dostosowania wniosku zgodnie z zaleceniami komisji oceniającej. Właściwy urzędnik zatwierdzający prowadzi odpowiedni rejestr kontaktów z wnioskodawcami w trakcie procedury.

6. Właściwy urzędnik zatwierdzający podejmuje na podstawie oceny decyzję, podając co najmniej:

- a) przedmiot decyzji oraz całkowitą kwotę przewidzianą w decyzji;
- b) imiona i nazwiska lub nazwy wybranych wnioskodawców, tytuł działań, przyjęte kwoty i uzasadnienie wyboru, w tym również w przypadku gdy wybór ten jest niezgodny z opinią komisji oceniającej;
- c) imiona i nazwiska lub nazwy odrzuconych wnioskodawców i przyczyny odrzucenia.

7. Właściwy urzędnik zatwierdzający informuje wnioskodawców na piśmie o decyzji w sprawie ich wniosków. W przypadku nieudzielenia dotacji dana instytucja Unii podaje powody odrzucenia wniosku. Odrzuceni wnioskodawcy są informowani o wyniku oceny ich wniosków w najkrótszym możliwym terminie, a w każdym razie nie później niż w terminie 15 dni kalendarzowych po przesłaniu informacji wybranym wnioskodawcom.

8. W przypadku dotacji udzielonych na podstawie art. 195 właściwy urzędnik zatwierdzający może:

- a) zadecydować o niestosowaniu ust. 2 i 4 niniejszego artykułu oraz art. 150;
- b) połączyć treść sprawozdania z oceny i decyzji o udzieleniu dotacji w jeden dokument oraz podpisać go.

Artykuł 201

Umowa o udzielenie dotacji

1. Dotacji udziela się na podstawie pisemnej umowy.
2. W umowie o udzielenie dotacji wskazuje się co najmniej:
  - a) przedmiot;
  - b) beneficjenta;
  - c) czas trwania, a mianowicie:
    - (i) datę wejścia w życie umowy;
    - (ii) datę rozpoczęcia i czas trwania danego działania lub rok budżetowy objęty finansowaniem;
  - d) opis działania lub, w przypadku dotacji na działalność, opis programu prac wraz z opisem spodziewanych rezultatów;
  - e) maksymalną kwotę finansowania unijnego wyrażoną w euro, szacunkowy budżet działania lub programu prac oraz formę dotacji;
  - f) zasady dotyczące sprawozdawczości i płatności oraz zasady dotyczące zamówień, o których mowa w art. 205;
  - g) przyjęcie przez beneficjenta zobowiązań, o których mowa w art. 129;
  - h) przepisy dotyczące eksponowania informacji o wsparciu finansowym Unii, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków, gdy publiczna prezentacja informacji nie jest możliwa lub odpowiednia;
  - i) mające zastosowanie prawo, którym jest prawo Unii, w razie konieczności uzupełnione przepisami krajowymi wskazanymi w umowie o udzielenie dotacji. Odstępstwa są możliwe w umowach o udzielenie dotacji zawieranych z organizacjami międzynarodowymi;
  - j) sąd lub trybunał arbitrażowy właściwy do rozstrzygnięcia sporów.
3. Zobowiązania pieniężne podmiotów lub osób innych niż państwa, wynikające z wykonywania umowy o udzielenie dotacji podlegają egzekucji zgodnie z art. 100 ust. 2.
4. Zmiany w umowach o udzielenie dotacji nie mogą mieć na celu dokonywania w umowach modyfikacji, które podważyłyby decyzję o udzieleniu dotacji lub które byłyby sprzeczne z zasadą równego traktowania wnioskodawców, ani nie mogą skutkować wprowadzaniem takich modyfikacji.

RODZIAŁ 4

Realizacja dotacji

Artykuł 202

Kwota dotacji oraz rozszerzenie ustaleń z audytu

1. Kwota dotacji nie jest ostateczna do momentu zatwierdzenia przez właściwego urzędnika zatwierdzającego końcowych sprawozdań oraz, w stosownych przypadkach, sprawozdań finansowych, bez uszczerbku dla późniejszych audytów, kontroli i dochodzeń przeprowadzanych przez daną instytucję Unii, OLAF lub Trybunał Obrachunkowy. Art. 131 ust. 4 ma zastosowanie także po tym, gdy kwota dotacji stanie się ostateczna.
2. W przypadku gdy kontrole lub audyty wykażą systemowe lub powtarzające się nieprawidłowości, nadużycia finansowe lub naruszenia obowiązków, które można przypisać beneficjentowi i które mają istotny wpływ na inne dotacje udzielane temu beneficjentowi na podobnych warunkach, właściwy urzędnik zatwierdzający może zawiesić wykonywanie umowy o udzielenie dotacji lub płatności w ramach wszystkich odnośnych dotacji lub, w stosownych przypadkach, rozwiązać odnośne umowy o udzielenie dotacji zawarte z tym beneficjentem, mając na uwadze wagę ustaleń.

Właściwy urzędnik zatwierdzający może ponadto obniżyć dotacje, odrzucić niekwalifikowalne koszty i odzyskać kwoty wypłacone nienależnie w odniesieniu do wszystkich dotacji, których dotyczą systemowe lub powtarzające się nieprawidłowości, nadużycia finansowe lub naruszenia obowiązków, o których mowa w akapicie pierwszym, i które mogą podlegać audytom, weryfikacjom i dochodzeniom zgodnie z odnośnymi umowami o udzielenie dotacji.
3. Właściwy urzędnik zatwierdzający określa wysokość kwot, o które dotacja ma być obniżona, lub kwot do odzyskania, jeżeli jest to możliwe i wykonalne, na podstawie kosztów nienależnie zadeklarowanych jako kwalifikowalne w odniesieniu do każdej odnośnej dotacji, po zatwierdzeniu poprawionych sprawozdań i sprawozdań finansowych przedłożonych przez beneficjenta.

4. W przypadku gdy dokładne określenie kwot kosztów niekwalifikowalnych nie jest możliwe lub wykonalne w odniesieniu do każdej odnośnej dotacji, obniżane lub odzyskiwane kwoty można określić, ekstrapolując stawkę obniżenia lub odzyskania zastosowaną do dotacji, w przypadku których wykazano systemowe lub powtarzające się nieprawidłowości, nadużycia finansowe lub naruszenia obowiązków, lub – w przypadku gdy koszty niekwalifikowalne nie mogą posłużyć za podstawę do określenia obniżanych lub odzyskiwanych kwot – stosując stawkę zryczałtowaną, z uwzględnieniem zasady proporcjonalności. Beneficjentowi umożliwia się zaproponowanie należycie uzasadnionej alternatywnej metody lub stawki przed przystąpieniem do obniżenia dotacji lub odzyskania środków.

Artykuł 203

Dokumenty potwierdzające dołączane do wniosków o płatność

1. Właściwy urzędnik zatwierdzający określa dokumenty potwierdzające, które należy dołączyć do wniosku o płatność.
2. W przypadku każdej dotacji płatności zaliczkowe mogą zostać podzielone na szereg rat zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami. Do wniosku o kolejną ratę w ramach płatności zaliczkowych dołącza się oświadczenie beneficjenta o wykorzystaniu wcześniejszych płatności zaliczkowych. Warunkiem wypłaty pełnej kwoty raty jest wykorzystanie przynajmniej 70 % całkowitej kwoty wszelkich wcześniejszych płatności zaliczkowych. W przeciwnym razie ratę zmniejsza się o kwoty pozostające jeszcze do wykorzystania, do chwili osiągnięcia tego progu.
3. Bez uszczerbku dla obowiązku dostarczenia dokumentów potwierdzających beneficjent składa oświadczenie, że informacje zawarte we wnioskach o płatność są pełne, wiarygodne i prawdziwe. Beneficjent poświadcza również, że poniesione koszty są kwalifikowalne zgodnie z umową o udzielenie dotacji oraz że wnioski o płatność są poparte odpowiednimi dokumentami potwierdzającymi, które mogą zostać zweryfikowane.
4. Na poparcie płatności okresowych lub płatności salda w jakiegokolwiek kwocie właściwy urzędnik zatwierdzający może zażądać poświadczenia sprawozdania finansowego dotyczącego danego działania lub programu prac oraz ksiąg rachunkowych stanowiących jego podstawę. Poświadczenia takiego żąda się na podstawie oceny ryzyka uwzględniającej, w szczególności, kwotę dotacji, kwotę płatności, rodzaj beneficjenta oraz charakter wspieranej działalności.

Poświadczenie sporządza zatwierdzony audytor zewnętrzny lub, w przypadku organów publicznych, właściwy i niezależny urzędnik publiczny.

Poświadczenie potwierdza, zgodnie z metodologią zatwierdzoną przez właściwego urzędnika zatwierdzającego oraz na podstawie uzgodnionych procedur zgodnych z międzynarodowymi standardami, że koszty zadeklarowane przez beneficjenta w sprawozdaniach finansowych, na których oparty jest wniosek o płatność, są rzeczywiste, prawidłowo ujęte oraz kwalifikowalne zgodnie z umową o udzielenie dotacji. W szczególnych i należycie uzasadnionych przypadkach właściwy urzędnik zatwierdzający może zwrócić się o poświadczenie w postaci opinii lub w innej formie zgodnej z międzynarodowymi standardami.

5. Na poparcie wszelkich płatności właściwy urzędnik zatwierdzający może zażądać, na podstawie oceny ryzyka, sprawozdania z weryfikacji operacyjnej, sporządzonego przez niezależną osobę trzecią zatwierdzoną przez właściwego urzędnika zatwierdzającego. W sprawozdaniu z weryfikacji operacyjnej stwierdza się, że weryfikacja operacyjna została przeprowadzona zgodnie z metodologią zatwierdzoną przez właściwego urzędnika zatwierdzającego, oraz określa się, czy dane działanie lub program prac zostały faktycznie zrealizowane zgodnie z warunkami określonymi w umowie o udzielenie dotacji.

Artykuł 204

Wsparcie finansowe dla osób trzecich

W przypadku gdy realizacja działania lub programu prac wymaga zapewnienia wsparcia finansowego dla osób trzecich, beneficjent może zapewnić takie wsparcie finansowe, jeżeli warunki jego zapewnienia są określone w umowie o udzielenie dotacji między beneficjentem a Komisją i nie pozostawiają beneficjentowi miejsca na swobodę decyzyjną.

Uznaje się, że umowa o udzielenie dotacji nie pozostawia miejsca na swobodę decyzyjną, jeżeli przewiduje ona:

- a) maksymalną kwotę wsparcia finansowego, jaką można wypłacić osobie trzeciej, nieprzekraczającą 60 000 EUR, chyba że osiągnięcie celów działania byłoby w przeciwnym razie niemożliwe lub nadmiernie trudne, oraz kryteria określenia dokładnej kwoty;
- b) poszczególne rodzaje działalności, na które można przyznać takie wsparcie finansowe, na podstawie wyczerpującego wykazu;
- c) definicję osób lub kategorii osób, które mogą otrzymać tego rodzaju wsparcie finansowe, oraz kryteria jego przyznania.

Próg, o którym mowa w akapicie drugim lit. a), można przekroczyć w przypadku, gdy osiągnięcie celów działania byłoby w przeciwnym razie niemożliwe lub nadmiernie trudne.

Artykuł 205

Umowy dotyczące realizacji

1. Bez uszczerbku dla dyrektywy 2014/24/UE i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE⁽¹⁾, w przypadku gdy realizacja danego działania lub programu prac wymaga udzielenia zamówienia publicznego, beneficjent może udzielić zamówienia publicznego zgodnie ze swoimi zwyczajowymi praktykami nabywczymi, pod warunkiem że zamówienia publicznego udziela się oferentowi przedstawiającemu ofertę najkorzystniejszą ekonomicznie lub – stosownie do przypadku – oferentowi, którego oferta zawiera najniższą cenę, unikając jednocześnie konfliktu interesów.

2. W przypadku gdy realizacja danego działania lub programu prac wymaga udzielenia zamówienia publicznego o wartości przekraczającej 60 000 EUR, właściwy urzędnik zatwierdzający może wymagać, jeśli jest to należycie uzasadnione, aby beneficjent przestrzegał szczególnych zasad, oprócz tych, o których mowa w ust. 1.

Te szczególne zasady oparte są na zasadach zawartych w niniejszym rozporządzeniu oraz muszą być proporcjonalne do wartości danych zamówień publicznych, względnej wielkości wkładu Unii w stosunku do całkowitego kosztu działania oraz ryzyka. Tego rodzaju szczególne zasady włącza się do umowy o udzielenie dotacji.

TYTUŁ IX

NAGRODY

Artykuł 206

Zasady ogólne

1. Przyznawanie nagród musi być zgodne z zasadami przejrzystości i równego traktowania oraz musi wspierać realizację celów polityk Unii.

2. Nagrody nie mogą być przyznawane bezpośrednio, bez przeprowadzenia konkursu.

Konkursy, w których jednostkowa wartość nagród wynosi co najmniej 1 000 000 EUR, mogą być publikowane tylko wtedy, gdy nagrody te zostały wyszczególnione w decyzji w sprawie finansowania, o której mowa w art. 110, oraz po przedłożeniu informacji o tych nagrodach Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

3. Kwota nagrody nie może być powiązana z kosztami poniesionymi przez zwycięzcę.

4. W przypadku gdy realizacja działania lub programu prac wymaga przyznania nagród osobom trzecim przez beneficjenta, beneficjent ten może przyznać takie nagrody, pod warunkiem że kryteria kwalifikowalności i kryteria udzielenia zamówienia, kwota nagród oraz sposoby wypłacenia są określone w umowie o udzielenie dotacji zawartej między beneficjentem a Komisją i nie pozostawiają miejsca na swobodę decyzyjną.

Artykuł 207

Zasady konkursu, dokonywania wyboru i publikacji

1. Zasady konkursów:

- a) określają kryteria kwalifikowalności;
- b) określają zasady i ostateczny termin rejestracji wnioskodawców, jeżeli jest wymagany, oraz składania wniosków;
- c) określają kryteria wykluczenia określone w art. 136 oraz powody odrzucenia określone w art. 141;
- d) przewidują wyłączną odpowiedzialność wnioskodawcy w przypadku roszczeń dotyczących działań wykonywanych w ramach konkursu;
- e) przewidują akceptację przez zwycięzców obowiązków, o których mowa w art. 129, oraz obowiązków dotyczących upubliczniania, jak wskazano w zasadach konkursu;
- f) określają kryteria udzielenia zamówienia, które umożliwiają ocenę jakości wniosków w odniesieniu do zamierzonych celów oraz spodziewanych rezultatów, a także obiektywne określenie, czy wnioski zostały wybrane;
- g) określają kwotę nagrody lub nagród;
- h) określają zasady wypłaty nagród zwycięzcom po ich przyznaniu.

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 243).

Do celów akapitu pierwszego lit. a) do udziału kwalifikują się beneficjenci, chyba że zasady konkursu stanowią inaczej.

Art. 194 ust. 3 stosuje się odpowiednio do publikacji konkursów.

2. Zasady konkursów mogą określać warunki unieważnienia konkursu, w szczególności w przypadku gdy jego celów nie można osiągnąć.

3. Właściwy urzędnik zatwierdzający przyznaje nagrody na podstawie oceny dokonanej przez komisję oceniającą, o której mowa w art. 150.

Art. 200 ust. 4 i 6 stosuje się odpowiednio do decyzji o przyznaniu nagród.

4. Wnioskodawcy są informowani o wyniku oceny ich wniosku w najkrótszym możliwym terminie i nie później niż w ciągu 15 dni kalendarzowych po podjęciu przez urzędnika zatwierdzającego decyzji o przyznaniu nagród.

Zwycięski wnioskodawca jest powiadamiany o decyzji o przyznaniu nagrody, która stanowi zobowiązanie prawne.

5. Informacje o wszystkich nagrodach przyznanych w konkursie w ciągu roku budżetowego są publikowane zgodnie z art. 38 ust. 1–4.

Po publikacji Komisja, na wniosek Parlamentu Europejskiego i Rady, przekazuje im sprawozdanie uwzględniające:

- a) liczbę wnioskodawców w minionym roku;
- b) liczbę wnioskodawców oraz odsetek wybranych wniosków w każdym konkursie;
- c) wykaz ekspertów, którzy uczestniczyli w pracach komisji oceniającej w minionym roku wraz z odniesieniem do procedury, na podstawie której zostali wybrani.

TYTUŁ X

INSTRUMENTY FINANSOWE, GWARANCJE BUDŻETOWE ORAZ POMOC FINANSOWA

ROZDZIAŁ 1

Przepisy wspólne

Artykuł 208

Zakres i wdrażanie

1. W przypadku gdy okaże się to najodpowiedniejszym sposobem osiągnięcia celów polityki unijnej Unia może ustanawiać instrumenty finansowe lub zapewniać gwarancje budżetowe lub pomoc finansową w oparciu o budżet w drodze aktu podstawowego, który określa zakres i termin wdrażania tych instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych lub pomocy finansowej.

2. Państwa członkowskie mogą wносить wkład w unijne instrumenty finansowe, gwarancje budżetowe lub pomoc finansową. Osoby trzecie również mogą wnieść taki wkład, o ile zezwala na to akt podstawowy.

3. W przypadku gdy instrumenty finansowe są wdrażane w ramach zarządzania dzielonego z państwami członkowskimi, zastosowanie mają przepisy sektorowe.

4. W przypadku gdy instrumenty finansowe lub gwarancje budżetowe są wdrażane w ramach zarządzania pośredniego, Komisja zawiera umowy z podmiotami na podstawie art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) ppkt (ii), (iii), (v) oraz (vi). W przypadku gdy systemy, zasady i procedury stosowane przez te podmioty zostały ocenione zgodnie z art. 154 ust. 4, podmioty te mogą w pełni polegać na tych systemach, zasadach i procedurach. Podmioty te, wdrażając instrumenty finansowe i gwarancje budżetowe w ramach zarządzania pośredniego, mogą zawierać umowy z pośrednikami finansowymi, którzy są wybierani zgodnie z procedurami równoważnymi procedurom stosowanym przez Komisję. Podmioty te transponują w tych umowach wymogi zgodnie z art. 155 ust. 2.

Komisja pozostaje odpowiedzialna za zapewnienie zgodności ram wdrażania instrumentów finansowych z zasadą należytego zarządzania finansami oraz wspieranie dzięki tym ramom realizacji zdefiniowanych i terminowych celów polityki, mierzalnych pod względem produktów lub rezultatów. Bez uszczerbku dla odpowiedzialności prawnej i umownej podmiotów, którym powierza się zadania, Komisja odpowiada za wdrożenie instrumentów finansowych zgodnie z mającym zastosowanie prawem oraz art. 129.

W przypadku gdy państwa trzecie wnoszą wkład do instrumentów finansowych lub gwarancji budżetowych zgodnie z ust. 2, akt podstawowy może zezwolić na wyznaczenie kwalifikowalnych podmiotów lub partnerów wdrażających z danych państw.

5. Trybunał Obrachunkowy musi mieć pełen dostęp do wszelkich informacji dotyczących instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych i pomocy finansowej, w tym również za pośrednictwem kontroli na miejscu.

Trybunał Obrachunkowy pełni funkcję audytora zewnętrznego odpowiedzialnego za projekty i programy otrzymujące wsparcie w ramach instrumentu finansowego, gwarancji budżetowej lub pomocy finansowej.

Artykuł 209

Zasady i warunki mające zastosowanie do instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych

1. Instrumenty finansowe i gwarancje budżetowe muszą być wykorzystywane zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami, przejrzystości, proporcjonalności, niedyskryminacji, równego traktowania i pomocniczości oraz zgodnie z ich celami.

2. Instrumenty finansowe i gwarancje budżetowe:

- a) odpowiadają na niedoskonałości rynku lub niedostateczny poziom inwestycji na rynku oraz zapewniają wsparcie, w sposób proporcjonalny, tylko tym odbiorcom końcowym, których zgodnie z przyjętymi na szczeblu międzynarodowym standardami uznaje się za rentownych ekonomicznie w momencie udzielania im wsparcia finansowego Unii;
- b) mają charakter dodatkowy, zapobiegając zastępowaniu potencjalnego wsparcia i inwestycji z innych źródeł publicznych lub prywatnych;
- c) nie mogą zakłócać konkurencji na rynku wewnętrznym i muszą być spójne z przepisami dotyczącymi pomocy państwa;
- d) przynoszą efekt dźwigni i efekt mnożnikowy, z docelowym zakresem wartości opartym na ocenie *ex ante* danego instrumentu finansowego lub gwarancji budżetowej, przez uruchomienie łącznej inwestycji przekraczającej wielkość wkładu lub gwarancji Unii, w tym również, w stosownych przypadkach, maksymalizację inwestycji prywatnych;
- e) wdraża się w sposób zapewniający istnienie wspólnego interesu zaangażowanych we wdrażanie podmiotów lub partnerów w realizacji celów polityki określonych w odpowiednim akcie podstawowym, dzięki przepisom takim jak na przykład przepisy dotyczące współinwestowania, wymogów podziału ryzyka lub zachęt finansowych, przy równoczesnym zapobieganiu konfliktom interesów z innymi działaniami podmiotów lub partnerów;
- f) zapewniają wynagrodzenie Unii, które jest zgodne z podziałem ryzyka pomiędzy uczestników działań finansowych i celami polityki, których osiągnięciu mają służyć instrumenty finansowe lub gwarancje budżetowe;
- g) w przypadku gdy należne jest wynagrodzenie dla podmiotów lub partnerów zaangażowanych we wdrażanie, przewidują, że takie wynagrodzenie jest oparte na wykonaniu oraz obejmuje:
  - (i) opłaty administracyjne mające stanowić wynagrodzenie dla podmiotu lub partnera za pracę związaną z wdrażaniem instrumentu finansowego lub gwarancji budżetowej, które to opłaty w miarę możliwości oparte są na przeprowadzonych operacjach lub wypłaconych kwotach; oraz
  - (ii) w stosownych przypadkach, zachęty związane z polityką, mające wspierać realizację celów polityki lub stanowić zachętę do osiągnięcia odpowiednich wyników finansowych w ramach instrumentu finansowego lub gwarancji budżetowej.

Wyjątkowe wydatki mogą podlegać zwrotowi w należycie uzasadnionych przypadkach;

h) opierają się na ocenach *ex ante*, przeprowadzanych indywidualnie lub w ramach programu, zgodnie z art. 34, obejmujących wyjaśnienia dotyczące wyboru rodzaju operacji finansowej z uwzględnieniem zamierzonych celów polityki i powiązanego ryzyka finansowego oraz oszczędności dla budżetu.

Oceny, o których mowa w akapicie pierwszym lit. h), podlegają przeglądowi i są aktualizowane z uwzględnieniem wpływu istotnych zmian społeczno-gospodarczych na przesłanki będące podstawą instrumentu finansowego lub gwarancji budżetowej.

3. Bez uszczerbku dla przepisów sektorowych dotyczących zarządzania dzielonego dochód, w tym również dywidendy, zyski kapitałowe, koszty gwarancji oraz odsetki od pożyczek i kwot na rachunkach powierniczych zwracane Komisji lub na rachunkach powierniczych otwartych z myślą o instrumentach finansowych lub gwarancjach budżetowych oraz związane ze wsparciem z budżetu w ramach danego instrumentu finansowego lub gwarancji budżetowej, ujmuje się w budżecie po odpisaniu kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie.

Roczne spłaty, w tym również spłaty kapitału, zwolnione gwarancje, a także spłaty kwot głównych pożyczek wpłacone Komisji lub na rachunki powiernicze otwarte z myślą o instrumentach finansowych lub gwarancjach budżetowych oraz związane ze wsparciem z budżetu w ramach danego instrumentu finansowego lub gwarancji budżetowej, stanowią wewnętrzne dochody przeznaczony na określony cel zgodnie z art. 21 ust. 3 lit. f) i są wykorzystywane na ten sam instrument finansowy lub gwarancję budżetową, bez uszczerbku dla art. 215 ust. 5, w okresie nieprzekraczającym okresu, na jaki zaciągnięto zobowiązanie budżetowe, plus dwa lata, chyba że akt podstawowy stanowi inaczej.

Komisja uwzględni takie wewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel przy proponowaniu kwoty, która ma zostać w przyszłości przydzielona na instrumenty finansowe lub gwarancje budżetowe.

Niezależnie od akapitu drugiego pozostała kwota dochodów przeznaczonych na określony cel, zatwierdzonych na mocy aktu podstawowego, który ma zostać uchylony lub przestaje obowiązywać, może zostać przeznaczona również na inny instrument realizujący podobne cele, jeżeli jest to przewidziane w akcie podstawowym ustanawiającym ten instrument finansowy.

4. Właściwy urzędnik zatwierdzający odpowiedzialny za instrument finansowy, gwarancję budżetową lub pomoc finansową sporządza sprawozdanie finansowe obejmujące okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia zgodnie z art. 243 oraz zgodnie z regułami rachunkowości, o których mowa w art. 80 oraz z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości Sektora Publicznego.

W przypadku instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych wdrażanych w ramach zarządzania pośredniego właściwy urzędnik zatwierdzający zapewnia, aby zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) ppkt (ii), (iii), (v) oraz (vi) podmioty przedstawiły do dnia 15 lutego następnego roku budżetowego sprawozdania finansowe niepoddane badaniu obejmujące okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia, przygotowane zgodnie z regułami rachunkowości, o których mowa w art. 80 oraz z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości Sektora Publicznego, a także informacje niezbędne do sporządzenia sprawozdań finansowych zgodnie z art. 82 ust. 2, a sprawozdania finansowe poddane badaniu były przedstawione przez te podmioty do dnia 15 maja następnego roku budżetowego.

Artykuł 210

Zakres odpowiedzialności finansowej Unii

1. Zakres odpowiedzialności finansowej oraz zagregowane płatności netto z budżetu w żadnym momencie nie może przekraczać:

- a) w przypadku instrumentów finansowych: kwoty zaciągniętego na nie zobowiązania budżetowego;
- b) w przypadku gwarancji budżetowych: kwoty gwarancji budżetowej zatwierdzonej w akcie podstawowym;
- c) w przypadku pomocy finansowej: maksymalnej kwoty środków finansowych, jaką Komisja ma prawo pożyczyć na sfinansowanie pomocy finansowej zatwierdzonej w akcie podstawowym, oraz odpowiednich odsetek.

2. Gwarancje budżetowe i pomoc finansowa mogą generować zobowiązanie warunkowe dla Unii, które może przekraczać składniki aktywów finansowych mające odpowiadać zakresowi odpowiedzialności finansowej Unii wyłącznie w sytuacji, gdy tak przewidziano w akcie podstawowym ustanawiającym gwarancję budżetową lub pomoc finansową oraz na warunkach w nim określonych.

3. Do celów rocznej oceny przewidzianej w art. 41 ust. 5 lit. j) zobowiązania warunkowe wynikające z gwarancji budżetowych lub pomocy finansowej, obciążające budżet, uznaje się za stabilne, jeżeli ich prognozowane zmiany w perspektywie wieloletniej dokonują się w granicach wyznaczonych w rozporządzeniu określającym wieloletnie ramy finansowe przewidzianym w art. 312 ust. 2 TFUE oraz w granicach pułapu rocznych środków na płatności określonego w art. 3 ust. 1 decyzji 2014/335/UE, Euratom.

Artykuł 211

Zasilanie rezerw na zobowiązania finansowe

1. W przypadku gwarancji budżetowych i pomocy finansowej na rzecz państw trzecich akt podstawowy określa wskaźnik zasilania rezerw jako odsetek kwoty zatwierdzonego zobowiązania finansowego. Kwota ta nie obejmuje wkładów, o których mowa w art. 208 ust. 2.

Akt podstawowy przewiduje przegląd wskaźnika zasilania rezerw co najmniej co trzy lata.

2. Określając wskaźnik zasilania rezerw uwzględnia się dokonaną przez Komisję oceną ilościową i jakościową ryzyk finansowych wynikających z gwarancji budżetowej lub pomocy finansowej na rzecz państwa trzeciego zgodnie z zasadą ostrożności, zgodnie z którą nie zawyża się wysokości aktywów i zysków oraz nie zaniża się wysokości zobowiązań i strat.

O ile nie określono inaczej w akcie podstawowym ustanawiającym gwarancję budżetową lub pomoc finansową na rzecz państwa trzeciego, wskaźnik zasilania rezerw określa się na podstawie globalnej kwoty rezerw potrzebnej z góry w celu pokrycia prognozowanych strat netto; uwzględnia on ponadto odpowiedni bufor bezpieczeństwa. Bez uszczerbku dla uprawnień Parlamentu Europejskiego i Rady, globalną kwotę rezerw tworzy się w okresie przewidzianym w odpowiedniej ocenie skutków finansowych, o której mowa w art. 35.

3. W stosownych przypadkach w odniesieniu do instrumentu finansowego tworzy się rezerwę umożliwiającą dokonanie w przyszłości płatności, które mogą wynikać z zobowiązania budżetowego tego instrumentu finansowego.

4. Przy zasilaniu rezerw uwzględnia się następujące zasoby:

- a) wkłady z budżetu, przy pełnym poszanowaniu rozporządzenia określającego wieloletnie ramy finansowe oraz po zbadaniu możliwości przegrupowań środków;
- b) zwroty z zainwestowania zasobów znajdujących się we wspólnym funduszu rezerw;
- c) kwoty odzyskane od dłużników zalegających ze spłatami zgodnie z procedurą odzyskiwania określoną w umowie dotyczącej gwarancji lub umowie pożyczki;
- d) dochód i wszelkie inne płatności otrzymane przez Unię zgodnie z umową dotyczącą gwarancji lub umową pożyczki;
- e) w stosownych przypadkach wkłady pieniężne państw członkowskich oraz osób trzecich zgodnie z art. 208 ust. 2.

W celu obliczenia kwoty zasilenia rezerw wynikającej ze wskaźnika zasilenia rezerw, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się wyłącznie zasoby, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a)–d) niniejszego ustępu.

5. Rezerwy wykorzystuje się na płatności za:

- a) uruchomienie gwarancji budżetowej;
- b) zobowiązania płatnicze związane ze zobowiązaniem budżetowym w przypadku instrumentu finansowego;
- c) zobowiązania finansowe wynikające z pożyczania środków pieniężnych zgodnie z art. 220 ust. 1;
- d) w stosownych przypadkach pozostałe wydatki związane z wdrażaniem instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych oraz pomocy finansowej na rzecz państw trzecich.

6. W przypadku gdy rezerwy na gwarancję budżetową przekraczają kwotę rezerw wynikającą ze wskaźnika zasilenia rezerw, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w celu przywrócenia początkowej wysokości gwarancji budżetowej, w ramach kwalifikowalnego okresu przewidzianego w akcie podstawowym, jednak nie wykraczającego poza etap tworzenia rezerwy, oraz bez uszczerbku dla art. 213 ust. 4, wykorzystuje się zasoby, o których mowa w ust. 4 akapit pierwszy lit. b), c) i d) niniejszego artykułu, dotyczące danej gwarancji.

7. Komisja natychmiast informuje Parlament Europejski i Radę oraz może zaproponować odpowiednie działania służące uzupełnieniu środków lub zwiększenie wskaźnika zasilenia rezerw w przypadku gdy:

- a) w wyniku uruchomienia gwarancji budżetowej poziom rezerw w przypadku tej gwarancji budżetowej zmniejsza się do poziomu poniżej 50 % wskaźnika zasilenia rezerw, o którym mowa w ust. 1, oraz ponownie gdy zmniejsza się on do poziomu poniżej 30 % tego wskaźnika zasilenia rezerw, lub w przypadku gdy mógłby, zgodnie z oceną ryzyka dokonaną przez Komisję, spaść w ciągu roku poniżej któregośkolwiek z tych poziomów;
- b) państwo korzystające z pomocy finansowej ze strony Unii nie dokonuje płatności w terminie wymagalności.

Artykuł 212

Wspólny fundusz rezerw

1. Rezerwy przewidziane na pokrycie zobowiązań finansowych wynikających z instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych lub pomocy finansowej znajdują się we wspólnym funduszu rezerw.

Do dnia 30 czerwca 2019 r. Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie niezależną zewnętrzną ocenę zalet i wad powierzenia Komisji, EBI – lub obu tym instytucjom łącznie – zarządzania finansowego aktywami wspólnego funduszu rezerw, z uwzględnieniem odpowiednich kryteriów technicznych i instytucjonalnych stosowanych do porównywania usług zarządzania aktywami, łącznie z infrastrukturą techniczną, porównaniem kosztów świadczonych usług, strukturą instytucjonalną, sprawozdawczością, wykonaniem, rozliczalnością i wiedzą fachową Komisji i EBI oraz innymi uprawnieniami do zarządzania aktywami w odniesieniu do budżetu. W stosownych przypadkach ocenie towarzyszyć będzie wniosek ustawodawczy.

2. Ogólne zyski lub straty z inwestycji zasobów znajdujących się we wspólnym funduszu rezerw dzieli się proporcjonalnie pomiędzy odpowiednimi instrumentami finansowymi, gwarancjami budżetowymi lub pomocą finansową.

Zarządzający zasobami finansowymi wspólnego funduszu rezerw zachowuje minimalną kwotę zasobów funduszu w formie środków pieniężnych lub ekwiwalentów środków pieniężnych zgodnie z wymogami ostrożnościowymi i prognozami dotyczącymi płatności przedstawianymi przez urzędników zatwierdzających instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych lub pomocy finansowej.

Zarządzający zasobami finansowymi wspólnego funduszu rezerw może zawierać umowy z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, wykorzystując jako zabezpieczenie zasoby wspólnego funduszu rezerw, aby dokonywać płatności z funduszu, jeśli można zasadnie oczekiwać, że taka procedura będzie korzystniejsza dla budżetu niż zbycie zasobów w terminie realizacji wniosku o płatność. Czas obowiązywania lub okres odnawiania umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu związany z płatnością ogranicza się do niezbędnego minimum w celu zminimalizowania strat dla budżetu.

3. Zgodnie z art. 77 ust. 1 akapit pierwszy lit. d) i art. 86 ust. 1 i 2 księgowy opracowuje procedury, które należy stosować do operacji po stronie dochodów i wydatków oraz – w porozumieniu z zarządzającym zasobami finansowymi wspólnego funduszu rezerw – aktywów i pasywów w ramach wspólnego funduszu rezerw.

4. W wyjątkowych przypadkach, gdy Komisja dokonała przesunięcia, o którym mowa w art. 30 ust. 1 akapit pierwszy lit. g), Komisja natychmiast informuje o tym Parlament Europejski i Radę oraz w trybie pilnym proponuje działania niezbędne do przywrócenia pozycji budżetowej gwarancji, z której dokonano przesunięcia, przy pełnym poszanowaniu pułapów przewidzianych w rozporządzeniu określającym wieloletnie ramy finansowe.

Artykuł 213

Efektywny wskaźnik zasilenia rezerw

1. Zasilenie rezerw na użytek gwarancji budżetowych i pomocy finansowej na rzecz państw trzecich w ramach wspólnego funduszu rezerw opiera się na efektywnym wskaźniku zasilenia rezerw. Wskaźnik ten zapewnia poziom ochrony względem zobowiązań finansowych Unii równoważny poziomowi, jaki zapewniałyby odpowiednie wskaźniki zasilenia rezerw, jeżeli zasoby byłyby gromadzone i zarządzane oddzielnie.

2. Mający zastosowanie efektywny wskaźnik zasilenia rezerw stanowi odsetek każdego wstępnego wskaźnika zasilenia rezerw określonego zgodnie z art. 211 ust. 2 akapit drugi. Ma on zastosowanie wyłącznie do kwoty zasobów we wspólnym funduszu rezerw przewidzianej na płatności związane z uruchomieniami gwarancji w okresie jednego roku. Musi to być wskaźnik – wyrażony w procentach – będący relacją kwoty środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych we wspólnym funduszu rezerw, które są potrzebne w celu zapewnienia uruchomień gwarancji, do łącznej kwoty środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych, które byłyby potrzebne w ramach każdego funduszu gwarancyjnego do zapewnienia uruchomień gwarancji, jeżeli zasoby byłyby gromadzone i zarządzane oddzielnie, w przypadku gdy obie kwoty obciążone są równoważnym ryzykiem płynności. Wskaźnik ten nie może wynosić mniej niż 95 %. Przy obliczaniu efektywnego wskaźnika zasilenia rezerw uwzględnia się następujące elementy:

- a) prognozę wpływów i wypływów we wspólnym funduszu rezerw, przy uwzględnieniu początkowego etapu zasilenia globalnej kwoty rezerw zgodnie z art. 211 ust. 2 akapit drugi;
- b) korelację ryzyka między gwarancjami budżetowymi a pomocą finansową na rzecz państw trzecich;
- c) warunki rynkowe.

Komisja przyjmuje do dnia 1 lipca 2020 r. akty delegowane zgodnie z art. 269 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia o szczegółowe warunki obliczania efektywnego wskaźnika zasilenia rezerw, w tym również metodologię tego obliczania.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 269 w celu zmiany minimalnego poziomu wskaźnika, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, w świetle zdobytych doświadczeń z funkcjonowania wspólnego funduszu rezerw, przy jednoczesnym utrzymaniu ostrożnego podejścia zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami. Minimalnego poziomu wskaźnika nie można ustalać na poziomie niższym niż 85 %.

3. Zarządzający zasobami finansowymi wspólnego funduszu rezerw oblicza corocznie efektywny wskaźnik zasilenia rezerw; wskaźnik ten stanowi również wartość odniesienia przy obliczaniu przez Komisję wkładów z budżetu zgodnie z art. 211 ust. 4 lit. a), a następnie zgodnie z ust. 4 lit. b) niniejszego artykułu.

4. Po obliczeniu rocznego efektywnego wskaźnika zasilenia rezerw zgodnie z ust. 1 i 2 niniejszego artykułu dokonuje się następujących operacji w kontekście procedury budżetowej oraz przedstawia się je w dokumencie roboczym, o którym mowa w art. 41 ust. 5 lit. h):

- a) każdą nadwyżkę rezerw na gwarancję budżetową lub pomoc finansową na rzecz państwa trzeciego zwraca się do budżetu;
- b) wszelkich uzupełnień środków funduszu dokonuje się w rocznych transzach w okresie maksymalnie trzech lat, bez uszczerbku dla art. 211 ust. 6.

5. Po konsultacji z księgowym Komisja określa wytyczne mające zastosowanie do zarządzania zasobami wspólnego funduszu rezerw zgodnie z odpowiednimi zasadami ostrożnościowymi oraz z wyłączeniem transakcji instrumentami pochodnymi do celów spekulacyjnych. Wytyczne te dołącza się do umowy z zarządzającym zasobami finansowymi wspólnego funduszu rezerw.

Niezależna ocena adekwatności wytycznych przeprowadzana jest co trzy lata oraz przekazywana Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Artykuł 214

Sprawozdania roczne

1. W uzupełnieniu obowiązków sprawozdawczych określonych w art. 250, Komisja składa co roku Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdania dotyczące wspólnego funduszu rezerw.
2. Zarządzający zasobami finansowymi wspólnego funduszu rezerw składa co roku Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące wspólnego funduszu rezerw.

ROZDZIAŁ 2

Przepisy szczegółowe

Sekcja 1

Instrumenty finansowe

Artykuł 215

Zasady i wdrażanie

1. Niezależnie od art. 208 ust. 1 instrumenty finansowe mogą być ustanawiane w należycie uzasadnionych przypadkach bez zezwolenia w akcie podstawowym, pod warunkiem że instrumenty takie zapisano w projekcie budżetu zgodnie z art. 41 ust. 4 akapit pierwszy lit. e).
2. W przypadku gdy instrumenty finansowe lub gwarancje budżetowe są połączone w ramach jednej umowy z uzupełniającym wsparciem z budżetu, obejmującym dotacje, niniejszy tytuł stosuje się do całego środka. Sprawozdania przygotowuje się zgodnie z art. 250 i wyraźnie wskazuje się w nich, które części środka są instrumentami finansowymi lub gwarancjami budżetowymi.
3. Komisja zapewnia zharmonizowane i uproszczone zarządzanie instrumentami finansowymi, w szczególności w obszarze rachunkowości, sprawozdawczości, monitorowania oraz zarządzania ryzykiem finansowym.
4. W przypadku gdy Unia uczestniczy w instrumencie finansowym jako udziałowiec mniejszościowy, Komisja zapewnia zgodność z niniejszym tytułem, zgodnie z zasadą proporcjonalności, w oparciu o wielkość i wartość udziału Unii w tym instrumencie. Jednakże niezależnie od wielkości i wartości udziału Unii w danym instrumencie, Komisja zapewnia zgodność z art. 129 i 155, art. 209 ust. 2 i 4, art. 250 oraz w zakresie, w jakim dotyczy to sytuacji wykluczenia, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. d), z tytułem V rozdział 2 sekcja 2.
5. W przypadku gdy Parlament Europejski lub Rada uznają, że dany instrument finansowy nie osiągnął w skuteczny sposób swoich celów, mogą zwrócić się do Komisji o przedłożenie wniosku w sprawie zmiany aktu podstawowego w celu zamknięcia tego instrumentu. W razie zamknięcia instrumentu finansowego wszelkie nowe kwoty wpłacone na rzecz tego instrumentu zgodnie z art. 209 ust. 3 uznaje się za dochody ogólne i zwraca do budżetu.
6. Cel instrumentów finansowych lub grupy instrumentów finansowych na poziomie mechanizmu oraz – w stosownych przypadkach – ich szczególną formę prawną i miejsce rejestracji publikuje się na stronie internetowej Komisji.
7. Podmioty, którym powierzono wdrażanie instrumentów finansowych, mogą otwierać rachunki powiernicze w rozumieniu art. 85 ust. 3 w imieniu Unii. Podmioty te przesyłają właściwym służbom Komisji odpowiednie wyciągi z rachunków. Komisja dokonuje wpłat na rachunki powiernicze na podstawie wniosków o płatność należycie uzasadnionych prognozami wypłat, z uwzględnieniem salda dostępnego na rachunkach powierniczych i potrzeby uniknięcia nadmiernego salda na takich rachunkach.

Artykuł 216

Instrumenty finansowe wdrażane bezpośrednio przez Komisję

1. Instrumenty finansowe mogą być wdrażane bezpośrednio na mocy art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) poprzez którekolwiek z poniższych:
  - a) specjalny instrument inwestycyjny, w którym Komisja uczestniczy wraz z inwestorami publicznymi lub prywatnymi w celu zwiększenia efektu dźwigni wkładu Unii;
  - b) pożyczki, gwarancje, udziały w kapitale własnym oraz inne instrumenty oparte na podziale ryzyka, niebędące inwestycjami w specjalne instrumenty inwestycyjne, udostępniane bezpośrednio odbiorcom końcowym lub przez pośredników finansowych.

2. Specjalne instrumenty inwestycyjne, o których mowa w ust. 1 lit. a), ustanawia się na mocy przepisów państwa członkowskiego. W obszarze działań zewnętrznych mogą one także być ustanowione zgodnie z prawem kraju innego niż państwo członkowskie. Zarządzający takimi instrumentami są zobowiązani z mocy prawa lub na podstawie umowy do działania ze starannością profesjonalnego zarządzającego i w dobrej wierze.

3. Zarządzających specjalnymi instrumentami inwestycyjnymi, o których mowa w ust. 1 lit. a), oraz pośredników finansowych lub odbiorców końcowych instrumentów finansowych wybiera się z należywym uwzględnieniem charakteru instrumentu finansowego, który ma być wdrażany, doświadczenia oraz zdolności finansowej i operacyjnej danych podmiotów, a także rentowności ekonomicznej projektów odbiorców końcowych. Wybór ten musi być przejrzysty, uzasadniony obiektywnymi względami i nie może prowadzić do powstania konfliktu interesów.

Artykuł 217

Traktowanie wkładów z funduszy wdrażanych w ramach zarządzania dzielonego

1. Dla wkładów do instrumentów finansowych ustanowionych zgodnie z niniejszą sekcją z funduszy wdrażanych w ramach zarządzania dzielonego prowadzi się oddzielną dokumentację.

2. Wkłady z funduszy wdrażanych w ramach zarządzania dzielonego umieszcza się na odrębnych rachunkach i wykorzystuje zgodnie z celami odpowiednich funduszy na wspieranie działań i odbiorców końcowych, zgodnymi z programem lub programami, z których wkłady pochodzą.

3. W odniesieniu do wkładów z funduszy wdrażanych w ramach zarządzania dzielonego do instrumentów finansowych ustanowionych zgodnie z niniejszą sekcją, zastosowanie mają przepisy sektorowe. Niezależnie od pierwszego zdania, instytucje zarządzające mogą polegać na istniejącej ocenie *ex ante*, przeprowadzonej zgodnie z art. 209 ust. 2 akapit pierwszy lit. h) i akapit drugi przed wniesieniem wkładu na rzecz istniejącego instrumentu finansowego.

Sekcja 2

Gwarancje budżetowe

Artykuł 218

Zasady dotyczące gwarancji budżetowych

1. W akcie podstawowym określa się:

- a) kwotę gwarancji budżetowej, której w żadnym momencie nie można przekroczyć, bez uszczerbku dla art. 208 ust. 2;
- b) rodzaje operacji objęte gwarancją budżetową.

2. Państwa członkowskie mogą wносить wkłady na rzecz gwarancji budżetowych zgodnie z art. 208 ust. 2 w postaci gwarancji lub środków pieniężnych.

Osoby trzecie mogą wносить wkłady na rzecz gwarancji budżetowych zgodnie z art. 208 ust. 2 w postaci środków pieniężnych.

Gwarancję budżetową powiększa się o wkłady, o których mowa w akapicie pierwszym i drugim. Wnoszące wkład państwa członkowskie lub osoby trzecie dokonują, w razie potrzeby, płatności związanych z uruchomieniem gwarancji na zasadzie *pari passu*. Komisja podpisuje z wnoszącymi wkład umowę, która obejmuje w szczególności postanowienia dotyczące warunków płatności.

Artykuł 219

Wdrażanie gwarancji budżetowych

1. Gwarancje budżetowe muszą być nieodwołalne, bezwarunkowe i na żądanie w przypadku wszystkich rodzajów operacji, które obejmują.

2. Gwarancje budżetowe wdraża się zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) lub, w wyjątkowych przypadkach, zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a).

3. Gwarancja budżetowa obejmuje tylko te operacje z zakresu finansowania i inwestycji, które są zgodne z art. 209 ust. 2 akapit pierwszy lit. a)–d).

4. Partnerzy wnoszą wkład w postaci zasobów własnych na rzecz operacji objętych gwarancją budżetową.

5. Komisja zawiera umowę w sprawie gwarancji z partnerem. Udzielenie gwarancji budżetowej zależy od wejścia w życie umowy w sprawie gwarancji.
6. Partnerzy przedstawiają corocznie Komisji:
  - a) informacje dotyczące oceny ryzyka i klasyfikacji dotyczące operacji objętych gwarancją budżetową oraz zobowiązań, które zgodnie z przewidywaniami mogą nie zostać wykonane;
  - b) informacje dotyczące pozostającego do spłacenia zobowiązania finansowego Unii, które wynika z gwarancji budżetowej, w podziale na poszczególne operacje, określone zgodnie z regułami rachunkowości Unii, o których mowa w art. 80, lub zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości Sektora Publicznego;
  - c) ogół zysków lub strat związanych z operacjami objętymi daną gwarancją budżetową.

Sekcja 3

Pomoc finansowa

Artykuł 220

Zasady i wdrażanie

1. Pomoc finansowa Unii na rzecz państw członkowskich lub państw trzecich musi być zgodna z uprzednio określonymi warunkami i przyjmować formę pożyczki lub linii kredytowej lub jakiegokolwiek innego instrumentu, który uznaje się za odpowiedni do zapewnienia skuteczności wsparcia. W tym celu w odpowiednim akcie podstawowym upoważnia się Komisję do pożyczania niezbędnych środków finansowych w imieniu Unii na rynkach kapitałowych lub od instytucji finansowych.
2. Zaciąganie i udzielanie pożyczek nie może wiązać się dla Unii ze zmianą terminów wymagalności ani narażać jej na jakiegokolwiek ryzyko stopy procentowej lub jakiegokolwiek inne ryzyko handlowe.
3. Pomoc finansową przekazuje się w euro, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków.
4. Pomoc finansowa podlega bezpośredniemu wdrażaniu przez Komisję.
5. Komisja zawiera z państwem będącym beneficjentem umowę, która zawiera postanowienia:
  - a) zapewniające, aby państwo będące beneficjentem regularnie sprawdzało, czy dostarczone finansowanie zostało właściwie wykorzystane zgodnie z uprzednio określonymi warunkami, podejmowało odpowiednie środki zapobiegające nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz, w razie konieczności, podejmowało kroki prawne zmierzające do odzyskania wszelkich środków przekazanych w ramach pomocy finansowej, które zostały sprzeniewierzone;
  - b) zapewniające ochronę interesów finansowych Unii;
  - c) wyraźnie upoważniające Komisję, OLAF i Trybunał Obrachunkowy do wykonywania przysługujących im praw przewidzianych w art. 129;
  - d) zapewniające, aby Unia była uprawniona do żądania wcześniejszej spłaty pożyczki, w przypadku gdy stwierdzono, że w związku z zarządzaniem pomocą finansową państwo będące beneficjentem uczestniczyło w jakiegokolwiek czynności stanowiącej nadużycie finansowe lub korupcję lub w jakiegokolwiek innej niezgodnej z prawem działalności naruszającej interesy finansowe Unii;
  - e) zapewniające, aby państwo będące beneficjentem pokryło wszystkie poniesione przez Unię koszty związane z pomocą finansową.
6. Komisja wypłaca pożyczki, w miarę możliwości w formie rat, z zastrzeżeniem spełnienia warunków związanych z pomocą finansową. W przypadku gdy warunki te nie są spełnione, Komisja tymczasowo zawiesza lub anuluje wypłatę pomocy finansowej.
7. Zebranych środków finansowych, które nie zostały jeszcze wypłacone, nie można wykorzystać do celów innych niż świadczenie pomocy finansowej na rzecz danego państwa będącego beneficjentem. Zgodnie z art. 86 ust. 1 i 2 księgowy ustanawia procedury dotyczące przechowywania środków finansowych.

TYTUŁ XI

WKŁADY NA RZECZ EUROPEJSKICH PARTII POLITYCZNYCH

Artykuł 221

Przepisy ogólne

Europejskim partiom politycznym, zdefiniowanym w art. 2 pkt 3 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 1141/2014 (zwanym dalej „europejskimi partiami politycznymi”) można przyznawać bezpośrednio wkłady finansowe z budżetu, aby mogły przyczynić się one do kształtowania europejskiej świadomości politycznej i wyrażania woli politycznej obywateli Unii zgodnie z tym rozporządzeniem.

Artykuł 222

Zasady

1. Wkłady wykorzystuje się jedynie do dokonywania zwrotu przewidzianego w art. 17 ust. 4 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 1141/2014 odsetka kosztów operacyjnych europejskich partii politycznych bezpośrednio związanych z celami tych partii, jak określono w art. 17 ust. 5 tego rozporządzenia i art. 21 tego rozporządzenia.
2. Wkłady mogą być wykorzystywane do dokonywania zwrotu wydatków związanych z umowami zawieranymi przez europejskie partie polityczne, pod warunkiem że przy zawieraniu tych umów nie występował konflikt interesów.
3. Wkłady nie mogą być wykorzystywane do przyznawania jakichkolwiek bezpośrednich lub pośrednich korzyści osobistych, pieniężnych lub rzeczowych, jakimkolwiek członkowi lub pracownikowi europejskiej partii politycznej. Wkłady nie mogą być wykorzystywane do bezpośredniego lub pośredniego finansowania działalności osób trzecich, w szczególności krajowych partii politycznych lub fundacji politycznych na poziomie europejskim lub krajowym, czy to w formie dotacji, darowizn, pożyczek czy jakichkolwiek innych podobnych porozumień. Do celów niniejszego ustępu za osoby trzecie nie uznaje się podmiotów powiązanych z europejskimi partiami politycznymi, jeżeli podmioty te stanowią część organizacji administracyjnej europejskich partii politycznych zgodnie z ich statutem. Wkłady nie mogą być wykorzystywane do jakichkolwiek celów wykluczonych na mocy art. 22 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 1141/2014.
4. Wkłady podlegają zasadom przejrzystości i równego traktowania zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 1141/2014.
5. Wkłady przyznawane są przez Parlament Europejski raz w roku, a informacje o nich publikowane są zgodnie z art. 38 ust. 1–4 niniejszego rozporządzenia oraz art. 32 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 1141/2014.
6. Europejskie partie polityczne otrzymujące wkład nie mogą otrzymywać bezpośrednio lub pośrednio innych środków finansowych z budżetu. W szczególności zabronione są darowizny pochodzące z budżetów grup politycznych w Parlamencie Europejskim. W żadnych okolicznościach te same wydatki nie mogą być dwukrotnie finansowane z budżetu.

Wkłady pozostają bez uszczerbku dla możliwości tworzenia przez europejskie partie polityczne rezerw z kwot ich zasobów własnych zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 1141/2014.

7. Jeżeli europejska fundacja polityczna zdefiniowana w art. 2 pkt 4 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 1141/2014 na koniec roku budżetowego, na który udzielono jej dotacji na działalność, osiągnie nadwyżkę dochodów nad wydatkami, część tej nadwyżki odpowiadającą maksimum 25 % łącznych dochodów w danym roku można przenieść na kolejny rok, pod warunkiem że zostanie ona wykorzystana przed końcem pierwszego kwartału tego kolejnego roku.

Artykuł 223

Aspekty budżetowe

Wkłady, a także środki przeznaczone na niezależne organy lub niezależnych ekspertów w zakresie audytu zewnętrznego o których mowa w art. 23 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 1141/2014, wypłacane są z sekcji budżetu dotyczącej Parlamentu Europejskiego.

Artykuł 224

Zaproszenie do składania wniosków o przyznanie wkładu

1. Wkłady przyznaje się w drodze zaproszeń do składania wniosków o przyznanie wkładu publikowanych co roku przynajmniej na stronie internetowej Parlamentu Europejskiego.
2. Europejskiej partii politycznej można przyznać tylko jeden wkład rocznie.
3. Europejska partia polityczna może otrzymać wkład tylko jeżeli ubiega się o finansowanie na warunkach określonych w zaproszeniu do składania wniosków o przyznanie wkładu.
4. W zaproszeniu do składania wniosków o przyznanie wkładu określa się warunki, zgodnie z którymi wnioskodawca może otrzymać wkład zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 1141/2014, a także kryteria wykluczenia.
5. W zaproszeniu do składania wniosków o przyznanie wkładu określa się przynajmniej charakter wydatków, które mogą być zwracane w drodze wkładu.
6. Zaproszenie do składania wniosków o przyznanie wkładu wymaga budżetu szacunkowego.

Artykuł 225

Procedura wyboru

1. Wnioski o przyznanie wkładu przedkłada się na piśmie w należyty sposób i terminowo, w tym również, w stosownych przypadkach, w bezpiecznym formacie elektronicznym.

2. Wkładów nie przyznaje się wnioskodawcom, którzy w trakcie procedury wyboru znajdują się w jednej lub większej liczbie sytuacji, o których mowa w art. 136 ust. 1 i art. 141 ust. 1, ani wnioskodawcom zarejestrowanym jako wykluczeni w bazie danych, o której mowa w art. 142.
3. Wnioskodawcy zobowiązani są zaświadczyć, że nie znajdują się w którejkolwiek z sytuacji, o których mowa w ust. 2.
4. W ocenie wniosków o przyznanie wkładu właściwego urzędnika zatwierdzającego może wspomagać komitet. Właściwy urzędnik zatwierdzający określa zasady dotyczące składu, mianowania członków i funkcjonowania takiego komitetu oraz zasady mające na celu zapobieganie wszelkim konfliktom interesów.
5. Wnioski, które spełniają kryteria kwalifikowalności i kryteria wykluczenia, wybiera się na podstawie kryteriów przyznawania określonych w art. 19 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 1141/2014.
6. W decyzji właściwego urzędnika zatwierdzającego w sprawie wniosków określa się przynajmniej:
  - a) przedmiot i całkowitą kwotę wkładów;
  - b) imiona i nazwiska lub nazwy wybranych wnioskodawców oraz przyjęte kwoty w przypadku każdego z nich;
  - c) imiona i nazwiska lub nazwy odrzuconych wnioskodawców oraz przyczyny odrzucenia.
7. Właściwy urzędnik zatwierdzający informuje wnioskodawców na piśmie o decyzji w sprawie ich wniosków. W przypadku odrzucenia wniosku o finansowanie lub nieprzyznania całości lub części kwot, o które wnioskowano, właściwy urzędnik zatwierdzający podaje powody odrzucenia wniosku albo nieprzyznania kwot, o które wnioskowano, odnosząc się w szczególności do kryteriów kwalifikowalności i wyboru, o których mowa w ust. 5 niniejszego artykułu oraz art. 224 ust. 4. W przypadku odrzucenia wniosku właściwy urzędnik zatwierdzający informuje wnioskodawcę o dostępnych administracyjnych lub sądowych środkach dochodzenia roszczeń przewidzianych w art. 133 ust. 2.
8. Wkłady muszą być objęte pisemną umową.

Artykuł 226

Formy wkładów

1. Wkłady mogą mieć następujące formy:
  - a) zwrot odsetka faktycznie poniesionych wydatków, które podlegają zwrotowi;
  - b) zwrot na podstawie kosztów jednostkowych;
  - c) płatności ryczałtowe;
  - d) finansowanie według stawek zryczałtowanych;
  - e) połączenie form, o których mowa w lit. a)–d).
2. Zwracane mogą być jedynie wydatki, które spełniają kryteria określone w zaproszeniach do składania wniosków o przyznanie wkładu i które nie zostały poniesione przed dniem złożenia wniosku.
3. Umowa, o której mowa w art. 225 ust. 8, musi zawierać postanowienia pozwalające na sprawdzenie, czy spełniono warunki dotyczące przyznania płatności ryczałtowych, finansowania według stawek zryczałtowanych lub kosztów jednostkowych.
4. Wkłady wypłacane są w pełni w formie jednej płatności zaliczkowej, chyba że w należycie uzasadnionych przypadkach właściwy urzędnik zatwierdzający zadecyduje inaczej.

Artykuł 227

Gwarancje

Właściwy urzędnik zatwierdzający może, o ile uzna to za odpowiednie i proporcjonalne, na podstawie analizy poszczególnych przypadków oraz z zastrzeżeniem analizy ryzyka, wymagać od europejskiej partii politycznej uprzedniego złożenia gwarancji w celu ograniczenia ryzyka finansowego związanego z wypłatą płatności zaliczkowej, wyłącznie gdy w świetle analizy ryzyka istnieje bezpośrednie ryzyko, że europejska partia polityczna znajdzie się w jednej z sytuacji wykluczenia, o których mowa w art. 136 ust. 1 lit. a) i d) niniejszego rozporządzenia, lub gdy decyzja Urzędu ds. Europejskich Partii Politycznych i europejskich fundacji politycznych ustanowionego na mocy art. 6 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 1141/2014 (zwanego dalej „urzędem”) została przekazana Parlamentowi Europejskiemu i Radzie zgodnie z art. 10 ust. 4 tego rozporządzenia.

Art. 153 stosuje się odpowiednio do gwarancji, które mogą być wymagane w przypadkach określonych w akapicie pierwszym niniejszego artykułu w odniesieniu do płatności zaliczkowych na rzecz europejskich partii politycznych.

Artykuł 228

Wykorzystanie wkładów

1. Wkłady muszą być wykorzystywane zgodnie z art. 222.
2. Wszelkie części wkładu niewykorzystane w roku budżetowym objętym tym wkładem (rok n) wykorzystuje się na pokrycie wszelkich podlegających zwrotowi wydatków poniesionych do dnia 31 grudnia roku n+1. Pozostałą część wkładu, która nie została wykorzystana przed upływem tego terminu, odzyskuje się zgodnie z tytułem IV rozdział 6.
3. Europejskie partie polityczne muszą przestrzegać maksymalnych stóp współfinansowania określonych w art. 17 ust. 4 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 1141/2014. Kwot wkładów pozostałych z poprzedniego roku nie można wykorzystywać do finansowania części, którą europejskie partie polityczne zapewniają z zasobów własnych. Wkładów wnoszonych przez osoby trzecie na poczet organizowanych wspólnie wydarzeń nie uznaje się za część zasobów własnych europejskiej partii politycznej.
4. Europejskie partie polityczne wykorzystują najpierw część wkładu, która nie została wykorzystana w roku budżetowym objętym wkładem, a następnie wkłady przyznane po tym roku.
5. Wszelkie odsetki od płatności zaliczkowych uznaje się za część wkładu.

Artykuł 229

Sprawozdanie dotyczące wykorzystania wkładów

1. Europejska partia polityczna, zgodnie z art. 23 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 1141/2014, przedkłada swoje sprawozdanie roczne dotyczące wykorzystania wkładu oraz swoje roczne sprawozdanie finansowe do zatwierdzenia właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu.
2. Roczne sprawozdanie z działalności, o którym mowa w art. 74 ust. 9, sporządzane jest przez właściwego urzędnika zatwierdzającego na podstawie sprawozdania rocznego i rocznego sprawozdania finansowego, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu. Do celów sporządzenia tego sprawozdania mogą być wykorzystywane inne dokumenty potwierdzające.

Artykuł 230

Kwota wkładu

1. Kwota wkładu nie staje się ostateczna aż do momentu zatwierdzenia przez właściwego urzędnika zatwierdzającego sprawozdania rocznego i rocznego sprawozdania finansowego, o których mowa w art. 229 ust. 1. Zatwierdzenie sprawozdania rocznego i rocznego sprawozdania finansowego pozostaje bez uszczerbku dla dalszych weryfikacji przez urząd.
2. Wszelkie niewykorzystane kwoty płatności zaliczkowych nie stają się ostateczne aż do momentu wykorzystania ich przez europejską partię polityczną na pokrycie podlegających zwrotowi wydatków, które spełniają kryteria określone w zaproszeniu do składania wniosków o przyznanie wkładu.
3. W przypadku gdy europejska partia polityczna nie wywiązuje się ze swoich zobowiązań w zakresie wykorzystania wkładu, wkład zostaje zawieszony, zmniejszony lub jego przyznawanie zakończone, po umożliwieniu europejskiej partii politycznej przedstawienia swoich uwag.
4. Przed dokonaniem płatności właściwy urzędnik zatwierdzający sprawdza, czy europejska partia polityczna wciąż figuruje w rejestrze, o którym mowa w art. 7 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 1141/2014, oraz czy nie podlegała jakimkolwiek karom przewidzianym w art. 27 tego rozporządzenia w okresie od momentu złożenia wniosku do końca roku budżetowego objętego wkładem.
5. W przypadku gdy europejska partia polityczna nie figuruje już w rejestrze, o którym mowa w art. 7 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 1141/2014, lub podlegała jakimkolwiek karom przewidzianym w art. 27 tego rozporządzenia, właściwy urzędnik zatwierdzający może zawiesić, zmniejszyć lub zakończyć przyznawanie wkładu oraz odzyskać kwoty nienależnie wypłacone z tytułu umowy, o której mowa w art. 225 ust. 8 niniejszego rozporządzenia, proporcjonalnie do powagi błędów, nieprawidłowości, nadużyć finansowych lub innego naruszenia obowiązków w zakresie wykorzystywania wkładu, po umożliwieniu europejskiej partii politycznej przedstawienia swoich uwag.

Artykuł 231

Kontrola i kary

1. Każda umowa, o której mowa w art. 225 ust. 8, musi wyraźnie przewidywać, że Parlament Europejski wykonuje swoje uprawnienia kontrolne w odniesieniu do dokumentów i pomieszczeń, a OLAF i Trybunał Obrachunkowy wykonują swoje odpowiednie kompetencje i uprawnienia, o których mowa w art. 129, wobec wszystkich europejskich partii politycznych, które otrzymały finansowanie unijne, oraz ich wykonawców i podwykonawców.

2. Właściwy urzędnik zatwierdzający może nakładać skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające kary administracyjne i finansowe, zgodnie z art. 136 i 137 niniejszego rozporządzenia oraz z art. 27 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 1141/2014.

3. Kary, o których mowa w ust. 2, mogą zostać nałożone także na europejskie partie polityczne, które w momencie składania wniosku o przyznanie wkładu lub po otrzymaniu wkładu złożyły nieprawdziwe oświadczenia, podając informacje wymagane przez właściwego urzędnika zatwierdzającego, lub nie podały takich informacji.

Artykuł 232

Przechowywanie dokumentacji

1. Europejskie partie polityczne przechowują całą dokumentację oraz wszystkie dokumenty potwierdzające dotyczące wkładu przez pięć lat po dokonaniu ostatniej płatności związanej z wkładem.

2. Dokumentacja dotycząca audytów, odwołań, sporów lub zaspokajania roszczeń wynikających z wykorzystania wkładu lub dotycząca dochodzeń prowadzonych przez OLAF jest – pod warunkiem powiadomienia odbiorcy – przechowywana do momentu zakończenia takich audytów, odwołań, sporów, zaspokajania roszczeń lub prowadzenia dochodzeń.

Artykuł 233

Wybieranie zewnętrznych organów audytowych lub ekspertów

Niezależne zewnętrzne organy audytowe lub ekspertów, o których mowa w art. 23 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 1141/2014, wybiera się w drodze postępowania o udzielenie zamówienia. Okres obowiązywania ich umowy nie może przekraczać pięciu lat. Po dwóch następujących po sobie okresach uznaje się, że reprezentują oni sprzeczne interesy, co może wpłynąć niekorzystnie na przeprowadzenie audytu.

TYTUŁ XII

INNE INSTRUMENTY WYKONANIA BUDŻETU

Artykuł 234

Unijne fundusze powiernicze na rzecz działań zewnętrznych

1. Na potrzeby działań w sytuacjach nadzwyczajnych oraz działań podejmowanych w następstwie takich sytuacji, niezbędnych w celu reagowania na kryzys, lub na potrzeby działań tematycznych, Komisja może ustanawiać unijne fundusze powiernicze na rzecz działań zewnętrznych (zwane dalej „unijnymi funduszami powierniczymi”) na podstawie umowy zawartej z innymi darczyńcami.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia się jedynie w przypadkach, gdy umowy z innymi darczyńcami zapewniają wkłady z innych źródeł niż budżet.

Komisja konsultuje się z Parlamentem Europejskim i Radą w sprawie zamiaru ustanowienia unijnego funduszu powierniczego na potrzeby działań w sytuacjach nadzwyczajnych i działań podejmowanych w następstwie takich sytuacji.

Ustanowienie unijnego funduszu powierniczego na potrzeby działań tematycznych podlega zatwierdzeniu przez Parlament Europejski i Radę.

Do celów akapitów trzeciego i czwartego niniejszego ustępu Komisja udostępnia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie swoje projekty decyzji dotyczących ustanowienia unijnego funduszu powierniczego. Takie projekty decyzji obejmują opis celów unijnego funduszu powierniczego, uzasadnienie jego ustanowienia zgodnie z ust. 3, wskazanie okresu jego funkcjonowania oraz wstępne umowy z innymi darczyńcami. Projekty decyzji obejmują także projekt umowy ustanawiającej, która ma zostać zawarta z innymi darczyńcami.

2. Komisja przedkłada projekty swoich decyzji w sprawie finansowania unijnego funduszu powierniczego właściwemu komitetowi, w przypadku gdy przewiduje to akt podstawowy, na mocy którego dokonywany jest wkład Unii w dany unijny fundusz powierniczy. Nie występuje się do właściwego komitetu o wydanie opinii w sprawie kwestii, które zostały już przedłożone do konsultacji lub zatwierdzenia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie na podstawie, odpowiednio, ust. 1 akapity trzeciej, czwartej i piątej.

3. Unijne fundusze powiernicze ustanawia się i wdraża wyłącznie z zastrzeżeniem spełnienia następujących warunków:

- a) istnieje wartość dodana interwencji Unii: cele unijnych funduszy powierniczych, w szczególności ze względu na ich skalę lub możliwe skutki, mogą być lepiej osiągnięte na poziomie Unii niż na poziomie krajowym, a wykorzystanie istniejących instrumentów finansowania nie wystarczyłoby do osiągnięcia celów polityki unijnej;
- b) unijne fundusze powiernicze zapewniają wyraźną widoczność działań politycznych Unii oraz korzyści w zarządzaniu oraz umożliwiając lepsze kontrolowanie przez Unię ryzyk i wypłacania wkładów Unii i innych darczyńców;

- c) unijne fundusze powiernicze nie powielają innych istniejących kanałów finansowania lub podobnych instrumentów, nie wnosząc żadnej dodatkowości;
- d) cele unijnych funduszy powierniczych są spójne z celami unijnych instrumentów lub pozycji w budżecie, z których te fundusze są finansowane.

4. Dla każdego funduszu powierniczego Unii ustanawia się radę pod przewodnictwem Komisji, aby zapewnić sprawliwą reprezentację darczyńców oraz podejmować decyzje o wykorzystaniu środków. W skład rady wchodzi – w charakterze obserwatora – przedstawiciel każdego państwa członkowskiego niewnoszącego wkładu do tych funduszy. Zasady dotyczące składu rady i jej przepisy wewnętrzne określone są w umowie ustanawiającej unijny fundusz powierniczy. Zasady te obejmują wymóg uzyskania głosu poparcia ze strony Komisji do ostatecznego przyjęcia decyzji o wykorzystaniu funduszy.

5. Unijne fundusze powiernicze ustanawia się na czas określony w ich umowie ustanawiającej. Okres ten może zostać przedłużony decyzją Komisji z zastrzeżeniem procedury określonej w ust. 1 na wniosek rady danego unijnego funduszu powierniczego oraz po przedstawieniu przez Komisję sprawozdania uzasadniającego przedłużenie, potwierdzającego w szczególności, że zostały spełnione warunki określone w ust. 3.

Parlament Europejski lub Rada mogą zwrócić się do Komisji o zaprzestanie zasilania unijnego funduszu powierniczego lub o dokonanie przeglądu umowy ustanawiającej, aby w stosownych przypadkach zlikwidować unijny fundusz powierniczy, w szczególności na podstawie informacji przedłożonych w dokumencie roboczym, o którym mowa w art. 41 ust. 6. W takim przypadku wszelkie pozostałe środki finansowe są zwracane proporcjonalnie do budżetu jako dochody ogólne oraz państwom członkowskim wnoszącym wkład w ten fundusz i innym darczyńcom.

Artykuł 235

Wdrażanie unijnych funduszy powierniczych na rzecz działań zewnętrznych

1. Unijne fundusze powiernicze wdrażane są zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami, przejrzystości, proporcjonalności, niedyskryminacji i równego traktowania, a także zgodnie z celami szczegółowymi określonymi w poszczególnych umowach ustanawiających oraz przy pełnym poszanowaniu praw Parlamentu Europejskiego i Rady do sprawowania nadzoru i kontroli nad wkładem Unii.

2. Działania finansowane w ramach unijnych funduszy powierniczych mogą być wdrażane bezpośrednio przez Komisję zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) oraz pośrednio z udziałem podmiotów wykonujących środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) ppkt (i), (ii), (iii), (v) oraz (vi).

3. W ramach funduszy zobowiązania zaciągają i środki wypłacają podmioty upoważnione do działań finansowych w ramach Komisji, w rozumieniu tytułu IV rozdział 4. Księgowy Komisji pełni funkcję księgowego unijnego funduszu powierniczego. Odpowiada on za ustanowienie procedur księgowych oraz planu kont, wspólnych dla wszystkich unijnych funduszy powierniczych. Audytor wewnętrzny Komisji, OLAF oraz Trybunał Obrachunkowy wykonują w odniesieniu do unijnego funduszu powierniczego te same uprawnienia co w odniesieniu do innych działań realizowanych przez Komisję.

4. Wkłady Unii i innych darczyńców nie są włączane do budżetu i są deponowane na specjalnym rachunku bankowym. Księgowy otwiera i zamyka specjalny rachunek bankowy unijnego funduszu powierniczego. Wszystkie transakcje przeprowadzane na specjalnym rachunku bankowym w ciągu roku są właściwie rozliczane w księgach rachunkowych unijnego funduszu powierniczego.

Wkłady Unii przekazywane są na specjalny rachunek bankowy na podstawie wniosków o płatność należycie uzasadnionych prognozami wypłat, z uwzględnieniem salda dostępnego na rachunku i wynikającego stąd zapotrzebowania na dodatkowe płatności. Prognozy wypłat dostarcza się raz w roku lub – w stosownych przypadkach – co pół roku.

Wkłady innych darczyńców są uwzględniane z chwilą wpłaty na specjalny rachunek bankowy unijnego funduszu powierniczego, w kwocie w euro wynikającej z przeliczenia w momencie otrzymania środków na specjalny rachunek bankowy. Odsetki narosłe na specjalnym rachunku bankowym unijnego funduszu powierniczego inwestuje się w unijny fundusz powierniczy, chyba że umowa ustanawiająca dany unijny fundusz powierniczy stanowi inaczej.

5. Komisja jest upoważniona do wykorzystania maksymalnie 5 % kwot zebranych w unijnym funduszu powierniczym w celu pokrycia swoich kosztów zarządzania począwszy od roku, w którym zaczęto wykorzystywać wkłady, o których mowa w ust. 4. Niezależnie od zdania pierwszego oraz aby uniknąć podwójnego obciążania kosztami, koszty zarządzania wynikające z wkładu Unii do unijnego funduszu powierniczego pokrywane są przez ten wkład jedynie w zakresie, w jakim koszty te nie zostały już pokryte z innych linii budżetowych. Przez okres funkcjonowania unijnego funduszu powierniczego takie opłaty za zarządzanie traktuje się jako dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. a) ppkt (ii).

Poza sprawozdaniem rocznym, o którym mowa w art. 252, urzędnik zatwierdzający sporządza dwa razy w roku sprawozdania finansowe dotyczące operacji realizowanych przez poszczególne unijne fundusze powiernicze.

Komisja przedstawia ponadto co miesiąc sprawozdanie dotyczące stanu wdrożenia poszczególnych unijnych funduszy powierniczych.

Każdego roku unijne fundusze powiernicze poddawane są niezależnemu audytowi zewnętrznemu.

Artykuł 236

Wykorzystanie wsparcia budżetowego

1. W przypadku gdy przewidują to odpowiednie akty podstawowe, Komisja może udzielić wsparcia budżetowego państwu trzeciemu, o ile spełnione są następujące warunki:

- a) zarządzanie finansami publicznymi w danym państwie trzecim jest wystarczająco przejrzyste, rzetelne i skuteczne;
- b) dane państwo trzecie wprowadziło wystarczająco wiarygodne i właściwe polityki sektorowe lub krajowe;
- c) dane państwo trzecie wprowadziło polityki makroekonomiczne ukierunkowane na stabilność;
- d) dane państwo trzecie wprowadziło wystarczający i terminowy dostęp do wyczerpujących i rzetelnych informacji budżetowych.

2. Płatność wkładu Unii opiera się na spełnieniu warunków, o których mowa w ust. 1, w tym również poprawie zarządzania finansami publicznymi. Ponadto niektóre płatności mogą również zależeć od osiągnięcia celów pośrednich, mierzonych za pomocą obiektywnych wskaźników wykonania, odzwierciedlających rezultaty i postępy w czasie reform w danym sektorze.

3. W państwach trzecich Komisja wspiera poszanowanie praworządności, rozwój kontroli parlamentarnej oraz zdolności w zakresie audytu i zwalczania korupcji, a także zwiększanie przejrzystości i publicznego dostępu do informacji.

4. Odpowiednie umowy w sprawie finansowania zawarte z państwem trzecim zawierają:

- a) zobowiązanie państwa trzeciego do przekazywania Komisji wiarygodnych i terminowych informacji, umożliwiających Komisji ocenę spełnienia warunków, o których mowa w ust. 2;
- b) prawo Komisji do zawieszenia umowy w sprawie finansowania w przypadku naruszenia przez państwo trzecie obowiązku dotyczącego poszanowania praw człowieka, zasad demokratycznych i praworządności oraz w poważnych przypadkach korupcji;
- c) odpowiednie postanowienia, zgodnie z którymi państwo trzecie zobowiązuje się do natychmiastowego zwrotu całości lub części finansowania danej operacji w przypadku stwierdzenia poważnych nieprawidłowości dotyczących płatności danych środków finansowych Unii, które to nieprawidłowości można przypisać temu państwu.

W celu dokonania zwrotu, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. c) niniejszego ustępu, zastosować można art. 101 ust. 1 akapit drugi.

Artykuł 237

Eksperci zewnętrzni otrzymujący wynagrodzenie

1. W przypadku wartości poniżej progów, o których mowa w art. 175 ust. 1, oraz na podstawie procedury określonej w ust. 3 niniejszego artykułu, instytucje Unii mogą wybrać ekspertów zewnętrznych otrzymujących wynagrodzenie do pomocy przy ocenie wniosków o udzielenie dotacji, projektów i ofert oraz w celu zapewnienia opinii i doradztwa w konkretnych przypadkach.

2. Ekspertom zewnętrznym otrzymującym wynagrodzenie wypłaca się wynagrodzenie w ustalonej i z góry podanej kwocie oraz wybiera się ich w oparciu o ich umiejętności zawodowe. Wybór dokonywany jest w oparciu o kryteria kwalifikacji zgodne z zasadami niedyskryminacji, równego traktowania i braku konfliktu interesów.

3. Zaproszenie do wyrażenia zainteresowania publikuje się na stronie internetowej danej instytucji Unii.

Zaproszenie do wyrażenia zainteresowania zawiera opis zadań, czas ich trwania oraz stałe warunki wynagrodzenia.

W następstwie zaproszenia do wyrażenia zainteresowania sporządza się wykaz ekspertów. Zachowuje on ważność przez nie więcej niż pięć lat od jego publikacji lub przez czas trwania programu wieloletniego, którego dane zadania dotyczą.

4. Każda zainteresowana osoba fizyczna może złożyć wniosek w dowolnym momencie w okresie ważności zaproszenia do wyrażenia zainteresowania, z wyjątkiem trzech ostatnich miesięcy tego okresu.

5. Eksperci opłacani ze środków przeznaczonych na badania i rozwój technologiczny zatrudniani są zgodnie z procedurami określonymi przez Parlament Europejski i Radę w momencie przyjmowania każdego z ramowych programów badań lub zgodnie z odpowiednimi zasadami uczestnictwa. Do celów tytułu V rozdział 2 sekcja 2 tacy eksperci są traktowani jako odbiorcy.

Artykuł 238

Eksperti nieotrzymujący wynagrodzenia

Instytucje Unii mogą zwracać wydatki na podróże i koszty pobytu poniesione przez osoby zaproszone lub upoważnione przez te instytucje lub, w stosownych przypadkach, wypłacać takim osobom wszelkie inne rekompensaty.

Artykuł 239

Składki członkowskie oraz inne płatności z tytułu składek

Unia może wносить wkłady będące składkami na rzecz podmiotów, których jest członkiem lub w których jest obserwatorem.

Artykuł 240

Wydatki na członków i personel instytucji Unii

Instytucje Unii mogą opłacać wydatki na członków i personel instytucji Unii, w tym również wkłady na rzecz stowarzyszeń byłych i obecnych posłów do Parlamentu Europejskiego oraz wkłady na rzecz szkół europejskich.

TYTUŁ XIII

ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ORAZ INNA SPRAWOZDAWCZOŚĆ FINANSOWA

ROZDZIAŁ 1

Roczne sprawozdanie finansowe

S e k c j a 1

Ramy rachunkowości

Artykuł 241

Struktura sprawozdania finansowego

Roczne sprawozdanie finansowe Unii przygotowuje się za każdy rok budżetowy, który trwa od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia. To sprawozdanie finansowe składa się z następujących elementów:

- a) skonsolidowanego sprawozdania finansowego, przedstawiającego zgodnie z regułami rachunkowości, o których mowa w art. 80, skonsolidowane informacje finansowe zawarte w sprawozdaniach finansowych instytucji Unii, organów Unii, o których mowa w art. 70, oraz innych organów spełniających kryteria rachunkowości skonsolidowanej;
- b) zagregowanych sprawozdań z wykonania budżetu przedstawiających informacje zawarte w sprawozdaniach z wykonania budżetu sporządzanych przez instytucje Unii.

Artykuł 242

Dokumenty potwierdzające

Każdego zapisu w sprawozdaniu finansowym dokonuje się na podstawie odpowiednich dokumentów potwierdzających zgodnie z art. 75.

Artykuł 243

Sprawozdania finansowe

1. Sprawozdania finansowe sporządza się w milionach euro oraz zgodnie z regułami rachunkowości, o których mowa w art. 80; składają się one z:
  - a) bilansu, przedstawiającego wszystkie aktywa i pasywa oraz sytuację finansową na dzień 31 grudnia poprzedniego roku budżetowego;
  - b) sprawozdania z wyników finansowych działalności przedstawiającego wynik ekonomiczny za poprzedni rok budżetowy;
  - c) rachunku przepływów pieniężnych wykazującego kwoty pobrane i wypłacone w ciągu roku budżetowego oraz końcowy stan środków finansowych;
  - d) zestawienia zmian w aktywach netto przedstawiającego przegląd zmian stanu rezerw w ciągu roku budżetowego oraz skumulowane wyniki.

2. W informacjach dodatkowych do sprawozdania finansowego uzupełnia się i opatruje komentarzami informacje przedstawione w sprawozdaniach, o których mowa w ust. 1, oraz dostarcza wszelkie uzupełniające informacje wymagane na podstawie reguł rachunkowości, o których mowa w art. 80, a także w praktyce rachunkowości przyjętej na szczeblu międzynarodowym, jeżeli informacje takie odnoszą się do działalności Unii. Informacje dodatkowe zawierają przynajmniej następujące elementy:

- a) zasady, reguły i metody rachunkowości;
- b) noty wyjaśniające dostarczające dodatkowych informacji, niezawartych w sprawozdaniach finansowych, które to informacje są niezbędne do rzetelnego przedstawienia sprawozdania finansowego.

3. Po zamknięciu roku budżetowego i do czasu przekazania kont księgi głównej księgowy wprowadza wszelkie korekty, które nie pociągają za sobą jakichkolwiek wypłat lub wpłat w odniesieniu do tego roku, a są niezbędne do przedstawienia prawdziwego i rzetelnego obrazu tego sprawozdania finansowego.

Sekcja 2

Sprawozdania z wykonania budżetu

Artykuł 244

Sprawozdania z wykonania budżetu

1. Sprawozdania z wykonania budżetu przedstawia się w milionach euro; muszą one być również porównywalne z roku na rok. Obejmują one:

- a) sprawozdania, które przedstawiają zbiorczo wszystkie operacje budżetowe po stronie dochodów i wydatków w danym roku budżetowym;
- b) wynik budżetowy, który oblicza się na podstawie rocznego salda budżetowego, o którym mowa w decyzji 2014/335/UE, Euratom;
- c) informacje wyjaśniające, które uzupełniają i komentują informacje przedstawione w sprawozdaniach.

2. Sprawozdania z wykonania budżetu przedstawiane są według takiej samej struktury jak sam budżet.

3. Sprawozdania z wykonania budżetu obejmują:

- a) informacje dotyczące dochodów, w szczególności zmiany w szacunkach dochodów, wynik w zakresie dochodów oraz ustalone należności;
- b) informacje pokazujące zmiany w dostępnej łącznej kwocie środków na zobowiązania i na płatności;
- c) informacje pokazujące sposób wykorzystania dostępnej łącznej kwoty środków na zobowiązania i na płatności;
- d) informacje pokazujące zobowiązania pozostające do spłaty, zobowiązania przeniesione z poprzedniego roku budżetowego oraz zobowiązania zaciągnięte w ciągu roku budżetowego.

4. W przypadku informacji dotyczących dochodów do sprawozdania z wykonania budżetu dołącza się sprawozdanie pokazujące – w odniesieniu do każdego państwa członkowskiego – podział kwot zasobów własnych, które pozostają do odzyskania na koniec roku budżetowego i które są objęte nakazem odzyskania środków.

Sekcja 3

Harmonogram rocznego sprawozdania finansowego

Artykuł 245

Wstępne sprawozdania finansowe

1. Do dnia 1 marca kolejnego roku budżetowego księgowi instytucji Unii innych niż Komisja oraz organów, o których mowa w art. 241, przesyłają swoje wstępne sprawozdania finansowe księgowemu Komisji oraz Trybunałowi Obrachunkowemu.

2. Do dnia 1 marca kolejnego roku budżetowego księgowi pozostałych Unii innych niż Komisja oraz organów, o których mowa w art. 241, przesyłają księgowemu Komisji wymagane informacje księgowe, do celów konsolidacji, w sposób i w formie ustanowionym przez księgowego Komisji.

3. Księgowy Komisji dokonuje konsolidacji wstępnych sprawozdań finansowych, o których mowa w ust. 2, ze wstępnym sprawozdaniem finansowym Komisji i do dnia 31 marca kolejnego roku budżetowego przesyła drogą elektroniczną wstępne sprawozdanie finansowe Komisji oraz wstępne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Unii Trybunałowi Obrachunkowemu.

Artykuł 246

Zatwierdzenie końcowego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Do dnia 1 czerwca Trybunał Obrachunkowy przedstawia swoje uwagi na temat wstępnych sprawozdań finansowych instytucji Unii innych niż Komisja oraz każdego z organów, o których mowa w art. 241, a do dnia 15 czerwca – uwagi na temat wstępnego sprawozdania finansowego Komisji oraz wstępnego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Unii.

2. Do dnia 15 czerwca księgowi instytucji Unii innych niż Komisja oraz organów, o których mowa w art. 241, przesyłają księgowemu Komisji wymagane informacje księgowe w sposób i w formacie ustanowionym przez księgowego Komisji, w celu sporządzenia końcowego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Do dnia 1 lipca instytucje Unii inne niż Komisja oraz każdy z organów, o których mowa w art. 241, przesyłają swoje końcowe sprawozdania finansowe Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Trybunałowi Obrachunkowemu oraz księgowemu Komisji.

3. Księgowy każdej instytucji Unii oraz każdego z organów, o których mowa w art. 241, przesyła Trybunałowi Obrachunkowemu, z kopią do księgowego Komisji, w tym samym dniu, w którym przekazuje swoje końcowe sprawozdanie finansowe, oświadczenie dotyczące tego sprawozdania końcowego.

Do końcowego sprawozdania finansowego dołączane jest oświadczenie księgowego, w którym stwierdza on, że sprawozdanie to zostało sporządzone zgodnie z niniejszym tytułem oraz mającymi zastosowanie zasadami, regułami i metodami rachunkowości określonymi w informacjach dodatkowych do sprawozdań finansowych.

4. Księgowy Komisji sporządza końcowe skonsolidowane sprawozdanie finansowe na podstawie informacji przedstawionych mu zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu przez instytucje Unii inne niż Komisja oraz przez organy, o których mowa w art. 241.

Do końcowego skonsolidowanego sprawozdania finansowego dołączane jest oświadczenie księgowego Komisji, w którym stwierdza on, że sprawozdanie to zostało sporządzone zgodnie z niniejszym tytułem oraz mającymi zastosowanie zasadami, regułami i metodami rachunkowości określonymi w informacjach dodatkowych do sprawozdań finansowych.

5. Po zatwierdzeniu końcowego skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz swojego własnego końcowego sprawozdania finansowego Komisja przesyła je do dnia 31 lipca drogą elektroniczną Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Trybunałowi Obrachunkowemu.

W tym samym terminie księgowy Komisji przekazuje Trybunałowi Obrachunkowemu oświadczenie dotyczące końcowego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

6. Końcowe skonsolidowane sprawozdanie finansowe publikowane jest do dnia 15 listopada w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* wraz z poświadczeniem wiarygodności wydanym przez Trybunał Obrachunkowy zgodnie z art. 287 TFUE oraz art. 106a Traktatu Euratom.

ROZDZIAŁ 2

Zintegrowana sprawozdawczość finansowa i sprawozdawczość w zakresie rozliczalności

Artykuł 247

Zintegrowana sprawozdawczość finansowa i sprawozdawczość w zakresie rozliczalności

1. Do dnia 31 lipca kolejnego roku budżetowego Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie zintegrowany zestaw sprawozdań finansowych i sprawozdań w zakresie rozliczalności, który obejmuje:

- a) końcowe skonsolidowane sprawozdanie finansowe, o którym mowa w art. 246;
- b) sprawozdanie roczne z zarządzania i wykonania przedstawiające jasne i zwięzłe streszczenie osiągnięć w zakresie kontroli wewnętrznej i zarządzania finansami, o którym mowa w rocznych sprawozdaniach każdego delegowanego urzędnika zatwierdzającego, oraz zawierające informacje dotyczące głównych zasad zarządzania w Komisji, a także:
  - (i) szacowany poziom błędów w wydatkach Unii oparty na spójnej metodologii oraz szacowane przyszłe korekty;
  - (ii) informacje dotyczące działań zapobiegawczych i naprawczych dotyczących budżetu, w których uwzględnia się skutki finansowe działań podjętych w celu ochrony budżetu przed wydatkami dokonanymi z naruszeniem prawa;
  - (iii) informacje dotyczące wdrażania strategii Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych;
- c) długoterminową prognozę przyszłych wpływów i wydatków obejmującą kolejne pięć lat, opartą na mających zastosowanie wieloletnich ramach finansowych oraz decyzji 2014/335/UE, Euratom;

- d) sprawozdanie roczne dotyczące audytów wewnętrznych, o którym mowa w art. 118 ust. 4;
- e) ocenę finansów Unii opartą na uzyskanych wynikach, o której mowa w art. 318 TFUE, dotyczącą w szczególności postępów w osiąganiu celów polityki z uwzględnieniem wskaźników wykonania, o których mowa w art. 33 niniejszego rozporządzenia;
- f) sprawozdanie dotyczące działań następczych podjętych po absolutorium, o którym mowa w art. 261 ust. 3.

2. W zintegrowanej sprawozdawczości finansowej i w sprawozdawczości w zakresie rozliczalności, o których mowa w ust. 1, każde sprawozdanie przedstawione jest w oddzielny i wyraźnie identyfikowalny sposób. Każde ze sprawozdań, z wyjątkiem końcowego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, udostępniane jest Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Trybunałowi Obrachunkowemu do dnia 30 czerwca.

ROZDZIAŁ 3

Sprawozdawczość budżetowa i pozostała sprawozdawczość finansowa

Artykuł 248

Miesięczne sprawozdania z wykonania budżetu

Oprócz sprawozdań rocznych i sprawozdań przewidzianych w art. 243 i 244 księgowy Komisji raz w miesiącu przesyła Parlamentowi Europejskiemu i Radzie dane liczbowe – zagregowane co najmniej na poziomie rozdziału, a także przedstawione z podziałem na poszczególne rozdziały, artykuły i pozycje – dotyczące wykonania budżetu zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków, w odniesieniu do wszystkich dostępnych środków. Te dane liczbowe obejmują również szczegółowe informacje dotyczące wykorzystania przeniesionych środków.

Dane liczbowe są udostępniane na stronie internetowej Komisji w terminie 10 dni roboczych po końcu każdego miesiąca.

Artykuł 249

Roczne sprawozdanie z zarządzania budżetem i finansami

1. Każda instytucja Unii oraz każdy z organów, o którym mowa w art. 241, przygotowuje sprawozdanie z zarządzania budżetem i finansami za dany rok budżetowy.

Udostępniają one to sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie oraz Trybunałowi Obrachunkowemu do dnia 31 marca kolejnego roku budżetowego.

2. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, przedstawia zestawienie informacji dotyczących przesunięć środków między różnymi pozycjami budżetowymi.

Artykuł 250

Roczne sprawozdanie dotyczące instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych i pomocy finansowej

Komisja co roku przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych, pomocy finansowej i zobowiązań warunkowych zgodnie z art. 41 ust. 4 i 5 oraz art. 52 ust. 1 lit. d) i e). Informacje te są równocześnie udostępniane Trybunałowi Obrachunkowemu.

Artykuł 251

Sprawozdanie dotyczące statusu zagadnień z zakresu rachunkowości

Do dnia 15 września każdego roku budżetowego księgowy Komisji przesyła Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie zawierające informacje dotyczące odnotowanych ryzyk bieżących, zaobserwowanych ogólnych tendencji, napotkanych nowych zagadnień z zakresu rachunkowości oraz postępów w kwestiach dotyczących rachunkowości, w tym również gdy zostały one zidentyfikowane przez Trybunał Obrachunkowy, a także informacje dotyczące odzyskiwania środków.

Artykuł 252

Sprawozdawczość dotycząca unijnych funduszy powierniczych na rzecz działań zewnętrznych

Zgodnie z art. 41 ust. 6 Komisja corocznie przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z działań wspieranych przez unijne fundusze powiernicze, o których mowa w art. 234, dotyczące ich wdrożenia i wykonania, a także ich rozliczeń finansowych.

Rada danego unijnego funduszu powierniczego zatwierdza sprawozdanie roczne unijnego funduszu powierniczego sporządzone przez urzędnika zatwierdzającego. Ponadto zatwierdza ona końcowe sprawozdanie finansowe sporządzone przez księgowego. W kontekście procedury udzielania Komisji absolutorium rada funduszu powierniczego przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie końcowe sprawozdanie finansowe.

*Artykuł 253***Publikacja informacji o odbiorcach**

Komisja publikuje informacje o odbiorcach zgodnie z art. 38.

TYTUŁ XIV

KONTROLA ZEWNĘTRZNA ORAZ UDZIELENIE ABSOLUTORIUM

ROZDZIAŁ 1

Kontrola zewnętrzna*Artykuł 254***Kontrola zewnętrzna prowadzona przez Trybunał Obrachunkowy**

Parlament Europejski, Rada i Komisja jak najszybciej informują Trybunał Obrachunkowy o wszystkich decyzjach i przepisach przyjętych na podstawie art. 12, 16, 21, 29, 30, 32 i 43.

*Artykuł 255***Zasady i procedura kontroli**

1. Badanie prowadzone przez Trybunał Obrachunkowy w celu ustalenia, czy wszystkie dochody zostały otrzymane, a wszystkie wydatki poniesione zgodnie z prawem i we właściwy sposób, musi uwzględniać Traktaty, budżet, niniejsze rozporządzenie, akty delegowane przyjęte na podstawie niniejszego rozporządzenia oraz wszelkie inne odpowiednie akty przyjęte na mocy Traktatów. Badanie to może uwzględniać wieloletni charakter programów oraz odnośnych systemów nadzoru i kontroli.

2. Wykonując swoje zadanie, Trybunał Obrachunkowy ma prawo wglądu, w trybie przewidzianym w art. 257, do wszystkich dokumentów i informacji dotyczących zarządzania finansami departamentów lub organów w odniesieniu do operacji finansowanych lub współfinansowanych przez Unię. Trybunał Obrachunkowy ma uprawnienia do wysłuchania każdego urzędnika odpowiedzialnego za operacje po stronie dochodów lub wydatków oraz do stosowania wszelkich procedur kontroli odpowiednich dla tych departamentów lub organów. Kontrola w państwach członkowskich prowadzona jest we współpracy z krajowymi instytucjami kontrolnymi lub, w przypadku gdy nie posiadają one niezbędnych uprawnień, z właściwymi departamentami krajowymi. Trybunał Obrachunkowy oraz krajowe instytucje kontrolne państw członkowskich współpracują w duchu zaufania, przy jednoczesnym zachowaniu swojej niezależności.

W celu uzyskania wszystkich informacji niezbędnych do wykonania zadania powierzonego mu na mocy Traktatów lub aktów przyjętych na ich podstawie, Trybunał Obrachunkowy może być obecny, na swój wniosek, przy działaniach kontrolnych prowadzonych w ramach wykonywania budżetu przez którąkolwiek instytucję Unii lub w jej imieniu.

Na wniosek Trybunału Obrachunkowego każda instytucja Unii upoważnia instytucje finansowe przechowujące depozyty Unii do tego, aby umożliwiły Trybunałowi Obrachunkowemu zapewnienie zgodności danych zewnętrznych z księgami rachunkowymi.

3. W celu wykonania swojego zadania Trybunał Obrachunkowy zgłasza instytucjom Unii i organom, do których zastosowanie ma niniejsze rozporządzenie, imiona i nazwiska swoich pracowników, którzy są upoważnieni do ich kontroli.

*Artykuł 256***Weryfikacje dotyczące papierów wartościowych i środków pieniężnych**

Trybunał Obrachunkowy zapewnia, aby wszystkie papiery wartościowe i środki pieniężne znajdujące się w depozycie lub w kasie były weryfikowane z dowodami podpisanymi przez depozytariuszy lub z oficjalnymi notami dotyczącymi posiadanych środków pieniężnych i papierów wartościowych. Trybunał może przeprowadzać takie weryfikacje samodzielnie.

*Artykuł 257***Prawo dostępu Trybunału Obrachunkowego**

1. Instytucje Unii, organy zarządzające dochodami lub wydatkami w imieniu Unii oraz odbiorcy zapewniają Trybunałowi Obrachunkowemu wszelką pomoc oraz udzielają mu wszelkich informacji, jakie Trybunał uzna za niezbędne do wykonywania swoich zadań. Udostępniają oni Trybunałowi Obrachunkowemu, na jego wniosek, wszystkie dokumenty dotyczące udzielania i realizacji zamówień finansowanych z budżetu oraz wszystkie rozliczenia środków pieniężnych lub materiałów, wszystkie zapisy księgowo lub dokumenty potwierdzające oraz związane z nimi dokumenty administracyjne,

wszystkie dokumenty dotyczące dochodów i wydatków, wszystkie ewidencje, wszystkie schematy organizacyjne departamentów, które Trybunał Obrachunkowy uzna za niezbędne do kontroli rocznych sprawozdań finansowych i sprawozdań z wykonania budżetu na podstawie zapisów lub kontroli na miejscu, jak również, do tych samych celów, wszystkie dokumenty i dane utworzone lub przechowywane w formacie elektronicznym. Prawo dostępu Trybunału Obrachunkowego obejmuje dostęp do systemu informatycznego wykorzystywanego do zarządzania dochodami lub wydatkami podlegającymi kontroli Trybunału, w przypadku gdy taki dostęp jest istotny dla kontroli.

Organy audytu wewnętrznego i inne służby organów danej administracji krajowej zapewniają Trybunałowi Obrachunkowemu wszelką pomoc, jaką Trybunał uzna za niezbędną do wykonywania swoich zadań.

2. Urzędnicy, których działania są weryfikowane przez Trybunał Obrachunkowy:

- a) okazują prowadzoną przez siebie ewidencję środków pieniężnych w kasie, wszelkich innych środków pieniężnych, papierów wartościowych i wszelkiego rodzaju materiałów, a także dokumentów potwierdzających dotyczących gospodarowania powierzonymi im środkami finansowymi, jak również wszelkie księgi, rejestry i inne związane z nimi dokumenty;
- b) przedstawiają korespondencję oraz wszelkie inne dokumenty wymagane do pełnego przeprowadzenia kontroli, o której mowa w art. 255.

O informacje dostarczane na podstawie akapitu pierwszego lit. b) może występować tylko Trybunał Obrachunkowy.

3. Trybunał Obrachunkowy ma prawo badać pod kątem dochodów i wydatków Unii dokumenty będące w posiadaniu departamentów instytucji Unii oraz, w szczególności, departamentów odpowiedzialnych za decyzje dotyczące tych dochodów i wydatków, organów zarządzających dochodami lub wydatkami w imieniu Unii, a także osób fizycznych lub prawnych otrzymujących płatności z budżetu.

4. Zadanie ustalenia, czy dochody zostały otrzymane, a wydatki poniesione zgodnie z prawem i we właściwy sposób oraz czy zarządzanie finansami było należyte, obejmuje kwestię wykorzystania – przez organy spoza instytucji Unii – środków finansowych Unii otrzymanych w formie wkładów.

5. Wypłata środków finansowych Unii odbiorcom spoza instytucji Unii warunkowana jest wyrażeniem na piśmie zgody przez tych odbiorców lub, w przypadku braku zgody z ich strony, przez wykonawców lub podwykonawców, na przeprowadzenie przez Trybunał Obrachunkowy kontroli wykorzystania przyznanego finansowania.

6. Komisja udostępnia Trybunałowi Obrachunkowemu, na jego wniosek, wszelkie informacje dotyczące operacji zaciągania i udzielania pożyczek.

7. Wykorzystanie zintegrowanych systemów komputerowych nie może skutkować ograniczeniem dostępu Trybunału Obrachunkowego do dokumentów potwierdzających. Gdy jest to technicznie możliwe, zapewnia się Trybunałowi Obrachunkowemu – w jego własnych pomieszczeniach i zgodnie ze stosownymi przepisami bezpieczeństwa – elektroniczny dostęp do danych i dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia kontroli.

Artykuł 258

Sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego

1. Trybunał Obrachunkowy przekazuje Komisji i innym instytucjom Unii, do dnia 30 czerwca, wszelkie uwagi, których charakter wymaga jego zdaniem zamieszczenia ich w jego sprawozdaniu rocznym. Uwagi te pozostają poufne i podlegają postępowaniu kontradyktoryjnemu. Każda instytucja Unii kieruje swoją odpowiedź do Trybunału Obrachunkowego do dnia 15 października. Odpowiedzi instytucji Unii innych niż Komisja są równocześnie przesyłane Komisji.

2. Sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego zawiera ocenę należytego zarządzania finansami.

3. Sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego zawiera sekcje dotyczące każdej instytucji Unii oraz wspólnego funduszu rezerw. Trybunał Obrachunkowy może dodać każde sprawozdanie podsumowujące lub ogólne uwagi, które należy jego zdaniem zamieścić.

4. Trybunał Obrachunkowy przekazuje organom odpowiedzialnym za udzielenie absolutorium oraz pozostałym instytucjom Unii, do dnia 15 listopada, swoje sprawozdanie roczne wraz z odpowiedziami instytucji Unii oraz zapewnia jego opublikowanie w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 259

Sprawozdania specjalne Trybunału Obrachunkowego

1. Trybunał Obrachunkowy przekazuje danej instytucji Unii lub danemu organowi Unii wszelkie uwagi, których charakter wymaga jego zdaniem zamieszczenia ich w sprawozdaniu specjalnym. Uwagi te pozostają poufne i podlegają postępowaniu kontradyktoryjnemu.

Dana instytucja Unii lub dany organ Unii informują Trybunał Obrachunkowy, na ogół w terminie sześciu tygodni od przekazania tych uwag, o wszelkich odpowiedziach, jakich chcą udzielić na te uwagi. Bieg tego okresu zawieszają się w należycie uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy – w trakcie postępowania kontryktoryjnego – dana instytucja Unii lub dany organ Unii muszą uzyskać informacje od państw członkowskich w celu zakończenia przygotowania swojej odpowiedzi.

Odpowiedzi danej instytucji Unii lub danego organu Unii muszą odnosić się bezpośrednio i wyłącznie do uwag Trybunału Obrachunkowego.

Na wniosek Trybunału Obrachunkowego lub danej instytucji Unii lub danego organu odpowiedzi mogą zostać poddane analizie przez Parlament Europejski i Radę po opublikowaniu sprawozdania.

Trybunał Obrachunkowy zapewnia, aby sprawozdania specjalne były sporządzane i przyjmowane w odpowiednim terminie, który na ogół nie może przekraczać 13 miesięcy.

Sprawozdania specjalne, wraz z odpowiedziami danych instytucji Unii lub danych organów Unii, są niezwłocznie przekazywane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, które decydują – każde z osobna – w stosownych przypadkach wspólnie z Komisją, jakie działania należy podjąć w odpowiedzi.

Trybunał Obrachunkowy podejmuje wszelkie działania niezbędne do zapewnienia opublikowania, wraz ze sprawozdaniem specjalnym, odpowiedzi każdej danej instytucji Unii lub danego organu Unii na jego uwagi oraz harmonogramu sporządzania sprawozdania specjalnego.

2. Opinie, o których mowa w art. 287 ust. 4 akapit drugi TFUE, które nie odnoszą się do wniosków lub projektów objętych ustawodawczą procedurą konsultacji, mogą być opublikowane przez Trybunał Obrachunkowy w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Trybunał Obrachunkowy podejmuje decyzję w sprawie opublikowania po konsultacji z instytucją Unii, która zwróciła się do niego o wydanie opinii, lub instytucją Unii, której ta opinia dotyczy. Do opublikowanych opinii dołącza się wszelkie uwagi danych instytucji Unii.

ROZDZIAŁ 2

Absolutorium

Artykuł 260

Harmonogram procedury udzielania absolutorium

1. Parlament Europejski, na zalecenie Rady stanowiącej większością kwalifikowaną, przed dniem 15 maja roku n+2, udziela Komisji absolutorium z wykonania budżetu za rok n.
2. W przypadku gdy termin przewidziany w ust. 1 nie może być dotrzymany, Parlament Europejski lub Rada informują Komisję o przyczynach.
3. Jeżeli Parlament Europejski odroczy wydanie decyzji o udzieleniu absolutorium, Komisja dokłada wszelkich starań w celu jak najszybszego podjęcia środków zmierzających do usunięcia lub ułatwienia usunięcia przeszkód w podjęciu tej decyzji.

Artykuł 261

Procedura udzielania absolutorium

1. Decyzja o udzieleniu absolutorium obejmuje konta, na których ujmowane są wszystkie dochody i wydatki Unii, ich salda oraz aktywa i pasywa Unii wykazane w bilansie.
2. W celu udzielenia absolutorium Parlament Europejski, po wykonaniu tych czynności przez Radę, bada rozliczenia, bilanse finansowe oraz sprawozdanie oceniające, o których mowa w art. 318 TFUE. Bada on również sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego wraz z odpowiedziami kontrolowanych instytucji Unii, wszelkie stosowne sprawozdania specjalne Trybunału Obrachunkowego odnoszące się do danego roku budżetowego oraz wydane przez Trybunał Obrachunkowy poświadczenie wiarygodności dotyczące rozliczeń oraz zgodności z prawem i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw.
3. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, na jego wniosek, wszelkie informacje niezbędne do sprawnego zastosowania procedury udzielania absolutorium za dany rok budżetowy, zgodnie z art. 319 TFUE.

Artykuł 262

Środki następcze

1. Zgodnie z art. 319 TFUE oraz art. 106a Traktatu Euratom instytucje Unii i organy Unii, o których mowa w art. 70 i 71 niniejszego rozporządzenia, podejmują wszelkie stosowne działania w celu uwzględnienia uwag towarzyszących decyzji Parlamentu Europejskiego o udzieleniu absolutorium oraz komentarzy towarzyszących przyjętemu przez Radę zaleceniu w sprawie absolutorium.

2. Na wniosek Parlamentu Europejskiego lub Rady instytucje Unii i organy Unii, o których mowa w art. 70 i 71, składają sprawozdania dotyczące środków podjętych w odpowiedzi na te uwagi i komentarze, w szczególności dotyczące instrukcji, jakich udzieliły swoim departamentom odpowiedzialnym za wykonanie budżetu. Państwa członkowskie współpracują z Komisją, informując ją o środkach, jakie podjęły w odpowiedzi na te uwagi, tak aby Komisja mogła uwzględnić je przy sporządzaniu swojego sprawozdania. Sprawozdania instytucji Unii i organów Unii, o których mowa w art. 70 i 71, przekazywane są również Trybunałowi Obrachunkowemu.

Artykuł 263

Przepisy szczegółowe dotyczące ESDZ

ESDZ podlega procedurom przewidzianym w art. 319 TFUE oraz w art. 260, 261 i 262 niniejszego rozporządzenia. ESDZ w pełni współpracuje z instytucjami Unii zaangażowanymi w procedurę udzielania absolutorium oraz – stosownie do sytuacji – przekazuje wszelkie niezbędne dodatkowe informacje, w tym również poprzez udział w posiedzeniach odpowiednich organów.

TYTUŁ XV

ŚRODKI ADMINISTRACYJNE

Artykuł 264

Przepisy ogólne

1. Środki administracyjne muszą być środkami niezróżnicowanymi.
2. Niniejszy tytuł ma zastosowanie do środków administracyjnych, o których mowa w art. 47 ust. 4, oraz środków instytucji Unii innych niż Komisja.

Zobowiązania budżetowe odpowiadające środkom administracyjnym o charakterze wspólnym dla kilku tytułów, które to środki zarządzane są globalnie, mogą być zapisywane globalnie w rachunkowości budżetowej po uprzednim skrótownym sklasyfikowaniu ich według rodzaju, zgodnie z art. 47 ust. 4.

Oдноśne wydatki zapisuje się w liniach budżetowych każdego tytułu według takiego samego systemu rozdziału jak środki.

3. Wydatki administracyjne wynikające z zamówień obejmujących okresy wykraczające poza rok budżetowy, zgodnie z lokalnymi praktykami albo odnoszące się do dostawy wyposażenia, obciążają budżet w roku budżetowym, w którym są dokonywane.
4. Zaliczki mogą być wypłacane, zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie pracowniczym i w przepisach szczegółowych dotyczących członków instytucji Unii, pracownikom i członkom instytucji Unii.

Artykuł 265

Płatności dokonywane z góry

Wydatki, o których mowa w art. 11 ust. 2 lit. a), i które muszą zostać zapłacone z góry zgodnie z przepisami prawa lub postanowieniami umownymi, mogą być podstawą dokonywania płatności począwszy od dnia 1 grudnia, które to płatności zapisywane są w ciężar środków przewidzianych na kolejny rok budżetowy. W tym przypadku nie ma zastosowania limit określony w art. 11 ust. 2.

Artykuł 266

Przepisy szczegółowe dotyczące przedsięwzięć z zakresu nieruchomości

1. Każda instytucja Unii przekazuje Parlamentowi Europejskiemu i Radzie do dnia 1 czerwca każdego roku dokument roboczy dotyczący swojej polityki w zakresie nieruchomości, zawierający następujące informacje:
  - a) w odniesieniu do każdego budynku – wydatki i powierzchnie, których dotyczą środki z odpowiednich linii budżetowych. Wydatki obejmują koszty związane z wyposażeniem budynków, ale nie obejmują innych opłat;
  - b) spodziewaną ewolucję ogólnego planowania powierzchni i lokalizacji na najbliższe lata, wraz z opisem już określonych, będących w fazie planowania przedsięwzięć z zakresu nieruchomości;
  - c) ostateczne warunki i koszty, a także oдноśne informacje dotyczące realizacji nowych przedsięwzięć z zakresu nieruchomości uprzednio przedłożonych Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w ramach procedury określonej w ust. 2 i 3, a nieuwzględnionych w dokumentach roboczych z poprzedniego roku.

2. W odniesieniu do wszelkich przedsięwzięć z zakresu nieruchomości mogących przynieść znaczące skutki finansowe dla budżetu dana instytucja Unii jak najwcześniej – a w każdym razie zanim przystąpi do jakiegokolwiek badania lokalnego rynku w przypadku umów dotyczących nieruchomości lub zanim ogłosi zaproszenie do składania ofert w przypadku robót budowlanych – informuje Parlament Europejski i Radę o wymaganej powierzchni budynków i wstępnym planowaniu.

3. W odniesieniu do wszelkich przedsięwzięć z zakresu nieruchomości mogących przynieść znaczące skutki finansowe dla budżetu dana instytucja Unii przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie przedsięwzięcie z zakresu nieruchomości, w szczególności szczegółowe szacunki kosztów i informacje dotyczące finansowania, w tym również wszelkie możliwości wykorzystania wewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel, o których mowa w art. 21 ust. 3 lit. e), a także wykaz projektów umów, które zamierza wykorzystać, oraz występuje o zatwierdzenie, zanim umowy zostaną zawarte. Na wniosek danej instytucji Unii przedłożone dokumenty dotyczące przedsięwzięcia z zakresu nieruchomości są traktowane jako poufne.

Z wyjątkiem przypadków siły wyższej, o których mowa w ust. 4, Parlament Europejski i Rada rozpatrują kwestię przedsięwzięcia z zakresu nieruchomości w terminie czterech tygodni od dnia, w którym obie instytucje otrzymały wniosek.

Przedsięwzięcie z zakresu nieruchomości uznaje się za zatwierdzone po upływie tego czterotygodniowego terminu, chyba że w tym terminie Parlament Europejski lub Rada podejmą decyzję przeciwną propozycji przedsięwzięcia.

Jeżeli Parlament Europejski lub Rada zgłoszą zastrzeżenia w tym czterotygodniowym terminie, termin ten przedłuża się jednokrotnie o dwa tygodnie.

Jeżeli Parlament Europejski lub Rada podejmą decyzję przeciwną propozycji przedsięwzięcia z zakresu nieruchomości, dana instytucja Unii wycofuje swoją propozycję i może przedłożyć nową.

4. W przypadkach siły wyższej, które muszą być należycie uzasadnione, informacje przewidziane w ust. 2 można przedłożyć wraz z przedsięwzięciem z zakresu nieruchomości. Parlament Europejski i Rada rozpatrują propozycję przedsięwzięcia z zakresu nieruchomości w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym obie instytucje otrzymały wniosek. Przedsięwzięcie z zakresu nieruchomości uznaje się za zatwierdzone po upływie tego dwutygodniowego terminu, chyba że w tym terminie Parlament Europejski lub Rada podejmą decyzję przeciwną propozycji przedsięwzięcia.

5. Za przedsięwzięcia z zakresu nieruchomości mogące przynieść znaczące skutki finansowe dla budżetu uznaje się:

- a) wszelkie przypadki nabycia gruntów;
- b) nabycie, sprzedaż, przebudowę, budowę lub wszelkie przedsięwzięcia łączące te elementy i przewidziane do realizacji w tym samym okresie, na kwotę przekraczającą 3 000 000 EUR;
- c) nabycie, przebudowę, budowę budynków lub wszelkie przedsięwzięcia łączące te elementy i przewidziane do realizacji w tym samym okresie, na kwotę przekraczającą 2 000 000 EUR w przypadku, gdy cena wynosi więcej niż 110 % lokalnej ceny porównywalnych nieruchomości według oceny niezależnego eksperta;
- d) sprzedaż gruntów lub budynków w przypadku, gdy cena wynosi mniej niż 90 % lokalnej ceny porównywalnych nieruchomości według oceny niezależnego eksperta;
- e) wszelkie nowe umowy dotyczące nieruchomości, w tym również użytkowania, dzierżawy długoterminowej i przedłużenia obowiązujących umów dotyczących nieruchomości na mniej korzystnych warunkach, nieobjęte zakresem stosowania lit. b), w których opłaty roczne wynoszą co najmniej 750 000 EUR;
- f) przedłużenie lub odnowienie obowiązujących umów dotyczących nieruchomości, w tym również użytkowania i dzierżawy długoterminowej, na takich samych lub korzystniejszych warunkach, w których opłaty roczne wynoszą co najmniej 3 000 000 EUR.

Niniejszy ustęp ma zastosowanie również do przedsięwzięć z zakresu nieruchomości o charakterze międzyinstytucjonalnym oraz do delegatur Unii.

Progi, o których mowa w akapicie pierwszym lit. b)– f), obejmują koszty związane z wyposażeniem budynku. W przypadku umów najmu i użytkowania w progach tych uwzględnia się koszty związane z wyposażeniem budynku, ale nie inne opłaty.

6. Bez uszczerbku dla art. 17 projekt nabycia budynku może być finansowany z wykorzystaniem pożyczki, pod warunkiem uprzedniego zatwierdzenia przez Parlament Europejski i Radę.

Pożyczki są zaciągane i spłacane zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami oraz z należyтым uwzględnieniem interesów finansowych Unii.

Jeżeli dana instytucja Unii proponuje sfinansowanie nabycia z wykorzystaniem pożyczki, w planie finansowania przedkładanym przez daną instytucję Unii wraz z wnioskiem o uprzednie zatwierdzenie określa się w szczególności maksymalny poziom finansowania, jego okres, rodzaj i warunki oraz oszczędności w porównaniu z innymi rodzajami ustaleń umownych.

Parlament Europejski i Rada rozpatrują wniosek o uprzednie zatwierdzenie w terminie czterech tygodni od dnia, w którym obie instytucje otrzymały wniosek, z możliwością jednokrotnego przedłużenia tego terminu o dwa tygodnie. Nabywanie finansowane z wykorzystaniem pożyczki uznaje się za odrzucone, jeżeli Parlament Europejski i Rada nie zatwierdzą go wyraźnie w terminie.

Artykuł 267

Procedura wczesnego informowania oraz procedura uprzedniego zatwierdzenia

1. Procedura wczesnego informowania, określona w art. 266 ust. 2, oraz procedura uprzedniego zatwierdzenia, określona w art. 266 ust. 3 i 4, nie mają zastosowania do nabywania gruntów nieodpłatnie lub za symboliczną kwotę.
2. Procedura wczesnego informowania, określona w art. 266 ust. 2, oraz procedura uprzedniego zatwierdzenia, określona w art. 266 ust. 3 i 4, mają zastosowanie także do budynków mieszkalnych, jeżeli nabycie, przebudowa, budowa budynków lub wszelkie przedsięwzięcia łączące te elementy w tym samym okresie przekraczają kwotę 2 000 000 EUR, a cena wynosi więcej niż 110 % lokalnego wskaźnika cen kupna lub kosztów najmu porównywalnych nieruchomości. Parlament Europejski i Rada mogą zwrócić się do danej instytucji Unii o wszelkie informacje dotyczące budynków mieszkalnych.
3. W wyjątkowych lub pilnych okolicznościach politycznych wczesne informacje, o którym mowa w art. 266 ust. 2, dotyczące przedsięwzięć z zakresu nieruchomości związanych z delegaturami lub urzędami Unii w państwach trzecich, można przedkładać łącznie z przedsięwzięciem z zakresu nieruchomości na podstawie art. 266 ust. 3. W takich przypadkach procedury wczesnego informowania oraz uprzedniego zatwierdzenia przeprowadza się możliwie jak najszybciej. W przypadku przedsięwzięć dotyczących budynków mieszkalnych w państwach trzecich procedury wczesnego informowania i uprzedniego zatwierdzenia przeprowadza się wspólnie.
4. Procedura uprzedniego zatwierdzenia, określona w art. 266 ust. 3 i 4, nie ma zastosowania do umów wstępnych lub badań przygotowawczych niezbędnych do oceny szczegółowych kosztów i finansowania przedsięwzięcia z zakresu nieruchomości.

TYTUŁ XVI

WNIOSKI O UDZIELENIE INFORMACJI ORAZ AKTY DELEGOWANE

Artykuł 268

Wnioski o udzielenie informacji kierowane przez Parlament Europejski i Radę

Parlament Europejski i Rada są uprawnione do uzyskania wszelkich informacji lub wyjaśnień dotyczących kwestii budżetowych w zakresie swoich kompetencji.

Artykuł 269

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 70 ust. 1, art. 71 akapit trzeci, art. 161 oraz art. 213 ust. 2 akapity drugi i trzeci, powierza się Komisji na okres, który kończy się w dniu 31 grudnia 2020 r. Komisja sporządzi sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później do dnia 31 grudnia 2018 r. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na okresy obowiązywania kolejnych wieloletnich ram finansowych, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu obowiązywania odpowiednich wieloletnich ram finansowych.
3. Przekazanie uprawnień, o których mowa w art. 70 ust. 1, art. 71 akapit trzeci, art. 161 oraz art. 213 ust. 2 akapity drugi i trzeci, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 70 ust. 1, art. 71 akapit trzeci, art. 161 oraz art. 213 ust. 2 akapity drugi i trzeci wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

CZĘŚĆ DRUGA

ZMIANY W PRZEPISACH SEKTOROWYCH

Artykuł 270

Zmiany w rozporządzeniu (UE) nr 1296/2013

W rozporządzeniu (UE) nr 1296/2013 wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 5 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do osi określonych w art. 3 ust. 1 zastosowanie ma następujący orientacyjny podział procentowy wyrażony jako średnie wartości na cały okres trwania programu:

- a) co najmniej 55 % na oś Progress;
- b) co najmniej 18 % na oś EURES;
- c) co najmniej 18 % na oś mikrofinansów i przedsiębiorczości społecznej.”;

2) art. 14 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 14

Sekcje tematyczne i finansowanie

1. Oś Progress wspiera działania w sekcjach tematycznych, o których mowa w lit. a), b) i c). Przez cały okres trwania programu do orientacyjnych całkowitych przydziałów na oś Progress pomiędzy poszczególne sekcje tematyczne zastosowanie mają następujące minimalne wartości procentowe:

- a) zatrudnienie, w szczególności w celu zwalczania bezrobocia młodzieży: 20 %;
- b) ochrona socjalna, włączenie społeczne oraz zapobieganie ubóstwu i jego ograniczanie: 45 %;
- c) warunki pracy: 7 %.

Wszelkie pozostałe kwoty przydziela się na jedną lub większą liczbę sekcji tematycznych, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a), b) lub c), lub na ich kombinację.

2. W ramach całkowitych przydziałów na oś Progress znaczącą ich część przydziela się na promowanie eksperymentów społecznych jako metody testowania i oceny innowacyjnych rozwiązań w celu zwiększenia zakresu ich zastosowania.”;

3) art. 19 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 19

Sekcje tematyczne i finansowanie

Oś EURES wspiera działania w sekcjach tematycznych, o których mowa w lit. a), b) i c). Przez cały okres trwania programu do orientacyjnych całkowitych przydziałów na oś EURES pomiędzy poszczególne sekcje tematyczne zastosowanie mają następujące minimalne wartości procentowe:

- a) przejrzystość ofert pracy, wniosków o zatrudnienie i wszelkich powiązanych informacji dla kandydatów i pracodawców: 15 %;
- b) opracowanie usług w zakresie rekrutacji i pośrednictwa pracy poprzez zestawianie wolnych miejsc pracy i wniosków o zatrudnienie na poziomie Unii, w szczególności ukierunkowane programy wspierania mobilności: 15 %;
- c) partnerstwa transgraniczne: 18 %.

Wszelkie pozostałe kwoty przydziela się na jedną lub większą liczbę sekcji tematycznych, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a), b) lub c), lub na ich kombinację.”;

4) art. 25 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 25

Sekcje tematyczne i finansowanie

Oś mikrofinansów i przedsiębiorczości społecznej wspiera działania w sekcjach tematycznych, o których mowa w lit. a) i b). Przez cały okres trwania programu do orientacyjnych całkowitych przydziałów na oś mikrofinansów i przedsiębiorczości pomiędzy poszczególne sekcje tematyczne zastosowanie mają następujące minimalne wartości procentowe:

- a) mikrofinanse dla grup w trudnej sytuacji i mikroprzedsiębiorstw: 35 %;

b) przedsiębiorczość społeczna: 35 %.

Wszelkie pozostałe kwoty przydziela się na jedną lub większą liczbę sekcji tematycznych, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a) lub b), lub na ich kombinację.”;

5) art. 32 akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„W stosownych przypadkach, programy pracy obejmują okres kolejnych trzech lat i zawierają opis działań, które mają być finansowane, procedury wyboru działań, które mają być wspierane przez Unię, zasięg geograficzny, grupę docelową oraz orientacyjne ramy czasowe realizacji. Programy prac obejmują również wskazanie kwoty przydzielonej na każdy cel szczegółowy. Programy prac wzmacniają spójność programu poprzez wskazanie powiązań pomiędzy trzema osiami.”;

6) uchyla się art. 33 i 34.

Artykuł 271

Zmiany w rozporządzeniu (UE) nr 1301/2013

W rozporządzeniu (UE) nr 1301/2013 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 ust. 1 wprowadzają się następujące zmiany:

a) lit. e) otrzymuje brzmienie:

„e) inwestycje w rozwój potencjału endogenicznego poprzez inwestycje w środki trwałe w postaci wyposażenia i infrastruktury, w tym infrastruktury kulturalnej i infrastruktury zrównoważonej turystyki, usługi dla przedsiębiorstw, wsparcie podmiotów zajmujących się badaniami i innowacjami oraz inwestycje w technologie i prowadzenie badań stosowanych w przedsiębiorstwach;”;

b) dodaje się akapit w brzmieniu:

„Inwestycje w infrastrukturę kulturalną i infrastrukturę zrównoważonej turystyki, o których mowa w akapicie pierwszym lit. e) niniejszego ustępu, uważa się za inwestycje na małą skalę i kwalifikujące się do wsparcia, jeżeli wkład EFRR na rzecz danej operacji nie przekracza 10 000 000 EUR. Pułap ten podwyższa się do 20 000 000 EUR w przypadku infrastruktury uznawanej za dziedzictwo kulturalne w rozumieniu art. 1 Konwencji Unesco z 1972 r. w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego.”;

2) w art. 5 pkt 9 dodaje się literę w brzmieniu:

„e) wspieranie przyjmowania oraz integracji społecznej i gospodarczej migrantów i uchodźców;”;

3) w załączniku I w tabeli część tekstu rozpoczynająca się od słów „Infrastruktura społeczna” do końca tabeli otrzymuje brzmienie:

„Infrastruktura społeczna

Opieka nad dziećmi i edukacja	osoby	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej
Zdrowie	osoby	Ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi
Mieszkalnictwo	jednostki mieszkalne	Wyremontowane budynki mieszkalne
	jednostki mieszkalne	Wyremontowane budynki mieszkalne, w tym dla migrantów i uchodźców (poza ośrodkami recepcyjnymi)
Migranci i uchodźcy	osoby	Potencjał infrastruktury służącej wsparciu migrantów i uchodźców (innej niż w obrębie mieszkalnictwa)

Szczególne wskaźniki rozwoju obszarów miejskich

	osoby	Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich
	metry kwadratowe	Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich
	metry kwadratowe	Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich”

Artykuł 272

Zmiany w rozporządzeniu (UE) nr 1303/2013

W rozporządzeniu (UE) nr 1303/2013 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w motywie 10 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Zastosowanie tych warunków powinno umożliwić Komisji upewnienie się, że państwa członkowskie korzystają z EFSI w sposób zgodny z prawem i prawidłowy oraz zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 (*) (rozporządzenie finansowe).

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/1046 (UE, Euratom) z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).”;

- 2) w art. 2 wprowadza się następujące zmiany:

- a) pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) »beneficjent« oznacza podmiot publiczny lub prywatny lub osobę fizyczną, odpowiedzialne za inicjowanie lub zarówno inicjowanie, jak i wdrażanie operacji, oraz

- a) w kontekście pomocy państwa – podmiot, który otrzymuje pomoc, z wyjątkiem przypadku gdy kwota pomocy dla poszczególnych przedsiębiorstw jest niższa niż 200 000 EUR, w którym to przypadku dane państwo członkowskie może zdecydować, że beneficjentem jest podmiot udzielający pomocy, bez uszczerbku dla rozporządzeń Komisji (UE) nr 1407/2013 (*), (UE) nr 1408/2013 (**) i (UE) nr 717/2014 (***); oraz

- b) w kontekście instrumentów finansowych na mocy części drugiej tytułu IV niniejszego rozporządzenia – podmiot, który wdraża instrument finansowy lub, w stosownych przypadkach, fundusz funduszy;

(*) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz.U. L 352 z 24.12.2013, s. 1).

(**) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym (Dz.U. L 352 z 24.12.2013, s. 9).

(***) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz.U. L 190 z 28.6.2014, s. 45).”;

- b) pkt 31 otrzymuje brzmienie:

„31) »strategia makroregionalna« oznacza zintegrowane ramy uzgodnione przez Radę oraz, w stosownych przypadkach, zatwierdzone przez Radę Europejską, które mogą otrzymywać wsparcie między innymi w ramach EFSI, aby sprostać wspólnym wyzwaniom, przed którymi stoi określony obszar geograficzny i które odnoszą się do państw członkowskich i państw trzecich znajdujących się na tym samym obszarze geograficznym korzystającym tym samym ze wzmocnionej współpracy na rzecz osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej;”;

- 3) w art. 4 wprowadza się następujące zmiany:

- a) w ust. 7 odesłanie do „art. 59 rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 63 rozporządzenia finansowego”;

- b) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Komisja i państwa członkowskie przestrzegają zasady należytego zarządzania finansami zgodnie z art. 33, art. 36 ust. 1 i art. 61 rozporządzenia finansowego.”;

- 4) w art. 9 dodaje się akapit w brzmieniu:

„Priorytety określone dla każdego z EFSI w przepisach dotyczących poszczególnych funduszy dotyczą w szczególności odpowiedniego wykorzystania każdego funduszu EFSI w obszarach migracji i azylu. W tym kontekście zapewnia się, w stosownych przypadkach, koordynację z Funduszem Azylu, Migracji i Integracji ustanowionym na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 516/2014 (*).

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 516/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające Fundusz Azylu, Migracji i Integracji, zmieniające decyzję Rady 2008/381/WE oraz uchylające decyzje Parlamentu Europejskiego i Rady nr 573/2007/WE i nr 575/2007/WE oraz decyzję Rady 2007/435/WE (Dz.U. L 150 z 20.5.2014, s. 168).”;

5) w art. 16 dodaje się ustęp w brzmieniu:

„4a. W stosownych przypadkach państwo członkowskie przedkłada każdego roku do dnia 31 stycznia zmienioną umowę partnerstwa w następstwie zatwierdzenia przez Komisję zmian w jednym programie lub większej ich liczbie w poprzednim roku kalendarzowym.

Każdego roku do dnia 31 marca Komisja przyjmuje decyzję potwierdzającą, że zmiany w umowie partnerstwa odzwierciedlają zmiany w jednym programie lub w większej ich liczbie, zatwierdzone przez Komisję w poprzednim roku kalendarzowym.

Decyzja ta może uwzględniać zmianę innych elementów umowy partnerstwa zgodnie z propozycją, o której mowa w ust. 4, pod warunkiem że propozycja ta zostanie przedstawiona Komisji do dnia 31 grudnia poprzedniego roku kalendarzowego.”;

6) w art. 30 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2 akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„W przypadku gdy zmiana programu ma wpływ na informacje zawarte w umowie partnerstwa, zastosowanie ma procedura określona w art. 16 ust. 4a.”;

b) w ust. 3 skreśla się zdanie trzecie;

7) art. 32 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku gdy ustanowiona na mocy art. 33 ust. 3 komisja odpowiedzialna za wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność stwierdzi, że realizacja wybranej strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność wymaga wsparcia ze strony więcej niż jednego funduszu, może ona wyznaczyć – zgodnie z krajowymi przepisami i procedurami – fundusz wiodący w celu uzyskania dofinansowania na pokrycie wszystkich kosztów przygotowania, kosztów bieżących i kosztów animacji na mocy art. 35 ust. 1 lit. a), d) i e) związanych z daną strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.”;

8) w art. 34 ust. 3 wprowadza się następujące zmiany:

a) lit. a)–d) otrzymują brzmienie:

„a) rozwijanie zdolności podmiotów lokalnych, w tym potencjalnych beneficjentów, do opracowywania i wdrażania operacji, w tym wspieranie ich zdolności w zakresie przygotowywania projektów i zarządzania nimi;

b) opracowanie niedyskryminującej i przejrzystej procedury wyboru, która pozwala uniknąć konfliktów interesów, zapewnia, aby co najmniej 50 % głosów w decyzjach dotyczących wyboru pochodziło od partnerów niebędących instytucjami publicznymi, oraz umożliwia wybór w drodze procedury pisemnej;

c) opracowanie i zatwierdzenie niedyskryminujących, obiektywnych kryteriów wyboru operacji, które zapewniają zachowanie spójności ze strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność dzięki uszeregowaniu tych operacji w zależności od ich wkładu w realizację celów i wartości docelowych tej strategii;

d) opracowanie i publikowanie naborów wniosków lub ciągłej procedury składania projektów.”;

b) dodaje się akapit w brzmieniu:

„W przypadku gdy lokalne grupy działania wykonują zadania nieobjęte akapitem pierwszym lit. a)–g), za które odpowiadają instytucja zarządzająca, instytucja certyfikująca lub agencja płatnicza, te grupy lokalne wyznacza się jako instytucje pośredniczące zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy.”;

9) art. 36 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Państwo członkowskie lub instytucja zarządzająca mogą przekazać określone zadania zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy jednej z instytucji pośredniczących lub większej liczbie takich instytucji, w tym władzom lokalnym, podmiotom zajmującym się rozwojem regionalnym lub organizacjom pozarządowym, związane z zarządzaniem i wdrażaniem ZIT.”;

10) w art. 37 wprowadza się następujące zmiany:

a) w ust. 2 lit. c) otrzymuje brzmienie:

„c) szacunki dotyczące dodatkowych zasobów publicznych i prywatnych, które mogą zostać potencjalnie wygenerowane przez instrument finansowy aż do poziomu ostatecznego odbiorcy (oczekiwany efekt dźwigni), w tym – w stosownych przypadkach – ocenę zapotrzebowania na zróżnicowane traktowanie, o którym mowa w art. 43a, oraz jego zakres, aby przyciągnąć zasoby pochodzące od inwestorów działających zgodnie z zasadą gospodarki rynkowej, lub opis mechanizmów, które będą stosowane, aby określić zapotrzebowanie na takie zróżnicowane traktowanie oraz jego zakres, takie jak konkurencyjny lub odpowiednio niezależny proces oceny.”;

b) w ust. 3 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„3. W ocenie *ex ante*, o której mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, można brać pod uwagę oceny *ex ante*, o których mowa w art. 209 ust. 2 akapit pierwszy lit. h) oraz akapit drugi rozporządzenia finansowego i może zostać ona przeprowadzona etapami. W każdym razie musi ona jednak zostać zakończona przed podjęciem przez instytucję zarządzającą decyzji o dokonaniu wkładów z programu na rzecz instrumentu finansowego.”;

c) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Ostateczni odbiorcy otrzymujący wsparcie z jednego instrumentu finansowego w ramach EFSI mogą również otrzymać pomoc z innego priorytetu lub programu EFSI lub z innego instrumentu wspieranego przez budżet Unii, w tym z Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) ustanowionego na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/107 (*), zgodnie z mającymi zastosowanie unijnymi przepisami w zakresie pomocy państwa, stosownie do okoliczności. W takim przypadku dla każdego źródła wsparcia prowadzona jest oddzielna ewidencja, a wsparcie z instrumentu finansowego w ramach EFSI stanowi część operacji z wydatkami kwalifikowalnymi odrębnymi od pozostałych źródeł wsparcia.

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1017 z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego i Europejskiego Portalu Projektów Inwestycyjnych oraz zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1291/2013 i (UE) nr 1316/2013 – Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (Dz.U. L 169 z 1.7.2015, s. 1).”;

11) w art. 38 wprowadza się następujące zmiany:

a) w ust. 1 dodaje się literę w brzmieniu:

„c) instrumentów finansowych łączących taki wkład z produktami finansowymi EBI w ramach EFIS, zgodnie z art. 39a.”;

b) w ust. 4 wprowadza się następujące zmiany:

(i) w akapicie pierwszym lit. b) i c) otrzymują brzmienie:

„b) powierzyć zadania wdrożeniowe przez bezpośrednie udzielenie zamówienia:

(i) EBI;

(ii) międzynarodowym instytucjom finansowym, w których państwo członkowskie posiada akcje lub udziały;

(iii) publicznemu bankowi lub publicznej instytucji, ustanowionym jako podmioty prawne prowadzące profesjonalną działalność finansową, które spełniają wszystkie następujące warunki:

— brak bezpośredniego udziału kapitału prywatnego, z wyjątkiem form udziału kapitału prywatnego o charakterze niekontrolującym i nieblokującym, wymaganych na mocy przepisów prawa krajowego, zgodnie z Traktatami, oraz nie wywierających decydującego wpływu na dany bank lub instytucję, oraz z wyjątkiem form udziału kapitału prywatnego, które nie wpływają na decyzje w zakresie bieżącego zarządzania instrumentem finansowym wspieranym z EFSI,

— funkcjonują w ramach mandatu z zakresu polityki publicznej przyznanego przez właściwy organ państwa członkowskiego na poziomie krajowym lub regionalnym, który to mandat obejmuje prowadzenie – jako całość lub część działalności – działań w zakresie rozwoju gospodarczego przyczyniających się do realizacji celów EFSI,

— prowadzą – jako całość lub część działalności – działania w zakresie rozwoju gospodarczego przyczyniające się do realizacji celów EFSI w regionach, obszarach polityki lub sektorach, w odniesieniu do których dostęp do finansowania ze źródeł rynkowych nie jest ogólnie dostępny lub nie jest wystarczający,

— prowadzą działania, których głównym celem nie jest maksymalizowanie zysków, ale zapewniają stabilność finansowania swojej działalności w długiej perspektywie,

— zapewniają, aby bezpośrednie udzielanie zamówień, o których mowa w lit. b), nie przynosiło jakichkolwiek bezpośrednich lub pośrednich korzyści działalności komercyjnej za pomocą odpowiednich środków zgodnie z mającym zastosowanie prawem,

— podlegają nadzorowi niezależnego organu zgodnie z mającym zastosowanie prawem;

c) powierzyć zadania wdrożeniowe innemu podmiotowi prawa publicznego lub prywatnego; lub

d) bezpośrednio podjąć się zadań wdrożeniowych, w przypadku instrumentów finansowych obejmujących wyłącznie pożyczki lub gwarancje. W takim przypadku instytucja zarządzająca jest uznawana za beneficjenta w rozumieniu art. 2 pkt 10.”;

(ii) akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„Wdrażając instrument finansowy, podmioty, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a)–d) niniejszego ustępu, zapewniają zgodność z mającym zastosowanie prawem oraz wymogami określonymi w art. 155 ust. 2 i 3 rozporządzenia finansowego.”;

c) ust. 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5. Podmioty, o których mowa w ust. 4 akapit pierwszy lit. a), b) i c) niniejszego artykułu, mogą, gdy wdrażają fundusze funduszy, dalej powierzyć część swoich zadań wdrożeniowych pośrednikom finansowym, pod warunkiem że takie podmioty zapewniają na własną odpowiedzialność, aby pośrednicy finansowi spełniali kryteria określone w art. 33 ust. 1 oraz art. 209 ust. 2 rozporządzenia finansowego. Pośrednicy finansowi są wybierani na podstawie otwartych, przejrzystych, proporcjonalnych i niedyskryminujących procedur, zapewniających brak konfliktów interesów.

6. Podmioty, o których mowa w ust. 4 akapit pierwszy lit. b) i c), którym powierzono zadania wdrożeniowe, otwierają rachunki powiernicze w swoim imieniu oraz w imieniu instytucji zarządzającej lub ustanawiają instrument finansowy jako oddzielny blok finansowy w ramach instytucji. W przypadku oddzielnego bloku finansowego księgową rozdzielność jest ustanawiana między zasobami programu zainwestowanymi w dany instrument finansowy a pozostałymi zasobami dostępnymi w instytucji. Aktywa przechowywane na rachunkach powierniczych oraz takie oddzielne bloki finansowe zarządzane są zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami oraz zgodnie z właściwymi zasadami ostrożnościowymi i charakteryzują się odpowiednią płynnością.”;

d) w ust. 7 akapit pierwszy część wprowadzająca otrzymuje brzmienie:

„7. W przypadku gdy instrument finansowy jest wdrażany na mocy ust. 4 akapit pierwszy lit. a), b) i c), z zastrzeżeniem struktury wdrażania instrumentu finansowego, zasady i warunki dotyczące wkładów z programów na rzecz instrumentu finansowego określa się zgodnie z załącznikiem IV w umowach o finansowaniu, na następujących poziomach”;

e) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. W przypadku instrumentów finansowych wdrażanych na mocy ust. 4 akapit pierwszy lit. d) zasady i warunki dotyczące wkładów z programów na rzecz instrumentów finansowych określa się zgodnie z załącznikiem IV w dokumencie strategicznym, który zostanie rozpatrzony przez komitet monitorujący.”;

f) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające jednolite warunki dotyczące szczegółowych rozwiązań w odniesieniu do przekazywania wkładów z programu oraz zarządzania tymi wkładami przez podmioty, o których mowa w ust. 4 akapit pierwszy niniejszego artykułu i w art. 39a ust. 5. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 150 ust. 3.”;

12) w art. 39 wprowadza się następujące zmiany:

a) w ust. 2 akapit pierwszy część wprowadzająca otrzymuje brzmienie:

„2. Państwa członkowskie mogą wykorzystywać EFRR i EFRROW w okresie kwalifikowalności określonym w art. 65 ust. 2 niniejszego rozporządzenia w celu zapewnienia wkładu finansowego na rzecz instrumentów finansowych, o których mowa w art. 38 ust. 1 lit. a) niniejszego rozporządzenia, wdrażanych pośrednio przez Komisję z EBI zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) ppkt (iii) rozporządzenia finansowego oraz art. 208 ust. 4 rozporządzenia finansowego, w odniesieniu do następujących działań”;

b) w ust. 4 akapit pierwszy:

(i) lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) w drodze odstępstwa od art. 37 ust. 2 jego podstawą jest ocena *ex ante* przeprowadzona przez EBI i Komisję na poziomie unijnym lub, jeżeli dostępne są bardziej aktualne dane, ocena *ex ante* na poziomie unijnym, krajowym lub regionalnym.

Na podstawie dostępnych źródeł danych dotyczących bankowego finansowania dłużnego i MŚP ocena *ex ante* obejmuje, między innymi, analizę potrzeb MŚP w zakresie finansowania na odpowiednim poziomie, warunki finansowania i potrzeby MŚP, a także wskazanie luki w finansowaniu MŚP, profil sytuacji gospodarczej i finansowej sektora MŚP na odpowiednim poziomie, minimalną masę krytyczną dla połączonych wkładów, zakres szacowanego łącznego wolumenu pożyczek generowanego przez takie wkłady oraz ocenę wartości dodanej”;

(ii) lit. b) otrzymuje brzmienie:

„b) jest on wnoszony przez każde uczestniczące państwo członkowskie jako część oddzielnej osi priorytetowej w ramach programu w przypadku wkładu EFRR lub w postaci odrębnego programu krajowego stworzonego oddzielnie w odniesieniu do każdego z wkładów finansowych z EFRR i EFRROW, przeznaczonego na realizację celu tematycznego określonego w art. 9 akapit pierwszy pkt 3;”;

c) ust. 7 i 8 otrzymują brzmienie:

„7. W drodze odstępstwa od art. 41 ust. 1 i 2 w odniesieniu do wkładów finansowych, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, podstawą składanego do Komisji wniosku państwa członkowskiego o płatność jest 100 % kwot, które państwo członkowskie ma zapłacić EBI zgodnie z harmonogramem określonym w umowie o finansowaniu, o której mowa w ust. 4 akapit pierwszy lit. c) niniejszego artykułu. Podstawą takich wniosków o płatność są kwoty – wymagane przez EBI – które uznaje się za niezbędne do pokrycia zobowiązań w ramach porozumień gwarancyjnych lub transakcji sekurytyzacyjnych, które mają zostać sfinalizowane w ciągu trzech kolejnych miesięcy. Płatności państw członkowskich na rzecz EBI dokonuje się bezzwłocznie i w każdym przypadku przed podjęciem zobowiązań przez EBI.

8. W momencie zamknięcia programu wydatki kwalifikowalne, o których mowa w art. 42 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) i b), określa się jako łączną kwotę wkładów z programu wpłaconą na rzecz instrumentu finansowego i odpowiadającą:

- a) w przypadku działalności, o której mowa w ust. 2 akapit pierwszy lit. a) niniejszego artykułu – zasobom, o których mowa w art. 42 ust. 1 akapit pierwszy lit. b);
- b) w przypadku działalności, o której mowa w ust. 2 akapit pierwszy lit. b) niniejszego artykułu – zbiorczej kwocie nowego finansowania dłużnego wynikającej z transakcji sekurytyzacyjnych, wypłaconej kwalifikowalnym MŚP lub na rzecz kwalifikowalnych MŚP w okresie kwalifikowalności określonym w art. 65 ust. 2.”;

13) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 39a

Wkłady EFSI na rzecz instrumentów finansowych łączących takie wkłady z produktami finansowymi EBI w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych

1. Aby przyciągnąć dodatkowe inwestycje sektora prywatnego instytucje zarządzające mogą wykorzystywać EFSI w celu zapewnienia wkładu na rzecz instrumentów finansowych, o których mowa w art. 38 ust. 1 lit. c), pod warunkiem że przyczynia się to między innymi do realizacji celów EFSI oraz unijnej strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

2. Wkład, o którym mowa w ust. 1, nie może przekraczać 25 % łącznego wsparcia udzielanego ostatecznym odbiorcom. W regionach słabiej rozwiniętych, o których mowa w art. 120 ust. 3 akapit pierwszy lit. b), wkład finansowy może przekraczać 25 % w przypadkach należycie uzasadnionych ocenami, o których mowa w art. 37 ust. 2 lub w ust. 3 niniejszego artykułu, ale nie może przekraczać 40 %. Całkowite wsparcie, o którym mowa w niniejszym ustępie, obejmuje łączną kwotę nowych pożyczek i gwarantowanych pożyczek oraz inwestycji kapitałowych i quasi-kapitałowych udzielonych ostatecznym odbiorcom. Pożyczki gwarantowane, o których mowa w niniejszym ustępie, uwzględnia się jedynie w zakresie, w jakim zasoby EFSI zostały przeznaczone na umowy gwarancyjne, zgodnie z wyliczeniem na podstawie ostrożnej, przeprowadzonej *ex ante* oceny ryzyka obejmującej wielokrotność kwoty przeznaczonej na nowe pożyczki.

3. W drodze odstępstwa od art. 37 ust. 2 wkłady zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu mogą być oparte na ocenie przygotowawczej, obejmującej badanie due diligence, przeprowadzanej przez EBI do celów jego wkładu na rzecz produktów finansowych w ramach EFIS.

4. Sprawozdawczość instytucji zarządzających na podstawie art. 46 niniejszego rozporządzenia dotycząca operacji obejmujących instrumenty finansowe określone w niniejszym artykule opiera się na informacjach przechowywanych przez EBI do celów własnej sprawozdawczości zgodnie z art. 16 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) 2015/1017, uzupełnionych o dodatkowe informacje wymagane na mocy art. 46 ust. 2 niniejszego rozporządzenia. Wymogi określone w niniejszym ustępie uwzględniają jednolite warunki sprawozdawczości zgodnie z art. 46 ust. 3 niniejszego rozporządzenia.

5. Wnosząc wkład do instrumentów finansowych, o których mowa w art. 38 ust. 1 lit. c), instytucja zarządzająca może podjąć którekolwiek z poniższych działań:

- a) inwestować w kapitał istniejącego lub nowo utworzonego podmiotu prawnego zajmującego się wdrażaniem inwestycji na rzecz ostatecznych odbiorców, zgodnie z celami odpowiednich EFSI, który to podmiot podejmie się zadań wdrożeniowych;

b) powierzyć zadania wdrożeniowe zgodnie z art. 38 ust. 4 akapit pierwszy lit. b) i c).

Podmiot, któremu powierzono zadania wdrożeniowe, o których mowa w akapicie pierwszym lit. b) niniejszego ustępu, otwiera rachunek powierniczy w swoim imieniu oraz w imieniu instytucji zarządzającej albo ustanawia oddzielny blok finansowy w ramach instytucji przeznaczony na wkład z programu. W przypadku oddzielnego bloku finansowego księgowo rozdzielność jest ustanawiana między zasobami programu zainwestowanymi w dany instrument finansowy a pozostałymi zasobami dostępnymi w instytucji. Aktywa przechowywane na rachunkach powierniczych oraz takie oddzielne bloki finansowe zarządzane są zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami oraz zgodnie z właściwymi zasadami ostrożnościowymi i charakteryzują się odpowiednią płynnością.

Do celów niniejszego artykułu instrument finansowy może mieć również postać platformy inwestycyjnej lub być częścią takiej platformy zgodnie z art. 2 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2015/1017, pod warunkiem że platforma inwestycyjna ma postać spółki celowej lub rachunku zarządzanego.

6. Wdrażając instrumenty finansowe na podstawie art. 38 ust. 1 lit. c) niniejszego rozporządzenia, podmioty, o których mowa w ust. 5 niniejszego artykułu, zapewniają zgodność z mającym zastosowanie prawem oraz z wymogami określonymi w art. 155 ust. 2 i 3 rozporządzenia finansowego.

7. Do dnia 3 listopada 2018 r. Komisja przyjmie akty delegowane zgodnie z art. 149 uzupełniające niniejsze rozporządzenie poprzez ustanowienie dodatkowych przepisów szczegółowych dotyczących roli, zakresu odpowiedzialności i obowiązków podmiotów wdrażających instrumenty finansowe, związanych z nimi kryteriów wyboru oraz produktów, które mogą być dostarczone poprzez te instrumenty zgodnie z art. 38 ust. 1 lit. c).

8. Podmioty, o których mowa w ust. 5 niniejszego artykułu, mogą, gdy wdrażają fundusze funduszy, dalej powierzyć część swoich zadań wdrożeniowych pośrednikom finansowym, pod warunkiem że takie podmioty zapewniają na własną odpowiedzialność, aby pośrednicy finansowi spełniali kryteria określone w art. 33 ust. 1 oraz art. 209 ust. 2 rozporządzenia finansowego. Pośrednicy finansowi są wybierani na podstawie otwartych, przejrzystych, proporcjonalnych i niedyskryminujących procedur, zapewniających brak konfliktów interesów.

9. W przypadku gdy do celów wdrażania instrumentów finansowych, o których mowa w art. 38 ust. 1 lit. c), instytucje zarządzające zasilają zasobami programu objętego EFSI istniejący instrument, którego zarządzający funduszem został już wybrany przez EBI, międzynarodową instytucję finansową, w której państwo członkowskie posiada akcje lub udziały, publiczny bank lub publiczną instytucję, zarejestrowane jako podmiot prawny prowadzący profesjonalną działalność finansową i spełniające warunki określone w art. 38 ust. 4 akapit pierwszy lit. b) ppkt (iii), powierzają one zadania wdrożeniowe temu zarządzającemu funduszem przez bezpośrednie udzielenie zamówienia.

10. W drodze odstępstwa od art. 41 ust. 1 i 2 w odniesieniu do wkładów na rzecz instrumentów finansowych na podstawie ust. 9 niniejszego artykułu wnioski o płatność okresową składa się stopniowo zgodnie z harmonogramem płatności określonym w umowie o finansowaniu. Harmonogram płatności, o którym mowa w zdaniu pierwszym niniejszego ustępu, odpowiada harmonogramowi płatności uzgodnionemu w odniesieniu do innych inwestorów w ramach tego samego instrumentu finansowego.

11. Zasady i warunki dotyczące wkładów na podstawie art. 38 ust. 1 lit. c) określa się w umowach o finansowaniu zgodnie z załącznikiem IV na następujących poziomach:

a) w stosownych przypadkach – między należycie umocowanymi przedstawicielami instytucji zarządzającej i podmiotu, który wdraża fundusz funduszy;

b) między należycie umocowanymi przedstawicielami instytucji zarządzającej, lub – w stosownych przypadkach – między podmiotem, który wdraża fundusz funduszy, a podmiotem, który wdraża instrument finansowy.

12. W przypadku wkładów wnoszonych na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu na rzecz platform inwestycyjnych, które otrzymują wkłady z instrumentów utworzonych na poziomie Unii, zapewnia się przestrzeganie zasad pomocy państwa zgodnie z art. 209 ust. 2 akapit pierwszy lit. c) rozporządzenia finansowego.

13. W przypadku instrumentów finansowych, o których mowa w art. 38 ust. 1 lit. c), i które mają postać instrumentu gwarancyjnego, państwa członkowskie mogą postanowić, że EFSI są przeznaczane, stosownie do okoliczności, na różne transe portfeli pożyczek objętych również unijną gwarancją zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/1017.

14. W przypadku EFRR, EFS, Funduszu Spójności i EFMR w ramach programu można ustanowić oddzielny priorytet, a w przypadku EFRROW oddzielny rodzaj operacji, o stopie dofinansowania do 100 %, w celu wspierania operacji wdrażanych za pomocą instrumentów finansowych, o których mowa w art. 38 ust. 1 lit. c).

15. Niezależnie od art. 70 i art. 93 ust. 1 wkłady wnoszone zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu mogą być wykorzystywane do zapoczątkowania nowego finansowania dłużnego i kapitałowego na całym terytorium danego państwa członkowskiego, bez względu na kategorie regionów, chyba że w umowie o finansowaniu przewidziano inaczej.

16. Do dnia 31 grudnia 2019 r. Komisja przeprowadzi przegląd stosowania niniejszego artykułu i w stosownych przypadkach przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek ustawodawczy.”;

14) w art. 40 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Instytucje desygnowane zgodnie z art. 124 niniejszego rozporządzenia oraz art. 65 rozporządzenia EFRROW nie przeprowadzają żadnych kontroli na miejscu na szczeblu EBI ani innych międzynarodowych instytucji finansowych, w których państwo członkowskie posiada akcje lub udziały, w odniesieniu do wdrażanych przez nie instrumentów finansowych.

Instytucje desygnowane przeprowadzają jednak kontrole zgodnie z art. 125 ust. 5 niniejszego rozporządzenia oraz kontrole zgodnie z art. 59 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 na poziomie innych podmiotów wdrażających instrumenty finansowe w jurysdykcji ich odpowiedniego państwa członkowskiego.

EBI oraz inne międzynarodowe instytucje finansowe, w których państwo członkowskie posiada akcje lub udziały, przekazują desygnowanym instytucjom sprawozdanie z kontroli wraz z każdym wnioskiem o płatność. Przekazują również Komisji oraz desygnowanym instytucjom roczne sprawozdanie z audytu sporządzone przez swoich audytorów zewnętrznych. Te obowiązki sprawozdawcze pozostają bez uszczerbku dla obowiązków sprawozdawczych, w tym w odniesieniu do funkcjonowania instrumentu finansowego, określonych w art. 46 ust. 1 i 2 niniejszego rozporządzenia.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktu wykonawczego dotyczącego wzorów sprawozdań z kontroli oraz rocznych sprawozdań z audytu, o których mowa w akapicie trzecim niniejszego ustępu.

Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 150 ust. 2.

2. Bez uszczerbku dla art. 127 niniejszego rozporządzenia oraz art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, podmioty odpowiedzialne za audyt programów nie przeprowadzają audytów na szczeblu EBI ani innych międzynarodowych instytucji finansowych, w których państwo członkowskie posiada akcje lub udziały, w odniesieniu do wdrażanych przez nie instrumentów finansowych.

Podmioty odpowiedzialne za audyt programów przeprowadzają audyty operacji oraz systemów zarządzania i kontroli na szczeblu innych podmiotów wdrażających instrumenty finansowe w ich odpowiednich państwach członkowskich oraz na szczeblu ostatecznych odbiorców, pod warunkiem że spełnione są warunki określone w ust. 3.

Komisja może przeprowadzać audyty na szczeblu podmiotów, o których mowa w ust. 1, jeżeli uzna, że ze względu na stwierdzone ryzyka jest to niezbędne do uzyskania wystarczającej pewności.

2a. W drodze odstępstwa od ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, w odniesieniu do instrumentów finansowych, o których mowa w art. 38 ust. 1 lit. a) i art. 39, ustanowionych w umowie o finansowaniu podpisanej przed dniem 2 sierpnia 2018 r., stosuje się przepisy określone w niniejszym artykule mające zastosowanie w momencie podpisania umowy o finansowaniu.”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Do dnia 3 listopada 2018 r. Komisja przyjmie akty delegowane zgodnie z art. 149 uzupełniające niniejsze rozporządzenie poprzez ustanowienie dodatkowych przepisów szczegółowych dotyczących zarządzania instrumentami finansowymi, o których mowa w art. 38 ust. 1 lit. b) i c), oraz kontroli tych instrumentów, rodzajów kontroli, jakie mają przeprowadzać instytucje zarządzające i audytowe, zasad przechowywania dokumentów potwierdzających oraz elementów, które mają zostać potwierdzone takimi dokumentami.”;

c) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„5a. W drodze odstępstwa od art. 143 ust. 4 niniejszego rozporządzenia oraz art. 56 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w operacjach obejmujących instrumenty finansowe wkład anulowany zgodnie z art. 143 ust. 2 niniejszego rozporządzenia lub zgodnie z art. 56 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w wyniku pojedynczej nieprawidłowości może zostać ponownie wykorzystany w ramach tej samej operacji na następujących warunkach:

a) w przypadku gdy nieprawidłowość będąca powodem anulowania wkładu została wykryta na poziomie odbiorcy ostatecznego, anulowany wkład może zostać ponownie wykorzystany wyłącznie na rzecz innych odbiorców ostatecznych w ramach tego samego instrumentu finansowego;

- b) w przypadku gdy nieprawidłowość będąca powodem anulowania wkładu została stwierdzona na poziomie pośrednika finansowego w ramach funduszu funduszy, anulowany wkład może zostać ponownie wykorzystany wyłącznie na rzecz innych pośredników finansowych.

W przypadku gdy nieprawidłowość będąca powodem anulowania wkładu została wykryta na poziomie organu wdrażającego fundusze funduszy lub na szczeblu podmiotu wdrażającego instrumenty finansowe, w przypadku gdy dany instrument finansowy jest wdrażany poprzez strukturę bez funduszu funduszy, anulowany wkład nie może zostać ponownie wykorzystany w ramach tej samej operacji.

W przypadku korekty finansowej dokonanej w odniesieniu do nieprawidłowości systemowej anulowany wkład nie może zostać ponownie wykorzystany na żadną operację finansową, której dotyczy nieprawidłowość systemowa.”;

- 15) w art. 41 wprowadza się następujące zmiany:

- a) w ust. 1 akapit pierwszy część wprowadzająca otrzymuje brzmienie:

„1. W odniesieniu do instrumentów finansowych, o których mowa w art. 38 ust. 1 lit. a) i c), oraz w odniesieniu do instrumentów finansowych, o których mowa w art. 38 ust. 1 lit. b), wdrażanych zgodnie z art. 38 ust. 4 akapit pierwszy lit. a) b) i c) wnioski o płatność okresową dla wkładów z programu wypłacane na rzecz danego instrumentu finansowego w okresie kwalifikowalności, określonym w art. 65 ust. 2 (»okres kwalifikowalności«), składane są stopniowo, zgodnie z następującymi warunkami:”;

- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W odniesieniu do instrumentów finansowych, o których mowa w art. 38 ust. 1 lit. b), wdrażanych zgodnie z art. 38 ust. 4 akapit pierwszy lit. d), wnioski o płatności okresowe i płatność salda końcowego obejmują łączną kwotę płatności dokonanych przez instytucję zarządzającą przeznaczonych na inwestycje na rzecz ostatecznych odbiorców, o których mowa w art. 42 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) i b).”;

- 16) w art. 42 wprowadza się następujące zmiany:

- a) w ust. 3 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku instrumentów kapitałowych ukierunkowanych na przedsiębiorstwa, o których mowa w art. 37 ust. 4, dla których umowa o finansowaniu, o której mowa w art. 38 ust. 7 lit. b), została podpisana przed dniem 31 grudnia 2018 r., które przed upływem okresu kwalifikowalności zainwestowały co najmniej 55 % zasobów programu przyznanych w ramach odpowiedniej umowy o finansowaniu, ograniczona kwota płatności na inwestycje na rzecz ostatecznych odbiorców, które mają być dokonane w okresie nieprzekraczającym czterech lat po upływie okresu kwalifikowalności, może zostać uznana za wydatki kwalifikowalne, jeżeli została wpłacona na otwarty specjalnie w tym celu rachunek powierniczy, pod warunkiem przestrzegania zasad pomocy państwa oraz spełnienia wszystkich określonych poniżej warunków.”;

- b) art. 42 ust. 5 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„5. W przypadku gdy koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. d) niniejszego artykułu i ust. 2 niniejszego artykułu, są pobierane przez podmiot wdrażający fundusz funduszy lub podmioty wdrażające instrumenty finansowe zgodnie z art. 38 ust. 1 lit. c) oraz art. 38 ust. 4 akapit pierwszy lit. a), b) i c), nie mogą one przekraczać progów określonych w akcie delegowanym, o którym mowa w ust. 6 niniejszego artykułu. O ile koszty zarządzania obejmują pozycje kosztów bezpośrednich lub pośrednich zwróconych na podstawie dowodów poniesienia wydatków, w stosownych przypadkach opłaty za zarządzanie odnoszą się do uzgodnionej ceny świadczonych usług ustalonej w konkurencyjnym procesie rynkowym. Koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie są wyliczane według metodologii opartej na wynikach.”;

- 17) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 43a

Zróżnicowane traktowanie inwestorów

1. Wsparcie z EFSI na rzecz instrumentów finansowych zainwestowanych w odbiorców ostatecznych oraz zyski i inne dochody, takie jak odsetki, opłaty gwarancyjne, dywidendy, zyski kapitałowe lub wszelkie inne wpływy wygenerowane przez te inwestycje, które mogą być przypisane wsparciu z EFSI, mogą być wykorzystane na zróżnicowane traktowanie inwestorów działających zgodnie z zasadą gospodarki rynkowej, a także EBI w przypadku stosowania gwarancji UE zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/1017. Takie zróżnicowane traktowanie musi być uzasadnione potrzebą przyciągnięcia zasobów drugiej strony pochodzących od inwestorów prywatnych oraz osiągnięcia efektu dźwigni środków publicznych.

2. Oceny, o których mowa w art. 37 ust. 2 i art. 39a ust. 3, obejmują, stosownie do okoliczności, ocenę potrzeby zróżnicowanego traktowania inwestorów oraz zakres takiego zróżnicowanego traktowania, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, lub opis mechanizmów, które będą stosowane do ustalenia potrzeby takiego zróżnicowanego traktowania oraz jego zakresu.

3. Zróżnicowane traktowanie nie może wykraczać poza to, co jest konieczne do stworzenia zachęt do przyciągnięcia zasobów drugiej strony pochodzących od inwestorów prywatnych. Nie może ono powodować nadmiernego wynagradzania inwestorów działających zgodnie z zasadą gospodarki rynkowej lub EBI w przypadku stosowania gwarancji UE zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/1017. Zgodność interesów zapewnia się poprzez właściwy podział ryzyka i zysków.

4. Zróżnicowane traktowanie inwestorów działających zgodnie z zasadą gospodarki rynkowej pozostaje bez uszczerbku dla unijnych zasad pomocy państwa.”;

18) art. 44 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Bez uszczerbku dla art. 43a, zasoby zwrócone do instrumentów finansowych z inwestycji lub z uwolnienia zasobów przeznaczonych na umowy gwarancyjne – w tym zwroty kapitału oraz zyski i inne dochody, takie jak odsetki, opłaty gwarancyjne, dywidendy, zyski kapitałowe lub wszelkie inne wpływy wygenerowane przez te inwestycje, które mogą być przypisane wsparciu z EFSI, wykorzystuje się ponownie do poniższych celów, do wysokości koniecznych kwot oraz w kolejności uzgodnionej we właściwych umowach o finansowaniu:

- a) dalsze inwestycje, za pośrednictwem tych samych lub innych instrumentów finansowych, zgodnie z celami szczegółowymi określonymi w ramach priorytetu;
- b) w stosownych przypadkach pokrycie w kwocie nominalnej straty wkładu EFSI na rzecz instrumentów finansowych wynikającej z ujemnych odsetek, jeżeli strata ta nastąpiła pomimo aktywnego zarządzania zasobami finansowymi przez podmioty wdrażające instrumenty finansowe;
- c) w stosownych przypadkach refundacja poniesionych kosztów zarządzania oraz opłat za zarządzanie instrumentem finansowym.”;

19) w art. 46 ust. 2 akapit pierwszy wprowadza się następujące zmiany:

a) lit. c) otrzymuje brzmienie:

„c) nazwy podmiotów wdrażających instrumenty finansowe oraz – w stosownych przypadkach – podmiotów wdrażających fundusze funduszy, o których mowa w art. 38 ust. 1 lit. a), b) i c);”;

b) lit. g) i h) otrzymują brzmienie:

„g) odsetki oraz inne zyski generowane ze wsparcia udzielanego z EFSI na rzecz instrumentu finansowego oraz zasoby programu zwrócone do instrumentów finansowych z inwestycji, zgodnie z art. 43 i 44, a także kwoty wykorzystane na zróżnicowane traktowanie, o którym mowa w art. 43a;

h) postępy w osiąganiu spodziewanego efektu dźwigni z inwestycji dokonywanych w ramach instrumentu finansowego;”;

20) art. 49 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Komitet monitorujący może przedstawiać instytucji zarządzającej uwagi dotyczące wdrażania i ewaluacji programu, w tym działań związanych ze zmniejszaniem obciążenia administracyjnego dla beneficjentów. Może on również przedstawiać uwagi na temat widoczności wsparcia z EFSI oraz podnoszenia świadomości odnośnie do efektów takiego wsparcia. Monitoruje on działania podjęte w następstwie swoich uwag.”;

21) art. 51 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Roczne spotkanie w sprawie przeglądu organizuje się co roku, począwszy od 2016 r. do 2023 r. włącznie, z udziałem Komisji i poszczególnych państw członkowskich, w celu zbadania wykonania poszczególnych programów, z uwzględnieniem rocznego sprawozdania z wdrażania oraz, w stosownych przypadkach, uwag Komisji. Na spotkaniu tym dokonuje się również przeglądu działań komunikacyjnych i informacyjnych dotyczących poszczególnych programów, w szczególności wyników i skuteczności środków podjętych w celu poinformowania społeczeństwa o wynikach i wartości dodanej wsparcia z EFSI.”;

22) w art. 56 skreśla się ust. 5;

23) art. 57 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Ust. 1 i 2 niniejszego artykułu mają także zastosowanie do wkładów z EFRR lub EFRROW na rzecz odrębnych programów, o których mowa w art. 39 ust. 4 akapit pierwszy lit. b).”;

24) w art. 58 ust. 1 wprowadza się następujące zmiany:

a) w akapicie drugim odesłanie do „art. 60 rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 154 rozporządzenia finansowego”;

b) w akapicie trzecim lit. f) otrzymuje brzmienie:

„f) działania mające na celu rozpowszechnianie informacji, wspieranie tworzenia sieci, prowadzenie działań komunikacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem efektów oraz wartości dodanej wsparcia z EFSI, podnoszenie świadomości, promowanie współpracy i wymiany doświadczeń, w tym z państwami trzecimi.”;

c) akapit czwarty otrzymuje brzmienie:

„Komisja przeznaczy co najmniej 15 % zasobów, o których mowa w niniejszym artykule, na zapewnienie większej skuteczności w informowaniu społeczeństwa oraz wzmocnienie efektu synergii między działaniami komunikacyjnymi podejmowanymi z inicjatywy Komisji poprzez rozszerzenie bazy wiedzy o efektach, w szczególności dzięki bardziej efektywnemu gromadzeniu i rozpowszechnianiu danych, ewaluacjom i sprawozdaniom, a zwłaszcza poprzez podkreślenie wkładu EFSI w poprawę warunków życia ludzi, oraz poprzez zwiększenie widoczności wsparcia z EFSI, a także podnoszenie świadomości odnośnie do efektów i wartości dodanej takiego wsparcia. Działania informacyjne, komunikacyjne i działania na rzecz widoczności dotyczące efektów i wartości dodanej wsparcia z EFSI, ze szczególnym uwzględnieniem realizowanych operacji, kontynuuje się w stosownych przypadkach po zamknięciu danych programów. Takie działania służą również komunikacji instytucjonalnej w zakresie priorytetów politycznych Unii, o ile są one związane z ogólnymi celami niniejszego rozporządzenia.”;

d) dodaje się akapit w brzmieniu:

„W zależności od ich celu działania, o których mowa w niniejszym artykule, mogą być finansowane jako wydatki operacyjne albo administracyjne.”;

25) w art. 59 wprowadza się następujące zmiany:

a) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„1a. Każdy EFSI może wspierać operacje pomocy technicznej kwalifikowalne w ramach któregośkolwiek z pozostałych EFSI.”;

b) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„3. Bez uszczerbku dla ust. 2 państwa członkowskie mogą wdrażać działania, o których mowa w ust. 1, przez bezpośrednie udzielenie zamówienia:

a) EBI;

b) międzynarodowym instytucjom finansowym, w których państwo członkowskie posiada akcje lub udziały;

c) publicznemu bankowi lub publicznej instytucji, o których mowa w art. 38 ust. 4 akapit pierwszy lit. b) pkt (iii).”;

26) w art. 61 wprowadza się następujące zmiany:

a) w ust. 1 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„1. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do operacji generujących dochód po ich ukończeniu. Do celów niniejszego artykułu »dochód« oznacza wpływy środków pieniężnych z bezpośrednich wpłat dokonywanych przez użytkowników za towary lub usługi zapewniane przez daną operację, jak na przykład opłaty ponoszone bezpośrednio przez użytkowników za użytkowanie infrastruktury, sprzedaż lub dzierżawę gruntu lub budynków, lub opłaty za usługi pomniejszone o wszelkie koszty operacyjne i koszty odtworzenia wyposażenia krótkotrwałego poniesione w okresie odniesienia. Oszczędności kosztów operacyjnych wygenerowane przez daną operację, z wyjątkiem oszczędności kosztów wynikających z wdrożenia środków w zakresie efektywności energetycznej, traktuje się jako dochód, chyba że są skompensowane równoważnym zmniejszeniem dotacji na działalność.”;

b) w ust. 3 akapit pierwszy dodaje się literę w brzmieniu:

„aa) zastosowanie zryczałtowanej procentowej stawki dochodów określonej przez państwo członkowskie dla sektora lub podsektora, które nie wchodzi w zakres lit. a). Przed zastosowaniem zryczałtowanej stawki odpowiednia instytucja audytowa sprawdza, czy zryczałtowana stawka została określona na podstawie rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody, w oparciu o dane historyczne lub obiektywne kryteria.”;

c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Jako rozwiązanie alternatywne wobec stosowania metod określonych w ust. 3 niniejszego artykułu, maksymalna stopa dofinansowania, o której mowa w art. 60 ust. 1, może na wniosek państwa członkowskiego zostać zmniejszona w odniesieniu do priorytetu lub działania, w ramach którego wszystkie wspierane operacje mogłyby stosować jednolitą stawkę zryczałtowaną zgodnie z ust. 3 akapit pierwszy lit. a) niniejszego artykułu. Zmniejszenie to nie może być niższe niż kwota obliczona przez pomnożenie maksymalnej unijnej stopy dofinansowania mającej zastosowanie na mocy przepisów dotyczących poszczególnych funduszy przez odnośną stawkę zryczałtowaną, o której mowa w tej literze.”;

d) w ust. 7 akapit pierwszy lit. h) otrzymuje brzmienie:

„h) operacji, dla których kwoty lub stawki wsparcia są określone w załączniku II do rozporządzenia w sprawie EFRROW lub w rozporządzeniu w sprawie EFMR.”;

e) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Ponadto ust. 1–6 nie mają zastosowania do operacji, dla których wsparcie w ramach programu stanowi pomoc państwa.”;

27) w art. 65 wprowadza się następujące zmiany:

a) w ust. 8 akapit trzeci wprowadza się następujące zmiany:

(i) lit. h) otrzymuje brzmienie:

„h) operacji, dla których kwoty lub stawki wsparcia są określone w załączniku II do rozporządzenia w sprawie EFRROW lub w rozporządzeniu w sprawie EFMR, z wyjątkiem operacji, w przypadku których występuje odesłanie do niniejszego ustępu w rozporządzeniu w sprawie EFMR; lub”;

(ii) lit. i) otrzymuje brzmienie:

„i) operacji, dla których całkowite koszty kwalifikowalne nie przekraczają 100 000 EUR”;

b) ust. 11 otrzymuje brzmienie:

„11. Operacja może otrzymać wsparcie pochodzące z jednego lub większej liczby EFSI lub z jednego lub większej liczby programów oraz z innych instrumentów unijnych, pod warunkiem że wydatki zadeklarowane we wniosku o płatność z jednego z EFSI nie są dekladowane do wsparcia z innego funduszu lub instrumentu unijnego, ani wsparcia z tego samego funduszu w ramach innego programu. Kwotę wydatków, którą należy podać we wniosku o płatność z jednego z EFSI, można wyliczyć w odniesieniu do każdego EFSI oraz odnośnego programu lub odnośnych programów proporcjonalnie, zgodnie z dokumentem określającym warunki wsparcia.”;

28) w art. 67 wprowadza się następujące zmiany:

a) w ust. 1 wprowadza się następujące zmiany:

(i) lit. c) otrzymuje brzmienie:

„c) kwot ryczałtowych;”;

(ii) dodaje się literę w brzmieniu:

„e) finansowania niepowiązanego z kosztami danych operacji, lecz opartego na wypełnianiu warunków odnoszących się do postępów we wdrażaniu lub do osiągnięcia celów programów zgodnie z aktem delegowanym przyjętym na podstawie ust. 5a.”

(iii) dodaje się akapit w brzmieniu:

„W przypadku formy finansowania, o której mowa w akapicie pierwszym lit. e), audyt ma na celu wyłącznie sprawdzenie, czy warunki zwrotu zostały spełnione.”;

b) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„2a. W przypadku operacji lub projektu nieobjętego zakresem ust. 4 zdanie pierwsze, które otrzymują wsparcie z EFRR i EFS, dotacje i pomoc zwrotna, w przypadku których wsparcie publiczne nie przekracza 100 000 EUR, przyjmują formę standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, z wyjątkiem operacji otrzymujących wsparcie w ramach pomocy państwa, które nie stanowi pomocy de minimis.

W przypadku stosowania finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, kategorie kosztów, do których stosuje się daną stawkę ryczałtową, mogą podlegać zwrotowi zgodnie z ust. 1 akapit pierwszy lit. a).

W odniesieniu do operacji wspieranych w ramach EFRROW, EFRR lub EFS, w przypadku gdy stosuje się stawkę ryczałtową, o której mowa w art. 68b ust. 1, wynagrodzenia i dodatki wypłacane uczestnikom mogą podlegać zwrotowi zgodnie z ust. 1 akapit pierwszy lit. a) niniejszego artykułu.

Niniejszy ustęp podlega przepisom przejściowym określonym w art. 152 ust. 7.”;

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku gdy operacja lub projekt stanowiący część operacji są wdrażane wyłącznie za pośrednictwem zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawę towarów lub świadczenie usług, zastosowanie ma tylko ust. 1 akapit pierwszy lit. a) i e). W przypadku gdy zamówienie publiczne w ramach operacji lub projektu stanowiących część operacji jest ograniczone do określonych kategorii kosztów, w odniesieniu do całej operacji lub projektu stanowiących część operacji mogą być stosowane wszystkie możliwości, o których mowa w ust. 1.”;

d) w ust. 5 wprowadza się następujące zmiany:

(i) lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) za pomocą rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody obliczeń w oparciu o:

(i) dane statystyczne, inne obiektywne informacje lub ocenę ekspercką;

(ii) zweryfikowane dane historyczne poszczególnych beneficjentów;

(iii) zastosowanie zwyczajowej praktyki księgowania kosztów poszczególnych beneficjentów;”;

(ii) dodaje się literę w brzmieniu:

„aa) projekt budżetu sporządzany oddzielnie dla każdego przypadku i uzgodniony *ex ante* przez instytucję zarządzającą lub, w przypadku EFROW, organ odpowiedzialny za wybór operacji, gdy wsparcie publiczne nie przekracza 100 000 EUR;”;

(e) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„5a. „Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 149 w celu uzupełnienia przepisów niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do definicji standardowych stawek jednostkowych lub finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. b) i d) niniejszego artykułu, powiązanych metod, o których mowa w ust. 5 lit. a) niniejszego artykułu, oraz form wsparcia, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. e) niniejszego artykułu, przez określenie szczegółowych rozwiązań dotyczących warunków finansowania i ich stosowania.”;

29) art. 68 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 68

Finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe w przypadku kosztów pośrednich w odniesieniu do dotacji i pomocy zwrotnej

W przypadku gdy wdrażanie operacji prowadzi do powstania kosztów pośrednich, mogą one być obliczone według stawki ryczałtowej w jeden z następujących sposobów:

- a) według stawki ryczałtowej w wysokości do 25 % kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, pod warunkiem że stawka ta jest obliczana na podstawie rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody obliczeń lub metody stosowanej w ramach systemów dotacji finansowanych w całości przez państwo członkowskie w przypadku podobnego rodzaju operacji i beneficjenta;
- b) według stawki ryczałtowej w wysokości do 15 % kwalifikowalnych bezpośrednich kosztów personelu, przy czym państwo członkowskie nie jest zobowiązane do dokonania obliczeń w celu ustalenia stawki mającej zastosowanie;
- c) według stawki ryczałtowej stosowanej do kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich na podstawie istniejących metod i odpowiednich stawek mających zastosowanie w ramach polityk Unii w przypadku podobnego rodzaju operacji i beneficjenta.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych, zgodnie z art. 149 w celu uzupełnienia przepisów dotyczących stawki ryczałtowej i powiązanych metod, o których mowa w akapicie pierwszym lit. c) niniejszego ustępu.”;

30) dodaje się artykuły w brzmieniu:

„Artykuł 68a

Koszty personelu w odniesieniu do dotacji i pomocy zwrotnej

1. Bezpośrednie koszty personelu danej operacji można obliczać według stawki ryczałtowej w wysokości do 20 % kosztów bezpośrednich innych niż koszty personelu tej operacji. Państwa członkowskie nie są zobowiązane do dokonania obliczeń w celu ustalenia stawki mającej zastosowanie, pod warunkiem że koszty bezpośrednie operacji nie obejmują zamówień publicznych na roboty budowlane, których wartość przekracza próg określony w art. 4 lit. a) dyrektywy 2014/24/UE.

2. Do celów określenia wysokości kosztów personelu stawka godzinowa może zostać obliczona poprzez podzielenie najbardziej aktualnych udokumentowanych rocznych kosztów zatrudnienia brutto przez 1 720 godzin w przypadku osób pracujących w pełnym wymiarze czasu pracy lub przez odpowiedni proporcjonalny odsetek 1 720 godzin w przypadku osób pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy.

3. Stosując stawkę godzinową obliczoną zgodnie z ust. 2, łączna liczba zadeklarowanych godzin na osobę w danym roku nie może przekraczać liczby godzin użytej do obliczenia tej stawki godzinowej.

Akapit pierwszy nie ma zastosowania do programów realizowanych w ramach celu »Europejska współpraca terytorialna« w odniesieniu do kosztów personelu dotyczących osób, które pracują w niepełnym wymiarze czasu pracy na rzecz operacji.

4. W przypadku gdy roczne koszty zatrudnienia brutto nie są dostępne, można je wyliczyć na podstawie dostępnych udokumentowanych kosztów zatrudnienia brutto lub umowy o pracę, odpowiednio dostosowanych do 12-miesięcznego okresu.

5. Koszty personelu dotyczące osób, które pracują w niepełnym wymiarze czasu pracy na rzecz operacji, można obliczyć jako stały odsetek kosztów zatrudnienia brutto proporcjonalny do stałego odsetka godzin przepracowanych miesięcznie przy danej operacji, bez obowiązku ustanawiania oddzielnego systemu rejestracji czasu pracy. Pracodawca wydaje przeznaczony dla pracowników dokument określający ten stały odsetek godzin.

Artykuł 68b

Finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe w przypadku kosztów innych niż koszty personelu

1. Stawka ryczałtowa w wysokości do 40 % kwalifikowalnych bezpośrednich kosztów personelu może zostać wykorzystana do pokrycia pozostałych kwalifikowalnych kosztów operacji, przy czym państwo członkowskie nie jest zobowiązane do dokonania jakichkolwiek obliczeń w celu ustalenia stawki mającej zastosowanie.

W przypadku operacji wspieranych w ramach EFS, EFRR lub EFRROW wynagrodzenia i dodatki wypłacane uczestnikom uznaje się za dodatkowe koszty kwalifikowalne nieobjęte stawką ryczałtową.

2. Stawka ryczałtowa, o której mowa w ust. 1, nie ma zastosowania do kosztów personelu obliczonych na podstawie stawki ryczałtowej.”;

31) art. 70 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 70

Kwalifikowalność operacji w zależności od lokalizacji

1. Z zastrzeżeniem odstępstw, o których mowa w ust. 2, oraz przepisów dotyczących poszczególnych funduszy, operacje otrzymujące wsparcie z EFSI muszą być zlokalizowane na obszarze objętym programem.

Operacje dotyczące świadczenia usług na rzecz obywateli lub przedsiębiorstw, obejmujące całe terytorium danego państwa członkowskiego, uznaje się za zlokalizowane we wszystkich obszarach objętych programem w tym państwie członkowskim. W takich przypadkach wydatki przydziela się do odnośnego obszaru objętego programem proporcjonalnie, w oparciu o obiektywne kryteria.

Akapit drugi niniejszego ustępu nie ma zastosowania do programu krajowego, o którym mowa w art. 6 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, ani do szczególnego programu utworzenia i funkcjonowania krajowej sieci obszarów wiejskich, o którym mowa w art. 54 ust. 1 tego rozporządzenia.

2. Instytucja zarządzająca może zgodzić się, aby operacja była wdrażana poza obszarem objętym programem, ale na terytorium Unii, o ile spełnione są wszystkie następujące warunki:

- a) operacja przynosi korzyść dla obszaru objętego programem;
- b) łączna kwota z EFRR, Funduszu Spójności, EFRROW lub EFMR przydzielona w ramach programu na operacje zlokalizowane poza obszarem objętym programem nie przekracza 15 % wsparcia z EFRR, Funduszu Spójności, EFRROW lub EFMR na poziomie priorytetu w momencie przyjęcia programu;
- c) komitet monitorujący wyraził zgodę na operację lub rodzaje operacji, których to dotyczy;
- d) obowiązki instytucji zajmujących się programem w odniesieniu do zarządzania, kontroli i audytu w zakresie operacji są pełnione przez instytucje odpowiedzialne za program, w ramach którego udziela się wsparcia danej operacji, lub instytucje te zawierają umowy z instytucjami na obszarze, na którym dana operacja jest wdrażana.

W przypadku gdy operacje finansowane z funduszy polityki spójności i EFMR są wdrażane poza obszarem objętym programem zgodnie z niniejszym ustępem i przynoszą korzyść zarówno poza obszarem objętym programem, jak i na tym obszarze, takie wydatki przydziela się do tych obszarów proporcjonalnie, w oparciu o obiektywne kryteria.

W przypadku gdy operacje dotyczą celu tematycznego, o którym mowa w art. 9 akapit pierwszy pkt 1, i są wdrażane poza danym państwem członkowskim, ale na terytorium Unii, zastosowanie ma wyłącznie akapit pierwszy lit. b) i d) niniejszego ustępu.

3. W przypadku operacji dotyczących pomocy technicznej lub działań informacyjnych, komunikacyjnych i działań na rzecz widoczności oraz działań promocyjnych, a także operacji dotyczących celu tematycznego, o którym mowa w art. 9 akapit pierwszy pkt 1, wydatki mogą być ponoszone poza terytorium Unii, pod warunkiem że wydatki te są konieczne do właściwego wdrożenia operacji.

4. Ust. 1, 2 i 3 nie mają zastosowania do programów realizowanych w ramach celu »Europejska współpraca terytorialna«. Ust. 2 i 3 nie mają zastosowania do operacji otrzymujących wsparcie z EFS.”;

32) art. 71 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Ust. 1, 2 i 3 niniejszego artykułu nie mają zastosowania do wkładów na rzecz instrumentów finansowych, wkładów dokonywanych przez te instrumenty, kosztów leasingu na mocy art. 45 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 ani jakiegokolwiek operacji, w przypadku której zaprzestano działalności produkcyjnej z powodu upadłości niewynikającej z oszukańczego bankructwa.”;

33) w art. 75 wprowadza się następujące zmiany:

a) w ust. 1 odesłanie do „art. 59 ust. 5 rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 63 ust. 5, 6 i 7 rozporządzenia finansowego.”;

b) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„2a. Komisja przekazuje właściwej instytucji krajowej:

- a) projekt sprawozdania z audytu lub kontroli na miejscu – w ciągu trzech miesięcy od daty zakończenia tego audytu lub tej kontroli;
- b) ostateczne sprawozdanie z audytu – w ciągu trzech miesięcy od otrzymania od właściwej instytucji krajowej kompletnej odpowiedzi na projekt sprawozdania z audytu lub kontroli na miejscu.

Sprawozdania, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a) i b), udostępnia się w terminach określonych w tych literach, w przynajmniej jednym z języków urzędowych instytucji Unii.

Termin określony w akapicie pierwszym lit. a) nie obejmuje okresu rozpoczynającego się w dniu następującym po dniu, w którym Komisja wysłała do państwa członkowskiego wniosek o dodatkowe informacje, i trwającego do momentu, gdy dane państwo członkowskie odpowie na ten wniosek.

Niniejszy ustęp nie ma zastosowania do EFRROW.”;

34) w art. 76 akapit drugi odesłanie do „art. 84 ust. 2 rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 110 ust. 1 rozporządzenia finansowego”;

35) w art. 79 ust. 2 odesłanie do „art. 68 ust. 3 rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 82 ust. 2 rozporządzenia finansowego”;

36) w art. 83 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) odesłanie do „art. 59 ust. 5 rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 63 ust. 5, 6 i 7 rozporządzenia finansowego”;

37) w art. 84 odesłanie do „art. 59 ust. 6 rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 63 ust. 8 rozporządzenia finansowego”;

38) art. 98 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. EFRR i EFS mogą finansować, w komplementarny sposób oraz z zastrzeżeniem ograniczenia w wysokości do 10 % unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej programu operacyjnego, część operacji, w przypadku której koszty kwalifikują się do wsparcia z drugiego funduszu w oparciu o zasady stosowane do tego funduszu, pod warunkiem że koszty te są konieczne do właściwego wdrożenia operacji i są bezpośrednio z nią związane.”;

39) w art. 102 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Wydatki związane z dużym projektem można uwzględnić we wniosku o płatność po przedłożeniu do zatwierdzenia, o którym mowa w ust. 2. W przypadku gdy Komisja nie zatwierdzi dużego projektu wybranego przez instytucję zarządzającą, po wycofaniu wniosku przez państwo członkowskie lub po przyjęciu decyzji przez Komisję odpowiednio koryguje się deklarację wydatków.”;

b) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„7. W przypadku gdy duży projekt jest oceniany przez niezależnych ekspertów zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, wydatki związane z tym dużym projektem można uwzględnić we wniosku o płatność po poinformowaniu Komisji przez instytucję zarządzającą, że niezależnym ekspertom przedłożono informacje wymagane na mocy art. 101.

Niezależną ocenę jakości dostarcza się w ciągu sześciu miesięcy od przedłożenia tych informacji niezależnym ekspertom.

Odpowiednie wydatki wycofuje się, a deklarację wydatków odpowiednio koryguje się w następujących przypadkach:

- a) niezależna ocena jakości nie została dostarczona Komisji w ciągu trzech miesięcy po upływie terminu, o którym mowa w akapicie drugim;
- b) przedłożone informacje zostały wycofane przez państwo członkowskie; lub
- c) odnośna ocena jest negatywna.”;

40) w art. 104 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Wkład publiczny przyznany na wspólny plan działania wynosi co najmniej 5 000 000 EUR lub 5 % wsparcia publicznego programu operacyjnego lub jednego z programów, z których pochodzą środki, w zależności od tego, która wartość jest niższa.

3. Ust. 2 nie ma zastosowania do operacji otrzymujących wsparcie w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, do pierwszego wspólnego planu działania przedłożonego przez państwo członkowskie w ramach celu »Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia« ani do pierwszego wspólnego planu działania przedłożonego przez program w ramach celu »Europejska współpraca terytorialna.«;

41) w art. 105 ust. 2 skreśla się zdanie drugie;

42) w art. 106 akapit pierwszy wprowadza się następujące zmiany:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) opis celów wspólnego planu działania oraz tego, w jaki sposób przyczynia się on do osiągnięcia celów programu lub realizacji odpowiednich zaleceń dla poszczególnych krajów oraz ogólnych wytycznych polityki gospodarczej państw członkowskich i Unii zgodnie z art. 121 ust. 2 TFUE, a także odpowiednich zaleceń Rady, które państwa członkowskie mają uwzględnić w swoich politykach zatrudnienia zgodnie z art. 148 ust. 4 TFUE;”;

b) uchyla się pkt 2;

c) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) opis planowanych projektów lub typów projektów oraz, w stosownych przypadkach, wartości pośrednie, a także wartości końcowe dotyczące produktów oraz rezultatów związanych ze wspólnymi wskaźnikami, w stosownych przypadkach z podziałem na osie priorytetowe;”;

d) pkt 6, 7 i 8 otrzymują brzmienie:

„6) potwierdzenie, że wniesie on wkład w podejście mające na celu promowanie równości mężczyzn i kobiet, jak określono w odnośnym programie lub umowie partnerstwa;

7) potwierdzenie, że wniesie on wkład w podejście mające na celu promowanie zrównoważonego rozwoju, jak określono w odnośnym programie lub umowie partnerstwa;

8) przepisy wykonawcze dotyczące wspólnego planu działania, w tym:

- a) informacje dotyczące wyboru wspólnego planu działania przez instytucję zarządzającą zgodnie z art. 125 ust. 3;
- b) rozwiązania dotyczące sterowania wspólnym planem działania, zgodnie z art. 108;
- c) rozwiązania dotyczące monitorowania i ewaluacji wspólnego planu działania, w tym rozwiązania dotyczące zapewnienia jakości, gromadzenia i przechowywania danych dotyczących osiągania wartości pośrednich, produktów i rezultatów;”;

e) w pkt 9 wprowadza się następujące zmiany:

(i) lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) koszty osiągania celów pośrednich oraz celów dotyczących produktów i rezultatów, w oparciu o – w przypadku standardowych stawek jednostkowych i płatności ryczałtowych – metody określone w art. 67 ust. 5 niniejszego rozporządzenia oraz w art. 14 rozporządzenia w sprawie EFS;”;

(ii) uchyla się lit. b);

43) art. 107 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W decyzji, o której mowa w ust. 2, wskazuje się beneficjenta oraz cele wspólnego planu działania, w stosownych przypadkach wartości pośrednie, wartości końcowe dotyczące produktów i rezultatów, koszty osiągnięcia tych wartości pośrednich i końcowych dotyczących produktów i rezultatów, a także plan finansowy według programu operacyjnego i osi priorytetowych, w tym całkowitą kwotę wydatków kwalifikowalnych i kwotę wydatków publicznych, okres wdrażania wspólnego planu działania oraz, w stosownych przypadkach, zasięg geograficzny i grupy docelowe objęte wspólnym planem działania.”;

44) w art. 108 ust. 1 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„1. Państwo członkowskie lub instytucja zarządzająca powołują komitet sterujący wspólnego planu działania, który może być odrębny od komitetu monitorującego stosownych programów operacyjnych. Komitet sterujący zbiera się co najmniej dwa razy w roku i przedkłada sprawozdania instytucji zarządzającej. W stosownych przypadkach instytucja zarządzająca informuje właściwy komitet monitorujący o wynikach prac przeprowadzonych przez komitet sterujący oraz o postępach we wdrażaniu wspólnego planu działania zgodnie z art. 110 ust. 1 lit. e) oraz art. 125 ust. 2 lit. a).”;

45) w art. 109 ust. 1 skreśla się zdanie drugie;

46) w art. 110 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 lit. c) otrzymuje brzmienie:

„c) realizację strategii komunikacji, łącznie z działaniami informacyjnymi i komunikacyjnymi oraz działaniami na rzecz zwiększenia widoczności funduszy polityki spójności;”;

b) ust. 2 lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) metodologię i kryteria wyboru operacji, z wyjątkiem przypadku, gdy kryteria te są zatwierdzone przez lokalne grupy działania zgodnie z art. 34 ust. 3 lit. c);”;

47) w art. 114 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Plan ewaluacji jest sporządzany przez instytucję zarządzającą lub państwo członkowskie dla jednego lub większej liczby programów operacyjnych. Plan ewaluacji przedstawiany jest komitetowi monitorującemu nie później niż rok po przyjęciu programu operacyjnego. W przypadku odrębnych programów, o których mowa w art. 39 ust. 4 akapit pierwszy lit. b), przyjętych przed dniem 2 sierpnia 2018 r., plan ewaluacji przedkłada się komitetowi monitorującemu nie później niż rok po tej dacie.”;

b) uchyla się ust. 4;

48) nagłówek rozdziału II tytuł III część trzecia otrzymuje brzmienie:

„Informacja, komunikacja i widoczność”;

49) w art. 115 wprowadza się następujące zmiany:

a) tytuł otrzymuje brzmienie:

„Informacja, komunikacja i widoczność”;

b) ust. 1 lit. d) otrzymuje brzmienie:

„d) upowszechnianie wśród obywateli Unii roli i osiągnięć polityki spójności oraz funduszy polityki spójności poprzez działania na rzecz zwiększenia widoczności rezultatów i oddziaływania umów partnerstwa, programów operacyjnych i operacji.”;

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Szczegółowe zasady dotyczące działań informacyjnych, i komunikacyjnych oraz działań na rzecz widoczności dla społeczeństwa, a także działań informacyjnych dla potencjalnych beneficjentów i beneficjentów określono w załączniku XII.”;

50) art. 116 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W drodze odstępstwa od ust. 2 akapit trzeci niniejszego artykułu instytucja zarządzająca informuje właściwy komitet monitorujący lub właściwe komitety monitorujące co najmniej raz w roku o postępach w realizacji strategii komunikacji, o której mowa w art. 110 ust. 1 lit. c), oraz o dokonanej przez instytucję zarządzającą analizie wyników realizacji tej strategii, jak również o planowanych w następnym roku działaniach informacyjnych i komunikacyjnych oraz działaniach na rzecz zwiększenia widoczności funduszy polityki spójności. Komitet monitorujący wydaje opinię na temat działań planowanych na następny rok, w tym na temat sposobów zwiększenia skuteczności działań komunikacyjnych skierowanych do społeczeństwa.”;

51) art. 117 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Unijne sieci obejmujące członków wyznaczonych przez państwa członkowskie zostają ustanowione przez Komisję w celu zapewnienia wymiany informacji dotyczących wyników realizacji strategii komunikacji, wymiany doświadczeń z realizacji działań informacyjnych i komunikacyjnych oraz wymiany dobrych praktyk, a także w celu umożliwienia wspólnego planowania lub koordynacji działań komunikacyjnych pomiędzy państwami członkowskimi i, w stosownych przypadkach, z Komisją. Sieci te co najmniej raz w roku prowadzą debatę na temat skuteczności działań informacyjnych i komunikacyjnych oraz dokonują ich oceny, a także proponują zalecenia służące zwiększeniu zasięgu i wpływu działań komunikacyjnych oraz podnoszeniu świadomości odnośnie do efektów i wartości dodanej tych działań.”;

52) w art. 119 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„1. Kwota funduszy polityki spójności alokowanych na pomoc techniczną w danym państwie członkowskim jest ograniczona do poziomu 4 % całkowitej kwoty funduszy polityki spójności alokowanych na programy operacyjne w ramach celu »Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia«.”;

b) w ust. 2 skreśla się zdanie pierwsze;

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W odniesieniu do funduszy strukturalnych, w przypadku gdy alokacje, o których mowa w ust. 1, są wykorzystywane do wspierania operacji z zakresu pomocy technicznej, które łącznie dotyczą więcej niż jednej kategorii regionu, wydatki związane z operacjami mogą być realizowane w ramach osi priorytetowej łączącej różne kategorie regionów i przyporządkowane proporcjonalnie, z uwzględnieniem odnośnych alokacji do poszczególnych kategorii regionów programu operacyjnego albo z uwzględnieniem alokacji w ramach każdej kategorii regionu jako udziału w całkowitej alokacji dla państwa członkowskiego.”;

d) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„5a. Ocenę przestrzegania wartości procentowych przeprowadza się w momencie przyjmowania programów operacyjnych.”;

53) w art. 122 ust. 2 akapit czwarty otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli kwoty nienależnie wypłacone beneficjentowi na rzecz operacji nie mogą być odzyskane i jest to wynikiem błędu lub zaniedbania ze strony państwa członkowskiego, to państwo członkowskie jest odpowiedzialne za zwrot takich kwot do budżetu Unii. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o nieodzyskiwaniu nienależnie wypłaconej kwoty, jeżeli kwota, która ma zostać odzyskana od beneficjenta, nie przekracza – bez odsetek – 250 EUR tytułem wkładu z funduszy polityki spójności na operację w roku obrachunkowym.”;

54) w art. 123 ust. 5 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„5. W przypadku funduszy polityki spójności oraz w przypadku EFMR, pod warunkiem przestrzegania zasady rozdzielności funkcji, instytucja zarządzająca, instytucja certyfikująca, w stosownych przypadkach, oraz instytucja audytowa mogą stanowić część tej samej instytucji publicznej lub podmiotu publicznego.”;

55) w art. 125 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 3 lit. c) otrzymuje brzmienie:

„c) zapewnia, aby beneficjent otrzymał dokument zawierający warunki wsparcia dla każdej operacji, w tym szczegółowe wymogi dotyczące produktów lub usług, które mają być dostarczone w ramach operacji, plan finansowania, termin realizacji, a także wymogi dotyczące informacji, komunikacji i widoczności.”;

b) w ust. 4 akapit pierwszy wprowadza się następujące zmiany:

(i) lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) weryfikuje, czy współfinansowane produkty i usługi zostały dostarczone, czy operacja spełnia obowiązujące przepisy prawa, wymagania programu operacyjnego i warunki wsparcia operacji oraz:

(i) w przypadku gdy koszty mają zostać zwrócone zgodnie z art. 67 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) – czy kwota wydatków zadeklarowana przez beneficjentów w odniesieniu do tych kosztów została zapłacona;

(ii) w przypadku gdy koszty mają zostać zwrócone zgodnie z art. 67 ust. 1 akapit pierwszy lit. b)–e) – czy warunki zwrotu wydatków beneficjentowi zostały spełnione.”;

- (ii) w lit. e) odesłanie do „art. 59 ust. 5 lit. a) i b) rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 63 ust. 5 lit. a) i b) oraz art. 63 ust. 6 i 7 rozporządzenia finansowego”;
- 56) w art. 126 akapit pierwszy lit. b) odesłanie do „art. 59 ust. 5 lit. a) rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 63 ust. 5 lit. a) oraz art. 63 ust. 6 rozporządzenia finansowego”;
- 57) w art. 127 wprowadza się następujące zmiany:
- a) w ust. 1 akapit trzeci odesłanie do „art. 59 ust. 5 akapit drugi rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 63 ust. 7 rozporządzenia finansowego”;
- b) w ust. 5 akapit pierwszy lit. a) odesłanie do „art. 59 ust. 5 akapit drugi rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 63 ust. 7 rozporządzenia finansowego”;
- 58) art. 131 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 131

Wnioski o płatność

1. Dla każdego priorytetu wniosok o płatność zawiera:

- a) całkowitą kwotę kwalifikowalnych wydatków poniesionych przez beneficjentów i opłaconych w ramach realizowanych operacji, ujętą w systemie księgowym instytucji certyfikującej;
- b) całkowitą kwotę wydatków publicznych poniesionych w ramach realizowanych operacji, ujętą w systemie księgowym instytucji certyfikującej.

W odniesieniu do kwot, które mają być ujęte we wnioskach o płatność w związku z formą wsparcia, o której mowa w art. 67 ust. 1 akapit pierwszy lit. e), wnioski o płatność muszą zawierać elementy określone w aktach delegowanych przyjętych zgodnie z art. 67 ust. 5a i wykorzystywać wzór wniosku o płatność określony w aktach wykonawczych przyjętych zgodnie z ust. 6 niniejszego artykułu.

2. Kwalifikowalne wydatki ujęte we wniosku o płatność potwierdza się opłaconymi fakturami lub dokumentami księgowymi o równoważnej wartości dowodowej, z wyjątkiem form wsparcia, o których mowa w art. 67 ust. 1 akapit pierwszy lit. b)–e) niniejszego rozporządzenia, art. 68, 68a i 68b niniejszego rozporządzenia, art. 69 ust. 1 niniejszego rozporządzenia i art. 109 niniejszego rozporządzenia, a także w art. 14 rozporządzenia w sprawie EFS. Dla takich form wsparcia kwoty ujęte we wniosku o płatność stanowią koszty obliczone na mającej zastosowanie podstawie.

3. W przypadku pomocy państwa wkład publiczny odpowiadający wydatkom ujętym we wniosku o płatność musi zostać uprzednio wypłacony beneficjentom przez podmiot udzielający pomocy lub – w przypadku gdy państwa członkowskie postanowiły, że beneficjentem jest podmiot udzielający pomocy zgodnie z art. 2 pkt 10 lit. a) – wypłacony przez beneficjenta podmiotowi otrzymującemu pomoc.

4. W drodze odstępstwa od ust. 1 niniejszego artykułu, w przypadku pomocy państwa, wniosek o płatność może obejmować zaliczki wypłacone beneficjentowi przez podmiot udzielający pomocy lub – w przypadku gdy państwa członkowskie postanowiły, że beneficjentem jest podmiot udzielający pomocy zgodnie z art. 2 pkt 10 lit. a) – zaliczki wypłacone przez beneficjenta podmiotowi otrzymującemu pomoc na następujących warunkach, z których wszystkie muszą być spełnione:

- a) zaliczki te podlegają gwarancji udzielonej przez bank lub inną instytucję finansową mającą siedzibę w państwie członkowskim lub są objęte instrumentem przewidzianym jako gwarancja przez podmiot publiczny lub państwo członkowskie;
- b) zaliczki te nie przekraczają 40 % całkowitej kwoty pomocy, która ma zostać przyznana beneficjentowi na daną operację lub – w przypadku gdy państwa członkowskie postanowiły, że beneficjentem jest podmiot udzielający pomocy zgodnie z art. 2 pkt 10 lit. a) – całkowitej kwoty pomocy, która ma zostać przyznana podmiotowi otrzymującemu pomoc w ramach danej operacji;
- c) zaliczki te są pokryte z wydatków zapłaconych przez beneficjenta lub – w przypadku gdy państwa członkowskie postanowiły, że beneficjentem jest podmiot udzielający pomocy zgodnie z art. 2 pkt 10 lit. a) – wydatki poniesione przez podmiot otrzymujący pomoc w realizacji operacji i potwierdzone opłaconymi fakturami lub dokumentami księgowymi o równoważnej wartości dowodowej w ciągu trzech lat od roku wypłacenia zaliczki lub w dniu 31 grudnia 2023 r., w zależności od tego, co nastąpi wcześniej.

W przypadku gdy warunki określone w akapicie pierwszym lit. c) nie są spełnione, następny wniosek o płatność odpowiednio koryguje się.

5. Każdy wniosek o płatność obejmujący zaliczki, o których mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, wskazuje odrębnie:

- a) łączną kwotę wypłaconą z programu operacyjnego jako zaliczki;
- b) kwotę, która w terminie trzech lat od wypłacenia zaliczki zgodnie z ust. 4 lit. c) została pokryta z wydatków zapłaconych przez beneficjenta lub – w przypadku gdy państwa członkowskie postanowiły, że beneficjentem jest podmiot udzielający pomocy zgodnie z art. 2 pkt 10 lit. a) – przez podmiot otrzymujący pomoc; oraz
- c) kwotę, która nie została pokryta z wydatków zapłaconych przez beneficjenta lub – w przypadku gdy państwa członkowskie postanowiły, że beneficjentem jest podmiot udzielający pomocy zgodnie z art. 2 pkt 10 lit. a) – przez podmiot otrzymujący pomoc, i dla której okres trzech lat jeszcze nie upłynął.

6. W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego artykułu Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające wzór wniosków o płatność. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 150 ust. 3.”;

59) w art. 137 ust. 1 odesłanie do „art. 59 ust. 5 lit. a) rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 63 ust. 5 lit. a) oraz art. 63 ust. 6 rozporządzenia finansowego”;

60) w art. 138 odesłanie do „art. 59 ust. 5 rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 63 ust. 5 rozporządzenia finansowego oraz art. 63 ust. 7 akapit drugi rozporządzenia finansowego”;

61) w art. 140 ust. 3 dodaje się zdanie w brzmieniu:

„W przypadku gdy dokumenty przechowywane są na powszechnie akceptowanych nośnikach danych zgodnie z procedurą określoną w ust. 5, dokumenty oryginalne nie są wymagane.”;

62) w art. 145 ust. 7 akapit drugi lit. a) odesłanie do „art. 59 ust. 5 rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 63 ust. 5, 6 i 7 rozporządzenia finansowego”;

63) w art. 147 ust. 1 odesłanie do „art. 78 rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 98 rozporządzenia finansowego”;

64) art. 148 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Operacje, dla których całkowite wydatki kwalifikowalne nie przekraczają 400 000 EUR w przypadku EFRR i Funduszu Spójności, 300 000 EUR w przypadku EFS lub 200 000 EUR w przypadku EFMR, podlegają nie więcej niż jednemu audytowi przeprowadzonemu przez instytucję audytową albo Komisję przed przedłożeniem zestawienia wydatków za rok obrachunkowy, w którym operacja została zakończona. Inne operacje podlegają nie więcej niż jednemu audytowi na rok obrachunkowy przeprowadzanemu przez instytucję audytową albo Komisję przed przedłożeniem zestawienia wydatków za rok obrachunkowy, w którym operacja została zakończona. Jeśli w danym roku audyt przeprowadzał już Europejski Trybunał Obrachunkowy, operacje nie podlegają w tym roku audytowi przeprowadzanemu przez Komisję ani instytucję audytową, pod warunkiem że wyniki audytu przeprowadzonego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy dla takich operacji mogą być wykorzystane przez instytucję audytową lub Komisję na potrzeby realizacji ich odpowiednich zadań.

W drodze odstępstwa od akapitu pierwszego operacje, dla których całkowite wydatki kwalifikowalne mieszczą się w kwocie między 200 000 EUR a 400 000 EUR w przypadku EFRR i Funduszu Spójności, między 150 000 EUR a 300 000 EUR w przypadku EFS i między 100 000 EUR a 200 000 EUR w przypadku EFMR, mogą podlegać więcej niż jednemu audytowi, jeżeli na podstawie swojej profesjonalnej oceny instytucja audytowa stwierdzi, że niemożliwe jest wydanie lub sporządzenie opinii audytowej na podstawie statystycznych lub niestatystycznych metod doboru próby, o których mowa w art. 127 ust. 1, bez przeprowadzenia więcej niż jednego audytu odnośnej operacji.”;

65) w art. 149 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 5 ust. 3, art. 12 akapit drugi, art. 22 ust. 7 akapit czwarty, art. 37 ust. 13, art. 38 ust. 4 akapit trzeci, art. 39a ust. 7, art. 40 ust. 4, art. 41 ust. 3, art. 42 ust. 1 akapit drugi, art. 42 ust. 6, art. 61 ust. 3 akapit drugi, trzeci, czwarty i siódmy, art. 63 ust. 4, art. 64 ust. 4, art. 67 ust. 5a, art. 68 akapit drugi, art. 101 akapit czwarty, art. 122 ust. 2 akapit piąty, art. 125 ust. 8 akapit pierwszy, art. 125 ust. 9, art. 127 ust. 7 i 8 oraz art. 144 ust. 6, powierza się Komisji na okres od dnia 21 grudnia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 5 ust. 3, art. 12 akapit drugi, art. 22 ust. 7 akapit czwarty, art. 37 ust. 13, art. 38 ust. 4 akapit trzeci, art. 39a ust. 7, art. 40 ust. 4, art. 41 ust. 3, art. 42 ust. 1 akapit drugi, art. 42 ust. 6, art. 61 ust. 3 akapit drugi, trzeci, czwarty i siódmy, art. 63 ust. 4, art. 64 ust. 4 i art. 67 ust. 5a, art. 68 akapit drugi, art. 101 akapit czwarty, art. 122 ust. 2 akapit piąty, art. 125 ust. 8 akapit pierwszy, art. 125 ust. 9, art. 127 ust. 7 i 8 oraz art. 144 ust. 6, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.”;

b) dodaje się akapit w brzmieniu:

„3a. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.”;

c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Akt delegowany przyjęty zgodnie z art. 5 ust. 3, art. 12 akapit drugi, art. 22 ust. 7 akapit czwarty, art. 37 ust. 13, art. 38 ust. 4 akapit trzeci, art. 39a ust. 7, art. 40 ust. 4, art. 41 ust. 3, art. 42 ust. 1 akapit drugi, art. 42 ust. 6, art. 61 ust. 3 akapit drugi, trzeci, czwarty i siódmy, art. 63 ust. 4, art. 64 ust. 4 i art. 67 ust. 5a, art. 68 akapit drugi, art. 101 ust. 1 akapit czwarty, art. 122 ust. 2 akapit piąty, art. 125 ust. 8 akapit pierwszy, art. 125 ust. 9, art. 127 ust. 7 i 8 oraz art. 144 ust. 6, wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.”;

66) w art. 152 dodaje się ustęp w brzmieniu:

„7. Instytucja zarządzająca, lub komitet monitorujący w przypadku programów w ramach celu »Europejska współpraca terytorialna«, może podjąć decyzję o niestosowaniu art. 67 ust. 2a przez maksymalny okres 12 miesięcy od dnia 2 sierpnia 2018 r.

W przypadku gdy instytucja zarządzająca, lub komitet monitorujący w przypadku programów w ramach celu »Europejska współpraca terytorialna«, uzna, że art. 67 ust. 2a stwarza nieproporcjonalne obciążenie administracyjne, może podjąć decyzję o przedłużeniu okresu przejściowego, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, o okres, jaki uzna za stosowny. Powiadamia o takiej decyzji Komisję przed upływem pierwotnego okresu przejściowego.

Akapit pierwszy i drugi nie mają zastosowania do dotacji i pomocy zwrotnej otrzymujących wsparcie w ramach EFS, w przypadku których wsparcie publiczne nie przekracza 50 000 EUR”;

67) w załączniku IV wprowadza się następujące zmiany:

a) w sekcji 1 wprowadza się następujące zmiany:

(i) część wprowadzająca otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku gdy instrument finansowy jest wdrażany na mocy art. 39a oraz art. 38 ust. 4 akapit pierwszy lit. a), b) i c), umowa o finansowaniu obejmuje zasady i warunki dokonywania wkładów z programu do instrumentu finansowego oraz zawiera przynajmniej następujące elementy”;

(ii) lit. f) otrzymuje brzmienie:

„f) wymogi i procedury zarządzania stopniowo wnoszonymi wkładami z programu zgodnie z art. 41 oraz wymogi i procedury dotyczące prognozowania napływu projektów inwestycyjnych, w tym wymogi dotyczące księgowości rachunków powierniczych/oddzielnego systemu księgowości zgodnie z art. 38 ust. 6 oraz art. 39a ust. 5 akapit drugi”;

(iii) lit. i) otrzymuje brzmienie:

„i) przepisy dotyczące ponownego wykorzystania środków związanych ze wsparciem z EFSI do końca okresu kwalifikowalności zgodnie z art. 44 oraz, w stosownych przypadkach, przepisy dotyczące zróżnicowanego traktowania, o którym mowa w art. 43a”;

- b) w sekcji 2 wprowadza się następujące zmiany:
- (i) część wprowadzająca otrzymuje brzmienie:
„2. Dokumenty dotyczące strategii, o których mowa w art. 38 ust. 8, instrumentów finansowych wdrażanych na mocy art. 38 ust. 4 akapit pierwszy lit. d) zawierają przynajmniej następujące elementy:”;
  - (ii) lit. c) otrzymuje brzmienie:
„c) wykorzystanie i ponowne wykorzystanie środków związanych ze wsparciem z EFSI zgodnie z art. 43, 44 i 45 oraz, w stosownych przypadkach, przepisami dotyczącymi zróżnicowanego traktowania, o którym mowa w art. 43a;”;
- 68) w załączniku XII wprowadza się następujące zmiany:
- a) nagłówek tabeli w załączniku XII otrzymuje brzmienie:
„INFORMACJA, KOMUNIKACJA DOTYCZĄCA WSPARCIA Z FUNDUSZY POLITYKI SPÓJNOŚCI ORAZ WIDOCZNOŚĆ TEGO WSPARCIA”;
  - b) tytuł sekcji 2 otrzymuje brzmienie:
„2. DZIAŁANIA INFORMACYJNE I KOMUNIKACYJNE ORAZ DZIAŁANIA NA RZECZ ZWIĘKSZENIA WIDOCZNOŚCI SKIEROWANE DO SPOŁECZEŃSTWA”;
  - c) w podsekcji 2.1 wprowadza się następujące zmiany:
    - (i) pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Państwo członkowskie i instytucja zarządzająca zapewniają, aby działania informacyjne i komunikacyjne były realizowane zgodnie ze strategią komunikacji w celu poprawy widoczności i interakcji z obywatelami oraz aby działania te miały możliwie jak największe nagłośnienie w mediach, przy wykorzystaniu różnych form i metod komunikacji na odpowiednim poziomie i dostosowanych, w stosownych przypadkach, do innowacji technologicznych.”;
    - (ii) w pkt 2 lit. e) i f) otrzymują brzmienie:
      - „e) podawanie przykładów operacji, zwłaszcza operacji, w których wartość dodana w związku z interwencją funduszy polityki spójności jest szczególnie widoczna, w podziale na programy operacyjne, na jednej stronie internetowej lub na stronie internetowej programu dostępnej za pośrednictwem jednego portalu internetowego; przykłady podaje się w powszechnie znanym języku urzędowym Unii innym niż język urzędowy lub języki urzędowe danego państwa członkowskiego;
      - f) aktualizowanie informacji dotyczących realizacji programu operacyjnego, obejmujących jego główne osiągnięcia i rezultaty, na jednej stronie internetowej lub stronie internetowej programu operacyjnego dostępnej za pośrednictwem jednego portalu internetowego.”;
  - d) w podsekcji 2.2 wprowadza się następujące zmiany:
    - (i) w pkt 1 część wprowadzająca otrzymuje brzmienie:
„1. Wszystkie działania informacyjne i komunikacyjne oraz działania na rzecz zwiększenia widoczności funduszy polityki spójności realizowane przez beneficjenta zawierają informację o otrzymaniu wsparcia z funduszy polityki spójności na operację; informacja ta jest przedstawiona za pomocą:”;
    - (ii) dodaje się punkt w brzmieniu:
„6. Obowiązki określone w niniejszej podsekcji mają zastosowanie od momentu przekazania beneficjentowi dokumentu określającego warunki wsparcia dla operacji, o którym mowa w art. 125 ust. 3 lit. c).”;
  - e) w podsekcji 3.1 pkt 2 lit. f) otrzymuje brzmienie:
„f) odpowiedzialności beneficjentów za poinformowanie społeczeństwa o celu operacji i wsparciu operacji z funduszy polityki spójności zgodnie z podsekcją 2.2 od momentu przekazania beneficjentowi dokumentu określającego warunki wsparcia dla operacji, o którym mowa w art. 125 ust. 3 lit. c). Instytucja zarządzająca może zwrócić się do potencjalnych beneficjentów o przedstawienie we wnioskach orientacyjnej propozycji działań komunikacyjnych na rzecz zwiększenia widoczności funduszy polityki spójności, proporcjonalnych do wielkości operacji.”;
  - f) w podsekcji 4 lit. i) otrzymuje brzmienie:
„i) roczną aktualizację określającą działania informacyjne i komunikacyjne, w tym działania na rzecz zwiększenia widoczności funduszy polityki spójności, które mają być przeprowadzone w kolejnym roku, w oparciu między innymi o zdobyte doświadczenie w zakresie skuteczności takich działań.”.

Artykuł 273

Zmiany w rozporządzeniu (UE) nr 1304/2013

W rozporządzeniu (UE) nr 1304/2013 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13 ust. 2 dodaje się akapit w brzmieniu:

„W przypadku gdy operacje wchodzące w zakres akapitu pierwszego lit. a) przynoszą korzyść również dla obszaru objętego programem, w którym są wdrażane, wydatki przeznaczają się na te obszary proporcjonalnie, w oparciu o obiektywne kryteria.”;

2) w art. 14 wprowadza się następujące zmiany:

a) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„1. Zasady ogólne mające zastosowanie do uproszczonych form kosztów w ramach EFS określone są w art. 67, 68, 68a i 68b rozporządzenia (UE) nr 1303/2013.”;

b) uchyla się ust. 2, 3 i 4;

3) w załączniku I pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) Wspólne wskaźniki produktu dotyczące uczestników

Przez »uczestników« (*) rozumie się osoby korzystające bezpośrednio z interwencji EFS, które to osoby można zidentyfikować na podstawie ich cech charakterystycznych i poprosić je o podanie informacji dotyczących tych cech, i dla których przeznaczono konkretne środki. Inne osoby nie są uznawane za uczestników. Wszystkie dane pogrupowane są według płci.

Wspólne wskaźniki produktu dotyczące uczestników są następujące:

- bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni*,
- długotrwale bezrobotni*,
- osoby bierne zawodowo*,
- osoby bierne zawodowo, nieuczestniczące w kształceniu lub szkoleniu*,
- osoby pracujące, w tym osoby prowadzące działalność na własny rachunek*,
- osoby poniżej 25 lat*,
- osoby powyżej 54 lat*,
- osoby powyżej 54 lat, które są bezrobotne, w tym osoby długotrwale bezrobotne, lub są bierne zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu*,
- osoby z wykształceniem podstawowym (ISCED 1) lub średnim I stopnia (ISCED 2)*,
- osoby z wykształceniem na poziomie ponadgimnazjalnym (ISCED 3) lub policealnym (ISCED 4)*,
- osoby z wykształceniem wyższym (ISCED 5 do 8)*,
- migranci, uczestnicy obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności marginalizowane, takie jak Romowie)**,
- uczestnicy z niepełnosprawnościami**,
- inne osoby w niekorzystnej sytuacji społecznej**.

Łączna liczba uczestników będzie obliczana automatycznie na podstawie wskaźników produktu.

Te dane dotyczące uczestników biorących udział w operacji otrzymującej wsparcie EFS podaje się w rocznych sprawozdaniach z wdrażania, jak określono w art. 50 ust. 1 i 2 oraz art. 111 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013.

Następujące dane dotyczące uczestników zostaną podane w rocznych sprawozdaniach z wdrażania, jak określono w art. 50 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013:

- osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań*,
- osoby pochodzące z obszarów wiejskich* (**).

Dane dotyczące tych dwóch wskaźników gromadzone są na podstawie reprezentatywnej próby uczestników w ramach każdego priorytetu inwestycyjnego. Wewnętrzna jakość musi zostać zapewniona w taki sposób, aby dane mogły być uogólnione na poziomie priorytetu inwestycyjnego.

([†]) Instytucja zarządzająca ustanawia system rejestracji i przechowywania danych poszczególnych uczestników w formie elektronicznej, jak określono w art. 125 ust. 2 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013. Zasady dotyczące przetwarzania danych obowiązujące w państwach członkowskich muszą być zgodne z dyrektywą 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31), w szczególności jej art. 7 i 8.

Dane przekazane w związku ze wskaźnikami oznaczonymi gwiazdką* są danymi osobowymi zgodnie z art. 7 dyrektywy 95/46/WE. Ich przetwarzanie jest konieczne dla zgodności z obowiązkiem prawnym, któremu podlega administrator danych (art. 7 lit. c) dyrektywy 95/46/WE). Definicja administratora danych zawarta jest w art. 2 dyrektywy 95/46/WE.

Dane przekazane w związku ze wskaźnikami oznaczonymi podwójną gwiazdką** należą do szczególnej kategorii danych osobowych zgodnie z art. 8 dyrektywy 95/46/WE. Z zastrzeżeniem ustanowienia odpowiednich zabezpieczeń państwa członkowskie mogą, ze względu na istotny interes publiczny, określić dodatkowe wyłączenia, poza tymi, które zostały przewidziane w art. 8 ust. 2 dyrektywy 95/46/WE, na mocy prawa krajowego albo decyzji organu nadzorczego (art. 8 ust. 4 dyrektywy 95/46/WE).

(^{††}) Dane gromadzone są na poziomie mniejszych jednostek administracyjnych (lokalnych jednostek administracyjnych 2), zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) (Dz.U. L 154 z 21.6.2003, s. 1)."

Artykuł 274

Zmiany w rozporządzeniu (UE) nr 1309/2013

W rozporządzeniu (UE) nr 1309/2013 wprowadza się następujące zmiany:

1) w motywie 24 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Państwa członkowskie powinny pozostać odpowiedzialne za realizację wkładu finansowego oraz za zarządzanie działaniami wspieranymi przez finansowanie unijne i kontrolowanie ich, zgodnie z odpowiednimi przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 (*) (zwanego dalej „rozporządzeniem finansowym”).

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).";

2) art. 4 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Na niewielkich rynkach pracy lub w wyjątkowych okolicznościach, w szczególności w odniesieniu do wniosków zbiorowych dotyczących MŚP, w przypadku odpowiednio uzasadnionym przez składające wniosek państwo członkowskie, wniosek o przyznanie wkładu finansowego na podstawie niniejszego artykułu może zostać uznany za dopuszczalny, nawet jeśli kryteria określone w ust. 1 lit. a) lub b) nie są całkowicie spełnione, jeżeli zwolnienia mają poważny wpływ na zatrudnienie i gospodarkę lokalną, regionalną lub krajową. Państwo członkowskie składające wniosek określa, które z kryteriów interwencji określonych w ust. 1 lit. a) i b) nie są całkowicie spełnione. W przypadku wniosków zbiorowych dotyczących MŚP położonych w jednym regionie, gdy składające wniosek państwo członkowskie wykaże, że w regionie tym funkcjonują głównie lub wyłącznie MŚP, w drodze wyjątku wniosek może obejmować MŚP działające w innych sektorach gospodarczych według klasyfikacji NACE Rev. 2. Łączna kwota wkładów w wyjątkowych okolicznościach nie może przekraczać 15 % maksymalnej rocznej kwoty EFG.”;

3) art. 6 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W drodze odstępstwa od art. 2 państwa członkowskie składające wniosek mogą świadczyć zindywidualizowane usługi współfinansowane przez EFG określonej liczbie młodych osób niepracujących, niekształcących się ani nieszkolących się, które w dniu złożenia wniosku nie przekroczyły 25 roku życia lub, w przypadku gdy państwo członkowskie tak postanowi, 30 roku życia, w liczbie równej liczbie objętych pomocą beneficjentów, przy czym priorytetowo traktowane są osoby, które zostały zwolnione lub zaprzestały prowadzenia działalności, pod warunkiem że przynajmniej niektóre z tych zwolnień w rozumieniu art. 3 miały miejsce w regionach na poziomie NUTS 2, w których stopa bezrobocia osób młodych w wieku 15–24 lat wynosiła co najmniej 20 % w oparciu o najnowsze dostępne dane roczne. Wsparcie może być udzielane młodym osobom niekształcącym się, niepracującym ani nieszkolącym się, które nie przekroczyły 25 roku życia lub, w przypadku gdy państwo członkowskie tak postanowi, 30 roku życia, w tych regionach poziomu NUTS 2.”;

4) art. 11 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zadania określone w ust. 1 są realizowane zgodnie z rozporządzeniem finansowym.”;

5) art. 15 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku gdy Komisja uzna, że warunki przyznania wkładu finansowego z EFG zostały spełnione, przedstawia wniosek w sprawie jego uruchomienia. Decyzja o uruchomieniu środków z EFG podejmowana jest wspólnie przez Parlament Europejski i Radę w terminie jednego miesiąca od przedstawienia im sprawy. Rada stanowi większością kwalifikowaną, a Parlament Europejski – większością głosów swoich członków i trzech piątych głosów oddanych.

Przesunięcia związane z EFG dokonywane są zgodnie z art. 31 rozporządzenia finansowego, co do zasady w terminie nieprzekraczającym siedmiu dni od dnia przyjęcia odnośnej decyzji przez Parlament Europejski i przez Radę.”.

6) w art. 16 ust. 2 odesłanie do „art. 59 rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 63 rozporządzenia finansowego”;

7) w art. 21 ust. 2 odesłanie do „art. 59 ust. 3 rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 63 ust. 3 rozporządzenia finansowego”, a odesłanie do „art. 59 ust. 5 rozporządzenia finansowego” zastępuje się odesłaniem do „art. 63 ust. 5 rozporządzenia finansowego”.

Artykuł 275

Zmiany w rozporządzeniu (UE) nr 1316/2013

W rozporządzeniu (UE) nr 1316/2013 wprowadza się następujące zmiany:

1) dodaje się rozdział w brzmieniu:

„ROZDZIAŁ Va

Łączenie

Artykuł 16a

Instrumenty łączone w ramach instrumentu »Łącząc Europę«

1. Instrumenty łączone w ramach instrumentu »Łącząc Europę« zgodnie z art. 159 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 (*) można ustanawiać na mocy niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do jednego sektora objętego instrumentem »Łącząc Europę« lub większej ich liczby. Wszystkie działania przyczyniające się do realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania są kwalifikowalne do utrzymania pomocy finansowej poprzez operacje łączone.

2. Instrumenty łączone w ramach instrumentu »Łącząc Europę« wdraża się zgodnie z art. 6 ust. 3.

3. Ogólny wkład z budżetu Unii w instrumenty łączone w ramach instrumentu »Łącząc Europę« nie może przekraczać 10 % całkowitej puli środków finansowych instrumentu »Łącząc Europę«, o której mowa w art. 5 ust. 1.

Oprócz progu określonego w akapicie pierwszym, w sektorze transportu ogólny wkład z budżetu Unii w instrumenty łączone w ramach instrumentu »Łącząc Europę« nie może przekraczać 500 000 000 EUR.

Jeżeli 10 % całkowitej puli środków finansowych na realizację instrumentu »Łącząc Europę«, o której mowa w art. 5 ust. 1, nie zostanie wykorzystane w pełni na instrumenty łączone w ramach instrumentu »Łącząc Europę« lub instrumenty finansowe, pozostała kwota jest udostępniana i przenoszona do tej puli środków finansowych.

4. Kwoty 11 305 500 000 EUR przeniesionej z Funduszu Spójności, o której mowa w art. 5 ust. 1 lit. a), nie można wykorzystywać na przyznawanie zasobów budżetowych na instrumenty łączone w ramach instrumentu »Łącząc Europę«.

5. Wsparcie udzielane w ramach instrumentów łączonych w ramach instrumentu »Łącząc Europę« w postaci dotacji i instrumentów finansowych musi spełniać warunki kwalifikowalności i pomocy finansowej określone w art. 7. Kwotę pomocy finansowej, która ma zostać przyznana operacjom łączonym wspieranym przez instrumenty łączone w ramach instrumentu »Łącząc Europę«, dostosowuje się w oparciu o analizę kosztów i korzyści, dostępność zasobów z budżetu Unii oraz potrzebę maksymalnego zwiększenia efektu dźwigni finansowania unijnego. Żadna przyznana dotacja nie może przekraczać stawek finansowania określonych w art. 10.

6. Komisja, we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI), bada możliwość systematycznego udzielania przez EBI gwarancji z tytułu pierwszej straty za pośrednictwem instrumentów łączonych w ramach instrumentu »Łącząc Europę«, aby umożliwić i ułatwić stosowanie zasady dodatkowości oraz udział współinwestorów prywatnych w sektorze transportu.

7. Unia, państwa członkowskie lub inni inwestorzy mogą wносить wkłady do instrumentów łączonych w ramach instrumentu »Łącząc Europę«, pod warunkiem że Komisja wyrazi zgodę na ustalenia dotyczące kryteriów kwalifikowalności operacji łączonych lub strategii inwestycyjnej instrumentu łączonego w ramach instrumentu »Łącząc Europę«, jakie mogą być konieczne ze względu na dodatkowy wkład, oraz w celu spełnienia wymogów niniejszego rozporządzenia przy realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Te dodatkowe zasoby są wdrażane przez Komisję zgodnie z art. 6 ust. 3.

8. Operacje łączone wspierane za pomocą instrumentów łączonych w ramach instrumentu »Łącząc Europę« są wybierane na podstawie stopnia zaawansowania projektu i służą zapewnieniu dywersyfikacji sektorowej zgodnie z art. 3 i 4, a także równowagi geograficznej w państwach członkowskich. Muszą one:

- a) stanowić europejską wartość dodaną;
- b) przyczyniać się do osiągnięcia celów strategii »Europa 2020«;
- c) przyczyniać się, w miarę możliwości, do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej.

9. Instrumenty łączone w ramach instrumentu »Łącząc Europę« udostępnia się, a operacje łączone wybiera w oparciu o kryteria selekcji i udzielania zamówień, ustanowionych w wieloletnich i rocznych programach prac przyjętych na podstawie art. 17.

10. Operacje łączone w państwach trzecich mogą być wspierane przez instrumenty łączone w ramach instrumentu »Łącząc Europę«, jeżeli działania te są niezbędne do wdrożenia projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania.

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).;

2) w art. 17 ust. 3 akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„Pula środków finansowych musi mieścić się w przedziale 80–95 % zasobów budżetowych, o których mowa w art. 5 ust. 1 lit. a).”;

3) w art. 22 akapit czwarty otrzymuje brzmienie:

„Poświadczenie wydatków, o którym mowa w akapicie drugim niniejszego artykułu, nie jest obowiązkowe w przypadku dotacji przyznanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 283/2014.”.

Artykuł 276

Zmiany w rozporządzeniu (UE) nr 223/2014

W rozporządzeniu (UE) nr 223/2014 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 9 dodaje się ustęp w brzmieniu:

„4. Ust. 1, 2 i 3 nie mają zastosowania do celów zmiany elementów programu operacyjnego objętych, odpowiednio, podsekcjami 3.5 i 3.6 oraz sekcją 4 wzorów prezentacji programu operacyjnego określonych w załączniku I. Państwo członkowskie powiadamia Komisję o wszelkich decyzjach zmieniających elementy, o których mowa w akapicie pierwszym, w terminie jednego miesiąca od daty tej decyzji. Decyzja określa datę jej wejścia w życie, która nie może być wcześniejsza niż data jej przyjęcia.”;

2) art. 23 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Operacja może otrzymać wsparcie z jednego lub większej liczby programów operacyjnych współfinansowanych przez Fundusz oraz z innych instrumentów unijnych, pod warunkiem że wydatki zadeklarowane we wniosku o płatność z Funduszu nie są deklarowane do wsparcia z innego unijnego instrumentu ani wsparcia z tego samego Funduszu w ramach innego programu. Kwotę wydatków, którą należy podać we wniosku o płatność z Funduszu, można wyliczyć w odniesieniu do danego programu lub programów proporcjonalnie, zgodnie z dokumentem określającym warunki wsparcia.”;

3) w art. 25 ust. 3 dodaje się literę w brzmieniu:

„e) zasad stosowania odpowiednich kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych i stawek zryczałtowanych stosowanych w ramach polityk Unii w odniesieniu do podobnego rodzaju operacji i beneficjenta.”;

4) w art. 26 wprowadza się następujące zmiany:

a) w ust. 2 lit. d) i e) otrzymują brzmienie:

„d) koszty organizacji partnerskich dotyczące gromadzenia, transportu, magazynowania i dystrybucji darów żywnościowych i bezpośrednio związane z działaniami podnoszącymi świadomość społeczną;

e) koszty środków towarzyszących podejmowanych i zadeklarowanych przez organizacje partnerskie dostarczające pomoc żywnościową lub podstawową pomoc materialną bezpośrednio lub za pośrednictwem umów o współpracy osobom najbardziej potrzebującym, w zryczałtowanej wysokości 5 % kosztów, o których mowa w lit. a) niniejszego ustępu, lub 5 % wartości produktów żywnościowych zbywanych zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.”;

b) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„3a. Niezależnie od ust. 2 zmniejszenie kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w ust. 2 lit. a), ze względu na nieprzestrzeganie obowiązującego prawa przez podmiot odpowiedzialny za zakup żywności lub podstawową pomoc materialną nie prowadzi do zmniejszenia kosztów kwalifikowalnych innych podmiotów, jak określono w art. 26 ust. 2 lit. c) i e).”;

5) art. 27 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Z inicjatywy państw członkowskich oraz z zastrzeżeniem pułapu 5 % alokacji Funduszu w momencie przyjmowania danego programu operacyjnego, w ramach odnośnego programu operacyjnego można finansować działania dotyczące przygotowania, zarządzania, monitorowania, pomocy administracyjnej i technicznej, audytu, informowania, kontroli i ewaluacji niezbędne do wykonania niniejszego rozporządzenia. W ramach danego programu operacyjnego można również finansować pomoc techniczną i budowanie potencjału organizacji partnerskich.”;

6) w art. 30 ust. 2 akapit czwarty otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli kwoty nienależnie wypłacone beneficjentowi na rzecz operacji nie mogą być odzyskane i jest to wynikiem błędu lub zaniedbania ze strony państwa członkowskiego, dane państwo członkowskie jest odpowiedzialne za zwrot takich kwot do budżetu Unii. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o nieodzyskiwaniu nienależnie wypłaconej kwoty, jeżeli kwota, która ma zostać odzyskana od beneficjenta, nie przekracza – bez odsetek – 250 EUR tytułem wkładu z Funduszu na operację w roku obrachunkowym.”;

7) w art. 32 ust. 4 lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) weryfikuje, czy współfinansowane produkty i usługi zostały dostarczone, czy operacja spełnia wymagania obowiązującego prawa, programu operacyjnego i warunki wsparcia operacji oraz:

(i) w przypadku gdy koszty mają zostać zwrócone zgodnie z art. 25 ust. 1 lit. a) – czy kwota wydatków zadeklarowana przez beneficjentów w odniesieniu do tych kosztów została zapłacona;

(ii) w przypadku gdy koszty mają zostać zwracane na podstawie art. 25 ust. 1 lit. b), c) i d) – czy spełniono warunki zwrotu wydatków beneficjentowi.”;

8) art. 42 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Termin płatności, o którym mowa w ust. 2, może zostać zawieszony przez instytucję zarządzającą w którymkolwiek z poniższych należycie uzasadnionych przypadków:

a) kwota ujęta we wniosku o płatność nie jest należna lub odpowiednie dokumenty uzupełniające, w tym dokumenty niezbędne do weryfikacji zarządzania na mocy art. 32 ust. 4 lit. a), nie zostały przedłożone;

b) wszczęto dochodzenie w związku z ewentualnymi nieprawidłowościami mającymi wpływ na dane wydatki.

Zainteresowany beneficjent jest informowany na piśmie o zawieszeniu i o jego przyczynach. Pozostały termin na dokonanie płatności zaczyna ponownie biec od dnia, w którym otrzymano wymagane informacje lub dokumenty, lub w którym przeprowadzono dochodzenie.”;

9) art. 51 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Dokumenty przechowuje się w formie oryginałów albo ich uwierzytelnionych odpisów albo na powszechnie uznanych nośnikach danych, w tym jako elektroniczne wersje dokumentów oryginalnych lub dokumenty istniejące wyłącznie w wersji elektronicznej. W przypadku gdy dokumenty przechowuje się na powszechnie akceptowanych nośnikach danych zgodnie z procedurą określoną w ust. 5, dokumenty oryginalne nie są wymagane.”.

Artykuł 277

Zmiany w rozporządzeniu (UE) nr 283/2014

W rozporządzeniu (UE) nr 283/2014 wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 ust. 2 lit. e) otrzymuje brzmienie:

„e) »usługi ogólne« oznaczają usługi bramki łączące jedną infrastrukturę krajową lub większą liczbę takich infrastruktur z jedną lub większą liczbą platform usług podstawowych, a także usługi zwiększające przepustowość infrastruktury usług cyfrowych poprzez zapewnienie dostępu do wysokowydajnych systemów obliczeniowych, systemów przechowywania danych i zarządzania danymi;”;

2) w art. 5 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Działania wchodzące w skład projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w dziedzinie infrastruktury usług cyfrowych są wspierane przez:

a) zamówienia;

b) dotacje; lub

c) instrumenty finansowe przewidziane w art. 5.”;

b) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„4a. Ogólny wkład z budżetu Unii na rzecz instrumentów finansowych w dziedzinie infrastruktury usług cyfrowych, o których mowa w ust. 4 lit. c) niniejszego artykułu, nie może przekraczać 10 % puli środków finansowych na sektor telekomunikacji, o której mowa w art. 5 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1316/2013.”;

3) art. 8 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Na podstawie informacji otrzymanych na podstawie art. 22 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 1316/2013 państwa członkowskie i Komisja wymieniają się informacjami i najlepszymi praktykami dotyczącymi postępów w realizacji niniejszego rozporządzenia, w tym wykorzystania instrumentów finansowych. W stosownych przypadkach państwa członkowskie angażują w ten proces władze lokalne i regionalne. Komisja publikuje roczne zestawienie tych informacji oraz przekazuje je Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.”.

Artykuł 278

Zmiany w decyzji nr 541/2014/UE

W art. 4 decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 541/2014/UE dodaje się ustęp w brzmieniu:

„3. Programy finansowania ustanowione na mocy rozporządzeń (UE) nr 377/2014 i (UE) nr 1285/2013 oraz decyzją 2013/743/UE mogą wносить wkład w finansowanie działań, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w zakresie tych programów oraz zgodnie z ich założeniami i celami. Środki pochodzące z takich wkładów wydaje się zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 377/2014. Przed końcem obowiązywania wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020 Komisja oceni nowe uproszczone zasady finansowe zgodnie z niniejszym ustępem oraz ich wkład w realizację celów ram wsparcia SST.”.

CZĘŚĆ TRZECIA

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Artykuł 279

Przepisy przejściowe

1. Zobowiązania prawne dotyczące dotacji w zakresie wykonania budżetu w ramach wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020 nadal mogą mieć postać decyzji o udzieleniu dotacji. Przepisy tytułu VIII mające zastosowanie do umów o udzielenie dotacji stosuje się odpowiednio do decyzji o udzieleniu dotacji. Komisja dokonuje przeglądu stosowania decyzji o udzieleniu dotacji w ramach wieloletnich ram finansowych na okres po 2020 r., w szczególności z myślą o postęпах poczynionych do tego czasu w odniesieniu do podpisu elektronicznego i elektronicznego zarządzania dotacjami.

2. Wraz z wejściem w życie niniejszego rozporządzenia decyzje Komisji upoważniające do stosowania płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub stawek zryczałtowanych, przyjęte zgodnie z art. 124 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012, zostaną zmienione przez właściwego urzędnika zatwierdzającego zgodnie z art. 181 niniejszego rozporządzenia.

3. Rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 oraz rozporządzenie delegowane (UE) nr 1268/2012 mają nadal zastosowanie do zobowiązań prawnych zaciągniętych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Istniejące oceny spełnienia wymogów dotyczących filarów, wzory umów o przyznanie wkładu oraz ramowe umowy o partnerstwie finansowym mogą być nadal stosowane i zostaną poddane przeglądowi w stosownych przypadkach.

4. W odniesieniu do wniosków o wkłady finansowe z EFG, obejmujące wsparcie dla osób niekształcących się, niepracujących ani niezscolających się, dla których okres określony w art. 16 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1309/2013 nie wygasł do dnia 1 stycznia 2018 r., Komisja oceni czy zindywidualizowane usługi świadczone na rzecz młodych osób niepracujących, niekształcących się ani niezscolających się kwalifikują się do współfinansowania z EFG po dniu 31 grudnia 2017 r. W przypadku gdy Komisja uzna, że tak jest, wprowadzi odpowiednio zmiany do odnośnych decyzji w sprawie wkładów finansowych.

Artykuł 280

Przegląd

Niniejsze rozporządzenie podlega przeglądowi zawsze wtedy, gdy okaże się to niezbędne, a w każdym razie najpóźniej w terminie dwóch lat przed końcem każdego wieloletnich ram finansowych.

Przegląd taki obejmuje między innymi wdrożenie części pierwszej tytułów VIII i X oraz terminy określone w art. 259.

Artykuł 281

Uchylenie

1. Rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 traci moc ze skutkiem od dnia 2 sierpnia 2018 r. Niniejsze rozporządzenie stosuje się jednak nadal do dnia 31 grudnia 2018 r. na potrzeby art. 282 ust. 3 lit. c).

2. Bez uszczerbku dla art. 279 ust. 3 Komisja uchyla rozporządzenie delegowane (UE) nr 1268/2012 ze skutkiem od dnia 2 sierpnia 2018 r. To rozporządzenie delegowane stosuje się jednak nadal do dnia 31 grudnia 2018 r. na potrzeby art. 282 ust. 3 lit. c).

3. Odesłania do uchylonego rozporządzenia odczytuje się jako odesłania do niniejszego rozporządzenia zgodnie z tabelą korelacji w załączniku II.

Artykuł 282

Wejście w życie i stosowanie

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie trzeciego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 2 sierpnia 2018 r.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 niniejszego artykułu:

a) art. 271 pkt 1 lit. a), art. 272 pkt 2, art. 272 pkt 10 lit. a), art. 272 pkt 11 lit. b) ppkt (i), art. 272 pkt 11 lit. c), d) i e), art. 272 pkt 12 lit. a), art. 272 pkt 12 lit. b) ppkt (i), art. 272 pkt 12 lit. c), art. 272 pkt 14 lit. c), art. 272 pkt 15, 17, 18, 22 i 23, art. 272 pkt 26 lit. d), art. 272 pkt 27 lit. a) ppkt (i), art. 272 pkt 53 i 54, art. 272 pkt 55 lit. b) ppkt (i), art. 273 pkt 3, art. 276 pkt 2 oraz art. 276 pkt 4 lit. b) stosuje się od dnia 1 stycznia 2014 r.;

b) art. 272 pkt 11 lit. a) i f), art. 272 pkt 13, art. 272 pkt 14 lit. b), art. 272 pkt 16, art. 272 pkt 19 lit. a) oraz art. 274 pkt 3 stosuje się od dnia 1 stycznia 2018 r.;

c) art. 6–60, art. 63–68, art. 73–207, art. 241–253 oraz art. 264–268 stosuje się od dnia 1 stycznia 2019 r. w odniesieniu do wykonania środków administracyjnych instytucji Unii; pozostaje to bez uszczerbku dla lit. h) niniejszego ustępu;

d) art. 2 pkt 4, art. 208–211 oraz art. 214 ust. 1 stosuje się do gwarancji budżetowych i pomocy finansowej dopiero od dnia rozpoczęcia stosowania wieloletnich ram finansowych na okres po 2020 r.;

e) art. 250 stosuje się do gwarancji budżetowych, pomocy finansowej i zobowiązań warunkowych dopiero od dnia rozpoczęcia stosowania wieloletnich ram finansowych na okres po 2020 r.;

f) art. 2 pkt 6, art. 21 ust. 3 lit. f), art. 41 ust. 4 lit. l), art. 62 ust. 2, art. 154 ust. 1 i 2, art. 155 ust. 1–4 oraz art. 159 stosuje się do gwarancji budżetowych dopiero od dnia rozpoczęcia stosowania wieloletnich ram finansowych na okres po 2020 r.;

- g) art. 2 pkt 9, 15, 32 i 39, art. 30 ust. 1 lit. g), art. 41 ust. 5, art. 110 ust. 3 lit. h) i art. 115 ust. 2 lit. c), art. 212 i 213, art. 214 ust. 2 oraz art. 218, 219 i 220 stosuje się dopiero od dnia rozpoczęcia stosowania wieloletnich ram finansowych na okres po 2020 r.;
- h) informacje dotyczące rocznej średniej ekwiwalentów pełnego czasu pracy, o której mowa w art. 41 ust. 3 lit. b) ppkt (iii), oraz informacje dotyczące szacowanej kwoty dochodów przeznaczonych na określony cel przeniesionej z poprzednich lat, o której mowa w art. 41 ust. 8 lit. b), przedstawia się po raz pierwszy wraz z projektem budżetu, który ma zostać przedłożony w 2021 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 18 lipca 2018 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

A. TAJANI

Przewodniczący

W imieniu Rady

J. BOGNER-STRAUSS

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

ROZDZIAŁ 1

Przepisy wspólne

SEKCJA 1

Umowy ramowe i upublicznienie

1. Umowy ramowe i konkretne zamówienia
- 1.1. Okres obowiązywania umowy ramowej nie może przekraczać czterech lat, z zastrzeżeniem wyjątkowych przypadków, należycie uzasadnionych, w szczególności przedmiotem umowy ramowej.

Konkretne zamówienia oparte na umowach ramowych udzielane są zgodnie z warunkami umowy ramowej.

Udzielając konkretnych zamówień, strony nie mogą znacznie odbiegać od umowy ramowej.

- 1.2. W przypadku gdy umowa ramowa jest zawierana tylko z jednym podmiotem gospodarczym, konkretne zamówienia udzielane są w granicach wyznaczonych warunkami określonymi w umowie ramowej.

W takich okolicznościach i w przypadku gdy jest to należycie uzasadnione, instytucja zamawiająca może w razie potrzeby zażądać od wykonawcy uzupełnienia oferty.

- 1.3. W przypadku gdy umowa ramowa ma zostać zawarta z wieloma podmiotami gospodarczymi („umowa ramowa z wieloma podmiotami gospodarczymi”), może ona mieć formę oddzielnych umów podpisanych na identycznych warunkach z każdym z wykonawców.

Konkretne zamówienia oparte na umowach ramowych z wieloma podmiotami gospodarczymi wykonywane są w jeden z następujących sposobów:

- a) zgodnie z warunkami określonymi w umowie ramowej: bez ponownego poddawania zamówienia procedurze konkurencyjnej, w przypadku gdy w umowie takiej określono wszystkie warunki realizacji danych robót budowlanych lub dostaw lub świadczenia danych usług oraz obiektywne warunki ustalania, którzy wykonawcy mają je wykonać;
- b) w przypadku gdy nie wszystkie warunki realizacji danych robót budowlanych lub dostaw lub świadczenia danych usług zostały określone w umowie ramowej: poprzez ponowne poddanie zamówienia procedurze konkurencyjnej pomiędzy wykonawcami, zgodnie z pkt 1.4 oraz na podstawie któregośkolwiek z następujących elementów:
  - (i) tych samych warunków, w razie potrzeby bardziej precyzyjnie określonych;
  - (ii) w stosownych przypadkach – na podstawie innych warunków wskazanych w dokumentach zamówienia dotyczących umowy ramowej;
- c) częściowo bez ponownego poddawania zamówienia procedurze konkurencyjnej zgodnie z lit. a), a częściowo z ponownym poddaniem zamówienia procedurze konkurencyjnej pomiędzy wykonawcami zgodnie z lit. b), w przypadku gdy instytucja zamawiająca przewidziała taką możliwość w dokumentach zamówienia dotyczących umowy ramowej.

Dokumenty zamówienia, o których mowa w akapicie drugim lit. c), określają też, które warunki mogą być przedmiotem ponownego poddania zamówienia procedurze konkurencyjnej.

- 1.4. Umowę ramową z wieloma podmiotami gospodarczymi z ponownym poddaniem zamówienia procedurze konkurencyjnej zawiera się z przynajmniej trzema podmiotami gospodarczymi, pod warunkiem że liczba dopuszczalnych ofert jest wystarczająca, o czym mowa w pkt 29.3.

Przy udzielaniu konkretnego zamówienia przez ponowne poddanie zamówienia procedurze konkurencyjnej pomiędzy wykonawcami instytucja zamawiająca konsultuje się z nimi pisemnie oraz ustala wystarczająco długi termin, aby umożliwić złożenie szczegółowych ofert. Szczegółowe oferty składa się na piśmie. Instytucja zamawiająca udziela każdego konkretnego zamówienia oferentowi, który przedstawił najkorzystniejszą ekonomicznie szczegółową ofertę w oparciu o kryteria udzielenia zamówienia określone w dokumentach zamówienia dotyczących umowy ramowej.

- 1.5. W sektorach, które charakteryzuje szybki postęp technologiczny i gwałtowne zmiany cen, umowy ramowe bez ponownego poddawania zamówienia procedurze konkurencyjnej zawierają klauzulę dotyczącą przeglądu śródkresowego albo systemu analizy porównawczej. Jeśli po przeprowadzeniu przeglądu śródkresowego okaże się, że ustalone początkowo warunki nie odzwierciedlają już sytuacji w zakresie zmiany cen lub postępu technologicznego, instytucja zamawiająca nie może korzystać z danej umowy ramowej i podejmuje odpowiednie działania, aby ją rozwiązać.
- 1.6. Konkretnie zamówienia oparte na umowach ramowych poprzedzone są zobowiązaniem budżetowym.
2. Ogłaszanie postępowań o udzielenie zamówień o wartości równej progom, o których mowa w art. 175 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, lub większej, lub zamówień objętych zakresem stosowania dyrektywy 2014/24/UE
  - 2.1. Ogłoszenia do publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* muszą zawierać wszystkie informacje określone w odpowiednich standardowych formularzach, o których mowa w dyrektywie 2014/24/UE, w celu zapewnienia przejrzystości postępowania.
  - 2.2. Instytucja zamawiająca może poinformować o swoich zamiarach w odniesieniu do planowanych zamówień na dany rok budżetowy poprzez publikację wstępnego ogłoszenia informacyjnego. Obejmuje ono okres nieprzekraczający 12 miesięcy od daty przesłania ogłoszenia do Urzędu Publikacji Unii Europejskiej (zwanego dalej „Urzędem Publikacji”).

Instytucja zamawiająca może opublikować wstępne ogłoszenie informacyjne w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* albo na swoim profilu nabywcy. W tym ostatnim przypadku ogłoszenie o publikacji na profilu nabywcy publikowane jest w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
  - 2.3. Instytucja zamawiająca przesyła do Urzędu Publikacji ogłoszenie o udzieleniu zamówienia dotyczące wyniku postępowania nie później niż w terminie 30 dni po dniu podpisania umowy w sprawie zamówienia lub umowy ramowej o wartości równej progom, o których mowa w art. 175 ust. 1, lub większej.

Niezależnie od akapitu pierwszego ogłoszenia o zamówieniach opartych na dynamicznym systemie zakupów mogą być grupowane kwartalnie. W takich przypadkach instytucja zamawiająca przesyła ogłoszenie o zamówieniach nie później niż w terminie 30 dni po zakończeniu każdego kwartału.

Ogłoszeń o udzieleniu zamówienia nie publikuje się w przypadku konkretnych zamówień opartych na umowach ramowych.
  - 2.4. Instytucja zamawiająca publikuje ogłoszenie o udzieleniu zamówienia:
    - a) przed zawarciem umowy w sprawie zamówienia lub umowy ramowej o wartości równej progom, o których mowa w art. 175 ust. 1, lub większej, oraz zawartej zgodnie z pkt 11.1 akapit drugi lit. b);
    - b) po zawarciu umowy w sprawie zamówienia lub umowy ramowej o wartości równej progom, o których mowa w art. 175 ust. 1, lub większej, w tym również udzielonych zamówień zgodnie z pkt 11.1 akapit drugi lit. a) i c)–f).
  - 2.5. Instytucja zamawiająca publikuje w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ogłoszenie o modyfikacji umowy w okresie jej obowiązywania w przypadkach określonych w art. 172 ust. 3 akapit pierwszy lit. a) i b), w przypadku gdy wartość modyfikacji jest równa progom, o których mowa w art. 175 ust. 1, lub większa, lub równa progom określonym w art. 178 ust. 1, lub większa, w przypadku postępowań w dziedzinie działań zewnętrznych.
  - 2.6. W przypadku postępowania międzyinstytucjonalnego instytucja zamawiająca, która jest odpowiedzialna za dane postępowanie, odpowiada za mające zastosowanie środki upubliczniania.
  3. Ogłaszanie postępowań o udzielenie zamówień o wartości poniżej progów, o których mowa w art. 175 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, lub wykraczających poza zakres stosowania dyrektywy 2014/24/UE
    - 3.1. Postępowania o udzielenie zamówienia o szacowanej wartości poniżej progów, o których mowa w art. 175 ust. 1, są ogłaszane przy użyciu odpowiednich środków. Takie ogłaszanie obejmuje odpowiednie środki upubliczniania *ex ante* w internecie lub ogłoszenie o zamówieniu lub też, w przypadku zamówień udzielanych zgodnie z procedurą określoną w pkt 13, publikację ogłoszenia o zaproszeniu do wyrażenia zainteresowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Obowiązek ten nie ma zastosowania do procedury określonej w pkt 11 oraz procedury negocjacyjnej w przypadku zamówień o bardzo niskiej wartości określonych w pkt 14.4.

- 3.2. W przypadku zamówień udzielanych zgodnie z pkt 11.1 akapit drugi lit. g) oraz i) instytucja zamawiająca przesyła Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wykaz zamówień nie później niż w dniu 30 czerwca kolejnego roku budżetowego. W przypadku gdy instytucją zamawiającą jest Komisja, wykaz ten załącza się do podsumowania rocznego sprawozdania z działalności, o którym mowa w art. 74 ust. 9.
- 3.3. Informacje o udzieleniu zamówienia obejmują imię i nazwisko lub nazwę wykonawcy, kwotę zobowiązania prawnego, przedmiot zamówienia, a w przypadku bezpośrednich zamówień i konkretnych zamówień muszą one spełniać wymogi art. 38 ust. 3.

Instytucja zamawiająca publikuje na swojej stronie internetowej nie później niż w dniu 30 czerwca kolejnego roku budżetowego wykaz zamówień obejmujący:

- a) zamówienia o wartości poniżej progów, o których mowa w art. 175 ust. 1;
- b) zamówienia udzielone zgodnie z pkt 11.1 akapit drugi lit. h) oraz j)–m);
- c) modyfikacje umów przewidziane w art. 172 ust. 3 akapit pierwszy lit. c);
- d) modyfikacje umów przewidziane w art. 172 ust. 3 akapit pierwszy lit. a) i b), w przypadku gdy wartość modyfikacji jest niższa od progów, o których mowa w art. 175 ust. 1;
- e) konkretne zamówienia oparte na umowach ramowych.

Do celów akapitu drugiego lit. e) publikowane informacje mogą być zagregowane z podziałem na wykonawców dla konkretnych zamówień w ramach tej samej umowy ramowej.

- 3.4. W przypadku międzyinstytucjonalnych umów ramowych każda instytucja zamawiająca jest odpowiedzialna za ogłaszanie informacji o swoich konkretnych zamówieniach oraz ich modyfikacjach zgodnie z pkt 3.3.

4. Publikacja ogłoszeń

- 4.1. Instytucja zamawiająca sporządza i przesyła Urzędowi Publikacji drogą elektroniczną ogłoszenia, o których mowa w pkt 2 i 3.

- 4.2. Urząd Publikacji publikuje ogłoszenia, o których mowa w pkt 2 i 3, w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* nie później niż:

a) siedem dni po ich wysłaniu, jeżeli instytucja zamawiająca korzysta z elektronicznego systemu wypełniania standardowych formularzy, o których mowa w pkt 2.1, i ogranicza tekst dowolny do 500 słów;

b) 12 dni po ich wysłaniu we wszystkich pozostałych przypadkach.

- 4.3. Instytucja zamawiająca musi być w stanie udokumentować datę wysłania.

5. Inne formy ogłaszania

Oprócz form ogłaszania przewidzianych w pkt 2 i 3 postępowania o udzielenie zamówienia można ogłaszać w każdy inny sposób, w szczególności w formie elektronicznej. Wszelkie takie formy ogłaszania muszą zawierać odniesienie do ogłoszenia opublikowanego w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, jeżeli taka publikacja miała miejsce, i nie mogą poprzedzać publikacji tego ogłoszenia, które jako jedyne jest ogłoszeniem autentycznym.

Takie formy ogłaszania nie mogą wprowadzać jakiegokolwiek dyskryminacji między kandydatami lub oferentami ani nie mogą zawierać szczegółów innych niż zawarte w ogłoszeniu o zamówieniu, jeżeli zostało ono opublikowane.

SEKCJA 2

Procedury udzielania zamówień

6. Minimalna liczba kandydatów oraz zasady negocjacji

- 6.1. W procedurze ograniczonej oraz w procedurach, o których mowa w pkt 13.1 lit. a) i b) oraz dla zamówień udzielonych zgodnie z pkt 14.2, minimalna liczba kandydatów wynosi pięć.

6.2. W procedurze konkurencyjnej z negocjacjami, dialogu konkurencyjnym, partnerstwie innowacyjnym, badaniu rynku lokalnego zgodnie z pkt 11.1 akapit drugi lit. g) oraz procedurze negocjacyjnej w przypadku zamówień o niskiej wartości zgodnie z pkt 14.3 minimalna liczba kandydatów wynosi trzy.

6.3. Pkt 6.1 i 6.2 nie mają zastosowania w następujących przypadkach:

a) procedur negocjacyjnych w odniesieniu do zamówień o bardzo niskiej wartości zgodnie z pkt 14.4;

b) procedur negocjacyjnych bez uprzedniej publikacji zgodnie z pkt 11, z wyjątkiem konkursów zgodnie z pkt 11.1 akapit drugi lit. d) oraz badania rynku lokalnego zgodnie z pkt 11.1 akapit drugi lit. g).

6.4. W przypadku gdy liczba kandydatów spełniających kryteria kwalifikacji jest niższa od liczby minimalnej określonej w pkt 6.1 i 6.2, instytucja zamawiająca może kontynuować postępowanie, zapraszając kandydatów z wymaganymi zdolnościami. Instytucja zamawiająca nie może uwzględniać innych podmiotów gospodarczych, które pierwotnie nie złożyły wniosku o dopuszczenie do udziału ani których pierwotnie nie zaprosiła.

6.5. Podczas negocjacji instytucja zamawiająca zapewni równe traktowanie wszystkich oferentów.

Negocjacje mogą zostać podzielone na kolejne etapy w celu ograniczenia liczby ofert będących przedmiotem negocjacji poprzez zastosowanie kryteriów udzielania zamówień wskazanych w dokumentach zamówienia. Instytucja zamawiająca wskazuje w dokumentach zamówienia, czy skorzysta z takiego rozwiązania.

6.6. W przypadku zamówień udzielonych zgodnie z pkt 11.1 akapit drugi lit. d) i g) oraz pkt 14.2 i 14.3 instytucja zamawiająca zaprasza przynajmniej wszystkie podmioty gospodarcze, które wyraziły zainteresowanie w następstwie upublicznienia *ex ante*, jak określono w pkt 3.1, lub badania rynku lokalnego lub konkursu.

7. Partnerstwo innowacyjne

7.1. Celem partnerstwa innowacyjnego jest opracowanie innowacyjnego produktu lub usługi lub innowacyjnych robót budowlanych oraz późniejszy zakup robót budowlanych, dostaw lub usług będących wynikiem tych prac, pod warunkiem że odpowiadają one poziomom wykonania i maksymalnym kosztom uzgodnionym między instytucjami zamawiającymi a partnerami.

Organizacja partnerstwa innowacyjnego obejmuje kolejne etapy zgodnie z kolejnością kroków w procesie badawczo-innowacyjnym, które mogą obejmować ukończenie robót budowlanych, wytworzenie produktów lub świadczenie usług. W ramach partnerstwa innowacyjnego ustala się cele pośrednie, które mają osiągnąć partnerzy.

W oparciu o te cele pośrednie instytucja zamawiająca może po każdym etapie postanowić zakończyć partnerstwo innowacyjne lub – w przypadku partnerstwa innowacyjnego z wieloma partnerami – zmniejszyć liczbę partnerów poprzez rozwiązanie poszczególnych umów, pod warunkiem że instytucja zamawiająca wskazała w dokumentach zamówienia takie możliwości oraz warunki skorzystania z nich.

7.2. Przed rozpoczęciem partnerstwa innowacyjnego instytucja zamawiająca przeprowadza konsultacje rynkowe, jak przewidziano w pkt 15, aby upewnić się, że roboty budowlane, dostawy lub usługi nie występują na rynku lub jako działalność rozwojowa bliska rynkowi.

Zasady negocjacji określone w art. 164 ust. 4 oraz w pkt 6.5 muszą być przestrzegane.

W dokumentach zamówienia instytucja zamawiająca opisuje zapotrzebowanie na innowacyjne roboty budowlane, dostawy lub usługi, którego nie można zaspokoić poprzez zakup robót budowlanych, dostaw lub usług już dostępnych na rynku. Wskazuje ona, które elementy tego opisu definiują minimalne wymagania. Przedstawione informacje muszą być wystarczająco precyzyjne, aby umożliwić podmiotom gospodarczym ustalenie charakteru i zakresu wymaganego rozwiązania oraz podjęcie decyzji co do złożenia wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu.

Instytucja zamawiająca może podjąć decyzję o ustanowieniu partnerstwa innowacyjnego z jednym partnerem lub z wieloma partnerami prowadzącymi odrębne działania badawczo-rozwojowe.

Zamówienia udziela się wyłącznie na podstawie najlepszej relacji jakości do ceny, jak określono w art. 167 ust. 4.

- 7.3. W dokumentach zamówienia instytucja zamawiająca określa zasady mające zastosowanie do praw własności intelektualnej.

W ramach partnerstwa innowacyjnego instytucja zamawiająca nie może ujawniać pozostałym partnerom proponowanych rozwiązań ani innych informacji poufnych przekazanych przez jednego z partnerów, bez jego zgody.

Instytucja zamawiająca zapewnia, aby struktura partnerstwa oraz w szczególności czas trwania i wartość poszczególnych etapów odzwierciedlały stopień innowacyjności proponowanego rozwiązania oraz kolejność działań badawczo-innowacyjnych niezbędnych do opracowania innowacyjnego rozwiązania niedostępnego jeszcze na rynku. Szacowana wartość robót budowlanych, dostaw lub usług musi być proporcjonalna do wielkości inwestycji niezbędnej do ich opracowania.

8. Konkursy

- 8.1. Konkursy podlegają zasadom ogłaszania określonym w pkt 2 i mogą obejmować przyznanie nagród.

W przypadku gdy konkursy ograniczone są do określonej liczby kandydatów, instytucja zamawiająca określa jasne i niedyskryminacyjne kryteria kwalifikacji.

Liczba kandydatów zaproszonych do wzięcia udziału w konkursie musi być wystarczająca do zapewnienia rzeczywistej konkurencji.

- 8.2. Sąd konkursowy jest wyznaczany przez właściwego urzędnika zatwierdzającego. Sąd konkursowy składa się wyłącznie z osób fizycznych, niezależnych od kandydatów biorących udział w konkursie. W przypadku gdy od kandydatów biorących udział w konkursie wymagane są szczególne kwalifikacje zawodowe, co najmniej jedna trzecia członków sądu konkursowego musi posiadać te same lub równoważne kwalifikacje.

Sąd konkursowy musi być niezależny w swych opiniach. Sąd konkursowy przyjmuje opinie na podstawie projektów przedłożonych mu przez kandydatów anonimowo oraz wyłącznie w świetle kryteriów określonych w ogłoszeniu o konkursie.

- 8.3. Propozycje sądu konkursowego, oparte na wartości merytorycznej każdego projektu, oraz jego ranking i uwagi rejestrowane są w protokole podpisywanym przez jego członków.

Kandydaci pozostają anonimowi do czasu wydania przez sąd konkursowy opinii.

Kandydaci mogą zostać zaproszeni przez sąd konkursowy do udzielenia odpowiedzi na pytania zawarte w protokole, w celu objaśnienia projektu. Sporządzany jest pełny protokół przeprowadzonego dialogu.

- 8.4. Instytucja zamawiająca podejmuje następnie decyzję o udzieleniu zamówienia, która zawiera imię i nazwisko lub nazwę wybranego kandydata, jego adres oraz uzasadnienie wyboru przez odniesienie do kryteriów wskazanych w ogłoszeniu o konkursie, w szczególności jeżeli wybór różni się od propozycji zawartych w opinii sądu konkursowego.

9. Dynamiczny system zakupów

- 9.1. Dynamiczny system zakupów może być podzielony na kategorie robót budowlanych, dostaw lub usług, które są obiektywnie zdefiniowane na podstawie cech zamówień, które będą udzielane w ramach danej kategorii. W takim przypadku kryteria kwalifikacji określa się dla każdej kategorii.

- 9.2. Instytucja zamawiająca wskazuje w dokumentach zamówienia charakter i szacowaną ilość przewidzianych zakupów, jak również wszystkie niezbędne informacje dotyczące systemu zakupów, wykorzystywanego sprzętu elektronicznego oraz technicznych rozwiązań i specyfikacji dotyczących połączeń.

- 9.3. Instytucja zamawiająca zapewnia każdemu podmiotowi gospodarczemu, w trakcie całego okresu ważności dynamicznego systemu zakupów, możliwość złożenia wniosku o dopuszczenie do udziału w systemie. Dokonuje ona oceny tych wniosków w terminie 10 dni roboczych od ich otrzymania. Termin ten może zostać przedłużony do 15 dni roboczych w uzasadnionych przypadkach. Instytucja zamawiająca może wydłużyć okres oceny, pod warunkiem że w tym czasie nie zostanie wystosowane jakiegokolwiek zaproszenie do składania ofert.

Instytucja zamawiająca informuje kandydata w najkrótszym możliwym terminie o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu go do dynamicznego systemu zakupów.

9.4. Instytucja zamawiająca zaprasza wszystkich kandydatów dopuszczonych do udziału w systemie w ramach odnośnej kategorii do składania ofert w rozsądnym terminie. Instytucja zamawiająca udziela zamówienia oferentowi, który przedstawił najkorzystniejszą ekonomicznie ofertę na podstawie kryteriów udzielenia zamówienia określonych w ogłoszeniu o zamówieniu. W stosownych przypadkach kryteria te mogą zostać dokładniej określone w zaproszeniu do składania ofert.

9.5. Instytucja zamawiająca wskazuje okres ważności dynamicznego systemu zakupów w ogłoszeniu o zamówieniu.

Dynamiczny system zakupów nie może obowiązywać dłużej niż cztery lata, z wyjątkiem szczególnych i należycie uzasadnionych przypadków.

Instytucja zamawiająca nie może korzystać z takiego systemu w celu uniemożliwienia, ograniczania lub zakłócania konkurencji.

10. Dialog konkurencyjny

10.1. Instytucja zamawiająca określa swoje potrzeby i wymagania, kryteria udzielenia zamówienia oraz orientacyjny harmonogram w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumencie opisowym.

Udziela zamówienia oferentowi, który przedstawił ofertę zapewniającą najlepszą relację jakości do ceny.

10.2. Instytucja zamawiająca podejmuje dialog z kandydatami, którzy spełniają kryteria kwalifikacji, w celu identyfikacji i określenia najważniejszych środków do zaspokojenia swoich potrzeb. W ramach tego dialogu może ona omawiać wszystkie aspekty zamówienia z wybranymi kandydatami, ale nie może zmienić swoich potrzeb i wymagań ani kryteriów udzielenia zamówienia, jak przewidziano w pkt 10.1.

Instytucja zamawiająca zapewnia równe traktowanie wszystkich oferentów podczas prowadzenia dialogu i nie może ujawniać proponowanych rozwiązań ani innych informacji poufnych przekazanych przez jednego z oferentów, bez jego zgody na zrzeczenie się prawa do poufności.

Dialog konkurencyjny może zostać podzielony na kolejne etapy w celu ograniczenia liczby rozwiązań, które mają zostać omówione, poprzez zastosowanie ogłoszonych kryteriów udzielenia zamówienia, jeżeli taką możliwość przewidziano w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumencie opisowym.

10.3. Instytucja zamawiająca prowadzi dialog do momentu, gdy jest w stanie określić rozwiązanie lub rozwiązania, które są w stanie zaspokoić jej potrzeby.

Po poinformowaniu pozostałych oferentów o tym, że dialog dobiegł końca, instytucja zamawiająca zaprasza każdego z uczestników do złożenia ostatecznej oferty opierającej się na rozwiązaniu lub rozwiązaniach przedstawionych i określonych podczas dialogu. Oferty te muszą zawierać wszystkie elementy, które są wymagane i niezbędne do realizacji projektu.

Na wniosek instytucji zamawiającej te ostateczne oferty można wyjaśnić, uszczegółowić i zoptymalizować, pod warunkiem że nie powoduje to znacznych zmian w ofercie lub dokumentach zamówienia.

Instytucja zamawiająca może negocjować z oferentem, który złożył ofertę zapewniającą najlepszą relację jakości do ceny, aby potwierdzić zobowiązania zawarte w ofercie, pod warunkiem że nie skutkuje to modyfikacją istotnych aspektów oferty ani nie stwarza ryzyka zakłócenia konkurencji lub spowodowania dyskryminacji.

10.4. Instytucja zamawiająca może przewidzieć płatności dla wybranych kandydatów uczestniczących w dialogu.

11. Zastosowanie procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu

11.1. W przypadku gdy instytucja zamawiająca stosuje procedurę negocjacyjną bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu, musi przestrzegać zasad negocjacji określonych w art. 164 ust. 4 oraz w pkt 6.5.

Instytucja zamawiająca może korzystać z procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu, niezależnie od wartości szacunkowej zamówienia, w następujących przypadkach:

a) w przypadku gdy w następstwie zastosowania procedury otwartej lub ograniczonej, po zakończeniu tej procedury, nie złożono jakiegokolwiek oferty lub jakiegokolwiek odpowiedniej oferty lub jakiegokolwiek wniosku o dopuszczenie do udziału lub jakiegokolwiek odpowiedniego wniosku o dopuszczenie do udziału, jak przewidziano w pkt 11.2, pod warunkiem że pierwotne dokumenty zamówienia nie ulegają zasadniczym zmianom;

- b) w przypadku gdy roboty budowlane, dostawy lub usługi mogą zostać zrealizowane wyłącznie przez jeden podmiot gospodarczy na warunkach określonych w pkt 11.3 oraz z któregokolwiek z następujących powodów:
- (i) celem zamówienia jest stworzenie lub nabycie niepowtarzalnego dzieła sztuki lub wykonania artystycznego;
  - (ii) ze względów technicznych brak jest konkurencji;
  - (iii) musi zostać zapewniona ochrona praw wyłącznych, w tym również praw własności intelektualnej;
- c) w zakresie, w jakim jest to absolutnie niezbędne, w przypadku gdy – ze względu na wystąpienie wyjątkowo pilnej konieczności spowodowanej wydarzeniami niemożliwymi do przewidzenia – niemożliwe jest dotrzymanie terminów przewidzianych w pkt 24, 26 i 41 oraz gdy uzasadnienia takiej wyjątkowo pilnej konieczności nie można przypisać instytucji zamawiającej;
- d) w przypadku gdy zamówienie na usługi następuje po przeprowadzeniu konkursu i ma zostać udzielone zwycięzcy lub jednemu ze zwycięzców; w tym ostatnim przypadku wszyscy zwycięzcy muszą zostać zaproszeni do udziału w negocjacjach;
- e) w odniesieniu do nowych usług lub robót budowlanych polegających na powtórzeniu podobnych usług lub robót budowlanych powierzonych podmiotowi gospodarczemu, któremu ta sama instytucja zamawiająca udzieliła pierwotnego zamówienia, pod warunkiem że takie usługi lub roboty budowlane pozostają w zgodności z podstawowym projektem, na który udzielono pierwotnego zamówienia po opublikowaniu ogłoszenia o zamówieniu, z zastrzeżeniem warunków określonych w pkt 11.4;
- f) w przypadku zamówień na dostawy:
- (i) w odniesieniu do dodatkowych dostaw, których celem jest częściowa wymiana dostarczonych produktów lub instalacji albo zwiększenie bieżących dostaw lub rozbudowa istniejących instalacji, jeżeli zmiana dostawcy zobowiązywałaby instytucję zamawiającą do nabywania dostaw o innych właściwościach technicznych, co powodowałoby niekompatybilność lub nieproporcjonalnie duże trudności techniczne w użytkowaniu i utrzymaniu; gdy instytucje Unii udzielają zamówień na własny rachunek, okres obowiązywania takich umów w sprawie zamówienia nie może przekraczać trzech lat;
  - (ii) w przypadku gdy produkty wytwarzane są jedynie do celów badawczych, doświadczalnych, naukowych lub rozwojowych; takie zamówienia nie obejmują jednak produkcji masowej służącej osiągnięciu rentowności ekonomicznej lub pokryciu kosztów badań i rozwoju;
  - (iii) w odniesieniu do towarów notowanych i kupowanych na rynku towarowym;
  - (iv) w odniesieniu do zakupów dostaw na szczególnie korzystnych warunkach od podmiotu gospodarczego definitywnie likwidującego swoją działalność albo od likwidatorów w postępowaniu upadłościowym, w wyniku układu z wierzycielami lub podobnej procedury na mocy prawa krajowego;
- g) w przypadku umów dotyczących nieruchomości, po zbadaniu rynku lokalnego;
- h) w przypadku zamówień na którekolwiek z następujących usług:
- (i) zastępstwa prawnego, wykonywanego przez prawnika w rozumieniu art. 1 dyrektywy Rady 77/249/EWG⁽¹⁾ w postępowaniu arbitrażowym, pojedynczym lub sądowym;
  - (ii) porad prawnych udzielanych w ramach przygotowywania postępowań, o których mowa w ppkt (i), lub w przypadku gdy istnieją konkretne przesłanki i duże prawdopodobieństwo, że kwestia, której dotyczą porady, stanie się przedmiotem takich postępowań, pod warunkiem że porad tych udziela prawnik w rozumieniu art. 1 dyrektywy 77/249/EWG;

⁽¹⁾ Dyrektywa Rady 77/249/EWG z dnia 22 marca 1977 r. mająca na celu ułatwienie skutecznego korzystania przez prawników ze swobody świadczenia usług (Dz.U. L 78 z 26.3.1977, s. 17).

- (iii) usług arbitrażowych i pojednawczych;
  - (iv) usług poświadczania i uwierzytelniania dokumentów, które to usługi muszą świadczyć notariusze;
  - i) w przypadku zamówień określonych jako tajne lub zamówień, których wykonaniu muszą towarzyszyć szczególne środki bezpieczeństwa, zgodnie z obowiązującymi przepisami administracyjnymi, lub gdy wymaga tego ochrona podstawowych interesów Unii, pod warunkiem że danych podstawowych interesów nie można zagwarantować za pomocą innych środków; takie środki mogą obejmować wymogi mające na celu ochronę poufnego charakteru informacji, które instytucja zamawiająca udostępnia w ramach postępowania o udzielenie zamówienia;
  - j) w przypadku usług finansowych związanych z emisją, sprzedażą, zakupem lub zbyciem papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE ⁽¹⁾, usług banku centralnego oraz operacji przeprowadzanych z Europejskim Instrumentem Stabilności Finansowej i Europejskim Mechanizmem Stabilności;
  - k) w przypadku pożyczek, bez względu na to, czy wiążą się one z emisją, sprzedażą, zakupem lub zbyciem papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych w rozumieniu dyrektywy 2014/65/UE;
  - l) w przypadku zakupu publicznych sieci łączności oraz usług łączności elektronicznej w rozumieniu dyrektywy 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁾;
  - m) w przypadku usług świadczonych przez organizację międzynarodową w przypadku gdy nie może ona zgodnie ze swoim statutem lub aktem założycielskim uczestniczyć w procedurach konkurencyjnych.
- 11.2. Ofertę uznaje się za nieodpowiednią w przypadku gdy nie odnosi się ona do przedmiotu zamówienia, a wniosek o dopuszczenie do udziału uznaje się za nieodpowiedni w przypadku gdy dany podmiot gospodarczy znajduje się w sytuacji wykluczenia, o której mowa w art. 136 ust. 1, lub nie spełnia kryteriów kwalifikacji.
- 11.3. Wyjątki określone w pkt 11.1 akapit drugi lit. b) ppkt (ii) oraz (iii) mają zastosowanie wyłącznie w przypadku, gdy nie istnieje rozsądne rozwiązanie alternatywne lub zastępcze, a brak konkurencji nie jest wynikiem sztucznego zawężenia parametrów zamówienia przy jego określaniu.
- 11.4. W przypadkach, o których mowa w pkt 11.1 akapit drugi lit. e), podstawowy projekt wskazuje zakres ewentualnych nowych usług lub robót budowlanych oraz warunki, na jakich zostaną one udzielone. Możliwość zastosowania procedury negocjacyjnej wskazuje się już w chwili ogłoszenia podstawowego projektu, a całkowitą szacunkową wartość kolejnych usług lub robót budowlanych uwzględnia się przy stosowaniu progów, o których mowa w art. 175 ust. 1 lub art. 178 ust. 1, w dziedzinie działań zewnętrznych. Gdy instytucje Unii udzielają zamówień na własny rachunek, z procedury tej można skorzystać jedynie w okresie wykonywania pierwotnego zamówienia i nie później niż trzy lata po zawarciu pierwotnej umowy.
12. Zastosowanie procedury konkurencyjnej z negocjacjami lub dialogu konkurencyjnego
- 12.1. Gdy instytucja zamawiająca stosuje procedurę konkurencyjną z negocjacjami lub dialogu konkurencyjny, musi przestrzegać zasad negocjacji określonych w art. 164 ust. 4 i pkt 6.5. Instytucja zamawiająca może korzystać z tych procedur, niezależnie od szacunkowej wartości zamówienia, w następujących przypadkach:
- a) w przypadku gdy w następstwie zastosowania procedury otwartej lub ograniczonej, po zakończeniu tej procedury złożono tylko oferty nieprawidłowe lub niedopuszczalne, jak określono w pkt 12.2 i 12.3, pod warunkiem że pierwotne dokumenty zamówienia nie ulegają zasadniczym zmianom;
  - b) w odniesieniu do robót budowlanych, dostaw lub usług spełniających jedno lub większą liczbę następujących kryteriów:
    - (i) w przypadku gdy potrzeby instytucji zamawiającej nie mogą zostać spełnione bez dostosowania łatwo dostępnego rozwiązania;

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 349).

⁽²⁾ Dyrektywa 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa ramowa) (Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 33).

- (ii) roboty budowlane, dostawy lub usługi obejmują rozwiązania projektowe lub innowacyjne;
  - (iii) zamówienie nie może zostać udzielone bez wcześniejszych negocjacji z uwagi na szczególne okoliczności dotyczące charakteru, stopnia złożoności lub struktury prawnej i finansowej zamówienia lub z uwagi na ryzyka związane z przedmiotem zamówienia;
  - (iv) instytucja zamawiająca nie może ustalić specyfikacji technicznych w wystarczająco precyzyjny sposób poprzez odniesienie do określonej normy, jak określono w pkt 17.3;
- c) w przypadku umów koncesji;
  - d) w przypadku zamówień na usługi, o których mowa w załączniku XIV do dyrektywy 2014/24/UE;
  - e) w przypadku usług badawczych i rozwojowych innych niż te, które są objęte kodami CPV 73000000-2 do 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 oraz 73430000-5, jak określono w rozporządzeniu (WE) nr 2195/2002, chyba że korzyści z tych usług przypadają wyłącznie instytucji zamawiającej na potrzeby jej własnej działalności lub że całość wynagrodzenia za świadczoną usługę wypłaca instytucja zamawiająca;
  - f) w przypadku zamówień na usługi dotyczących nabycia, opracowania, produkcji lub koprodukcji materiałów do audycji przeznaczonych na potrzeby audiowizualnych usług medialnych zgodnie z definicją zawartą w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE⁽¹⁾ lub radiowych usług medialnych, lub zamówień na czas antenowy lub dostarczanie audycji.
- 12.2. Ofertę uznaje się za nieprawidłową w którymkolwiek z następujących przypadków:
- a) gdy nie spełnia ona minimalnych wymagań określonych w dokumentach zamówienia;
  - b) gdy nie spełnia ona wymagań dotyczących składania określonych w art. 168 ust. 3;
  - c) gdy oferent zostaje odrzucony na podstawie art. 141 ust. 1 akapit pierwszy lit. b) lub c);
  - d) gdy instytucja zamawiająca uznała ofertę za rażąco niską.
- 12.3. Ofertę uznaje się za niedopuszczalną w którymkolwiek z następujących przypadków:
- a) gdy cena oferty przekracza maksymalny budżet instytucji zamawiającej, ustalony i udokumentowany przed rozpoczęciem postępowania o udzielenie zamówienia;
  - b) gdy oferta nie spełnia minimalnych poziomów jakościowych pod kątem kryteriów udzielenia zamówienia.
- 12.4. W przypadkach, o których mowa w pkt 12.1 lit. a), instytucja zamawiająca nie jest zobowiązana do publikowania ogłoszenia o zamówieniu, jeżeli w procedurze konkurencyjnej z negocjacjami wezmą udział wszyscy oferenci, w przypadku których nie zachodzą przesłanki wykluczenia i którzy spełniają kryteria kwalifikacji, z wyjątkiem tych, którzy złożyli ofertę uznaną za rażąco niską.
13. Procedura obejmująca zaproszenie do wyrażenia zainteresowania
- 13.1. W przypadku zamówień o wartości nieprzekraczającej progów, o których mowa w art. 175 ust. 1 lub art. 178 ust. 1, oraz bez uszczerbku dla pkt 11 i 12, instytucja zamawiająca może korzystać z zaproszeń do wyrażenia zainteresowania w celu podjęcia któregośkolwiek z następujących działań:
- a) dokonania wstępnego wyboru kandydatów, którzy mają zostać zaproszeni do składania ofert w odpowiedzi na przyszłe ograniczone zaproszenia do składania ofert;
  - b) stworzenia wykaz sprzedawców, którzy mają zostać zaproszeni do składania wniosków o dopuszczenie do udziału lub ofert.
- 13.2. Wykaz sporządzony w następstwie zaproszenia do wyrażenia zainteresowania jest ważny nie dłużej niż cztery lata od dnia, w którym ogłoszenie, o którym mowa w pkt 3.1, zostało opublikowane.
- Wykaz, o którym mowa w akapicie pierwszym, może zawierać podziały na kategorie.
- Każdy zainteresowany podmiot gospodarczy może wyrazić zainteresowanie w dowolnym momencie w okresie ważności, z wyjątkiem trzech ostatnich miesięcy tego okresu.

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) (Dz.U. L 95 z 15.4.2010, s. 1).

- 13.3. W przypadku gdy udzielone ma zostać zamówienie, instytucja zamawiająca zaprasza wszystkich kandydatów lub sprzedawców z odpowiedniego wykazu lub jego kategorii do podjęcia któregokolwiek z następujących działań:
- złożenia oferty w przypadku, o którym mowa w pkt 13.1 lit. a);
  - w przypadku, o którym mowa w pkt 13.1 lit. b), do podjęcia któregokolwiek z następujących działań:
    - złożenia ofert obejmujących dokumenty dotyczące kryteriów wykluczenia i kwalifikacji;
    - złożenia dokumentów dotyczących kryteriów wykluczenia i kwalifikacji oraz, na kolejnym etapie, ofert, w przypadku podmiotów spełniających te kryteria.
14. Zamówienia o średniej, niskiej i bardzo niskiej wartości
- 14.1. Zamówienia o średniej, niskiej i bardzo niskiej wartości mogą zostać udzielone zgodnie z procedurą negocjacyjną zgodnie z zasadami dotyczącymi negocjacji określonymi w art. 164 ust. 4 i w pkt 6.5. Tylko kandydaci zaproszeni równocześnie i w formie pisemnej przez instytucję zamawiającą mogą składać wstępne oferty.
- 14.2. Zamówienie o wartości przekraczającej 60 000 EUR, ale niższej od progów, o których mowa w art. 175 ust. 1, uznaje się za zamówienie o średniej wartości. Do takich zamówień zastosowanie mają pkt 3.1, 6.1 i 6.4.
- 14.3. Zamówienie o wartości nieprzekraczającej 60 000 EUR, ale przekraczającej próg określony w pkt 14.4, uznaje się za zamówienie o niskiej wartości. Do takich zamówień zastosowanie mają pkt 3.1, 6.2 i 6.4.
- 14.4. Zamówienie o wartości nieprzekraczającej 15 000 EUR uznaje się za zamówienie o bardzo niskiej wartości. Do takich zamówień zastosowanie ma pkt 6.3.
- 14.5. Płatności kwot nieprzekraczających 1 000 EUR na pokrycie poszczególnych pozycji wydatków mogą być realizowane bezpośrednio na podstawie faktur, bez uprzedniej akceptacji oferty.
15. Wstępne konsultacje rynkowe
- 15.1. W celu przeprowadzenia wstępnych konsultacji rynkowych instytucja zamawiająca może zwracać się o doradztwo do niezależnych ekspertów lub organów lub podmiotów gospodarczych, lub też przyjmować takie doradztwo. Z takiego doradztwa można skorzystać przy planowaniu i przeprowadzaniu postępowania o udzielenie zamówienia, pod warunkiem że tego rodzaju doradztwo nie skutkuje zakłóceniem konkurencji ani nie powoduje naruszenia zasad niedyskryminacji i przejrzystości.
- 15.2. W przypadku gdy podmiot gospodarczy doradzał instytucji zamawiającej lub w inny sposób był zaangażowany w przygotowanie postępowania o udzielenie zamówienia, instytucja zamawiająca podejmuje odpowiednie środki określone w art. 141 w celu zapewnienia, aby udział danego podmiotu gospodarczego w procedurze wyboru nie zakłócał konkurencji.
16. Dokumenty zamówienia
- 16.1. Dokumenty zamówienia zawierają następujące informacje:
- w stosownych przypadkach – ogłoszenie o zamówieniu lub inne środki ogłaszania przewidziane w pkt 2–5;
  - zaproszenie do składania ofert;
  - specyfikację istotnych warunków zamówienia lub dokument opisowy w przypadku dialogu konkurencyjnego, w tym również specyfikacje techniczne oraz odpowiednie kryteria;
  - projekt umowy oparty na wzorze umowy.
- Akapit pierwszy lit. d) nie ma zastosowania do przypadków, gdy z uwagi na wyjątkowe i należycie uzasadnione okoliczności nie można skorzystać z wzoru umowy.
- 16.2. Zaproszenie do składania ofert zawiera:
- zasady dotyczące składania ofert, w tym również w szczególności warunki zachowania ich poufności do momentu otwarcia, datę i godzinę zakończenia przyjmowania ofert oraz adres, na który mają one zostać wysłane lub pod który muszą zostać doręczone, lub adres internetowy w przypadku składania ofert drogą elektroniczną;

- b) informację, że złożenie oferty oznacza przyjęcie warunków określonych w dokumentach zamówienia oraz że takie złożenie oferty wiąże wykonawcę, któremu zamówienie zostaje udzielone, na czas wykonania zamówienia;
- c) informację o okresie, przez który oferta pozostaje ważna i nie może być modyfikowana pod żadnym względem;
- d) zakaz wszelkich kontaktów między instytucją zamawiającą a oferentem w trakcie trwania postępowania, poza wyjątkowymi przypadkami na warunkach określonych w art. 169, a w przypadku gdy przewiduje się wizytę na miejscu, określa się dokładne zasady dotyczące takiej wizyty;
- e) informację o sposobach udokumentowania przestrzegania terminu składania ofert;
- f) informację, że złożenie oferty oznacza zgodę na otrzymanie powiadomienia o wyniku postępowania drogą elektroniczną.

16.3. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia zawiera:

- a) kryteria wykluczenia i kwalifikacji;
- b) kryteria udzielenia zamówienia i ich względną wagę lub, w przypadku gdy przypisanie względnej wagi nie jest możliwe z przyczyn obiektywnych, kryteria w kolejności od najważniejszego do najmniej ważnego, co ma także zastosowanie do ofert wariantowych, jeżeli dopuszczono je w ogłoszeniu o zamówieniu;
- c) specyfikację techniczną, o której mowa w pkt 17;
- d) jeżeli dopuszcza się oferty wariantowe – minimalne wymagania, jakie muszą one spełnić;
- e) informację, czy zastosowanie ma Protokół nr 7 w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej, załączony do TUE i TFUE, lub, w stosownych przypadkach, Konwencja wiedeńska o stosunkach dyplomatycznych lub Konwencja wiedeńska o stosunkach konsularnych;
- f) dowody związane z dostępem do zamówień;
- g) wymóg wskazania, w którym państwie mają siedzibę oferenci, oraz przedstawienia dowodów potwierdzających te informacje, zwykle dopuszczanych na podstawie prawa tego państwa;
- h) w przypadku dynamicznego systemu zakupów lub katalogów elektronicznych – informacje dotyczące wykorzystywanego sprzętu elektronicznego oraz niezbędnych technicznych rozwiązań i specyfikacji dotyczących połączeń.

16.4. Projekt umowy:

- a) określa kary umowne za niezastosowanie się do jej postanowień;
- b) określa szczegóły, które muszą być zawarte w fakturach lub w odpowiednich dokumentach potwierdzających, zgodnie z art. 111;
- c) stanowi, że w przypadku gdy instytucje Unii udzielają zamówień na własny rachunek, do zamówienia zastosowanie ma prawo Unii, uzupełnione, w stosownych przypadkach, prawem krajowym lub, w razie potrzeby w przypadku umów dotyczących nieruchomości, wyłącznie prawo krajowe;
- d) określa sąd właściwy do rozstrzygnięcia sporów;
- e) stanowi, że wykonawca musi przestrzegać mających zastosowanie obowiązków w dziedzinie prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy, ustanowionych w prawie Unii, prawie krajowym, układach zbiorowych lub w międzynarodowych konwencjach socjalnych i w zakresie ochrony środowiska wymienionych w załączniku X do dyrektywy 2014/24/UE;
- f) określa, czy konieczne będzie przeniesienie praw własności intelektualnej;
- g) stanowi, że cena podana w ofercie jest wiążąca i nie podlega zmianie, lub wskazuje warunki lub wzory stosowane do zmiany cen w okresie obowiązywania umowy.

Do celów akapitu pierwszego lit. g), jeżeli zmiana cen jest przewidziana w umowie, instytucja zamawiająca bierze pod uwagę w szczególności:

- a) przedmiot zamówienia oraz sytuację gospodarczą, w jakiej ma ono miejsce;
- b) rodzaj zamówienia i zadań oraz czas trwania zamówienia;
- c) interes finansowy instytucji zamawiającej.

W przypadku umów podpisanych zgodnie z pkt 11.1 akapit drugi lit. m) można odstąpić od przepisów zawartych w akapicie pierwszym lit. c) i d) niniejszego punktu.

17. Specyfikacje techniczne

- 17.1. Specyfikacje techniczne muszą umożliwiać równy dostęp podmiotów gospodarczych do postępowań o udzielenie zamówienia i nie mogą skutkować tworzeniem nieuzasadnionych przeszkód dla otwarcia zamówień na konkurencję.

Specyfikacje techniczne obejmują cechy charakterystyczne wymagane w przypadku robót budowlanych, dostaw lub usług, w tym również minimalne wymagania, odpowiadające przeznaczeniu zamierzonemu przez instytucję zamawiającą.

- 17.2. Cechy charakterystyczne, o których mowa w pkt 17.1, mogą – stosownie do sytuacji – obejmować:

- a) poziomy jakości;
- b) efektywność środowiskową i oddziaływanie na klimat;
- c) w odniesieniu do zakupów, które przeznaczone są do użytku osób fizycznych – kryteria dostępności dla osób niepełnosprawnych lub dostosowanie do potrzeb wszystkich użytkowników, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków;
- d) poziomy i procedury oceny zgodności;
- e) wykonanie lub przeznaczenie dostarczanych produktów;
- f) bezpieczeństwo lub wymiary, w tym również, w przypadku dostaw – nazwę handlową i instrukcje obsługi, a dla wszystkich zamówień – terminologię, oznakowanie, testy i metody testowania, opakowanie, znakowanie i etykietowanie, procesy i metody produkcji;
- g) w odniesieniu do zamówień na roboty budowlane – procedury odnoszące się do zapewnienia jakości oraz zasady odnoszące się do sporządzania projektu i kosztorysu, warunki testowania, kontroli i odbioru obiektów budowlanych oraz metody lub techniki budowy oraz wszystkie pozostałe warunki techniczne, które instytucja zamawiająca może określić na podstawie ogólnych lub szczegółowych przepisów w odniesieniu do ukończonych obiektów budowlanych i materiałów lub części, z których są one wykonane.

- 17.3. Specyfikacje techniczne formułuje się w którykolwiek z następujących sposobów:

- a) poprzez odniesienie – w kolejności preferencji – do norm europejskich, europejskich ocen technicznych, wspólnych specyfikacji technicznych, norm międzynarodowych, innych systemów referencji technicznych ustanowionych przez europejskie organy normalizacyjne lub, w przypadku ich braku, do ich krajowych odpowiedników; każdemu odniesieniu muszą towarzyszyć wyrazy „lub równoważne”;
- b) w kategoriach wykonania lub wymagań funkcjonalnych, w tym również aspektów środowiskowych, pod warunkiem że dane parametry są wystarczająco precyzyjne, aby umożliwić oferentom ustalenie przedmiotu zamówienia, a instytucji zamawiającej udzielenie zamówienia;
- c) poprzez połączenie metod określonych w lit. a) i b).

- 17.4. W przypadku gdy instytucja zamawiająca korzysta z możliwości zastosowania odniesienia do specyfikacji, o których mowa w pkt 17.3 lit. a), nie może ona odrzucić oferty na podstawie faktu, że nie jest ona zgodna ze specyfikacjami, jeżeli oferent udowodni za pomocą jakichkolwiek odpowiednich środków, że proponowane rozwiązanie w równoważnym stopniu spełnia wymagania określone w specyfikacjach technicznych.
- 17.5. W przypadku gdy instytucja zamawiająca korzysta z możliwości przewidzianej w pkt 17.3 lit. b) w celu sformułowania specyfikacji technicznych w kategoriach wykonania lub wymagań funkcjonalnych, nie może ona odrzucić oferty zgodnej z normą krajową transponującą normę europejską, z europejską aprobatą techniczną, ze wspólną specyfikacją techniczną, z normą międzynarodową lub z systemami referencji technicznych ustanowionymi przez europejski organ normalizacyjny, jeżeli specyfikacje te dotyczą wykonania lub wymagań funkcjonalnych określonych przez tę instytucję zamawiającą.

Oferent musi udowodnić za pomocą wszelkich odpowiednich środków, że obiekt budowlany, dostawa lub usługa, które są zgodne z normą, spełniają wymagania w zakresie wykonania lub funkcjonalne określone przez instytucję zamawiającą.

- 17.6. W przypadku gdy instytucja zamawiająca zamierza dokonać zakupu robót budowlanych, dostaw lub usług o szczególnych cechach środowiskowych, społecznych lub innych, może ona wymagać określonej etykiety lub sformułować określone wymagania względem etykiety, pod warunkiem że spełnione są wszystkie następujące warunki:
- wymogi dotyczące etykiety dotyczą wyłącznie kryteriów, które są związane z przedmiotem zamówienia, i które są odpowiednie dla określenia cech zakupu;
  - wymogi dotyczące etykiety są oparte na kryteriach obiektywnie możliwych do sprawdzenia oraz niedyskryminacyjnych;
  - etykiety są przyjmowane w drodze otwartej i przejrzystej procedury, w której mogą uczestniczyć wszystkie odpowiednie podmioty;
  - etykiety są dostępne dla wszystkich zainteresowanych stron;
  - wymogi dotyczące etykiety są określone przez stronę trzecią, na którą podmiot gospodarczy ubiegający się o etykietę nie może wywierać decydującego wpływu.

Instytucja zamawiająca może wymagać od podmiotów gospodarczych przedstawienia, jako dowodu zgodności z dokumentami zamówienia, raportu z testów lub zaświadczenia wystawionego przez jednostkę oceniającą zgodność, akredytowaną zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008⁽¹⁾, lub równoważną jednostkę oceniającą zgodność.

- 17.7. Instytucja zamawiająca akceptuje wszelkie odpowiednie dowody inne niż te, o których mowa w pkt 17.6, takie jak dokumentacja techniczna producenta, w przypadku gdy dany podmiot gospodarczy nie ma dostępu do zaświadczeń ani raportów z testów lub nie ma możliwości ich uzyskania ani też możliwości uzyskania określonej etykiety w odpowiednim terminie, z przyczyn, których nie można przypisać temu podmiotowi gospodarczemu, oraz pod warunkiem że dany podmiot gospodarczy dowiedzie, że wykonywane przez niego roboty budowlane, dostawy lub usługi spełniają wymogi określonej etykiety lub określone wymogi wskazane przez instytucję zamawiającą.
- 17.8. O ile nie uzasadnia tego przedmiot zamówienia, specyfikacje techniczne nie mogą zawierać odniesienia do konkretnej marki lub źródła, ani do szczególnego procesu, który charakteryzuje produkty lub usługi dostarczane przez konkretny podmiot gospodarczy, ani do znaku towarowego, patentu, typu lub konkretnego pochodzenia lub produkcji, które to odniesienie mogłoby skutkować uprzywilejowaniem lub wyeliminowaniem pewnych produktów lub podmiotów gospodarczych.

W wyjątkowych przypadkach dopuszcza się stosowanie takich odniesień, jeżeli niemożliwe jest opisanie przedmiotu zamówienia w wystarczająco szczegółowy i zrozumiały sposób. Takim odniesieniom muszą towarzyszyć wyrazy „lub równoważne”.

18. Kryteria wykluczenia i kwalifikacji

- 18.1. Do celów art. 137 instytucja zamawiająca akceptuje jednolity europejski dokument zamówienia (ESPD), o którym mowa w dyrektywie 2014/24/UE lub – w przypadku jego braku – podpisane i opatrzone datą oświadczenie.

Podmiot gospodarczy może ponownie wykorzystać jednolity europejski dokument zamówienia, który został już użyty we wcześniejszym postępowaniu, pod warunkiem że podmiot gospodarczy potwierdzi, że informacje w nim zawarte są nadal prawidłowe.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93 (Dz.U. L 218 z 13.8.2008, s. 30).

- 18.2. Instytucja zamawiająca wskazuje w dokumentach zamówienia kryteria kwalifikacji, minimalne poziomy zdolności oraz dokumenty wymagane do udowodnienia tej zdolności. Wszystkie wymagania muszą być związane z przedmiotem zamówienia oraz proporcjonalne do tego przedmiotu.

Instytucja zamawiająca określa w dokumentach zamówienia, w jaki sposób grupy podmiotów gospodarczych mają spełnić kryteria kwalifikacji, z uwzględnieniem pkt 18.6.

W przypadku gdy zamówienie jest podzielone na części, instytucja zamawiająca może określić minimalne poziomy zdolności dla każdej części. Może wyznaczyć dodatkowe minimalne poziomy zdolności w przypadku udzielenia większej liczby części zamówienia temu samemu wykonawcy.

- 18.3. W odniesieniu do zdolności do prowadzenia działalności zawodowej instytucja zamawiająca może wymagać, aby podmiot gospodarczy spełniał przynajmniej jeden z poniższych warunków:

- a) figurował w odpowiednim rejestrze zawodowym lub handlowym, przy czym nie dotyczy to przypadków, gdy podmiot gospodarczy jest organizacją międzynarodową;
- b) w przypadku zamówień na usługi – posiadał określone zezwolenie potwierdzające, że jest upoważniony do wykonania zamówienia w państwie swojej siedziby, lub aby był członkiem określonej organizacji zawodowej.

- 18.4. Przy otrzymywaniu wniosków o dopuszczenie do udziału lub ofert instytucja zamawiająca akceptuje jednolity europejski dokument zamówienia lub – w przypadku jego braku – oświadczenie, w którym kandydat lub oferent stwierdzają, że spełniają kryteria kwalifikacji. Z wymogu złożenia jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia lub oświadczenia można zrezygnować w przypadku zamówień o bardzo niskiej wartości.

Instytucja zamawiająca może na dowolnym etapie postępowania zwrócić się do oferentów i kandydatów o przedłożenie uaktualnionego oświadczenia lub wszystkich bądź niektórych dokumentów potwierdzających, jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia właściwego przebiegu postępowania.

Instytucja zamawiająca wymaga od kandydatów lub zwycięskich oferentów przedłożenia aktualnych dokumentów potwierdzających, z wyjątkiem sytuacji gdy już je otrzymała do celów innego postępowania, pod warunkiem że dokumenty te są nadal aktualne, lub gdy instytucja zamawiająca może uzyskać do nich nieodpłatnie dostęp w krajowej bazie danych.

- 18.5. Instytucja zamawiająca może, na podstawie przeprowadzonej przez siebie oceny ryzyk, zadecydować o niewymaganiu przedstawienia dowodu potwierdzającego zdolność prawną, regulacyjną, finansową, ekonomiczną, techniczną i zawodową podmiotów gospodarczych w następujących przypadkach:

- a) postępowań dotyczących zamówień o wartości nieprzekraczającej progów, o których mowa w art. 175 ust. 1, udzielanych przez instytucje Unii na własny rachunek;
- b) postępowań dotyczących zamówień udzielanych w dziedzinie działań zewnętrznych, o wartości nieprzekraczającej progów, o których mowa w art. 178 ust. 1;
- c) postępowań dotyczących zamówień udzielanych zgodnie z pkt 11.1 akapit drugi lit. b), e), lit. f) ppkt (i) oraz (iv), lit. h) i m).

W przypadku gdy instytucja zamawiająca decyduje o niewymaganiu przedstawienia dowodu potwierdzającego zdolność prawną, regulacyjną, finansową, ekonomiczną, techniczną i zawodową podmiotów gospodarczych, nie dokonuje się płatności zaliczkowych, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków.

- 18.6. Podmiot gospodarczy może, w stosownych przypadkach i w ramach konkretnego zamówienia, polegać na zdolnościach innych podmiotów, bez względu na charakter prawny powiązań, jakie go z nimi łączą. W takim przypadku udowadnia on instytucji zamawiającej, że będzie dysponował zasobami niezbędnymi do wykonania zamówienia, przedstawiając zobowiązanie takich podmiotów w tym celu.

W odniesieniu do kryteriów technicznych i zawodowych podmiot gospodarczy może polegać na zdolnościach innych podmiotów tylko wtedy, gdy te ostatnie zrealizują roboty budowlane lub usługi, w przypadku których takie zdolności są wymagane.

W przypadku gdy podmiot gospodarczy polega na zdolnościach innych podmiotów w odniesieniu do kryteriów dotyczących zdolności ekonomicznej i finansowej, instytucja zamawiająca może wymagać od podmiotu gospodarczego i tych podmiotów solidarnej odpowiedzialności za wykonanie zamówienia.

Instytucja zamawiająca może zażądać od oferenta informacji dotyczących wszelkich części zamówienia, których wykonanie oferent ma zamiar zlecić w ramach podwykonawstwa, oraz informacji dotyczących tożsamości wszelkich podwykonawców.

W przypadku robót budowlanych lub usług wykonywanych w obiekcie będącym pod bezpośrednim nadzorem instytucji zamawiającej instytucja zamawiająca wymaga od wykonawcy, aby wskazał imię i nazwisko lub nazwę, dane kontaktowe i upoważnionych przedstawicieli prawnych wszystkich podwykonawców zaangażowanych w wykonanie zamówienia, w tym również wszelkie zmiany dotyczące podwykonawców.

- 18.7. Instytucja zamawiająca sprawdza, czy podmioty, na których zdolności podmiot gospodarczy zamierza polegać, oraz przewidywani podwykonawcy w sytuacji, gdy podwykonawcom powierzana jest znacząca część zamówienia, spełniają odpowiednie kryteria kwalifikacji.

Instytucja zamawiająca wymaga, aby podmiot gospodarczy zastąpił podmiot lub podwykonawcę, który nie spełnia odpowiedniego kryterium kwalifikacji.

- 18.8. W przypadku zamówień na roboty budowlane, zamówień na usługi oraz prac związanych z rozmieszczeniem lub instalacją w ramach zamówienia na dostawy instytucja zamawiająca może wymagać, aby określone kluczowe zadania były wykonywane bezpośrednio przez samego oferenta lub, w przypadku oferty złożonej przez grupę podmiotów gospodarczych, przez uczestnika tej grupy.

- 18.9. Instytucja zamawiająca nie może uzależniać możliwości złożenia oferty lub wniosku o dopuszczenie do udziału przez grupę podmiotów gospodarczych od posiadania przez nią określonej formy prawnej, ale może zażądać, aby wybrana grupa przyjęła określoną formę prawną po udzieleniu jej zamówienia, jeżeli taka zmiana jest niezbędna do należytego wykonania zamówienia.

19. Zdolność ekonomiczna i finansowa

- 19.1. Aby zapewnić posiadanie przez podmioty gospodarcze zdolności ekonomicznej i finansowej niezbędnej do wykonania zamówienia, instytucja zamawiająca może w szczególności wymagać, aby:

- a) podmioty gospodarcze miały określony minimalny roczny obrót, w tym również określony minimalny obrót w obszarze objętym zamówieniem;
- b) podmioty gospodarcze przedstawiły informacje dotyczące swoich rocznych sprawozdań finansowych wykazujących stosunek aktywów do zobowiązań;
- c) podmioty gospodarcze posiadały odpowiednie ubezpieczenie z tytułu ryzyka zawodowego.

Do celów akapitu pierwszego lit. a) minimalny roczny obrót nie może przekraczać dwukrotności szacunkowej rocznej wartości zamówienia, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków związanych z charakterem zakupu, które instytucja zamawiająca wyjaśnia w dokumentach zamówienia.

Do celów akapitu pierwszego lit. b) instytucja zamawiająca wyjaśnia metody i kryteria związane z takim stosunkiem w dokumentach zamówienia.

- 19.2. W przypadku dynamicznych systemów zakupów maksymalny roczny obrót wyliczany jest na podstawie przewidywanej maksymalnej wielkości konkretnych zamówień, które mają zostać udzielone w ramach tego systemu.

- 19.3. Instytucja zamawiająca określa w dokumentach zamówienia dowody, jakie ma przedstawić podmiot gospodarczy, aby wykazać swoją zdolność ekonomiczną i finansową. Może w szczególności zażądać jednego lub większej liczby następujących dokumentów:

- a) odpowiednich oświadczeń banków lub, w stosownych przypadkach, dowodów posiadania odpowiedniego ubezpieczenia z tytułu ryzyka zawodowego;
- b) sprawozdań finansowych za okres nieprzekraczający ostatnich trzech lat obrotowych, w odniesieniu do których rachunki zostały zamknięte, lub wyciągów z takich sprawozdań;

- c) oświadczenia o całkowitym obrocie podmiotu gospodarczego oraz, w stosownych przypadkach, obrocie w obszarze objętym zamówieniem za okres nie dłuższy niż ostatnie trzy lata obrotowe.

Jeżeli z jakiegokolwiek uzasadnionego powodu podmiot gospodarczy nie może przedstawić dokumentów wymaganych przez instytucję zamawiającą, może udowodnić swoją zdolność ekonomiczną i finansową za pomocą jakiegokolwiek innego dokumentu, który instytucja zamawiająca uzna za odpowiedni.

20. Zdolność techniczna i zawodowa

- 20.1. Instytucja zamawiająca sprawdza, czy kandydaci lub oferenci spełniają minimalne kryteria kwalifikacji dotyczące zdolności technicznej i zawodowej zgodnie z pkt 20.2–20.5.

- 20.2. Instytucja zamawiająca określa w dokumentach zamówienia dowody, jakie ma przedstawić podmiot gospodarczy, aby wykazać swoją zdolność techniczną i zawodową. Może zażądać jednego lub większej liczby następujących dokumentów:

- a) w przypadku robót budowlanych, dostaw, które wymagają wykonania prac dotyczących rozmieszczenia lub instalacji, lub usług – informacji dotyczących wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, umiejętności, doświadczenia i wiedzy fachowej osób odpowiedzialnych za wykonanie;

- b) wykazu:

(i) głównych usług świadczonych w ciągu ostatnich trzech lat oraz dostaw zrealizowanych w tym okresie, z podaniem kwot, dat oraz klientów, publicznych lub prywatnych, z dołączonymi, na żądanie, oświadczeniami złożonymi przez klientów;

(ii) robót budowlanych wykonanych w ciągu ostatnich pięciu lat, wraz z zaświadczeniami zadowolającego wykonania najważniejszych robót budowlanych;

- c) oświadczenia na temat wyposażenia technicznego, narzędzi lub urządzeń dostępnych podmiotowi gospodarczemu na potrzeby wykonania zamówienia na usługi lub zamówienia na roboty budowlane;

- d) opisu urządzeń technicznych oraz środków dostępnych podmiotowi gospodarczemu na potrzeby zapewnienia jakości oraz opisu dostępnego zaplecza naukowo-badawczego;

- e) wskazania pracowników technicznych lub służb technicznych dostępnych podmiotowi gospodarczemu, w szczególności tych odpowiedzialnych za kontrolę jakości, niezależnie od tego, czy pracownicy ci zatrudnieni są bezpośrednio w tym podmiocie czy też służby te stanowią jego bezpośrednią część;

- f) w odniesieniu do dostaw: próbek, opisów lub autentycznych fotografii lub zaświadczeń sporządzonych przez oficjalne instytuty lub agencje kontroli jakości o uznanych kompetencjach, potwierdzających zgodność produktów przez wyraźne odniesienie do specyfikacji technicznych lub norm;

- g) w odniesieniu do robót budowlanych lub usług – oświadczenia o średniej liczbie osób zatrudnionych w skali rocznej przez podmiot gospodarczy w ciągu ostatnich trzech lat oraz o liczbie osób zajmujących stanowiska kierownicze w tym okresie;

- h) wskazania systemów zarządzania łańcuchem dostaw i śledzenia łańcucha dostaw, które to systemy podmiot gospodarczy będzie w stanie zastosować podczas wykonywania zamówienia;

- i) wskazania środków zarządzania środowiskowego, które podmiot gospodarczy będzie w stanie zastosować podczas wykonywania zamówienia.

Do celów akapitu pierwszego lit. b) ppkt (i) w razie potrzeby, w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu konkurencji, instytucja zamawiająca może zaznaczyć, że dowody dotyczące odpowiednich dostaw lub usług zrealizowanych lub wykonanych ponad trzy lata wcześniej zostaną uwzględnione.

Do celów akapitu pierwszego lit. b) ppkt (ii) w razie potrzeby, w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu konkurencji, instytucja zamawiająca może zaznaczyć, że dowody dotyczące odpowiednich robót budowlanych zrealizowanych lub wykonanych ponad pięć lat wcześniej zostaną uwzględnione.

- 20.3. W przypadku gdy dostawy lub usługi mają złożony charakter lub, wyjątkowo, mają szczególne przeznaczenie, dowody potwierdzające zdolność techniczną i zawodową mogą być zapewnione w drodze weryfikacji przeprowadzonej przez instytucję zamawiającą lub w jej imieniu przez właściwy organ rządowy państwa, w którym podmiot gospodarczy ma siedzibę, z zastrzeżeniem zgody tego organu. Takie weryfikacje dotyczą zdolności technicznej i produkcyjnej dostawcy oraz, w razie potrzeby, jego zaplecza naukowo-badawczego oraz środków kontroli jakości.

- 20.4. Zwracając się o przedstawienie zaświadczeń sporządzonych przez niezależne organy, poświadczających, że podmiot gospodarczy spełnia określone normy w zakresie zapewniania jakości, w tym również w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych, instytucja zamawiająca wskazuje systemy zapewniania jakości oparte na odpowiedniej serii norm europejskich, poświadczone przez akredytowane jednostki. Instytucja zamawiająca akceptuje także inne dowody dotyczące równoważnych środków z zakresu zapewniania jakości przedstawione przez podmiot gospodarczy, który w sposób oczywisty nie ma dostępu do takich zaświadczeń ani możliwości ich uzyskania w odpowiednim terminie z przyczyn, których nie można temu podmiotowi gospodarczemu przypisać, pod warunkiem że dowiedzie on, że proponowane środki z zakresu zapewniania jakości są zgodne z wymaganymi normami zapewniania jakości.
- 20.5. Zwracając się o przedstawienie zaświadczeń sporządzonych przez niezależne organy, poświadczających, że podmiot gospodarczy spełnia wymogi określonych systemów lub norm zarządzania środowiskowego, instytucja zamawiająca wskazuje system ekzarządzania i audytu Unii Europejskiej lub inne systemy zarządzania środowiskowego uznane zgodnie z art. 45 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 ⁽¹⁾ lub inne normy zarządzania środowiskowego oparte na odpowiednich normach europejskich lub międzynarodowych opracowanych przez akredytowane jednostki. W przypadku gdy dany podmiot gospodarczy w sposób oczywisty nie ma dostępu do takich zaświadczeń ani możliwości ich uzyskania w odpowiednim terminie z przyczyn, których nie można temu podmiotowi gospodarczemu przypisać, instytucja zamawiająca akceptuje także inne dowody dotyczące środków zarządzania środowiskowego, pod warunkiem że podmiot gospodarczy dowiedzie, że środki te są równoważne środkom wymaganym na mocy mającego zastosowanie systemu zarządzania środowiskowego lub mającej zastosowanie normy.
- 20.6. Instytucja zamawiająca może uznać, że dany podmiot gospodarczy nie ma wymaganej zdolności zawodowej umożliwiającej wykonanie zamówienia na odpowiednim poziomie jakości, jeżeli ustaliła, że podmiot gospodarczy ma sprzeczne interesy, które mogą mieć negatywny wpływ na jego działanie.

21. Kryteria udzielenia zamówienia

- 21.1. Kryteria jakościowe mogą obejmować takie elementy, jak: wartość techniczna, właściwości estetyczne i funkcjonalne, dostępność, projektowanie z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników, cechy społeczne, środowiskowe i innowacyjne, proces produkcji, dostarczenia i sprzedaży oraz każdy inny określony proces na dowolnym etapie cyklu życia robót budowlanych, dostaw lub usług, organizacja personelu wyznaczonego do wykonania danego zamówienia, serwis posprzedażny, pomoc techniczna lub warunki dostawy takie, jak: termin dostawy, sposób dostawy oraz czas dostawy lub okres realizacji.
- 21.2. Instytucja zamawiająca określa w dokumentach zamówienia względną wagę, jaką przypisuje każdemu z kryteriów wybranych do celów ustalenia oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, z wyjątkiem sytuacji, gdy stosuje metodę najniższej ceny. Wagi te mogą być wyrażone za pomocą przedziału z odpowiednią rozpiętością maksymalną.

Waga przypisana kryterium ceny lub kosztu w stosunku do pozostałych kryteriów nie może skutkować neutralizacją kryterium ceny lub kosztu.

Jeżeli przypisanie wagi nie jest możliwe z przyczyn obiektywnych, instytucja zamawiająca wskazuje kryteria w porządku od najbardziej do najmniej ważnego.

- 21.3. Instytucja zamawiająca może określić minimalne poziomy jakości. Oferty poniżej tego poziomu jakości są odrzucane.
- 21.4. Rachunek kosztów cyklu życia obejmuje, w odpowiednim zakresie, niektóre lub wszystkie z poniższych kosztów ponoszone w czasie cyklu życia robót budowlanych, dostaw lub usług:
- a) koszty ponoszone przez instytucję zamawiającą lub innych użytkowników, takie jak:
    - (i) koszty związane z nabyciem;
    - (ii) koszty użytkowania, takie jak zużycie energii i innych zasobów;
    - (iii) koszty utrzymania;
    - (iv) koszty związane z wycofaniem z eksploatacji, takie jak koszty zbiórki i recyklingu;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekzarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), uchylające rozporządzenie (WE) nr 761/2001 oraz decyzje Komisji 2001/681/WE i 2006/193/WE (Dz.U. L 342 z 22.12.2009, s. 1).

b) koszty przypisywane ekologicznym efektom zewnętrznym związane z robotami budowlanymi, dostawami lub usługami na przestrzeni ich cyklu życia, pod warunkiem że ich wartość pieniężną można określić i sprawdzić.

21.5. W przypadku gdy instytucja zamawiająca szacuje koszty z użyciem podejścia opartego na rachunku kosztów cyklu życia, określa ona w dokumentach zamówienia dane, które mają przedstawić oferenci, oraz metodę, którą zastosuje do ustalenia kosztów cyklu życia na podstawie tych danych.

Metoda zastosowana do oszacowania kosztów przypisywanych ekologicznym efektom zewnętrznym musi spełniać następujące warunki:

- a) jest oparta na kryteriach obiektywnie możliwych do sprawdzenia i niedyskryminacyjnych;
- b) jest dostępna dla wszystkich zainteresowanych stron;
- c) podmioty gospodarcze mogą dostarczyć wymagane dane uzasadnionym nakładem sił.

W stosownych przypadkach instytucja zamawiająca stosuje obowiązkowe wspólne metody kalkulacji kosztów cyklu życia przewidziane w aktach prawnych Unii wymienionych w załączniku XIII do dyrektywy 2014/24/UE.

22. Stosowanie aukcji elektronicznych

22.1. Instytucja zamawiająca może stosować aukcje elektroniczne, w których przedstawiane są nowe, obniżane ceny lub nowe wartości dotyczące niektórych elementów ofert.

Instytucja zamawiająca organizuje aukcje elektroniczne w formie powtarzalnego procesu elektronicznego realizowanego po przeprowadzeniu wstępnej pełnej oceny ofert i umożliwiającego ich klasyfikację za pomocą metod automatycznej oceny.

22.2. W procedurach otwartych, ograniczonych lub konkurencyjnych z negocjacjami instytucja zamawiająca może postanowić, że udzielenie zamówienia publicznego zostanie poprzedzone aukcją elektroniczną, jeżeli można w sposób precyzyjny określić dokumenty zamówienia.

Aukcja elektroniczna może zostać przeprowadzona w przypadku ponownego poddania zamówienia procedurze konkurencyjnej z udziałem stron umowy ramowej, o czym mowa w pkt 1.3 akapit drugi lit. b), oraz w przypadku otwarcia na konkurencję zamówień udzielanych w ramach dynamicznego systemu zakupów, o którym mowa w pkt 9.

Aukcja elektroniczna oparta jest na jednej z metod udzielania zamówień określonych w art. 167 ust. 4.

22.3. Instytucja zamawiająca, która postanawia przeprowadzić aukcję elektroniczną, podaje tę informację w ogłoszeniu o zamówieniu.

Dokumenty zamówienia zawierają następujące informacje:

- a) wartości aspektów, które będą przedmiotem aukcji elektronicznej, pod warunkiem że aspekty te są wymierne i można je przedstawić w postaci liczb lub wartości procentowych;
- b) wszelkie ograniczenia co do wartości, które można zgłaszać, wynikające ze specyfikacji dotyczącej przedmiotu zamówienia;
- c) informacje, które zostaną udostępnione oferentom podczas aukcji elektronicznej, a także w stosownych przypadkach termin tego udostępnienia;
- d) odpowiednie informacje dotyczące przebiegu aukcji elektronicznej, w tym również informację, czy aukcja elektroniczna zostanie podzielona na etapy i w jaki sposób zostanie zamknięta, jak określono w pkt 22.7;
- e) warunki, na jakich oferenci będą mogli składać oferty, oraz, w szczególności, minimalne wysokości postąpień, które, w stosownych przypadkach, będą wymagane podczas składania oferty;
- f) odpowiednie informacje dotyczące stosowanego sprzętu elektronicznego oraz rozwiązań i specyfikacji technicznych dotyczących połączeń.

22.4. Wszyscy oferenci, którzy złożyli dopuszczalne oferty, zostają zaproszeni jednocześnie drogą elektroniczną do udziału w aukcji elektronicznej przy użyciu połączeń zgodnie z instrukcjami. W zaproszeniu określa się datę i godzinę rozpoczęcia aukcji elektronicznej.

Aukcja elektroniczna może odbywać się w kilku kolejnych etapach. Aukcja elektroniczna rozpoczyna się najwcześniej dwa dni robocze po dniu przesłania zaproszeń.

22.5. Do zaproszenia dołącza się wynik pełnej oceny danej oferty.

Zaproszenie zawiera również wzór matematyczny, który należy stosować podczas aukcji elektronicznej w celu automatycznego tworzenia kolejnych klasyfikacji na podstawie nowych podawanych cen lub wartości. Wzór ten uwzględnia wagę wszystkich kryteriów ustalonych w celu określenia oferty najbardziej korzystnej ekonomicznie, zgodnie z dokumentami zamówienia. W tym celu wszelkie przedziały sprowadza się jednak uprzednio do określonych wartości.

W przypadku dopuszczenia składania ofert wariantowych dla każdego wariantu podaje się odrębny wzór.

22.6. Na każdym etapie aukcji elektronicznej instytucja zamawiająca natychmiastowo przekazuje wszystkim oferentom co najmniej informacje wystarczające, aby mogli oni ocenić w dowolnym momencie swoją pozycję w klasyfikacji. Może ona także, w przypadku gdy wskazano wcześniej taką możliwość, przekazywać inne informacje dotyczące innych podawanych cen lub wartości, a także podawać liczbę oferentów na każdym etapie aukcji. Na żadnym etapie aukcji elektronicznej nie ujawnia ona jednak tożsamości oferentów.

22.7. Instytucja zamawiająca zamyka aukcję elektroniczną na jeden lub więcej poniższych sposobów:

- a) zgodnie z wcześniej określoną datą i godziną;
- b) gdy przestaje otrzymywać nowe ceny lub nowe wartości spełniające wymogi dotyczące minimalnych wartości postąpienia, pod warunkiem że określiła wcześniej dopuszczalny czas, jaki musi upłynąć od otrzymania ostatniego postąpienia do zamknięcia aukcji elektronicznej;
- c) gdy osiągnięta zostanie wcześniej określona liczba etapów aukcji.

22.8. Po zamknięciu aukcji elektronicznej instytucja zamawiająca udziela zamówienia na podstawie wyników aukcji elektronicznej.

23. Rażąco niskie oferty

23.1. Jeżeli w przypadku danego zamówienia cena lub koszt podane w ofercie wydają się rażąco niskie, instytucja zamawiająca zwraca się na piśmie do oferenta o podanie szczegółów dotyczących tych elementów składowych ceny lub kosztu, które uważa za istotne, oraz umożliwia oferentowi przedstawienie jego uwag.

Instytucja zamawiająca może w szczególności uwzględnić uwagi dotyczące:

- a) ekonomiki procesu produkcyjnego, świadczenia usług lub metod budowy;
- b) wybranych rozwiązań technicznych lub szczególnie korzystnych warunków dostępnych dla oferenta;
- c) oryginalności oferty;
- d) przestrzegania przez oferenta mających zastosowanie obowiązków w dziedzinie prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy;
- e) przestrzegania przez podwykonawców mających zastosowanie obowiązków w dziedzinie prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy;
- f) możliwości uzyskania przez oferenta pomocy państwa zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami.

23.2. Instytucja zamawiająca odrzuca ofertę wyłącznie w przypadku, gdy dostarczone dowody nie uzasadniają w zadowalającym stopniu proponowanej niskiej ceny lub proponowanych kosztów.

Instytucja zamawiająca odrzuca ofertę, jeżeli stwierdza, że jest ona rażąco niska, ponieważ jest niezgodna z mającymi zastosowanie obowiązkami w dziedzinie prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy.

23.3. W przypadku gdy instytucja zamawiająca stwierdzi, że oferta jest rażąco niska ze względu na fakt otrzymania przez oferenta pomocy państwa, może odrzucić taką ofertę jedynie wówczas, gdy oferent nie jest w stanie udowodnić w odpowiednim czasie wyznaczonym przez instytucję zamawiającą, że pomoc ta była zgodna z zasadami rynku wewnętrznego w rozumieniu art. 107 TFUE.

24. Terminy składania ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału

24.1. W przypadku gdy oferty mogą zostać sporządzone jedynie po odbyciu wizyty na miejscu lub po zapoznaniu się na miejscu z dokumentami potwierdzającymi dokumenty zamówienia, terminy muszą być dłuższe niż terminy minimalne określone w niniejszym punkcie.

Terminy przedłuża się o pięć dni w każdym z następujących przypadków:

a) instytucja zamawiająca nie oferuje bezpośredniego i bezpłatnego dostępu do dokumentów zamówienia drogą elektroniczną;

b) ogłoszenie o zamówieniu jest publikowane zgodnie z pkt 4.2 lit. b).

24.2. W przypadku procedur otwartych termin składania ofert nie może być krótszy niż 37 dni od dnia następującego po dniu, w którym wysłano ogłoszenie o zamówieniu.

24.3. W przypadku procedur ograniczonych, dialogu konkurencyjnego, procedur konkurencyjnych z negocjacjami, dynamicznych systemów zakupów oraz partnerstw innowacyjnych termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie może być krótszy niż 32 dni od dnia następującego po dniu, w którym wysłano ogłoszenie o zamówieniu.

24.4. W przypadku procedur ograniczonych i procedur konkurencyjnych z negocjacjami termin składania ofert nie może być krótszy niż 30 dni od dnia następującego po dniu, w którym wysłano zaproszenie do składania ofert.

24.5. W przypadku dynamicznego systemu zakupów termin składania ofert nie może być krótszy niż 10 dni od dnia następującego po dniu, w którym wysłano zaproszenie do składania ofert.

24.6. W procedurach po zaproszeniu do wyrażenia zainteresowania, o których mowa w pkt 13.1, terminy są następujące:

a) w przypadku procedury, o której mowa w pkt 13.1 lit. a) i pkt 13.3 lit. b) ppkt (i), termin składania ofert nie może być krótszy niż 10 dni od dnia następującego po dniu, w którym wysłano zaproszenie do składania ofert;

b) w przypadku procedury dwuetapowej, o której mowa w pkt 13.3 lit. b) ppkt (ii), termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału nie może być krótszy niż 10 dni, a termin składania ofert nie może być krótszy niż 10 dni.

24.7. Instytucja zamawiająca może skrócić o pięć dni termin składania ofert w przypadku procedury otwartej lub ograniczonej, jeżeli akceptuje składanie ofert drogą elektroniczną.

25. Dostęp do dokumentów zamówienia oraz termin dostarczenia dodatkowych informacji

25.1. Instytucja zamawiająca zapewnia bezpośredni i bezpłatny dostęp do dokumentów zamówienia drogą elektroniczną od dnia publikacji ogłoszenia lub, w przypadku procedur bez ogłoszenia o zamówieniu lub procedur, o których mowa w pkt 13, od dnia wysłania zaproszenia do składania ofert.

W uzasadnionych przypadkach instytucja zamawiająca może przekazać dokumenty zamówienia przy pomocy innych określonych przez siebie środków, jeżeli bezpośredni dostęp drogą elektroniczną nie jest możliwy ze względów technicznych lub jeżeli dokumenty zamówienia zawierają informacje o charakterze poufnym. W takich sytuacjach zastosowanie ma pkt 24.1 akapit drugi, z wyjątkiem przypadków pilnych, jak przewidziano w pkt 26.1.

Instytucja zamawiająca może nakładać na podmioty gospodarcze wymogi mające na celu ochronę poufnego charakteru informacji zawartych w dokumentach zamówienia. Informuje ona o tych wymogach, a także o sposobach uzyskania dostępu do dokumentów zamówienia.

25.2. Instytucja zamawiająca jak najszybciej dostarcza dodatkowe informacje związane z dokumentami zamówienia równocześnie i w formie pisemnej wszystkim zainteresowanym podmiotom gospodarczym.

Instytucja zamawiająca nie jest zobowiązana do odpowiedzi na wnioski o przekazanie dodatkowych informacji złożone później niż sześć dni roboczych przed upływem terminu składania ofert.

25.3. Instytucja zamawiająca przedłuża termin składania ofert w następujących przypadkach:

- a) gdy nie dostarczyła dodatkowych informacji najpóźniej sześć dni przed upływem terminu przewidzianego na składanie ofert, mimo że podmiot gospodarczy wystąpił o nie w odpowiednim terminie;
- b) gdy w dokumentach zamówienia wprowadziła znaczące zmiany.

26. Terminy mające zastosowanie w przypadkach pilnych

26.1. W przypadku gdy ze względu na należyte uzasadnioną pilną potrzebę nie mogą być zachowane minimalne terminy określone w pkt 24.2 i 24.3 w odniesieniu do procedur otwartych lub ograniczonych, instytucja zamawiająca może ustalić następujące terminy:

- a) termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub ofert w procedurach otwartych wynoszący nie mniej niż 15 dni od dnia wysłania ogłoszenia o zamówieniu;
- b) termin składania ofert w procedurach ograniczonych wynoszący nie mniej niż 10 dni od dnia wysłania zaproszenia do składania ofert.

26.2. W przypadkach pilnych termin określony w pkt 25.2 akapit pierwszy i w pkt 25.3 lit. a) wynosi cztery dni.

27. Katalogi elektroniczne

27.1. W przypadku gdy wymagane jest stosowanie elektronicznych środków komunikacji, instytucja zamawiająca może wymagać przedstawienia ofert w formie katalogu elektronicznego lub dołączenia katalogu elektronicznego do oferty.

27.2. W przypadku gdy przedstawienie ofert w formie katalogów elektronicznych jest akceptowane lub wymagane, instytucja zamawiająca:

- a) wskazuje to w ogłoszeniu o zamówieniu;
- b) wskazuje w dokumentach zamówienia wszelkie niezbędne informacje dotyczące formatu, wykorzystywanego sprzętu elektronicznego oraz technicznych rozwiązań i specyfikacji dotyczących połączeń w odniesieniu do katalogu.

27.3. W przypadku gdy po złożeniu ofert w postaci katalogów elektronicznych zawarto umowę ramową z wieloma podmiotami gospodarczymi, instytucja zamawiająca może postanowić, że ponowne poddanie konkretnych zamówień procedurze konkurencyjnej odbywa się w oparciu o zaktualizowane katalogi z wykorzystaniem jednej z następujących metod:

- a) instytucja zamawiająca zaprasza wykonawców do ponownego złożenia katalogów elektronicznych, dostosowanych do wymagań danego konkretnego zamówienia;
- b) instytucja zamawiająca powiadamia wykonawców, że z katalogów elektronicznych, które zostały już złożone, zamierza pobrać informacje potrzebne do sporządzenia ofert dostosowanych do wymagań danego konkretnego zamówienia, pod warunkiem że o stosowaniu tej metody poinformowano w dokumentach zamówienia dotyczących umowy ramowej.

27.4. W przypadku gdy instytucja zamawiająca stosuje metodę, o której mowa w pkt 27.3 lit. b), powiadamia ona wykonawców o dniu i godzinie, kiedy zamierza pobrać informacje potrzebne do sporządzenia ofert dostosowanych do wymagań danego konkretnego zamówienia, oraz zapewnia wykonawcom możliwość odmówienia zgody na takie pobranie informacji.

Instytucja zamawiająca zapewnia wystarczający czas między powiadomieniem a faktycznym pobraniem informacji.

Przed udzieleniem konkretnego zamówienia instytucja zamawiająca przedstawia danemu wykonawcy pobrane informacje, aby dać mu możliwość zakwestionowania lub potwierdzenia, że tak sporządzona oferta nie zawiera jakichkolwiek istotnych błędów.

28. Otwarcie ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału

28.1. W procedurach otwartych upoważnieni przedstawiciele oferentów mogą uczestniczyć w sesji otwarcia ofert.

28.2. W przypadku gdy wartość zamówienia jest równa progom określonym w art. 175 ust. 1, lub wyższa, właściwy urzędnik zatwierdzający powołuje komisję do otwierania ofert. Urzędnik zatwierdzający może odstąpić od tego obowiązku na podstawie analizy ryzyka przy ponownym poddaniu zamówienia procedurze konkurencyjnej na podstawie umowy ramowej oraz w przypadkach, o których mowa w pkt 11.1 akapit drugi, z wyjątkiem tych, o których mowa w lit. d) i g) tego akapitu.

Komisja otwierająca składa się z co najmniej dwóch osób, reprezentujących co najmniej dwie jednostki organizacyjne zainteresowanej instytucji Unii, niemających między sobą jakichkolwiek powiązań hierarchicznych. W celu uniknięcia wszelkich konfliktów interesów osoby te podlegają obowiązkowi określonym w art. 61.

W przypadku przedstawicielstw lub jednostek lokalnych, o których mowa w art. 150, lub pojedynczych jednostek w państwie członkowskim, jeśli nie ma odrębnych struktur, wymóg dotyczący jednostek organizacyjnych bez jakichkolwiek powiązań hierarchicznych nie ma zastosowania.

28.3. W przypadku międzyinstytucjonalnego postępowania o udzielenie zamówienia komisję otwierającą powołuje właściwy urzędnik zatwierdzający z instytucji Unii odpowiedzialnej za dane postępowanie o udzielenie zamówienia.

28.4. Instytucja zamawiająca sprawdza i zapewnia wszelkimi odpowiednimi metodami integralność oryginalnej oferty, w tym również oferty finansowej, oraz dowodów potwierdzających datę i godzinę jej otrzymania, jak przewidziano w art. 149 ust. 3 i 5.

28.5. W procedurach otwartych, gdy zamówienie jest udzielane przy zastosowaniu metody najniższej ceny lub najniższego kosztu zgodnie z art. 167 ust. 4, ceny podane w ofertach spełniających wymogi są odczytywane na głos.

28.6. Pisemny protokół otwarcia otrzymanych ofert jest podpisywany przez osobę lub osoby odpowiedzialne za otwieranie lub przez członków komisji otwierającej. Wskazuje się w nim oferty, które spełniają wymogi art. 149, oraz oferty, które ich nie spełniają, podaje się także podstawy odrzucenia ofert, jak określono w art. 168 ust. 4. Protokół ten można podpisać w systemie elektronicznym, umożliwiającym odpowiednią identyfikację osoby składającej podpis.

29. Ocena ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału

29.1. Właściwy urzędnik zatwierdzający może zdecydować, że komisja oceniająca będzie oceniać i klasyfikować oferty jedynie według kryteriów udzielenia zamówienia, a ocena pod kątem kryteriów wykluczenia i kwalifikacji zostanie dokonana przy użyciu innych odpowiednich środków gwarantujących brak konfliktu interesów.

29.2. W przypadku międzyinstytucjonalnego postępowania o udzielenie zamówienia komisję oceniającą powołuje właściwy urzędnik zatwierdzający z instytucji Unii odpowiedzialnej za dane postępowanie o udzielenie zamówienia. Skład komisji oceniającej odzwierciedla w miarę możliwości międzyinstytucjonalny charakter danego postępowania o udzielenie zamówienia.

29.3. Wnioski o dopuszczenie do udziału i oferty, które są odpowiednie zgodnie z pkt 11.2 oraz nie są nieprawidłowe zgodnie z pkt 12.2 lub niedopuszczalne zgodnie z pkt 12.3, uznaje się za dopuszczalne.

30. Wyniki oceny i decyzja o udzieleniu zamówienia

30.1. Wynikiem oceny jest sprawozdanie z oceny zawierające propozycję udzielenia zamówienia. Sprawozdanie z oceny jest opatrzone datą i podpisane przez osobę lub osoby, które przeprowadziły ocenę, lub przez członków komisji oceniającej. Sprawozdanie można podpisać w systemie elektronicznym, umożliwiającym odpowiednią identyfikację osoby składającej podpis.

W przypadku gdy komisji oceniającej nie powierzono zadania sprawdzenia pod kątem kryteriów wykluczenia i kwalifikacji, sprawozdanie z oceny podpisują także osoby, którym takie zadanie zostało powierzone przez właściwego urzędnika zatwierdzającego.

30.2. Sprawozdanie z oceny zawiera:

a) nazwę i adres instytucji zamawiającej, przedmiot i wartość zamówienia lub przedmiot i maksymalną wartość umowy ramowej;

- b) imiona i nazwiska lub nazwy odrzuconych kandydatów lub oferentów oraz powody ich odrzucenia ze wskazaniem sytuacji, o których mowa w art. 141 ust. 1, lub kryteriów kwalifikacji;
  - c) wskazanie ofert odrzuconych oraz powody ich odrzucenia zawierające odniesienie do któregośkolwiek z poniższych:
    - (i) niespełnienia minimalnych wymagań, jak określono w art. 167 ust. 1 lit. a);
    - (ii) nieosiągnięcia minimalnych poziomów jakościowych określonych w pkt 21.3;
    - (iii) uznania ofert za rażąco niskie, o czym mowa w pkt 23;
  - d) imiona i nazwiska lub nazwy wybranych kandydatów lub oferentów oraz powody ich wyboru;
  - e) imiona i nazwiska lub nazwy oferentów, którzy mają zostać sklasyfikowani na podstawie uzyskanych wyników, i ich uzasadnienie;
  - f) imiona i nazwiska lub nazwy proponowanych kandydatów lub zwycięskiego oferenta oraz powody tego wyboru;
  - g) informację o części zamówienia lub umowy ramowej, jaką proponowany wykonawca zamierza zlecić osobom trzecim w ramach podwykonawstwa, jeżeli jest ona znana.
- 30.3. Instytucja zamawiająca podejmuje decyzję o udzieleniu zamówienia, podając informacje obejmujące którekolwiek z poniższych:
- a) zatwierdzenie sprawozdania z oceny zawierającego wszystkie informacje wymienione w pkt 30.2, uzupełnione o następujące informacje:
    - (i) imię i nazwisko lub nazwę zwycięskiego oferenta oraz powody takiego wyboru poprzez wskazanie podanych wcześniej kryteriów kwalifikacji i udzielenia zamówienia, w tym również, w stosownych przypadkach, powody niezastosowania się do zalecenia zawartego w sprawozdaniu z oceny;
    - (ii) w przypadku procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji, procedury konkurencyjnej z negocjacjami lub dialogu konkurencyjnego – okoliczności, o których mowa w pkt 11, 12 i 39, uzasadniające ich zastosowanie;
  - b) w stosownych przypadkach – powody, dla których instytucja zamawiająca postanowiła zrezygnować z udzielenia zamówienia.
- 30.4. Urzędnik zatwierdzający może połączyć treść sprawozdania z oceny i decyzji o udzieleniu zamówienia w jeden dokument i podpisać go w którymkolwiek z następujących przypadków:
- a) postępowań o udzielenie zamówienia o wartości poniżej progów, o których mowa w art. 175 ust. 1, w przypadku gdy wpłynęła tylko jedna oferta;
  - b) przy ponownym poddaniu zamówienia procedurze konkurencyjnej na podstawie umowy ramowej, w przypadku gdy nie powołano komisji oceniającej;
  - c) w sytuacjach, o których mowa w pkt 11.1 akapit drugi lit. c), lit. e), lit. f) ppkt (i), lit. f) ppkt (iii) oraz lit. h), w przypadku gdy nie powołano komisji oceniającej.
- 30.5. W przypadku międzyinstytucjonalnego postępowania o udzielenie zamówienia decyzję, o której mowa w pkt 30.3, podejmuje właściwa instytucja zamawiająca odpowiedzialna za dane postępowanie o udzielenie zamówienia.
31. Informacje dla kandydatów i oferentów
- 31.1. Instytucja zamawiająca jednocześnie i indywidualnie informuje drogą elektroniczną wszystkich kandydatów lub oferentów o podjętych decyzjach dotyczących wyniku postępowania możliwie jak najszybciej po każdym z następujących etapów:
- a) po fazie otwarcia w przypadkach, o których mowa w art. 168 ust. 3;
  - b) po podjęciu decyzji na podstawie kryteriów wykluczenia i kwalifikacji w postępowaniach o udzielenie zamówienia podzielonych na dwa oddzielne etapy;
  - c) po podjęciu decyzji o udzieleniu zamówienia.

W każdym przypadku instytucja zamawiająca wskazuje powody, dla których wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub oferta nie zostały przyjęte, oraz dostępne środki odwoławcze.

Informując zwycięskiego oferenta, instytucja zamawiająca wskazuje, że decyzja będąca przedmiotem powiadomienia nie stanowi zobowiązania dla tej instytucji.

- 31.2. Instytucja zamawiająca przekazuje informacje przewidziane w art. 170 ust. 3 jak najszybciej, a w każdym razie w ciągu 15 dni od otrzymania wniosku na piśmie. Gdy instytucja zamawiająca udziela zamówienia na własny rachunek, korzysta ze środków elektronicznych. Oferent może także przesłać wniosek drogą elektroniczną.
- 31.3. Gdy instytucja zamawiająca przekazuje informacje drogą elektroniczną, informacje uznaje się za otrzymane przez kandydatów lub oferentów, jeżeli instytucja zamawiająca może udowodnić, że wysłała je na adres elektroniczny podany w ofercie lub we wniosku o dopuszczenie do udziału.

W takim przypadku informacje uznaje się za otrzymane przez kandydatów lub oferentów w dniu ich wysłania przez instytucję zamawiającą.

ROZDZIAŁ 2

Przepisy mające zastosowanie do zamówień udzielanych przez instytucje Unii na własny rachunek

32. Centralna jednostka zakupująca
  - 32.1. Centralna jednostka zakupująca może działać jako którakolwiek z poniższych:
    - a) hurtownik, kupujący, przechowujący i odsprzedający dostawy i usługi innym instytucjom zamawiającym;
    - b) pośrednik, zawierający umowy ramowe lub obsługujący dynamiczne systemy zakupów, które mogą zostać wykorzystane przez inne instytucje zamawiające, jak wskazano w pierwotnym ogłoszeniu.
  - 32.2. Centralna jednostka zakupująca przeprowadza wszystkie postępowania o udzielenie zamówienia z wykorzystaniem elektronicznych środków komunikacji.
33. Części zamówienia
  - 33.1. Tam gdzie jest to właściwe, wykonalne technicznie i efektywne kosztowo, zamówienia udzielane są w postaci odrębnych części w ramach samego postępowania.
  - 33.2. W przypadku gdy przedmiot zamówienia jest podzielony na wiele części, z których każda stanowi przedmiot odrębnego zamówienia, w ogólnej ocenie mającego zastosowanie progum uwzględniana jest łączna wartość wszystkich części.

W przypadku gdy łączna wartość wszystkich części jest równa progom, o których mowa w art. 175 ust. 1, lub wyższa, art. 163 ust. 1 oraz art. 164 i 165 mają zastosowanie do każdej z tych części.

- 33.3. W przypadku gdy zamówienie ma zostać udzielone w postaci odrębnych części, oferty oceniane są oddzielnie dla każdej części. Jeżeli temu samemu oferentowi udzielono zamówienia na wiele części, można podpisać jedną umowę obejmującą wszystkie te części zamówienia.

34. Zasady szacowania wartości zamówienia

- 34.1. Instytucja zamawiająca szacuje wartość zamówienia na podstawie całkowitej kwoty należnej, z uwzględnieniem wszelkich opcji oraz wznowień.

Oszacowania tego dokonuje się najpóźniej w momencie rozpoczęcia przez instytucję zamawiającą postępowania o udzielenie zamówienia.

- 34.2. W przypadku umów ramowych i dynamicznych systemów zakupów uwzględnia się maksymalną wartość wszystkich zamówień przewidywanych przez cały okres obowiązywania umowy ramowej lub okres ważności dynamicznego systemu zakupów.

W przypadku partnerstw innowacyjnych uwzględnia się maksymalną szacunkową wartość działań badawczo-rozwojowych, które mają zostać przeprowadzone na wszystkich etapach planowanego partnerstwa, a także robót budowlanych, dostaw lub usług, które mają zostać zakupione na koniec planowanego partnerstwa.

W przypadku gdy instytucja zamawiająca przewiduje płatności dla kandydatów lub oferentów, uwzględnia je ona przy obliczaniu szacunkowej wartości zamówienia.

34.3. W przypadku zamówień na usługi uwzględnia się:

- a) w przypadku usług ubezpieczeniowych – należną składkę i inne formy wynagrodzenia;
- b) w przypadku usług bankowych lub finansowych – opłaty, prowizje, odsetki i inne rodzaje wynagrodzenia;
- c) w przypadku zamówień obejmujących projekty – opłaty, prowizje i inne formy wynagrodzenia.

34.4. W przypadku zamówień na usługi, w których nie określa się całkowitej ceny, lub zamówień na dostawy dotyczących dzierżawy, wypożyczenia, najmu lub leasingu produktów, podstawą obliczania szacunkowej wartości zamówienia jest:

- a) w przypadku umów w sprawie zamówień na czas określony:
  - (i) jeżeli okres obowiązywania wynosi 48 miesięcy lub mniej w przypadku usług lub 12 miesięcy lub mniej w przypadku dostaw – całkowita wartość zamówienia przez okres ich obowiązywania;
  - (ii) jeżeli okres obowiązywania wynosi więcej niż 12 miesięcy w przypadku dostaw – całkowita wartość zamówienia łącznie z szacunkową wartością końcową;
- b) w przypadku umów w sprawie zamówienia na czas nieokreślony lub, w przypadku usług, o okresie obowiązywania dłuższym niż 48 miesięcy – wartość miesięczna pomnożona przez 48.

34.5. W przypadku zamówień na usługi lub dostawy, które udzielane są regularnie lub mają zostać wznowione w oznaczonym czasie, podstawą obliczania szacunkowej wartości zamówienia jest którakolwiek z poniższych wartości:

- a) rzeczywista łączna wartość kolejnych zamówień tego samego typu, udzielonych w ciągu poprzednich 12 miesięcy lub w poprzednim roku budżetowym, skorygowana, w miarę możliwości, tak aby uwzględnić zmiany w ilości lub w wartości, które mogły wystąpić w ciągu 12 miesięcy następujących po udzieleniu pierwotnego zamówienia;
- b) łączna szacunkowa wartość kolejnych zamówień tego samego typu, które mają zostać udzielone w roku budżetowym.

34.6. W przypadku zamówień na roboty budowlane uwzględnia się nie tylko wartość robót budowlanych, ale także szacunkową całkowitą wartość dostaw i usług niezbędnych do przeprowadzenia robót budowlanych i udostępnionych wykonawcy przez instytucję zamawiającą.

34.7. W przypadku umów koncesji wartość tę stanowi szacunkowy całkowity obrót koncesjonariusza w okresie obowiązywania umowy.

Wartość tę oblicza się przy użyciu obiektywnej metody określonej w dokumentach zamówienia, uwzględniając w szczególności:

- a) przychody z opłat i grzywien uiszczanych przez użytkowników robót budowlanych lub usług, inne niż te pobierane w imieniu instytucji zamawiającej;
- b) wartość dotacji lub wszelkich innych korzyści finansowych od osób trzecich z tytułu realizacji koncesji;
- c) przychody ze sprzedaży wszelkich aktywów wchodzących w skład koncesji;
- d) wartość wszystkich dostaw i usług udostępnianych koncesjonariuszowi przez instytucję zamawiającą, pod warunkiem że są one niezbędne do wykonania robót budowlanych lub świadczenia usług;
- e) płatności dla kandydatów lub oferentów.

35. Okres zawieszenia przed podpisaniem umowy

35.1. Datą rozpoczęcia biegu okresu zawieszenia jest którakolwiek z następujących dat:

- a) dzień następujący po wysłaniu powiadomień drogą elektroniczną równocześnie do zwycięskich i niewybranych oferentów;

- b) w przypadku gdy udzielenie zamówienia lub zawarcie umowy ramowej odbywa się na podstawie pkt 11.1 akapit drugi lit. b) – dzień następujący po dniu, w którym ogłoszenie o udzieleniu zamówienia, o którym mowa w pkt 2.4, zostało opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

W razie konieczności instytucja zamawiająca może zawiesić podpisanie umowy w celu przeprowadzenia dodatkowej analizy, jeżeli uzasadniają to wnioski lub uwagi przekazane przez niewybranych lub poszkodowanych oferentów lub kandydatów, lub jakiegokolwiek inne odnośne informacje otrzymane przez nią w okresie określonym w art. 175 ust. 3. W przypadku zawieszenia podpisania umowy wszyscy kandydaci lub oferenci są informowani w terminie trzech dni roboczych od dnia decyzji o zawieszeniu.

W przypadku gdy z przewidzianym zwycięskim oferentem nie można podpisać umowy w sprawie zamówienia lub umowy ramowej, instytucja zamawiająca może udzielić zamówienia oferentowi, który jest na następnym miejscu w klasyfikacji, lub zawrzeć z nim umowę ramową.

35.2. Termin określony w pkt 35.1 nie ma zastosowania w następujących przypadkach:

- a) w przypadku jakiegokolwiek postępowania, w ramach którego wpłynęła tylko jedna oferta;
- b) w przypadku konkretnych zamówień opartych na umowach ramowych;
- c) w przypadku dynamicznych systemów zakupów;
- d) w przypadku procedur negocjacyjnych bez uprzedniej publikacji, o których mowa w pkt 11, z wyjątkiem zamówień udzielonych zgodnie z pkt 11.1 akapit drugi lit. b).

ROZDZIAŁ 3

Zamówienia w dziedzinie działań zewnętrznych

36. Przepisy szczególne dotyczące progów i zasad udzielania zamówień zewnętrznych w dziedzinie działań zewnętrznych

Pkt 2, z wyjątkiem pkt 2.5, pkt 3, 4 i 6, pkt 12.1 lit. a) i c)–f), pkt 12.4, pkt 13.3, pkt 14 i 15, pkt 17.3–17.7, pkt 20.4 i 23.3, pkt 24, pkt 25.2 i 25.3, pkt 26, 28 i 29, z wyjątkiem pkt 29.3, nie mają zastosowania do umów w sprawie zamówień publicznych zawartych przez instytucje zamawiające, o których mowa w art. 178 ust. 2, lub w ich imieniu. Pkt 32, 33 i 34 nie mają zastosowania do zamówień w dziedzinie działań zewnętrznych. Pkt 35 ma zastosowanie do zamówień w dziedzinie działań zewnętrznych. Do celów pkt 35.1 akapit drugi obowiązuje okres zawieszenia określony w art. 178 ust. 1.

Komisja decyduje o wykonaniu przepisów dotyczących zamówień określonych w niniejszym rozdziale, w tym również w odniesieniu do odpowiednich kontroli stosowanych przez właściwego urzędnika zatwierdzającego w przypadku, gdy Komisja nie jest instytucją zamawiającą.

37. Ogłaszanie

37.1. W stosownych przypadkach wstępne ogłoszenie informacyjne dotyczące zaproszenia do składania ofert w następstwie procedury ograniczonej lub procedury otwartej, o których mowa, odpowiednio, w pkt 38.1 lit. a) i b), przesyłane jest do Urzędu Publikacji drogą elektroniczną w możliwie najwcześniejszym terminie.

37.2. Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia przesyłane jest po podpisaniu umowy, z wyjątkiem zamówień, które w razie potrzeby wciąż są uznawane za tajne lub których wykonaniu muszą towarzyszyć szczególne środki bezpieczeństwa, lub gdy jest to podyktowane względami ochrony podstawowych interesów Unii lub wymaga tego państwo będące beneficjentem, oraz w przypadku gdy publikację ogłoszenia o udzieleniu zamówienia uznaje się za niewskazaną.

38. Progi i procedury

38.1. Procedury udzielania zamówień w dziedzinie działań zewnętrznych są następujące:

- a) procedura ograniczona przewidziana w art. 164 ust. 1 lit. b);
- b) procedura otwarta przewidziana w art. 164 ust. 1 lit. a);
- c) lokalna procedura otwarta;
- d) procedura uproszczona.

38.2. Stosowanie procedur udzielania zamówień zgodnie z programami jest następujące:

- a) procedura otwarta lub ograniczona może być stosowana w przypadku:
  - (i) zamówień na usługi i dostawy oraz umów koncesji na usługi o wartości co najmniej 300 000 EUR;
  - (ii) zamówień na roboty budowlane oraz umów koncesji na roboty budowlane o wartości co najmniej 5 000 000 EUR;
- b) lokalna procedura otwarta może być stosowana w przypadku:
  - (i) zamówień na dostawy o wartości co najmniej 100 000 EUR, ale mniejszej niż 300 000 EUR;
  - (ii) zamówień na roboty budowlane i umów koncesji na roboty budowlane o wartości co najmniej 300 000 EUR, ale mniejszej niż 5 000 000 EUR;
- c) procedura uproszczona może być stosowana w przypadku:
  - (i) zamówień na usługi, umów koncesji na usługi, zamówień na roboty budowlane i umów koncesji na roboty budowlane o wartości mniejszej niż 300 000 EUR;
  - (ii) zamówień na dostawy o wartości mniejszej niż 100 000 EUR;
- d) zamówienia o wartości nieprzekraczającej 20 000 EUR mogą być udzielane na podstawie jednej oferty;
- e) płatności kwot nieprzekraczających 2 500 EUR odnoszących się do pozycji wydatków mogą być realizowane bezpośrednio na podstawie faktur, bez uprzedniej akceptacji oferty.

38.3. W przypadku procedury ograniczonej, o której mowa w pkt 38.1 lit. a), ogłoszenie o zamówieniu określa liczbę kandydatów, którzy zostaną zaproszeni do składania ofert. W przypadku zamówień na usługi zaprasza się co najmniej czterech kandydatów. Liczba kandydatów dopuszczonych do składania ofert musi być wystarczająca do zapewnienia rzeczywistej konkurencji.

Lista wybranych kandydatów publikowana jest na stronie internetowej Komisji.

Jeżeli liczba kandydatów spełniających kryteria kwalifikacji lub posiadających minimalny poziom zdolności jest mniejsza niż wymagana minimalna liczba, instytucja zamawiająca może zaprosić do składania ofert tylko tych kandydatów, którzy spełniają odnośne kryteria.

38.4. W przypadku lokalnej procedury otwartej, o której mowa w pkt 38.1 lit. c), ogłoszenie o zamówieniu publikowane jest przynajmniej w dzienniku urzędowym państwa będącego odbiorcą lub w jakiegokolwiek równoważnej publikacji w przypadku lokalnych zaproszeń do składania ofert.

38.5. W przypadku procedury uproszczonej, o której mowa w pkt 38.1 lit. d), instytucja zamawiająca sporządza listę co najmniej trzech wybranych oferentów, bez publikacji ogłoszenia.

Oferenci do udziału w procedurze uproszczonej mogą zostać wybrani z wykazu sprzedawców, o którym mowa w pkt 13.1 lit. b), ogłoszonego w drodze zaproszenia do wyrażenia zainteresowania.

Jeżeli w wyniku konsultacji z oferentami instytucja zamawiająca otrzymuje tylko jedną ofertę ważną pod względem administracyjnym i technicznym, zamówienie może zostać udzielone, pod warunkiem że spełnione są kryteria udzielenia zamówienia.

38.6. W przypadku usług prawnych nieobjętych zakresem stosowania pkt 11.1 akapit drugi lit. h) instytucja zamawiająca może skorzystać z procedury uproszczonej bez względu na szacunkową wartość zamówienia.

39. Stosowanie procedury negocjacyjnej do zamówień na usługi, zamówień na dostawy i zamówień na roboty budowlane

39.1. Instytucje zamawiające mogą stosować procedurę negocjacyjną z jedną ofertą w następujących przypadkach:

- a) w przypadku gdy usługi są powierzone organom sektora publicznego lub instytucjom lub stowarzyszeniom o charakterze niekomercyjnym oraz odnoszą się do działań o charakterze instytucjonalnym lub ukierunkowane są na zapewnienie pomocy obywatelom w obszarze działań społecznych;

- b) w przypadku gdy postępowanie o udzielenie zamówienia nie powiodło się, tj. nie otrzymano żadnej oferty wartościowej pod względem jakościowym lub finansowym, w którym to przypadku, po unieważnieniu postępowania o udzielenie zamówienia, instytucja zamawiająca może negocjować z jednym lub większą liczbą oferentów, wybranych przez siebie spośród tych, którzy wzięli udział w zaproszeniu do składania ofert, pod warunkiem że dokumenty zamówienia nie ulegają zasadniczym zmianom;
- c) w przypadku gdy konieczne jest zawarcie nowej umowy ze względu na przedterminowe zakończenie już istniejącej.
- 39.2. Do celów pkt 11.1 akapit drugi lit. c) operacje prowadzone w sytuacjach kryzysowych uznaje się za spełniające warunki wyjątkowo pilnej konieczności. Delegowany urzędnik zatwierdzający, w stosownych przypadkach w uzgodnieniu z pozostałymi zainteresowanymi delegowanymi urzędnikami zatwierdzającymi, stwierdza zaistnienie sytuacji wyjątkowo pilnej konieczności i regularnie dokonuje przeglądu swojej decyzji z uwzględnieniem zasady należytego zarządzania finansami.
- 39.3. Działania o charakterze instytucjonalnym, o których mowa w pkt 39.1 lit. a), obejmują usługi bezpośrednio związane ze statutowym obowiązkiem organów sektora publicznego.
40. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia
- Na zasadzie odstępstwa od pkt 16.3 w przypadku wszystkich postępowań obejmujących wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu specyfikacja istotnych warunków zamówienia może być podzielona stosownie do dwóch etapów procedury i na pierwszym etapie zawierać tylko informacje, o których mowa w pkt 16.3 lit. a) i f).
41. Terminy procedur
- 41.1. W przypadku zamówień na usługi minimalny okres między dniem następującym po dniu wysłania pisma z zaproszeniem do składania ofert a ostatecznym terminem składania ofert wynosi 50 dni. W nagłych przypadkach dopuszczone mogą być jednak inne terminy.
- 41.2. Oferenci mogą składać zapytania w formie pisemnej przed upływem terminu składania ofert. Instytucja zamawiająca udziela odpowiedzi na te pytania przed upływem terminu składania ofert.
- 41.3. W przypadku procedur ograniczonych terminy składania wniosków o dopuszczenie do udziału nie mogą być krótsze niż 30 dni od dnia następującego po dniu opublikowania ogłoszenia o zamówieniu. Okres między dniem następującym po dniu wysłania pisma z zaproszeniem do składania ofert a ostatecznym terminem składania ofert nie może być krótszy niż 50 dni. W niektórych wyjątkowych przypadkach dopuszczone mogą być jednak inne terminy.
- 41.4. W przypadku procedur otwartych terminy składania ofert, liczone od dnia następującego po dniu publikacji ogłoszenia o zamówieniu, wynoszą przynajmniej:
- a) 90 dni w odniesieniu do zamówień na roboty budowlane;
- b) 60 dni w odniesieniu do zamówień na dostawy.
- W niektórych wyjątkowych przypadkach dopuszczone mogą być jednak inne terminy.
- 41.5. W przypadku lokalnych procedur otwartych terminy składania ofert, liczone od dnia publikacji ogłoszenia o zamówieniu, wynoszą przynajmniej:
- a) 60 dni w odniesieniu do zamówień na roboty budowlane;
- b) 30 dni w odniesieniu do zamówień na dostawy.
- W niektórych wyjątkowych przypadkach dopuszczone mogą być jednak inne terminy.
- 41.6. W przypadku procedur uproszczonych, o których mowa w pkt 38.1 lit. d), na składanie ofert kandydatom zapewnia się co najmniej 30 dni od dnia wysłania pisma z zaproszeniem do składania ofert.
-

ZAŁĄCZNIK II

Tabela korelacji

Rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012	Niniejsze rozporządzenie
art. 1 ust. 1	art. 1
art. 1 ust. 2	art. 68
art. 2	art. 2
art. 3	art. 3
art. 4	art. 4
art. 5	art. 5
art. 6	art. 6
art. 7	art. 7
art. 8	art. 8
art. 9	art. 9
art. 10	uchylony
art. 11	art. 10
art. 12	art. 11
art. 13	art. 12
art. 14	art. 12 ust. 3
art. 15	art. 14
art. 16	art. 16
art. 17	art. 17
art. 18	art. 18
art. 19	art. 19
art. 20	art. 20
art. 21	art. 21
art. 22	art. 25
art. 23	art. 27
art. 24	art. 28
art. 25	art. 29
art. 26	art. 30
art. 27	art. 31
art. 28	art. 28 ust. 2
art. 29	art. 32
art. 30	art. 33
art. 31	art. 35

Rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012	Niniejsze rozporządzenie
art. 32	art. 36
art. 33	art. 35 ust. 4
art. 34	art. 37
art. 35	art. 38
art. 36	art. 39
art. 37	art. 40
art. 38	art. 41
art. 39	art. 42
art. 40	art. 43
art. 41	art. 44
art. 42	art. 45
art. 43	art. 46
art. 44	art. 47
art. 45	art. 48
art. 46	art. 49
art. 47	art. 50
art. 48	art. 51
art. 49	art. 52
art. 50	art. 53
art. 51	art. 54
art. 52	art. 55
art. 53	art. 56
art. 54	art. 58
art. 55	art. 59
art. 56	art. 60
art. 57	art. 61
art. 58	art. 62
art. 59	art. 63
art. 60	art. 154
art. 61	art. 154
art. 62	art. 69
art. 63	art. 62 ust. 3
art. 64	art. 72
art. 65	art. 73
art. 66	art. 74

Rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012	Niniejsze rozporządzenie
art. 67	art. 76
art. 68	art. 77
art. 69	art. 79
art. 70	art. 88
art. 71	art. 90
art. 72	art. 91
art. 73	art. 92
art. 74	art. 94
art. 75	art. 95
art. 76	art. 96
art. 77	art. 97
art. 78	art. 98
art. 79	art. 100
art. 80	art. 101
art. 81	art. 105
art. 82	art. 106
art. 83	art. 107
art. 84 ust. 1	art. 111 ust. 1
art. 84 ust. 2	art. 110 ust. 1
art. 84 ust. 3 akapit pierwszy	art. 110 ust. 2
art. 84 ust. 3 akapit drugi	art. 110 ust. 3 lit. e)
art. 85 ust. 1 akapit pierwszy	art. 2 pkt 8
art. 85 ust. 1 akapit drugi	art. 2 pkt 37
art. 85 ust. 1 akapit trzeci	art. 111 ust. 2
art. 85 ust. 2	—
art. 85 ust. 3	art. 112 ust. 1
art. 85 ust. 4	art. 112 ust. 2
art. 86 ust. 1, 2 i 3	art. 111 ust. 2
art. 86 ust. 4 akapit pierwszy	art. 114 ust. 2 akapit pierwszy
art. 86 ust. 4 akapit drugi	art. 114 ust. 1
art. 86 ust. 4 akapit trzeci	art. 111 ust. 1 akapit drugi
art. 86 ust. 4 akapit czwarty	art. 112 ust. 5
art. 86 ust. 5 akapit pierwszy	art. 114 ust. 4
art. 86 ust. 5 akapit drugi	art. 114 ust. 5
art. 86 ust. 5 akapit trzeci	art. 114 ust. 6

Rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012	Niniejsze rozporządzenie
art. 87 ust. 1	art. 111 ust. 1
art. 88	art. 111 ust. 3
art. 89 ust. 1	art. 111 ust. 5
art. 89 ust. 2	—
art. 90	art. 115
art. 91	art. 115 ust. 1
art. 92	art. 116
art. 93	art. 146
art. 94	art. 146
art. 95	art. 147
art. 96	art. 151
art. 97	art. 133
art. 98	art. 117
art. 99	art. 118
art. 100	art. 120
art. 101	art. 2 i art. 162
art. 102	art. 160
art. 103	art. 163
art. 104	art. 164
art. 104a	art. 165
art. 105	art. 166
art. 105a	art. 135
art. 106	art. 136–140
art. 107	art. 141
art. 108	art. 142 i 143
art. 110	art. 167
art. 111	art. 168
art. 112	art. 169
art. 113	art. 170
art. 114	art. 171
art. 114a	art. 172
art. 115	art. 173
art. 116	art. 131
art. 117	art. 174
art. 118	art. 175

Rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012	Niniejsze rozporządzenie
art. 119	art. 176
art. 120	art. 177
art. 121	art. 180
art. 122	art. 187
art. 123	art. 125
art. 124	art. 181
art. 125	art. 190, 191 i 193
art. 126	art. 186
art. 127	art. 190
art. 128	art. 189
art. 129	art. 191
art. 130	art. 193
art. 131	art. 196
art. 132	art. 198
art. 133	art. 200
art. 134	art. 152 i 153
art. 135 ust. 1, 5, 6 i 7	art. 202
art. 135 ust. 2, 3 i 4	art. 131
art. 135 ust. 8 i 9	—
art. 136a	art. 132
art. 137	art. 204 i 205
art. 138	art. 206
art. 139	art. 208
art. 140	art. 209
art. 141	art. 241
art. 142	art. 249
art. 143	art. 80
art. 144	art. 80
art. 145	art. 243
art. 146	art. 244
art. 147	art. 245
art. 148	art. 246
art. 149	art. 250
art. 150	art. 248
art. 151	art. 82 ust. 7, 8 i 9

Rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012	Niniejsze rozporządzenie
art. 152	—
art. 153	art. 84
art. 154	art. 84
art. 155	art. 243 ust. 3
art. 156	art. 80 ust. 3
art. 157	art. 87
art. 158	art. 254
art. 159	art. 255
art. 160	art. 256
art. 161	art. 257
art. 162	art. 258
art. 163	art. 259
art. 164	art. 260
art. 165	art. 261
art. 166	art. 262
art. 167	art. 263
art. 168	—
art. 169 ust. 1	—
art. 169 ust. 2	art. 12 ust. 1
art. 169 ust. 3	art. 12 ust. 2 lit. d)
art. 170 ust. 1	—
art. 170 ust. 2	art. 116 ust. 1
art. 170 ust. 3	art. 11 ust. 2
art. 171 ust. 1	art. 116 ust. 4
art. 171 ust. 2	art. 116 ust. 2
art. 171 ust. 3	art. 116 ust. 5
art. 172	art. 10 ust. 5 lit. a)
art. 173 ust. 1	art. 30 ust. 1 akapit trzeci
art. 173 ust. 2	art. 31 ust. 5
art. 174	—
art. 175	—
art. 176	—
art. 177 ust. 1, 2 i 3	—
art. 177 ust. 4	art. 12 ust. 4 lit. b)
art. 177 ust. 5	art. 10 ust. 5 lit. b)

Rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012	Niniejsze rozporządzenie
art. 178 ust. 1	art. 14 ust. 2
art. 178 ust. 2	art. 15 ust. 1
art. 178 ust. 3	art. 15 ust. 2
art. 178a	—
art. 179 ust. 1	art. 30 ust. 1 lit. f)
art. 179 ust. 2 i 3	art. 31 ust. 2
art. 180	—
art. 181 ust. 1	—
art. 181 ust. 2	art. 21 ust. 2 lit. b)
art. 181 ust. 3	art. 30 ust. 1 lit. e)
art. 181 ust. 4	art. 237 ust. 5
art. 182	art. 15 ust. 3
art. 183 ust. 1	art. 160 ust. 4
art. 183 ust. 2	art. 12 ust. 4 lit. c) oraz art. 21 ust. 2 lit. g)
art. 183 ust. 3	—
art. 183 ust. 4	art. 145, art. 152 ust. 1 akapit drugi oraz art. 167 ust. 2 i art. 176 ust. 2
art. 183 ust. 5	art. 160 ust. 5
art. 183 ust. 6	art. 30 ust. 1 lit. d)
art. 184 i 185	—
art. 186	art. 236
art. 187	art. 234 i 235
art. 188	—
art. 189 ust. 1 i 4	—
art. 189 ust. 2 i 3	art. 114 ust. 2 i 3
art. 190	art. 178
art. 191	art. 179
art. 192	art. 190 ust. 3
art. 193	—
art. 194	art. 129
art. 195	art. 64
art. 196	art. 65
art. 197	art. 65 ust. 2
art. 198	art. 67
art. 199	art. 66 ust. 2

Rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012	Niniejsze rozporządzenie
art. 200	art. 66 ust. 3
art. 201	art. 264
art. 202	art. 11 ust. 2 i art. 265
art. 203	art. 264 i 266
art. 204	art. 237
art. 204a	art. 221
art. 204b	art. 222
art. 204c	art. 223
art. 204d	art. 224
art. 204e	art. 225
art. 204f	art. 225
art. 204 g	art. 226
art. 204h	art. 226
art. 204i	art. 226
art. 204j	art. 227
art. 204k	art. 228
art. 204 l	art. 229
art. 204 m	art. 230
art. 204n	art. 231
art. 204o	art. 232
art. 204p	art. 233
art. 205	art. 279
art. 206	art. 268
art. 207	—
art. 208	art. 70
art. 209	art. 71
art. 210	art. 269
art. 211	art. 280
art. 212	art. 281
art. 213	—
art. 214	art. 282